05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

KAEDAH EJAAN JAWI DALAM SURAT MELAYU LAMA ABAD KE-16 HINGGA ABAD KE-18

SABARIAH BINTI SULAIMAN

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

TESIS YANG DIKEMUKAKAN UNTUK MEMPEROLEH IJAZAH DOKTOR FALSAFAH

INSTITUT ALAM DAN TAMADUN MELAYU
UNIVERSITI KEBANGSAAN MALAYSIA
BANGI

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

KAEDAH EJAAN JAWI DALAM SURAT MELAYU LAMA ABAD KE-16 HINGGA ABAD KE-18

ABSTRAK

Ejaan Jawi lama yang tidak sistematik menyebabkan ramai orang sukar untuk teks Melayu lama. Keadaan ini amat merugikan kerana dalam teks Melayu lama terkandung pelbagai bidang ilmu yang perlu diterokai bagi membolehkan ilmu tersebut dikaji dan dimanfaatkan. Oleh itu, kajian ini dilakukan bertujuan untuk membuat analisis dan perbandingan kaedah ejaan Jawi lama antara surat dan antara abad. Tujuan utama kajian ini adalah untuk mengenal pasti kaedah ejaan Jawi dalam perkataan ekasuku dan dwisuku/trisuku, ejaan kata ganda, ejaan berangkai dan ejaan kata pinjaman Arab di samping mengenal pasti penggunaan huruf gubalan Melayu dan penggunaan tanda diakritik. Bagi mencapai objektif tersebut, 10 pucuk surat Melayu lama dari abad ke-16 hingga abad ke-18 telah digunakan sebagai bahan kajian. Hasil kajian menunjukkan bahawa terdapat tiga kaedah ejaan bagi perkataan dwisuku/trisuku berkombinasi vokal iaitu Kaedah Tanpa Vokal, Kaedah Campuran dan Kaedah Vokal manakala perkataan ekasuku, kebiasaannya dieja tanpa huruf vokal. Kaedah ejaan untuk perkataan berkombinasi diftong pula ialah Kaedah Tanpa Vokal. Dalam sesetengah perkataan, tanda diakritik masih digunakan walaupun tidak sepenuhnya. Kajian turut membuktikan, wujudnya huruf gubalan Melayu dan telah digunakan dengan pelbagai bentuk, ejaan kata ganda dieja mengikut sebutan sebelum menggunakan angka dua Arab (۲) dan perkataan pinjaman Arab kebanyakannya mengekalkan ejaan asal. Di samping itu, terdapat juga gaya ejaan berangkai/bersambung. Kajian ini dapat menjelaskan tentang kaedah ejaan Jawi yang telah digunakan 300 tahun dahulu dan dapat mengukuh atau menyangkal mana-mana pendapat yang sudah diberi selama ini. Lebih bermakna apabila dapatan kajian ini telah menghasilkan *Panduan eJawi Ria* yang boleh dijadikan panduan asas untuk membaca ejaan Jawi lama. Secara asasnya, kajian ini telah memberi maklumat berhubung kaedah ejaan Jawi abad ke-16 hingga 18. Implikasi daripada maklumat ini amat besar kerana dapat memudahkan proses pembacaan dan pengkajian manuskrip Melayu lama di samping dapat mendekatkan masyarakat kepada tradisi ilmu pribumi Melayu menerusi penghayatan terhadap sejarah kegemilangan tulisan Jawi.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

JAWI SPELLING METHOD BASED ON MALAY MANUSCRIPT FROM THE 16th TO THE 18th CENTURY

ABSTRACT

The old Jawi spelling was previously found to be disorganized and has caused difficulty to most readers in reading old Malay manuscripts. This difficulty brings a lot of disadvantages since the old Malay manuscripts contained various fields of knowledge that should be further explored and learned. Therefore, this study aims to analyze and compare the old Jawi spelling methods between manuscripts and between centuries. The main purpose of this study is to identify methods of Jawi spelling in monosyllabic and disyllabic/ trisyllable words, double word spelling, chained word spelling and Arabic loanwords in addition to identifying the use of Malay drafting letters and diacritics. To achieve these objectives, selection of 10 old Malay manuscripts from the 16th century until the 18th century were used as research materials. The results showed that there are three methods of spelling for disyllabic / trisyllabic words with vocal combination namely Method Without Vocals (*Kaedah Tanpa Vokal*), Mixed Method (*Kaedah Campuran*), and Vocal Method (*Kaedah Vokal*). As for monosyllabic words they are usually spelled without vowel letters. Spelling method for words with diphtong combination Method Without Vocals. In some words, diacritics are still in use although not in full. The study also proved the existence of Malay drafting letters and has been used in many forms, double words are spelled based on pronunciation of the words before using Arabic numeral two (2) and Arabic loan words mostly retains the original spelling. In addition, there is also chained/joined form of spelling. This study may explain on Jawi spelling methods that have been used 300 years ago thus could further strengthen or refute any opinions presented so far. This study also becomes more meaningful since it has produced Panduan *e-Jawi Ria* that serves as a guide in reading the old Jawi spelling. Basically, this study provides information regarding methods of Jawi spelling from 16th to 18th century. This research carries great implication because it could facilitate the process of reading and studying the old Malay manuscripts apart from bringing people to the indigenous Malay knowledge tradition, through appreciation of the glorious Jawi history.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

KANDUNGAN

		Halaman
PENGAKUAN		ii
PENGHARGAAN		iii
ABSTRAK		iv
ABSTRACT		v
KANDUNGAN		vi
SENARAI JADUAL		viii
SENARAI ILUSTRASI		xlvi
SENARAI SINGKATAN		xlviii
JADUAL TRANSLITERASI		xlix
BAB I	**PENDAHULUAN**	
1.1	Pengenalan	1
1.2	Latar Belakang Kajian	2
1.3	Pernyataan Masalah	14
1.4	Permasalahan Kajian	16
1.5	Tujuan Kajian	17
1.6	Objektif Kajian	18
1.7	Persoalan Kajian dan Hipotesis Kajian	18
1.8	Kepentingan Kajian	19
1.9	Skop dan Batasan Kajian	22
	1.9.1 Kaedah ejaan Jawi	22
	1.9.2 Surat kajian	23
	1.9.3 Tempat kajian	23
	1.9.4 Tempoh masa	24
1.10	Kerangka Teori	25
	1.10.1 Kerangka teori Md Said (1935) berhubung bentuk ejaan Jawi	25
	1.10.2 Kerangka teori Kang (1990 & 1995), Amat Juhari (1991 & 1994), dan Hashim (2006) berhubung tahap perkembangan ejaan Jawi	26
	1.10.3 Kerangka teori Ismail (2009) berhubung kaedah ejaan Jawi lama	27

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

	1.10.4 Kerangka teori Hamdan (2014) berhubung induk permasalahan ejaan Jawi	28
1.11	Definisi Istilah	32
	1.11.1 Kaedah ejaan Jawi	32
	1.11.2 Surat Melayu lama	33
1.12	Kesimpulan	34
BAB II	**ULASAN KEPUSTAKAAN**	
2.1	Pengenalan	35
2.2	Sejarah Kemunculan Tulisan Jawi di Alam Melayu	37
2.3	Sistem Ejaan Jawi di Alam Melayu	44
	2.3.1 Istilah Jawi	45
	2.3.2 Ciri-ciri tulisan Jawi	46
2.4	Pengaruh Bahasa Arab ke dalam Bahasa Melayu	48
	2.4.1 Latar belakang Bahasa Arab	48
	2.4.2 Fonem Jawi	50
	2.4.3 Fonem Arab	54
	2.4.4 Huruf Jawi	55
	2.4.5 Pembahagian huruf Jawi	57
	2.4.6 Bentuk tulisan Jawi	59
	2.4.7 Sejarah perkembangan sistem ejaan Jawi lama kepada Sistem Ejaan Jawi Yang Disempurnakan (SEJYD)	61
2.5	Kajian Lepas Berkaitan Tulisan Jawi	65
	2.5.1 Kajian berkaitan aksara Jawi	65
	2.5.2 Kajian aplikasi tulisan Jawi dalam pendidikan	71
2.6	Kajian Lepas Berkaitan Surat Melayu Lama	73
	2.6.1 Kajian tentang aspek fizikal surat	73
	2.6.2 Kajian tentang aspek ejaan Jawi dalam surat	74
2.7	Kesimpulan	76

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

BAB III METODOLOGI KAJIAN

3.1 Pengenalan 78

3.2 Reka bentuk Kajian 78

3.3 Prosedur Pelaksanaan Kajian 79

3.4 Prosedur Pemilihan Sampel 81

3.4.1 Bahan kajian 82

3.5 Prosedur Pengumpulan Data 104

3.5.1 Penentuan unit analisis 105
3.5.2 Semakan dan penandaan 107
3.5.3 Pemilihan data 107
3.5.4 Transformasi data 110
3.5.5 Pencatatan data 110

3.6 Prosedur Penganalisisan Data 111

3.6.1 Langkah analisis pola ejaan 111
3.6.2 Analisis pola ejaan 112

3.7 Kerangka Konseptual Kajian 115

3.8 Kesimpulan 117

BAB IV ANALISIS KAEDAH EJAAN JAWI

4.1 Pengenalan 118

4.2 A16/S1 Surat Sultan Abu Hayat kepada Raja Portugal (1521 M) 118

4.2.1 Analisis pola ejaan 118
4.2.2 Analisis penggunaan huruf gubalan Melayu 139
4.2.3 Analisis penggunaan tanda diakritik 143
4.2.4 Analisis ejaan kata ganda 143
4.2.5 Analisis ejaan perkataan pinjaman Arab 143
4.2.6 Analisis ejaan berangkai 143

4.3 A16/S2: Surat Sultan Abu Hayat kepada Raja Portugal (1522 M) 144

4.3.1 Analisis pola ejaan 144
4.3.2 Analisis penggunaan huruf gubalan Melayu 158
4.3.3 Analisis penggunaan tanda diakritik 161
4.3.4 Analisis ejaan kata ganda 162

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

4.3.5 Analisis ejaan perkataan pinjaman Arab 163
4.3.6 Analisis ejaan berangkai 163

4.4 A17/S1: Surat Keizinan Berdagang dari Sultan Alauddin Riayat Syah Aceh kepada Kapten Harry Middleton (1602 M) 163

4.4.1 Analisis pola ejaan 163
4.4.2 Analisis penggunaan huruf gubalan Melayu 181
4.4.3 Analisis penggunaan tanda diakritik 184
4.4.4 Analisis ejaan kata ganda 184
4.4.5 Analisis ejaan perkataan pinjaman Arab 185
4.4.6 Analisis ejaan berangkai 185

4.5 A17/S2 Surat Sultan Iskandar Muda dari Aceh kepada Raja Inggeris James I (1615 M) 185

4.5.1 Analisis pola ejaan 185
4.5.2 Analisis penggunaan huruf gubalan Melayu 209
4.5.3 Analisis penggunaan tanda diakritik 214
4.5.4 Analisis ejaan kata ganda 214
4.5.5 Analisis ejaan perkataan pinjaman Arab 215
4.5.6 Analisis ejaan berangkai 215

4.6 A17/S3 Surat Raja Ambon kepada Gurbenur Kompeni India Timur (1658 M) 216

4.6.1 Analisis pola ejaan 216
4.6.2 Analisis penggunaan huruf gubalan Melayu 234
4.6.3 Analisis penggunaan tanda diakritik 237
4.6.4 Analisis ejaan kata ganda 238
4.6.5 Analisis ejaan perkataan pinjaman Arab 239
4.6.6 Analisis ejaan berangkai 239

4.7 A18/S1: Surat Tunku Baginda Raja Makota, Anak Sungai kepada Orang Kaya Jenderal, Bengkulu (1712 M) 239

4.7.1 Analisis pola ejaan 239
4.7.2 Analisis penggunaan huruf gubalan Melayu 265
4.7.3 Analisis ejaan kata ganda 264
4.7.4 Analisis penggunaan tanda diakritik 269
4.7.5 Analisis ejaan perkataan pinjaman Arab 269
4.7.6 Analisis ejaan berangkai 269

4.8 A18/S2: Surat dari Sultan Gandam Syah, Muko-Muko 1 kepada Syarikat Hindia Timur (1733 M) 270

4.8.1 Analisis pola ejaan 270
4.8.2 Analisis penggunaan huruf gubalan Melayu 291
4.8.3 Analisis penggunaan tanda diakritik 294

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

	4.8.4 Analisis ejaan kata ganda	294
	4.8.5 Analisis ejaan perkataan pinjaman Arab	295
	4.8.6 Analisis ejaan berangkai	295
4.9	A18/S3: Surat Gubernur Jeneral R.De Klerk, Belanda kepada Sultan Muhammad Bahauddin, Palembang (1779 M)	295
	4.9.1 Analisis pola ejaan	295
	4.9.2 Analisis penggunaan huruf gubalan Melayu	316
	4.9.3 Analisis penggunaan tanda diakritik	319
	4.9.4 Analisis ejaan kata ganda	320
	4.9.5 Analisis ejaan perkataan pinjaman Arab	320
	4.9.6 Analisis ejaan berangkai	321
4.10	A18/S4: Surat Sultan Sulaiman kepada G. J. Willem Arnold Alting (1792 M)	321
	4.10.1 Analisis pola ejaan	321
	4.10.2 Analisis penggunaan huruf gubalan Melayu	343
	4.10.3 Analisis penggunaa tanda diakritik	346
	4.10.4 Analisis ejaan kata ganda	347
	4.10.5 Analisis ejaan perkataan pinjaman Arab	347
	4.10.6 Analisis ejaan berangkai	348
4.11	A18/S5: Surat Sultan Banjar kepada G. J. Willem Arnold Alting (1796 M)	348
	4.11.1 Analisis pola ejaan	348
	4.11.2 Analisis penggunaan huruf gubalan Melayu	367
	4.11.3 Analisis penggunaan tanda dikriatik	371
	4.11.4 Analisis kata ganda	371
	4.11.5 Analisis ejaan perkataan pinjaman Arab	371
	4.11.6 Analisis ejaan berangkai	372
4.12	Dapatan kajian dan perbincangan	372
4.13	Kesimpulan	385
BAB V	**PERBANDINGAN EJAAN JAWI ANTARA SURAT DAN ANTARA ABAD**	
5.1	Pengenalan	386
5.2	Perbandingan Kombinasi Vokal Mengikut Kategori Sukukata dalam A16/S1 hingga A18/S5	387
	5.2.1 Perbandingan kombinasi vokal (e-a)	387
	5.2.2 Perbandingan kombinasi vokal (e-i)	393

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

5.2.3 Perbandingan kombinasi vokal (e-u) 400
5.2.4 Perbandingan kombinasi vokal (a-a) 407
5.2.5 Perbandingan kombinasi vokal (a-i) 413
5.2.6 Perbandingan kombinasi vokal (a-u) 420
5.2.7 Perbandingan kombinasi vokal (i-a) 427
5.2.8 Perbandingan kombinasi vokal (i-i) 433
5.2.9 Perbandingan kombinasi vokal (i-u) 440
5.2.10 Perbandingan kombinasi vokal (u-a) 446
5.2.11 Perbandingan kombinasi vokal (u-i) 453
5.2.12 Perbandingan kombinasi vokal (u-u) 459

5.3 Perbandingan Kombinasi Diftong mengikut kategori sukukata dalam A16/S1 hingga A18/S5 466

5.3.1 Perbandingan kombinasi diftong ai (ai), (e-ai), (a-ai), (i-ai), (u-ai), (o-ai) 466
5.3.2 Perbandingan kombinasi diftong au (au), (e-au), (a-au), (i-au), (u-au) 466
5.3.3 Perbandingan ejaan kata dengan kombinasi diftong oi (oi), (a-oi), (i-oi), (o-oi) 467

5.4 Perbandingan Penggunaan Huruf Gubalan Melayu dalam A16/S1 hingga A18/S5 468

5.4.1 Huruf چ (ca) 468
5.4.2 Huruf ڽ (*nya*) 468
5.4.3 Huruf ڠ (nga) 469
5.4.5 Huruf ڬ (ga) 469
5.4.6 Huruf ڤ (pa) 470

5.5 Perbandingan Penggunaan Tanda Diakritik dalam A16/S1 hingga A18/S5 470

5.6 Perbandingan Ejaan Kata Ganda dalam A16/S1 hingga A18/S5 472

5.7 Perbandingan Ejaan Berangkai dalam A16/S1 hingga A18/S5 473

5.8 Perbandingan Ejaan Perkataan Pinjaman Arab dalam A16/S1 hingga A18/S5 474

5.9 Dapatan Kajian Perbandingan Ejaan Jawi antara Surat dan antara Abad 475

5.9.1 Kaedah ejaan Jawi bagi mengeja perkataan dwisuku/trisuku berkombinasi vokal mengikut kategori suku kata 475
5.9.2 Kaedah ejaan Jawi bagi mengeja perkataan dwisuku/trisuku berkombinasi diftong mengikut

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

kategori suku kata 478
5.9.3 Kaedah ejaan Jawi bagi perkataan ekasuku mengikut kategori huruf vokal 478
5.9.4 Kaedah ejaan Jawi paling dominan bagi mengeja perkataan dwisuku/trisuku berkombinasi vokal mengikut kategori suku kata 478
5.9.5 Penggunaan huruf gubalan Melayu 480
5.9.6 Penggunaan tanda diakritik 483
5.9.7 Kaedah ejaan kata ganda 483
5.9.8 Kaedah ejaan kata pinjaman Arab 484
5.9.9. Kaedah ejaan berangkai 485
5.10 Kesimpulan 485

BAB VI RUMUSAN DAN PENUTUP

6.1 Pengenalan 486

6.2 Perbincangan Dapatan Kajian 487

6.2.1 Kaedah ejaan Jawi bagi mengeja perkataan dwisuku/trisuku berkombinasi vokal mengikut kategori suku kata 487
6.2.2 Kaedah ejaan Jawi bagi mengeja perkataan dwisuku/trisuku berkombinasi diftong mengikut kategori suku kata 488
6.2.3 Kaedah ejaan Jawi bagi perkataan ekasuku mengikut kategori huruf vokal 488
6.2.4 Kaedah ejaan Jawi paling dominan bagi mengeja perkataan dwisuku/trisuku berkombinasi vokal mengikut kategori suku kata 489
6.2.5 Penggunaan dan perubahan lambang huruf gubalan Melayu 490
6.2.6 Penggunaan tanda diakritik 491
6.2.7 Kaedah ejaan kata ganda 492
6.2.8 Kaedah ejaan kata pinjaman Arab 492
6.2.9 Kaedah ejaan berangkai 493

6.3 Rumusan Kajian 493

6.4 Sumbangan Kajian 494

6.5 Implikasi Kajian 494
6.5.1 Implikasi kepada institusi 494
6.5.2 Implikasi kepada guru 495
6.5.3 Implikasi kepada pengkaji manuskrip 496

6.4 Cadangan Kajian Lanjutan 496

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

6.5	Penutup	496
RUJUKAN		497
LAMPIRAN		
Lampiran A	A16/S1: Surat Sultan Abu Hayat, Ternate kepada King John 111, Portugal bertarikh 1521M	510
Lampiran B	A16/S2: Surat Sultan Abu Hayat, Ternate kepada King John 111, Portugal bertarikh 1522M	511
Lampiran C	A17/S1: Surat Izin berdagang dari Sultan Alaudin Shah, Aceh kepada Kapten Harry Middleton, pedagang Inggeris bertarikh 1602M	512
Lampiran D	A17/S2: Surat Sultan Iskandar Muda dari Aceh kepada Raja Inggeris James bertarikh 1615M	513
Lampiran E	A17/S3: Surat Raja Ambon di Makasar kepada Gubernur Syarikat India Timur bertarikh 1658M	514
Lampiran F	A18/S1: Surat Tunku Baginda Raja Makota, Anak Sungai kepada Orang Kaya Jeneral [J.Collett], Bengkulu bertarikh 1712M	515
Lampiran G	A18/ S2: Surat dari Sultan Gandam Syah, Muko-Muko 1 kepada Syarikat Hindia Timur bertarikh 1733M	516
Lampiran H	A18/S3: Surat Gabenor Jeneral R. De Klerk kepada Sultan Muhammad Bahauddin Palembang bertarikh 1782M	517
Lampiran I	A18/S4: Surat Sultan Sulaiman, Banjarmasin kepada G.J. Willem Arnold Alting bertarikh 1792M	518
Lampiran J	A18/S5: Surat Sultan Banjar kepada GJ (Williem Arnold Alting) bertarikh 1796M	519
Lampiran K	Analisis ejaan pola kombinasi vokal (e-a) mengikut kategori suku kata dalam A16/S1 hingga A18/S5	520
Lampiran L	Perbandingan horizontal pola ejaan kata dengan kombinasi vokal (e-a) mengikut kategori suku kata dan kaedah ejaan antara surat dan antara abad.	524
Lampiran M	Analisis ejaan pola kombinasi vokal (e-i) mengikut kategori suku kata dalam A16/S1 hingga A18/S5	525

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Lampiran N	Perbandingan horizontal pola ejaan kata dengan kombinasi vokal (e-i) mengikut kategori suku kata dan kaedah ejaan antara surat dan abad	528
Lampiran O	Analisis ejaan pola kombinasi vokal (e-u) mengikut kategori dalam A16/S1 hingga A18/S5	529
Lampiran P	Perbandingan horizontal pola ejaan kata dengan kombinasi vokal (e-u) mengikut kategori suku kata dan kaedah ejaan antara surat dan abad	530
Lampiran Q	Analisis ejaan pola kombinasi vokal (a-a) mengikut kategori dalam A16/S1 hingga A18/S5	531
Lampiran R	Perbandingan horizontal pola ejaan kata dengan kombinasi vokal (a-a) mengikut kategori suku kata dan kaedah ejaan antara surat	544
Lampiran S	Analisis ejaan pola kombinasi vokal (a-i) mengikut kategori dalam A16/S1 hingga A18/S5	545
Lampiran T	Perbandingan horizontal pola ejaan kata dengan kombinasi vokal (a-i) mengikut kategori suku kata dan kaedah ejaan antara surat dan abad	549
Lampiran U	Analisis ejaan kata dengan kombinasi vokal (a-u) mengikut kategori dalam A16/S1 hingga A18/S5	550
Lampiran V	Perbandingan horizontal pola ejaan kata dengan kombinasi vokal (a-u) mengikut kategori suku kata dan kaedah ejaan antara surat dan antara abad	553
Lampiran W	Analisis ejaan pola kombinasi vokal (i-a) mengikut kategori dalam A16/S1 hingga A18/S5	554
Lampiran X	Perbandingan horizontal pola ejaan kata dengan kombinasi vokal (i-a) mengikut kategori suku kata dan kaedah ejaan antara surat dan abad	559
Lampiran Y	Analisis ejaan kata dengan kombinasi vokal (i-i) mengikut kategori dalam A16/S1 hingga A18/S5	560
Lampiran Z	Perbandingan horizontal pola ejaan kata dengan kombinasi vokal (i-i) mengikut kategori suku kata dan kaedah ejaan antara surat dan abad	562

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Lampiran AA Analisis ejaan pola kombinasi vokal (i-u) mengikut kategori dalam A16/S1 hingga A18/S5 563

Lampiran AB Perbandingan horizontal pola ejaan kata dengan kombinasi vokal (i-u) mengikut kategori suku kata dan kaedah ejaan antara surat dan abad 565

Lampiran AC Analisis ejaan pola kombinasi vokal (u-a) mengikut kategori dalam A16/S1 hingga A18/S5 566

Lampiran AD Perbandingan horizontal pola ejaan kata dengan kombinasi vokal (u-a) mengikut kategori suku kata dan kaedah ejaan antara surat dan abad 571

Lampiran AE Analisis ejaan pola kombinasi vokal (u-i) mengikut kategori dalam A16/S1 hingga A18/S5 572

Lampiran AF Perbandingan horizontal pola ejaan kata dengan kombinasi vokal (u-i) mengikut kategori suku kata dan kaedah ejaan antara surat dan abad 574

Lampiran AG Analisis ejaan pola kombinasi vokal (u-u) mengikut kategori dalam A16/S1 hingga A18/S5 575

Lampiran AH Perbandingan horizontal pola ejaan kata dengan kombinasi vokal (u-u) mengikut kategori suku kata dan kaedah ejaan antara surat dan abad 578

Lampiran AI Analisis ejaan kata dengan kombinasi diftong (ai) mengikut kategori suku kata dalam A16/S1 hingga A18/S5 579

Lampiran AJ Perbandingan ejaan kata dengan kombinasi diftong ai (ai), (a-ai), (i-ai), (o-ai) dalam A16/S1 hingga A18/S5 antara surat dan abad 583

Lampiran AK Analisis ejaan kata dengan kombinasi diftong (au) mengikut kategori suku kata dalam A16/S1 hingga A18/S5 584

Lampiran AL Analisis perbandingan ejaan kata dengan kombinasi diftong (au) mengikut kategori suku kata dalam A16/S1 hingga A18/S5 antara surat dan abad 587

Lampiran AM Analisis ejaan kata dengan kombinasi diftong (oi) mengikut kategori suku kata dalam A16/S1 hingga A18/S5 588

Lampiran AN Perbandingan ejaan kata dengan kombinasi diftong oi (oi), (a-oi), (i-oi), (o-oi) mengikut kategori suku kata dalam A16/S1 hingga A18/S5 antara surat dan abad 590

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Lampiran AO	Analisis perbandingan penggunaan huruf gubalan Melayu antara A16/S1 hingga A18/S5	591
Lampiran AP	Analisis perbandingan penggunaan tanda diakritik antara A16/S1 hingga A18/S5	592
Lampiran AQ	Analisis perbandingan ejaan kata ganda antara A16/S1 hingga A18/S5	596
Lampiran AR	Analisis perbandingan ejaan berangkai antara A16/S1 hingga A18/S5	600
Lampiran AS	Analisis perbandingan ejaan perkataan pinjaman Arab dalam A16/S1 hingga A18/S5	602
Lampiran AT	Panduan eJawi Ria untuk A16/S1, A16/S2, A17/S1, A17/S2, A17/S3, A18/S1, A18/S2, A18/S3, A18/S4 dan A18/S5	609
Lampiran AU	Kaedah ejaan dan bacaan perkataan berkombinasi vokal	628

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Lampiran AO	Analisis perbandingan penggunaan huruf gubalan Melayu antara A16/S1 hingga A18/S5	591
Lampiran AP	Analisis perbandingan penggunaan tanda diakritik antara A16/S1 hingga A18/S5	592
Lampiran AQ	Analisis perbandingan ejaan kata ganda antara A16/S1 hingga A18/S5	596
Lampiran AR	Analisis perbandingan ejaan berangkai antara A16/S1 hingga A18/S5	600
Lampiran AS	Analisis perbandingan ejaan perkataan pinjaman Arab dalam A16/S1 hingga A18/S5	602
Lampiran AT	Panduan eJawi Ria untuk A16/S1, A16/S2, A17/S1, A17/S2, A17/S3, A18/S1, A18/S2, A18/S3, A18/S4 dan A18/S5	609
Lampiran AU	Kaedah ejaan dan bacaan perkataan berkombinasi vokal	628

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

SENARAI JADUAL

No. Jadual		Halaman
Jadual 1.1	Konteks dalam lambang vokal Rumi dan padanannya dengan Jawi	28
Jadual 1.2	Pola [u + a]	30
Jadual 2.1	Senarai huruf Jawi, nama dan padanan Rumi	52
Jadual 2.2	Senarai huruf Arab, nama dan padanan Rumi	54
Jadual 2.3	Huruf gubalan Melayu dalam tulisan Jawi	56
Jadual 2.4	Tahap pengaruh Arab dan Melayu dalam ejaan Jawi	63
Jadual 3.1	Senarai nama kawasan kajian	85
Jadual 4.1	Analisis ejaan kata dengan kombinasi vokal (e-a) mengikut kategori sukukata dalam A16/S1	119
Jadual 4.2	Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (e-a) mengikut kategori sukukata dalam A16/S1	120
Jadual 4.3	Analisis ejaan kata dengan kombinasi vokal (e-i) mengikut kategori sukukata dalam A16/S1	120
Jadual 4.4	Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (e-i) mengikut kategori sukukata dalam A16/S1	121
Jadual 4.5	Analisis ejaan kata dengan kombinasi vokal (e-u) mengikut kategori sukukata dalam A16/S1	122
Jadual 4.6	Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (e-u) mengikut kategori sukukata dalam A16/S1	122
Jadual 4.7	Analisis ejaan kata dengan kombinasi vokal (a-a) mengikut kategori sukukata dalam A16/S1	123
Jadual 4.8	Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (a-a) mengikut kategori sukukata dalam A16/S1	125
Jadual 4.9	Analisis ejaan kata dengan kombinasi vokal (a-i) mengikut kategori sukukata dalam A16/S1	126
Jadual 4.10	Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (a-i) mengikut kategori sukukata dalam A16/S1	127

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Jadual 4.11 Analisis ejaan kata dengan kombinasi vokal (a-u) mengikut kategori sukukata dalam A16/S1 127

Jadual 4.12 Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (a-u) mengikut kategori sukukata dalam A16/S1 128

Jadual 4.13 Analisis ejaan kata dengan kombinasi vokal (u-a) mengikut kategori sukukata dalam A16/S1 129

Jadual 4.14 Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (u-a) mengikut kategori sukukata dalam A16/S1 130

Jadual 4.15 Analisis ejaan kata dengan kombinasi vokal (u-i) mengikut kategori sukukata dalam A16/S1 130

Jadual 4.16 Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (u-i) mengikut kategori sukukata dalam A16/S1 131

Jadual 4.17 Analisis ejaan kata dengan kombinasi vokal (u-u) mengikut kategori suku kata dalam A16/S1 131

Jadual 4.18 Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (u-u) mengikut kategori sukukata dalam A16/S1 133

Jadual 4.19 Analisis ejaan kata dengan kombinasi vokal (i-a) mengikut kategori sukukata dalam A16/S1 133

Jadual 4.20 Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (i-a) mengikut kategori sukukata dalam A16/S1 134

Jadual 4.21 Analisis ejaan kata dengan kombinasi vokal (i-i) mengikut kategori dalam A16/S1 134

Jadual 4.22 Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (i-i) mengikut kategori sukukata dalam A16/S1 135

Jadual 4.23 Analisis ejaan kata dengan kombinasi vokal (i-u) mengikut kategori sukukata dalam A16/S1 135

Jadual 4.24 Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (i-u) mengikut kategori sukukata dalam A16/S1 136

Jadual 4.25 Analisis ejaan kata dengan kombinasi diftong (ai) mengikut kategori sukukata dalam A16/S1 137

Jadual 4.26 Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi diftong (ai) mengikut kategori sukukata dalam A16/S1 137

Jadual 4.27 Analisis ejaan kata dengan kombinasi diftong (au) mengikut

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

kategori sukukata dalam A16/S1 138

Jadual 4.28 Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi diftong (au) mengikut kategori sukukata dalam A16/S1 138

Jadual 4.29 Analisis ejaan kata dengan eka suku mengikut kategori sukukata dalam A16/S1 139

Jadual 4.30 Kaedah ejaan Jawi eka suku mengikut kategori huruf vokal dalam A16/S1 139

Jadual 4.31 Perkataan yang mengandungi huruf *nya* bertitik tiga di atas dalam A16/S1 140

Jadual 4.32 Perkataan yang mengandungi huruf *nya* bertitik tiga di bawah dalam A16/S1 140

Jadual 4.33 Perkataan yang mengandungi huruf *nga* bertitik tiga di atas dalam A16/S1 141

Jadual 4.34 Perkataan yang mengandungi huruf *pa* bertitik tiga di atas dalam A16/S1 141

Jadual 4.35 Perkataan yang mengandungi huruf *ga* tanpa titik dalam A16/S1 142

Jadual 4.36 Perkataan yang mengandungi huruf *ga* bertitik tiga di bawah dalam A16/S1 142

Jadual 4.37 Ejaan perkataan pinjaman Arab dalam A16/S1 143

Jadual 4.38 Ejaan Perkataan berangkai dalam A16/S1 144

Jadual 4.39 Analisis ejaan kata dengan kombinasi vokal (e-a) mengikut kategori sukukata dalam A16/S2 144

Jadual 4.40 Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (e-a) mengikut kategori sukukata dalam A16/S2 145

Jadual 4.41 Analisis ejaan kata dengan kombinasi vokal (e-i) mengikut kategori sukukata dalam A16/S2 145

Jadual 4.42 Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (e-i) mengikut kategori sukukata dalam A16/S2 146

Jadual 4.43 Analisis ejaan kata dengan kombinasi vokal (a-a) mengikut kategori sukukata dalam A16/S2 147

Jadual 4.44 Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (a-a) mengikut kategori sukukata dalam A16/S2 148

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Jadual 4.45 Analisis ejaan kata dengan kombinasi vokal (a-i) mengikut kategori sukukata dalam A16/S2 149

Jadual 4.46 Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (a-i) mengikut kategori sukukata dalam A16/S2 150

Jadual 4.47 Analisis ejaan kata dengan kombinasi vokal (a-u) mengikut kategori sukukata dalam A16/S2 150

Jadual 4.48 Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (a-u) mengikut kategori sukukata dalam A16/S2 151

Jadual 4.49 Analisis ejaan kata dengan kombinasi vokal (u-a) mengikut kategori sukukata dalam A16/S2 151

Jadual 4.50 Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (u-a) mengikut kategori sukukata dalam A16/S2 152

Jadual 4.51 Analisis ejaan kata dengan kombinasi vokal (u-i) mengikut kategori sukukata dalam A16/S2 153

Jadual 4.52 Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (u-i) mengikut kategori sukukata dalam A16/S2 153

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Jadual 4.53 Analisis ejaan kata dengan kombinasi vokal (u-u) mengikut kategori sukukata dalam A16/S2 154

Jadual 4.54 Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (u-u) mengikut kategori sukukata dalam A16/S2 154

Jadual 4.55 Analisis ejaan kata dengan kombinasi vokal (i-a) mengikut kategori sukukata dalam A16/S2 155

Jadual 4.56 Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (i-a) mengikut kategori sukukata dalam A16/S2 155

Jadual 4.57 Analisis ejaan kata dengan kombinasi vokal (i-i) mengikut kategori sukukata dalam A16/S2 156

Jadual 4.58 Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (i-i) mengikut kategori sukukata dalam A16/S2 156

Jadual 4.59 Analisis ejaan kata dengan eka suku mengikut kategori huruf vokal dalam A16/S2 157

Jadual 4.60 Kaedah ejaan Jawi dengan eka suku mengikut kategori huruf vokal dalam A16/S2 158

Jadual 4.61 Perkataan yang mengandungi huruf *nya* di tengah perkataan

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

dalam A16/S2 158

Jadual 4.62 Perkataan yang mengandungi huruf *nya* di akhir perkataan dalam A16/S2 158

Jadual 4.63 Perkataan yang mengandungi huruf *ca* di awal perkataan dalam A16/S2 159

Jadual 4.64 Perkataan yang mengandungi huruf *ca* di akhir perkataan dalam A16/S2 159

Jadual 4.65 Perkataan yang mengandungi huruf *nga* bertitik tiga di atas di tengah perkataan dalam A16/S2 159

Jadual 4.66 Perkataan yang mengandungi huruf *nga* bertitik tiga di atas pada akhir perkataan dalam A16/S2 160

Jadual 4.67 Perkataan yang mengandungi huruf *pa* bertitik tiga di atas dalam A16/S2 160

Jadual 4.68 Perkataan yang mengandungi huruf *ga* tanpa titik dalam A16/S2 160

Jadual 4.69 Perkataan yang mengandungi huruf *ga* bertitik satu di bawah dalam A16/S2 161

Jadual 4.70 Perkataan yang mengandungi huruf *ga* bertitik tiga di bawah dalam A16/S2 161

Jadual 4.71 Perkataan bertanda *tasydid* dalam A16/S2 161

Jadual 4.72 Perkataan bertanda *mad* dalam A16/S2 162

Jadual 4.73 Perkataan bertanda *sukun* dalam A16/S2 162

Jadual 4.74 Perkataan bertanda baris dalam A16/S2 162

Jadual 4.75 Ejaan kata ganda dalam A16/S2 162

Jadual 4.76 Perkataan pinjaman Arab dalam A16/S2 163

Jadual 4.77 Ejaan berangkai dalam A16/S2 163

Jadual 4.78 Analisis ejaan kata dengan kombinasi vokal (e-a) mengikut kategori sukukata dalam A17/S1 164

Jadual 4.79 Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (e-a) mengikut kategori sukukata dalam A17/S1 165

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Jadual 4.80 Analisis ejaan kata dengan kombinasi vokal (e-i) mengikut kategori sukukata dalam A17/S1 165

Jadual 4.81 Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (e-i) mengikut kategori sukukata dalam A17/S1 166

Jadual 4.82 Analisis ejaan kata dengan kombinasi vokal (e-u) mengikut kategori sukukata dalam A17/S1 166

Jadual 4.83 Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (e-u) mengikut kategori sukukata dalam A17/S1 167

Jadual 4.84 Analisis ejaan kata dengan kombinasi vokal (a-a) mengikut kategori sukukata dalam A17/S1 167

Jadual 4.85 Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (a-a) mengikut kategori sukukata dalam A17/S1 169

Jadual 4.86 Analisis ejaan kata dengan kombinasi vokal (a-i) mengikut kategori sukukata dalam A17/S1 170

Jadual 4.87 Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (a-i) mengikut kategori sukukata dalam A17/S1 170

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Jadual 4.88 Analisis ejaan kata dengan kombinasi vokal (a-u) mengikut kategori sukukata dalam A17/S1 171

Jadual 4.89 Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (a-u) mengikut kategori sukukata dalam A17/S1 172

Jadual 4.90 Analisis ejaan kata dengan kombinasi vokal (u-a) mengikut kategori sukukata dalam A17/S1 172

Jadual 4.91 Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (u-a) mengikut kategori sukukata dalam A17/S1 173

Jadual 4.92 Analisis ejaan kata dengan kombinasi vokal (u-i) mengikut kategori sukukata dalam A17/S1 173

Jadual 4.93 Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (u-i) mengikut kategori sukukata dalam A17/S1 174

Jadual 4.94 Analisis ejaan kata dengan kombinasi vokal (u-u) mengikut kategori sukukata dalam A17/S1 174

Jadual 4.95 Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (u-u) mengikut kategori sukukata dalam A17/S1 175

Jadual 4.96 Analisis ejaan kata dengan kombinasi vokal (i-a) mengikut

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

kategori sukukata dalam A17/S1 175

Jadual 4.97 Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (i-a) mengikut kategori sukukata dalam A17/S1 176

Jadual 4.98 Analisis ejaan kata dengan kombinasi vokal (i-i) mengikut kategori sukukata dalam A17/S1 177

Jadual 4.99 Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (i-i) mengikut kategori sukukata dalam A17/S1 178

Jadual 4.100 Analisis ejaan kata dengan kombinasi vokal (i-u) mengikut kategori sukukata dalam A17/S1 178

Jadual 4.101 Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (i-u) mengikut kategori sukukata dalam A17/S1 178

Jadual 4.102 Analisis ejaan kata dengan kombinasi diftong (au) mengikut kategori sukukata dalam A17/S1 179

Jadual 4.103 Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi diftong (au) mengikut kategori sukukata dalam A17/S1 180

Jadual 4.104 Analisis ejaan kata dengan eka suku mengikut kategori huruf vokal dalam A17/S1 180

Jadual 4.105 Kaedah ejaan Jawi dengan eka suku mengikut kategori huruf vokal dalam A17/S1 181

Jadual 4.106 Perkataan yang mengandungi huruf *nya* bertitik tiga di bawah dalam A17/S1 181

Jadual 4.107 Perkataan yang mengandungi huruf *ca* bertitik satu di tengah dalam A17/S1 182

Jadual 4.108 Perkataan yang mengandungi huruf *ca* bertitik tiga di tengah dalam A17/S1 182

Jadual 4.109 Perkataan yang mengandungi huruf *nga* bertitik tiga di atas dalam A17/S1 182

Jadual 4.110 Perkataan yang mengandungi huruf *pa* bertitik tiga di atas dalam A17/S1 183

Jadual 4.111 Perkataan yang mengandungi huruf *ga* tanpa titik dalam A17/S1 183

Jadual 4.112 Perkataan yang mengandungi huruf *ga* bertitik satu di dalam A17/S1 184

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Jadual 4.113 Perkataan yang menggunakan tanda baris dalam A17/S2 184

Jadual 4.114 Perkataan yang menggunakan tanda *tasydid* dalam A17/S2 184

Jadual 4.115 Ejaan kata ganda dalam A17/S1 185

Jadual 4.116 Perkataan pinjaman bahasa Arab dalam A17/S1 185

Jadual 4.117 Analisis ejaan kata dengan kombinasi vokal (e-a) mengikut kategori sukukata dalam A17/S2 186

Jadual 4.118 Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (e-a) mengikut kategori sukukata dalam A17/S2 188

Jadual 4.119 Analisis ejaan kata dengan kombinasi vokal (e-i) mengikut kategori sukukata dalam A17/S2 189

Jadual 4.120 Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (e-i) mengikut kategori sukukata dalam A17/S2 190

Jadual 4.121 Analisis ejaan kata dengan kombinasi vokal (e-u) mengikut kategori sukukata dalam A17/S2 190

Jadual 4.122 Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (e-u) mengikut kategori sukukata dalam A17/S2 191

Jadual 4.123 Analisis ejaan kata dengan kombinasi vokal (a-a) mengikut kategori suku kata dalam A17/S2 191

Jadual 4.124 Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (a-a) mengikut kategori sukukata dalam A17/S2 194

Jadual 4.125 Analisis ejaan kata dengan kombinasi vokal (a-i) mengikut kategori sukukata dalam A17/S2 194

Jadual 4.126 Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (a-i) mengikut kategori sukukata dalam A17/S2 196

Jadual 4.127 Analisis ejaan kata dengan kombinasi vokal (a-u) mengikut kategori sukukata dalam A17/S2 196

Jadual 4.128 Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (a-u) mengikut kategori sukukata dalam A17/S2 197

Jadual 4.129 Analisis ejaan kata dengan kombinasi vokal (u-a) mengikut kategori sukukata dalam A17/S2 198

Jadual 4.130 Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (u-a) mengikut kategori sukukata dalam A17/S2 199

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Lampiran AO	Analisis perbandingan penggunaan huruf gubalan Melayu antara A16/S1 hingga A18/S5	591
Lampiran AP	Analisis perbandingan penggunaan tanda diakritik antara A16/S1 hingga A18/S5	592
Lampiran AQ	Analisis perbandingan ejaan kata ganda antara A16/S1 hingga A18/S5	596
Lampiran AR	Analisis perbandingan ejaan berangkai antara A16/S1 hingga A18/S5	600
Lampiran AS	Analisis perbandingan ejaan perkataan pinjaman Arab dalam A16/S1 hingga A18/S5	602
Lampiran AT	Panduan eJawi Ria untuk A16/S1, A16/S2, A17/S1, A17/S2, A17/S3, A18/S1, A18/S2, A18/S3, A18/S4 dan A18/S5	609
Lampiran AU	Kaedah ejaan dan bacaan perkataan berkombinasi vokal	628

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Jadual 4.131 Analisis ejaan kata dengan kombinasi vokal (u-i) mengikut kategori sukukata dalam A17/S2 200

Jadual 4.132 Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (u-i) mengikut kategori sukukata dalam A17/S2 200

Jadual 4.133 Analisis ejaan kata dengan kombinasi vokal (u-u) mengikut kategori sukukata dalam A17/S2 201

Jadual 4.134 Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (u-u) mengikut kategori sukukata dalam A17/S2 202

Jadual 4.135 Analisis ejaan kata dengan kombinasi vokal (i-a) mengikut kategori dalam A17/S2 202

Jadual 4.136 Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (i-a) mengikut kategori sukukata dalam A17/S2 204

Jadual 4.137 Analisis ejaan kata dengan kombinasi vokal (i-i) mengikut kategori sukukata dalam A17/S2 204

Jadual 4.138 Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (i-i) mengikut kategori sukukata dalam A17/S2 205

Jadual 4.139 Analisis ejaan kata dengan kombinasi vokal (i-u) mengikut kategori sukukata dalam A17/S2 206

Jadual 4.140 Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (i-u) mengikut kategori sukukata dalam A17/S2 206

Jadual 4.141 Analisis ejaan kata dengan kombinasi diftong (ai) mengikut kategori sukukata dalam A17/S2 207

Jadual 4.142 Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi diftong (ai) mengikut kategori sukukata dalam A17/S2 207

Jadual 4.143 Analisis ejaan kata dengan kombinasi diftong (au) mengikut kategori sukukata dalam A17/S2 208

Jadual 4.144 Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi diftong (au) mengikut kategori sukukata dalam A17/S2 208

Jadual 4.145 Analisis ejaan kata dengan eka suku mengikut kategori huruf vokal dalam A17/S2 209

Jadual 4.146 Kaedah ejaan Jawi dengan eka suku mengikut kategori dalam A17/S2 209

Jadual 4.147 Perkataan yang mengandungi huruf *nya* bertitik tiga di atas

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

dalam A17/S2 210

Jadual 4.148 Perkataan yang mengandungi huruf *nya* bertitik tiga di bawah dalam A17/S2 210

Jadual 4.149 Perkataan yang mengandungi huruf *ca* dalam A17/S2 211

Jadual 4.150 Perkataan yang mengandungi huruf *nga* dalam A17/S2 211

Jadual 4.151 Perkataan yang mengandungi huruf *pa* bertitik satu di atas dalam A17/S2 212

Jadual 4.152 Perkataan yang mengandungi huruf *pa* bertitik tiga di atas dalam A17/S2 212

Jadual 4.153 Perkataan yang mengandungi huruf g*a* bertitik satu di atas dalam A17/S2 213

Jadual 4.154 Perkataan yang mengandungi huruf *ga* tanpa titik dalam A17/S2 213

Jadual 4.155 Perkataan yang mengandungi huruf *ga* bertitik tiga di bawah dalam A17/S2 213

Jadual 4.156 Perkataan yang menggunakan tanda *tasydid* dalam A17/S2 214

Jadual 4.157 Perkataan yang menggunakan tanda baris dalam A17/S2 214

Jadual 4.158 Ejaan kata ganda dalam A17/S2 215

Jadual 4.159 Ejaan perkataan pinjaman Arab dalam A17/S2 215

Jadual 4.160 Analisis ejaan kata dengan kombinasi vokal (e-a) mengikut kategori sukukata dalam A17/S3 216

Jadual 4.161 Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (e-a) mengikut kategori sukukata dalam A17/S3 217

Jadual 4.162 Analisis ejaan kata dengan kombinasi vokal (e-i) mengikut kategori sukukata dalam A17/S3 217

Jadual 4.163 Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (e-i) mengikut kategori sukukata dalam A17/S3 218

Jadual 4.164 Analisis ejaan kata dengan kombinasi vokal (e-u) mengikut kategori sukukata dalam A17/S3 218

Jadual 4.165 Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (e-u) mengikut kategori sukukata dalam A17/S3 219

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Jadual 4.166 Analisis ejaan kata dengan kombinasi vokal (a-a) mengikut kategori sukukata dalam A17/S3 219

Jadual 4.167 Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (a-a) mengikut kategori sukukata dalam A17/S3 221

Jadual 4.168 Analisis ejaan kata dengan kombinasi vokal (a-i) mengikut kategori sukukata dalam A17/S3 222

Jadual 4.169 Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (a-i) mengikut kategori sukukata dalam A17/S3 223

Jadual 4.170 Analisis ejaan kata dengan kombinasi vokal (a-u) mengikut kategori sukukata dalam A17/S3 223

Jadual 4.171 Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (a-u) mengikut kategori sukukata dalam A17/S3 224

Jadual 4.172 Analisis ejaan kata dengan kombinasi vokal (u-a) mengikut kategori sukukata dalam A17/S3 225

Jadual 4.173 Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (u-a) mengikut kategori sukukata dalam A17/S3 226

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Jadual 4.174 Analisis ejaan kata dengan kombinasi vokal (u-u) mengikut kategori sukukata dalam A17/S3 227

Jadual 4.175 Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (u-u) mengikut kategori sukukata dalam A17/S3 228

Jadual 4.176 Analisis ejaan kata dengan kombinasi vokal (i-a) mengikut kategori sukukata dalam A17/S3 228

Jadual 4.177 Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (i-a) mengikut kategori sukukata dalam A17/S3 229

Jadual 4.178 Analisis ejaan kata dengan kombinasi vokal (i-i) mengikut kategori sukukata dalam A17/S3 229

Jadual 4.179 Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (i-i) mengikut kategori sukukata dalam A17/S3 230

Jadual 4.180 Analisis ejaan kata dengan kombinasi vokal (i-u) mengikut kategori sukukata dalam A17/S3 230

Jadual 4.181 Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (i-u) mengikut kategori sukukata dalam A17/S3 231

Jadual 4.182 Analisis ejaan kata dengan kombinasi diftong (ai) mengikut

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

kategori sukukata dalam A17/S3 231

Jadual 4.183 Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi diftong (ai) mengikut kategori sukukata dalam A17/S3 232

Jadual 4.184 Analisis ejaan kata dengan kombinasi diftong (au) mengikut kategori sukukata dalam A17/S3 232

Jadual 4.185 Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi diftong (ai) mengikut kategori sukukata dalam A17/S3 233

Jadual 4.186 Analisis ejaan kata dengan eka suku mengikut kategori huruf vokal dalam A17/S3 233

Jadual 4.187 Kaedah ejaan Jawi dengan eka suku mengikut kategori huruf vokal dalam A17/S3 234

Jadual 4.188 Perkataan yang mengandungi huruf *nya* bertitik tiga di atas dalam A17/S3 234

Jadual 4.189 Perkataan yang mengandungi huruf *nya* bertitik tiga di bawah dalam A17/S3 235

Jadual 4.190 Perkataan yang mengandungi huruf *ca* dalam A17/S3 235

Jadual 4.191 Perkataan yang mengandungai huruf *nga* bertitik tiga di atas dalam A17/S3 235

Jadual 4.192 Perkataan yang mengandungi huruf *ga* dalam A17/S3 236

Jadual 4.193 Perkataan yang mengandungi huruf *ga* bertitik satu di atas dalam A17/S3 236

Jadual 4.194 Perkataan yang mengandungi huruf g*a* bertitik tiga di atas dalam A17/S3 236

Jadual 4.195 Perkataan yang mengandungi huruf *pa* bertitik tiga di atas dalam A17/S3 237

Jadual 4.196 Perkataan yang mengandungi huruf *pa* bertitik satu di atas dalam A17/S3 237

Jadual 4.197 Penggunaan tanda diakritik dalam A17/S3 238

Jadual 4.198 Ejaan kata ganda menggunakan angka dua Arab dalam A17/S3 238

Jadual 4.199 Ejaan kata ganda dengan mengulang kata dasar dalam A17/S3 238

Jadual 4.200 Perkataan pinjaman bahasa Arab dalam A17/S3 239

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Jadual 4.201 Perkataan ejaan berangkai dalam A17/S3 239

Jadual 4.202 Analisis ejaan kata dengan kombinasi vokal (e-a) mengikut kategori sukukata dalam A18/S1 240

Jadual 4.203 Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (e-a) mengikut kategori sukukata dalam A18/S1 241

Jadual 4.204 Analisis ejaan kata dengan kombinasi vokal (e-i) mengikut kategori sukukata dalam A18/S1 242

Jadual 4.205 Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (e-i) mengikut kategori sukukata dalam A18/S1 243

Jadual 4.206 Analisis ejaan kata dengan kombinasi vokal (e-u) mengikut kategori sukukata dalam A18/S1 243

Jadual 4.207 Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (e-u) mengikut kategori sukukata dalam A18/S1 244

Jadual 4.208 Analisis ejaan kata dengan kombinasi vokal (a-a) mengikut kategori sukukata dalam A18/S1 244

Jadual 4.209 Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (a-a) mengikut kategori sukukata dalam A18/S1 247

Jadual 4.210 Analisis ejaan kata dengan kombinasi vokal (a-i) mengikut kategori sukukata dalam A18/S1 248

Jadual 4.211 Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (a-i) mengikut kategori sukukata dalam A18/S1 249

Jadual 4.212 Analisis ejaan kata dengan kombinasi vokal (a-u) mengikut kategori sukukata dalam A18/S1 250

Jadual 4.213 Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (a-u) mengikut kategori sukukata dalam A18/S1 251

Jadual 4.214 Analisis ejaan kata dengan kombinasi vokal (u-a) mengikut kategori sukukata dalam A18/S1 251

Jadual 4.215 Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (u-a) mengikut kategori sukukata dalam A18/S1 253

Jadual 4.216 Analisis ejaan kata dengan kombinasi vokal (u-i) mengikut kategori sukukata dalam A18/S1 253

Jadual 4.217 Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (u-i) mengikut kategori sukukata dalam A18/S1 254

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Jadual 4.218 Analisis ejaan kata dengan kombinasi vokal (u-u) mengikut kategori sukukata dalam A18/S1 254

Jadual 4.219 Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (u-u) mengikut kategori sukukata dalam A18/S1 255

Jadual 4.220 Analisis ejaan kata dengan kombinasi vokal (i-a) mengikut kategori sukukata dalam A18/S1 256

Jadual 4.221 Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (i-a) mengikut kategori sukukata dalam A18/S1 257

Jadual 4.222 Analisis ejaan kata dengan kombinasi vokal (i-i) mengikut kategori sukukata dalam A18/S1 258

Jadual 4.223 Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (i-i) mengikut kategori sukukata dalam A18/S1 258

Jadual 4.224 Analisis ejaan kata dengan kombinasi vokal (i-u) mengikut kategori dalam A18/S1 259

Jadual 4.225 Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (i-u) mengikut kategori sukukata dalam A18/S1 259

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun PustakaTBainun ptbupsi

Jadual 4.226 Analisis ejaan kata dengan kombinasi diftong (ai) mengikut kategori sukukata dalam A18/S1 260

Jadual 4.227 Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi diftong (ai) mengikut kategori sukukata dalam A18/S1 261

Jadual 4.228 Analisis ejaan kata dengan kombinasi diftong (au) mengikut kategori sukukata dalam A18/S1 261

Jadual 4.229 Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi diftong (au) mengikut kategori sukukata dalam A18/S1 262

Jadual 4.230 Analisis ejaan kata dengan kombinasi diftong (oi) mengikut kategori sukukata dalam A18/S1 262

Jadual 4.231 Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi diftong (oi) mengikut kategori sukukata dalam A18/S1 263

Jadual 4.232 Analisis ejaan kata dengan eka suku mengikut kategori huruf vokal dalam A18/S1 263

Jadual 4.233 Kaedah ejaan Jawi dengan eka suku mengikut kategori huruf vokal dalam A18/S1 264

Jadual 4.234 Perkataan yang mengandungi huruf *nya* bertitik tiga di atas

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

dalam A18/S1 264

Jadual 4.235 Perkataan yang mengandungi huruf *nya* bertitik tiga di bawah dalam A18/S1 265

Jadual 4.236 Perkataan yang mengandungi huruf *ca* bertitik tiga di tengah dalam A18/S1 265

Jadual 4.237 Perkataan yang mengandungi huruf *nga* bertitik tiga di atas dalam A18/S1 266

Jadual 4.238 Perkataan yang mengandungi huruf *nga* tidak bertitik dalam A18/S1 266

Jadual 4.239 Perkataan yang mengandungi huruf *ga* tanpa titik dalam A18/S1 266

Jadual 4.240 Perkataan yang mengandungi huruf *ga* bertitik tiga di atas dalam A18/S1 267

Jadual 4.241 Perkataan yang mengandungi huruf *nga* bertitik tiga di bawah dalam A18/S1 267

Jadual 4.242 Perkataan yang mengandungi huruf *pa* bertitik satu dalam A18/S1 268

Jadual 4.243 Perkataan yang mengandungi huruf *pa* bertitik tiga di atas dalam A18/S1 268

Jadual 4.244 Ejaan kata ganda menggunakan angka dua Arab dalam A18/S1 268

Jadual 4.245 Perkataan dengan tanda diakritik dalam A18/S1 269

Jadual 4.246 Perkataan pinjaman dari bahasa Arab dalam A18/S1 269

Jadual 4.247 Perkataan dengan ejaan berangkai dalam A18/S1 270

Jadual 4.248 Analisis ejaan kata dengan kombinasi vokal (e-a) mengikut kategori sukukata dalam A18/S2 270

Jadual 4.249 Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (e-a) mengikut kategori sukukata dalam A18/S2 270

Jadual 4.250 Analisis ejaan kata dengan kombinasi vokal (e-i) mengikut kategori sukukata dalam A18/S2 272

Jadual 4.251 Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (e-i) mengikut kategori sukukata dalam A18/S2 273

Jadual 4.252 Analisis ejaan kata dengan kombinasi vokal (e-u) mengikut kategori sukukata dalam A18/S2 273

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Jadual 4.253 Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (e-u) mengikut kategori sukukata dalam A18/S2 274

Jadual 4.254 Analisis ejaan kata dengan kombinasi vokal (a-a) mengikut kategori sukukata dalam A18/S2 274

Jadual 4.255 Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (a-a) mengikut kategori sukukata dalam A18/S2 277

Jadual 4.256 Analisis ejaan kata dengan kombinasi vokal (a-i) mengikut kategori sukukata dalam A18/S2 277

Jadual 4.257 Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (a-i) mengikut kategori sukukata dalam A18/S2 279

Jadual 4.258 Analisis ejaan kata dengan kombinasi vokal (a-u) mengikut kategori sukukata dalam A18/S2 279

Jadual 4.259 Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (a-u) mengikut kategori sukukata dalam A18/S2 280

Jadual 4.260 Analisis ejaan kata dengan kombinasi vokal (u-a) mengikut kategori sukukata dalam A18/S2 281

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Jadual 4.261 Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (u-a) mengikut kategori sukukata dalam A18/S2 282

Jadual 4.262 Analisis ejaan kata dengan kombinasi vokal (u-i) mengikut kategori sukukata dalam A18/S2 282

Jadual 4.263 Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (u-i) mengikut kategori sukukata dalam A18/S2 283

Jadual 4.264 Analisis ejaan kata dengan kombinasi vokal (u-u) mengikut kategori sukukata dalam A18/S2 283

Jadual 4.265 Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (u-u) mengikut kategori sukukata dalam A18/S2 284

Jadual 4.266 Analisis ejaan kata dengan kombinasi vokal (i-a) mengikut kategori sukukata dalam A18/S2 284

Jadual 4.267 Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (i-a) mengikut kategori sukukata dalam A18/S2 286

Jadual 4.268 Analisis ejaan kata dengan kombinasi vokal (i-i) mengikut kategori sukukata dalam A18/S2 286

Jadual 4.269 Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (i-i) mengikut

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

kategori sukukata dalam A18/S2 287

Jadual 4.270 Analisis ejaan kata dengan kombinasi vokal (i-u) mengikut kategori sukukata dalam A18/S2 287

Jadual 4.271 Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (i-u) mengikut kategori sukukata dalam A18/S2 288

Jadual 4.272 Analisis ejaan kata dengan kombinasi diftong (ai) mengikut kategori dalam A18/S2 288

Jadual 4.273 Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi diftong (ai) mengikut kategori sukukata dalam A18/S2 289

Jadual 4.274 Analisis ejaan kata dengan kombinasi diftong (au) mengikut kategori sukukata dalam A18/S2 289

Jadual 4.275 Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi diftong (au) mengikut kategori sukukata dalam A18/S2 290

Jadual 4.276 Analisis ejaan kata dengan eka suku mengikut kategori huruf vokal dalam A18/S2 290

Jadual 4.277 Kaedah ejaan Jawi dengan eka suku mengikut kategori huruf vokal dalam A18/S2 291

Jadual 4.278 Perkataan yang mengandungi huruf *nya* bertitik tiga di atas dalam A18/S2 291

Jadual 4.279 Perkataan yang mengandungi huruf *nya* bertitik tiga di bawah dalam A18/S2 292

Jadual 4.280 Perkataan yang mengandungi huruf *ca* dalam A18/S2 292

Jadual 4.281 Perkataan yang mengandungi huruf *nga* bertitik tiga di atas dalam A18/S2 292

Jadual 4.282 Perkataan yang mengandungi huruf *ga* tidak bertitik dalam A18/S2 293

Jadual 4.283 Perkataan yang mengandungi huruf *pa* bertitik tiga di atas dalam A18/S2 293

Jadual 4.284 Perkataan yang mengandungi huruf *pa* bertitik satu dalam A18/S2 294

Jadual 4.285 Ejaan kata ganda menggunakan angka dua Arab dalam A18/S2 295

Jadual 4.286 Perkataan pinjaman Arab dalam A18/S2 295

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Jadual 4.287 Analisis ejaan kata dengan kombinasi vokal (e-a) mengikut kategori sukukata dalam A18/S3 296

Jadual 4.288 Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (e-a) mengikut kategori sukukata dalam A18/S3 297

Jadual 4.289 Analisis ejaan kata dengan kombinasi vokal (e-i) mengikut kategori sukukata dalam A18/S3 298

Jadual 4.290 Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (e-i) mengikut kategori sukukata dalam A18/S3 298

Jadual 4.291 Analisis ejaan kata dengan kombinasi vokal (e-u) mengikut kategori sukukata dalam A18/S3 299

Jadual 4.292 Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (e-u) mengikut kategori sukukata dalam A18/S3 299

Jadual 4.293 Analisis ejaan kata dengan kombinasi vokal (a-a) mengikut kategori sukukata dalam A18/S3 300

Jadual 4.294 Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (a-a) mengikut kategori sukukata dalam A18/S3 302

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Jadual 4.295 Analisis ejaan kata dengan kombinasi vokal (a-i) mengikut kategori sukukata dalam A18/S3 302

Jadual 4.296 Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (a-i) mengikut kategori sukukata dalam A18/S3 303

Jadual 4.297 Analisis ejaan kata dengan kombinasi vokal (a-u) mengikut kategori sukukata dalam A18/S3 304

Jadual 4.298 Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (a-u) mengikut kategori sukukata dalam A18/S3 305

Jadual 4.299 Analisis ejaan kata dengan kombinasi vokal (u-a) mengikut kategori sukukata dalam A18/S3 305

Jadual 4.300 Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (u-a) mengikut kategori sukukata dalam A18/S3 306

Jadual 4.301 Analisis ejaan kata dengan kombinasi vokal (u-i) mengikut kategori sukukata dalam A18/S3 307

Jadual 4.302 Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (u-i) mengikut kategori sukukata dalam A18/S3 308

Jadual 4.303 Analisis ejaan kata dengan kombinasi vokal (u-u) mengikut

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

kategori sukukata dalam A18/S3 308

Jadual 4.304 Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (u-u) mengikut kategori sukukata dalam A18/S3 309

Jadual 4.305 Analisis ejaan kata dengan kombinasi vokal (i-a) mengikut kategori sukukata dalam A18/S3 309

Jadual 4.306 Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (i-a) mengikut kategori sukukata dalam A18/S3 311

Jadual 4.307 Analisis ejaan kata dengan kombinasi vokal (i-i) mengikut kategori sukukata dalam A18/S3 311

Jadual 4.308 Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (i-i) mengikut kategori sukukata dalam A18/S3 312

Jadual 4.309 Analisis ejaan kata dengan kombinasi vokal (i-u) mengikut kategori sukukata dalam A18/S3 312

Jadual 4.310 Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (i-u) mengikut kategori sukukata dalam A18/S3 313

Jadual 4.311 Analisis ejaan kata dengan kombinasi diftong (ai) mengikut kategori sukukata dalam A18/S3 313

Jadual 4.312 Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi diftong (ai) mengikut kategori sukukata dalam A18/S3 314

Jadual 4.313 Analisis ejaan kata dengan kombinasi diftong (au) mengikut kategori sukukata dalam A18/S3 314

Jadual 4.314 Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi diftong (au) mengikut kategori sukukata dalam A18/S3 315

Jadual 4.315 Analisis ejaan pola ekasukukata mengikut kategori huruf vokal dalam A18/S3 315

Jadual 4.316 Rumusan analisis ejaan pola ekasukukata mengikut kategori huruf vokal dalam A18/S3 316

Jadual 4.317 Perkataan yang mengandungi huruf *nya* bertitik tiga di atas dalam A18/S3 317

Jadual 4.318 Perkataan yang mengandungi huruf *nya* bertitik tiga di bawah dalam A18/S3 317

Jadual 4.319 Perkataan yang mengandungi huruf *nga* bertitik tiga di atas dalam A18/S3 318

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Jadual 4.320 Perkataan yang mengandungi huruf *pa* bertitik tiga di atas dalam A18/S3 318

Jadual 4.321 Perkataan yang mengandungi huruf *fa* untuk fonem /*f*/ dalam A18/S3 319

Jadual 4.322 Perkataan yang mengandungi huruf *fa* untuk fonem /v/ dalam A18/S3 319

Jadual 4.323 Perkataan yang mengandungi huruf *ga* bertitik satu di atas dalam A18/S3 319

Jadual 4.324 Ejaan kata ganda menggunakan angka dua Arab dalam A17/S3 320

Jadual 4.325 Perkataan pinjaman daripada bahasa Arab dalam A18/S3 320

Jadual 4.326 Perkataan ejaan berangkai dalam A18/S3 321

Jadual 4.327 Analisis ejaan kata dengan kombinasi vokal (e-a) mengikut kategori sukukata dalam A18/S4 321

Jadual 4.328 Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (e-a) mengikut kategori sukukata dalam A18/S4 323

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Jadual 4.329 Analisis ejaan kata dengan kombinasi vokal (e-i) mengikut kategori sukukata dalam A18/S4 323

Jadual 4.330 Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (e-i) mengikut kategori sukukata dalam A18/S4 324

Jadual 4.331 Analisis ejaan kata dengan kombinasi vokal (e-u) mengikut kategori sukukata dalam A18/S4 325

Jadual 4.332 Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (e-u) mengikut kategori sukukata dalam A18/S4 325

Jadual 4.333 Analisis ejaan kata dengan kombinasi vokal (a-a) mengikut kategori suku kata dalam A18/S4 325

Jadual 4.334 Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (a-a) mengikut kategori sukukata dalam A18/S4 328

Jadual 4.335 Analisis ejaan kata dengan kombinasi vokal (a-i) mengikut kategori sukukata dalam A18/S4 329

Jadual 4.336 Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (a-i) mengikut kategori sukukata dalam A18/S4 329

Jadual 4.337 Analisis ejaan kata dengan kombinasi vokal (a-u) mengikut

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

kategori sukukata dalam A18/S4 330

Jadual 4.338 Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (a-u) mengikut kategori sukukata dalam A18/S4 331

Jadual 4.339 Analisis ejaan kata dengan kombinasi vokal (u-a) mengikut kategori sukukata dalam A18/S4 332

Jadual 4.340 Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (u-a) mengikut kategori sukukata dalam A18/S4 333

Jadual 4.341 Analisis ejaan kata dengan kombinasi vokal (u-i) mengikut kategori sukukata dalam A18/S4 333

Jadual 4.342 Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (u-i) mengikut kategori sukukata dalam A18/S4 334

Jadual 4.343 Analisis ejaan kata dengan kombinasi vokal (u-u) mengikut kategori sukukata dalam A18/S4 334

Jadual 4.344 Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (u-u) mengikut kategori sukukata dalam A18/S4 335

Jadual 4.345 Analisis ejaan kata dengan kombinasi vokal (i-a) mengikut kategori sukukata dalam A18/S4 336

Jadual 4.346 Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (i-a) mengikut kategori sukukata dalam A18/S4 337

Jadual 4.347 Analisis ejaan kata dengan kombinasi vokal (i-i) mengikut kategori sukukata dalam A18/S4 338

Jadual 4.348 Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (i-i) mengikut kategori sukukata dalam A18/S4 338

Jadual 4.349 Analisis ejaan kata dengan kombinasi vokal (i-u) mengikut kategori sukukata dalam A18/S4 339

Jadual 4.350 Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (i-u) mengikut kategori sukukata dalam A18/S4 339

Jadual 4.351 Analisis ejaan kata dengan kombinasi diftong (ai) mengikut kategori sukukata dalam A18/S4 340

Jadual 4.352 Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi diftong (ai) mengikut kategori sukukata dalam A18/S4 340

Jadual 4.353 Analisis ejaan kata dengan kombinasi diftong (au) mengikut kategori sukukata dalam A18/S4 341

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Jadual 4.354 Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi diftong (au) mengikut kategori sukukata dalam A18/S4 341

Jadual 4.355 Analisis ejaan kata dengan eka suku mengikut kategori huruf vokal dalam A18/S4 342

Jadual 4.356 Kaedah ejaan Jawi dengan eka suku mengikut kategori dalam A18/S4 342

Jadual 4.357 Perkataan yang mengandungi huruf *nya* bertitik tiga di atas dalam A18/S4 343

Jadual 4.358 Perkataan yang mengandungi huruf *nya* bertitik tiga di bawah dalam A18/S4 343

Jadual 4.359 Perkataan yang mengandungi huruf *ca* dalam A18/S4 344

Jadual 4.360 Perkataan yang mengandungi huruf *nga* bertitik tiga di atas dalam A18/S4 344

Jadual 4.361 Perkataan yang mengandungi huruf *pa* bertitik satu di atas dalam A18/S4 345

Jadual 4.362 Perkataan yang mengandungi huruf *fa* untuk fonem /f/ dalam A18/S4 345

Jadual 4.363 Perkataan yang mengandungi huruf *fa* untuk fonem /v/ dalam A18/S4 345

Jadual 4.364 Perkataan yang mengandungi huruf *ga* bertitik satu di atas dalam A18/S4 346

Jadual 4.365 Perkataan yang mengandungi huruf *ga* bertitik satu di bawah dalam A18/S4 346

Jadual 4.366 Perkataan yang mengandungi huruf *ga* bertitik tiga di bawah dalam A18/S4 346

Jadual 4.367 Penggunaan tanda diakritik dalam A18/S4 347

Jadual 4.368 Ejaan kata ganda menggunakan angka dua Arab dalam A18/S4 347

Jadual 4.369 Ejaan kata ganda dengan mengulang kata dasar dalam A18/S4 347

Jadual 4.370 Perkataan pinjaman Arab dalam A18/S4 347

Jadual 4.371 Perkataan ejaan berangkai dalam A18/S4 348

Jadual 4.372 Analisis ejaan kata dengan kombinasi vokal (e-a) mengikut kategori sukukata dalam A18/S5 349

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Jadual 4.373 Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (e-a) mengikut kategori sukukata dalam A18/S5 350

Jadual 4.374 Analisis ejaan kata dengan kombinasi vokal (e-i) mengikut kategori sukukata dalam A18/S5 350

Jadual 4.375 Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (e-i) mengikut kategori sukukata dalam A18/S5 351

Jadual 4.376 Analisis ejaan kata dengan kombinasi vokal (e-u) mengikut kategori sukukata dalam A18/S5 351

Jadual 4.377 Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (e-u) mengikut kategori sukukata dalam A18/S5 352

Jadual 4.378 Analisis sistem ejaan kata dengan kombinasi vokal (a-a) mengikut kategori sukukata dalam A18/S5 352

Jadual 4.379 Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (a-a) mengikut kategori sukukata dalam A18/S5 354

Jadual 4.380 Analisis ejaan kata dengan kombinasi vokal (a-i) mengikut kategori sukukata dalam A18/S5 355

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Jadual 4.381 Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (a-i) mengikut kategori sukukata dalam A18/S5 356

Jadual 4.382 Analisis ejaan kata dengan kombinasi vokal (a-u) mengikut kategori sukukata dalam A18/S5 356

Jadual 4.383 Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (a-u) mengikut kategori sukukata dalam A18/S5 357

Jadual 4.384 Analisis ejaan kata dengan kombinasi vokal (u-a) mengikut kategori sukukata dalam A18/S5 358

Jadual 4.385 Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (u-a) mengikut kategori sukukata dalam A18/S5 359

Jadual 4.386 Analisis ejaan kata dengan kombinasi vokal (u-i) mengikut kategori sukukata dalam A18/S5 359

Jadual 4.387 Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (u-i) mengikut kategori sukukata dalam A18/S5 360

Jadual 4.388 Analisis ejaan kata dengan kombinasi vokal (u-u) mengikut kategori sukukata dalam A18/S5 360

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Jadual 4.389 Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (u-u) mengikut

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

kategori sukukata dalam A18/S5 361

Jadual 4.390 Analisis ejaan kata dengan kombinasi vokal (i-a) mengikut kategori sukukata dalam A18/S5 361

Jadual 4.391 Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (i-a) mengikut kategori sukukata dalam A18/S5 363

Jadual 4.392 Analisis ejaan kata dengan kombinasi vokal (i-i) mengikut kategori sukukata dalam A18/S5 363

Jadual 4.393 Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (i-i) mengikut kategori sukukata dalam A18/S5 364

Jadual 4.394 Analisis ejaan kata dengan kombinasi vokal (i-u) mengikut kategori sukukata dalam A18/S5 364

Jadual 4.395 Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (i-u) mengikut kategori sukukata dalam A18/S5 365

Jadual 4.396 Analisis ejaan kata dengan kombinasi diftong (ai) mengikut kategori sukukata dalam A18/S5 365

Jadual 4.397 Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi diftong (ai) mengikut kategori sukukata dalam A18/S5 366

Jadual 4.398 Analisis ejaan kata dengan eka suku mengikut kategori huruf vokal dalam A18/S5 367

Jadual 4.399 Kaedah ejaan Jawi dengan eka suku mengikut kategori huruf vokal dalam A18/S5 367

Jadual 4.400 Perkataan yang mengandungi huruf *nya* bertitik tiga di atas dalam A18/S5 368

Jadual 4.401 Perkataan yang mengandungi huruf *nya* bertitik tiga di bawah dalam A18/S5 368

Jadual 4.402 Perkataan yang mengandungi huruf *ca* dalam A18/S5 368

Jadual 4.403 Perkataan yang mengandungi huruf *nga* bertitik tiga di atas dalam A18/S5 369

Jadual 4.404 Perkataan yang mengandungi huruf *pa* bertitik satu di atas dalam A18/S5 369

Jadual 4.405 Perkataan yang mengandungi huruf *fa* untuk fonem /v/ dalam A18/S4 370

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Jadual 4.406 Perkataan yang mengandungi huruf *fa* untuk fonem /f/ dalam A18/S5 370

Jadual 4.407 Perkataan yang mengandungi huruf *ga* bertitik satu di atas dalam A18/S5 370

Jadual 4.408 Perkataan yang mengandungi huruf *ga* bertitik satu di bawah dalam A18/S5 370

Jadual 4.409 Penggunaan tanda diakritik dalam A18/S5 371

Jadual 4.410 Ejaan kata ganda menggunakan angka dua Arab dalam A18/S5 371

Jadual 4.411 Ejaan kata ganda dengan mengulang kata dasar dalam A18/S5 371

Jadual 4.412 Perkataan pinjaman Arab dalam A18/S5 372

Jadual 4.413 Perkataan ejaan berangkai dalam A18/S5 372

Jadual 5.3 Kaedah paling dominan mengikut kategori SKB+SKB: [e-a] 392

Jadual 5.4 Kaedah paling dominan mengikut kategori SKB+SKT: [e-a] 392

Jadual 5.5 Kaedah paling dominan mengikut kategori SKT+SKB: [e-a] 392

Jadual 5.6 Kaedah paling dominan mengikut kategori SKT+SKT: [e-a] 393

Jadual 5.7 Kaedah ejaan bagi perkataan dwisuku/trisuku berkombinasi vokal (e-a) mengikut kategori suku kata dalam A16/S1 hingga A18/S5 393

Jadual 5.10 Kaedah paling dominan mengikut kategori SKB+SKB: [e-i] 398

Jadual 5.11 Kaedah paling dominan mengikut kategori SKB+SKT: [e-i] 399

Jadual 5.12 Kaedah paling dominan mengikut kategori SKT+SKB: [e-i] 399

Jadual 5.13 Kaedah paling dominan mengikut kategori SKT+SKT: [e-i] 399

Jadual 5.14 Kaedah ejaan bagi perkataan dwisuku/trisuku berkombinasi vokal (e-i) mengikut kategori suku kata dalam A16/S1 hingga A18/S5 400

Jadual 5.17 Kaedah paling dominan mengikut kategori SKB+SKB: [e-u] 405

Jadual 5.18 Kaedah paling dominan mengikut kategori SKB+SKT: [e-u] 405

Jadual 5.19 Kaedah paling dominan mengikut kategori SKT+SKB: [e-u] 405

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Jadual 5.20 Kaedah paling dominan mengikut kategori SKT+SKT: [e-u] 406

Jadual 5.21 Kaedah ejaan bagi perkataan dwisuku/trisuku berkombinasi vokal (e-u) mengikut kategori suku kata dalam A16/S1 hingga A18/S5 406

Jadual 5.24 Kaedah paling dominan mengikut kategori SKB+SKB: [a-a] 411

Jadual 5.25 Kaedah paling dominan mengikut kategori SKB+SKT: [a-a] 412

Jadual 5.26 Kaedah paling dominan mengikut kategori SKT+SKB: [a-a] 412

Jadual 5.27 Kaedah paling dominan mengikut kategori SKT+SKT: [a-a] 412

Jadual 5.28 Kaedah ejaan bagi perkataan dwisuku/trisuku berkombinasi vokal (a-a) mengikut kategori suku kata dalam A16/S1 hingga A18/S5 413

Jadual 5.31 Kaedah paling dominan mengikut kategori SKB+SKB: [a-i] 418

Jadual 5.32 Kaedah paling dominan mengikut kategori SKB+SKT: [a-i] 418

Jadual 5.33 Kaedah paling dominan mengikut kategori SKT+SKB: [a-i] 419

Jadual 5.34 Kaedah paling dominan mengikut kategori SKT+SKT: [a-i] 419

Jadual 5.35 Kaedah ejaan bagi perkataan dwisuku/trisuku berkombinasi vokal (a-i) mengikut kategori suku kata dalam A16/S1 hingga A18/S5 420

Jadual 5.38 Kaedah paling dominan mengikut kategori SKB+SKB: [a-u] 425

Jadual 5.39 Kaedah paling dominan mengikut kategori SKB+SKT: [a-u] 425

Jadual 5.40 Kaedah paling dominan mengikut kategori SKT+SKB: [a-u] 425

Jadual 5.41 Kaedah paling dominan mengikut kategori SKT+SKT: [a-u] 426

Jadual 5.42 Kaedah ejaan bagi perkataan dwisuku/trisuku berkombinasi vokal (a-u) mengikut kategori suku kata dalam A16/S1 hingga A18/S5 426

Jadual 5.45 Kaedah paling dominan mengikut kategori SKB+SKB: [i-a] 431

Jadual 5.46 Kaedah paling dominan mengikut kategori SKB+SKT: [i-a] 432

Jadual 5.47 Kaedah paling dominan mengikut kategori SKT+SKB: [i-a] 432

Jadual 5.48 Kaedah paling dominan mengikut kategori SKT+SKT: [i-a] 432

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Jadual 5.49 Kaedah ejaan bagi perkataan dwisuku/trisuku berkombinasi vokal (i-a) mengikut kategori suku kata dalam A16/S1 hingga A18/S5 433

Jadual 5.52 Kaedah paling dominan mengikut kategori SKB+SKB: [i-i] 438

Jadual 5.53 Kaedah paling dominan mengikut kategori SKB+SKT: [i-i] 438

Jadual 5.54 Kaedah paling dominan mengikut kategori SKT+SKB: [i-i] 439

Jadual 5.55 Kaedah paling dominan mengikut kategori SKT+SKT: [i-i] 439

Jadual 5.56 Kaedah ejaan bagi perkataan dwisuku/trisuku berkombinasi vokal (i-i) mengikut kategori suku kata dalam A16/S1 hingga A18/S5 440

Jadual 5.59 Kaedah paling dominan mengikut kategori SKB+SKB: [i-u] 444

Jadual 5.60 Kaedah paling dominan mengikut kategori SKB+SKT: [i-u] 445

Jadual 5.61 Kaedah paling dominan mengikut kategori SKT+SKB: [i-u] 445

Jadual 5.62 Kaedah paling dominan mengikut kategori SKT+SKT: [i-u] 445

Jadual 5.63 Kaedah ejaan bagi perkataan dwisuku/trisuku berkombinasi vokal (i-u) mengikut kategori suku kata dalam A16/S1 hingga A18/S5 446

Jadual 5.66 Kaedah paling dominan mengikut kategori SKB+SKB: [u-a] 451

Jadual 5.67 Kaedah paling dominan mengikut kategori SKB+SKT: [u-a] 451

Jadual 5.68 Kaedah paling dominan mengikut kategori SKT+SKB: [u-a] 452

Jadual 5.69 Kaedah paling dominan mengikut kategori SKT+SKT: [u-a] 452

Jadual 5.70 Kaedah ejaan bagi perkataan dwisuku/trisuku berkombinasi vokal (u-a) mengikut kategori suku kata dalam A16/S1 hingga A18/S5 453

Jadual 5.73 Kaedah paling dominan mengikut kategori SKB+SKB: [u-i] 457

Jadual 5.74 Kaedah paling dominan mengikut kategori SKB+SKT: [u-i] 458

Jadual 5.75 Kaedah paling dominan mengikut kategori SKT+SKB: [u-i] 458

Jadual 5.76 Kaedah paling dominan mengikut kategori SKT+SKT: [u-i] 458

Jadual 5.77 Kaedah ejaan bagi perkataan dwisuku/trisuku berkombinasi vokal (u-i) mengikut kategori suku kata dalam A16/S1 hingga

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

A18/S5 459

Jadual 5.80 Kaedah paling dominan mengikut kategori SKB+SKB: [u-u] 464

Jadual 5.81 Kaedah paling dominan mengikut kategori SKB+SKT: [u-u] 464

Jadual 5.82 Kaedah paling dominan mengikut kategori SKT+SKB: [u-u] 464

Jadual 5.83 Kaedah paling dominan mengikut kategori SKT+SKT: [u-u] 464

Jadual 5.84 Kaedah ejaan bagi perkataan dwisuku/trisuku berkombinasi vokal (u-u) mengikut kategori suku kata dalam A16/S1 hingga A18/S5 464

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

SENARAI ILUSTRASI

No. Rajah		Halaman
Rajah 1.1	Zaman perkembangan bahasa Melayu	5
Rajah 1.2	Kedudukan 70 kerajaan di Alam Melayu sebelum abad ke-19	6
Rajah 1.3	Tempat kajian	24
Rajah 1.4	Tempoh masa bahan kajian	24
Rajah 1.5	Kerangka Teori Perkembangan Ejaan Jawi berdasarkan pandangan sarjana	31
Rajah 2.1	Nama sistem tulisan di Alam Melayu sebelum tulisan Jawi	36
Rajah 2.2	Cabangan keluarga Proto Sematik	38
Rajah 2.3	Asal usul huruf Arab	42
Rajah 2.4	Pembahagian huruf Jawi	57
Rajah 2.5	Sistem ejaan Jawi dalam penulisan bahasa Melayu	62
Rajah 3.1	Prosedur pelaksanaan kajian	80
Rajah 3.2	Kerangka analisis kajian diubahsuai dari kerangka analisis oleh Crabtee dan Miller (1992)	106
Rajah 3.3	Pembahagian analisis pola ejaan	114
Rajah 3.4	Kerangka konseptual kajian	116

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

SENARAI SINGKATAN

Singkatan	Makna
ATMA	Institusi Alam dan Tamadun Melayu
H	Hijrah
KC	Kaedah Campuran
KD	Kaedah Diftong
KTV	Kaedah Tanpa Vokal
KV	Kaedah Vokal
KVK	Konsonan Vokal Konsonan
KVKKV	Konsonan Vokal Konsonan Konsonan Vokal
M	Masihi
P&P	Pengajaran dan Pembelajaran
P.B.M.P.B	Pakatan Bahasa Melayu Persuratan Buku-buku Diraja Johor
PNM	Perpustakaan Negara Malaysia
SEJYD	Sistem Ejaan Jawi Yang Disempurnakan
SKB	Sukukata Terbuka
SKD	Sukukata Diftong
SKT	Sukukata Tertutup
SM	Sebelum Masihi
V	Vokal

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

SISTEM TRANSLITERASI

1. Konsonan

Konsonan pada huruf Arab tidak semestinya sepadan dengan huruf Rumi. Ada di antara konsonan tersebut boleh dirumikan dan ada juga konsonan yang tidak boleh dirumikan. Hal ini dapat dilihat seperti berikut:

Huruf Arab	Huruf Rumi	Huruf Arab	Huruf Rumi
ا	-	ط	ṭ
ب	b	ظ	ẓ
ت	t	ع	‘
ج	j	غ	gh
ح	ḥ	ف	f
خ	kh	ق	q
د	d	ك	k
ذ	dh	ل	l
ر	r	م	m
ز	z	ن	n
س	s	و	w
ش	sy	ه	h
ص	ṣ	ء	’
ض	ḍ	ي	y
ة	t		

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

2. Vokal

Dalam sistem vokal Arab ada vokal pendek, panjang dan diftong.

Pendek	Panjang	Diftong
____◌َ_ a	ا___ ā	يْ__ay
____◌ِ_ I	ي___ ī	و__◌َ_aw
____◌ُ_ u	و___ ū	

Pedoman Transliterasi Huruf Arab ke Huruf Rumi.
Sumber: Kementerian Pendidikan Malaysia 1988

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

BAB I

PENDAHULUAN

1.0 PENGENALAN

Kajian ini merupakan suatu penelitian terhadap kaedah ejaan Jawi yang digunakan dalam penulisan surat Melayu lama dari abad ke-16 hingga abad ke-18. Aspek ini amat mengujakan kerana sepanjang yang diketahui, terdapat banyak surat Melayu lama bertulisan Jawi yang tersimpan di perpustakaan, muzium dan arkib di dalam dan luar negara yang belum dikaji secara terperinci oleh para sarjana. Kajian oleh para sarjana terdahulu telah membawa kepada penemuan Surat Melayu terawal iaitu sepucuk surat bertarikh 1521 M dari Sultan Abu Hayat, Ternate kepada Raja John 111, Portugal dan surat berhias Melayu tertua iaitu surat dari Sultan Iskandar Muda, Aceh kepada King James I di England (1615 M). Penemuan dokumen tersebut menjadi petanda wujudnya hubungan diplomatik antara kerajaan Melayu dengan kerajaan bukan Melayu. Malahan sarjana turut menyatakan, hubungan tersebut menjadi bukti bahawa kerajaan Melayu berkenaan adalah berdaulat, berwibawa, bebas dan merdeka. Hal ini dapat dilihat daripada isi kandungan surat tersebut yang antara lain membincangkan tentang kebenaran untuk berdagang, kutipan cukai, pengisytiharan pertabalan raja, perkahwinan, penaklukan dan maklumat tentang raja-raja Melayu yang mendapatkan perlindungan daripada pemerintah asing.

Surat Melayu lama bertulisan Jawi menjadi bahan utama dalam kajian ini, memandangkan tulisan Jawi pernah menjadi sebahagian daripada alat perakam, penyebar, dan pendidikan Islam di Alam Melayu satu ketika dahulu. Tidak keterlaluan jika dikatakan, tulisan Jawi dengan agama Islam begitu sebati dan akrab dengan orang Melayu. Menurut Raja Masittah (1993) dan Wan Ali (2006) kewujudan tulisan Jawi di Alam Melayu adalah seiring dengan kehadiran tradisi Islam. Hal ini bermakna,

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

perkembangan manuskrip Melayu berkait rapat dengan perkembangan Islam di Alam Melayu kerana melalui Islam, masyarakat Melayu memperoleh tulisan Jawi yang digunakan untuk merakam buah fikiran dan cetusan keintelektualannya. Seperti kata Hashim (2006), kalau pupus tulisan Jawi maka sebahagian daripada ilmu pengetahuan dan penghayatan Islam akan pupus bersama-samanya. Oleh itu tidak hairanlah Abdullah (1987), Hashim dan Adi Yasran (2009) berpandangan, hubungan orang Melayu dengan tulisan Jawi adalah kuat dari segi budaya dan psikologinya. Jelaslah di sini bahawa tulisan Jawi telah lama digunakan sebagai medium penulisan dalam bahasa Melayu, iaitu semenjak Islam mula bertapak di kepulauan Melayu dan mempunyai nilai tersendiri dalam kehidupan orang Melayu.

Bagi menjelaskan tentang kajian ini, bahagian seterusnya merupakan huraian tentang Latar Belakang Kajian, Pernyataan Masalah, Tujuan Kajian, Objektif Kajian, Persoalan Kajian, Kepentingan Kajian, Skop dan Batasan Kajian, Kerangka Teori Kajian dan Definisi Istilah yang berkaitan.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

1.2 LATAR BELAKANG KAJIAN

Kandungan bahagian latar belakang ini menyentuh tentang kedudukan bahasa Melayu, tulisan Jawi dan tradisi surat-menyurat di Alam Melayu. Menurut Collins (2011) bahasa Melayu adalah anggota terpenting dalam keluarga Bahasa Austronesia yang merupakan iaitu warisan daripada peradaban Asia Timur. Bahasa Austronesia yang terdiri daripada 1,000 bahasa digunakan bermula dari pantai Afrika di Madagaskar hingga ke pulau-pulau di Amerika, Rapanui (Pulau Paska, Cili) dan dari daerah pergunungan di Taiwan hingga ke New Zealand. Keluarga bahasa Austronesia dan bahasa Austroasia ini merupakan cabang kepada bahasa Austrik. Dari segi daerah induknya, menurut Amat Juhari (2001) bahasa Melayu terdapat di pesisir pantai timur pulau Sumatera, bermula dari Daerah Temiang di Aceh Timur hingga ke selatan sampai ke Palembang di Kepulauan Sumatera Selatan dan terus ke barat hingga ke Bengkulu, kemudian terus ke kepulauan Riau hingga ke kepulauan Lingga, Bangka dan Belitung, di pesisiran pantai pulau Kalimantan atau Borneo, iaitu dari Sarawak ke Sambas, Pontianak, Sukadana, Ketapang, Kalimantan Selatan, Kutai, Pasir, Berau hingga ke pantai Sabah terutama di pantai baratnya, ke Brunei serta ke Sarawak di

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Limbang, Miri dan Bintulu. Daerah lain yang turut menjadi daerah induk bahasa Melayu ialah kawasan di Semenanjung Tanah Melayu, Singapura, hingga ke bahagian selatan Thailand.

Merujuk kepada keistimewaan bahasa Melayu, didapati bahawa bahasa ini mempunyai dua sistem ejaan iaitu Jawi dan Rumi. Keistimewaan inilah yang mengangkat martabat bahasa Melayu sebagai bahasa yang berwibawa. Antara ciri bahasa yang berwibawa adalah memiliki lebih daripada satu sistem tulisan sebagai alat komunikasi. Pandangan ini selari dengan penyataan Teo (2006) berhubung bahasa berwibawa. Berbalik kepada sistem tulisan Jawi dalam bahasa Melayu pula, sistem ejaan ini menggunakan grafem-grafem bahasa Arab sebagai penunjangnya (Hamdan 1999 & Teo 2006). Namun begitu sejajar dengan proses modenisasi, sistem tulisan Jawi dalam bahasa Melayu juga mengalami reformasi pada tahap-tahap tertentu dalam sejarah perkembangannya. Hal ini dibuktikan dengan penambahan grafem bagi melambangkan beberapa unit linguistik dalam bahasa Melayu seperti grafem "*ca*", "*nga*", "*ga*", "*pa*", "*nya*" dan "*va*". Sistem ini mengikut sistem bunyi dalam huruf-huruf Arab. Walau bagaimanapun, masalah besar dalam sistem ejaan ini mengikut sesetengah pihak ialah pada perlambangan vokal Melayu. Hal ini merujuk kepada huruf Arab yang hanya mempunyai tiga simbol bagi bunyi vokal iaitu *alif*, *wau* dan *ya* manakala bahasa Melayu mempunyai enam jenis bunyi vokal (a, e, e, i, o, u). Namun begitu dari segi konsonan pula, huruf Jawi mempunyai konsonan yang lengkap malahan satu bunyi yang tidak dapat dilambangkan dengan sempurna iaitu huruf *va* telah diselesaikan dengan menambah titik di atas huruf *wau* (ڤ). Secara asasnya, tulisan Jawi dicipta oleh orang Melayu untuk mengeja ejaan bahasa Melayu walaupun sebelum itu bahasa Melayu sudah mempunyai sistem tulisan lain seperti sistem tulisan Kawi dan sistem tulisan Rejang (Sumatera). Penciptaan tulisan Jawi berlaku kerana tulisan ini lebih serasi untuk melambangkan bunyi istilah-istilah agama Islam yang kebanyakannya bersumberkan al-Quran dan al-Hadis berbanding tulisan-tulisan lain.

Sejarah membuktikan bahawa bahasa Melayu telah menjadi medium komunikasi utama dalam hubungan antara pemerintah Melayu dengan pemerintah dan saudagar dari dunia luar terutama dari Barat. Lebih menarik lagi bahasa Melayu bukan sahaja digunakan dalam pertuturan malahan surat-surat perjanjian, surat kebenaran

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

berniaga dan sebagainya turut ditulis dalam bahasa Melayu bertulisan Jawi. Menurut Mahayana (2003) bahasa Melayu sudah digunakan sebagai bahasa penghubung dan bahasa perniagaan secara meluas di Nusantara (Alam Melayu) sebelum kedatangan Belanda ke wilayah tersebut. Malahan orang-orang Portugis yang hendak berniaga di Alam Melayu juga menekankan tentang peri pentingnya pengetahuan bahasa Melayu jika ingin mencapai hasil yang baik dalam perniagaannya. Pernyataan ini telah diungkapkan Teeuw (1990) dengan menyatakan, "*setiap orang yang ingin ikut serta dalam kehidupan antarabangsa di kawasan itu secara mutlak, perlu mengetahui bahasa Melayu*". Malahan kepentingan dan fungsi bahasa Melayu sejak zaman berzaman telah dirumuskan dalam kajian oleh Arsip Nasional Jakarta (2003) menerusi tiga aspek utama iaitu pertama; bahasa Melayu telah digunakan sejak berabad-abad lamanya sebagai bahasa rasmi, diplomasi dan undang-undang antara negara, kedua; bahasa Melayu merupakan bahasa yang digunakan oleh seluruh negara di kawasan Alam Melayu walaupun negara-negara itu mempunyai bahasa daerah masing-masing dan ketiga; bahasa Melayu telah digunakan sebagai *lingua-franca*.

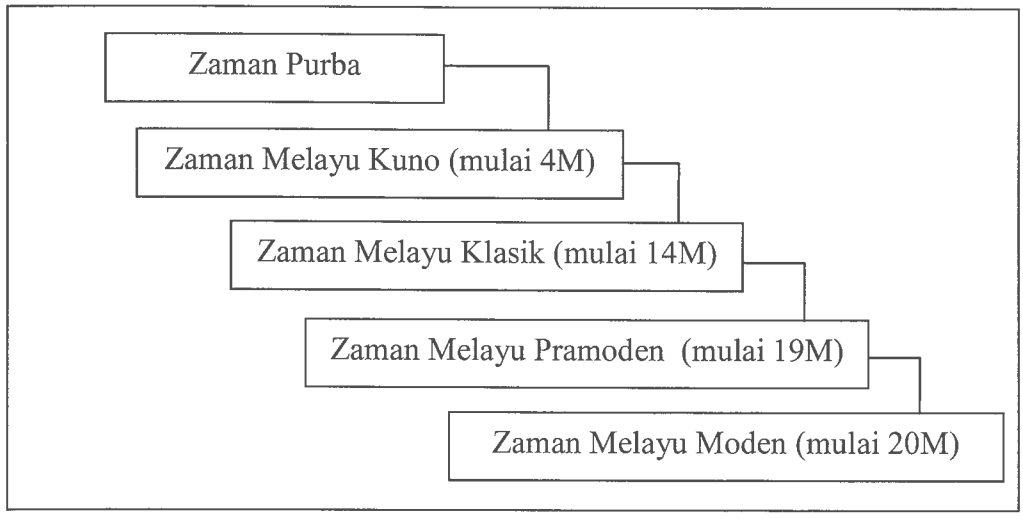
05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Dalam membincangkan zaman perkembangan bahasa Melayu pula, Amat Juhari dan Abdul Rashid (2005) telah membahagikannya kepada lima zaman iaitu zaman bahasa Melayu Purba (zaman prasejarah), zaman bahasa Melayu Kuno (mulai abad ke-4M), zaman bahasa Melayu Klasik (mulai abad ke-14M), zaman bahasa Melayu Pramoden (mulai abad ke-19M) dan zaman bahasa Melayu Moden (mulai abad ke-20M). Tulisan yang digunakan pada zaman bahasa Melayu Purba ialah tulisan yang berasal dari India seperti *Devanagari*, *Vangki*, *Pallava* dan tulisan yang berasal daripada pengaruh tulisan India seperti *Jawa Kuno* dan *Kawi*. Penyebaran tulisan-tulisan ini tidak meluas dan penggunaannya juga tidak berpanjangan. Sewaktu Islam datang dengan tulisan Jawi, tulisan-tulisan itu lenyap kecuali di tempat-tempat yang berpegang kuat kepada agama Hindu (Hamdan 2013). Pada zaman itu, bahasa Melayu belum lagi menerima pengaruh bahasa Arab sama ada dari segi tulisan mahupun kosa kata. Pengaruh bahasa tersebut dapat dilihat mulai abad ke-14M iaitu ketika zaman bahasa Melayu Klasik. Hal ini dibuktikan menerusi penemuan prasasti Terengganu bertarikh 702H (1303M) yang menggunakan tulisan Jawi sepenuhnya dan mempunyai kata-kata pinjaman daripada bahasa Arab. Selain itu, bahasa Melayu Klasik juga

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

dipengaruhi oleh kata-kata pinjaman daripada bahasa Parsi. Ringkasan berhubung perkembangan zaman bahasa Melayu ditunjukkan dalam Rajah 1.1 berikut:

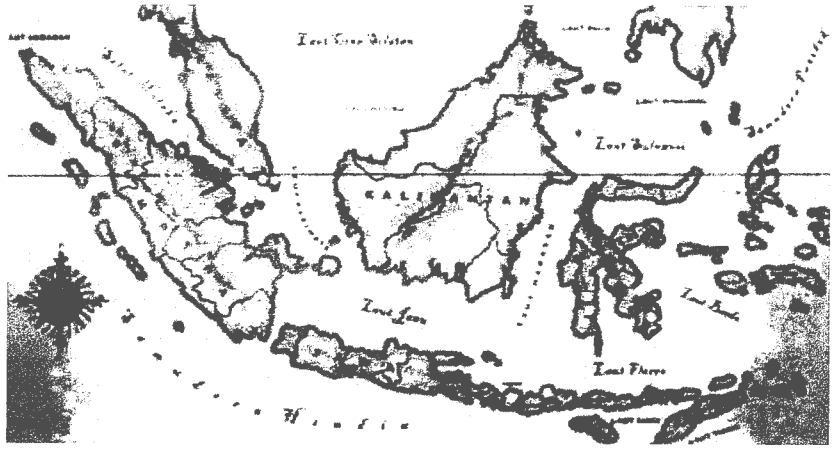
Rajah 1.1 Zaman perkembangan bahasa Melayu

Pelbagai kajian yang dilakukan oleh sarjana terhadap peringkat awal perkembangan Islam dan aktiviti keilmuan di Alam Melayu, telah menemukan peranan besar yang dimainkan oleh raja-raja Melayu dalam perkara tersebut. Dalam hal ini Ding (2009) menyatakan peranan istana dalam memupuk perkembangan agama Islam dan membina tradisi ilmu dan pemikiran orang Melayu jelas terbukti dalam 10,000 salinan manuskrip Melayu yang kini tersebar di 151 buah institusi di 28 buah negara. Negara-negara tersebut ialah Afrika Selatan, Australia, Austria, Belgium, Brunei, Chekoslovakia, Denmark, Perancis, Jerman, Hungary, India, Indonesia, Ireland, Itali, Malaysia, Belanda, Norway, Poland, Portugal, Russia, Singapura, Sepanyol, Sweden, Switzerland, Thailand, United Kingdom, Amerika Syarikat dan Vatican. Tradisi ilmu bersandarkan tulisan Jawi itu kuat dan tidak terputus-putus sejak abad ke-13M sehingga sekarang, walaupun kerajaan Melayu ketika itu sudah jatuh satu per satu ke bawah taklukan kuasa Barat mulai tahun 1511M.

Menurut Ding (2009) lagi, pengembangan dan keamatan perdagangan antara China, India dan Arab Alam Melayu sudah semakin rancak sejak 100 TM. Sehubungan itu, pelabuhan-pelabuhan dari Melaka sehingga Moluku sudah menjadi tempat pertemuan pedagang dari banyak negara dengan bertambahnya bilangan kapal, jong, tongkang dan media pengangkutan laut lain yang membawa barang dan penumpang. Penawanan Melaka oleh Portugis pada tahun 1511M, telah menjadi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

pembuka babak baru dalam sejarah penjajahan Eropah, yang kemudiannya menguasai sebahagian besar Alam Melayu sehingga abad ke-20. Namun, tradisi penulisan manuskrip berbahasa Melayu dalam tulisan Jawi, yang diberi naungan oleh raja-raja Melayu terus berkembang selama ratusan tahun tanpa terganggu sejak kedatangan agama Islam pada abad ke-12M. Fakta ini menunjukkan sejarah di Alam Melayu bukan sahaja dipenuhi kisah interaksi antara orang peribumi dengan orang bukan peribumi, tetapi juga tradisi pengembangan sastera bertulis di istana Melayu. Hal ini ada kaitan erat dengan penglibatan raja-raja Melayu dalam kegiatan kebudayaan selaras dengan peningkatan kekuatan ekonomi dan politik mereka. Selain itu, istana yang menjadi pusat kerajaan Melayu itu bukan sahaja menjadi tempat tumpuan pemikir, pengarang, ahli falsafah, ulama, pakar rujuk undang-undang dan pentadbiran tetapi juga tempat melahirkan tokoh-tokoh dan pegawai-pegawai sokongan kerajaan yang berkenaan. Perkembangan itu memantapkan kedudukan istana sebagai pusat kuasa, maklumat dan ilmu di Alam Melayu. Kesemua itu perlu difahami dalam konteks peningkatan kemakmuran kerajaan Melayu selari dengan rancaknya perdagangan antarabangsa melalui Selat Melaka dan selat-selat yang lain. Perkembangan itu ada kaitan pula dengan pelayaran laut Christopher Columbus (1451-1506), Ferdinand Magellan (1489-1521) dan juga Francis Drake (1540-1596) yang telah membuka laluan baru pelayaran dan perdagangan laut, lanjutan kepada pengembaraan Marco Polo (1254-1324) yang mengikuti jalan sutera dari Venice ke China dan telah singgah di Sumatera dalam perjalanannya menaiki kapal balik ke Venice. Kedudukan 70 kerajaan di Alam Melayu yang dipetik dari Ding (2009) adalah seperti dalam Rajah 1.2 berikut:

Rajah 1.2 Kedudukan 70 kerajaan di Alam Melayu sebelum abad ke-19

Sumber: Ding Choo Ming 2009

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Merujuk kepada Rajah 1.2 di atas, terdapat tidak kurang 70 buah kerajaan Melayu yang telah berkembang menjadi pusat pentadbiran, politik, perdagangan, kebudayaan, pemikiran dan kesenian Melayu. Senarai nama kerajaan tersebut seperti yang dipaparkan dalam Rajah 1.2 ialah:

a. Kerajaan Melayu di Acheh
   1. Kerajaan Aceh
   2. Kerajaan Samudera Pasai
   3. Kesultanan Perlak
   4. Kerajaan Bendahara
   5. Kerajaan Karang
   6. Kerajaan Sutan Muda
   7. Kerajaan Muda

b. Kerajaan Melayu di Sumatra Utara
   8. Kerajaan Langkat
   9. Kerajaan Serdang
   10. Kesultanan Deli
   11. Kerajaan Haru
   12. Kerajaan Asahan
   13. Kerajaan Pasai

c. Kerajaan Melayu di Riau dan Kepulauan Riau
   14. Kerajaan Tambusai
   15. Kerajaan Kunto
   16. Kerajaan Rokan
   17. Kerajaan Kepenuhan
   18. Kerajaan Empat Koto Rokan
   19. Kerajaan Rambah
   20. Kerajaan Koto Kampar
   21. Kerajaan Pekan Tua
   22. Kerajaan Segati
   23. Kerajaan Siak

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

24. Kerajaan Gassib
25. Kerajaan Pelalawan
26. Kerajaan Kampar Kiri
27. Kerajaan Gunung Sahilan
28. Kerajaan Kandis-Kuantan
29. Kerajaan Cerenti
30. Kerajaan Indragiri
31. Kerajaan Keritang
32. Kesultanan Riau-Lingga
33. Kerajaan Bintan

d. Kerajaan Melayu di Singapura
34. Kerajaan Temasik

e. Kerajaan Melayu di Malaysia Barat
35. Kerajaan Melaka
36. Kerajaan Johor
37. Kerajaan Perak
38. Kerajaan Pahang
39. Kerajaan Kelantan
40. Kerajaan Kedah

f. Kerajaan Melayu di Thailand
41. Kerajaan Pattani

g. Kerajaan Melayu di Sumatera Barat
42. Kerajaan Pagaruyung

h. Kerajaan Melayu di Jambi
43. Kerajaan Kandali
44. Kerajaan Koying
45. Kerajaan Melayu-Jambi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

i. Kerajaan Melayu di Sumatera Selatan

46. Kerajaan Sriwijaya

47. Kerajaan Palembang

j. Kerajaan Melayu di Lampung

48. Kerajaan Skala Brak

49. Kerajaan Tulang Bawang

k. Kerajaan Melayu di Bangka Belitung

50. Negeri Bangka-Belitung

l. Kerajaan Melayu di Kalimantan Barat

51. Kerajaan Sambas

52. Kerajaan Kadriah

53. Kerajaan Mempawah

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

m. Kerajaan Melayu di Kalimantan Selatan

54. Kerajaan Banjar

n. Kerajaan Melayu di Kalimantan Timur

55. Kerajaan Pasir

56. Kerajaan Kutai Kertanegara

57. Kerajaan Berau

58. Kerajaan Sambaliung

59. Kerajaan Gunung Tabur

60. Kerajaan Bulungan

o. Kerajaan Melayu di Brunei Darussalam

61. Kerajaan Brunei

p. Kerajaan Melayu di Sulawesi Selatan

62. Kerajaan Gowa

63. Kerajaan Bone

64. Kerajaan Luwu

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

q. Kerajaan Melayu di Sulawesi Tenggara

65. Kerajaan Buton

r. Kerajaan Melayu di Maluku

66. Kerajaan Tanah Hitu
67. Kesultanan Ternate
68. Kesultanan Tidore

s. Kerajaan Melayu di Nusa Tenggara Barat

69. Kerajaan Lombok
70. Kerajaan Bima

Apabila membincangkan tentang kerajaan-kerajaan Melayu tersebut, fakta yang menarik untuk diberi perhatian ialah kedudukan bahasa Melayu sebagai bahasa rasmi dalam pentadbiran semua kerajaan itu. Perkara yang dimaksudkan, tentulah berkaitan fungsi bahasa Melayu yang sudah dijadikan sebagai bahasa pertuturan dan bahasa penulisan ketika itu, malahan penggunaan bahasa Melayu bertulisan Jawi pula menjadi semakin meluas dengan pertambahan bilangan manuskrip yang ditulis dalam kurun ke-16. Antaranya ialah *Hikayat Deva Mandu, Hikayat Seri Rama, Hikayat Inderaputera, Hikayat Iskandar Zulkarnain, Qasidah al-Burdah, Aqâ'id al-Nasafî* dan *Syair Hamzah Fansuri*. Fakta yang paling gemilang menurut Graaf (1989) dan Ding (2009) ialah bahasa Melayu dan tulisan Jawi sudah menjadi bahasa dakwah, bahasa agama, bahasa falsafah dan bahasa metafisikal di tangan pemikir dan ahli falsafah seperti Hamzah Fansuri (t.t-1606M) di Aceh, Syamsuddin al-Sumatrani (t.t-1630M) di Pasai, Nuruddin al-Raniri (t.t-1658M) dan Bukhari al-Jauhari (1603 M-t.t) di Aceh serta Abdul Rauf Singkel (1615-1693M) di Singkel. Kewujudan *Hikayat Raja-Raja Pasai, Hikayat Bayan Budiman* dan *Batu Bersurat Trengganu* yang bertarikh 1302M dalam tulisan Jawi dari abad ke-14M, membawa makna bahawa tulisan Jawi sudah popular pada abad tersebut. Perkembangan itu menunjukkan tulisan Jawi sudah digunakan sebagai bahasa ilmu, bahasa persuratan dan bahasa undang-undang.

Fakta lain yang tidak kurang menariknya ialah bahasa Melayu sudah dijadikan bahasa dunia apabila bahasa ini digunakan oleh raja-raja Melayu pada kurun ke-16

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

untuk menulis surat kepada raja-raja dan pembesar asing seperti *Surat Sultan Abu Hayat, Ternate kepada King John 111, Portugal* bertarikh 1521M dan 1522M, *Surat Sultan Iskandar Muda di Aceh kepada Raja James I* pada 1615M dan *Surat Sultan Nuku di Tidore kepada John Crisp, gabenor di Bengkulu* pada 1785M. Surat lain dari pemerintah asing kepada raja tempatan yang turut menggunakan bahasa Melayu dengan tulisan Jawi ialah surat dari Gabenor Jeneral R. de Klerk kepada Sultan Muhammad Bahauddin, Palembang pada 1779M dan 1782M. Kesemua bukti ini menunjukkan bahawa bahasa Melayu sudah berkembang ke satu puncak kegemilangan yang tinggi apabila digunakan di peringkat antarabangsa. Menurut Gallop (1994) penemuan beribu-ribu pucuk surat dari setiap penjuru dunia Melayu, menunjukkan bahawa selama beberapa abad, bahasa Melayu telah memainkan peranan sebagai bahasa perdagangan dan diplomasi bukan sahaja di Malaysia tetapi juga di wilayah-wilayah lain seperti Indonesia, Singapura, Brunei, Thailand, Kambodia dan Filipina. Malahan lebih jauh dari itu, bahasa Melayu turut menjadi medium komunikasi dalam kalangan orang Melayu, Aceh, Minangkabau, Jawa, Bali, Bugis dan Madura. Dalam lingkungan bukan Melayu pula, bahasa tersebut digunakan untuk tujuan perutusan dengan orang Cina, Arab, India, Inggeris, Belanda, Perancis dan Portugal.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Dalam proses menjalankan kajian ini, antara kerajaan Melayu lama yang menarik perhatian pengkaji ialah kerajaan Aceh, Palembang, Bengkulu dan Muko-muko di Kepulauan Sumatera, Banjarmasin di Kalimantan, dan Ternate di Kepulauan Maluku. Tumpuan pengkaji kepada kerajaan-kerajaan tersebut bukan sahaja kerana peranannya sebagai pusat perdagangan, pusat pentadbiran, pusat kebudayaan dan pendidikan tetapi juga kerana telah diketahui bahawa istana-istana yang terdapat dalam kerajaan tersebut sudah menjadi pusat kepustakaan dan hubungan diplomatik. Dalam membincangkan perkara ini, Raja Masittah (1993) menyatakan peranan istana sebagai pusat pengembangan ilmu dan pusat karang mengarang tidak dapat disangkal lagi malahan istana turut menjadi tempat penyalinan manuskrip dan tempat perhimpunan ulama serta pujangga. Raja akan memerintahkan 'pujangga istana' atau penyalin yang dilantik untuk menulis dan menyalin hikayat-hikayat, salasilah dan naskhah-naskhah yang dikehendakinya. Hal ini terbukti apabila terdapat banyak buku telah merakamkan bahawa kerajaan Melayu Aceh pernah menjadi pusat perdagangan,

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

pusat pengajian Islam dan kegiatan keilmuan yang terkenal, terutama semasa pemerintahan Sultan Iskandar Muda Mahkota Alam (1606-1636M). Banyak tokoh ilmuan telah lahir di Aceh dengan pelbagai karya yang ulung. Antara tokoh dan karya mereka ialah Hamzah Fansuri dari Barus dengan karyanya *Syair Burung Pungguk*, *Syair Dagang* dan *Syair Perahu*, Abdul Rauf al-Fansuri dari Singkel dengan karyanya *Tafsir al-Quran al-Baidawi*, *Kifayatul-Muhtajin* dan *Umdat al-Muhtadin* dan Syamsuddin al-Sumatrani dari Pasai yang menghasilkan *Tanbihut-Tullah* dan *Anwarud-Daqaiq*. Kerajaan Melayu lain yang turut menjadi tumpuan dalam kajian ini ialah Kesultanan Ternate di Kepulauan Maluku yang meninggalkan dua pucuk surat tertua, yang ditulis dalam abad ke-16M.

Tradisi penulisan surat telah lama diamalkan oleh Raja-raja, malahan juga oleh penguasa-penguasa Melayu dan bukan Melayu terutamanya dalam mengurus pentadbiran kerajaan dan menjalin hubungan diplomatik dengan pedagang-pedagang dan pemerintah dari kerajaan lain. Sehubungan itu, tradisi penulisan ini menuntut kepada penggunaan satu bahasa dan sistem tulisan yang difahami dan boleh diterima pakai oleh semua pihak yang terlibat. Menurut Putten (2003) surat-surat yang dikirim dengan tujuan diplomatik, ditulis dengan sangat teliti dan berhati-hati mengikut pola dasar dengan memakai frasa yang sesuai dengan status dan maksud surat itu. Di sini, terbuktilah keupayaan bahasa Melayu dan tulisan Jawi sebagai bahasa dan tulisan utama yang perlu dikuasai dan malah telah digunakan dalam pelbagai urusan menerusi penulisan surat.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Kepentingan surat Melayu lama tidak akan dapat dirasai dan dihayati oleh generasi kini jika tidak ada satu kajian yang teliti dilakukan terhadap dokumen tersebut. Penelitian terhadap surat-surat Melayu lama antara lain, dapat memberi pengetahuan baharu tentang jenis-jenis surat, isi kandungan yang dibincangkan dan aspek fizikal pada sepucuk surat. Ab. Razak (2002, 2006) menerusi kajiannya, membahagikan surat kepada dua jenis utama iaitu surat sosial dan surat perjanjian. Surat sosial ialah surat yang dihantar oleh seseorang pengirim kepada penerima sama ada seorang raja, pembesar, ataupun orang tertentu. Kandungan surat jenis ini menyentuh hal-hal peribadi, termasuk usaha untuk mendapatkan bantuan dan perniagaan. Dari segi komponen, surat sosial terdiri daripada kepala surat, cap, kata-

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

kata pujian, isi/kandungan surat, prapenutup dan penutup. Jenis yang kedua ialah surat perjanjian iaitu surat persetujuan ataupun persetiaan bersama antara pihak tertentu yang terlibat dalam perjanjian itu sama ada melibatkan individu dengan individu dan juga antara satu pihak dengan yang lain. Secara umumnya, surat perjanjian adalah seperti perjanjian rasmi melibatkan persetiaan antara pihak sultan Melayu dengan pihak Barat seperti Portugis, Belanda dan Inggeris atau surat perjanjian yang termeterai antara pembesar-pembesar sesebuah negeri dengan raja yang memerintah. Berbeza dengan surat sosial, komponen surat perjanjian terdiri daripada kepala surat, kandungan surat, penutup, cap dan tandatangan.

Perbincangan di atas telah memberi gambaran ringkas berhubung kedudukan bahasa Melayu, tulisan Jawi dan peranan pihak istana dalam tradisi penulisan di Alam Melayu terutamanya dalam penulisan surat-menyurat. Sehubungan itu, dapat dirumuskan bahawa surat yang menggunakan bahasa Melayu bertulisan Jawi, merupakan medium komunikasi utama pada zaman dahulu dan telah memainkan peranan penting dalam urusan pentadbiran kerajaan.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

1.3 PERNYATAAN MASALAH

Bilangan manuskrip bertulisan Jawi amat banyak. Malahan di Malaysia sendiri, terdapat lebih daripada 4,000 buah manuskrip bertulisan Jawi yang belum dikaji dan diterjemah, tersimpan di Perpustakaan Negara Malaysia (PNM), dengan yang paling lama dianggarkan berusia kira-kira 400 tahun (Azm Nh 2012). Perkara ini selaras dengan pernyataan Ding (2009) yang mendapati hanya sekitar 30% daripada 10,000 buah manuskrip Melayu sahaja yang telah dikaji. Hal ini memberi gambaran bahawa masih banyak ilmu dan maklumat peribumi Melayu dalam pelbagai bidang yang belum diketahui umum. Sehingga kini belum ada kajian khusus dan terperinci dibuat tentang sistem ejaan Jawi masa lampau. Keadaan ini mesti ada sebabnya. Merujuk Ab. Razak (1998) salah satu daripada penyebabnya ialah manuskrip Melayu lama amat sukar dibaca kerana ditulis dalam tulisan Jawi dengan pelbagai gaya dan bentuk. Dalam hal ini, Wan Ali (1996) menjelaskan bahawa tulisan Jawi yang terdapat dalam manuskrip Melayu tertua adalah dalam pelbagai bentuk stail yang kadangkala amat sukar dipadankan dengan jenis khat Islam yang utama seperti *Thuluth*, *Nasakh*,

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Riq'adh dan sebagainya. Walau pun perkara yang dinyatakan ini adalah berhubung stail atau gaya tulisan, namun pengkaji berpandangan hal tersebut turut menyumbang kepada kesukaran untuk mengenal pasti ejaan sesuatu perkataan yang ditulis apabila perkataan tersebut tidak dapat dibaca dengan betul. Isu berbangkit di sini ialah apakah kaedah ejaannya?. Adakah surat daripada raja Melayu di tempat yang berlainan itu mempunyai kaedah ejaan yang berlainan?. Jika berlainan, apakah kelainan tersebut? Sehubungan itu, apakah yang menyebabkan timbulnya kelainan itu? Adakah terdapat pengaruh daripada luar, terutamanya negara Arab?. Jika tidak, apakah peranan alim ulama kerana merekalah orang yang paling dekat kepada tulisan Jawi yang berasal daripada bahasa Arab?. Rentetan isu ini perlu difikirkan selain daripada isu-isu yang lain. Memandangkan kajian berhubung perkara-perkara tersebut belum pernah dilakukan terhadap surat-surat Melayu lama secara terperinci, maka pengkaji cuba menumpukan perhatian kepada variasi kaedah ejaan Jawi dari abad ke-16, 17 dan 18.

Tidak dapat dinafikan sepanjang penelitian dalam kajian ini, pengkaji menemui beberapa kajian terdahulu yang telah dijalankan oleh pengkaji lain berhubung sistem ejaan Jawi berdasarkan pelbagai manuskrip Melayu lama. Namun kajian tersebut belum mencukupi untuk melihat sejarah perkembangan sistem ejaan Jawi secara keseluruhannya. Hal ini demikian kerana, tulisan Jawi telah digunakan sebagai medium penulisan di kepulauan Melayu sejak berabad lamanya. Oleh itu satu kajian yang terperinci dan mendalam sahaja yang mampu mencari jawapan berhubung sistem ejaan Jawi sepanjang tempoh tersebut. Kewujudan pelbagai sistem ejaan Jawi termasuk Sistem Ejaan Pakatan, Sistem Ejaan Za'ba, Sistem Ejaan Dian, Sistem Ejaan Utusan dan Sistem Ejaan Jawi Yang Disempurnakan menunjukkan ejaan Jawi telah mengalami perubahan-perubahan dan pembaharuan-pembaharuan tertentu dari semasa ke semasa. Perkembangan itu berlaku dalam abad ke-20. Persoalannya di sini, tidakkah ada sistem ejaan yang berlainan sebelum itu seperti yang disebut Abdul Razak (1998)?. Pengkaji pasti jawapannya ada, kerana ejaan Jawi dalam manuskrip Bone, Ternate, Acheh dan Abdullah Munsyi di Singapura memang berbeza.

Selain daripada permasalahan yang telah dinyatakan, seperkara lagi yang mendorong pengkaji untuk menjalankan kajian ini adalah kerana nilai yang dimiliki oleh surat Melayu lama, seperti disifatkan oleh Dzul Haimi (2006) sebagai wajah dan

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

kedaulatan orang-orang Melayu. Walau bagaimanapun menurut Ab Razak (1997) kajian berhubung dengannya didapati masih kurang dan jika ada pun kajian tersebut belum menyeluruh cakupannya. Oleh itu masih banyak kajian perlu dilakukan oleh para pengkaji dan juga pencinta manuskrip sejajar dengan kedudukan surat Melayu lama sebagai khazanah yang tidak terhingga nilainya. Namun begitu, hal ini menjadi semakin sukar kerana tidak ramai pengkaji yang berminat untuk mengkaji manuskrip ini dan kebanyakan kajian yang dilakukan lebih berkisar kepada aspek sastera, budaya dan sejarah sahaja. Aspek bahasa dan aspek lain yang berkaitan dengannya terabai begitu sahaja. Justeru, aspek-aspek tersebut juga perlu diberi perhatian kerana manuskrip yang berupa surat-surat dari sebuah kerajaan kepada sebuah kerajaan atau antara individu dengan individu yang lain bukan sahaja mengandungi pelbagai perkara dari aspek kesusasteraan, budaya dan sejarah malahan juga mengandungi aspek kebahasaan yang perlu diberi perhatian sewajarnya.

1.4 PERMASALAHAN KAJIAN

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Menyedari kedudukan manuskrip Melayu lama sebagai khazanah warisan yang amat berharga, banyak usaha telah dilakukan oleh pelbagai pihak untuk menjaganya daripada rosak atau hilang. Usaha tersebut sebenarnya tidak mencukupi malahan usaha terus menerus perlu dilakukan untuk memahami dan menghayati isi kandungan manuskrip berkenaan. Kalau masalah pertama itu melibatkan penjagaan fizikal manuskrip itu, tetapi masalah kedua bukan sahaja bergantung pada langkah penjagaan aspek fizikal, tetapi juga melibatkan pemahaman isi kandungan manuskrip tersebut. Masalah kedua inilah yang melibatkan sistem ejaan Jawi. Aspek yang ingin diketahui ialah; apakah kaedah ejaan Jawi yang digunakan dalam penulisan surat-surat Melayu lama itu?.

Berdasarkan persoalan di atas, jelas menunjukkan bahawa wujudnya banyak pola ejaan Jawi dalam penulisan bahasa Melayu. Lebih-lebih lagi, dengan adanya kelompangan dalam kaedah ejaan Jawi seperti yang digunakan dalam manuskrip Melayu dan surat di raja Melayu zaman dahulu. Masalah ini berkemungkinan wujud kerana pada peringkat awal penggunaan tulisan Jawi, tidak ada peraturan tertentu berhubung cara ejaan Jawi semasa menulis. Misalnya terdapat keadaan satu perkataan

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

dieja dengan dua atau lebih bentuk ejaan. Contohnya perkataan "Ternate" dalam Surat Sultan Ternate (1521M) dieja dengan tiga bentuk ejaan iaitu ترناة, ترنات dan ترناته. Selain itu, ada banyak perkataan yang berlainan dieja sama (homograf). Contohnya perkataan *belas* dan *balas* yang dieja dengan ejaan yang sama iaitu (بلس). Lebih meruncing ketika itu kerana, tidak ada panduan berhubung sistem ejaan Jawi yang boleh dirujuk untuk menyelesaikan masalah itu. Masalah tersebut semakin lama semakin besar dan memerlukan perhatian dan kajian akademik untuk mencari penyelesaiannya. Kelompangan dalam ejaan Jawi khususnya ejaan yang digunakan dalam manuskrip Melayu lama menyebabkan kajian manuskrip sukar dijalankan apatah lagi jika pengkaji tidak mahir dengan tulisan Jawi. Kelompangan ini disifatkan pengkaji filologi di dalam bidang sastera Melayu lama sebagai korupsi dalam teks. Sebahagian korupsi itu berpunca daripada masalah kecelaruan ejaan, kalau pun tidak boleh disebut sebagai kesalahan ejaan. Masalah itu berpunca daripada tidak adanya ketekalan dan kebakuan dalam sistem ejaan Jawi. Hal ini mungkin juga disebabkan belum ada kesedaran dalam kalangan para sarjana, bahasa dan budaya zaman lalu berhubung hal tersebut. Tambahan pula ketika itu belum dibangunkan institusi yang boleh mengawal selia perkara tersebut seperti Dewan Bahasa dan Pustaka di Malaysia atau Balai Pustaka di Indonesia seperti yang ada hari ini.

Kesedaran inilah yang telah mendorong pengkaji untuk menjalankan kajian ini. Usaha untuk memahami sistem ejaan Jawi yang digunakan dalam surat Melayu lama ini memerlukan penelitian yang mendalam bagi membolehkan satu kesimpulan dapat dihasilkan kelak. Bagi mencapai tujuan tersebut, kajian ini telah menganalisis cara pengejaan perkataan dalam surat Melayu lama dari abad ke-16 hingga abad ke-18 bagi mengenal pasti kaedah ejaan yang digunakan dalam penulisan surat-surat tersebut. Kajian ini kemudiannya menjurus kepada aspek perbandingan kaedah ejaan Jawi dalam surat-surat berkenaan.

1.5 TUJUAN KAJIAN

Kajian ini bertujuan untuk mendapatkan gambaran tentang ejaan Jawi yang berlaku di Alam Melayu dari abad ke-16 hingga abad ke-18. Untuk mencapai tujuan tersebut,

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

aspek yang dianalisis ialah kaedah ejaan Jawi dalam surat-surat Melayu selama 300 tahun atau tiga abad. Menurut Ding (2008) kalau masa 300 tahun kelihatan cukup lama untuk usia manusia, tetapi tempoh tersebut adalah pendek dalam mengukur perkembangan dan perubahan yang berlaku dalam bahasa, baik dari segi ejaannya, sebutan (fonologi) atau nahunya (iaitu morfologi, dan sintaksisnya).

Sehubungan itu, kajian ini tertumpu kepada surat-surat bertulisan Jawi dari tiga buah kerajaan Melayu yang terdiri daripada Kepulauan Sumatera iaitu Aceh, Palembang, Bengkulu dan Muko-muko, Kalimantan iaitu Banjarmasin dan Kepulauan Maluku iaitu Ternate. Penganalisisan ini bertujuan untuk mengenal pasti kaedah ejaan Jawi dari abad ke-16 hingga abad ke-18 di tempat-tempat berlainan. Surat Melayu lama menjadi pilihan dalam kajian ini memandangkan bahan tersebut sesuai digunakan dalam usaha mengesan dan mengenal pasti kaedah ejaan Jawi yang pernah digunakan di Alam Melayu sebelum berlaku perubahan yang membawa kepada kemunculan sistem ejaan Jawi yang digunakan kini.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

1.6 OBJEKTIF KAJIAN

Berlatar belakangkan penerangan di atas, kajian ini mempunyai tiga objektif utama yang ingin dicapai iaitu:

i. Menganalisis kaedah ejaan Jawi bagi perkataan dwisuku/trisuku yang berkombinasi vokal dan berkombinasi diftong mengikut kategori suku kata, dan kaedah ejaan bagi perkataan ekasuku mengikut kategori huruf vokal dalam surat Melayu lama dari abad ke-16 hingga abad ke-18.

ii. Membuat perbandingan antara surat dan abad untuk mengenal pasti kaedah ejaan Jawi yang paling dominan bagi perkataan dwisuku/trisuku yang berkombinasi vokal dan berkombinasi diftong, dan kaedah ejaan bagi perkataan ekasuku mengikut kategori huruf vokal dalam surat Melayu lama dari abad ke-16 hingga abad ke-18.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

iii. Menganalisis penggunaan dan perubahan lambang huruf gubalan Melayu, penggunaan tanda diakritik, kaedah ejaan kata ganda, kaedah ejaan berangkai dan kaedah ejaan kata pinjaman Arab dalam surat Melayu lama dari abad ke-16 hingga abad ke-18.

1.7 PERSOALAN DAN HIPOTESIS KAJIAN

Berdasarkan objektif di atas, pengkaji membentuk persoalan kajian berikut:

i. Apakah kaedah ejaan Jawi bagi perkataan dwisuku/trisuku yang berkombinasi vokal dan berkombinasi diftong mengikut kategori suku kata, dan kaedah ejaan bagi perkataan ekasuku mengikut kategori huruf vokal dalam surat Melayu lama abad ke 16 hingga ke-18?

ii. Apakah kaedah ejaan Jawi yang paling dominan bagi perkataan dwisuku/trisuku yang berkombinasi vokal dan berkombinasi diftong mengikut kategori suku kata, dan kaedah ejaan bagi perkataan ekasuku mengikut kategori huruf vokal antara surat dan abad?

iii. Adakah ejaan Jawi dalam surat Melayu lama dari abad ke-16 hingga abad ke-18 menggunakan huruf gubalan Melayu dan mempunyai tanda diakritik, serta mempunyai kaedah ejaan tertentu bagi kata ganda, ejaan berangkai dan kata pinjaman Arab?

Hipotesis kajian ini ialah:

i. Kaedah ejaan Jawi yang digunakan dalam Surat Melayu lama abad ke-16 tidak berbeza dengan kaedah ejaan Jawi yang digunakan dalam surat Melayu lama abad ke-17 dan 18.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

1.8 KEPENTINGAN KAJIAN

Usaha-usaha penelitian yang dilakukan terhadap penulisan dalam sesebuah dokumen telah menemukan pengkaji dengan pelbagai perkara termasuk cara satu-satu kata itu dieja dan disebut. Menurut Ab Razak (1998) apabila sesuatu kata-kata atau ayat-ayat ditulis, ia akan terdiri daripada bunyi-bunyi atau lambang-lambang tulisan yang kemudiannya dikodkan dalam bentuk yang boleh dikomunikasikan. Dalam konteks ejaan Jawi, pada hakikatnya kaedah ejaan Jawi lama berbeza dengan kaedah ejaan Jawi baharu iaitu Sistem Ejaan Jawi yang Disempurnakan (SEJYD). Perbezaan ini akan dapat dikenal pasti menerusi penelitian yang dibuat dalam sesebuah kajian kerana dapatannya akan membolehkan kaedah ejaan Jawi bagi sesuatu perkataan itu dikenal pasti bentuknya. Jika dikaitkan dengan kajian ini, bahan yang ditulis dan terhasil sebagai medium komunikasi adalah berbentuk surat. Bagaimana cara sebutan perkataan yang terkandung dalam surat tersebut amat bergantung kepada cara ejaannya. Sehubungan itu pengkaji berpendapat, penelitian terhadap ejaan Jawi merupakan satu langkah yang penting dan perlu dilakukan terlebih dahulu sebelum usaha menerokai mesej atau ilmu pengetahuan yang terkandung dalam surat Melayu lama dapat dilakukan selanjutnya. Usaha ini sejajar dengan pandangan Wan Mohd Shaghir (1996) yang menyatakan bahawa surat-surat Melayu silam penting untuk diselamatkan dan dipelihara sebagaimana pentingnya manuskrip Melayu kreatif kerana daripadanya dapat diketahui sejarah, politik, kebudayaan, kesenian, perkembangan ekonomi, perkembangan bahasa, dan lain-lain. Justeru kajian ini dilihat penting, memandangkan tidak terdapat kajian terperinci dijalankan berhubung sistem ejaan Jawi sebelum abad ke-20. Hal ini bermakna, walaupun perhatian diberi kepada aspek ejaan, tetapi sebenarnya perhatian turut diberi kepada cara perkataan itu disebut oleh orang Ternate, Acheh dan lain-lain. Dalam kajian ini, tumpuan utama diberi kepada kaedah penulisan perkataan Melayu menggunakan ejaan Jawi. Oleh itu dapatannya turut memberi gambaran berhubung sebutan (fonetik) perkataan tersebut oleh penutur yang berbeza-beza itu.

Dalam memperkatakan hal ini, perkara yang terang dan nyata ialah, sudah tentu sebutan dan ejaan Jawi selama 300 tahun dahulu itu bukan sahaja berlainan keadaannya daripada sebutan dan ejaan sekarang, tetapi juga berlainan dari satu

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

tempat ke satu tempat yang lain. Tidak kira apakah perbezaan dan perubahan itu sudah dialami penutur bahasa Melayu masa dahulu, yang menariknya ialah orang Melayu daripada kurun ke-19 masih boleh memahami tulisan Jawi daripada kurun ke-18, dan mungkin juga orang Melayu daripada kurun ke-18 itu memahami tulisan Jawi daripada kurun ke-17 dan sebelumnya. Pemahaman mereka itu membolehkan manuskrip daripada abad ke-15 dan abad-abad lain itu disalin terus-menerus sehinggakan kita dapat mewarisi kira-kira 10,000 naskhah manuskrip Melayu. Namun begitu, peralihan masa memperlihatkan ramai dalam kalangan generasi baharu yang tidak mahir membaca teks lama bertulisan Jawi. Daripada keadaan yang berlaku itu, menurut Ding (2008) tahulah kita betapa besar kesulitan dan kepayahan kepada orang Melayu yang biasa membaca tulisan Jawi baharu dalam buku teks dan akhbar cetak untuk membaca dan menghayati isi kandungan teks yang menggunakan tulisan Jawi lama kerana sistemnya berbeza daripada sistem ejaan yang mereka ketahui. Perbezaan ini menjadi masalah utama kepada teks lama sehingga menyebabkan bahan ini tidak dapat menarik perhatian generasi baharu dan faktor ini juga antara sebab utama teks lama itu menjadi barang antik dan barang hiasan di perpustakaan dan muzium, walaupun hakikatnya teks itu ialah sumber maklumat peribumi Melayu di Alam Melayu selama 500 tahun dahulu. Oleh itu, kajian ini penting dalam usaha mengatasi kesukaran untuk membaca teks lama yang menggunakan ejaan Jawi lama.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Mutakhir ini, walaupun banyak kempen telah dijalankan oleh pelbagai pihak seperti Kementerian Pendidikan Malaysia, Kementerian Komunikasi dan Multimedia Malaysia dan badan-badan bukan kerajaan, di samping penganjuran banyak seminar tentang tulisan Jawi, tetapi bilangan orang yang berminat untuk membaca dan mengkaji teks lama dengan sistem tulisan Jawi yang berlainan itu makin menurun dan bukannya meningkat. Penurunan ini antara lain disebabkan ramai sarjana yang tahu membaca sistem tulisan Jawi lama itu bersara dan tempat mereka sukar dan tidak dapat diganti. Dari sinilah timbullah peribahasa Melayu baru: *Patah tak tumbuh, hilang tak berganti.* Langkah untuk melegakan dan mengurangkan, walaupun mungkin tidak dapat menyelesaikan masalah-masalah tersebut telah mendorong pengkaji untuk menjalankan penyelidikan ini. Di sinilah terletaknya kepentingan kajian ini, apabila menjadikan teks lama bertulisan Jawi sebagai bahan kajian. Usaha ini amat penting dalam membina asas tradisi ilmu peribumi Melayu yang

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

dikomunikasikan dengan tulisan Jawi sebelum ia ditulis dalam huruf Latin kerana penyelidikan yang membabitkan sistem ejaan Jawi lama ini akan mendekatkan masyarakat kepada tradisi ilmu pribumi Melayu. Dengan itu, maka penyelidikan ini juga boleh dianggap sebagai tapak kecil dalam langkah besar kerajaan Malaysia memartabatkan kembali tulisan Jawi sebagai warisan dan lambang jati diri peribumi Melayu.

Kajian seumpamanya ini juga penting kerana tujuannya bukan untuk menyingkap kembali sejarah kegemilangan penulisan surat Melayu zaman lampau, tetapi juga menyingkap semula sejarah kegemilangan tulisan Jawi supaya dapat dihayati masyarakat masa kini. Usaha ini penting ke arah mendidik generasi baru di negara ini untuk menyayangi tradisi tulisan Jawi yang semakin lama semakin tertarik kepada tulisan Rumi. Hal ini sejajar dengan utiliti kegunaan tulisan Jawi menurut Rais (2006) yang terbahagi kepada beberapa faktor iaitu:

i. Jawi diperlukan dalam pendidikan agama Islam khususnya dalam pengajaran Al-Quran.
ii. Jawi mempunyai jiwa kemasyarakatan dan seni yang tersendiri.
iii. Jawi mempunyai nilai seni menerusi penghasilan pelbagai tulisan *khat*.
iv. Jawi ialah tulisan pengkajian sejarah. Dengan adanya pengetahuan tulisan Jawi, penyelidikan tentang manuskrip lama dapat disusul dengan baik.
v. Pembudayaan tulisan Jawi dalam pendidikan di semua peringkat amat berguna sebagai faktor warisan.
vi. Sebahagian sumber perundangan Syariah ditulis menggunakan tulisan Jawi. Sehubungan kemahiran membaca Jawi diperlukan ketika membaca kitab rujukan, penyelidikan dan dokumentasi lain yang kebanyakannya bertulisan Jawi.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Di samping itu, penting juga dinilai dan dihargai bahawa melalui bahan bacaan bertulisan Jawi, sebahagian besar kebangkitan semangat nasionalisme dan pendorong perjuangan dapat dicetuskan sejak berabad-abad lamanya.

Harapan tinggi yang dinyatakan di atas terletak pada hasil penyelidikan ini dalam merungkai pelbagai kecelaruan, kekeliruan dan percanggahan ejaan dalam

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

tulisan Jawi sepanjang tempoh 300 tahun itu. Tempoh sepanjang tiga abad itu juga amat penting dalam sejarah perkembangan tulisan Jawi dari banyak aspek. Antaranya, pengkaji dapat membuktikan kaedah ejaan Jawi yang telah digunakan 300 tahun dahulu sama ada mengukuhkan atau menyangkal mana-mana pendapat yang sudah diberi selama ini seperti yang dinyatakan dalam Kajian Kepustakaan di Bab II.

1.9 SKOP DAN BATASAN KAJIAN

Bahagian ini membincangkan tentang skop dan limitasi kajian yang merangkumi kaedah ejaan Jawi, surat kajian, tempat kajian dan tempoh masa yang dikaji dalam kajian ini.

1.9.1 Kaedah ejaan Jawi

Seperti yang sudah disebut sebelum ini, kajian ini menumpukan perhatian kepada perkembangan ejaan Jawi dari abad ke-16 hingga abad ke-18. Sudah pasti terdapat banyak perubahan yang berlaku dalam penulisan Jawi dalam tempoh 300 tahun itu. Perubahan dan perkembangan bahasa, sama ada dari segi sebutan, ejaan, tulisan, nahu dan lain-lain itu pastinya ada kaitan dengan perubahan sosio-budaya, ekonomi dan politik yang berlaku dengan adanya kuasa Eropah, Belanda dan Inggeris sebagai kuasa perdagangan dan kebudayaan tradisional di samping pengaruh dari India, China, Arab dan negara-negara jiran di Alam Melayu. Sehubungan itu, kajian ini mengambil pendekatan untuk meneliti perubahan tersebut dengan memberi tumpuan kepada kaedah ejaan perkataan ekasuku berkombinasi vokal dan dwisuku/trisuku yang berkombinasi vokal dan diftong. Tidak ketinggalan, kajian ini turut meneliti kaedah ejaan kata ganda, ejaan berangkai, perkataan pinjaman Arab, penggunaan tanda diakritik dan penggunaan huruf gubalan Melayu.

1.9.2 Surat kajian

Dalam kajian ini, bahan yang digunakan ialah surat Melayu lama bertulisan Jawi. Hal ini bermaksud sebarang manuskrip Melayu lama yang lain dan surat Melayu yang bertulisan Rumi tidak digunakan sebagai bahan kajian. Walau bagaimanapun hanya

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

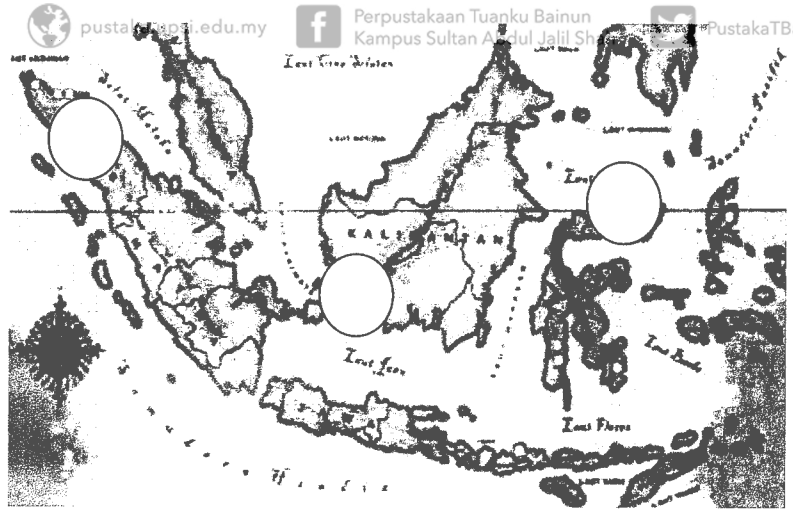
surat sosial digunakan sebagai bahan kajian kerana isi kandungannya lebih ringkas berbanding surat perjanjian. Dari segi jumlah pula, sebanyak 10 pucuk surat telah digunakan sebagai bahan kajian ini. Walaupun terdapat ratusan surat Melayu lama, namun kajian ini berfokus kepada 10 pucuk surat yang dipilih berdasarkan kriteria berikut:

i. Surat dari raja atau pemerintah di Alam Melayu kepada pihak asing dan sebaliknya yang ditulis dalam abad ke-16, 17 dan 18.
ii. Surat Melayu lama yang bertulisan Jawi dan berbahasa Melayu yang ditulis dalam abad ke-16, 17 dan 18.

1.9.3 Tempat kajian

Kajian ini melibatkan tiga buah kerajaan Melayu seperti yang ditunjukkan dalam Rajah 1.3 di bawah:

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Rajah 1.3 Tempat kajian
Sumber: Ding Choo Ming 2009

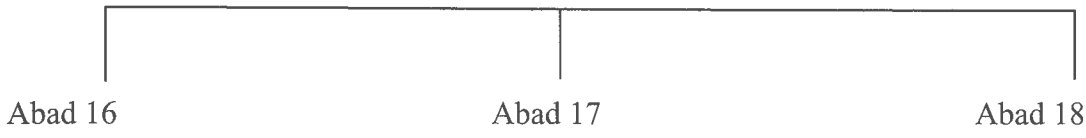
Ketiga-tiga buah kerajaan tersebut terletak di Kepulauan Sumatera iaitu Aceh, Palembang, Bengkulu dan Muko-muko, di Kalimantan iaitu Banjarmasin dan di Kepulauan Maluku iaitu Ternate.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

1.9.4 Tempoh masa

Limitasi abad yang dikaji pula meliputi abad ke-16 hingga ke-18. Penetapan tempoh ini dibuat kerana sistem ejaan Jawi yang digunakan dalam tempoh tersebut masih bersifat asli iaitu belum menerima perubahan hasil perancangan korpus ejaan seperti yang berlaku dalam abad ke-20. Dengan ini lebih banyak surat dapat dikaji kerana ia melibatkan tiga buah kerajaan Melayu yang merangkumi tiga abad seperti yang ditunjukkan dalam garisan masa seperti Rajah 1.4 berikut:

Rajah 1.4 Tempoh masa bahan kajian

Dengan berpandukan skop dan batasan kajian di atas, kajian ini telah dijalankan dalam usaha menjawab objektif dan persoalan kajian yang telah ditetapkan oleh pengkaji.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

1.10 KERANGKA TEORI

Sistem ejaan yang ideal perlu seragam (Haugen 1966), hendaklah menggambarkan sistem fonologi bahasa yang berkenaan dan bukan hakikat fonetiknya (Garvin 1973) supaya kebiasaan-kebiasaan ucapan yang berbeza dapat diterjemah ke dalam sistem ejaan tersebut (Haugen 1966). Eastman (1983) menegaskan sistem ejaan yang berasaskan abjad mengandungi suatu konvensi atau persetujuan tentang cara menulis dan mengeja yang dirujuk kepada aturan-aturan penggunaan huruf, tanda baca, penulisan huruf besar, penyukuan kata, penulisan dan pembahagi kata, pengejaan kata serapan, pengejaan kata baharu dan sebagainya. Merujuk kepada rangkuman pandangan para sarjana tersebut, jelaslah bahawa pengkajian sesuatu sistem ejaan seharusnya dilandasi dengan beberapa pandangan sebagai kerangka teori bagi mengukuhkan dapatan kajian. Sehubungan itu, pengkaji telah mengambil pandangan beberapa orang sarjana dalam bidang pengkajian Jawi sebagai rujukan utama dalam kajian ini. Kerangka tersebut dirangkum daripada idea Md Said (1935), Kang (1990 &

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

1995), Amat Juhari (1991 & 1994), Hashim (2006), Ismail (2009) dan Hamdan (2013).

Pengkaji menggunakan kerangka teori yang digabungkan dari pandangan sarjana-sarjana tersebut kerana belum ada satu teori khusus diketengahkan oleh para sarjana berhubung perkembangan sistem ejaan Jawi. Secara terperinci, pandangan tersebut dirumuskan seperti berikut:

1.10.1 Kerangka teori Md Said (1935) berhubung bentuk ejaan Jawi

Md Said (1935) menyatakan terdapat lima bentuk ejaan Jawi iaitu ejaan lama, ejaan tua, ejaan baharu, ejaan Arab dan ejaan kemelayuan. Secara terperinci ejaan-ejaan tersebut adalah seperti berikut:

i. **Ejaan lama**, iaitu ejaan yang tidak memakai huruf vokal. Ejaan ini ialah ejaan pengaruh Arab tahap kedua. Misalnya مک (maka) dan سوده (sudah).

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

ii. **Ejaan tua,** iaitu ejaan yang memakai huruf vokal pada salah satu sukukata. Ejaan ini merujuk kepada ejaan pengaruh Melayu tahap pertama. Misalnya: اين (ini), ايت (itu) dan lain-lain.

iii. **Ejaan baharu**, iaitu ejaan yang memakai huruf vokal dalam setiap perkataan. Misalnya: باوا (bawa).

iv. **Ejaan Arab,** iaitu ejaan yang mengikut ejaan asal dari bahasa Arab bagi perkataan pinjaman Arab. Misalnya: صلاة (solat). Walau bagaimanapun, terdapat beberapa pengecualian, iaitu pada perkataan-perkataan yang kurang atau lebih penggunaan huruf vokal di dalamnya.

v. **Ejaan Kemelayuan,** iaitu ejaan Arab yang dimelayukan. Perkataan ini dieja dengan menambah atau mengurangkan huruf vokal. Ejaan jenis ini bergantung

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

pada kelancaran atau sedapnya sebutan tersebut digunakan dalam bahasa Melayu.

1.10.2 Kerangka teori Kang (1990 & 1995), Amat Juhari (1991 & 1994), dan Hashim (2006) berhubung tahap perkembangan ejaan Jawi

Kang (1990 & 1995), Amat Juhari (1991 & 1994), dan Hashim (2006) membahagikan perkembangan ejaan Jawi kepada empat tahap iaitu mengikut ejaan Arab sepenuhnya, pengaruh sistem ejaan Arab, pengaruh Melayu tahap satu, dan pengaruh Melayu tahap dua:

i. **Tahap pertama ialah mengikut sistem ejaan Arab sepenuhnya** iaitu ejaan Jawi menggunakan tanda-tanda baris dan *tasydid*.

ii. **Tahap kedua ialah dipengaruhi oleh sistem ejaan Arab** (Arab gondol) iaitu mengekalkan ejaan serta huruf sedia ada tetapi menghilangkan baris dan tanda diakritik yang lain.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

iii. **Tahap ketiga ialah sistem ejaan Jawi pengaruh Melayu** iaitu pengwujudan huruf vokal. Ada tiga huruf benar Arab dijadikan huruf vokal selain mengekalkannya sebagai huruf benar iaitu huruf *alif* (ا), *wau* (و) dan *ya* (ي). Huruf-huruf vokal hanya dimasukkan pada suku kata pertama.

iv. **Tahap keempat ialah sistem ejaan Jawi pengaruh Melayu sepenuhnya** dengan penambahan huruf vokal pada suku kata kedua di samping mengekalkannya pada suku kata pertama.

1.10.3 Kerangka teori Ismail (2009) berhubung kaedah ejaan Jawi lama

Ismail (2009) dalam kajiannya bertajuk *Manuskrip kesusasteraan tradisional Melayu sekitar tahun 1600M: telaah sistem tulisan Jawi dan analisis pemikiran Melayu nusantara* mengutarakan idea berikut berhubung kaedah ejaan Jawi lama:

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

i. Pada peringkat awal: kaedah pemvokalan suku kata perkataan Jawi sama ada "menggunakan" atau "tidak menggunakan" tanda baris atau tanda *tasydid*.

ii. Kemudiannya, cara ejaan telah bertukar apabila menerima pengaruh setempat iaitu mengalami proses kemelayuan. Menerusi pengaruh dari bahasa Melayu ini, kaedah pemvokalan suku kata perkataan Jawi secara baris digunakan sepenuhnya dengan dizahirkan tanda baris dan *tasydid* dan pemvokalan secara abjad dilakukan dengan menggunakan huruf vokal *alif* (ا), *wau* (و) dan *ya* (ي).

iii. Seterusnya, kaedah pemvokalan suku kata perkataan Jawi dengan menggunakan huruf vokal *alif* (ا), *wau* (و) dan *ya* (ي) dan kaedah pemvokalan suku kata perkataan Jawi dengan menggunakan tanda baris yang tidak lagi dizahirkan seperti zaman dahulu.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Namun begitu mengikut pandangan ini, tidak terdapat petunjuk bahawa kaedah pemvokalan suku kata perkataan Jawi berkembang secara bertahap daripada kaedah pemvokalan suku kata Jawi secara baris kepada kaedah pemvokalan suku kata secara abjad.

1.10.4 Kerangka teori Hamdan (2013) berhubung induk permasalahan ejaan Jawi

Menurut Hamdan (2013) induk permasalahan dalam sistem ejaan Jawi adalah pada perkara-perkara berikut:

i. Penggunaan huruf vokal dalam mengeja suku kata merupakan induk permasalahan atau titik tolak analisis dalam sistem ejaan Jawi. Jika satu-satu suku kata itu dieja dengan menggunakan huruf vokal, maka ejaan begini dikira mengikut Kaedah Vokal. Jika sebaliknya satu-satu suku kata itu dieja tanpa menggunakan huruf vokal, maka keadaan ini dikira mengikut Kaedah Tanpa Vokal/Kaedah Baris. Kaedah baris adalah kaedah ejaan yang ditiru daripada

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

sistem ejaan Arab; iaitu baris *fathah* melambangkan vokal /a/, baris *kasrah* melambangkan vokal /i/ dan baris *dammah* melambangkan vokal /u/. Walaupun dikatakan kaedah baris, namun pada praktiknya, baris itu tidak pernah dizahirkan dalam tulisan.

ii. Bahasa Melayu menggunakan enam vokal sedangkan huruf Jawi yang digunakan untuk melambangkannya cuma tiga. Dengan demikian berlakulah perkongsian lambang vokal. Dalam kebanyakan konteks vokal /e/ dan /a/ berkongsi menggunakan lambang < ا >. Vokal /i/ dan /é/ berkongsi menggunakan lambang <ـيـ> atau <ي> manakala vokal /u/ dan /o/ berkongsi menggunakan lambang <او> atau <و>. Perinciannya adalah seperti dalam Jadual 1.1 berikut:

Jadual 1.1 Konteks dalam lambang vokal Rumi dan padanannya dengan Jawi

Vokal	Konteks & Lambang		
	Awal kata	Tengah Kata	Akhir Kata
/ e /	ا	ـ	ى
/ a /	ا	ا/ـ	ا/ـ
/ i /	ايـ	ـيـ	ـي
/ é /	ايـ	ـيـ	ـي
/ u /	او	ـو	ـو
/ o /	او	ـو	ـو

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Hamdan (2013) turut menyatakan perkara-perkara berikut:

i. Sebahagian besar perkataan dalam bahasa Melayu adalah berbentuk dwisuku. Hanya sedikit yang berbentuk ekasuku atau trisuku ke atas. Oleh itu, sistem ejaan Jawi telah mengatur kaedah mengeja kata-kata dwisuku itu. Kata-kata yang lebih daripada dwisuku ditetapkan kaedahnya supaya dua suku kata yang terakhir mematuhi kaedah mengeja dwisuku manakala suku kata lainnya mesti mengikut kaedah mengeja suku kata.

ii. Evolusi sistem ejaan Jawi bermula dengan penggunaan huruf-huruf konsonan sahaja tanpa huruf vokal. Bunyi vokal tidak diberi apa-apa lambang. Hanya diandaikan sahaja yang baris-baris (*harakat*) seperti dalam bahasa Arab telah

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun PustakaTBainun ptbupsi

digunakan walhal pada tahap amalinya baris-baris itu tidak pernah dizahirkan secara grafik. Namun demikian kaedah begini diberi nama Kaedah Tanpa Vokal atau Kaedah Baris. Dengan kata lain, setiap huruf konsonan itu sebenarnya melambangkan satu suku kata. Huruf *ba* misalnya boleh melambangkan suku kata [be], [ba], [bi], [bé], [bu] dan [bo]. Dari Kaedah Tanpa Vokal atau Kaedah Baris yang tidak menggunakan huruf vokal, sistem itu bergerak menuju kepada penggunaan huruf vokal, lalu lahirlah kaedah yang dikenali sebagai Kaedah Huruf Saksi/huruf vokal. Jika ketiadaan penggunaan huruf vokal, ditandai dengan nombor [0] dan penggunaan huruf vokal pula ditandai dengan nombor [1], maka pola ejaan kata dwisuku itu boleh jadi seperti berikut:

[0 + 0] = Tidak menggunakan huruf vokal di kedua-dua suku kata.

[0 + 1] = Menggunakan huruf vokal di suku kata kedua sahaja.

[1 + 0] = Menggunakan huruf vokal di suku kata pertama sahaja.

[1 + 1] = Menggunakan huruf vokal di kedua-dua suku kata.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun PustakaTBainun ptbupsi

Jadi sistem ejaan Jawi bergerak dari [0+0] melalui [0+1]/[1+0] menuju ke [1+1]. Akan tetapi tidak semua kata dwisuku yang bergerak menuju ke Kaedah Huruf Vokal seratus peratus dan bukan semuanya bermula dengan [0+0]. Ada pula yang berpatah balik: dari [0+0] sampai ke [1+1] lalu patah balik ke [1+0] atau [0=1]. Selain itu pada abad yang sama atau di lokasi yang sama terdapat pula ejaan yang beragam untuk kata seperti contoh dalam Jadual 1.2 berikut:

Jadual 1.2 Pola [u + a]

Sumber Data	SKB + SKB	SKT + SKB	SKB + SKT	SKT+ SKT
Surat 1- Aceh Abad 16	[0 +0] دک	[1 +1] ڤونچا	[0 +1] هوتغ	[0 +1] سومڤه
Surat 2 – Jambi Abad 16	[0 +1] ڤوج	[0 +1] اوغک	[0 = 1] کورڤ	[0 +1] توغکل
Surat 3 – Aceh Abad 17	[1 +1] ڤورا	[1 + 0] جمڤا	[0 +1] بودق [1 +1] بوات	[0 +1] سومبڠ

Merujuk Jadual 1.2, dari segi horizontal: Abad 16 [SKB+SKB] Aceh masih di tahap [0+0] sedangkan Jambi sudah melangkah ke [0+1]. Bagi [SKT+SKB] nampaknya

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun PustakaTBainun ptbupsi

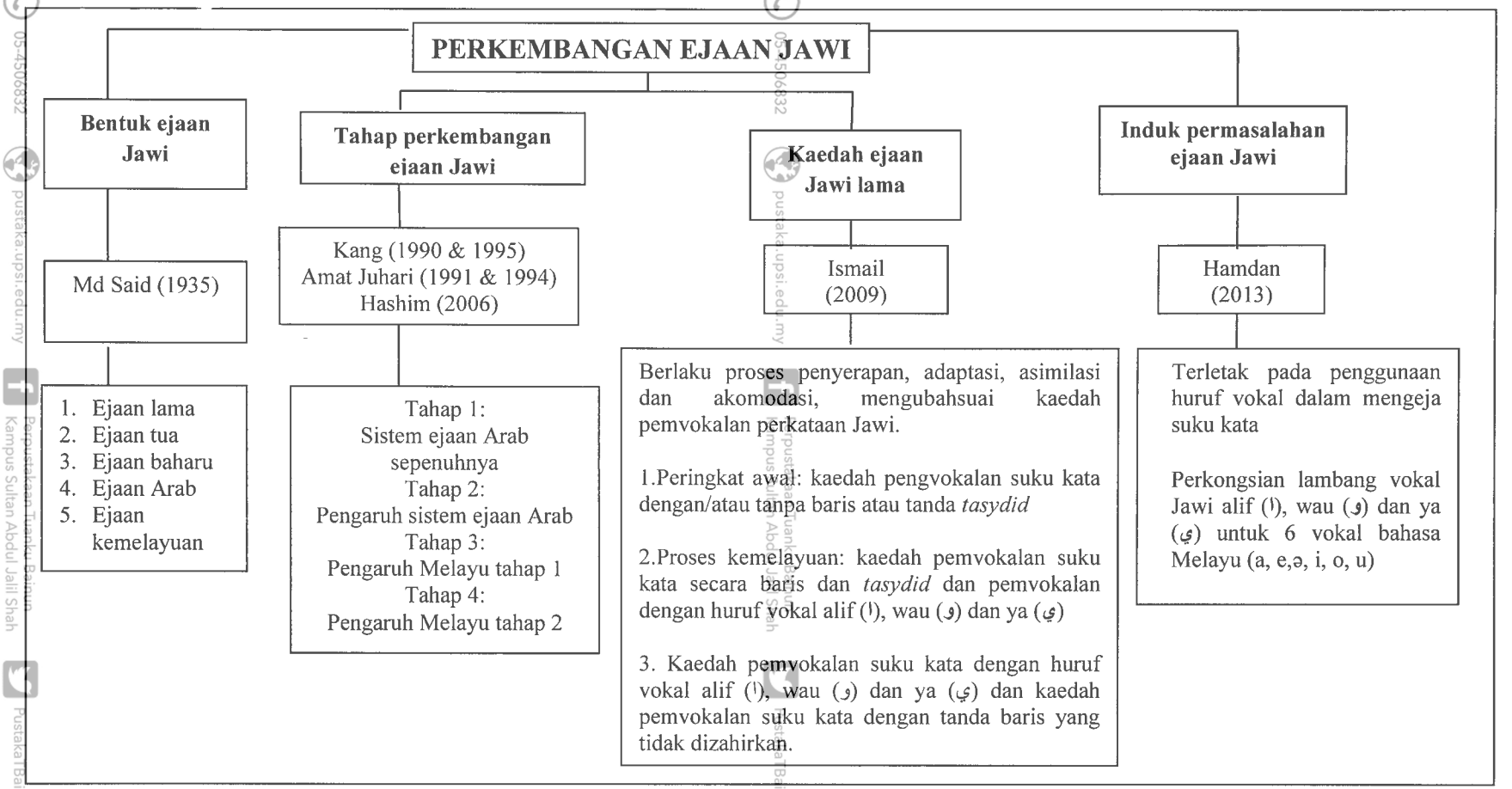
05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Aceh sudah sampai ke tahap [1+1] sedangkan Jambi masih di tahap [0+1]. Berasaskan data ini, didapati bahawa ejaan kata yang berpola [SKB+SKT] dan [SKT+SKT] sudah mencapai keseragaman antara kedua-dua wilayah. Dari segi vertikal pula, surat Aceh menunjukkan ejaan kata yang berpola [SKB+SKB] sudah bergerak dari tahap [0+0] pada abad 16 ke tahap [1+1] pada abad 17. Untuk yang berpola [SKT+SKB] berlaku pergerakan ke belakang dari tahap [1+1] pada abad 16 mengundur ke tahap [1+0]. Ejaan kata yang berpola [SKB+SKT] dan [SKT+SKT] sudah mencapai tahap kemantapan merentas jangka waktu dua abad. Akan tetapi terdapat kekecualian: kata yang berpola [SKB+SKT] dan berstruktur KVVK telah mengalami perubahan daripada tahap [0+1] pada abad 16 menjadi [1+1] pada abad 17.

Berdasarkan semua kerangka teori daripada Md Said (1935), Kang (1990 & 1995), Amat Juhari (1991 & 1994), Hashim (2006), Ismail (2009) dan Hamdan (2013) yang menekuni bidang perkaedahan Jawi, rumusan yang dapat dihasilkan oleh pengkaji berhubung bentuk ejaan Jawi, tahap perkembangan ejaan Jawi, kaedah ejaan Jawi lama dan induk permasalahan ejaan Jawi ditunjukkan dalam Rajah 1.5 berikut:

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Rajah 1.5 Kerangka Teori Perkembangan Ejaan Jawi berdasarkan pandangan sarjana

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

1.11 DEFINISI ISTILAH

Bahagian ini membincangkan definisi bagi istilah-istilah penting yang mendasari tajuk kajian ini iaitu kaedah ejaan Jawi dan Surat Melayu lama.

1.11.1 Kaedah ejaan Jawi

Perkataan *kaedah* mengikut Kamus Dewan Edisi Keempat (2007) bermaksud cara atau aturan (membuat sesuatu), hukum atau prinsip. Justeru itu, sesuatu kaedah terdiri daripada sesuatu siri tindakan yang sistematik dan tersusun untuk mencapai sesuatu matlamat. Perkataan *ejaan Jawi* merujuk kepada sistem huruf/ejaan bahasa Melayu yang dipinjam dari aksara Arab dan Parsi (Kamus Filologi 1995, Kang 1993) dan ditakrifkan juga sebagai tulisan bahasa Melayu dalam huruf Arab (Ding & Roosfa 2006). Selaras dengan keperluan bahasa Melayu, ada lima huruf tambahan yang dicipta bagi melengkapkan huruf pinjaman tersebut. Dari segi penulisan, tulisan Jawi ditulis dari kanan ke kiri, seperti tulisan Arab dan berbeza daripada tulisan Melayu Rumi yang ditulis dari kiri ke kanan.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Menurut Hamdan (1987) dan Adi Yasran (2013) huruf-huruf Arab yang asalnya 31 itu telah ditambah sebanyak lima huruf lagi iaitu *nya, ga, pa, nga* dan *ca* untuk melambangkan bunyi-bunyi Melayu yang tiada dalam bahasa Arab. Dengan itu terhasillah siri abjad Jawi yang lengkap bagi bahasa Melayu. Di samping penggunaan huruf, cara ejaan perkataan juga adalah aspek yang penting ketika menulis perkataan dalam tulisan Jawi. Ejaan Jawi tertakluk kepada beberapa peraturan tertentu dalam penulisannya agar apa yang ditulis sama dengan apa yang disebut dan dimaksudkan.

Berdasarkan makna di atas, kaedah ejaan Jawi dalam kajian ini bermaksud aturan atau kaedah ejaan aksara Jawi iaitu sistem tulisan baharu yang terhasil daripada pinjaman huruf Arab dan Paris serta ditambah dengan huruf gubalan Melayu.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

1.11.2 Surat Melayu lama

Menurut Wan Mohd Shagir (1996) perkataan surat atau *warkah* berasal dari perkataan bahasa Arab iaitu ورقة (*waraqatun/warqatun*). Dalam Kamus Dewan (1989) *warqah* dieja sebagai 'warkah' dan 'warkat' yang bererti surat dan kandungan (isi) surat. Dalam menjelaskan hal ini, Putten (2003) menerangkan surat adalah tulisan pada kertas atau bahan lain (yang dimaksudkan untuk) dikirim oleh si penulis kepada orang lain. Kata-kata di dalam surat dirancang dalam bentuk yang sesuai dengan tradisi penulisan surat dan menggunakan sekelompok kata-kata yang khas untuk sarana komunikasi itu agar isi dan bentuk surat tersebut sesuai dengan harapan pembaca.

Surat Melayu lama yang dikaji dalam penyelidikan ini ialah surat rasmi daripada raja-raja Melayu yang mempunyai ciri, sifat dan bentuknya yang tersendiri. Secara umumnya, Ab Razak (1998) mendapati bahawa setiap surat Melayu lama mempunyai kepala surat, cap mohor pengirim surat, kata puji-pujian, isi atau kandungan surat, prapenutup dan penutup surat. Selain itu, Gallop (1994) menyenaraikan sepuluh unsur keistimewaan surat Melayu lama dalam adat surat-menyurat Melayu seperti berikut:

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

i. reka bentuk dan hiasan
ii. cap mohor
iii. kepala surat
iv. puji-pujian
v. kandungan warkah
vi. hadiah
vii. penutup
viii. alamat sampul surat
ix. utusan
x. adat mengiring surat

Berdasarkan maklumat yang diperoleh itu, surat yang dimaksudkan dalam kajian ini ialah bahan manuskrip Melayu tradisional yang berupa lembaran kertas yang ditulis oleh pengirim dengan tujuan tertentu untuk disampaikan kepada

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

penerima. Dalam kajian ini, surat yang digunakan sebagai bahan kajian ialah surat-surat sosial yang ditulis oleh raja-raja Melayu (atau diwakili oleh juru tulis) dalam abad ke-16, 17 dan 18.

1.12 KESIMPULAN

Bab I telah membincangkan tentang kemunculan tulisan Jawi di Alam Melayu yang kemudiannya telah melahirkan tradisi ilmu dan konvensi kepengarangan Melayu lama. Tulisan Jawi merupakan khazanah dan pusaka bangsa Melayu yang telah digunakan sejak sekian lama. Kewujudan kira-kira 10,000 naskhah manuskrip yang ditulis dalam tulisan Jawi di istana-istana kerajaan Melayu, telah menjadi bukti bahawa tulisan ini telah memainkan peranan besar dalam membina dan mewarisi tradisi keilmuan dan kesarjanaan peribumi Melayu sehingga abad ke-19. Peranan ini semakin berkurang dengan kemunculan tulisan Rumi. Dalam masa 600 tahun ini, tulisan Jawi sudah mengalami perubahan yang besar. Disebabkan perubahan-perubahan itu, maka pengkaji manuskrip Melayu menghadapi kesukaran untuk membaca tulisan Jawi dalam teks Melayu lama.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Dalam mengkaji perubahan kaedah ejaan Jawi, kajian ini boleh dijadikan tapak untuk mencari dan menggali maklumat berhubung kaedah ejaan Jawi yang pernah digunakan dan membekalkan maklumat berhubung aspek ejaan yang sudah ditinggalkan dan kaedah yang masih dikekalkan sehingga kini. Justeru, Bab I telah digarap dengan mengemukakan aspek-aspek penting yang menjadi landasan dalam proses perlaksanaan kajian ini iaitu latar belakang kajian, pernyataan masalah, tujuan kajian, objektif kajian, persoalan kajian, kepentingan kajian, skop dan batasan kajian, kerangka teori kajian dan definisi istilah yang berkaitan.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

BAB II

ULASAN KEPUSTAKAAN

2.1 PENGENALAN

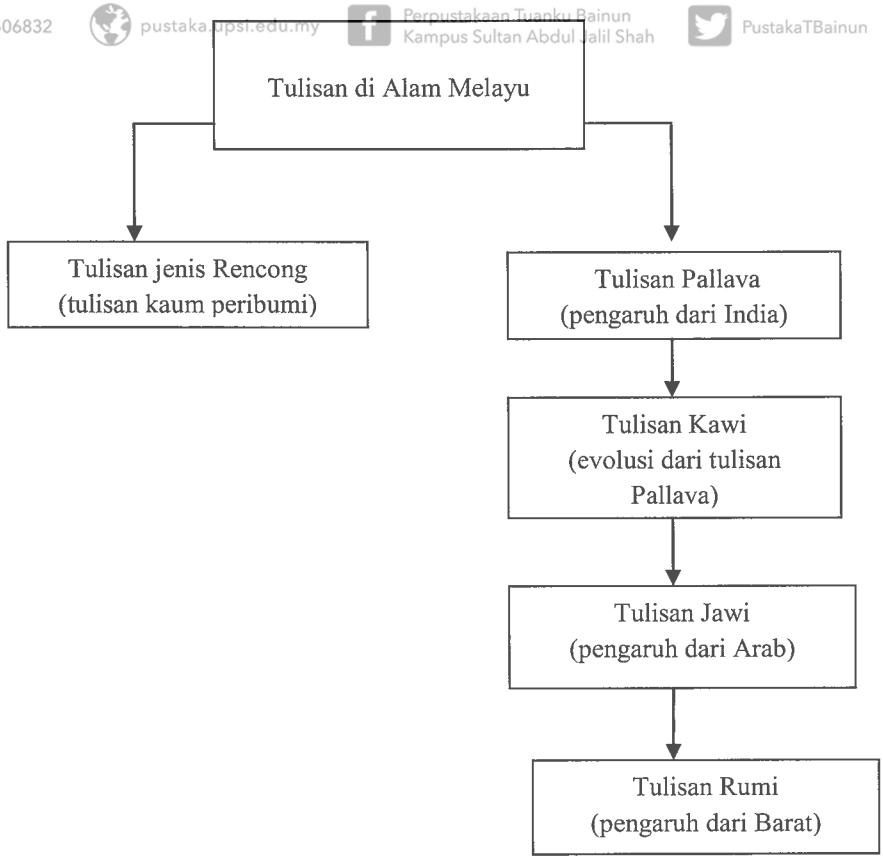
Perbincangan dalam Bab II, merangkumi himpunan kajian kepustakaan berkaitan perkara yang dibincangkan dalam kajian ini. Secara terperinci, bab ini membincangkan tentang sejarah kemunculan tulisan Jawi di Alam Melayu di samping kajian lepas berhubung surat Melayu lama, sistem ejaan Jawi dan aplikasi tulisan Jawi dalam pendidikan. Sejarah penggunaan imej tulisan di Alam Melayu menjadi pembuka kepada perbincangan dalam bab ini, bagi memperlihatkan kepentingan dan kedudukan tulisan dalam perkembangan sesuatu bahasa.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Secara asasnya, penemuan pelbagai bentuk tulisan dari pelbagai suku kaum menjadi salah satu penanda aras kepada tahap ketamadunan yang sudah dicapai di Alam Melayu sejak berabad-abad lamanya. Walaupun peribumi Alam Melayu terpengaruh dengan tulisan-tulisan dari luar, namun akhirnya mereka dapat mencipta satu identiti sendiri dengan kemunculan tulisan Jawi dan kedudukan bahasa Melayu sebagai *lingua franc*a. Penggunaan sistem tulisan di Alam Melayu sebelum kemunculan tulisan Jawi dapat diringkaskan seperti Rajah 2.1 di bawah:

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Rajah 2.1 Nama sistem tulisan di Alam Melayu sebelum tulisan Jawi

Berdasarkan pembahagian di atas, dapat disimpulkan bahawa aksara yang digunakan dalam tulisan di prasasti pra-lslam ialah aksara *Pallava*, diikuti oleh aksara *Kawi* dan kemudiannya aksara Jawi yang dipengaruhi oleh aksara Arab sebelum kemunculan tulisan Rumi. Merujuk kepada Amat Juhari (1995) keluarga besar bahasa Melayu telah menggunakan empat jenis aksara iaitu:

i. Aksara *Rencong* (dan aksara-aksara yang segolongan dengannya)

Jenis aksara yang termasuk dalam kumpulan aksara *Rencong* ialah *Rencong, Lampung, Ka Ga Nga, Rejang, Surat Ulu, Minang, Mandailing, Batak Toba, Karo, Dayak, Mindoro, Bugis* dan *Makasar*.

ii. Aksara India (*Devanagari* dan *Pallava*)

Aksara *Devanagari* dan *Pallava* membentuk beberapa jenis aksara atau tulisan di beberapa tempat di Asia Tenggara seperti di Jawa, Sunda dan Bali.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

iii. Tulisan Arab atau Jawi

Tulisan Arab wujud di Alam Melayu sejak abad ke-3 (290H) yang terukir pada batu nisan di Langgar, Kedah manakala tulisan Arab berbahasa Melayu yang tertua adalah pada prasasti Terengganu bertarikh 702H bersamaan dengan 1303M.

iv. Tulisan Rumi atau Latin

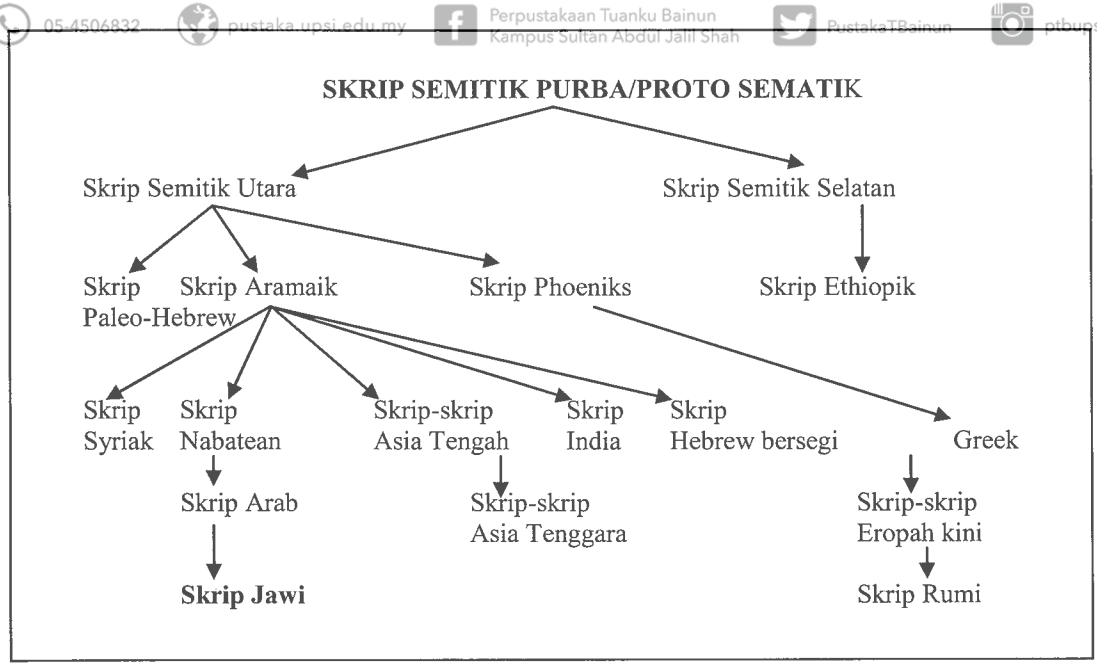
Tulisan Rumi digunakan untuk bahasa Melayu bermula pada tahun 1516M di Melaka yang dilakukan oleh orang-orang Portugis.

2.2. SEJARAH KEMUNCULAN TULISAN JAWI DI ALAM MELAYU

Ahli linguistik membahagikan bahasa di dunia ini kepada beberapa golongan keluarga mengikut struktur mereka dan hubungkait dalam sejarahnya. Antara keluarga bahasa yang paling tua ialah keluarga Semitik. Ahli bahasa juga telah mengemukakan teori yang mengandaikan kewujudan bahasa induk kepada semua bahasa-bahasa Semitik yang dikenali sebagai Proto-Semitik. Salah satu cabang yang paling penting dari bahasa Proto-Semitik ialah skrip Semitik Selatan yang terdiri daripada skrip Arab Utara, skrip Arab Selatan dan skrip Ethiopia (Bakalla 1984). Dalam hal ini Hashim (1995) menyatakan skrip Arab tergolong dalam keluarga skrip Proto-Semitik. Skrip ini melahirkan skrip Semitik Utara yang menurunkan keluarga kecil skrip Aramaik. Skrip Aramaik pula berkembang kepada skrip Nabataen dan seterusnya melahirkan skrip Arab yang menjadi asas kepada tulisan Jawi. Skrip Jawi yang berasal daripada skrip Arab itu kemudiannya diubahsuai setelah dibuat beberapa penambahan tertentu sesuai dengan sebutan dalam bahasa Melayu. Cabangan daripada keluarga Proto-Semitik itu digambarkan oleh Gaur (1984) seperti dalam Rajah 2.2 di bawah ini:

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Rajah 2.2 Cabangan keluarga Proto Sematik
Sumber: Gaur, A. 1984

Dalam membincangkan hal ini, menurut Gaur (1984) skrip bahasa Arab dipercayai telah mula digunakan pada akhir abad ke-4M dan abad ke-5M oleh orang Nabataean yang berbahasa Aramaik. Bangsa ini tinggal di utara, timur dan selatan Sinai. Seperti juga sarjana lain, Gaur (1984) turut berpendapat bahawa bahasa Arab tidak datang akibat rangsangan dari kemajuan kebendaan, tetapi terhasil dari kedatangan agama Islam yang membawa bersamanya kitab Al-Quran yang menggunakan skrip Arab. Skrip Arab terdiri daripada 29 huruf yang terdiri daripada 22 huruf konsonan Semitik dan tujuh huruf yang direka untuk mewakili sebutan yang lebih halus seperti yang dikehendaki dalam bahasa Arab. Tatabahasa dan bentuk bahasa Arab berbeza dari skrip Semitik yang lain. Sistem vokal dalam bahasa Arab agak mudah iaitu mengandungi lambang vokal yang ditulis di atas (baris atas) atau di bawah konsonan sebelum vokal itu (baris bawah) dan tanda yang menunjukkan ketiadaan vokal (tanda bulat).

Kemunculan tulisan Jawi di Alam Melayu telah dikaitkan dengan kedatangan agama Islam ke rantau tersebut. Malahan menurut Wan Ali (1996) tulisan Jawi telah memainkan peranan yang amat penting dalam perkembangan tamadun Melayu, khususnya selepas agama Islam bertapak di Alam Melayu. Secara umumnya,

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

kedatangan agama Islam di rantau ini seawal abad ke-7M itu telah dibawa masuk oleh para ulama luar yang kebanyakannya ialah pedagang. Menurut 'Arba'iyah (2011) kelompok kecil pendakwah ini telah berada di rantau Melayu, terutamanya di bahagian barat Sumatera (674M dan 878M) di Jawa (1082M), di Champa (1039M) dan di Semenanjung Tanah Melayu (878 M dan 1302 M). Bilangan mereka semakin banyak pada sekitar abad ke-15M. Berhubung peranan agama Islam pula, Awang (2010) menjelaskan bahawa Islam telah membantu dalam menjadikan bahasa Melayu sebagai bahasa antarabangsa melalui penyerapan istilah-istilah dasar yang berkaitan dengan *akidah,* ibadah dan istilah sejagat yang digunakan oleh umat Islam. Walau bagaimanapun, Hamdan (1997) berpandangan kedatangan Islam ke Alam Melayu khususnya di Pasai pada abad ke-13M tidak segera diikuti dengan kelahiran tulisan Jawi memandangkan kesan tertua penggunaan tulisan Jawi hanya terdapat pada batu bersurat atau prasasti Terengganu pada abad ke-14M. Menurut Hashim (1997) satu kesan yang amat besar dalam perkembangan bahasa Melayu akibat daripada proses pengislaman ini adalah penggunaan dan penyesuaian skrip Arab sehingga menjadi skrip Jawi untuk mengeja bahasa Melayu, malahan kebanyakan pengkaji berpendapat, skrip Arab mulai diadaptasi sebagai satu skrip untuk ejaan bahasa Melayu sesudah abad ke-7H/13M (Jones 1983). Pendapat ini disandarkan kepada pandangan Fatimi (1963) dan Al-Attas (1988) yang menjadikan penemuan Batu Bersurat Terengganu (702H/1303M) sebagai bukti.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Di samping mengaitkan kemunculan tulisan Jawi dengan pengaruh Arab, terdapat beberapa sarjana lain yang turut mengaitkan Jawi dengan pengaruh Parsi. Antaranya ialah Al-Attas (1990), Muhammad Bukhari (1993) dan Guillot (2010). Al-Attas (1990) menyatakan bahawa pada peringkat awal, bahasa Melayu telah dipilih sebagai bahasa pengantar Islam oleh para pedagang Arab sekaligus menjadi alat penyebar dakwah Islam. Dengan itu, bahasa Melayu mula diislamisasikan apabila para ulama membawa bersama tulisan Arab untuk dijadikan tulisan Melayu dengan penambahan beberapa huruf. Usaha turut dijalankan dalam kalangan mereka untuk menyusun huruf Jawi berasaskan huruf Arab yang dilengkapkan dengan beberapa huruf tambahan menurut kaedah huruf Parsi. Dalam mengulas hubungan Parsi dengan Alam Melayu, Guillot (2010) menjelaskan bahawa berdasarkan sumber-sumber seperti *Akhbar al-sin wa al-Hind* bertarikh 851M, *Kitabal-masalik wa al-Mamalik*

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

(851M) dan *Hudud al-alam* (982M), jelas terdapat hubungan antara Parsi dan Alam Melayu mulai abad ke-9M. Malahan dalam *Hudud al-alam* iaitu sebuah teks geografi Parsi, ada disebut tentang nama-nama tempat di Dunia Melayu. Sumber-sumber terkenal ini merupakan kumpulan tulisan berdasarkan cerita-cerita yang disampaikan oleh pelaut dari pelbagai pelabuhan di Teluk Parsi, khususnya di Sinaf yang merupakan pelabuhan terpenting zaman itu. Kewujudan bahan-bahan berbentuk tulisan ini sedikit sebanyak telah menggambarkan tahap pengetahuan orang Parsi mengenai Alam Melayu.

Seorang lagi sarjana yang menyebut tentang pengaruh Parsi terhadap tulisan Jawi ialah Muhammad Bukhari (1993) yang menegaskan bahawa terdapat kekurangan pada pandangan sarjana yang hanya membicarakan tentang pengaruh Arab sahaja dalam Bahasa Melayu kerana pandangan tersebut seolah-olah menafikan terus pengaruh Parsi (Sanskrit dan lain-lain) dalam pertumbuhan dan perkembangan bahasa Melayu. Menurutnya, ada tiga kemungkinan proses saluran pengaruh Parsi ke dalam bahasa Melayu iaitu secara langsung dari Parsi, melalui budaya Arab dan melalui budaya India. Pandangan ketiga ini selaras dengan A. Samad (1958) yang menyatakan bahawa saudagar-saudagar dari Gujerat telah membuka jalan bagi pengaruh Parsi meresap ke dalam penghidupan orang Melayu bukan sahaja di bidang kesusasteraan, malahan juga dalam adat istiadat, bahasa dan agama. Hal ini dibuktikan menerusi beberapa ciri dalam bahasa Melayu yang dikatakan berasal daripada bahasa Parsi. Antaranya; terdapat perkataan yang diubah mengikut sebutan bunyi Melayu, iaitu lebih berdasarkan suku kata vokal seperti مهر (*mohr* menjadi mohor), tidak diubah ejaannya seperti بندر (*bandr* menjadi bandar), diubah huruf konsonan Jawi seperti خ menjadi ك (خورما menjadi كورما), huruf tidak diubah tetapi bunyinya berubah seperti و (*waw/vaw*) menjadi و (*wa*) dan tidak boleh dua huruf berturut-turut yang berbaris mati dalam bahasa Melayu melainkan yang terakhir didatangkan bunyi vokal seperti اين (*in*) menjadi اين (ini), huruf dan bunyinya diubah seperti ناب (*nab*) menjadi انب (enab/bersih, murni), dikekalkan maknanya seperti كهوين (kahwin), diubah maknanya sama ada disempitkan (فرمان menjadi firman, hanya untuk

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

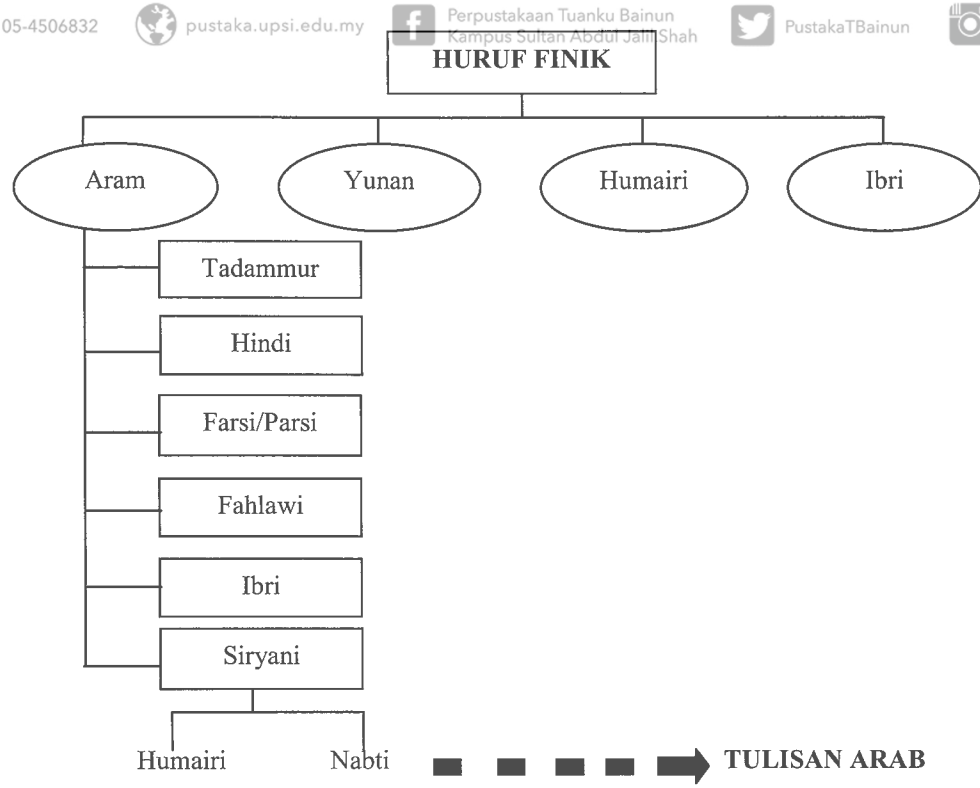
05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

perintah dari Allah sahaja) atau disedikitkan dari jumlah makna asal (ديوان bermakna *gedung* kepada erti *dewan* sahaja), menambah morfem Melayu ke dalam morfen Parsi seperti خندوري (*khanduri*) menjadi كندوري (kenduri), paduan perkataan Arab dengan perkataan atau imbuhan Parsi seperti كتب (kutub)+خانه (khana) menjadi *kutubkhanah* dan dengan adanya beberapa perkataan bahasa Parsi yang telah diarabkan namun bahasa Melayu kekal mengikut bentuk Parsinya seperti شلوار - *shilvar* (Parsi), سروال - *sarwal* (Arab), سلوار - *seluar* (Melayu).

'Arba'iyah (2011) turut menyokong fakta berhubung kewujudan pengaruh Arab dan Parsi terhadap tulisan Jawi ini, yang disifatkannya lahir daripada kebijaksanaan dan kreativiti ulama-ulama Melayu. Usaha mereka menyesuai, menggabung dan menyusun kedua-dua huruf Arab dan Parsi ini akhirnya berjaya membentuk huruf-huruf Arab-Melayu, yang turut dikenali sebagai huruf Melayu-Jawi. Hasil gabungan antara beberapa sumber Arab, Parsi dan Melayu, secara tidak langsung dapat memperkaya perbendaharaan kata Melayu serta menaikkan imej tamadun bangsa Melayu. Pandangan ini selari dengan Hashim (2005) yang menyatakan bahawa semua huruf dalam skrip Arab telah diterima menjadi sebahagian daripada skrip Jawi. Di samping itu, peminjaman dua huruf tambahan yang disesuaikan daripada skrip Parsi dan tiga huruf ciptaan orang Melayu sendiri telah dilakukan bagi memenuhi keperluan ejaan mengikut lidah Melayu. Fakta bahawa huruf tambahan Jawi dicipta hasil gabungan huruf Arab dan Parsi ada benarnya jika merujuk kepada asal usul huruf Arab. Menurut Jainal (2005), huruf Arab kuno berasal dari tulisan kuno Kerajaan Finik lebih 30 kurun yang lalu. Huruf ini kemudiannya berkembang menjadi enam cabang iaitu *Tadammur*, *Hindi*, *Farisi*, *Fahlawi*, *'Ibri* empat segi dan *Siryani*. Perkembangan ini ditunjukkan dalam Rajah 2.3 berikut:

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Rajah 2.3 Asal-usul huruf Arab

Sumber: Jainal Sakiban 2005

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Berdasarkan susur galur asal huruf Arab yang dinyatakan Jainal (2005), dapat dilihat kebenaran pernyataan Awang (2010) yang berpendapat bahawa bahasa Melayu mengalami interaksi dengan bahasa antarabangsa, iaitu bahasa Arab dan bahasa Parsi. Kedua-dua bahasa ini dikatakan oleh A. Samad (1958) dan Muhammad Bukhari (1993) masuk ke Alam Melayu menerusi usaha saudagar-saudagar dari Gujerat (India) dan telah membuka jalan bagi pengaruh Parsi meresap ke dalam penghidupan orang Melayu bukan sahaja di bidang kesusasteraan, malahan juga dalam adat istiadat, bahasa serta agama.

Awang (2010) menjelaskan, apabila Islam datang ke Alam Melayu pada sekitar abad ke-12M atau ke-13M (sumber Aceh menyatakan abad ke-8M), kegiatan penterjemahan teks daripada bahasa Arab kepada bahasa Melayu telah berlangsung dengan pesat. Contohnya, ulama Melayu telah berusaha menerjemahkan kitab '*Aqaid al-Nasafi* (1590M). Menerusi usaha tersebut, bahasa Melayu telah diantarabangsakan daripada sudut kandungan bahasanya dan sudut peranannya sebagai bahasa yang digunakan dalam hubungan antarabangsa. Perkembangan itu dapat dilihat pada surat

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Sultan Ternate, iaitu Sultan Abu Hayat kepada Raja Sepanyol pada tahun 1521M dan 1522M, surat Sultan Aceh kepada kapitan Inggeris, James Lancester (1601M), surat Sultan Alauddin Shah Aceh kepada Harry Middleton (1602M) dan surat Sultan Aceh kepada raja Inggeris, King James (1612M) yang semuanya dalam bahasa Melayu bertulisan Jawi. Dengan keadaannya yang mudah dipelajari, bahasa Melayu telah mendapat tempat, menjadi bahasa perantara (*lingua franca)* dan digunakan dengan meluas di Alam Melayu terutamanya dalam bidang perdagangan. Menurut Wan Ali (2005) pada dasarnya *lingua franca* bermaksud, bahasa pada peringkat paling mudah dan ringkas tetapi cukup untuk memenuhi peranannya sebagai penyampai maksud perhubungan, seperti hubungan perdagangan di pelabuhan-pelabuhan pada zaman lampau. Dalam hal ini, keistimewaan bahasa Melayu adalah terletak pada sifatnya yang terbuka untuk menerima kata-kata asing serta mempunyai sistem ejaan dan sebutan yang mudah.

Pengaruh bahasa Arab ke atas bahasa Melayu juga telah berlaku melalui pengayaan perbendaharaan katanya. Dari segi sosiologi bahasa, proses pengaruh-mempengaruhi antara satu bahasa dengan bahasa yang lain memang sering berlaku. Walau bagaimanapun sarjana tidak sependapat tentang jumlah perkataan Arab yang mengalir ke dalam bahasa Melayu. Sarjana barat seperti Wilkinson, R.J., Winstedt, R.O. dan Shellabear, W.G. menganggap pengaruh pemakaian istilah-istilah Arab cuma beberapa ratus sahaja, ataupun tidak lebih daripada 1,000 perkataan sahaja. Namun merujuk kepada Amat Juhari (1996) pengkaji-pengkaji Melayu sendiri seperti Md Said dalam *Gugus kata Arab Melayu* (1939) dan Abdul Hamid dalam *Kamus al-Hamidi* (1941) telah menyenaraikan lebih daripada 2,000 perkataan Arab yang terdapat dalam bahasa Melayu.

Menyentuh aspek perkembangan tulisan Jawi pula, Mohd. Hussein (2000) membahagikannya kepada dua peringkat, iaitu peringkat penggunaan dan peringkat pengejaan. Pada peringkat penggunaan, ulama dan cerdik pandai terdahulu telah memainkan peranan untuk menggunakan tulisan Jawi dalam penghasilan karya mereka. Hasil usaha ini telah berjaya membina tradisi ilmu, kesarjanaan dan telah berjaya mengembang dan menyebar luas tulisan Jawi. Hal ini terbukti dengan kewujudan manuskrip Melayu lama dan bahan bercetak lain, seperti surat-surat izin

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

berniaga daripada sultan kepada orang Eropah atau pedagang yang menggunakan tulisan Jawi. Bukti lain tentang kemasyhuran tulisan Jawi dapat dilihat menerusi banyaknya buku, akhbar dan majalah Melayu ditulis menggunakan tulisan Jawi. Peringkat pengejaan pula adalah dari segi perkembangan ejaan Jawi. Peringkat ini bermula seawal abad ke-13M. Perkembangan ini makin ketara dalam abad ke-20M dengan terhasilnya beberapa sistem ejaan Jawi seperti Sistem Ejaan Pakatan, Sistem Ejaan Za'ba, Sistem Ejaan Dian dan Sistem Ejaan Jawi Yang Disempurnakan.

2.3 SISTEM EJAAN JAWI DI ALAM MELAYU

Salah satu bukti pengaruh Arab dan Parsi terhadap tulisan Jawi boleh dilihat dalam syair "*Tulisan Melayu*" oleh Md. Said (1935) dalam *Alam dan Bangsa Melayu*:

Ada pula kemalangan suatu
Huruf Arab dan tambahannya itu
Tidak disebutkan tulisan Melayu
Tulisan Jawi digelar begitu
Konon berpadu tulisan Rumi
Keduanya itu Melayu mempunyai
Baiklah siasat perkara ini
Jangan diikut sedap di hati
Sepatutnya huruf Melayu disebuti
Huruf Arab asalnya Parsi
Bangsa Eropah banyak sekali
Huruf Roman dipakai dimiliki
Jikalau Melayu tidak ambil tauladan
Menggelar Jawi itu kerugian
Menghilangkan mutu sendiri kebangsaan
Tambahan Jawi tiada berpengertian
Orang Arab di negerinya
Jajahan Melayu tiada diketahuinya
Jajahan Jawi negeri Melayu disangka
Bukankah Melayu bangsa yang lima
Makna Jawi supaya difahamkan
Seakan-akan Jawa iaitu tujuan
Bukan salah mengata demikian
Dengan Negeri Jawi tiada berkenaan
Jikalau huruf Arab tiada tambahan
Tentu Melayu sukar menggunakan
Sudah bersusah Melayu mengikhtiarkan
Kemudian "Jawi' beroleh kenamaan.

Md. Said (1935)

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Dengan kedatangan Islam ke Alam Melayu pada abad ke-10M, pengguna-pengguna bahasa Melayu mula mengenal sistem tulisan yang berasal dari dunia Arab yang ditulis dari kanan ke kiri. Beberapa ubahsuai pada sistem tulisan tersebut telah dilakukan supaya dapat memenuhi keperluan bahasa Melayu lalu menghasilkan tulisan Jawi. Dengan pemberian nama berkenaan, sistem ini seolah-olah sudah mengalami proses pemperibumian. Proses ini meliputi juga cara mengeja yang mengubah sistem sukuan (dari sumber Arab) kepada sistem campuran sukuan dan abjad. Sesuai dengan sikap demokratik yang ada pada agama Islam, maka sistem tulisan Jawi juga mengalami pendemokrasian, dalam erti kata penggunaannya itu meluas kepada semua lapisan masyarakat bermula dari gokongan atasan hingga golongan bawahan (Asmah 2005).

2.3.1 Istilah Jawi

Terdapat banyak perbezaan pendapat tentang asal usul dan perkembangan perkataan "Jawi". Perbezaan tersebut telah melahirkan pelbagai pendapat yang menarik. Antaranya perkataan "Jawi" dikaitkan dengan nama pokok (pokok Jawi-Jawi/jejawi), nama beras (beras Jawi), nama tempat (Tanah Jawi/Kepulauan Melayu), nama kaum (Jawi Peranakan) dan nama bahasa (bahasa Jawi/bahasa Melayu). Jawi turut dihubungkaitkan dengan nama "Javadwipa" iaitu nama bagi daerah Asia bangsa dan kaum yang menjadi peribumi di Asia Tenggara. Dalam hal ini, Abdul Rahman (2003) berpendapat istilah Jawi berasal dari kata "Jawa" yang sering digunakan oleh musafir-musafir Arab untuk menceritakan keadaan pulau dan penduduk di Kepulauan Melayu. Amat Juhari (1996) pula mengatakan "Jawi" (جاوي) berasal daripada kata nama bahasa Arab iaitu "Jawah" (جاوه). Perkataan ini apabila dijadikan kata adjektif menjadi "Jawi" manakala Shaleh (2003) pula menyatakan, dalam perbendaharaan bahasa Parsi terdapat perkataan "Ja' (جا) dan "Jai" (جاي) sebagai kata adjektif. Perbincangan dan perdebatan yang panjang berkaitan nama Jawi itu akhirnya tetap menjurus kepada makna "Jawi" sebagai "nama bagi sejenis tulisan yang menggunakan aksara Arab dan Parsi dalam penulisan bahasa Melayu".

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Pada masa sekarang, pengertian "Jawi" tidak lain daripada maksud aksara atau huruf yang digunakan untuk menulis bahasa Melayu di Malaysia, Singapura, Brunei dan Selatan Thailand (Wan Mohd Shaghir 1997, Zainur Rijal & Rosni 2007). Di Indonesia, tulisan Jawi turut dikenali sebagai tulisan Melayu huruf Arab atau aksara Melayu Arab. Tulisan Jawi juga disebut sebagai huruf *Pegon* yang merujuk kepada tulisan yang berasal dari skrip Arab, bagi menulis bahasa Jawa dan Sunda. Penulisan huruf ini digunakan secara meluas untuk menterjemah kitab-kitab Arab yang diajar di pondok-pondok pesantren di Jawa. Bagi masyarakat Bugis pula, tulisan Arab yang ditulis dalam bahasa Bugis dinamakan tulisan *Singrang* (Wan Mohd Shaghir 1997). Tidak ketinggalan orang Banjar dan Bugis turut menggunakan tulisan Arab untuk menulis dalam bahasa mereka. Keadaan ini menunjukkan tulisan bahasa Arab bukan sahaja mempengaruhi tulisan bahasa Melayu, tetapi juga tulisan untuk bahasa-bahasa lain di Alam Melayu. Menurut Amat Juhari (1996) tulisan Jawi turut digunakan bersama-sama tulisan Campa yang dipinjam daripada tulisan pengaruh India. Begitu juga keadaannya di Pattani kerana terdapat bahasa Melayu dialek Pattani yang menggunakan tulisan Jawi untuk semua jenis persuratan. Tidak ketinggalan, tulisan Jawi turut digunakan di Aceh, Minangkabau, Bengkulu, Riau dan Palembang, terutamanya dalam kalangan orang tua untuk menulis hal-hal adat-istiadat, perbilangan, peribahasa, cerita-cerita rakyat dan kitab-kitab agama.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

2.3.2 Ciri-ciri tulisan Jawi

Setiap tulisan mempunyai ciri-ciri yang menjadi lambang tulisan tersebut. Dalam konteks ini, tulisan Jawi turut mempunyai cirinya yang tersendiri. Ciri utama tulisan ini telah digariskan Engku Ibrahim Engku Ismail dan Abd. Ghani (1988) seperti berikut:

i. Aspek penulisan

Penulisan Jawi adalah berbentuk ringkas, ekonomi, menjimatkan ruang dan masa. Ciri ini dikaitkan dengan setiap fonem yang jika ditulis atau dilambangkan dengan fonem Rumi memerlukan tiga atau empat fonem Rumi. Misalnya: "ص" (*sad*), "ض" (*dhad*) dan "غ" (*ghayn*). Di samping itu, tulisan

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Jawi berbeza dengan tulisan-tulisan lain kerana tulisan ini ditulis dari kanan ke kiri dan tidak menggunakan sistem huruf besar dan huruf kecil.

ii. Aspek klasik

Aspek klasik biasanya dikaitkan dengan sesuatu yang terkenal kerana sejarahnya. Tulisan Jawi mempunyai ciri klasik kerana usaha untuk mengenali dan memahami tulisan ini memerlukan pengkaji merujuk kepada manuskrip Arab atau Jawi dari peringkat awal perkembangannya. Kang (1986) memetik nama-nama sarjana Barat yang pernah menjalankan kajian berhubung tulisan Jawi antaranya termasuk Shellabear, Van Ronkel, Robinson, Gerth, V. dan Werndly. Sementara itu sarjana Barat yang turut mengkaji Jawi dalam abad ke-20M ialah Wilkinson yang berjaya menerbitkan *Kamus Jawi-Mela*yu pada tahun 1903. Selain kajian oleh sarjana Barat, tulisan Jawi turut menjadi fokus dalam kajian sarjana tempatan. Kajian mereka telah memberi impak besar kepada perkembangan tulisan Jawi sebagaimana kajian oleh Za'ba yang telah menghasilkan *Rahsia Ejaan Jawi Penggal yang Pertama* (1931), selain Mejar Datuk Haji Muhammad Said Hj. Sulaimen yang menghasilkan *Panduan bagi Hejaan P.B.M.P.B* (1938).

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

iii. Aspek estetik

Keistimewaan dari aspek estetik pula dilihat dari segi bentuknya.Tulisan Jawi mempunyai nilai estetik yang tersendiri, unik dan telah lama digunakan sebagai seni hiasan di masjid, istana dan kediaman dengan keindahan seni khat atau kaligrafinya. Terdapat lapan jenis khat yang digunakan untuk menulis tulisan Jawi iaitu *Khat Kufi, Thulus, Naskh, Farisi, Riq'ah, Diwani*, *Diwani Jali* dan *Raihani* (Manja & Ahmad Suhaimi 1995). Pendek kata penulisan Jawi tidak boleh dipisahkan dengan bentuk penulisannya (*khat*).

Berdasarkan ciri-ciri yang disenaraikan di atas, dapat dirumuskan bahawa tulisan Jawi memiliki ciri-ciri dan keistimewaannya yang tersendiri sehingga tulisan ini berbeza dengan tulisan-tulisan yang lain. Lebih istimewa lagi tulisan ini terhasil

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

daripada skrip bahasa asing iaitu bahasa Arab, Parsi dan beberapa huruf ciptaan Melayu yang mampu digunakan untuk mengeja perkataan bagi bahasa Melayu.

2.4 PENGARUH BAHASA ARAB KE DALAM BAHASA MELAYU

2.4.1 Latar belakang Bahasa Arab

Bahasa Arab berasal dari rumpun bahasa Semitik yang digunakan secara meluas oleh orang-orang yang tinggal di kawasan Afrika Utara, sebahagian Semenanjung Arab dan beberapa bahagian di Timur Tengah. Abjad tulisan Arab berasal dari abjad bahasa Aramia yang asalnya hanya digunakan untuk tulisan Arab sahaja. Namun dengan penyebaran Islam ke sebelah Timur, abjad ini telah menjadi abjad kepada sistem tulisan bahasa-bahasa lain seperti Parsi, Turki, Sepanyol, Swahili dan juga Bahasa Melayu (Engku Ibrahim & Abd. Ghani. 1988).

Osman (1988) menyenaraikan tujuh keistimewaan yang terdapat pada bahasa Arab. Antaranya ialah:

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

i. Bahasa yang kuat dan ringkas.
ii. Bahasa "*ijaz*" iaitu bahasa yang ringkas.
iii. Bahasa yang menerima "*isytiqaq*" iaitu boleh dipecahkan serta dibentuk beberapa pecahan atau sampingan daripada satu kata dasar. Oleh itu ia kaya dengan perbendaharaan kata.
iv. Bahasa yang boleh ditukar ganti kedudukan hurufnya dari pangkal ke tengah dan ke hujung bagi membolehkan berlaku perubahan kepada pengertiannya.
v. Bahasa yang kaya dengan unsur kata-kata hikmah dan mampu mencerna pengertian yang mendalam.

Bahasa Arab mengandungi jumlah 29 huruf yang dikenali sebagai huruf *hijaiyyah*. Bunyi-bunyi bahasa (huruf) tersebut mempunyai tempat-tempat keluarnya pada alat ucapan yang dikenali dengan istilah *makhraj huruf*. Menurut *Pedoman Umum Sebutan Baku Bahasa Melayu* (1991) kata serapan daripada bahasa Arab yang sudah menjadi kata umum, dilafazkan sesuai dengan sebutan kata-kata jati dalam

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

bahasa Melayu namun kata serapan daripada bahasa Arab yang berupa bahasa istilah agama mestilah dilafazkan berdasarkan peraturan bahasa sumber. Dalam hal ini Lubis (2002) menjelaskan, terdapat beberapa kesulitan dalam pengambilan atau pengadaptasian bahasa Arab ke dalam bahasa Melayu terutama dalam penulisannya. Hal ini disebabkan ejaan (huruf) bahasa Melayu tidak cukup untuk melambangkan semua bunyi huruf-huruf Arab tersebut. Oleh itu terjadilah banyak perubahan bunyi atau bentuk.

Azhar dan Ahmad Kilani (2002) berpendapat pengaruh bahasa Arab terhadap bahasa Melayu amat ketara sekali. Bahasa Arab telah meninggalkan kesan yang besar terhadap bahasa Melayu sehingga mencakupi setiap perbahasan bahasa seperti kaedah sebutan, bunyi, penulisan, perbendaharaan kata dan sebagainya. Begitu juga keadaannya dengan tulisan Jawi yang terbentuk hasil daripada abjad-abjad Arab. Kebanyakan daripada perbendaharaan kata Melayu juga berasal daripada perkataan-perkataan Arab yang digunakan secara meluas hingga kini. Bahkan pengaruh bahasa Arab juga telah meresapi struktur ciri-ciri tatabahasa Melayu. Dalam membincangkan perkara yang sama, Osman (1988) membahagikan tahap pengaruh bahasa Arab ke dalam bahasa Melayu kepada dua peringkat iaitu peringkat sebelum merdeka dan peringkat selepas merdeka. Pengaruh bahasa Arab amat besar sekali pada peringkat sebelum merdeka berbanding selepas merdeka, iaitu apabila huruf-huruf Arab digunakan dengan meluas dalam tulisan Jawi. Ketika itu tulisan Jawi telah digunakan sebagai medium penulisan dalam urusan rasmi kerajaan dan urusan yang tidak rasmi.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Selain keistimewaan yang telah dinyatakan, Abd. Rahman (2008) pula menyenaraikan tiga ciri penting tulisan Arab untuk tujuan penulisan bahasa lain, iaitu:

i. hendaklah menggunakan huruf Arab dengan sebutan asalnya kerana terdapat banyak persamaan antara sebutan bahasa Arab dengan keperluan bahasa lain. Dalam bahasa Melayu, huruf Arab dengan sebutan asal digunakan untuk mengeja perkataan-perkataan yang berasal dari bahasa Arab dan perkataan yang berkaitan dengan agama Islam. Contohnya perkataan solat dieja dengan صلاة bukan صلات.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

ii. hendaklah mengekalkan kedudukan susunan huruf Arab iaitu *tha* (ث), *kha* (خ), *dzal* (ذ), *dhad* (ض), *za* (ز) dan *ghain* (غ) seperti kedudukan asal walaupun huruf-huruf tersebut sebenarnya tidak digunakan dalam bahasa setempat.

iii. hendaklah menambah huruf sedia ada dengan huruf baru demi memenuhi keperluan bahasa mereka. Penambahan huruf bagi tulisan Jawi untuk bahasa Melayu ialah huruf *ca* (چ), *pa* (ڤ), ga (ݢ), *nga* (ڠ) *nya* (ڽ) dan *va* (ۏ). .

Merujuk kepada perbincangan di atas, jelas menunjukkan bahawa bahasa Arab telah banyak mempengaruhi perbendaharaan kata bahasa Melayu dan kemunculan penulisan berunsur agama adalah kesan langsung daripada perkembangan Islam di Nusantara. Sebagai bahasa yang sinonim dengan agama Islam, pembelajaran bahasa Arab juga secara tidak langsung menjurus kepada pembelajaran berkaitan keagamaan. Oleh itu, penggunaan tulisan Jawi sebagai medium penyampaian bahasa Melayu secara bertulis telah mempercepatkan lagi kemasukan unsur-unsur Islam dalam penulisan termasuk karya kreatif yang dihasilkan oleh golongan ulama tradisional.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

2.4.2 Fonem Jawi

Fonem bererti unit terkecil yang berfungsi dalam sesuatu bahasa atau secara umumnya disebut sebagai bunyi bahasa. Dalam bahasa Melayu terdapat sebanyak 24 fonem asli yang terdiri daripada enam vokal, 18 konsonan, sembilan fonem pinjaman dan tiga fonem geluncuran. Enam fonem vokal tersebut ialah (a, e, e (ə), o, u) manakala 18 fonem konsonan ialah (b, c, d, g, h, j, k, l, m, n, ny, ng, p, r, s, t, w, dan y) dan tiga fonem geluncuran (ai, au, oi) pula disebut diftong (Nik Safiah et al. 2008). Fonem-fonem Jawi yang digunakan dalam tulisan Jawi terdiri daripada dua jenis, iaitu fonem yang diambil secara langsung dari Al-Quran (fonem Arab) dan fonem yang dihasilkan kemudian bagi melambangkan beberapa fonem Melayu yang tidak ada lambangnya dalam fonem asli Arab. Fonem-fonem tulisan Jawi berasal daripada fonem-fonem Arab kecuali lima fonem iaitu *c, ny, g, ng* dan *p*. Nama kesemua fonem Arab tersebut kekal dalam nama Arabnya kerana tidak sukar bagi orang Melayu menyebut fonem-fonem tersebut samada ia berada pada suku kata awal, suku kata tengah, suku kata

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

akhir dan berbaris atau tidak. Oleh sebab itu, kebanyakan fonem-fonem Arab itu dapat dipindahkan ke bahasa Melayu walaupun tidak mengikut prinsip fonemik Melayu sama ada perkataan itu berkait dengan agama atau dengan kehidupan dalam masyarakat Melayu. Berhubung dengan perkataan yang berulang sebutan fonemnya iaitu fonem yang pertamanya senyap, tidak berbaris (dalam bahasa Arab disebut *tasydid*) seperti perkataan "*madarrat*" (pengulangan "ر") iaitu Melayunya "*mudharat*", tidaklah secocok dengan lidah Melayu, meskipun ia boleh dituturkan (Zulkifli 1958 dan Engku Ibrahim & Abd. Ghani (1988).

Keadaan yang serupa juga terdapat dalam bahasa Melayu yang dieja dalam tulisan Rumi iaitu pada perkataan-perkataan yang menyamai fonem-fonem *ng* dan *g*, di mana digandakan fonem-fonem *ng* untuk *nga* dan *g* untuk *ga*. Contohnya:

langgar (لڠݢر)	hinggap (هيڠڬڤ)
manggis (مڠڬيس)	menggigit (مڠڬيڬيت)
menanggung (منڠڬوڠ)	menenggelamkan (منڠڬلمكن)
menunggu (منو ڠڬو)	

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Oleh itu, menurut Za'ba (1941) pada dasarnya orang Melayu memang boleh melafazkan fonem-fonem Arab dengan betul mengikut prinsip fonemik. Walau bagaimanapun, pandangan ini berbeza dengan pandangan Amat Juhari (2006) yang menyatakan tulisan Jawi yang dipakai untuk bahasa Melayu telah mula disesuaikan dengan keperluan kegunaannya dalam bahasa Melayu kerana huruf-huruf Arab yang ada itu tidak dapat melambangkan beberapa fonem Melayu seperti /ng/, /ny/, /p/, /g/, /c/. Oleh sebab itu, huruf-huruf baru telah dicipta untuk melambangkan fonem-fonem Melayu dengan cara menggunakan "rumah" huruf Arab juga tetapi ditambah jumlah titik-titiknya bagi membezakan lambang fonem Melayu. Enam fonem Melayu yang terhasil daripada bahasa Arab ialah:

ny (ڽ) daripada *nun* (ن) untuk fonem [ɲ]

pa (ڤ) daripada *fa* (ف) untuk fonem [p]

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

ga (ݢ) daripada *kaf* (ك) untuk fonem [g]

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

nga (ڠ) daripada *ain* (ع) untuk fonem [ŋ]

ca (چ) daripada *ha* (ح) untuk fonem [c]

va (ڤ) daripada *wau* (و) untuk fonem [v]

Daripada bentuk yang ditunjukkan di atas, jelas bahawa huruf-huruf Jawi yang dicipta ini sebenarnya menggunakan "rumah" huruf-huruf Arab dan aspek yang membezakannya adalah pada jumlah titik sahaja.

Tulisan Jawi pada asasnya, menyamai tulisan Rumi kerana kedua-duanya mempunyai fonem vokal dan fonem konsonannya. Tulisan Jawi mengandungi tiga fonem vokal iaitu "*alif*" (ا), "*wau*" (و) dan "*ya*" (ي). Ketiga-tiga fonem tersebut boleh melambangkan bunyi-bunyi vokal bahasa Melayu seperti berikut:

Huruf Jawi	Bunyi vokal bahasa Melayu
ا	a
و	u/o
ي	e/ə/i

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Huruf *alif* (ا) melambangkan bunyi vokal *a,* manakala huruf *wau* (و) melambangkan dua bunyi vokal iaitu bunyi *u* dan bunyi *o*. Begitu juga dengan huruf *ya* (ي) yang mewakili vokal e, dan *i* dalam bahasa Melayu. Secara terperinci, huruf-huruf Jawi tunggal dari segi bentuk nama huruf dan padanan huruf Ruminya disenaraikan dalam Jadual 2.1 di bawah:

Jadual 2.1 Senarai huruf Jawi, nama dan padanan Rumi

Bil	Bentuk tunggal	Nama & sebutan huruf Jawi	Padanan huruf Rumi
1.	ا	alif	a
2.	ب	ba (k)	b
3.	ت	ta (k)	t
4.	ة	ta (k) marbutah	t, h
5.	ث	tha (k)	s, th
6.	ج	jim	j
7.	چ	ca	c

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

...sambungan

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

8.	ح	ha (k)	ḥ
9.	خ	kha (k)	kh
10.	د	dal	d
11.	ذ	tzal/zal	dh
12.	ر	ra (k)	r
13.	ز	zai	z
14.	س	sin	s
15.	ش	syin	sy
16.	ص	sad	ṣ
17.	ض	dad	ḍ
18.	ط	ta (k)	ṭ
19.	ظ	za (k)	ẓ
20.	ع	ain	‘
21.	غ	ghain	gh
22.	ڠ	nga	ng
23.	ف	fa (k)	f
24.	ڤ	pa	p
25.	ق	qaf	k, (q)
26.	ك	kaf	k
27.	ک	ga	g
28.	ل	lam	l
29.	م	mim	m
30.	ن	nun	n
31.	و	wau	u, o, w
32.	ڤ	va	v
33.	ه	ha	h
34.	ء	hamzah	k, (‘)
35.	ي	ya(k)	i, e, y
36.	ى	ye	e (akhir)
37.	ڽ	nya	ny

Sumber: Hamdan Abdul Rahman 1999

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

2.4.3 Fonem Arab

Fonem Arab ialah fonem yang terkandung dalam sistem tulisan Arab. Fonem ini mempunyai perkaitan langsung dengan tulisan Jawi kerana tulisan tersebut telah dihasilkan dengan menggunakan semua fonem yang ada dalam fonem Arab klasik, yang diambil terus tanpa sebarang pengubahsuaian. Menurut Amat Juhari (1996) fonem-fonem ini perlu diambil dan diserap ke dalam tulisan Jawi kerana terdapat banyak kata Arab yang dijadikan kata-kata Melayu dan kata-kata istilah agama yang turut dijadikan kata istilah dalam bahasa Melayu. Kata-kata ini menggunakan fonem-fonem Arab yang memerlukan lambang-lambang khusus dan lambang-lambang itu hanya ada dalam fonem Arab. Fonem tersebut ialah:

ث, ح, خ, ذ, ز, ش, ص, ض, ظ, ط, ع, غ, ف, ق

Jadual 2.2 di bawah menyenaraikan semua huruf Arab yang berjumlah 31 huruf dan padanannya dengan huruf Rumi:

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Jadual 2.2 Senarai huruf Arab, nama dan padanan Rumi

Bil	Bentuk tunggal	Nama & sebutan huruf Jawi	Padanan tulisan Rumi
1.	ا	alif	a
2.	ب	ba (k)	b
3.	ت	ta (k)	t
4.	ث	tha (k)	s, th
5.	ج	jim	j
6.	ح	ha (k)	ḥ
7.	خ	kha (k)	kh
8.	د	dal	d
9.	ذ	tzal/zal	dh
10.	ر	ra (k)	r
11.	ز	zai	z
12.	س	sin	s
13.	ش	syin	sy
14.	ص	sad	ṣ
15.	ض	dad	ḍ

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

...sambungan

16.	ة	ta (k)	t
17.	ط	ta (k)	ṭ
18.	ظ	za (k)	ẓ
19.	ع	ain	‘
20.	غ	ghain	gh
21.	ف	fa (k)	f
22.	ق	qaf	k, (q)
23.	ك	kaf	k
24.	ل	lam	l
25.	م	mim	m
26.	ن	nun	n
27.	و	wau	u, o, w
28.	ه	ha	h
29.	لا	lam-alif	“ha”
30.	ء	hamzah	k, (‘)
31.	ي	ya(k)	i, e, y

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Sumber: Hamdan Abdul Rahman 1999

2.4.4 Huruf Jawi

Menurut Za’ba dalam bukunya Rahsia Ejaan Jawi (1931):

> (*Ingat-Setengah bangsa ada huruf sendiri dari mula-mulanya dahulu bagi menuliskan bahasanya, iaitu direngkahnya sendiri atau dipindanya daripada tauladan bangsa lain, seperti huruf Sanskrit, huruf Rom (huruf Latin), huruf Greek (Yunani), huruf Arab dan lain-lain; dan setengah bangsa pula tiada berhuruf sendiri hanya mereka memakai huruf yang dipinjam daripada orang lain sahaja bagi menuliskan bahasanya, iaitu seperti huruf Inggeris, huruf Parsi, huruf Jawi (Melayu) kita ini dan lain-lain. Maka bahasa Parsi itu pada zaman dahulu kalanya ada hurufnya sendiri, iaitu huruf Palawi namanya, tetapi akhirnya huruf itu telah kalah oleh huruf yang dipinjam daripada Arab ialah yang dipakai mereka hingga sekarang ini, sekadarkan telah berlainan rupa bentuknya sedikit menjadi “khat Parsi”.*

Berdasarkan pandangan Za’ba tersebut, terbuktilah bahawa huruf-huruf yang terkandung dalam tulisan Jawi telah diambil secara langsung dari bahasa Arab. Hal ini bermaksud, semua 31 huruf Arab diterima pakai bentuk, nama dan fonemnya dalam

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

tulisan Jawi. Dalam hal ini, Omar (1979) menyatakan bilangan huruf Jawi ialah 34 dengan merujuk kepada bilangan huruf Jawi pada epigrafi tulisan Jawi tertua iaitu Batu Bersurat Terengganu yang bertarikh 702H/1303M. Daripada catatan yang terdapat pada prasasti ini, jelas sekali sudah lengkap terkumpul 34 huruf, iaitu 29 huruf Arab dan lima huruf tambahan hasil daripada ciptaan dan pinjaman daripada Parsi manakala Muhammad Sabudin (1985) dan Wan Ali (2006) pula menyatakan bilangan huruf Jawi adalah sebanyak 35 termasuk huruf *hamzah* dan *lam-alif.* Menurut Muhammad Bukhari et al. (2013) tulisan Jawi mempunyai 37 huruf yang terdiri daripada tiga huruf vokal dan 34 huruf konsonan. Bilangan ini bertambah, selaras dengan penambahan huruf ڤ (*va*) yang dihasilkan bagi melambangkan bunyi /*v*/. Seperti dibahaskan sebelum ini, huruf tambahan telah dicipta bagi melengkapi beberapa fonem yang tidak ada dalam bahasa Arab tetapi ada dalam bahasa Melayu atau disebut *ada pada lidah Melayu.* Bentuk dan nama huruf serta padanannya dengan huruf Rumi ditunjukkan dalam Jadual 2.3 berikut:

Jadual 2.3 Huruf gubalan Melayu dalam tulisan Jawi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Bil	Padanan huruf Rumi	Huruf yang digunakan	Nama huruf
1.	c	چ	ca
2.	ng	ڠ	nga
3.	g	ک	ga
4.	p	ڤ	pa
5.	ny	ڽ	nya
6.	v	ڤ	va

Jadual 2.3 menunjukkan huruf-huruf tambahan yang digubal oleh orang Melayu bagi melambangkan fonem yang tidak ada dalam huruf Arab. Empat daripada enam huruf tersebut adalah huruf gubalan yang diubahsuai dari huruf Arab bagi melengkapi keperluan fonem dalam bahasa Melayu, iaitu huruf ڠ(*nga*), ڤ (*pa*), ڽ (*tha*) dan ڤ (*va*) manakala dua huruf lagi iaitu huruf چ (*ca*) dan ک (*ga*) merupakan pinjaman daripada huruf Parsi (Wan Ali 2006).

Dalam membincangkan tentang kemunculan huruf Jawi gubalan Melayu dengan bentuk-bentuk tersebut, Al-Attas (1972) menyatakan:

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

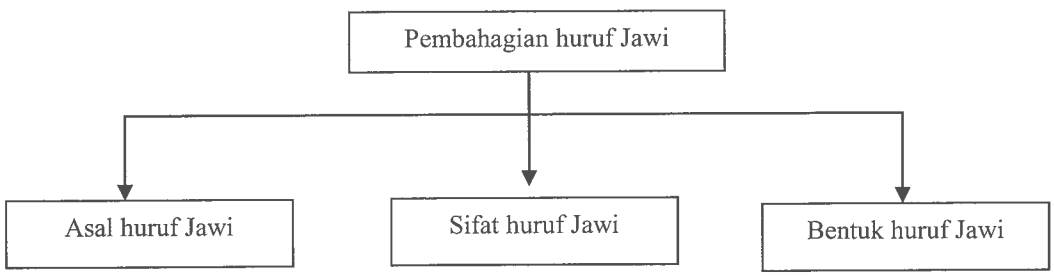
> *"Dengan tibanya Islam dalam kalangan orang Melayu dengan bertukarnya agama Hindu-Buddha-Animisma, kerajaan Melayu kepada Islam, maka telah diterima dan dijadikan sebagai kepunyaannya abjad dan tulisan Arab. Berdasarkan huruf-huruf Arab jim (ج), 'ayn (ع), fa (ف), kaf (ك), dan nun (ن). Lima huruf lambat laun tercipta, masing-masing menandakan bunyi-bunyi yang lazim pada bunyi lidah Melayu; cha (چ), nga (ڠ), pa (ڤ), ga (ݢ) dan nya (ڽ)".*

Berdasarkan pandangan di atas, huruf-huruf tambahan digubal berdasarkan lambang huruf-huruf Arab sendiri yang kemudiannya diubahsuai mengikut keperluan bahasa Melayu.

2.4.5 Pembahagian huruf Jawi

Menurut Za'ba (2009) perbincangan tentang bahagian huruf Jawi boleh dilihat daripada tiga bentuk. Pertama dari segi asal huruf Jawi, kedua dari segi sifat huruf dan ketiga dari segi bentuk huruf. Ringkasannya ditunjukkan dalam Rajah 2.4 di bawah:

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Rajah 2.4 Pembahagian huruf Jawi

Dari segi asal huruf, setiap huruf Jawi terbahagi kepada tiga bahagian seperti berikut:

i. **Empat belas huruf Arab yang diterima oleh lidah Melayu jati** sebab memang sudah ada bunyinya dalam bahasa Melayu. Huruf-huruf tersebut ialah:

ا ب ت ج د ر س ك ل م ن و ه ي

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

ii. **Empat belas huruf Arab yang tiada diterima oleh lidah Melayu jati** sebab tiada bunyinya dalam bahasa Melayu. Huruf-huruf tersebut ialah:

ث ح خ ذ ز ش ص ض ط ظ ع غ ف ق.

iii. **Lima huruf yang bukan Arab**, digubal atau dipinjam dari Parsi bagi menghurufkan asal bunyi Melayu yang tiada pada lidah Arab.

Pembahagian dari segi sifat huruf pula mengelompokkan huruf Jawi kepada tiga kelompok iaitu huruf benar, huruf salah dan huruf saksi. Pembahagian ini melibatkan tiga tiga huruf sahaja iaitu huruf ا و ي.

i. Huruf benar

Huruf benar ialah semua huruf, selain huruf ا و ي. Oleh itu jumlahnya sebanyak 28 huruf.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

ii. Huruf salah

Walaupun huruf ا و ي tersenarai sebagai huruf benar, namun ada waktunya huruf-huruf tersebut akan menjadi huruf salah.

iii. Huruf saksi

Ada waktunya huruf ا و ي akan menjadi huruf saksi iaitu dalam keadaan huruf-huruf tersebut tidak berfungsi sebagai huruf benar dan huruf salah.

Sementara itu pembahagian mengikut bentuk huruf akan menemukan dengan bentuk huruf terdiri (tegak) dan huruf terbaring. Pembahagian ini dibuat berdasarkan keadaan atau bentuk huruf-huruf tersebut dalam penulisannya.

i. Huruf terdiri (tegak)

Huruf-huruf yang berkeadaan tegak dalam penulisannya. Huruf-huruf tersebut ialah ا ط ظ ك ڬ ل.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

ii. Huruf terbaring

Huruf-huruf yang berkeadaan terbaring dalam penulisannya. Huruf-huruf tersebut ialah ب ت ث ج ح چ خ د ذ ر ز س ش ص ض ع غ ڠ ف ڤ ق م ن و ه ي ث.

Pembahagian ini amat membantu ketika menulis Jawi kerana pengetahuan tentang perkara ini dapat mengelakkan daripada berlaku kesalahan penulisan bentuk huruf apabila membentuk sesuatu perkataan. Hal ini demikian kerana, ada huruf yang kekal bentuknya apabila disambung dan sebaliknya ada yang akan berubah bentuk. Huruf yang kekal bentuk tersebut ialah huruf ت ث د ذ ر ز ف ڤ ق ن و ه ي ث manakala huruf yang berubah bentuk apabila bersambung ialah huruf ط ظ ك ک ا ج ح چ خ س ش ص ض ڠ ع غ dan م.

2.4.6 Bentuk tulisan Jawi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Abjad Jawi yang dinyatakan dalam *Pedoman Ejaan Jawi Yang Disempurnakan* (1996) ialah 35 huruf iaitu mencakupi 33 abjad daripada *Daftar Ejaan Za'ba* dan dua abjad tambahan iaitu *wa* (ۏ) untuk melambangkan konsonan /v/ dan abjad ء (*hamzah*) untuk melambangkan konsonan hentian glotis /?/ apabila berada pada awal suku kata dan dalam perkataan Arab, dan ciri bunyi nasalisasi jika antara dua konsonan, dan ciri bunyi geluncuran jika antara dua vokal. Hashim (2006) mengelompokkan abjad-abjad Jawi yang berjumlah 35 itu kepada tiga kelompok iaitu:

i. Kelompok A ialah huruf perangkai iaitu huruf-huruf yang terdiri daripada abjad yang boleh dirangkaikan sesama sendiri dan dengan abjad-abjad lain selepasnya. Huruf-huruf perangkai ialah: ب ت ث ج ح چ خ س ش ص ض ط ظ ع غ ڠ ف ڤ ق ك ک ل م ن ه ي ن

ii. Kelompok B ialah huruf pemutus yang terdiri daripada huruf yang boleh dirangkaikan dengan huruf-huruf dalam kelompok A sebelumnya tetapi tidak

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

dengan huruf yang selepasnya. Huruf-huruf yang terkandung dalam kelompok ini ialah:ا د ذ ر ز و ؤ

iii. Kelompok C ialah huruf berumah yang terdiri daripada abjad ء (*hamza*h) yang tidak boleh dirangkaikan dengan sebarang abjad dan melambangkan sama ada hentian glotis apabila berada pada awal suku kata, sebagai ciri nasalisasi jika hadir antara konsonan dan sebagai ciri penggeluncuran apabila terletak antara vokal.

Di samping tiga kelompok di atas, Muhammad Roihan (2008) menambah satu kelompok lagi iaitu:

iv. Kelompok D-Huruf penghujung iaitu huruf yang hanya digunakan di akhir kata. Huruf tersebut ialah huruf *ta marbutah* (ۃ) dan *ya* atau *alif maksurah* (ى) yang digunakan untuk huruf /e/.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Bentuk huruf Jawi akan berubah mengikut kedudukan huruf tersebut dalam perkataan yang ditulis sama ada di permulaan, di tengah atau di akhir. Sistem tulisan ini tidak mempunyai huruf besar atau huruf kecil seperti tulisan Rumi tetapi perubahan bentuk huruf berlaku bagi beberapa huruf tertentu apabila dirangkaikan dengan huruf lain dalam penulisan sesuatu perkataan (Ismail 1996). Berdasarkan kelompok bentuk huruf-huruf Jawi, jelas menunjukkan bahawa kebanyakan huruf-huruf Jawi berubah sifat tunggalnya apabila berangkai dengan huruf lain mengikut kedudukannya, sama ada di pangkal, di tengah atau di hujung rangkaian. Huruf-huruf berkepala diambil kepalanya sahaja ketika berangkai, huruf-huruf berbadan akan diambil badannya sahaja dan hanya dibezakan menerusi titiknya sahaja. Huruf yang berekor pula hanya dikekalkan ekornya apabila huruf itu tunggal atau berada di hujung rangkaian perkataan (lihat Za'ba 2009).

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

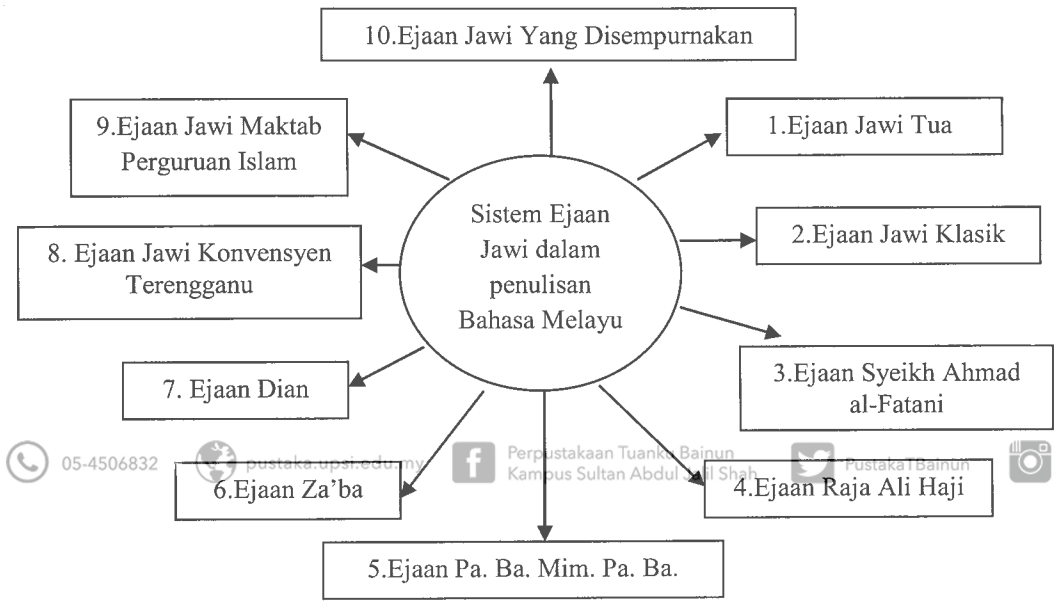
2.4.7 Sejarah perkembangan sistem ejaan Jawi lama kepada Sistem Ejaan Jawi Yang Disempurnakan (SEJYD)

Bahasa yang hidup tidak bersifat statik; sebaliknya terus berkembang dan terus maju sesuai dengan perkembangan kehidupan penggunanya. Ejaan Jawi dalam bahasa Melayu telah mengalami perkembangannya dari semasa ke semasa dengan usaha-usaha yang dilakukan oleh para pejuang bahasa ke arah menghasilkan bentuk ejaan yang bersifat tekal menerusi perkembangan dan perancangan bahasa Melayu. Bukti perkembangan ini dapat dilihat daripada pernyataan Md. Said (1936) selaku penyusun *Panduan Bagi Hejaan P.Bm.P.B.* yang telah membahagikan ejaan Melayu kepada lima jenis iaitu Ejaan lama, Ejaan tua, Ejaan baharu, Ejaan Arab dan Ejaan Kemelayuan seperti yang telah diterangkan dalam Bab 1.

Kajian-kajian yang dijalankan terhadap sistem ejaan dalam pelbagai bahasa menunjukkan bahawa terdapatnya perubahan demi perubahan dalam sesuatu sistem ejaan tersebut sebelum menjadi ejaan yang tekal. Menurut Ding & Roosfa (2006) seperti sistem ejaan Rumi, ejaan Jawi juga telah berubah dari semasa ke semasa. Perubahan ini boleh dilihat daripada perbandingan ejaannya dalam manuskrip Melayu sebelum abad ke-19 dengan Sistem Ejaan Jawi Yang Disempurnakan. Perbezaan tersebut juga dapat ditelusuri dalam pedoman tulisan Jawi yang pernah digunapakai di Tanah Melayu seperti *Sistem Ejaan Jawi Pakatan Bahasa Melayu Persuratan Buku Diraja Johor/Ejaan Pakatan* (1936), *Daftar Ejaan Melayu Jawi Rumi* (1949), *Ejaan Dian* (1970) dan *Daftar Ejaan Rumi-Jawi* (1988). Dalam hal ini menurut Raja Masittah (1987) masalah ejaan dan pertikaian yang timbul tentang sistem ejaan bukanlah gejala yang tidak baik, sebaliknya ia menunjukkan masyarakat sentiasa menumpukan fikiran ke arah usaha menyesuaikan sistem tulisan dengan perkembangan yang dialami bahasa itu. Sehubungan itu, Hashim (2006) menyatakan terdapat perbezaan yang ketara dalam sistem ejaan Jawi dahulu dengan sistem ejaan Jawi kini. Perbezaan ini terhasil menerusi perkembangan yang telah membawa perubahan kepada sistem ejaan Jawi itu sendiri. Pernyataan ini dapat dibuktikan menerusi pandangan Kang (1986) dan Amat Juhari (2001) yang menyatakan bahawa ejaan tulisan Jawi telah mengalami empat tahap sistem ejaan iaitu ejaan pengaruh Arab berbaris, ejaan pengaruh Arab tanpa baris (Arab gondol), ejaan pengaruh

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Melayu tahap pertama dan ejaan pengaruh Melayu tahap kedua. Walau bagaimanapun, dalam hal ini, Amat Juhari menyatakan empat tahap tersebut bukanlah berlaku secara terpisah malahan ada ketikanya dalam sesebuah teks lama menggunakan lebih dari satu bentuk ejaan tersebut (Amat Juhari 2012). Dengan lain perkataan, sistem ejaan ini dipakai secara bercampur-campur. Beliau menamakan sistem ejaan yang pernah dipakai dalam tradisi penulisan Melayu kepada sepuluh sistem seperti yang ditunjukkan dalam Rajah 2.5 berikut:

Rajah 2.5 Sistem ejaan Jawi dalam penulisan bahasa Melayu

Sumber: Amat Juhari Moain 2001

Perkembangan sistem ejaan Jawi di Kepulauan Melayu dari abad ke-10 hingga abad ke-17 dapat dikesan dalam manuskrip-manuskrip yang ditulis dalam tempoh waktu tersebut. Perubahan-perubahan ini misalnya, dapat dilihat menerusi penelitian Hashim (2006) terhadap batu nisan *Ahmad Majnun* (1467-68), *Surat Raja Ternate kepada Raja Portugal* (1521), *Hikayat Bayan Budiman* (1600), *Surat Sultan Perkasa Alam Johan Berdaulat Acheh* (1615), dan *Undang-undang Laut Melaka* (1655). Begitu juga halnya dengan sistem ejaan Jawi abad ke-18 yang dapat dilihat dalam kajian terhadap *Hukum Qanun Melaka* (1761), *Bidayah al-Hidayat* (1757) dan *Hidayat al-Salikin* (1778) serta sistem ejaan Jawi abad ke-19 menerusi *Bustan al-Salatin* (1815), *Kitab Pengetahuan Bahasa* (1858) dan *Kitab Pemimpin Johor* (1878). Berdasarkan penelitian yang dibuat Hashim (2006) terhadap semua bahan di atas,

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

didapati wujud perbezaan yang ketara dalam sistem ejaan Jawi dahulu dengan sistem ejaan Jawi kini. Perubahan dalam sistem ejaan Jawi memperlihatkan kesan daripada dua pengaruh utama iaitu pengaruh Arab dan pengaruh Melayu. Kedua-dua pengaruh ini boleh dibahagikan kepada empat tahap berdasarkan pandangan Kang (1990 & 1995). Tahap-tahap pengaruh Arab dan Melayu dalam tulisan Jawi diringkas seperti Jadual 2.4 berikut:

Jadual 2.4 Tahap pengaruh Arab dan Melayu dalam ejaan Jawi

Pengaruh	Tahap	Kaedah ejaan
Arab	Tahap 1	Menggunakan tanda-tanda baris bagi mengeja perkataan Melayu asli ataupun kata bahasa Arab yang dipinjam
	Tahap 2	Menggunakan huruf vokal tetapi tanda-tanda baris digugurkan (dikenali sebagai tulisan Arab tanpa baris/gondol)
Melayu	Tahap 1	Menggunakan huruf vokal pada suku kata pertama
	Tahap 2	Menggunakan huruf vokal pada kedua-dua suku kata

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Berdasarkan Jadual 2.5, perkembangan sistem ejaan Jawi dalam bahasa Melayu telah mengalami empat tahap (Amat Juhari 1991 & 1994, Kang 1990 & 1995 dan Hashim 2006). Walau bagaimanapun, Amat Juhari (1991& 1994) dan Hashim (2006) bersetuju bahawa tahap tersebut tidak berlaku secara terpisah.

i. Tahap pertama ialah mengikut sistem ejaan Arab sepenuhnya iaitu ejaan Jawi menggunakan tanda diakritik. Contoh:

مَكَ (maka) اَدَ (ada)

جِكَ (jika) اِتُ (itu)

iii. Tahap kedua ialah dipengaruhi oleh sistem ejaan Arab (Arab gondol) iaitu mengekalkan ejaan serta huruf-huruf yang sedia ada tetapi menghilangkan tanda diakritik yang lain. Contoh:

مك (maka) اد (ada)

جك (jika) ات (itu)

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Sistem ejaan Jawi peringkat ini mendatangkan banyak kesukaran kerana banyak perkataan mempunyai ejaan yang sama tetapi lafaz yang berlainan. Dalam istilah linguistik perkataan ini dikenali sebagai homograf. Natijah daripada sistem ejaan ini telah menghasilkan sistem ejaan Jawi pengaruh Melayu iaitu mempunyai huruf vokal bagi menggantikan tanda diakritik seperti dalam tahap ketiga dan keempat berikut:

iv. Tahap ketiga ialah sistem ejaan Jawi pengaruh Melayu iaitu pengwujudan huruf-huruf vokal. Ada tiga huruf benar Arab dijadikan huruf vokal selain mengekalkannya sebagai huruf benar iaitu huruf-huruf *alif* (ا), *wau* (و) dan *ya* (ي). Huruf-huruf vokal hanya dimasukkan pada suku kata pertama. Contoh:

ايت (itu) اين (ini)

سوك (suka) قول (pula)

iv. Tahap keempat ialah sistem ejaan Jawi pengaruh Melayu dengan penambahan huruf vokal pada suku kata kedua di samping mengekalkannya pada suku kata pertama. Contoh:

لاكي (lagi) قولا (pula)

بيتا (beta) جومڤا (jumpa)

داري (dari) لاكو (laku)

لاكا (laga) لاكي (laki)

Penelitian terhadap tulisan Jawi dalam manuskrip lama pula, mendapati terdapat beberapa jenis sistem ejaan Jawi yang digunakan dalam manuskrip-manuskrip Melayu lama. Menurut Amat Juhari (1996) sistem ejaan yang digunakan ialah sistem campuran iaitu dalam satu-satu teks terdapat beberapa jenis ejaan iaitu ada perkataan yang dieja mengikut ejaan pengaruh Arab tahap pertama dan kedua. Di samping itu, terdapat juga perkataan yang dieja dengan menggunakan ejaan pengaruh Melayu tahap pertama dan kedua. Selain ejaan, terdapat juga perbezaan dari segi bentuk huruf-huruf Jawi Melayu yang digunakan dalam ejaan tersebut.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Kajian berhubung sistem ejaan Jawi dalam manuskrip Melayu lama masih belum dibahaskan secara meluas dan terperinci sehingga kini. Kajian-kajian lepas kelihatan lebih cenderung kepada kajian teks, iaitu berhubung penaskhahan dan isi kandungan dalam sesebuah manuskrip. Menurut Ismail (2009) secara umumnya, kajian melibatkan tulisan Jawi boleh dikelompokkan kepada beberapa bidang iaitu kajian daftar-istilah Bahasa Melayu, kajian aksara tulisan Jawi, kajian perkembangan sistem ejaan dan tulisan Jawi, kajian aplikasi dan kajian kaedah pengajaran dan pembelajaran Jawi. Justeru perbincangan di bahagian berikutnya, akan menghuraikan secara ringkas kelompok kajian tersebut.

2.5 KAJIAN LEPAS BERKAITAN TULISAN JAWI

Terdapat beberapa kajian yang pernah dilakukan oleh pengkaji-pengkaji lain dalam bidang Jawi. Kajian-kajian tersebut boleh dikategorikan kepada kelompok berikut iaitu (i) kajian berkaitan aksara Jawi dan (ii) kajian berkaitan aplikasi tulisan Jawi dalam pendidikan. Antara kajian-kajian ini, kajian dalam kelompok kedua yang melibatkan pengajaran dan pembelajaran tulisan Jawi paling digemari oleh para pengkaji terutama daripada kalangan guru Pendidikan Islam.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

2.5.1 Kajian berkaitan aksara Jawi

Kajian berkaitan aksara Jawi ialah kajian yang dijalankan dengan tujuan untuk melihat perkembangan aksara Jawi daripada bentuk asal sehingga bentuk rasmi yang diterima pakai kini. Wan Ali (1996) contohnya, telah mengkaji tentang asal usul tulisan Jawi serta proses perkembangannya dari awal abad ke-14M hingga akhir abad ke-19M berdasarkan *Batu Bersurat Terengganu*, *Batu Nisan Raja Fatimah* dan *'Aqa'id al-Nasafi*. Dapatan kajian itu merumuskan, terdapat bukti yang jelas bahawa tulisan Jawi telah tercipta selepas kedatangan Islam ke Alam Melayu dan perkembangannya berjalan seiring dengan proses perkembangan Islam di rantau ini. Penyelidikan tersebut juga telah membuktikan semua huruf Arab telah diterima orang Melayu sebagai asas penciptaan huruf Jawi. Penerimaan semua huruf Arab memang boleh dijangkakan kerana bentuk itu menjadi huruf yang dominan dalam masyarakat Islam. Di samping itu, huruf Parsi juga telah memberi sumbangan ke arah penciptaan huruf

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Jawi. Selain huruf Arab, terdapat lima huruf baharu iaitu *ca* (چ), *pa* (ڤ), ga (ک), *nga* (ڠ) dan *nya* (ڽ). Huruf *ca* (چ) dan *ga* (ک) dipercayai telah dipinjam daripada skrip Parsi kerana wujud hubungan yang rapat antara masyarakat dan budaya Parsi dengan rantau Alam Melayu pada zaman lampau. Penerimaan huruf Arab dan Parsi bukan sahaja kesan daripada sejarah kedatangan Islam ke rantau ini, tetapi juga merupakan pengaruh interteks budaya Islam ke dalam budaya Melayu. Di samping itu, masyarakat Melayu juga mampu mencipta huruf tambahan iaitu *pa* (ڤ), *nga* (ڠ) dan *nya* (ڽ), untuk memenuhi keperluan menulis bahasanya.

Dapatan kajian Wan Ali (1996) juga telah membuktikan bahawa penggunaan titik pada beberapa huruf Jawi terutama sekali *pa* (ڤ), dan *ga* (ک) adalah tidak seragam. Dapatan ini mencerminkan bahawa memang berlaku proses perkembangan dalam penggunaan bentuk huruf Jawi. Huruf-huruf tersebut memakai titik yang berbeza-beza jumlahnya. Keadaan ini berlaku kerana tradisi penulisan tangan pada zaman lampau amat terdedah kepada sikap individu yang menulis, kerana ada yang menulis dengan cermat dan ada pula yang menulis dengan pantas menyebabkan titik pada huruf tidak diletakkan dengan jelas. Huruf *fa* (ف) dalam skrip Jawi sememangnya menggunakan satu titik sahaja seperti bentuk asalnya dalam skrip Arab sebaliknya, huruf *pa* (ڤ) yang merupakan satu huruf baharu dalam skrip Jawi yang mempunyai pelbagai variasi, tetapi dari segi penggunaan, bentuk yang lazim digunakan ialah satu titik sahaja. Keadaan seperti ini boleh menimbulkan kekeliruan kerana kedua-dua huruf, *pa* (ڤ) dan *fa* (ف) menggunakan jumlah titik yang sama, iaitu satu titik di atas kepala huruf ataupun huruf *pa* (ڤ) tidak wujud sebagai suatu huruf tersendiri, hanya sebagai suatu variasi kepada huruf *fa* (ف) apabila mengeja perkataan Melayu. Namun begitu, kajian tersebut menunjukkan bahawa huruf *pa* (ڤ) memang wujud sebagai satu huruf tersendiri dalam skrip Jawi, dengan memakai tiga titik di atas kepala kerana bentuknya agak banyak digunakan dalam manuskrip Melayu. Bentuk yang paling ringkas dan mudah ditulis, iaitu bentuk bertitik satu,

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

menjadi pilihan penulis Melayu, tetapi apabila dibaca huruf itu tetap berfungsi sebagai huruf *pa* (ڤ).

Mengenai huruf *ga* (ݢ) pula, didapati berbagai-bagai variasi jumlah titik digunakan iaitu di atas atau di bawah huruf dengan berbagai-bagai titik. Mengikut anggapan umum, huruf *ga* (ݢ) seharusnya mempunyai satu titik di atas huruf. Kajian Wan Ali (1996) turut mendapati lambang huruf *ga* (ݢ) yang paling kerap digunakan ialah variasi tanpa titik. Namun begitu, walaupun variasi tanpa titik merupakan variasi yang paling banyak digunakan dalam manuskrip Melayu, tetapi variasi sedemikian tidak boleh dianggap sebagai bentuk rasmi huruf *ga* (ݢ), sebaliknya hanyalah mencerminkan kegagalan para penulis manuskrip Melayu sahaja. Bentuk kedua yang digemari ialah variasi bertitik satu di bawah huruf. Sementara itu, bentuk huruf *ga* (ݢ) yang diiktiraf pada masa ini ialah variasi bertitik satu di atas huruf dan merupakan variasi ketiga paling digemari oleh penulis Melayu. Variasi ini dominan hanya pada abad ke-19M. Sekiranya dilihat berdasarkan prinsip penggunaan, adalah lebih wajar variasi kedua paling banyak digunakan dalam penulisan manuskrip Melayu, iaitu huruf *ga* (ݢ) bertitik satu di bawah huruf dan dianggap sebagai bentuk rasmi. Tambahan pula, huruf ini lebih mudah ditulis, sesuai dengan prinsip pemudahan tenaga.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Noor Zanariyah (1996) pula mengkaji penggunaan aksara Jawi dalam abad ke-18 berdasarkan teks *Undang-undang Kedah*. Kajian mendapati struktur ejaan dan tulisan Jawi pada abad ke-18 belum begitu mantap dari segi peraturannya. Namun, penggunaan huruf-huruf ciptaan Melayu seperti huruf *nya* (ڽ), *ng* (ڠ), *ca* (چ), *pa* (ڤ) dan *ga* (ݢ) telah digunakan sepenuhnya secara teratur dan lebih konsisten berbanding abad-abad sebelumnya. Selain itu, penggunaan vokal dan angka dua Arab (٢) juga memperlihatkan persamaan dengan bentuk ejaan dalam Sistem Ejaan Jawi yang Disempurnakan (SEJYD). Bagi sistem ejaan pula, kajian tersebut mendapati wujud ejaan yang tidak konsisten kerana terdapat sekurang-kurangnya dua cara ejaan dalam mengeja sesuatu perkataan dan terdapat juga satu perkataan yang boleh dibaca dengan

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

lebih daripada satu sebutan. Misalnya: اڠکو boleh dibaca dengan *engkau* dan *engku*. Namun begitu, sistem ejaan Jawi yang ada di dalam *Undang-undang Keluarga* tidak menunjukkan perbezaan ketara jika dibandingkan dengan sistem ejaan Jawi pada abad ke-16 dan sistem ejaan Jawi kini (SEJYD). Kajian ini juga mendapati ejaan Jawi yang digunakan dalam *Undang-undang Keluarga* adalah seperti ejaan tahap ketiga dan keempat mengikut pembahagian yang dibuat oleh Kang (1986) iaitu penghilangan tanda *tasydid* (tahap ketiga) dan tidak terdapat lagi unsur-unsur Arab (tahap keempat). Namun, adalah agak sukar untuk menyatakan sistem ejaan Jawi dalam teks ini berada pada tahap yang khusus kerana terdapat percampuran dalam tahap-tahap perkembangan ejaannya.

Kajian lain berhubung aksara Jawi ialah kajian oleh Zarirah (1996) yang meneliti aspek-aspek morfologi, sintaksis, perbendaharaan kata dan tulisan Jawi dalam teks *Undang-undang Kedah* yang ditulis dalam abad ke-17 (1650M). Aspek sistem ejaan Jawi itu dilihat dari sudut bentuk huruf, cara penulisan, perlambangan vokal, pengwujudan vokal, pengejaan diftong dan pengejaan deretan vokal. Aspek morfologi pula meliputi golongan kata dan bentuk kata, manakala aspek sintaksis merangkumi ayat tunggal dan ayat majmuk. Di samping itu, kajian tentang perbendaharaan kata adalah menjurus kepada kata pinjaman, kata arkaik (kuno) dan kata-kata yang digunakan sebagai mata wang dan sistem ukuran. Analisis terhadap tulisan dan ejaan Jawi dalam teks tersebut memperlihatkan beberapa persamaan dan perbezaan antara ejaan Jawi abad ke-17 dengan ejaan dalam SEJYD. Kajian turut mendapati bahawa kaedah ejaan Jawi abad ke-17 belum mengikut sistem ejaan yang teratur. Fenomena ini didapati mempunyai persamaan dengan sistem ejaan Jawi abad ke-16. Penggunaan beberapa huruf vokal dan konsonan yang tidak konsisten itu memperlihatkan persamaan dengan ciri-ciri yang terdapat dalam teks *Aqa'id Al-Nasafi,* yang mewakili abad ke-16. Begitu juga halnya dengan penggunaan tanda dua Arab (�- ٢) bagi ejaan kata ganda. Berdasarkan kajian tersebut juga, didapati telah wujud penambahan huruf-huruf Jawi iaitu *nya* (ڽ), *ng* (ڠ), *ca* (چ), *pa* (ڤ) dan *ga* (ڮ). Walaupun penggunaan huruf *pa* (ڤ) terlalu sedikit bilangannya, namun dapatan menunjukkan bahawa huruf tersebut telah wujud pada abad ke-17. Huruf *ga* (ڮ)

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

dengan satu titik juga telah wujud walaupun kedudukan titik satu pada huruf *kaf* (ک) itu tidak konsisten kerana kadang-kadang titik diletakkan di bawah dan kadang-kadang di atas huruf tersebut. Selain itu, penggunaan *huruf ta simpul* (ۀ) yang mewakili suku kata akhir *ta* (تَ), *ti* (تِ) dan *tu* (تُ) juga ditemui dalam teks. Jika dilihat dari sudut bentuk huruf dan cara penulisan Jawi abad ke-17 dalam teks *Undang-undang Kedah* ini juga, didapati ada sedikit perbezaan kerana ditemui dua perkataan yang ditulis secara berangkai, sama ada dengan perkataan sebelumnya atau perkataan selepasnya bagi kelompok huruf yang tidak boleh disambung iaitu *wa* (ۏ), *wau* (و), *zai* (ز), *ra* (ر), *zal* (ذ), *dal* (د), *alif* (ا)] dalam teks tersebut. Misalnya ايتفون (itupun). Pengkaji merumuskan bahawa inilah gaya penulisan dan berkemungkinan satu cara yang digunakan oleh penulis untuk memudah dan mempercepatkan penulisan *Undang-undang Kedah.*

Kajian berkaitan perkembangan sistem ejaan Jawi yang bertujuan untuk mengelompokkan peringkat-peringkat perubahan dalam sistem ejaan tersebut pernah dijalankan oleh Kang (1990 &1995). Pengelompokan ini dibuat mengikut urutan masa tahap dan peringkat perkembangan sistem ejaan Jawi sama ada menerima pengaruh Arab, pengaruh bahasa Melayu atau menerima pengaruh kedua-duanya. Kajian tersebut membincangkan tentang penggunaan huruf vokal *alif* (ا), *wau* (و) dan *ya* (ي). Secara terperinci Kang (1990) menyatakan tahap pertama pengaruh bahasa Arab dalam tulisan Jawi adalah menghapuskan tanda baris dan *sukun,* dan kemudiannya melenyapkan unsur-unsur Arab (tanda *tasydid*). Tahap kedua pula adalah penggunaan kaedah pemvokalan secara abjad dalam suku kata pertama diikuti kaedah pemvokalan secara abjad dalam suku kata kedua dan dalam kedua-dua suku kata. Tahap ini disebut oleh Kang dengan istilah "mengalami proses kemelayuan". Namun sarjana lain seperti Amat Juhari (1991&1994) dan Hashim (2006) berpandangan, walaupun secara teorinya tahap-tahap tersebut dapat disusun secara jelas namun hakikatnya tahap-tahap tersebut kadang kala wujud dalam masa yang sama.

Aspek perkembangan sistem ejaan Jawi turut dikaji Ismail (2009) yang berfokus kepada pola perkembangan ejaan dan tulisan Jawi berasaskan bahan

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

manuskrip kesusasteraan tradisional Melayu sekitar tahun 1600M. Kajian tersebut mendapati sistem ejaan dan tulisan Jawi sekitar tahun 1600M telah berkembang melalui proses penyerapan, adaptasi, asimilasi dan akomodasi, mengubahsuai kaedah pemvokalan perkataan Jawi hingga akhirnya membentuk ejaan dan tulisan Jawi sejak mula hingga kini. Dari segi pola sistem ejaan Jawi dalam manuskrip sekitar tahun 1600M, dapatan kajian menunjukkan tidak terdapat petanda bahawa kaedah pemvokalan suku kata perkataan Jawi berkembang secara bertahap daripada kaedah pemvokalan suku kata Jawi secara baris kepada kaedah pemvokalan suku kata secara abjad. Dapatan ini bertentangan dengan rumusan kajian Kang (1990) yang menyatakan sistem ejaan dan tulisan Jawi berkembang secara bertahap dan berperingkat. Malahan Asmah (1991) berpendapat pembicaraan tentang tulisan dan ejaan bagi sesuatu teks itu biasanya sukar dipisahkan kerana yang satu bergantung pada yang lain.

Secara terperinci rumusan dapatan kajian Ismail (2009) berhubung pola dan perkembangan sistem ejaan Jawi sekitar tahun 1600M adalah seperti berikut:

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

i. Pada peringkat awal, kaedah pengvokalan suku kata ditulis dengan cara iaitu sama ada "menggunakan" atau "tidak menggunakan" tanda baris atau tanda *tasydid*. Cara ejaan begini kemudiannya telah bertukar apabila menerima pengaruh setempat iaitu mengalami proses kemelayuan. Pengaruh yang ketara ialah kaedah pemvokalan suku kata perkataan Jawi secara abjad menggunakan huruf vokal *alif* (ا), *wau* (و) dan *ya* (ي). Menerusi pengaruh bahasa Melayu ini, kaedah pemvokalan suku kata perkataan Jawi secara baris digunakan sepenuhnya dengan dizahirkan tanda baris dan *tasydid* dan pemvokalan secara abjad dilakukan dengan menggunakan huruf vokal *alif* (ا), *wau* (و) dan *ya* (ي).

ii. Kaedah pemvokalan suku kata ditulis dengan menggunakan huruf vokal *alif* (ا), *wau* (و) dan *ya* (ي) dan kaedah pemvokalan suku kata dengan menggunakan tanda baris telah digunakan sejak dahulu hingga kini. Bezanya, penggunaan tanda baris dalam sistem ejaan Jawi kini tidak lagi dizahirkan seperti zaman dahulu.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Berdasarkan dapatan tersebut, Ismail (2009) merumuskan bahawa tidak terdapat petunjuk bahawa kaedah pemvokalan suku kata perkataan Jawi ini berkembang secara bertahap daripada kaedah pemvokalan suku kata secara baris kepada kaedah pemvokalan suku kata secara abjad, bermula dari suku kata awal, berkembang ke suku kata kedua dan akhirnya digunakan dalam kedua-dua suku kata perkataan Jawi.

Kajian lain berhubung ejaan Jawiialah kajian oleh Tuan Zaifatul Akmal (2005) yang mengkaji sistem ejaan Jawi dalam *Buku Katan Kamus Melayu*, 1936. Dapatan kajian ini menunjukkan bahawa terdapat perbezaan yang amat ketara antara kedua-dua sistem ejaan Jawi yang telah dikaji, iaitu sistem ejaan Jawi yang terdapat dalam *Buku Katan Kamus Melayu* dan sistem ejaan Jawi dalam *Pedoman Ejaan Jawi Yang Disempurnakan*. Dapatan kajian itu juga menunjukkan bahawa sistem ejaan *Buku Katan Kamus Melayu* telah menggunakan sistem ejaan Jawi lama yang dipengaruhi oleh sistem ejaan Arab yang disifatkan pengkaji sebagai mengelirukan pengguna. Pengkaji mengaitkan senario ini dengan latar belakang penulis buku (Mejar Datuk Muhammad Said Hj Suleiman) yang berpendidikan Arab. Walau bagaimanapun kebanyakan perkataan bahasa Arab yang digunakan oleh penulis berbeza dengan sistem ejaan Jawi yang digunakan kini (SEJYD).

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Sistem ejaan Jawi turut mendapat perhatian Adi Yasran dan Nurhidayah (2010) menerusi kajian mereka terhadap sistem ejaan Jawi dalam *Manuskrip Risalah Hukum Kanun Melaka* versi Dublin bertarikh 22 Disember 1801M. Dapatan kajian mendapati kebanyakan ejaan yang digunakan dalam manuskrip tersebut adalah mengikut ejaan Tradisi dan ejaan Lazim. Hampir kesemua ejaan Lazim yang digunakan dalam teks tersebut mengekalkan ejaan Jawi baharu.

2.5.2 Kajian aplikasi tulisan Jawi dalam pendidikan

Kajian berkaitan aplikasi tulisan Jawi dalam pendidikan adalah merujuk kepada aplikasi tulisan Jawi dalam mata pelajaran Bahasa Melayu dan Pendidikan Islam di institusi pendidikan seperti sekolah, institut perguruan, kolej dan universiti. Dalam tinjauan kepustakaan didapati kajian berhubung aplikasi tulisan Jawi dalam

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

pendidikan paling banyak dan meluas dijalankan sebelum ini. Antara kajian-kajian tersebut ialah kajian *Masalah pengajaran dan pembelajaran Jawi* (Ishak 1991), *Permasalahan pengajaran dan pembelajaran Jawi di sekolah rendah: satu tinjauan* (Rosnaini 1991), *Penguasaan Jawi dalam pembelajaran Bahasa Melayu di kalangan pelajar menengah III di Negara Brunei Darussalam* (Norhana 1999), *Penguasaan Jawi di rekolah rendah: kajian kes terhadap pelajar tahun empat di* sekolah kebangsaan LKTP Belitong Kluang, Johor (Fauziah 2003), *Penguasaan ejaan Jawi di kalangan guru-guru Sekolah Rendah di kawasan Brunei III, Daerah Brunei Muara* (Rosimah 2007) dan *Penggunaan ejaan Jawi di kalangan murid sekolah agama dan murid sekolah rendah kerajaan: satu perbandingan* (Rojimah BPKDP 2007).

Tanpa mengulas secara panjang lebar berhubung dapatan kajian-kajian tersebut kerana kurang berkaitan dengan fokus kajian ini, secara asasnya dapat dirumuskan bahawa berdasarkan tajuk-tajuk kajian yang dinyatakan, kajian aplikasi Jawi dalam pendidikan lebih menekankan tentang aspek pelaksanaan tulisan Jawi dalam kalangan murid dan guru bagi melihat keberkesanan atau tahap penguasaan mereka dalam menggunakan tulisan tersebut.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Selain daripada banyaknya kajian yang dijalankan berkaitan aplikasi tulisan Jawi dalam bidang pendidikan, kajian berhubung penggunaan kaedah pengajaran dan pembelajaran tulisan Jawi turut menjadi kecenderungan ramai pengkaji dalam bidang kajian Jawi. Antara kajiannya kajian bertajuk *Pengajaran bacaan Jawi menggunakan kaedah gabungan bunyi kata dengan bantuan huruf Rumi* (Dewi Maslehah 1995), *Penguasaan Jawi dan hubungannya dengan pencapaian dan minat pelajar dalam Pendidikan Islam* (Nik Rosila 1997), *Keberkesanan pengajaran dan pembelajaran tulisan Jawi dalam pendidikan Islam di Sekolah Menengah Iskandar Shah Jasin* (Rusni 1999), *Masalah penggunaan tulisan Jawi satu tinjauan di tiga buah sekolah rendah dalam Daerah Kinta 1, Perak Darul Ridzuan* (Norhawati 2000), *Penguasaan Jawi dan hubungannya dengan kemahiran membaca al-Quran di kalangan pelajar Tingkatan 4, sekolah menengah di Melaka* (Zaiton 2000), *Penguasaan kemahiran Jawi dan al-Quran di kalangan pelajar-pelajar Tingkatan Satu Sekolah-sekolah Menengah Kebangsaan di kawasan Nilai Negeri Sembilan Darul Khusus* (Mohamed

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Madani 2005), dan *Penguasaan sistem ejaan Jawi yang rendah di Mukim Tutong* (Abdul Hamid 2006).

Kajian dalam aspek pengajaran dan pembelajaran (P&P) ini antara lain bertujuan menilai kaedah yang digunakan dan usaha-usaha penambahbaikan dalam pengajaran di bilik darjah. Dapatan daripada kajian-kajian tersebut, boleh dijadikan kayu ukur dalam pelaksanaan sesuatu kaedah dalam proses P&P.

2.6 KAJIAN LEPAS BERKAITAN SURAT MELAYU LAMA

2.6.1 Kajian tentang aspek fizikal surat

Menurut Gallop (1994) surat Melayu lebih dihargai oleh pengkaji Barat kerana nilai dari segi kesusasteraan berbanding nilainya dari segi ilmu penulisan surat-menyurat. Antara sarjana yang pernah membincangkan ciri-ciri umum surat-menyurat Melayu ialah Newbold, T. J. pada tahun 1839, diikuti oleh Dulaurier yang menerbitkan 16 pucuk surat Melayu dalam salinan faksimili dengan transkripsi dan catatan. Inisiatif seterusnya dilakukan oleh Wilkinson R. J. apabila menghasilkan kajian surat-menyurat yang paling lengkap menerusi tulisannya *Letter Writing* (1907). Tulisan tersebut berkisar kepada unsur rasmi surat Melayu. Seterusnya penghasilan suatu panduan surat-menyurat yang disasarkan kepada pembaca Melayu bertajuk *Neraca Sahifah* telah dibuat oleh Winstedt, R.O. pada tahun 1919.

Berdasarkan fakta di atas, jelas menunjukkan bahawa skop kajian sarjana Barat pada peringkat awal lebih menjurus kepada unsur yang terkandung dalam sepucuk surat dan tatacara penulisan surat. Walau bagaimanapun, abad ke-20M memperlihatkan perkembangan dalam bidang kajian surat-surat Melayu lama dengan kemunculan beberapa orang pengkaji yang giat menjalankan kajian berhubung manuskrip tersebut. Nama Gallop, A. T (1994), Ab Razak (1998) dan Mu'jizah (2009) bukanlah nama asing dalam bidang kajian surat-surat Melayu lama. Menerusi kajian-kajian mereka, pelbagai maklumat telah dapat ditemui seperti iluminasi (gambar) dalam surat-surat Melayu, cap mohor pemerintah, gaya bahasa dalam surat Melayu

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

dan pelbagai aspek lagi yang mengangkat keunikan surat Melayu sebagai warisan lama yang amat bernilai.

Kajian berhubung surat Melayu lama sebagai genre pula telah dijalankan oleh Gallop (1994) dan Ab Razak (1998). Kedua-dua kajian ini menghurai secara mendalam tentang jenis surat dan komponen yang mendasari surat Melayu lama. Dapatan kedua-dua kajian itu menunjukkan bahawa surat Melayu lama boleh digolongkan jenisnya mengikut tujuan surat tersebut ditulis oleh pengirimnya sama ada berbentuk surat sosial mahupun surat perjanjian. Di samping itu, struktur yang terkandung dalam sesuatu surat itu akan membezakan jenis surat tersebut samada surat sosial atau sebaliknya. Kajian Ab Razak (1998) turut membincangkan tentang aspek bahasa dalam kepala surat, cap mohor pengirim dan strategi komunikasi dan kesopanan yang terkandung dalam surat-surat Melayu lama.

Selain daripada pengkaji di atas, Norizan (2004) turut menjadikan surat abad ke-17 dari Istana Terengganu sebagai bahan kajiannya. Kajian ini telah menganalisis tujuan dan kandungan beberapa warkah terpilih dari Istana Terengganu dengan berpandukan lima tema, iaitu pentadbiran, sosial, pendidikan, agama dan peribadi. Dapatan daripada kajian itu membuktikan bahawa surat merupakan lambang kekuasaan sultan-sultan Terengganu yang dimanisfestasikan menerusi tulisan, ditandatangani dan dicop mohor oleh pemerintah-pemerintah Terengganu sendiri. Berkaitan cap mohor pula, aspek ini telah mendapat perhatian Gallop (1994) apabila beliau telah berusaha mengkaji cap mohor dalam surat-surat Melayu dari serata pelusuk Alam Melayu dari abad ke-16M hingga abad ke-18M.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

2.6.2 Kajian tentang aspek ejaan Jawi dalam surat

Selain aspek fizikal pada surat, aspek bahasa turut menjadi tumpuan para pengkaji dalam bidang manuskrip lama. Jamaliah (1993) misalnya telah menganalisis surat Melayu abad ke-16M daripada aspek morfologi yang melibatkan pembentukan kata, penggolongan kata dan pemakaian kata-kata pinjaman dalam surat tersebut. Kajian ini turut menghuraikan tentang jenis-jenis frasa, bentuk ayat tunggal dan ayat majmuk yang terdapat dalam surat-surat berkenaan. Seterusnya, Ab. Razak (1994 & 1995) juga

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

telah memilih surat Sultan Ternate sebagai bahan kajian untuk mengkaji aspek linguistik dan beliau turut membuat satu kajian berbentuk analisis perbandingan dari sudut bahasa terhadap Surat Ternate 1521M dan 1522M. Ab. Razak (1994 & 1997) turut mengkaji surat abad ke-17, menerusi kajian bertajuk *Surat Kebenaran Berniaga oleh Raja Aceh kepada Kapitan Inggeris, 1601M dari aspek linguistik khususnya sistem pengejaan kata dan penggunaan imbuhan* dan *Surat Sultan Iskandar Muda, Aceh kepada Raja Inggeris James I, England (1615 M) dari aspek penggunaan kata-kata pu*jian. Kajian yang dibuat Wan Ali (1996) pula menjurus kepada stail tulisan Jawi dalam Surat Ternate. Analisis mendapati kedua-dua surat dari Ternate itu ditulis secara cermat dengan stail *khat Nasakh*. Namun begitu, masih terdapat unsur yang menunjukkan penulisnya belum begitu mahir menulis Jawi apabila dilihat kepada saiz dan bentuk huruf yang tidak sama dalam penulisan tersebut. Pengkaji tersebut mengandaikan, besar kemungkinan surat dari Ternate tidak menggambarkan kemahiran menulis Jawi di sebuah pusat perkembangan ilmu di Alam Melayu kerana kedudukan Ternate agak terpinggir dan bukanlah pusat utama perkembangan ilmu di rantau ini. Walaupun begitu, tidak dinafikan surat-surat tersebut sedikit sebanyak menunjukkan tahap kemajuan penulisan Jawi di Ternate ketika itu. Perkara ini turut dinyatakan Nik Safiah (2010) yang menyifatkan mutu penggunaan bahasa Melayu dalam surat pertama (1521M) pada keseluruhannya kelihatan agak rendah, seolah-olah bukan bahasa istana berbanding surat kedua (1522M) yang memperlihatkan bahasanya lebih baik dan mendekati bahasa Melayu yang lebih mantap.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Kajian berhubung sistem ejaan Jawi dalam warkah Melayu juga telah dilakukan oleh Raja Masittah (1999). Dapatan kajian menunjukkan bahawa sistem ejaan Jawi yang terakam dalam bahan yang dikaji adalah tidak selaras, tidak konsisten dan penggunaannya belum mantap. Terdapat perkataan-perkataan yang dieja menggunakan pemvokalan dengan tanda baris sepenuhnya. Sistem pemvokalan secara baris pula digunakan pada situasi tertentu terutamanya kata nama khas, tempat dan nama individu (nama orang Barat) yang sukar disebut oleh lidah orang Melayu. Ketidakselarasan cara pengejaan turut berlaku pada perkataan pinjaman bahasa Arab, Sanskrit dan Inggeris kerana ejaan tersebut banyak dipengaruhi oleh sistem ejaan dan sebutan dalam bahasa asalnya. Tidak ketinggalan, kajian terhadap surat abad ke-18 telah dijalankan oleh Maizurah (1993). Beliau mengkaji aspek linguistik berkaitan

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

bentuk tulisan dan ejaan, perbendaharaan kata, morfologi dan sintaksis dalam surat-surat Melayu lama abad ke-18, manakala kajian oleh Rohaizan (1994) pula menghurai aspek analisis morfologi dan sistem tulisan Jawi dalam surat-surat Melayu lama abad ke-18.

Semua kajian yang dinyatakan di atas, lebih menjurus kepada aspek bahasa, seni penulisan, aspek fizikal surat dan beberapa aspek linguistik yang lain. Kaedah ejaan Jawi turut dikaji namun skop kajiannya tidak mendalam malahan berada pada tahap asas sahaja. Pengkaji mendapati penerangannya berbentuk ringkas dan tidak menyeluruh. Hal inilah yang dilihat oleh pengkaji sebagai satu kelompangan, yang perlu disi oleh sebuah kajian lain.

2.7 KESIMPULAN

Tulisan Jawi telah digunakan secara meluas dalam penulisan surat dan manuskrip Melayu lama sejak zaman berzaman. Kajian terhadap ejaan Jawi dari abad ke-16 hingga abad ke-18 penting dilakukan, dalam usaha untuk mengetahui asas dan perkembangan ejaan Jawi di peringkat permulaan, pertumbuhan dan pengukuhannya sebelum lahir ejaan Jawi abad ke-19, abad ke-20 dan seterusnya. Dalam proses tersebut, kajian ini memilih surat Melayu lama sebagai bahan kajian kerana surat tidak pernah diubah, disalin, ditokok atau dibuang isi kandungannya berbanding teks manuskrip yang lain. Dengan kata lain, surat adalah rekod dan dokumen sejarah yang tidak diubah dan kekal keasliannya. Dengan hal yang demikian, surat boleh dikatakan mempunyai nilai akademik dari segi sejarah dan sesuai dijadikan bahan kajian.

Sebagai rumusannya, Bab II telah membincangkan secara terperinci berhubung ejaan Jawi berdasarkan kajian-kajian lepas. Berdasarkan penelitian terhadap kajian tersebut didapati belum ada kajian yang terperinci dibuat berhubung ejaan Jawi dalam surat Melayu lama. Kajian-kajian terdahulu lebih banyak tertumpu kepada aspek linguistik dan ejaan Jawi yang digunakan dalam sesebuah manuskrip Melayu tradisional tertentu sahaja. Sehubungan itu, tidaklah dapat diketahui perkembangan dan perubahan ejaan Jawi yang digunakan dalam surat Melayu lama sedangkan perkembangan tradisi penulisan dalam pelbagai aspek seperti sastera,

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

bahasa dan budaya telah membina tradisi ilmu dan kesarjanaan yang kukuh dan panjang usianya di Alam Melayu dan meninggalkan ribuan naskhah manuskrip lama yang amat wajar dijadikan bahan kajian dalam memahami masa lalu di Alam Melayu. Dalam perkembangan bidang keilmuan ini, peranan tulisan Jawi sebagai medium komunikasi secara bertulis tidak dapat disangkal lagi. Sehubungan itu, kajian terperinci dalam memahami sistem ejaan Jawi tradisi sehingga sistem yang digunakan kini merupakan satu usaha yang tidak boleh dipandang sepi kerana dengan memahami masa lalu, kita akan lebih menghargai kehidupan yang dikecapi kini. Justeru kajian ini wajar dijalankan dalam usaha memahami kaedah ejaan Jawi lama bagi mengatasi kelompangan yang wujud dalam ejaan tersebut. Pemahaman berhubung kaedah ejaan Jawi lama boleh diperoleh menerusi kajian yang dilakukan secara mendalam terhadap aspek tersebut.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

BAB III

METODOLOGI KAJIAN

3.1 PENGENALAN

Metodologi kajian adalah prosedur yang dilakukan oleh seseorang pengkaji dalam menjalankan kajiannya. Dalam kajian ini, kaedah kepustakaan telah dipilih sebagai kaedah utama kerana kesesuaiannya dengan kajian ini yang menggunakan surat Melayu lama sebagai bahan kajian dan analisis kandungan sebagai pendekatan untuk menganalisis data kajian. Perbincangan berhubung metodologi kajian ini telah diterangkan secara mendalam dalam bahagian reka bentuk kajian, prosedur pelaksanaan kajian, prosedur pemilihan sampel kajian, prosedur pengumpulan data kajian, prosedur penganalisisan data dan kerangka konseptual yang menjadi asas pelaksanaan kajian ini.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

3.2 REKA BENTUK KAJIAN

Kajian ini berbentuk kajian gabungan kualitatif dan kuantitatif dengan menggunakan pendekatan analisis kandungan serta perbandingan terhadap kaedah ejaan Jawi yang terdapat dalam surat Melayu lama. Menurut Merriam (2001) dalam kajian kualitatif yang melibatkan dokumen, satu bentuk analisis kandungan perlu digunakan untuk menganalisis dokumen tersebut. Hal ini demikian kerana, kaedah analisis kandungan adalah prosedur sistematik yang boleh digunakan untuk menjelaskan kandungan sesebuah dokumen. Kebanyakan reka bentuk kajian yang menggunakan kaedah analisis kandungan adalah berbentuk urutan yang bermula daripada pembinaan kategori kepada persampelan, pengumpulan data, penganalisisan dan diakhiri dengan interpretasi data. Teknik analisis kandungan dipilih untuk kajian ini kerana bentuknya yang tidak menonjol selain tidak reaktif. Hal ini menyebabkan teknik ini boleh

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

dijalankan tanpa mengganggu latar dalam apa cara sekali pun (Marshall & Rossman 1999) dan merupakan teknik yang tepat untuk menganalisis teks yang sifatnya terus terang dan mengandungi makna yang tersurat (Sarosa 2012). Aspek inilah antara kekuatan yang ada dalam teknik analisis kandungan. Berdasarkan ciri tersebut, teknik ini didapati sesuai digunakan untuk menganalisis kaedah ejaan Jawi dalam bahan kajian. Proses ini disusuli dengan membuat perbandingan antara dapatan analisis yang diperoleh daripada bahan-bahan kajian mengikut kategori yang dibina.

Selain itu, kajian ke atas perkembangan ejaan Jawi dalam tempoh 300 tahun ini melibatkan kajian diakronik dan juga sinkronik. Menurut Endraswara (2008) perbandingan diakronik bermaksud membandingkan dua atau lebih karya daripada masa yang berbeza penciptaannya (penghasilannya) manakala perbandingan sinkronik pula membandingkan karya sezaman. Dalam kajian ini, perbandingan yang dimaksudkan itu tidak melibatkan isi kandungan teks, tetapi perubahan dan perkembangan ejaan Jawi yang digunakan dalam surat yang berbeza-beza masa dan tempat. Bagi membuat perbandingan antara surat dan antara abad pula, pengkaji telah menggunakan analisis deskriptif iaitu dengan mendapatkan kekerapan dan peratusan bagi setiap kaedah ejaan. Tujuan analisis ini adalah untuk memperlihatkan kaedah ejaan yang paling dominan digunakan dalam setiap surat dan abad.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

3.3 PROSEDUR PELAKSANAAN KAJIAN

Kajian ini dilaksanakan mengikut prosedur yang telah ditetapkan oleh pengkaji sesuai dengan bentuk kajian ini yang berupa sebuah kajian kepustakaan. Kajian dimulai dengan memilih bahan sebagai sampel kajian dan diikuti dengan proses menganalisis kandungan bahan seperti yang sudah disebut sebelumnya. Namun sebelum dianalisis, bahan yang dipilih perlu dinilai terlebih dahulu keautentikannya. Hal ini selaras dengan saranan Othman (2009) yang menyatakan bahawa apabila dokumen telah dikesan, keautentikannya perlu dinilai untuk menentukan keautentikan dan ketepatan dokumen tersebut. Penilaian ini adalah sebahagian daripada proses yang perlu dilakukan dalam pengkajian bahan berbentuk dokumen. Dalam membincangkan tentang penilaian keautentikan bahan ini, Othman (2009) merujuk kepada pandangan Guba dan Lincoln (1985) yang telah menyenaraikan sebelas soalan berhubung

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

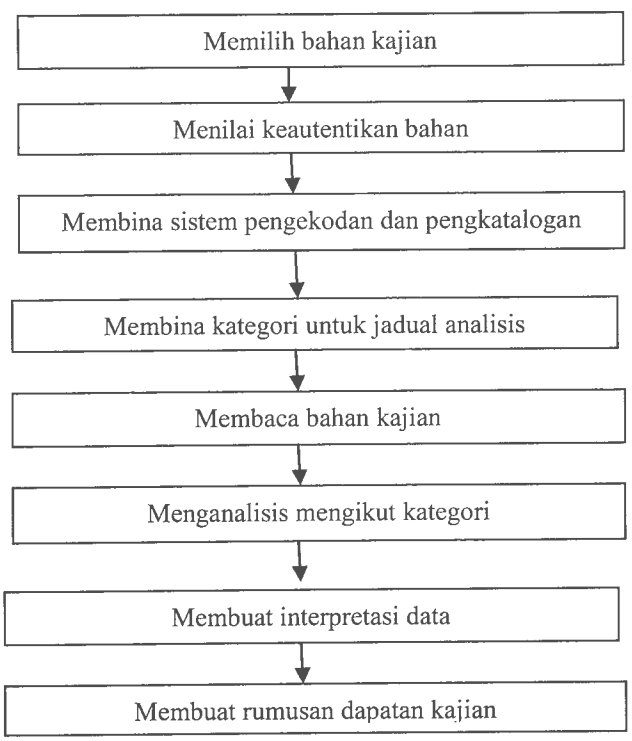
05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

keauntetikan dokumen. Daripada jumlah tersebut, pengkaji telah menggunakan enam soalan yang berkaitan sahaja dalam kajian ini, iaitu:

i. Apakah sejarah dokumen tersebut?
ii. Bagaimana dokumen diperoleh oleh pengkaji?
iii. Adakah dokumen telah diubah atau disunting?
iv. Sekiranya dokumen tersebut asli, di bawah keadaan apa dan untuk tujuan apa bahan tersebut dihasilkan?
v. Siapakah penulis dokumen tersebut?
vi. Kepada siapakah dokumen tersebut ditujukan?

Selepas keautentikan sesebuah dokumen tersebut dinilai, pengkaji mewujudkan sistem pengekodan. Tujuannya bagi memudahkan pengkaji mengakses maklumat di peringkat analisis dan membuat interpretasi kepada dapatan analisis. Bagi tujuan tersebut, bahan dari abad ke-16 diberikan kod A16/S1 dan A16/S2, bahan dari abad ke-17 diberi kod A17/S1, A17/S2 dan A17/S3 manakala bahan dari abad ke-18 diberi kod A18/S1, A18/S2, A18/S3, A18/S4 dan A18/S5. Secara ringkas prosedur pelaksanaan kajian ini dapat disimpulkan seperti Rajah 3.1 di bawah:

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Rajah 3.1 Prosedur pelaksanaan kajian

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

3.4 PROSEDUR PEMILIHAN SAMPEL

Kajian terhadap surat Melayu lama boleh dibuat dalam pelbagai aspek. Bagi kajian ini, aspek yang dikaji ialah kaedah ejaan Jawi. Sebagaimana yang telah dinyatakan sebelumnya, kajian ini dijalankan untuk mengenal pasti kaedah ejaan Jawi abad ke-16 hingga abad ke-18 dalam surat-surat Melayu lama, yang belum pernah dikaji secara khusus oleh pengkaji-pengkaji lain. Sehubungan itu, pengkaji telah memilih sepuluh pucuk surat bagi mewakili ketiga-tiga abad tersebut. Pengkaji memastikan surat-surat yang dipilih itu memenuhi kriteria yang dikehendaki iaitu dapat memberi maklumat berhubung perkembangan dan kaedah ejaan Jawi dalam tempoh 300 tahun dahulu. Pemilihan ini tidak bermakna surat-surat tersebut dapat mewakili keseluruhan ejaan Jawi yang digunakan dalam abad-abad yang dikaji, tetapi dokumen tersebut sekurang-kurangnya dapat memperlihatkan kepada umum tentang ciri-ciri ejaan Jawi yang pernah digunakan sepanjang tempoh itu. Dapatan tersebut boleh juga dianggap sebagai asas dalam membina ejaan Jawi selepas itu, walaupun mungkin tidaklah sampai kepada sistem tulisan Jawi pada kurun ke-21. Teknik persampelan bertujuan telah digunakan untuk memilih sampel kajian ini. Persampelan bertujuan merujuk kepada prosedur persampelan yang melibatkan pemilihan sekumpulan subjek yang dianggap sudah mempunyai ciri-ciri tertentu sebagai sasaran kajian (Chua 2006).

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Ringkasan bagi sampel yang dipilih dalam kajian ini dijelaskan dalam Jadual 3.1 berikut:

Jadual 3.1 Senarai nama kawasan kajian

ABAD	Istana Melayu			
	Kawasan 1: Sumatera-Aceh, Palembang, Muko-muko, Bengkulu)	Kawasan 2: Kalimantan-Banjarmasin	Kawasan 3: Kepulauan Maluku-Ternate)	JUMLAH
Abad 16	0	0	2	**2**
Abad 17	3	0	0	**3**
Abad 18	3	2	0	**5**
JUMLAH	**6**	**2**	**2**	**10**

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Berdasarkan Jadual 3.1, setiap abad diwakili oleh beberapa pucuk surat dari kerajaan Melayu yang telah dipilih berdasarkan lokasi surat-surat Melayu ditulis. Pemilihan surat-surat tersebut mengambil kira bahan sezaman (sinkronik) dan bahan berlainan zaman (diakronik). Secara terperinci maklumat berhubung keautentikan surat-surat ini dibincangkan dalam bahagian 3.4.1 di bawah.

3.4.1 Bahan kajian

Bahan kajian yang digunakan dalam kajian ini berupa surat Melayu lama dari abad ke-16 hingga abad ke-18. Bahan ini berbentuk data sekunder atau data tersedia iaitu pengkaji menggunakan data yang telah dikumpulkan oleh pengkaji lain (Sabitha 2005). Sejumlah sepuluh pucuk surat telah digunakan sebagai data dalam kajian ini untuk mengenal pasti kaedah ejaan Jawi dalam abad yang dikaji. Surat Melayu lama mempunyai banyak keistimewaan. Gallop (1994) mengulas secara lebih terperinci berhubung surat-surat Melayu seperti berikut:

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

> *Surat-surat Melayu yang terindah menggabungkan segala-gala yang paling halus dalam kebudayaan, tamadun, dan estetika Melayu. Ini dapat dilihat dalam keindahan hiasan, kecantikan seni khat, kecanggihan perasaan agama yang terkandung dalam kepala surat, kerapian ukiran cap mohor serta keelokan dana kehalusan bahasa puji-pujian...*

Berdasarkan pernyataan di atas, jelas menunjukkan bahawa sepucuk surat bukan sahaja ditulis sekadar untuk menyampaikan maksud yang ingin dinyatakan malahan turut menunjukkan tata susila surat itu. Ab. Razak (2006) menjelaskan, lebih 400 tahun yang lalu, surat telah menjadi salah satu daripada medium komunikasi antara para pedagang dengan kerajaan tempatan dan juga hubungan diplomatik antara kerajaan. Hal ini menunjukkan betapa pentingnya surat pada zaman tersebut. Surat telah menjadi alat perhubungan terpenting antara pemerintah tempatan dengan orang Barat, seperti Portugis, Belanda dan Inggeris. Di samping itu, surat juga digunakan sebagai alat perhubungan antara pembesar tempatan dan juga pemerintah Kedah dan Kelantan dengan Raja Siam. Lebih jauh daripada itu, surat turut digunakan untuk pelbagai tujuan sama ada untuk tujuan peribadi, hal-hal perdagangan, ekonomi dan politik seperti peperangan, penyerahan wilayah dan sebagainya. Oleh sebab itu, surat dipilih sebagai bahan kajian ini kerana kedudukannya sebagai sumber yang penting untuk mencari maklumat eksplisit dan implisit tentang orang, budaya dan masyarakat

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Melayu sesuai dengan pandangan Ding (2009) yang menegaskan dua sebab iaitu pertama, ia adalah sumber bertulis yang paling tepat seperti yang ditinggalkan "pelaku" sejarah pada masa dan tempat peristiwa yang berkenaan berlaku dan kedua, surat yang diwarisi itu tidak diubah orang lain seperti manuskrip yang lain.

Secara terperinci, senarai surat dari abad ke-16 ialah Surat Sultan Abu Hayat, Ternate kepada King John 111, Portugal (1521M) dan Surat Sultan Abu Hayat, Ternate kepada King John 111, Portugal (1522M). Kandungan surat tersebut dalam versi Jawi dan Rumi dipaparkan di bawah ini:

i. **A16/S1: Surat Surat Sultan Abu Hayat, Ternate kepada King John 111, Portugal bertarikh 1521 Masehi** (Lampiran A)

Sepanjang yang diketahui, surat Sultan Ternate 1521M merupakan teks bertulis di atas kertas dalam bentuk manuskrip Jawi yang paling tua dijumpai (Hashim 2006). Surat ini ditulis dengan dakwat di atas kertas Eropah berukuran 381 x 293 mm. Isi kandungan surat ini memberitahu tentang pembunuhan Raja Ternate iaitu Bayan Sirullah dan seorang pedagang Portugal iaitu Francisco Serrao yang dikatakan mati diracun (Gallop 1991).

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

راج سلطان ابحايت سورة داتغ كڤد مام راج ڤرتوكل راج سر الدنيا علم سمهاڤ توون باسر كران دهول راج ڤرتوكل ماثوره فرڠشسكو سر داتغ درمولوك بيناس در امبن. مک راج ملوک سمهاڤ دڠر فرڠڤي اد بناس در امبن. مک راج تدوري دان جيَل ل دِسوره امبن سمهاڤ برهيمڤه ماو بونه ڤد ڤرڠشسک سر مک راج ترناته دڠر دسوره سودار دوو ممباوه ڤراوه توجه بوه دامبل فرڠشسک سر ممباوه كترناة. مک ناكري ترناة سڤرة ناكري ڤرتوكل مک راج ڤرتوكل سوره كروال ممباوه سورة داتغ ڤد راج ترناة كروال دان هرت دان لشّكر اسرهكن ڤد تاڠن راج ترناة مک جڠ ترناة دان كروال بلاير كملک موسم كاسڤ دايم دبجهن، مک تدري دان جيَل ل دسوره راج بجهن بونه ڤد اورڠ فرڠک دايم دبجهن هرت دان لشكر سمهاڤ درامڤس. مک راج ترنات دڠر مک راج ترناة كات بكمان راج ڤرتوكل جڠ دان هرت دان لسّكر اسرهكن ڤد تاڠن كيت مارله جڠ دان هرت دان لسّكر كيت سوره كمبلک كملک جک تياد كمبلک راج ڤرتوكل جڠ دان هرت دان لشّكر تياد كمبلک بڤاراڠ له ڤد راج بجهن، مک راج بجهن ڤون هادرله سڠجته تدري دان جيَل ل ڤون سرت بجهن سمهاڤ لڠكڤ له. تدري دان جيَل ل بجهن لكس سوره انق ڤرمڤون ايت

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

انق راج بجهن دلم راج ترناة، ڤرمڤون ايت كاسه مک داڤت دبرين رجوا، مک وفعة راج ترناة دهول راج تدري سوره جمڤت ممباوه ڤرغشسکو سر کتدري بري مينم واقت ايت دبري راج مک داتڠ کرومه امڤت هاري ساکت مات براف هاري راج مات مک اي واقت مات ايت راج ابحايت اسرهکن درڤد مام راج ڤرتوکل کرا(ن) ترناة ڤلبوون راج ڤرتوکل کران تدري دان جيل ل دان بجهن بک هرت راج

ڤرتوکل بڤارڠ ڤد ت----- مام کاسه لکس تولڠ ڤد ترناة، سورة اين سڤرت کيت ممباوه بايق_جا----

Transiliterasi A16/S1: Surat Sultan Abu Hayat dari Ternate kepada Raja Portugal [1521]

Al-Fattah

Raja Sultan Abu Hayat surat datang kepada mama Raja Portukal, raja (be)sar al-dunia alam semuhanya tuwan basar.

Kerana dahulu Raja Portukal manyuruh Francisco Serrao datang dari Muluku binasa dari Ambon. Maka Raja Maluku semuhanya dengar Feringgi ada binasa dari Ambon, maka Raja Tidore dan Jailolo disuruh Ambon semuhanya berhimpah mau bunuh pada Francisco Serrao. Maka Raja Ternateh dengar disuruh saudara duwa membawah perauh tucuh buah diambil Francisco Serrao membawah ke Ternate. Maka nageri Ternate seperti nageri Portukal, maka Raja Portukal suruh karawal membawah surat datang pada Raja Ternate karawal dan harta dan lasykar aserahkan pada tangan Raja Ternate. Maka jong Ternate dan karawal balayar ke Melaka musim kasip dayam di Bajahan, maka Tidoren dan Jailolo disuruh Raja Bajahan bunuh pada orang Feringgi dayam di Bajahan harta dan lasykar semuhanya dirampas. Maka Raja Ternate dengar, maka Raja Ternate kata, bagaimana Raja Portukal jong dan harta dan lasykar aserahkan pada tangan kita marilah jong dan harta dan lasykar kita suruh kembalik ke Melaka, jika tiada kembalik Raja Portukal jong dan harta dan lasykar tiada kembalik beparanglah pada Raja Bajahan. Maka Raja Bajahan pun hadirlah senjatah Tidore dan Jailolo pun serta Bajahan semuhanya lengkaplah. Tidore dan Jailolo Bajahan lekas suruh anak perempuan itu anak Raja Bajahan dalam Raja Ternate, perempuan itu kasih maka dapat diberinya rac(un) maka wafat Raja Ternate dahulu Raja Tidore suruh jemput membawah Francisco Serrao ke Tidore beri minum waktu itu diberi rac(un), maka datang ke rumah empat hari sakit mati berapa hari..Raja mati. Maka ia waktu mati itu Raja Abu Hayat aserahkan daripada mama Raja Portukal kera(na) Ternate pelabuwan Raja Portukal, kerana Tidore dan Jailolo dan Bajahan bagi harta Raja Portukal beparang pada Ter <nate>….<? kembalik> mama kasih lekas tholong pada Ternate, surat ini seperti kita membawah baik ja <hat>…

Sumber Brown (1930) dalam Gallop dan Arps (1991)

Verso: …. Sultan Abu Hayat anak Sultan Bayan Sirullah surat datang pada mama Raja Portukal.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

ii. A16/S2: Surat Sultan Abu Hayat, Ternate kepada King John 111, Portugal bertarikh 1522M (Lampiran B)

Naskhah berbentuk surat daripada Sultan Abu Hayat, Ternate kepada King John 111, Portugal bertarikh 1522 M ini juga merupakan salah satu daripada surat terawal berbahasa Melayu yang ditemui selain daripada surat bertarikh 1521M. Surat ini ditulis dengan dakwat di atas kertas Eropah berukuran 408 x 256 mm. Isi kandungan surat ini melaporkan tentang ketibaan dua buah kapal Magellan di Tidore semasa pelayarannya mengelilingi dunia. Berita tentang hubungan baik antara Sepanyol dengan Tidore jelas sekali dilaporkan untuk mendapatkan pengakuan yang lebih tegas mengenai sokongan Portugal terhadap Tidore (Gallop 1991).

الحمد لله رب العالمين

ياعزيز ياعفار

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

اين سورة كاسه سلطان آب حيات سورة داتڠ كڤد ايهند سلطان ڤرتكل دنيا عالم ايالله يڠ مها بسر كري مڠتاكن حال نكري سڠكله سنقده سلطان بيان سرّالله منڠكلكن نكري ترنات سكلينله حال نكر ترنات سكارڠ راج كستيل داتڠ دو بوه كاڤل مڠتركن سنجتاڠ دان هرتاڠ دان مملهراكن بندر راج تدور بندر راج كستيل سبنرڤاله سلطان ڤرتوكل مملهراكن سلطان ترنات در كران بندر سلطان ترنات بندر سلطان ڤرتوكل سكارڠ اين راج كستيل ممبر راج تدور بدلْ امڤت ڤوله بوه بدلْ ڤند توجه ڤوله كند جنْچ تون اين كنداتڠ كتدور سبو كاڤلْ بلاير بولن محرّم سبو كاڤلْ تڠكل ننتيكن كاڤل دو ڤوله بو تاون لا ك كن داتڠ اد ڤون انقده سلطان اب حيات تياد هارڤ لاين هارڤ اينده سلطان ڤرتوكل سبنرڤاله سلطان ڤرتوكل مملهركن انقده ڤهات لا ك كنق كانق سبنرڤاله مملهراكن نكر ترنات چندرمات انقده تياد سڤرتيڤ والسّلام بالخير

Transiliterasi A16/S2: Surat Sultan Abu Hayat dari Ternate kepada Raja Portugal [1522]

al-Hamd li-'llah Rabb al-'Alamin

Ya 'Aziz Ya Ghaffar

Ini surat kasih Sultan Abu Hayat surat datang kepada ayahanda Sultan Portukal dunia alam ialah yang maha besar,k-r-y mengatakan hal negeri sangkalah sanakdah Sultan Bayan Sirullah meninggalkan negeri Ternate, sekalianlah hal negeri Ternate. Sekarang Raja Kastila datang dua buah kapal mengantarkan

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

senjatanya dan hartanya dan memeliharakan bandar Raja Tidore, bandar Raja Kastila sebenarnyalah, Sultan Portukal memeliharakan Sultan Ternate, dari karana bandar Sultan Ternate bandar Sultan Portukal. Sekarang ini Raja Kastila memberi Raja Tidore bedil empat puluh buah bedil gandi tujuh puluh gandi janci t(a)un ini kan datang ke Tidore sebu(ah) kapal belayar bulan Muharam sebu(ah) kapal tinggal, nantikan kapal dua puluh bu(ah) taun lagi kan datang. Adapun anakdah Sultan Abu Hayat tiada harap lain harap ayandah Sultan Portukal, sebenarnyalah

Sultan Portukal memeliharakan anakdah pihatu lagi kanak-kanak, sebenarnyalah memeliharakan negeri Ternate.

Cendera mata anakdah tiada sepertinya, *wa-al-salam bi-al-khayr*.

Sumber Brown (1930) dalam Gallop dan Arps (1991)

Seterusnya bagi abad ke-17, tiga pucuk surat yang dikaji ialah *Surat Izin berdagang dari Sultan Alaudin Shah, Aceh kepada Kapten Harry Middleton, pedagang Inggeris* (1602M), *Surat Sultan Iskandar Muda dari Aceh kepada Raja Inggeris James*, (1615M) dan *Surat Raja Ambon di Makasar kepada East India Company dan Gubernurnya* (1658M). Isi kandungan surat adalah seperti di bawah:

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

iii. A17/S1: Surat Izin berdagang dari Sultan Alaudin Shah, Aceh kepada Kapten Harry Middleton, pedagang Inggeris bertarikh 1602M (Lampiran C)

Naskhah ini adalah surat izin berdagang yang diberikan oleh Sultan Aceh, Alauddin Syah (1589-1604) kepada Kapten Henry Middleton. Walaupun tidak bertarikh, tahun surat ini ditulis dapat dipastikan dengan melihat perjalanan Sir Henry Middleton iaitu seorang pedagang dan kapten kapal. Pada bulan Jun 1602, Middleton diangkat sebagai kapten kapal *Susan,* dan diperintah pergi ke Pariaman dari Aceh. Semasa di Aceh, Middleton mendapatkan bekalan lada dan cengkeh sebelum kembali ke negaranya pada 21 Jun 1603. Oleh itu berkemungkinan surat izin ini diperoleh ada hubung kait dengan pelayaran tersebut (Gallop 1991).

دغَن انكره توهن سرو عالم سكلّين سبد يغ مها ملّي داتغ كڤد سكل ڤغليم نكّري دان ڤرتوه سكل نكّري يغ تعلق كآجه. اد ڤون بارغ تاه كامُ سكلّين بهو كڤل اورغ اغليتر اين كڤتنپ برنام هَارمِدِلْتُنْ اصلي كڤل اين برلابه دلبوهن نكري آچه. براڤ لماپ اي دسان، مک موهن دريڤ اي برلاير كجاو جك اي ممل لاد انتو بارغ سسوات دبريڤ

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

اكن كام درهم اتو بارڠ سسوات يڠ اورڠ اِغْلِيْتِرْ اين اورڠ صحبت كيت راج اِغْلِيْتِرْ مک كڤتنڤ دان سكل سودكرڤ ايت همب ڤد راج اِغْلِيْتِرْ يڠ همب راج اِغْلِيْتِر ايت سراس اورڠ كِتَالَهْ، جک اي ملّ برجوّل دڠن كام يڠ دلم تلق رنتو اچه ايت دڠن سبنربنرڤ جوّ مک سورت ستمي يڠ كيت كارنّياي اين دڠن دڤوهنكن درڤد كيت سڤاي جاڠن اي دچبول سكل اورڠ تلق رنتو كيت مک جک دتنجڤكنڤ كڤد كام سكلين سِتْمِيْ اين هندقله كامُ ڤرملّي دان جاڠنله سسورڠ درڤد كام مَنْجَبُوْلِ ديّ. انيله سبد كيت كڤد كام سكلين والسلام.

Transiliterasi A17/S1: Surat Izin berdagang dari Sultan Alaudin Shah, Aceh kepada Kapten Harry Middleton, pedagang Inggeris bertarikh 1602M

Cap: Al-Sultan Alauddin Syah berfirman / *al-wathiq bi-al-mulk ikhtarah liqabd al-mamalik wa-irtadah adam Allah 'izzah wa-nasar liwa'ah*. Dengan anugerah Tuhan seru alam sekalian, sabda yang maha mulia datang kepada segala panglima negeri dan pertuha segala negeri yang takluk ke Aceh. Adapun barang tahu kamu sekalian bahawa kapal orang Ingliter ini, kapitannya bernama Harry Middleton, asli kapal ini berlabuh di labuhan negeri Aceh. Berapa lamanya ia di sana, maka mohon dirinya ia berlayar ke Jawa. Jika ia memeli lada atau barang sesuatu, diberinya akan kamu dirham atau barang sesuatu. Yang orang Ingliter ini orang sahabat kita raja Ingliter. Maka kapitannya dan segala saudagarnya itu hamba pada raja Ingliter. Yang hamba raja Ingliter itu serasa orang kitalah, jika ia meli berjual dengan kamu yang dalam teluk rantau Aceh itu dengan sebenar-benarnya jua. Maka surat sitmi yang kita karuniai akan dia ini, dengan dipohonkannya daripada kita, supaya jangan ia dicabuli segala orang teluk rantau kita. Maka jika ditunjukkannya kepada kamu sekalian sitmi ini, hendaklah kamu permulia dan janganlah seseorang daripada kamu mencabuli dia. Inilah sabda kita kepada kamu sekalian *wa-as-salam*.

Sumber Shellabear (1897) dalam Gallop dan Arps (1991)

iv. A17/S2: Surat Sultan Iskandar Muda dari Aceh kepada Raja Inggeris James bertarikh 1615M (Lampiran D)

Naskhah ini dikenali sebagai surat emas merujuk kepada kehebatan fizikalnya dari segi gaya penulisan dan hiasan yang ada pada surat berkenaan. Ketinggian surat ini hampir satu meter dan memperlihatkan pola hiasan bunga yang berunsurkan pengaruh Otoman-turki dan kubah biru yang berunsurkan pengaruh Safavi-Iran. Perkataan-perkataan ditulis dengan halus dan rapi di atas kertas yang telah ditaburi butir-butir emas. Surat ini ditulis menggunakan dakwat di atas kertas Oriental. Antara isi surat ini adalah penolakan secara sopan oleh Sultan Iskandar Muda terhadap hasrat Inggeris

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

untuk tinggal dan berdagang di Tiku dan Pariaman sebaliknya menyarankan Inggeris untuk berniaga di Aceh sahaja.

سورت درڤد سر سلطان فركاس عالم جوهن بردوله راج يڠ انده انده مرتب كرجان يڠ دلم تحت كرجان يڠ تياد ترلهت اوله ڤڠليهت يڠ تياد تردڠر اوله ڤنڠر يڠ برمالكي ڬادڠ بروكر بركراوڠ برسند برسندورا بورن سدلڠكم يڠ برايرمس يڠ براستان سيوجن منتڠ يڠ برسوڠي برايكت بات ڤلڠكم يڠ افام چرمن سده تراوفم يڠ برڤنچورن مس بڤرتام ببراڤ درڤد ڤنچورن فيرق راج يڠ مڠمڤوكن ڤربندهران درڤد سنيّ مس دان سنيّ ڤيرق دان درڤد كليّن يڠ دلم نكري ڤريامن ڤد كونڠ نكري سليدا يڠ مڠمڤوكن ڤرتام سمبيلن جنس يڠ برڤايڠ مس برتمبلن يڠ برتپ براتس كتّي يڠ برڤتّران مس يڠ چيوّ مس راج يڠ مڠمڤوكن كود يڠ برڤلان مس يڠ برمبي رميكن مس يڠ برتث براتس كنّي يڠ بركڭڠ مس بڤرمات راج يڠ برزره سواس دان بركتوڤڠ سواس دان يڠ بركاجه برڤادڠ مس برسمبن ڤيرق بركنت سواس يڠ برنتي سواس راج يڠ برڤاجه برغك تڠك سواس دان يڠ برڤريسى سواس دان يڠ برلنبڠ سواس دان يڠ استڤكار سواس دان يڠ بركود يڠ برڤلان سواس دان يڠ برڤاجه كرسي ڤيرق دان يڠ بركڤ ڤيرق دان يڠ برڤڠ سواس دان يڠ برآ لت مس دان سواس دان ڤيرق دان يڠ برتمب مس بڤرمات راج يڠ ميڠڤركهاكن نشان دير درڤد نشان مس يڠ برڤلّر مكتّ عالم يڠ تورن تمورن درڤد راج برنشان سواس راج يڠ مڠمڤوكن رجراج يڠ براتس راتس درڤد ڤيهق مشرق يڠ دلم نكري يڠ تعلق كدلّي دان يڠ دلم نكري يڠ تعلّق كبات ساور دان درڤد ڤيهق مغرب يڠ دلم نكري يڠ تعلّق كڤد كڤريامن دان كبارس راج يڠ مموّت چاجه ڤڤراڠن توجه ڤوله درلاوت دان ببراڤ درڤد سكل ڤكاين دان ڤرسڤركهان يڠ انده انده دان درڤد سكل سنجات يڠ ملّي ملّي راج يڠ بروله كلبيهن درڤد لمڤه كلبيهن توهن سرو عالم سكليّن دلم تحت كرجان نكري آچه دارالسّلام يايت راج يڠ نتّياس مڠوچڤ ڤوچ ڤجيّن اكن توهن سرو عالم سكليّن درڤد دلمڤهكنپ كلمڤاهن كارنّياپ ڤد مپرهكن نكري درڤد ڤيهق مشرق سڤرت لوبق دان ڤيدر دان سمرلاڠ دان ڤساڠن دان ڤاسي دان ڤرلق دان بسيتڠ دان تميّڠ دان دلّي دان اساهن دان تنجڠ دان ڤاني دان ركّن دان بات ساور دان سكل نكري يڠ تعلّق كبات ساور دان ڤيرق دان ڤاهڠ دان اندركيري مك درڤد ڤيهق معرب_cekسڤرت نكري چلّڠ دان دايا دان بارس دان ڤسمن دان تيكو دان ڤريامن دان سليدا دان اندرڤور دان بڠكوول دان سليبر دان ڤلمبڠ دان جمبي داتڠ كڤد راج يڠ دنكري أڠكرس يڠ برنام راج يعقوب يڠ مڠمڤوكن نكري برتاني دان نكري فرنسي دان نكري ايرلندي دككلكن توهن سرو عالم سكلين جوّ كراڠ كرچانپ دان دتلوڠيپ جو كراپ ايّ درڤد سكل ستروپ. ستله ايت بارڠ تاه كراپ راج بهو همب ترلال سكّچت منڠر يوپ سورت يڠ دسوره راج ڤرسمبهكن كڤد همب ايت مك اد ترسبت دلمپ بهو راج موهنكن بارڠ داڤت اورڠ اڠكرس بنياكڤ دلم نكري تيكو دان ڤريامن دان بارڠ داڤت اوڠئيت دودق بنياكڤ دسان سڤرت ڤد زمان ڤادك مرحوم سيدالمكمّل ايت مك

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

تيته همب بهو اورڠ اڠكرس يڠ سڤرت دكهنداک راج ايت تياد داڤت كيت برّي بنياڤ دنڤري تيكو دان ڤريامن دان تياد داڤت دودق بنياڤ دسان كارن نڤري ايت نڤري دوسن لاڤ جاوه درڤد كيت جک دانياي اورڠ تيكو اتو اورڠ ڤريامن اكن اورڠ ايت نشچاي كجّ بوپ كيت كڤد راج يعقوب ايت دڠن انڤره توهن سرو عالم سكليّن جک هندق اورڠ اڠكرس يڠ همب ڤد راج ايت بنياڤ مک بنيڤاله اي دلم نڤري آچه دان جک اي هندق مڠنترکن ڤيترپ بنياڤ دلم نڤري اچه دهنترکنپ سڤاي برڠسياڤ بربوّت انياي كاتسپ سڤر كيت ڤركسئاي دان كيت حكمكن دڠن حكم يڠ عادل درڤد بهو اي همب ڤد راج يڠ بركرم كريمن سورت دڠن كيت ايت دسجهتراكن توهن سرو عالم جوّ كراپ راج يعقوب دلم تحت كرجان نڤري اڠكرس ايت سلام لماپ. اد ڤون سورت اين دسورت دلم نڤري اچه ڤد بلاڠن اسلام سريب دو ڤوله امڤت تاهن.

Transiliterasi A17/S2: Surat Sultan Iskandar Muda dari Aceh kepada Raja Inggeris James bertarikh 1615M

Huwa 'Illah ta'ala

Surat daripada Seri Sultan Perkasa Alam johan berdaulat, raja yang beroleh martabat kerajaan, yang dalam takhta kerajaan yang tiada terlibat oleh penglihat, yang tiada terdengar oleh penengar, yang bermaligai gading, berukir berkerawang, bersendi bersindura, berwarna sadalinggam, yang berair emas, yang beristana sayojana menentang, yang bersungai berikat batu pelinggam, yang upama cermin sudah terupam, yang berpanchuran emas bepermata beberapa daripada pancuran perak; raja yang mengampukan perbendaharaan daripada seni emas, dan seni perak, dan daripada galian emas yang dalam negeri Priaman pada gunung negeri Salida; yang mengampukan permata sembilan jenis, yang berpayung emas bertimbalan yang beratnya berratus kati; yang berpeterana emas, yang berciu emas; raja yang mengampukan kuda yang berpelana emas, yang berrumbai-rumbaikan emas, yang beratnya berratus kati, yang berkekang emas bepermata; raja yang berzirah suasa, dan berketopong suasa, dan yang bergajah bergading emas, berkemban perak, bergenta suasa, yang berantai suasa; raja yang bergajah berrengka tinggi suasa, dan yang berprisai suasa, dan yang berlembing suasa, dan yang istinggar suasa, dan yang berkuda yang berpelana suasa, dan yang gajah kursi perak, dan yang yang berkop perak, dan yang bergong suasa, dan yang beralat emas dan suasa dan perak, dan yang bertimba emas bepermata; raja yang menyenggerahakan nisyan diri daripada nisyan emas, yang bergelar Megat Alam, yang turun-temurun daripada raja bernisyan suasa; raja yang mengampukan raja-raja yang berratus-ratus daripada pihak mashrak, yang dalam negeri yang takluk ke Deli, dan yang dalam negeri yang takluk ke Batu Sawar, dan daripada pihak maghrib, yang dalam negeri yang takluk ke Priaman, dan ke Barus; raja yang memuat gajah peperangan tujuh puluh dari laut, dan beberapa daripada segala pakaian, dan persenggrahan yang indah-indah, dan daripada segala senjata yang mulia-mulia; raja yang beroleh kelebihan daripada limpah kelebihan Tuhan seru alam sekalian, dalam takhta kerajaan negeri Aceh Darussalam, iaitu raja yang netiasa mengucap puji-pujian akan Tuhan seru alam sekalian daripada dilimpahkannya

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

kelimpahan karunianya pada menyerahkan negeri daripada pihak masyrak seperti Lubok dan Pedir dan Perlak dan Basitang da Tamiyang dan Deli dan Asahan dan Tanjung dan Pani dan Rekan dan Batu Sawar dan segala negeri takluk ke Batu Sawar dan Perak dan Pahang dan Inderagiri, maka daripada pihak maghrib seperti negeri Calang dan Daya dan Barus dan Pasaman dan Tiku dan Priaman dan Salida dan Inderapura dan Bengkulu dan Salibar dan Palembang dan Jambi; datang kepada raja yang di negeri Inggeris yang bernama Raja Yakub, yang mengampukan negeri Britani dan negeri Fransi dan negeri Irlandia. Dikekalkan Tuhan seru alam sekalian jua kiranya kerajaannya, dan ditolonginya jua kiranya ia daripada segala seterunya.

Setelah itu barang tahu kiranya raja bahawa hamba terlalu sukacita menengar bunyi surat yang disuruh raja persembahkan kepada hamba itu. Maka ada tersebut dalamnya bahawa raja mohonkan barang dapat orang Inggeris berniaga dalam negeri Tiku dan Priaman, dan barang dapat orang itu duduk berniaga di sana, seperti pada zaman Paduka Marhum Said al-Mukammal itu. Maka titah hamba bahawa orang Inggeris yang seperti dikehendaki raja itu tiada dapat kita beri beniaga di negeri Tiku dan Priaman, dan tiada dapat duduk beniaga di sana, kerana negeri itu negeri dusun, lagi jauh daripada kita. Jika dianiaya orang Tiku atau orang Priaman akan orang itu, niscaya keji bunyi kita kepada Raja Yakub itu. Dengana anugeraha Tuhan seru alam sekalian, jika hendak orang Inggeris yang hamba pada raja itu berniaga, maka berniagalah ia dalam negeri Aceh; dan jika ia hendak mengantarkan peturnya beniaga, dalam negeri Aceh dihantarkannya; supaya barang siapa berbuat aniaya ke atasnya segera kita pereksai, dan kita hukumkan dengan hukuman yang adil, daripada bahawa ia hamba pada raja yang berkirim-kirimkan surat dengan kita itu.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Disejahterakan Tuhan seru alam jua kiranya Raja Yakub dalam takhta kerajaan Inggeris itu selama-lamanya.

Adapun surat ini disurat dalam negeri Aceh pada bilangan Islam seribu dua puluh empat tahun.

Sumber Shellabear (1897) dalam Gallop dan Arps (1991)

v. A17/S3: Surat Raja Ambon di Makasar kepada Gubernur Syarikat India Timur bertarikh 1658M (Lampiran E)

Naskhah ini bertarikh 20 Sya'ban 1068 (23 Mei 1658) menggunakan tulisan Jawi dengan dakwat hitam atas kertas buatan Eropah berukuran 33.8 X 34.5cm. Surat ini ditulis di Makasar pada tahun 1658 iaitu tempat Raja Ambon, Kimelaha Salahak Abdul Kadir dan pengikutnya melarikan diri setelah ditakluk oleh Belanda. Isi surat menyatakan bahawa Kimelaha meminta bantuan Syarikat Hindia Timur, berdasarkan perjanjian yang telah dibuat tiga puluh tahun yang lalu. Kimelaha berjanji akan membayar Syarikat Hindia Timur sebanyak 500 bahara cengkeh sekiranya dapat mengusir Belanda dari Ambon (Gallop 1991).

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

سلام دعا يڠدهياس درڤد كملاه سَلَهَک داتس تحت كرجان تانه امبن سرة تَعْظِيْمُ دان تكرم داتڠ كڤد كُوْرنَدُوْر كُمْڤَنِيَ دان كُمْڤَنِيَ يڠ دڤلهاراكن الله سُبْحَانَهُ وتعالىٰ دڤد تيڤ٢ ماس دان كتيک لاڬ برتمبة٢ صحبة دان سجهتر طول الله عمره وَرَاد في كُلِّ يوم دولة واحسانه ببركة محمد من لا نبي بعده آمين ه يا رب للعالمين كمدين درڤد ايت مک سبب تتكال دهول درڤد تيڬ ڤوله تاهن ايت راج در اڠكلس دان كُمْڤَنِي سوده برصحبة دڠن بركاسه كاسيهن مک سبَابَ دڠن كَامَ اورڠأمبن مک سباب فتنه اورڠ وَلَنْدَ ايت سباب ممبونه اورڠ اڠكلس در امبن مک جادي برچريله دڠن صحبة كام راج اڠكلس دان كمڤني مک سكارڠ اين نكري كام ڤون اورڠ وَلَنْدَ مک كيت ڤون هندق دبونه اتو دتڠكف اد ڤون كيت ايت بلم الله تعالى بري انتڠ كا كيت مات اتو دتڠكف مک كيت لڤس داتڠ در مڠكاسر مپره دير كام كڤد راج مڠكاثر اد ڤون جكلو صحبة كام راج اڠكلس اڠت كڤد ڤرجنجين كام دهول بايكله تولڠ كڤد كام جكلو دتولڠ الله كارن تانه امبن اين اڤام ڤرمڤون بڠبايک لاكيث دوا اورڠ سؤرڠ اڠكلس سؤرڠ ولند ادڤون سكارڠ اين فتنه اورڠ ولند جوڬ مک برچري له دڠن صحبة كام مک سكارڠ كملوون اين صحبة كام جوک امڤوث كملوون مک سباب صحبة كام سوده لام لوڤ كڤد كام مک كام ممبري تاه جكلو اد ايڠت لاڬ بلله بايكله شكره ممبالس كملوون دان ايڠتكن ڤرجنجين دهول جكلو دتلوڠ الله مک داڤت تانه امبن كمبال ڤد تاڠن كام مک كام ممباير بالنجا در كمڤني ليم راتس بهار انشاالله جاڠن چنتا تولڠكن جوک تمت هجرة نبي صلى عليه وسلم سريب انم ڤوله دو لاڤن ڤ تاون زه تتكال مپورة سورة اين ڤد تانه مڠكاشر

ڤد بولن سعبن دو ڤوله هار بولن ڤد هار حمس ڤد وقت ضحيٰ وكاطِبُهُ كملاسلها عَبْدُ القَادِرُ والسلام بالخيره

Transiliterasi A17/S3: Surat Raja Ambon di Makasar kepada Gubernur Syarikat India Timurbertarikh 1658M

Cap: (tengah) Abdul Kadir ibn Syahbuddin bi al-'-r-a-? *hijrat salahu alahi wasalam* 1067 (bingkai) *La illaha illa Allah Muhammad rasul Allah La illaha illa Allah Muhamma rasul Allah.*

Salam doa yang dihias daripada Kimelaha Salahak yang di atas takhta kerajaan tanah Ambon serta takzim dan takrim datang kepada Gurunadur Kompanyi dan Kompanyi yang dipeliharakan Allah subhanahu wa taala di pada tiap2 masa dan ketika, lagi bertambah2 sahabat dan sejahtera tawal Allah *umrah wa rada di kalbu m daulat wa hasanah beberkat Muhammad min la nabi badahu amin h ya rabi al-alamin.*

Kemudian dari pada itu maka sebab tatkala dahulu dari pada tiga puluh tahun itu Raja dari Inggris dan Kompanyi sudah bersahabat dengan berkasih-kasihan maka sebab dengan kami orang Ambon. Maka sebab fitnah orang Walanda itu sebab membunuh orang Inggris dari Ambon maka jadi bercerailah dengan sahabat kami Raja Inggris dan Kompanyi. Maka sekarang ini negeri kami punya orang Walanda, maka kita pun hendak dibunuh atau ditangkap. Adapun kita iu b-l-m Allah taala beri untung

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

ka kita mati atau ditangkap. Maka kita lepas datang dari Mengkasar menyerah diri kami kepada Raja Mengkasyar. Adapun jikalau sahabat kami Raja Ingglis ingat kepada perjanjian kami dahulu baiklah tolong kepada kami, jikalau ditolong Allah karena tanah Ambon ini upama perempuan yang baik, lakinya dua orang, seorang Ingglis, seorang Walanda.

Adapun sekarang ini fitnah orang Walanda juga, maka bercerailah dengan sahabat kami. Maka sekarang kemaluwan ini sahabat kami juga empunya kemaluwan. Maka sebab sahabat kami sudah lama lupa kepada kami maka kami memberi tahu jikalau ada ingat lagi, baiklah2 syegerah membalas kemaluwan dan ingatkan perjanjian dahulu. Jikalau ditolong Allah maka dapat tanah Ambon kembali pada tangan kami. Maka kami memberi balanja dari Kompanyi lima ratus bahara insya Allah jangan cinta tolongkan juga tamat. Hijrat nabi salahu alaihiwsalam seribu enam puluh dua lapan pada taun z-r-h tatkala menyurat surat ini pada tanah Mengkasyar pada bulan Sa'ban dua puluh hari bulan pada hari Khamis pada waktu s-n-h-y-a wa-katibuha Kimela Salaha Abdul Kadir wa-salam bi al-khair h h.

Sumber Gallop dan Arps (1991)

1. Kertas surat rosak di sini.
2. Perkataan 'baiklah' ditulis salah oleh penulis dan dicoret, kemudian ditulis sekali lagi dengan benar.

Tidak ketinggalan terdapat lima pucuk surat abad ke-18 yang turut dikaji iaitu

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Surat Tunku Baginda Raja Makota, Anak Sungai kepada Orang Kaya Jeneral [J.Collett], Bengkulu (1712M*), Surat dari Sultan Gandam Syah, Muko-Muko 1 kepada Syarikat Hindia Timur* (1733M), *Surat Gabenor Jeneral R. De Klerk kepada Sultan Muhammad Bahauddin Palembang* (1782M), *Surat Sultan Sulaiman, Banjarmasin kepada GJ (Willem Arnold Alting),* 1792M) dan *Surat Sultan Banjar kepada GJ (Willem Arnold Alting)*, 1796M

vi. A18/S1: Surat Tunku Baginda Raja Makota, Anak Sungai kepada Orang Kaya Jeneral [J.Collett], Bengkulu bertarikh 1712M (Lampiran F)

اين سورتة ممبري تاه سڤلا انق اڠكرس يڠ برجباتن دالم فولو سمتر اين بارڠتاه اورعكاي جندرل يڠ دالم نڤري بڠكهول ادفون تتكال ڤمفني دودک فد فو سمتر اين اياله كفتن مستر جردن يڠ داتڠ كدالم اندرفور سياف ته يڠ ممڤڠكن ڤمفني تتكال فدا ماس ايت اياله تونكو سلطان محمد شاه دڠن تونكو بڤند راج مكتا اد ڤون ڤرجنجين تونكو سلطان محمد شاه سرة تونكو بڤند راج مكتا دڠن ڤمفني لال فد نڤري هڠكا اندرفور داتڠ كفد سبللت دڠن كتاون دبريكن اوله تونكو سلطان محمد شاه سرت تونكو بڤند راج مكتا كفد ڤمفني اكن اكن تمڤتن برنياڤ تياد بوله برتياڤ دڠن اورڠ

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

يڠ لور درفد ڬمفني اڠكرس اث كمفني تياد ممري اوسل نكري اتو بيا نكري اين اث افاته اوتڠ ڬمفني بربلنج مسک سريبو كفل هابس هرة كمفني اكن بلنج نكري اين تيا منجاد اوتڠ اوله سكل بشر دالم نكري اين اث حكم ڬمفني فد كمفني حكم ملايو فد ملايو ايتوله فرجنجيَّن ڬمفني دڠن تونكو سلطان محمد شاه سرة تونكو بڬند راج مكتا اياله كمبال له كفتنّ مستر جردان كفد نكري مدرس اياله داتڠ كمندر مستر هار منكهي ڤرجنجين ايت ايتفون مات كمندر مستر هار برڬنتي دڠن كمندر مستر فاة مات كمندر مستر فاة داتڠله كمندر كبين سرة كفتن مستر جردان مک برتمبه تكه له فرجنجين ايت كمدين درڤد ايت اد تيكا تاهون لماث موكه له تونكو سلطان محمد شاه درفد كمفني اڠكرس لاريله اي كمنجوة راج منجوة فون ماة دودک له تونكو سلطان محمد شاه ايت دمنجوة دامبله انق ولند تڠكل له كمندر مستر ڬيين دڠن بڬند رج مود سودار تونكو بڬند راج مكتا لال فد تونكو بڬند اج مكتا لال له ايا كترامڠ ممباوا انق اڠكرس اياله مستر مودي يڠ كمندر دالم ترامڠ انق ولند فون دودک له ايا دبنتل سرة اورڠ تونكو سلطان محمد شاه ايتفون بركلاي له تونكو بكند راج مكتا سرة ڬمفني دڠن رعية تونكو سلطان محمد شاه بكند راج مود فون بركلاي فول دالم اندرفور دڠن رعية تونكو سلطان محمد شاه ايتفون براف لماث بركلاي لاريله كمندر مستر ڬيين كفد انق ولند كفادڠ يڬند راج مود فون لاريله ايا كترامڠ سرة سلداد كفد سودراث تونكو بڬند راج مكتا ايتفون براڤ لماث بركلاي دالم ترامڠ دڠن رعية تونكو سلطان محمد شاه ولند فون لاريله كفادڠ رعية تونكو سلطان محمد شاه فو لاريله كمنجوة سكل اورڠ انق شڠي فون دافت له اوله تونكو بكند رج مكتا ايتفون ايلڠله كمندر مستر مودي ايتفون سمبيلن كمندر يڠ تياد براوبه سفرة جنچين ايت فرتام مستر مودي كدوا مستر اتن كتيكا مستر بل كعفة مستركنيدي كليم مستر فريد كعنم مستر دال كتوجه مستر ايتن كسلافن مستر بوكن كسمبيلن مستر ويلا ادجوا تكه سفرة فرجنجين ايت ايلڠ كمندر مستر ويلا تياد لاكٍ سفرة فرجنجين ايت داتڠ سكارڠ سياڤ تاه بايک سياف جاهت انق سڠي اين تيادله تونكو يڬند راج مكتا تاه فد بچارا ايت اين تتكال كمفني دودک فد نكري بڠكهول مستر بلوم نام كنمدرث سياڤ ته يڠ ممكڠكن ث ايا فڠبرن اوجڠ كاله دڠن اورڠكاي ليل مهراج سمبيلن كمندر دبڠكهول يڠ ممكڠكن فرجنجين ايت فرتام مستر بلوم كدو مستر بَراتن كتيكا مستر سودن كعمفت مستر فلية كليم مستر بة/بلة كعنم مستر ميمان كتوجه مستر وة كسلافن مستر هيل كسمبيلن اورڠكاي جندرل مستر كرس تياد لاكٍ سفرة جنجين ايت سكارع تونكو رج مكتا فوث تابک تاپک٢ كفد اورڠكاي جندرل يڠ دالم بڠكهول جكلو اد دفڬڠ سفرة جنجين ايت سكا تونكو بڬند رج مكتا جكلو تياد دفڬڠ اوله اورڠكاي جندرل سفرة جنجين ايت ليه سكا تونكو بڬند راج مكتا فد بچار ايت

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

كمدين درفد ايت بارڠتاه اورڠكاي جندرل تتكال مستر فريد كمندر دالم ترامڠ ايالە مستر ميمان كمندر دبڠكهول ايالە تونكو بڬند راج مكتا ميوره انق ڽ راج كچل بسر برلاري كنڮري مدرس دڠن كفل كفيتن فرة برتڤاكن اف كهندق ڮمفني فد فولو سمترا اين اف كات جندرل يڠ دالم نڮري مدرس يڠ برنام مستر ويلم كيفر ميوره ممنت چاف كفد تونكو سلطان يڠ دالم مينڠ كابو يڠ امفوڤاه فولو سمترا ايت ايتفون كمبال راج كجل بسر كترامڠ ممباوا بيچارا ايت ايتفون ميوره له تونكو بڬند راج مكتا كمينڠ كابو ممنت چاف ايتفون برولهله چاف درفد تونكو سلطان دالم نڮري مينڠ كابو چاف سرة دڠن وقيلڽ سياف ته يڠ وقيل مطلق اوله تونكو سلطان دالم نڮري مينڠ كابو ايالە تونكو بڬند راج مكتا اكن ممكڠكن ڮمفني اڠڮرس بارڠ ديمان تمفة سكا ڮمفني دودک دالم فولو سمترا ايت كارن چاف اين سوده لال كنڮري اڠڮرس سكارڠ تونكو بڬند راج مكتا برتاڽ كفد اورڠكاي جندرل اف سببڽ مک بچارا سلاک اين بريتاه جوا تونكو بڮند راج مكتا اوله اورڠكاي. كمدين درفد ايت بارڠتاه اورڠكاي جندرل يڠ دالم نڮري بڠكهول لال فد ريل انم سوک فد سبهار لاد دكاسه اوله ڮمفني كفد تونكو بڬند راج مكتا بوكن اد بيا بوكن اسل نڮري كارن ريل انم سوک فد سبهار لاد ايت اكن مكانن دكاسه ڮمفني كفد تونكو بڬند راج مكتا هندق دكاج اوله ڮمفني تياد فاتت ايالە دكاسه اوله ڮمفني ريل انم سوک ايت كفد تونكو بڬند راج مكتا اين له اسل۲ ڮمفني دودک فد فولو سمتر اين برڠتاه سڮل انق اڠڮرس يڠ برجباتن ديدالم سمترا اين. تمت.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Transiliterasi A18/S1: Surat Tunku Baginda Raja Makota dari Anak Sungai kepada Orang Kaya Jeneral [J.C. Collet] di Bengkulu bertarikh 1712M

Cap: Sultan Abdul Jalil mempunyai tahta kebesaran herajaan negeri Minangkabau mengaku anak kepada tahta Sultan Nasar yang h-n-y-b-b-f

Ini surat memeri tahu segala anak Inggeris yang berjabatan dalam Pulau Sumatera ini. Barang tahu Orang Kaya Jenderal yang dalam negeri Bengkahulu, adapun tatkala Gompeni duduk pada Pu(lau) Sumatera ini, ialah Kapten Mister (Du) Jardin yang datang ke dalam Inderapura, siapatah yang memegangkan Gompeni tatkala pada masa itu ialah Tunku Sultan Muhammad Syah dengan Tunku Baginda Raja Makota. Adapun perjanjian Tunku Sultan Muhammad Syah serta Tunku Baginda Raja Makota dengan Gompeni lalu pada negeri hingga Inderapura datang kepada Seblat dengan Ketaun diberikan oleh Tunku Sultan Muhammad Syah serta Tunku Baginda Raja Makota kepada Kompeni akan {akan} tempatnya berniaga, tiada boleh berniaga dengan orang yang luar daripada Gompeni Inggeris, anya Gompeni tiada memeri usul negeri atau biaya negeri ini, anya apatah utang Gompeni berbelanja masuk seribu kapal habis harta Gompeni, akan belanja negeri ini tia(da) menjadi utang oleh segala besyar dalam negeri ini, anya hukum Gompeni pada Gompeni, hukum Melayu pada

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Melayu, itulah perjanjian Gompeni dengan Tunku Sultan Muhammad Syah serta Tunku Baginda Raja Makota. Ialah kembalilah Kapitan Mister (Du) Jardin kepada negeri Madras, ialah datang Komander Mister Ord [h-r] menegohi pada janjikan itu. Itu pun mati Komander Mister Har berganti dengan Komander Mister p-t, mati Komander Mister Gibbon serta Kapitan Mister (Du) Jardin, maka bertambah teguhlah perjanjian itu.

Kemudian daripada itu ada tiga tahun lamanya mukahlah Tunku Sultan Muhammad Syah daripada Gompeni Inggeris, larilah ia ke Menjuto, Raja Menjuto pun mati, dudu'lah Tunku Sultan Muhammad Syah itu di Menjuto, diambilah anak Wolanda. Tinggallah Komandar Mister Giban dengan Baginda Raja Muda saudara Tunku Baginda Raja Makota lalulah ia ke Teramang membawa anak Inggeris ialah Mister Moody, yang Komandar dalam Teramang anak Wolanda pun, dudu'lah ia di Bantal serta orang Tunku Sultan Muhammad Syah. Itu pun berkelailah Tunku Baginda Raja Makota serta Gompeni dengan rakyat Tunku Sultan Muhammad Syah. Baginda Raja Muda pun berkelai pula dalam Inderapura dengan rakyat Tunku Sultan Muhammad Syah. Itupun berapa lamanya anak Wolanda ke Padang. Baginda Raja Muda pun larilah ia ke Teramang serta s-l-d-a-d kepada saudaranya Tunku Baginda Raja Makota. Itupun berapa lamanya berkelai dalam Teramang dengan rakyat Tunku Sultan Muhammad Syah, Wolanda pun larilah ke Padang, rakyat Tunku Sultan Muhammad Syah pu(n) larilah ke Menjuto; segala orang Anak Sungai pun dapatlah oleh Tunku Baginda Raja Makota. Itupun ilanglah Komandar Mister Moody.

Itupun sembilan Komandar yang tiada berubah seperti janjian itu: pertama Mister Mudi, kedua Mister a-t-n [?John Acton atau Matthias Hatton], ketiga Mister b-l, keempat Mister Kennedy, kelima Mister Frith, keenam Mister d-l [?Delapie], ketujuh Mister Eyton, keselapan Mister b-w-g-n, kesembilan Mister w-y-l-a. Ada jua tegoh seperti perjanjian itu; ilang Komandar Mister w-y-l-a, tiada lagi perjanjian seperti itu. Datang sekarang siapa tahu baik siapa jahat Anak Sungai ini, tiadalah Tunku Baginda Raja Makota tahu pada bicara itu.

Ini tatkala Gompeni duduk pada negeri Bengkahulu. Mister Bloome nama Komandarnya, siapatah yang memegangkannya ia Pangiran Ujang Galah dengan Orang Kaya Lela Maharaja. Sembilan Komandar di Bengkahulu yang memegangkan perjanjian itu: pertama Mister Bloome, kedua Mister Broughton, ketiga Mister Sowdon, keempat Mister Fleetwood, kelima Mister b-l-t, keenam Mister Mildmay, ketujuh Mister Watts, keselapan Mister Hoyle, kesembilan Orang Kaya Jenderal Mister Cross. Ada jua lagi tegoh seperti janjian itu; ilang Orang Kaya Jenderal Mister Cross, tiada lagi seperti janjian itu.

Sekarang Tunku Raja Makota punya tabik banyak2 kepada Orang Kaya Jenderal yang dalam Bengkahulu. Jikalau ada dipegang seperti janjian itu, suka Tunku Baginda Raja Makota. Jikalau tiada dipegang oleh Orang Kaya Jenderal seperti janjian itu, lebih suka Tunku Baginda Raja Makota pada bicara itu.

Kemudian daripada itu barang tahu Orang Kaya Jenderal tatkala Mister Frid Komandar dalam Teramang, ialah Mister Mildmay Komandar di Bengkahulu, ialah Tunku Baginda Raja Makota menyuruh anaknya Raja Kecil Besar berlayar ke negeri Madras dengan kapal Kapitan p-r-t bertanyakan apa kehendak Gompeni pada Pulau Sumatera ini, apa kata Jenderal yang dalam negeri Madras yang bernama Mister William Gyfford menyuruh meminta cap kepada Tunku Sultan yang dalam Minangkabau yang empunyah Pulau Sumatera itu. Itu pun kembali Raja Kecil Besar ke Teramang membawa bicara itu. Itupun menyuruhlah Tunku Baginda Raja Makota ke Minangkabau meminta cap. Itupun berolehlah cap daripada Tunku Sultan dalam

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

negeri Minangkabau, cap serta dengan wakilnya, siapatah yang wakil mutlak oleh Tunku Sultan dalam negeri Minangkabau ialah Tunku Baginda Raja Makota akan memegangkan Gompeni Inggeris, barang di mana tempat suka Gompeni duduk dalam Pulau Sumatera ini, karena cap itu sudah lalu ke negeri Inggeris. Sekarang Tunku Baginda Raja Makota bertanya kepada Orang Kaya Jenderal, apa sebabnya maka bicara selaku ini, beritahu jua Tunku Baginda Raja Makota oleh Orang Kaya.

Kemudian daripada itu barang tahu Orang Kaya Jenderal yang dalam negeri Bengkahulu lalu pada rial enam suku pada sebahara lada dikasih oleh Gompeni kepada Tunku Baginda Raja Makota, bukan ada biaya bukan asal negeri, karena rial enam suku pada sebahara lada itu akan makanan dikasih Gompeni kepada Tunku Baginda Raja Makota hendak dikaji oleh Gompeni, tiada patut ialah dikasih oleh Kompeni rial enam suku itu kepada Tunku Baginda Raja Makota.

Inilah asal2 Gompeni duduk pada Pulau Sumatera ini, barang2 tahu segala anak Inggeris yang berjabatan di dalam Sumatera ini. Tamat.

Sumber Gallop dan Arps (1991)

vii. A18/S2: Surat dari Sultan Gandam Syah, Muko-Muko 1 kepada Syarikat Hindia Timur bertarikh 1733M (Lampiran G)

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Surat dari Sultan Gandam Syah, Muko-Muko 1 kepada Syarikat Hindia Timur ditulis pada September 1733M. Surat yang ditulis dengan dakwat ini menggunakan kertas buatan Belanda berukuran 445 x 281mm dan mempunyai cap mohor berwarna hitam di bahagian atas surat (Gallop 1991).

سورة تولس دان اخلاص سرة تابع باڤق٢ سرة دغن ڤوته هات جو اداڠ درڤد تيڤ٢ مالم دان سيڠ تياد برماس دان كتيک، ياءيت درڤد تيڤ٢ ماس يڠ دڤرتون سري سلطان كندم شاه دالم موک٢ اداڠ، دسمڤيکن الله تعالى كيراڠ كڤد كمڤني دالم نکرى اڠلن يڠ منجادي كڤال كڤد سکل تمڤة نکري يڠ اد دودک اورڠ ڤوته اڠکري ڤد تيڤ٢ نکري يڠ بسر٢ در اتس اڠن سمڤي كباوه اڠن، مشهورله عادل موره كمڤني كڤد تيڤ٢ نکري دان بندر يڠ بسر٢ دان اداله سکل همب الله اية منريم سجوء دان كنوڠن دان كسنتوشاهن سبب براوله كاءديلن كمڤني سرة دغن كموراهنڠ اداڠ بارڠ تاه كمڤني اكن حال فري حال همب اتس بركيرم سورة تابع باڤق٢ اين اكن ممبري تهوكن منت همب باڤق٢ كڤد كمڤني دان جكلو اداكن فاتت ددالم فيكر كمڤني اكن سڤرة منت همب اية، بأيک كمڤني مناره كوت بات ددالم موک٢ سوڤاي سکل هات منتري دان فرواتن سجوء هتيڠ. دان لاک ڤد تيڤ٢ نکرى يڠ ادا امفر اية، بير كچل هتيڠ يڠ هندق بربواة جاهة كڤد همب دان كڤد منتري دان فراواتن يڠ اد دباوه فرنته همب، سوڤاي كمڤني تاه اداڠ. كمدين درڤد اية ڤيكر همب مسكي همب مات تڠكل كڤد بارڠ سياڤ يڠ اكن منجادي راج ددالم انق سوڠي تيدقله ڤد فرنيكاءن كمڤني سڤرة لاد اكن كورڠ لاكي، ملينكن اكن برتمبه٢ جو ڤد تيڤ٢ موسن سوڤاي اورڠكا (اورعک) كمڤني تاه اداڠ كمدين درڤد اية ڤول. ددالم فيكر همب بلم له

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

دهول٢ ممنت سڤره منت همب اية كارن ددالم هات همب مک همب بران ممنت سڤرة اية بير ككل سلماڽ٢ كمڤني ممكڠكن انق سوڠي سوڤاي سنڠ دان سنتوش سكل اين نكري يڠ اد دباوه فرنته همب. دان لاكي بيرcek برتمبه٢ كرس هات سكل منتري دان فرواتن مڠرجاكن ڤرنيكاءن كمڤني سڤرة كبن لاد اية ددالم انق سوڠي، ايتو٢ ددالم ڤيكر همب. دان جكلو اداكن ڤاتت ددالم ڤيكر كمڤني اكن سڤرة منت همب اية اداڽ كمدين درڤد اية فيكر همب سكال كمڤني سوسه دان بارڠ اكن بلنج كمڤني مڠرجاكن كوت بات اية دان لاكي ڤاكر ساي دان تمڤت كمڤني سكالي سڤرة دهول اية اكن سوسه جو كمڤني مڠرجاكن تمڤت اية، فيكر همب سڠكهڤون سڤرة اية منت همب ملينكن كمڤني ڤوڽ وردي همب دڠر شوڤاي كمڤني تاه اداڽ. كمدين درڤد اية منت همب باڤق٢، دان جكلو اداكن ڤاتت ددالم فيكر كمڤني، بري همب سات تندا كسوكاءن كمڤني يڠ اكن همب فكڠ مسكي اوڤام داون كاي سهلي يڠ تياد اكن هابس سلماڽ٢، مسكي همب مات بير تڠكل كڤد راج يڠ لاين دبلاكڠ همب بارع سياڤ ڤاتت ددالم فيكر كمڤني اداڽ. كمدين درڤد اية بوله كمڤني برتاڽ كڤد كڤيتن رابن ذيكن اكن تمڤة كمڤني ددالم موک٢، كارن كڤيتن اية اد

سام٢ دڠن همب كبنتل ترامڠ براچڠ لاد يڠ دباو كڤل اية. كڤيتن اية اد مليهة سمواڽ بايک دان جاهتڽ ددالم انق سوڠي اية سوڤاي كمڤني تاه اداڽ. سات فون بلم جدنرمات همب كڤد كمڤني ملينكن هات ڤوته دان جرنه ڤد تيف٢ مالم دان سيڠ. تمت الكلام والله اعلم بالصواب.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Transiliterasi A18/S2: Surat Sultan Gandam Syah dari Muko-Muko 1 kepada Syarikat India Timur bertarikh 1733M

Cap: Seri Sultan Gandam Syah

Qawluh al-haqq

Surat tulus dan ikhlas serta tabik banyak2 serta dengan putih hati jua adanya daripada tiap2 malam dan siang tiada bermasa dan ketika, iaitu daripada tiap2 masa Yang Dipertuan Seri Sultan Gandam Syah dalam Muko2 adanya, disampaikan Allah taala kiranya kepada Kompeni dalam negeri Ingglan yang menjadi kepala kepada segala tempat negeri yang ada duduk orang putih Inggri(s) pada tiap2 negeri yang besar2 dari atas angin sampai ke bawah angin, masyurlah adil murah Kompeni pada tiap2 negeri dan Bandar yang besar2 dan adalah segala hamba Allah itu menerima seju' dan kenaungan dan kesentosyahan sebab beroleh keadilan Kompeni serta dengan kemurahannya adanya.

Barang tahu Kompeni akan hal peri hal hamba atas berkirim surat tabik banyak2 ini akan memberi tahukan minta hamba banyak2 kepada Kompeni, dan jikalau adakan patut di dalam pikir Kompeni akan seperti minta hamba itu, baik Kompeni menaruh kota batu di dalam Muko2 supaya segala hati menteri dan peruatan seju' hatinya. Dan lagi pada tiap2 negeri yang ada ampir itu, biar kecil hatinya yang hendak berbuat jahat kepada hamba dan kepada menteri dan peruatan yang ada di bawah perintah hamba,

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

supaya Kompeni tahu adanya. Kemudian daripada itu pikir hamba meski hamba mati, tinggal kepada barang siapa yang akan menjadi raja di dalam Anak Sungai tidaklah pada perniagaan Kompeni seperti lada akan kurang lagi, melainkan akan bertambah2 jua pada tiap2 musin, supaya orang kaya Kompeni tahu adanya. Kemudian daripada itu pula di dalam pikir hamba belumlah raja2 yang dahulu2 meminta seperti minta hamba itu karena di dalam hati hamba maka hamba berani meminta seperti itu biar kekal selamanya2 Kompeni memegangkan Anak Sungai supaya senang dan sentosya segala isi negeri yang ada di bawah perintah hamba. Dan lagi biar bertambah2 keras hati segala menteri dan peruatan mengerjakan perniagaan Kompeni seperti kebun lada itu di dalam Anak Sungai, itu2 di dalam pikir hamba. Dan jikalau adakan patut di dalam pikir Kompeni akan seperti minta hamba itu adanya. Kemudian daripada itu pikir hamba, segala Kompeni itu susah dan barang akan berapa akan belanja Kompeni mengerjakan kota batu itu, dan lagi pagar saya dan tempat Kompeni sekali seperti dahulu yang akan susah jua Kompeni mengerjakan tempat itu, pikir hamba sungguhpun seperti itu minta hamba melainkan Kompeni punya wardi hamba dengar syupaya Kompeni tahu adanya.

Kemudian daripada itu minta hamba banyak2, dan jikalau adakan patut di dalam pikir Kompeni, beri hamba satu tanda kesukaan Kompeni yang akan hamba pegang, meski upama daun kayu sehelai yang tiada akan habis selamanya2, meski hamba mati beri tinggal kepada raja yang lain di belakang hamba, barang siapa patut di dalam pikir Kompeni adanya. Kemudian daripada itu boleh Kompeni bertanya kepada Kapitan r-a-b-n dh-y-k-n akan tempat Kompeni di dalam Muko2, karena Kapitan itu ada sama2 dengan hamba ke Bantal Teramang berdacing lada yang dibawa kapal itu. Kapitan itu ada melihat semuanya baik dan jahatnya di dalam Anak Sungai itu, supaya Kompeni tahu adanya.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Satu pun belum cendera mata hamba kepada Kompeni melainkan hati putih dan jernih pada tiap2 malam dan siang. *Tammat al-kalam wa-'llahu alam bi-al-h-w-a-b.*

Sumber Gallop dan Arps (1991)

viii. A18/S3: Surat Gabenor Jeneral R. De Klerk kepada Sultan Muhammad Bahauddin Palembang bertarikh 1782M (Lampiran H)

Naskhah bertarikh 7 Mei 1779 ini adalah surat daripada Gabenor Jeneral R. De Klerk di Betawi kepada Sultan Muhammad Bahauddin, Palembang. Surat ini bertulisan Jawi menggunakan dakwat di atas kertas buatan Asia bersaiz 490 x 280 mm. Terdapat cap mohor berwarna merah di bahagian atas kanan selari dengan permulaan teks (Gallop 1991).

بهو كورندور جندرال رينير دكلير ك دان سكلين رادن فن انديا بركيريم اين سورة اخلاص صحبة برصحبة دان بركاسه٢ن كڤد صحبة هندي تولنڤ ڤادك سري سلطان راتو محمد بهاءالدين راج اتس تحت كرجأن ڤلمبغ. دڤوهنكن اتسڤ صيحت دان عافية سرة دولت دان سكال بركة يغبولهء ممبهكياكن ڤد سنديرڽ بسرة رعية٢ن

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

استميو قول صحبة برصحبة قد انتار برتون سلطان دغن كمڤني ولندوي، بوله تڠكل تتف دان تكه هڠك زمان يڠ متاخر اداڤ وبعده كمدين درڤد ايت ڬوندور جندرال دان رادن فن انديا ممري تاهو كڤد ڤادک سري سلطان يڠ سده اي تريم صحبة تون سلطان يڠترمكتوب ڤد دو ڤوله انم هاري بولن اقتوبر تاهن سريب توجه راتس توجه فوله دو لاڤن مک تله ممري ساڠت سوک رضا ڤداڤ سبب ملهت دالمڤ ايت تون سلطان منيتهكن ڤد رعية٢ كرجأن مراجنكن ديريڠ دان مڠرجاكن دڠن سڠكهڠ سڤاي دتمبهكن ڤرنيكأن كمڤني. سبڬيلاڬ ڬورندو جندرال دان رادن فن انديا ممري يقين ڤد ڤادک سري سلطان يڠ ڤد ڤيهق كوندور جندرال دان رادن فن انديا تياد ڤنّه اكن تقصير سڤاي ميمڤيكن سكال كسكأن دان ڤربنتون يڠ سراڤت٢ اتس ڤڠهرڤن يڠتون سلطان درڤد ڤيهقڤ اكن تياد كورڠ مڠوسهاكن سڤاي تيڤ٢ تاهن ڤد مثورة سورة وعد ڤرجنجين يڠترسمڤه ميرهكن سكر٢ كڤد كمڤني ولندوي تيک لڤس ڤيكل تمبه ڤوته بسرة سجملة لاد يڠڤاتت اتس هرک٢ يڠ سده تتڤكن، استميوه\استيموه لاک دهارڤ ڤول تون سلطان اكن ميمڤيكن كلازمن يڠترڬڠ اتسڤ دالم تاهن اين يڠ سده جاهو ماسڤڤ جو اداڤ. تمت الكلام بالخير.

Transiliterasi A18/S3: Surat R.de Klerk di Batavia kepada Sultan Muhammad Bahauddin dari Palembang bertarikh 1779M

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Qawluh al-haqq wa kalamuh al-sidq

Bahawa Gurnadur Jenderal Reynier de Klerk dan sekalian Raden van India berkirim ini surat ikhlas sahabat-bersahabat dan berkasih2an kepada sahabat handai taulannya Paduka Seri Sultan Ratu Muhammad Bahauddin, raja atas tahta kerajaan Palembang, dipohonkan atasnya sihat dan afiat serta daulat dan segala berkat yang boleh membahagiakan pada sendirinya beserta rakyat2nya istimewa pula sahabat-bersahabat pada antara Tuan Sultan dengan Kompeni Wolandawi, boleh tinggal tetap dan tegoh hingga zaman yang mutakhirin adanya.

Wabadahu kemudian daripada itu Gurnadur Jenderal dan Raden van India memeri tahu kepada Paduka Seri Sultan yang sudah ia terima sahifat Tuan Sultan yang termaktub pada dua puluh enam hari bulan Oktober tahun seribu tujuh ratus tujuh puluh dualapan. Maka telah memeri sangat suka rida padanya sebab melihat dalamnya itu Tuan Sultan telah menitahkan pada rakyat2 kerajaan merajinkan dirinya dan mengerjakan dengan sungguhnya, supaya ditambahkan perniagaan Kompeni.

Sebagailagi Gurnadur Jenderal dan Raden van India memeri yakin pada Paduka Seri Sultan yang pada pihak Gurnadur Jenderal dan Raden van India tiada p-h-b akan taksir supaya menyampaikan segala kesukaan dan perbantuan yang serapat2 atas pengharapan, yang Tuan Sultan daripada pihaknya akan tiada kurang mengusahakan supaya tiap2 tahun pada menyurat surat waad perjanjian yang tersumpah menyuruhkan segera2 kepada Kompeni Wolandawi tiga laksa pikul timah putih beserta sejumlah lada yang patut atas harga2 yang sudah tetapkan, istimewa lagi diharap pula Tuan Sultan atasnya dalam tahun ini yang sudah jahu masuknya jua adanya. Tammat al-kalam bi-al-khayr.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Tersurat dalam Kota Intan Pulau Jawa Besyar pada tujuh hari bulan Mei tahun seribu tujuh ratus tujuh puluh sembilan.

Sumber Gallop dan Arps (1991)

ix. A18/S4: Surat Sultan Sulaiman, Banjarmasin kepada G.J. Willem Arnold Alting bertarikh 1792M (Lampiran I)

Surat ini dikirim oleh Sultan Sulaiman kepada G.J [Willem Arnold Alting], tanggal 2 Ramadhan 1206 (24 April 1792). Menurut Wieringa, surat ini diterima di Batavia pada 7 Jun 1792. Surat ini ditulis dengan dakwat hitam atas satu halaman berukuran 48 x 26 cm, 24 baris. Kertas licin dan tipis, buatan Asia. Keadaan fizikal naskhah agak teruk kerana seluruh sisi tepi kanan serta garis lipatan (antara teks dan kolofon) sudah rosak dan berlubang-lubang. Tidak ada cap kertas. Cap sudah hilang dan hanya kelihatan bekas tempatnya, di bahagian atas kanan, sejajar dengan permulaan teks. Kepala surat berada di tengah sisi atas, berupa kaligrafi dalam bentuk sebuah segi tiga sama sisi dengan sisi dasar lengkung. Isi surat membicarakan tentang harga barang-barang yang ditukar antara kedua pihak, serta keluhan bahawa hak Sultan atas separuh cukai tidak mahu dibayar oleh Fetor setempat. (Naskah ini sudah dideskripsi oleh Wieringa (1998) dan Iskandar (1999)).

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

قول الحقّ والكلامه الصّدق

بهو فادک سري سلطان سليمان المعتمد على الله ميمفيكن ورقت الاخلاص وتحفت الاجناس اكن تند صحبت برصحبت دان كاسه بركسيهن سلاک اد فرايدارن چكروال دان مالم دان سيغ سمفي كيراڠ كفد صحبت كيت كورندور جندرال دان سكل رادن فن انديا يغ عارف بجقسان فد ممرنتهكن سكل نكري مک دفوهنكن اتس صحبت دان عافيت سرتدافت سلامت عمر فنجغ اداڠ وبعده كمدين دريت بارغمعلوم كيراڠ صحبت ايت كورندور جندرال دان سكل رادن فن انديا اداله فادک سري سلطان تله منريم سكفغ ورقه درفد صحبت كيت كوندور جندرال دان سكل رادن فن انديا مک ترسبوت دالمڠ بهو اد صحبت كيت بركيرم صحلت هيجو سكايو دان بلدرو ميره سكايو مک اكن حال يغ دمكين ايت تله كيت تريم دغن ببراف كسكأن دان كريضأن سرت منريم كاسه باڽق ٢ كفد صحبت كيت كورندور جندرال دان سكل رادن فن انديا شهدان مک اكن هركاپ تله سوده كيت كاسهكن سام تاغن افروس جاكف كلقمان دبنجر يايت دغن دو راتس دو ريال سسوک مک سفركار لاک فادک سري سلطان برمقصود اكن دكريمي كفد صحبت كيت كورندور جندرال دان سكل رادن فن انديا

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

يايت استوفين كونڠ داسرن دان توكا بارڠدو فاسڠ مک اکن هرکن صحبت کيت
ڬورندور جندرال دان سڬل رادن فن انديا تاره دالم سورة سبا ڬيلاڬ کيت ممبري
معلوم کفد صحبت کيت ڬورندور جندرال دان سڬل رادن فن انديا درفد حال چوکي
تڠکو تتکال تمفو کمي سارسروس داتڠ کبنجر مک کيت بچراکن دڠن
کميسارسروس مک کات کمي سارسروس لبه بائيک ماسق سام کمفني مک کيت
ماسقکن کفد کمفني اکن چوکي تتکو ايت مک فد سکارڠ اين بهڬينڬ کفد کيت مک
کيت منت فد فيتور فندر بورم مک ديان تياد ماو مڠاسهکن کفد کيت سکارڠ اين
بڬيمان جوڬ بچارا صحبت کيت ڬورندور جندرال دان سڬل رادن فن انديا کارن
ترسبت ددالم وعد فرجنجأن فد فصل يڠ کتوجه بلس سکلين بيا٢ ددالم نڬري بنجر
سکلين کمفني يڠمموڠت تتاف کمفني فرجنجان فد کيت اکن دبايو سفاروڽ درفد ريال
يڠ ماسق فد تيف٢ تاهن در بيا٢ يڠ دفوڠت درفد سکلين بيا٢ بائيک درفد بيا٢ يڠ
دجوال دباوه تاڠن اکن ببراف تاهن لماڽ اتو بيا٢ يڠ دجوال دڠن ظاهر يڠ سدي
دهلوڽ اتو يڠ بهار ددافت کمدينڬ نسچاي کمفني کاسه سفاروڽ کفد کيت مک
سکارڠ سواتفون تياد علامت المحبة برکاسه برکسهن دڠن جرنه هات هات کادان
انتن دو بيج يڠ ساتو بيج برت توجه قراط کورڠ ستڠه فيت دان يڠ ساتو بيج برت
تڠه ليم قراط کورڠ ستڠه فيت تتاف يڠ ساتو بيج اد جاهت سديکت کارن کيت
منچاري يڠ بائيک اد سوسه کارن انتن يڠ يسر باڤق دچوري اورڠ دان امس برت ليم
فوله ريال ستڠهڽ امس ماسق دان ستڠڽ امس فاسير دمکين ايت إداڽ تمت الکلام
بالخير والسّلام

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

ترسورة فد کوت کوبو کنچان هجرة سريب دو راتس انم تاهن دو هاريبولن رمضان
هاري ثلاث جم فوکل سمبيلن

Transiliterasi S4/A18: Surat Sultan Sulaiman kepada G.J (Willem Arnold Alting) bertarikh 1792M

Qawluhu al-haqq wa kalamuhu a-sadiq

Bahwa Paduka Sri Sultan Sulaiman *al-Mu'tamid ala al-Lah* menyampaikan *waraqat al-ikhlas wa tuhfat al-ajnas* akan tanda sahabat-bersahabat dan kasih-berkasihan selagi ada peredaran cakrawala dan malam dan siang, sampai kiranya kepada sahabat kita Gurnadur Jenderal dan segala Raden van India yang arif bijaksana pada memerintahkan segala negeri, maka dipohonkan atasnya sehat dan afiat serta dapat selamat umur panjang adanya.

Wa ba'dahu kemudian dari itu, barang maklum kiranya sahabat kita Gurnadur Jenderal dan segala Raden van India adalah Paduka Sri Sultan telah menerima sekeping warkat daripada sahabat kita Gurnadur Jenderal dan segala Raden van India, maka tersebut dalamnya bahwa ada sahabat kita berkirim sakhlat hijau sekayu dan beludru merah sekayu. maka akan hal yang demikian itu telah kita terima dengan beberapa kesukaan dan keridaan serta menerima kasih banyak-banyak kepada sahabat kita Gurnadur Jenderal dan segala Raden van India.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun PustakaTBainun ptbupsi

Syahdan maka akan harganya telah sudah kita kasihkan sama tangan a-kh-r-w-s Jacob Klakman di Banjar, yaitu dengan dua ratus dua real sesuku. Maka seperkara lagi Paduka Sri Sultan bermaksud akan dikirimi kepada sahabat kita Gurnadur Jenderal dan segala Raden van India, yaitu a-s-t-w-p yang kuning dasarnya dan toga barang dua pasang. Maka akan harganya sahabat kita Gurnadur Jenderal dan segala Raden van India taruh di dalam surat.

Sebagai lagi kita memberi maklum kepada sahabat kita Gurnadur Jenderal dan segala Raden van India daripada hal cukai tangku tatkala tempo Komisaris Roos datang ke Banjar. Maka kita bicarakan dengan komisaris Roos. Maka kata Komisaris Roos, lebih baik masuk sama Kompeni. Maka kita masukkan kepada Kompeni akan cukai tangku itu. Maka pada sekarang ini akan bahagiannya kepada kita, maka kita minta pada Fetor van der Braam, maka dianya tiada mau mengasihkan kepada kita. Sekarang ini bagaimana juga bicara sahabat kita Gurnadur Jenderal dan segala Raden van India, karena tersebut di dalam waad perjanjian pada pasal yang ketujuh belas sekalian biaya di dalam negeri Banjar sekaliannya Kompeni yang memungut. Tetapi Kompeni perjanjian pada kita akan dibayar separunya daripada real yang masuk pada tiap-tiap tahun dari bea-bea yang dipungut daripada sekalian bea-bea, baik daripada bea-bea yang dijual di bawah tangan akan beberapa tahun lamanya, atau bea-bea yang dijual dengan zahir yang sedia dahulunya, atau yang baharu didapat kemudiannya, nescaya Kompeni kasih separunya kepada kita.

Maka sekarang suatu pun tiada *'alamat al-mahabbah* berkasih-berkasihan dengan jernih hati hanya keadaan intan dua biji yang satu biji berat tujuh karat kurang setengah p-y-t dan satu biji berat tengah lima karat kurang setengah p-y-t, tetapi yang satu biji ada jahat sedikit dari karena kita mencari yang baik ada susah karena intan yang besar banyak dicuri orang, dan emas berat lima puluh real setengahnya emas masak dan setengahnya emas pasir, demikian itu adanya. *Tammat al-kalam bi al-khayr wa al-salam.*

Tersurat pada Kota Bumi Kencana Hijrat seribu dua ratus enam tahun, dua hari bulan Ramadhan, hari Selasa jam pukul sembilan.

Sumber Mu'jizah (2009)

iix A18/S5: Surat Sultan Banjar kepada GJ (Williem Arnold Alting) bertarikh 1796M (Lampiran J)

Surat ini dikirim oleh Sultan Banjar kepada GJ [Willem Arnold Alting], tanggal 9 Zulhijah 1210 (15 Jun 1796). Surat berisi pemberitahuan bahawa Sultan sudah menerima bingkisan, yang isinya didaftarkan satu persatu. Surat ini ditulis atas satu halaman berukuran 26.5 x 48.5 cm, 12 baris. Kertas rupanya buatan Asia. Tulisan sangat bagus, rapi, dan jelas dengan dakwat berwarna hitam. Keadaan naskhah masih baik. Tidak ada cap kertas. Cap sudah hilang dan hanya kelihatan bekas tempatnya, di bahagian atas sisi kanan, sebaris dengan permulaan teks. Kepala surat berada di tengah sisi atas, berupa kaligrafi dalam bentuk sebuah segi tiga sama sisi dengan sisi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

dasar lengkung (Naskhah ini sudah dideskripsi oleh Wieringa (1998) dan Iskandar (1999)).

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

قول الحقه والكلامة الصّدق

بهو فادک سلطان يڠ ممفياي تحت كرجان ددالم دايره اقطار نڬري بنجر دان سڬل راج٢ بركيريم سورت تند صحبت برصحبت دان بركاسه كسيهن اتس جالن برتولڠ تلوڠن بارڠدسمفيكن كيراڠ كفد صحبت كيت ڬورندور جندرال دان سڬل رادن فن انديا يڠ مها بايک يڠ دودق ددالم نڬري بتاوي يڠ عارف لاڬ بجقسان مک دفوهنكن اتسڠ صحت دان عافيت سرت ب اوله سلامت عمر فنجڠ اداڠ وبعد كمدين درڤد ايت بارڠمعلوم افاله كيراڠ صحبت كيت ڬورندور جندرال دان سڬل رادن فن انديا اداله كيت ممبري خبر فد صحبت كيت اكن فريحال كيت سوده منريما بڠكيسن صحبت كيت يڠ دباو كفيتن كيچي يائيت دو فوله فون رمفه٢ ليم فون بوڠا فال دان ليم فون بوه فال دان ليم فون چڠكه دان ليم فون كايو مانس دان دو كايو چندي سترا فنجڠ سمبيلن هست دان ليم كايو چت هالس دان امفت كايو موري هالس دان سفوله كايو كمباي هالس فنجڠ دلافن هست فد ليم بلس هاري بولن راجب تاهن سريب دو راتس سفوله بتل يائيت كيت مزيما كاسه بكيتو باڤق سرت دڠن هات يڠ فوته شهدانلاک ددالم سورة اين تياد اف٢ بيچارا لاين سورة ايتوله اد بيچار دمكين اداڠ تمت الكلام.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

ترسورة ددالم كوت بوم كنچان فد تاريخ سريب دو راتس كفد سمبيلن هاري بولن ذوالحجه هاري اربع جم فوكل امفت.

Transiliterasi A18/S5: Surat Sultan Banjar kepada GJ (Willem Arnold Alting) bertarikh 1796M

Qawluhu al-haqq wa kalamuhu al-sadiq.

Bahwa paduka sultan mempunya takhta kerajaan di dalam daerah *aqtar* 37 negeri Banjar dan segala raja-raja berkirim surat tanda sahabat-bersahabat dan berkasih-kasihan atas jalan bertolong-tolongan, barang disampaikan kiranya kepada sahabat kita Gurnadur Jenderal dan segala Raden van India yang maha baik yang duduk di dalam negeri Betawi yang arif lagi bijaksana maka dipohonkan atasnya sehat dan afiat serta beroleh selamat umur panjang adanya.

Wa ba' du kemudian daripada itu, barang maklum apalah kiranya sahabat kita Gurnadur Jenderal dan segala Raden van India adalah kita memeri kabar pada sahabat kita akan perihal kita sudah menerima bingkisan sahabat kita yang dibawa kapiten kici, yaitu dua puluh pon rempah-rempah, lima pon bunga pala, dan lima pon buah pala, dan lima pon cengkih, dan lima pon kayu manis, dan dua kayu cindai sutera panjang sembilan hasta, dan lima kayu cita halus, dan empat kayu mori halus, dan sepuluh kayu kembaya halus panjang delapan hasta, pada lima belas hari bulan Rajab tahun seribu dua ratus sepuluh betul, yaitu kita menerima kasih begitu banyak serta dengan hati yang putih.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Syahdan lagi di dalam surat ini tiada apa-apa bicara, lain surat itulah ada bicara, demikian adanya tammat al-kalam.

Tersurat di dalam kota Bumi Kencana pada tarikh seribu dua ratus kepada sembilan hari bulan Zulhijah hari Arba'a jam pukul empat.

Sumber Mu'jizah (2009)

Semua surat yang digunakan dalam kajian ini merupakan data sekunder yang dikumpul daripada pelbagai sumber iaitu koleksi Pusat Manuskrip Melayu, Perpustakaan Negara Malaysia dan buku-buku kumpulan surat Melayu lama iaitu *Surat Emas Budaya Tulis di Indonesia* oleh Gallop, A.T. dan Arps, B. (1991), *Illuminations the Writing Traditions of Indonesia* oleh Kumar, A dan McGlynn, J.H. (1996), *Warkah Melayu Lama* oleh Ab. Razak (2006) dan *Iluminasi dalam Surat-surat Melayu Abad ke-18 dan ke-19* oleh Mu'jizah (2009).

3.5 PROSEDUR PENGUMPULAN DATA

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Pengumpulan data dalam kajian ini melibatkan beberapa langkah iaitu mengenal pasti dan menyediakan sempadan (parameter kajian) dan mengumpul maklumat melalui bahan kajian. Dalam kajian ini, sempadan atau batasan kajian ialah ejaan Jawi yang terkandung dalam dokumen. Menurut Cresswell (1994) gelungan proses pengumpulan data mengandungi langkah-langkah berikut:

- Mengenal pasti tapak/individu/bahan
- Mendapat akses dan membina *rapport*
- Persampelan bertujuan
- Mengumpul data
- Merekod maklumat
- Menyelesaikan isu-isu lapangan
- Menyimpan data

Semua langkah-langkah yang disenaraikan Cresswell (1994) telah dipatuhi oleh pengkaji. Sehubungan itu, setelah proses mengenal pasti bahan kajian selesai, pengkaji melakukan proses mendapat akses dan membina *rapport* untuk mendapatkan bahan yang telah dikenal pasti itu. Proses pencarian bahan seterusnya membawa

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

kepada pemilihan sampel berdasarkan persampelan bertujuan. Setelah itu pengkaji mula mengumpul data melalui proses analisis kandungan mengikut kategori yang telah ditetapkan iaitu ejaan ekasuku, ejaan dwi/trisuku dengan kombinasi vokal dan kombinasi diftong, penggunaan dan bentuk huruf Jawi gubalan Melayu, penggunaan tanda diakritik, ejaan kata ganda, ejaan berangkai dan ejaan kata pinjaman Arab.

Secara terperinci, pengumpulan data kajian ini dibuat menerusi beberapa langkah iaitu penentuan unit analisis, semakan dan penandaan, pemilihan data dan transformasi data setelah dokumen dipilih menggunakan persampelan bertujuan (*purposive sampling*). Semua langkah tersebut dijelaskan dalam huraian di bahagian 3.5.1 hingga 3.5.5 berikut:

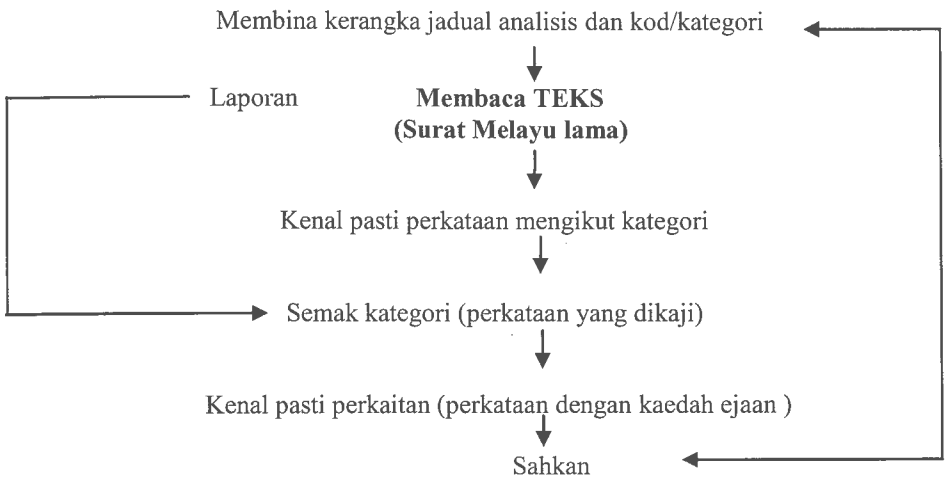
3.5.1 Penentuan unit analisis

Pengumpulan data dalam kajian ini dimulai dengan membuat proses pembacaan secara teliti dan berulang-ulang seperti saranan Endraswara (2008) dan Noraini (2010). Seterusnya, maklumat yang diperolehi daripada pembacaan tersebut dibahagikan kepada unit-unit kecil yang disebut dalam kajian ini sebagai *kategori* supaya data yang diperolehi mudah untuk dianalisis. Unit-unit tersebut kemudiannya ditulis kembali dalam jadual analisis supaya dapat diklasifikasikan jenisnya berdasarkan kaedah ejaan yang digunakan sama ada Kaedah Vokal, Kaedah Tanpa Vokal ataupun Kaedah Campuran. Bagi menentukan klasifikasi ejaan Jawi dalam kajian ini, kategori yang digunakan ialah Suku kata Terbuka+Suku kata Terbuka (SKB+SKB), Suku kata Terbuka+Suku kata Tertutup (SKB+SKT), Suku kata Tertutup+Suku kata Terbuka (SKT+SKB) dan Suku kata Tertutup+Suku kata Tertutup (SKT+SKT). Untuk tujuan analisis, pengkaji telah menyediakan senarai perkataan Jawi yang diperolehi daripada dokumen kajian mengikut kategori tersebut dalam bentuk jadual. Jadual tersebut digunakan untuk mengumpul perkataan yang telah dikeluarkan dari teks untuk diinterpretasi mengikut kategori tadi. Langkah ini menurut Noraini (2010) dianggap sebagai proses pembersihan data, yang memerlukan pengkaji membaca maklumat berulang kali dan memahami maklumat tersebut sambil meninjau jenis-jenis pengekodan yang akan dibuat, sama ada maklumat itu boleh dikategorikan

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

dengan tema-tema tertentu yang berkaitan dengan fokus kajian. Susunan proses ini adalah seperti Rajah 3.2 di bawah ini:

Rajah 3. 2 Kerangka analisis kajian diubahsuai dari kerangka analisis oleh Crabtee dan Miller (1992)
Sumber: Noraini Idris 2010

Merujuk kepada Rajah 3.2 di atas, pengkaji terlebih dahulu menyediakan kerangka jadual analisis yang mengandungi kategori yang telah ditetapkan sebelum analisis dapat dibuat secara terperinci. Kerangka jadual analisis yang dibina akan dibincangkan dalam bahagian 3.6 (Prosedur Penganalisisan Data). Pemilihan kerangka jadual analisis dibuat berdasarkan cadangan Crabtee dan Miller (1992) kerana ia lebih bersifat terbuka, iaitu boleh disemak semula selepas dipadankan dengan teks yang berkenaan. Di samping itu, penjanaan pola dan perkaitannya bersifat interpretif iaitu dengan memberi makna kepada teks yang dibaca, malahan kerangka boleh disediakan dengan hanya berdasarkan teks bacaan secara sepintas lalu. Walau bagaimanapun, aspek isi kandungan teks tidak menjadi fokus dalam kajian ini. Pengkaji menggunakan kerangka di atas sebagai panduan dalam membina jadual analisis kerana ia menepati keperluan kajian ini. Hal ini demikian kerana dalam kajian ini, langkah-langkah menganalisis perkataan perlu dijalankan secara terperinci dan direkodkan dengan jelas bagi membolehkan hasil dapatan dan hasil perbandingannya dinilai. Langkah-langkah yang dilakukan itu bermula dengan *mengenal pasti unit* iaitu mengenal pasti kaedah ejaan Jawi bagi perkataan yang dikaji dengan menyemak penggunaan huruf dan cara ejaan perkataan tersebut. Tujuan proses tersebut adalah untuk mengenal pasti perkaitan dan mengesahkan perkataan yang disenaraikan itu mengikut kategori yang

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

telah ditetapkan dalam jadual analisis. Peringkat mengenal pasti unit itu dilakukan dengan dua langkah iaitu *semakan dan penandaan* yang kemudiannya diikuti dengan *transformasi data*.

3.5.1 Semakan dan penandaan

Semakan dan penandaan melibatkan kerja memungut data yang berupa perkataan bertulisan Jawi daripada surat-surat Melayu lama. Fokus pengkaji pada peringkat ini adalah meneliti kaedah ejaan bagi setiap perkataan yang terkandung dalam surat-surat tersebut. Penelitian untuk tujuan semakan dan penandaan ini dilaksanakan dengan menggunakan jadual analisis yang telah diubah suai daripada Crabtee dan Miller (1992), seperti yang dipaparkan dalam Rajah 3.2. Proses ini dimulai dengan membaca teks, menanda perkataan mengikut kategori ejaan, membuat penelitian terhadap perkataan-perkataan tersebut dan memindah masuk (transformasi) semua perkataan yang telah ditanda ke dalam jadual analisis.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

3.5.2 Pemilihan data

Selepas proses semakan dan penandaan, langkah seterusnya adalah membuat pemilihan data bagi mengenal pasti pola ejaan Jawi bagi setiap perkataan yang disenaraikan dalam jadual analisis. Data tersebut dipilih daripada teks mengikut kategori yang telah ditetapkan dalam jadual analisis. Dalam proses membuat pemilihan data, kaedah yang digunakan adalah meneliti ejaan bagi kata dasar sahaja. Dengan lain perkataan, analisis ejaan dalam kajian ini tidak melibatkan kata imbuhan. Menurut Hamdan (1999) kata dasar ialah kata yang tidak berimbuhan. Bilangan suku kata yang membentuk kata dasar ini boleh terdiri daripada satu suku kata (ekasuku), dua suku kata (dwisuku) atau lebih daripada itu (trisuku/empat suku). Secara terperincinya, kata dasar ekasuku ialah kata yang terbentuk daripada satu suku kata sahaja yang terdiri daripada suku kata terbuka atau suku kata tertutup. Contohnya perkataan *ya* (suku kata terbuka) dan *pun* (suku kata tertutup). Kata dasar dwisuku pula ialah perkataan yang terdiri daripada dua suku kata. Sebahagian besar kata-kata Melayu jati berbentuk dwisuku. Di samping itu terdapat juga perkataan yang kata dasarnya mempunyai trisuku atau tiga suku kata. Dari segi bilangannya, kata dasar

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

trisuku tidak banyak dalam bahasa Melayu. Dalam menganalisis kata dasar trisuku dan ke atas, kajian ini menggunakan panduan dari Hamdan (2013) iaitu mengambil kira dua suku kata terakhir (praakhir) dan suku kata terakhir (akhir) sahaja.

Analisis pola ejaan yang dibuat dalam kajian ini merangkumi ejaan kata dengan kombinasi vokal dan ejaan kata dengan kombinasi diftong. Ejaan kata dengan kombinasi vokal terbahagi kepada dua kategori iaitu ekasuku dan dwi/trisuku. Kategori ekasuku atau perkataan yang mempunyai satu suku kata dianalisis berdasarkan empat pola, bergantung pada vokal yang menunjangi kata berkenaan iaitu:

i. Vokal e
ii. Vokal a
iii. Vokal i
iv. Vokal u/o

Bahagian dwi/trisuku pula mengandungi lapan kategori yang bergantung pada empat pola kombinasi vokal berikut:

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Kategori 1: Suku kata Terbuka+Suku kata Terbuka (SKB+SKB). Pola kombinasi vokal di bawah SKB+SKB ialah:

i. Pola 1: Pola kombinasi vokal (e-a), (e-i), (e-u)
ii. Pola 2: Pola kombinasi vokal (a-a), (a-i), (a-u)
iii. Pola 3: Pola kombinasi vokal (u-a), (u-i), (u-u)
iv. Pola 4: Pola kombinasi vokal (i-a), (i-i), (i-u)

Kategori 2: Suku kata Tertutup+Suku kata Terbuka (SKT+SKB). Pola kombinasi vokal di SKT+SKB ialah:

i. Pola 1: Pola kombinasi vokal (e-a), (e-i), (e-u)
ii. Pola 2: Pola kombinasi vokal (a-a), (a-i), (a-u)
iii. Pola 3: Pola kombinasi vokal (u-a), (u-i), (u-u)
iv. Pola 4: Pola kombinasi vokal (i-a), (i-i), (i-u)

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Kategori 3: Suku kata Terbuka+Suku kata Tertutup (SKB+SKT). Pola kombinasi vokal di bawah SKB+SKT ialah:

i. Pola 1: Pola kombinasi vokal (e-a), (e-i), (e-u)
ii. Pola 2: Pola kombinasi vokal (a-a), (a-i), (a-u)
iii. Pola 3: Pola kombinasi vokal (u-a), (u-i), (u-u)
iv. Pola 4: Pola kombinasi vokal (i-a), (i-i), (i-u)

Kategori 4: Suku kata Tertutup+Suku kata Tertutup (SKT+SKT). Pola kombinasi vokal di bawah SKT+SKT ialah:

i. Pola 1: Pola kombinasi vokal (e-a), (e-i), (e-u)
ii. Pola 2: Pola kombinasi vokal (a-a), (a-i), (a-u)
iii. Pola 3: Pola kombinasi vokal (u-a), (u-i), (u-u)
iv. Pola 4: Pola kombinasi vokal (i-a), (i-i), (i-u)

Kategori 5: Suku kata Terbuka+Suku kata Diftong (SKB+SKD)
Kategori 6: Suku kata Tertutup+Suku kata Diftong (SKT+SKD)
Kategori 7: Suku kata Diftong+Suku kata Terbuka (SKD+SKB)
Kategori 8: Suku kata Diftong+Suku kata Tertutup (SKD+SKT)

Pola kombinasi diftong yang terangkum dalam Kategori 5 hingga Kategori 8 pula dianalisis mengikut tiga kombinasi pola berikut:

i. Pola 1: Pola kombinasi diftong (ai)

Perinciannya ialah diftong (ai) di awal, di tengah dan di akhir kata dengan pola (ai), (e-ai), (a-ai), (i-ai), (u-ai), (o-ai).

ii. Pola 2: Pola kombinasi diftong (au)

Perinciannya ialah diftong (au) di awal, di tengah dan di akhir kata dengan pola (au), (e-au), (a-au), (i-au), (u-au).

iii. Pola 3: Pola kombinasi diftong (oi)

Perinciannya ialah diftong (oi) adalah di akhir kata sahaja. Diftong (oi) di akhir kata diperincikan kepada: (e-oi), (a-oi), (i-oi), (o-oi).

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Bagi ejaan yang menggunakan tanda diakritik, penganalisisannya merangkumi aspek berikut:

i. Cara ejaan perkataan pengaruh Arab tahap satu yang mengandungi tanda diakritik iaitu baris di atas (*fathah*), baris di bawah (*kasrah*), baris di hadapan (*dhammah*), tanda mati (*sukun*), baris dua di atas, di bawah dan di hadapan (*tanwin*), *tasydid* dan tanda *mad.*

ii. Cara ejaan perkataan pengaruh Arab tahap dua yang dibuat dengan menghilangkan tanda diakritik iaitu baris di atas (*fathah*), baris di bawah (*kasrah*), baris di hadapan (*dhammah*), tanda mati (*sukun*), baris dua di atas, di bawah dan di hadapan (*tanwin*), *tasydid* dan tanda *mad.*

Aspek lain yang turut dianalisis ialah penggunaan huruf Jawi gubalan Melayu serta lambang hurufnya, ejaan berangkai, ejaan kata ganda dan ejaan perkataan pinjaman Arab.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

3.5.4 Transformasi data

Proses pemilihan data, diikuti dengan proses transformasi data ke dalam lajur yang disediakan untuk tujuan penganalisisan data mengikut kategori. Proses ini memakan masa yang lama untuk disiapkan kerana pengkaji perlu teliti, agar tidak melakukan kesilapan yang boleh menjejaskan dapatan kajian. Setelah proses transformasi data, satu jadual perbandingan dibina bagi membolehkan pengkaji mengesan perbezaan ejaan dalam segi teks sezaman yang berlainan tempat dan kaedah ejaan yang paling dominan. Dalam fasa ini, ejaan perkataan berkenaan akan dibandingkan berdasarkan surat sezaman dan berbeza zaman, dan surat setempat dan berbeza tempat. Proses ini diakhiri dengan membuat kesimpulan akhir bagi menjelaskan hasil perbandingan tersebut dan mengenal pasti kaedah ejaan Jawi yang dominan dalam surat-surat tersebut.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

3.5.5 Pencatatan data

Proses pencatatan data perlu disertai dengan pemilihan data dan penyingkiran (pembuangan) data. Hal ini membawa maksud, data-data yang tidak relevan dengan kategori ejaan yang ditetapkan akan dibuang manakala data-data yang relevan sahaja diambil. Proses mencatat data ini melibatkan setiap perkataan dalam bahan kajian itu disisih mengikut kategori. Tugas ini perlu dilakukan dengan cermat dan berhati-hati untuk melihat sama ada ejaan perkataan itu kekal atau berubah-ubah dari satu abad ke satu abad yang lain, dan juga dari satu tempat ke satu tempat lain. Dalam proses pencatatan data, setiap perkataan yang digunakan secara berulang kali menggunakan ejaan yang sama, dalam surat yang sama dianggap sebagai satu perkataan. Sebaliknya, perkataan yang digunakan secara berulang kali dalam surat yang sama dengan ejaan yang berbeza, dianggap sebagai satu perkataan yang baharu. Hal ini bermakna, setiap perkataan dianalisis mengikut kategori ejaan yang telah dibina tanpa sebarang pengecualian. Setelah itu, pengkaji mengenal pasti pola ejaan bagi setiap perkataan tersebut dan menamakan kaedah ejaan yang digunakan berdasarkan pola ejaan yang ditemui sama ada menggunakan Kaedah Tanpa Vokal (0+0), Kaedah Vokal (1+1) atau Kaedah Campuran (0+1) atau/dan (1+0). Semasa proses ini, pengkaji turut menulis perkataan tersebut dengan ejaan Rumi menurut sebutannya dan bukan mengikut kaedah transliterasi sebenar.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

3.6 PROSEDUR PENGANALISISAN DATA

Seperti yang telah dibincangkan sebelumnya, data-data dalam kajian ini dianalisis mengunakan pendekatan analisis kandungan. Dalam kaedah ini, proses pencatatan data dilakukan dengan menggunakan jadual analisis yang ditunjukkan dalam Jadual 3.2 hingga Jadual 3.18. Sebelum data dipindahkan ke dalam jadual analisis, pengkaji membuat kod (*coding*) terlebih dahulu. Menurut Corbin & Strauss (2008) dan Sarosa (2012) *coding* ialah kata atau frasa yang digunakan untuk mengenal pasti, mendeskripsi atau meringkas perkataan, perenggan ataupun sekumpulan teks. Dalam menganalisis kata dasar trisuku dan ke atas, kajian ini menggunakan panduan dari Hamdan (2013) iaitu mengambil kira dua suku kata terakhir (praakhir) dan suku kata terakhir (akhir) sahaja.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

3.6.1 Langkah analisis pola ejaan

Secara terperinci, langkah-langkah yang dilakukan dalam proses menganalisis data kajian ini terbahagi kepada empat peringkat berikut:

Peringkat 1: Kumpul surat mengikut abad dan analisis setiap perkataan mengikut kategori.

i. Mengumpul semua surat dan mengasingkannya mengikut abad yang telah ditentukan.
ii. Menganalisis setiap surat dengan cara mengasingkan setiap perkataan mengikut kategori ejaan dalam jadual analisis.

Peringkat 2: Meneliti pola ejaan yang telah dianalisis mengikut kategori.

i. Meneliti ejaan setiap perkataan bagi menentukan pola ejaannya.
ii. Menamakan kaedah ejaan berdasarkan pola ejaan.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Peringkat 3: Meneliti kaedah ejaan Jawi yang paling dominan.

i. Meneliti ejaan Jawi yang paling dominan digunakan dalam surat kajian.

Peringkat 4: Meneliti aspek lain berhubung perkembangan ejaan Jawi.

i. Meneliti pengaruh sistem ejaan Arab dalam tulisan Jawi
ii. Meneliti penggunaan huruf-huruf gubalan Melayu iaitu *ca* (چ), *pa* (ڤ), ga (ݢ), *nga* (ڠ) dan *nya* (ڽ) serta lambang hurufnya
iii. Meneliti kaedah ejaan kata ganda
iv. Meneliti kaedah ejaan berangkai
v. Meneliti kaedah ejaan kata pinjaman Arab

3.6.2 Analisis pola ejaan

Analisis pola ejaan melibatkan analisis terhadap ejaan berkombinasi vokal dan ejaan berkombinasi diftong. Dalam analisis ini, ejaan berkombinasi vokal dibahagi kepada dua bahagian iaitu ekasuku dan dwi/trisuku. Bahagian ekasuku atau perkataan yang

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

mempunyai satu suku kata dianggap sebagai satu kategori, dianalisis berdasarkan empat pola bergantung pada huruf vokal yang menunjangi kata berkenaan iaitu (e), (a), (i) dan (u/o) manakala bahagian dwi/trisuku termasuk yang menggunakan kombinasi diftong pula mengandungi lapan kategori dengan lapan pola kombinasi suku kata iaitu:

Kategori 1: Suku kata Terbuka+Suku kata Terbuka (SKB+SKB)
Kategori 2: Suku kata Tertutup+Suku kata Terbuka (SKT+SKB)
Kategori 3: Suku kata Terbuka+Suku kata Tertutup (SKB+SKT)
Kategori 4: Suku kata Tertutup+Suku kata Tertutup (SKT+SKT)
Kategori 5: Suku kata Terbuka+Suku kata Diftong (SKB+SKD)
Kategori 6: Suku kata Tertutup+Suku kata Diftong (SKT+SKD)
Kategori 7: Suku kata Diftong+Suku kata Terbuka (SKD+SKB)
Kategori 8: Suku kata Diftong+Suku kata Tertutup (SKD+SKT)

Pola kombinasi vokal yang terkandung dalam dwisuku dan trisuku dianalisis mengikut empat pola kombinasi vokal berikut iaitu:

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Pola 1: Pola kombinasi vokal (e-a), (e-i), (e-u)
Pola 2: Pola kombinasi vokal (a-a), (a-i), (a-u)
Pola 3: Pola kombinasi vokal (u-a), (u-i), (u-u)
Pola 4: Pola kombinasi vokal (i-a), (i-i), (i-u)

Bagi pola kombinasi diftong pula, analisisnya mengikut tiga pola berikut:
Pola 1: Pola kombinasi diftong ai (ai), (e-ai), (a-ai), (i-ai), (u-ai), (o-ai).
Pola 2: Pola kombinasi diftong au (au), (e-au), (a-au), (i-au), (u-au).
Pola 3: Pola kombinasi diftong oi (e-oi), (a-oi), (i-oi), (o-oi).

Di samping itu, ejaan yang menggunakan tanda diakritik dianalisis mengikut aspek berikut:

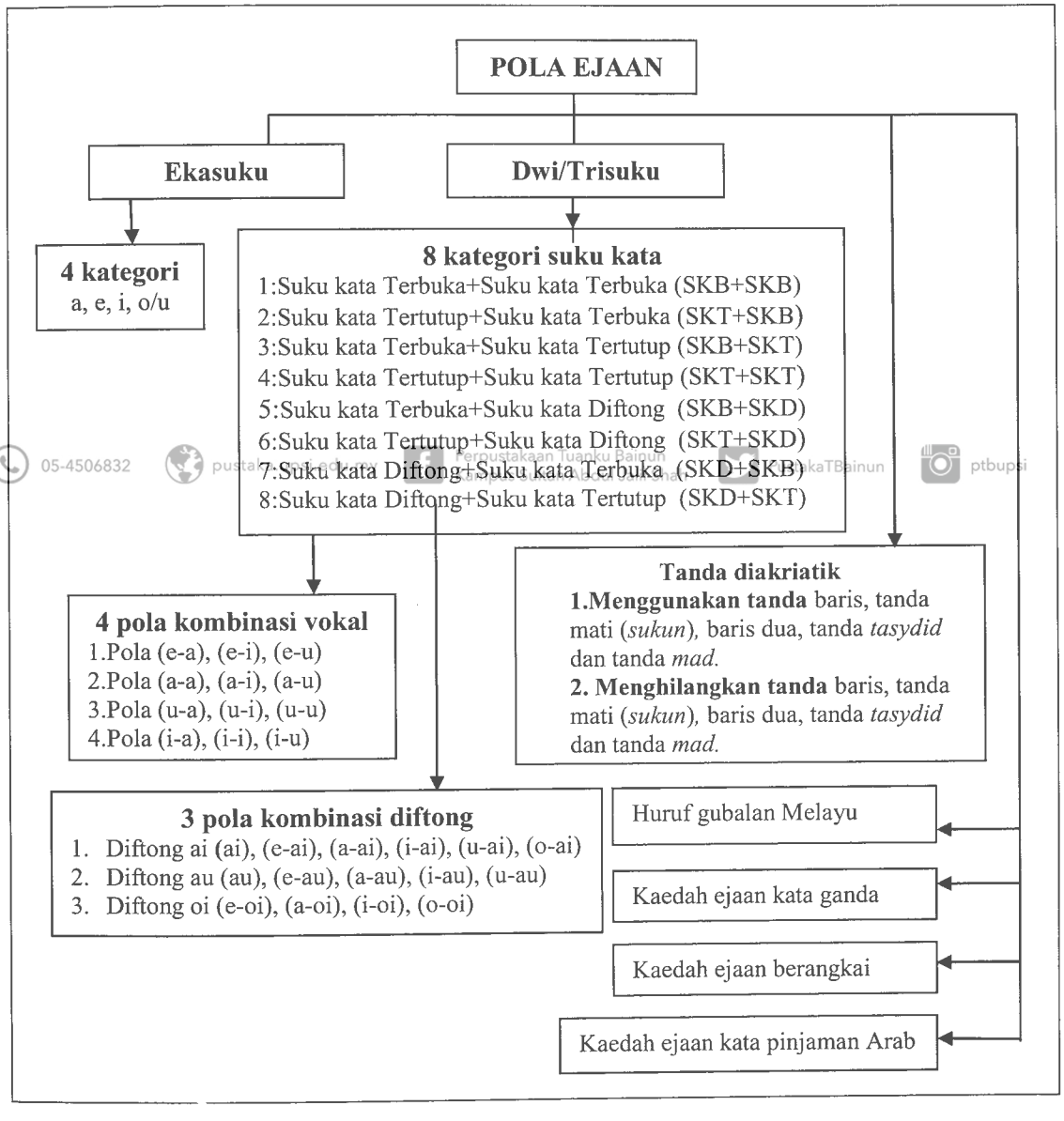
i. Menggunakan tanda diakritik iaitu baris di atas, baris di bawah, baris di hadapan, tanda mati (*sukun*), baris dua di atas, baris dua di bawah, baris dua di atas, tanda *tasydid* dan tanda *mad.*

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

ii. Menghilangkan tanda diakritik iaitu tidak menggunakan baris di atas, baris di bawah, baris di hadapan, tanda mati (*sukun*), baris dua di atas, baris dua di bawah, baris dua di atas, tanda *tasydid* dan tanda *mad*.

Ringkasan pembahagian analisis pola ejaan dalam A16/S1 hingga A18/S5 ditunjukkan menerusi Rajah 3.2 berikut:

Rajah 3.3 Pembahagian analisis pola ejaan

Di samping itu beberapa perkara berikut juga penting diketengahkan dalam penulisan ini sebagai panduan:

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

i. Cara membaca pola kategori dan pola ejaan adalah mengikut sistem Jawi iaitu dari kanan ke kiri. Contohnya: SKB+SKT akan dibaca bermula dari SKT+SKB, pola ejaan (1+0) akan dibaca bermula dari (0+1). Tujuan penetapan cara ini adalah untuk mengelakkan berlaku kesilapan ketika proses penganalisisan data.

ii. Ejaan Rumi bagi setiap perkataan Jawi adalah ditulis mengikut sebutan perkataan bukan mengikut kaedah transliterasi sebenar, memandangkan kajian ini tidak berfokus kepada transliterasi Jawi ke Rumi.

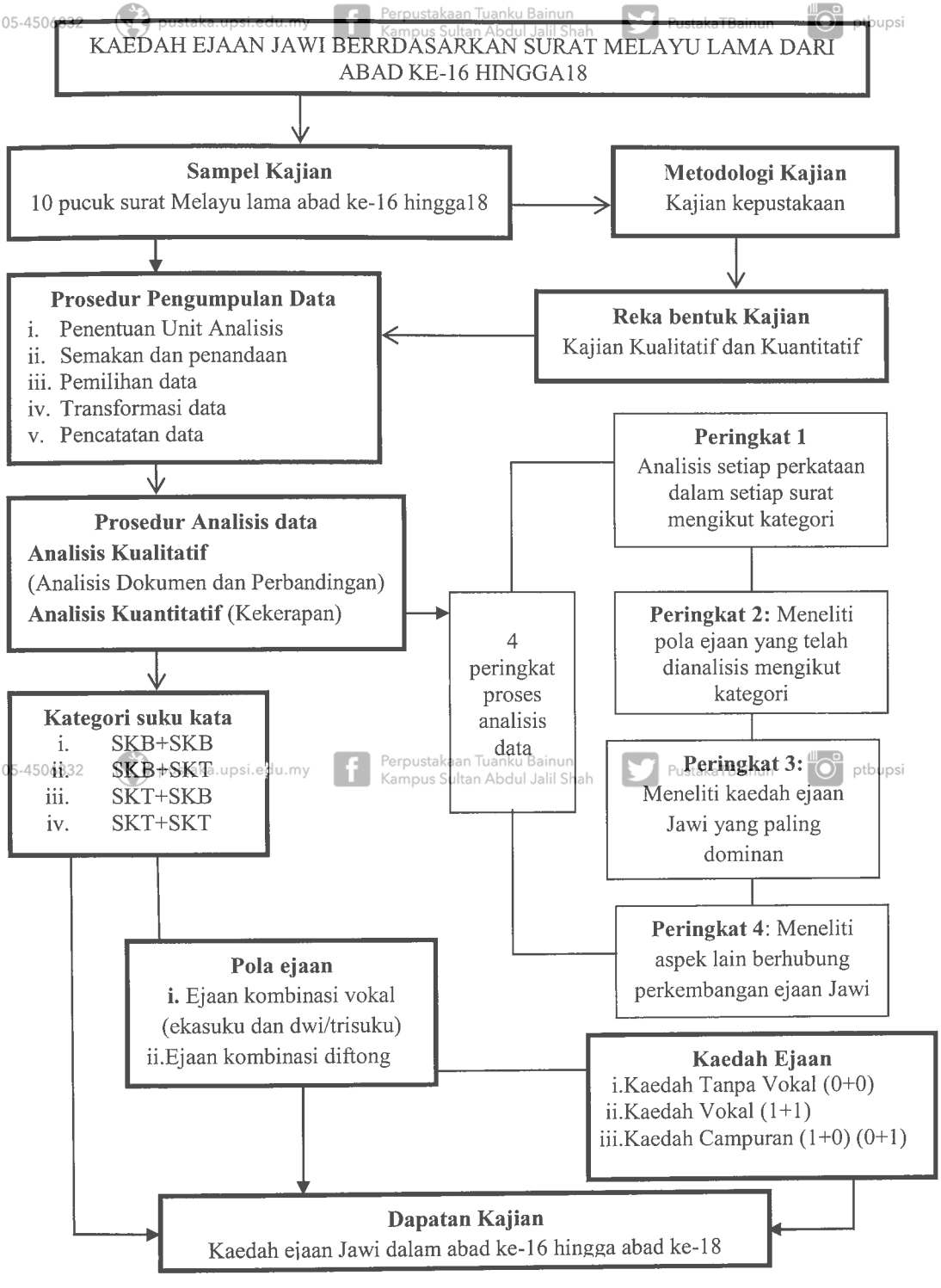
Sebagai rumusannya, maklumat mengenai ejaan Jawi dalam kajian ini meliputi kaedah ejaan Jawi bagi perkataan yang dikutip daripada surat-surat Melayu lama. Data yang dikumpul itu, dianalisis menggunakan pendekatan kualitatif konseptual yang menurut Suwardi (2008), proses analisis data dalam pendekatan ini selalu dihubungkan dengan konteks dan konstruk analisis. Konteks adalah berkaitan hal-hal yang berhubungan dengan struktur karya sastera manakala konstruk ialah binaan konsep analisis yang menjadi kerangka analisis. Menerusi pendekatan tersebut, perkataan dikumpulkan ke dalam elemen rujukan yang umum bagi memudahkan pembinaan konsep. Namun dalam kajian ini, analisis hanya dijalankan terhadap kaedah ejaan Jawi sahaja tanpa melibatkan struktur karya sastera. Tidak ketinggalan pendekatan kualitatif turut digunakan dalam kajian ini untuk menentukan kaedah ejaan yang paling dominan digunakan dalam surat-surat tersebut.

3.7 KERANGKA KONSEPTUAL KAJIAN

Kerangka konseptual bertujuan untuk menjelaskan prosedur pelaksanaan kajian ini. Menerusi kerangka konseptual yang dibina, pengkaji dapat menerangkan dengan lebih jelas tentang kajian ini. Kerangka konseptual kajian ini ditunjukkan dalam Rajah 3.3 berikut:

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Rajah 3.4 Kerangka konseptual kajian

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

3.8 KESIMPULAN

Bab III mengandungi penerangan terperinci tentang metodologi yang digunakan dalam kajian ini. Sehubungan itu bab ini telah menerangkan perkara penting yang mendasari kajian, merangkumi sampel kajian (bahan dan bilangan bahan yang dikaji), metodologi kajian (kajian kepustakaan), reka bentuk kajian (kajian kualitatif dan kuantitatif), peringkat kajian, prosedur pengumpulan data (penentuan unit analisis, semakan dan penandaan, pemilihan data, transformasi data dan pencatatan data), prosedur analisis data (analisis kualitatif: analisis kandungan dan perbandingan, analisis kuantitatif: penentuan kekerapan), kategori suku kata (SKB+SKB, SKB+SKT, SKT+SKB dan SKT+SKT), pola ejaan (ejaan kombinasi vokal (ekasuku dan dwi/trisuku), ejaan kombinasi diftong) dan kaedah ejaan (Kaedah Tanpa Vokal, Kaedah Vokal dan Kaedah Campuran).

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

BAB IV

ANALISIS KAEDAH EJAAN JAWI

4.1 PENGENALAN

Bab ini memuatkan analisis terperinci berhubung kaedah ejaan Jawi dari sepuluh pucuk Melayu lama yang ditulis dalam abad ke-16, 17 dan 18. Dalam analisis ini, setiap perkataan yang terkandung dalam bahan kajian dikategorikan mengikut pola iaitu pola kombinasi vokal dan pola kombinasi diftong bagi membolehkan satu dapatan terperinci berhubung ejaan Jawi yang digunakan dalam bahan tersebut ditemui. Analisis pola kombinasi vokal ini merujuk kepada analisis terhadap suku kata dalam perkataan ekasuku dan dwisuku manakala bagi perkataan trisuku pula analisis dilakukan kepada dua suku kata terakhir dalam perkataan tersebut. Bagi perkataan yang berimbuhan akhiran pula, analisis dibuat terhadap dua suku kata terakhir kata dasarnya. Walau bagaimanapun, perkataan berimbuhan bukanlah fokus utama dalam kajian ini dan hanya dibincangkan sepintas lalu apabila terdapat perubahan pada kata dasar perkataan tersebut ketika tidak berimbuhan.

4.2 A16/S1: SURAT SULTAN ABU HAYAT KEPADA RAJA PORTUGAL (1521M)

4.2.1 Analisis pola ejaan

a. Pola 1: Pola kombinasi vokal (e-a), (e-i) dan (e-u)

i. Pola kombinasi vokal (e-a)

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Ejaan kata dengan kombinasi vokal (e-a) dalam dwisuku dan trisuku yang ditemui dalam A16/S1 ditunjukkan dalam Jadual 4.1 dan rumusannya pula menerusi Jadual 4.2.

Jadual 4.1 Analisis ejaan kata dengan kombinasi vokal (e-a) mengikut kategori suku kata dalam A16/S1

Pola	Kategori			
	SKB+SKB	SKB+SKT	SKT+SKB	SKT+SKT
A16/S1	(1+0)	(0+0)	(0+0)	(0+0)
Kombinasi vokal	كرا (ن)	سرت	دغر	امڤت
(e-a)	kera(na)	serta	dengar	empat
			(0+0)	(0+0)
	-	-	لكس	لڠكڤ له
			lekas	lengkaplah
			(0+0)	
	-	-	اسرهكن	-
			aserahkan	

Perbincangan dalam Jadual 4.1, adalah berhubung ejaan kata dengan kombinasi vokal (e-a). Dapatan menunjukkan, perkataan yang kombinasi vokalnya berpola (e-a) dieja tanpa menggunakan huruf vokal pada suku kata praakhir mahupun suku kata akhir kecuali pada perkataan كرا (ن) (keran(na)). Pola yang sama dapat dilihat dalam ejaan bagi kategori SKB+SKT, SKT+SKB dan SKT+SKT. Secara terperinci, didapati dalam contoh perkataan bagi kategori SKB+SKT iaitu سرت (serta), huruf vokal tidak digunakan dalam suku kata praakhir mahupun suku kata akhir. Begitu juga keadaannya pada tiga contoh perkataan bagi kategori SKT+SKB iaitu دغر (dengar), لكس (lekas) dan اسرهكن (aserahkan) serta contoh bagi kategori SKT+SKT iaitu امڤت (empat) dan لڠكڤ له (lengkaplah). Perkataan سره (serah) dan لڠكڤ (lengkap), masing-masingnya menerima akhiran كن dan partikel له. Semua contoh yang ditemui bagi ejaan kata dengan kombinasi vokal (e-a) dalam A16/S1 tidak menggunakan huruf vokal. Bagi contoh kategori SKB+SKB كرا(ن) yang berkemungkinan sebutannya adalah *kera*(*na*), ditemui huruf vokal *alif* pada suku kata praakhirnya.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Berdasarkan analisis di atas, terdapat satu perkataan sahaja dalam kategori SKB+SKB yang menggunakan Kaedah Campuran (1+0) iaitu (ن)كرا (kerana). Itu pun jika benar sebutannya *kerana*, memandangkan ejaan perkataan tersebut tidak lengkap kerana bahan A16/S1 telah rosak pada bahagian berkenaan. Oleh itu dapat disimpulkan bahawa kategori SKB+SKT, SKT+SKB, dan SKT+SKT yang berkombinasi vokal (e-a) dieja menggunakan Kaedah Tanpa Vokal (0+0) iaitu tanpa huruf vokal. Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (e-a) dapat dilihat dalam Jadual 4.2 berikut:

Jadual 4.2 Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (e-a) mengikut kategori suku kata dalam A16/S1

Kategori	Huruf vokal pada suku kata akhir	Huruf vokal pada suku kata praakhir	Bilangan	Kaedah Ejaan
SKB+SKB	Ada 1+0	Tiada	1	Kaedah Campuran
SKB+SKT	Tiada 0+0	Tiada	1	Kaedah Tanpa Vokal
SKT+SKB	Tiada 0+0	Tiada	3	Kaedah Tanpa Vokal
SKT+SKT	Tiada 0+0	Tiada	2	Kaedah Tanpa Vokal

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

ii. Pola kombinasi vokal (e-i)

Ejaan kata dengan kombinasi vokal (e-i) dalam dwisuku dan trisuku yang ditemui dalam A16/S1 ditunjukkan dalam Jadual 4.3 dan rumusannya pula menerusi Jadual 4.4.

Jadual 4.3 Analisis ejaan kata dengan kombinasi vokal (e-i) mengikut kategori suku kata dalam A16/S1

Pola	Kategori	
	SKB+SKB	SKB+SKT
A16/S1 Kombinasi vokal (e-i)	(1+0) ناكري negeri (1+0) بري beri	(0+0) سڤرة سڤرت seperti

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Ejaan bagi kata yang mempunyai kombinasi vokal (e-i) dipaparkan menerusi Jadual 4.3. Dapatan menunjukkan terdapat contoh bagi kategori SKB+SKB dan SKB+SKT manakala tiada contoh bagi kategori SKT+SKB dan SKT+SKT dalam A16/S1.

Merujuk Jadual 4.3, contoh kategori SKB+SKB yang kombinasi vokalnya berpola (e-i) dapat dilihat pada perkataan ناكري (negeri) dan بري (beri). Berdasarkan contoh tersebut, didapati huruf vokal *ya* (ي) digunakan dalam suku kata akhir. Bagi kategori SKB+SKT pula, tidak ada sebarang huruf vokal digunakan sama ada dalam suku kata praakhir atau pun suku kata akhir. Contohnya pada perkataan *seperti*. Perkara yang menonjol ialah perkataan *seperti* dieja dengan dua lambang *ta* iaitu *ta* terbuka (ت) dan *t*a tertutup (ة). Ejaan pertama *seperti* (سڤرة) menggunakan huruf *ta* tertutup (*ta marbutah*) manakala ejaan kedua *seperti* (سڤرت) menggunakan *ta* terbuka (*ta maftuhah*). Namun begitu pola ejaannya tidak berubah (0+0).

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Berdasarkan analisis di atas, dapat disimpulkan bahawa Kaedah Campuran (1+0) telah digunakan bagi kategori SKB+SKB manakala kategori SKB+SKT pula menggunakan Kaedah Tanpa Vokal (0+0). Namun begitu tidak dapat dipastikan pola ejaan bagi kategori SKT+SKB dan SKT+SKT kerana contohnya tidak ditemui dalam A16/S1. Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (e-i) dapat dilihat dalam Jadual 4.4 berikut:

Jadual 4.4 Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (e-i) mengikut kategori suku kata dalam A16/S1

Kategori	Huruf vokal pada suku kata akhir	Huruf vokal pada suku kata praakhir	Bilangan	Kaedah Ejaan
SKB+SKB	Ada	Tiada	2	Kaedah Campuran
		1+0		
SKB+SKT	Tiada	Tiada	1	Kaedah Tanpa Vokal
		0+0		
SKT+SKB SKT+SKT	Tiada contoh			

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

iii. Pola kombinasi vokal (e-u)

Ejaan kata dengan kombinasi vokal (e-u) dalam dwisuku dan trisuku yang ditemui dalam A16/S1 ditunjukkan dalam Jadual 4.5 dan rumusannya pula menerusi Jadual 4.6.

Jadual 4.5 Analisis ejaan kata dengan kombinasi vokal (e-u) mengikut kategori suku kata dalam A16/S1

Pola	Kategori	
	SKB+SKT	SKT+SKT
Kombinasi vokal (e-u) (e-o)	(0+0) سر Serro	(0+0) جمڤت jemput

Jadual 4.5 memaparkan ejaan kata yang kombinasi vokalnya berpola (e-u) atau (e-o). Dua contoh ditemui dalam A16/S1 iaitu ejaan bagi kategori SKB+SKT dan SKT+SKT. Contoh bagi kategori SKB+SKT ialah سر (Serro). Dalam perkataan ini, huruf vokal *ya* tidak digunakan untuk mengeja bunyi *e* dalam suku kata praakhir. Hal yang sama dapat dilihat dalam perkataan berpola SKT+SKT. Huruf vokal *wau* juga tidak digunakan untuk mengeja bunyi *u* dalam perkataan جمڤت (jemput).

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Merujuk kepada Jadual 4.5, dapat disimpulkan bahawa kata yang berkombinasi vokal (e-u) bagi kategori SKB+SKT dan SKT+SKT dieja menggunakan Kaedah Tanpa Vokal (0+0). Namun begitu tidak dapat dipastikan ejaan kata yang sepola dengannya bagi kategori SKT+SKB dan SKB+SKT kerana tidak ditemui contohnya dalam A16/S1. Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (e-u) dapat dilihat dalam Jadual 4.6 berikut:

Jadual 4.6 Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (e-u) mengikut kategori suku kata dalam A16/S1

Kategori	Huruf vokal pada suku kata akhir	Huruf vokal pada suku kata praakhir	Bilangan	Kaedah Ejaan
SKB+SKT	Tiada	Tiada	1	Kaedah Tanpa Vokal
SKT+SKT	Tiada	Tiada	1	Kaedah Tanpa Vokal

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my 0+0 Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

...sambungan

			0+0	
SKB+SKB SKT+SKB	Tiada contoh			

b. Pola 2: Pola kombinasi vokal (a-a), (a-i) dan (a-u)

i. Pola kombinasi vokal (a-a)

Ejaan kata dengan kombinasi vokal (a-a) dalam dwisuku dan trisuku yang ditemui dalam A16/S1 ditunjukkan dalam Jadual 4.7 dan rumusannya pula menerusi Jadual 4.8.

Jadual 4.7 Analisis ejaan kata dengan kombinasi vokal (a-a) mengikut kategori suku kata dalam A16/S1

Pola	Kategori			
	SKB+SKB	SKB+SKT	SKT+SKB	SKT+SKT
Kombinasi vokal (a-a)	(0+1) راج raja	(0+0) هرت harta	(0+1) داتغ datang	(0+1) درامڤس dirampas
	(0+1) مام mama	-	(0+0) علم alam	(0+0) لڤكر لسكر لشكر lasykar
	(0+1) كران kerana	-	(0+1) باسر basar	-
	(0+1) بيناس بناس binasa	-	(0+0) بجهن Bajahan (0+0) انق anak	-
	(0+0) اد ada	-	(0+0) دلم dalam	-
	(0+0) مک maka	-	(0+1) داڤت dapat	-
	(0+0) كڤد kepada	-	(0+1) بڤارغ beparang	-
	(0+0) ڤد pada	-	(1+1) بڤاراغ له beparang lah	-
	(0+0) درڤد daripada	-	(0+1) باڤق banyak	-
	(1+1) ممباوا	-	(0+1) تاغن	-

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

...sambungan

membawa		tangan	
(0+1) براف berapa	-	(0+1) بلاير belayar	-
(0+1) كات kata	-	(0+1) دايم dayam	-
(0+1) تياد tiada	-	(0+1) ابحايت Abu Hayat	-
(0+1) سودارا saudara	-	(1+0) كروال Kerawal	-

Merujuk Jadual 4.7 dalam kategori SKB+SKB, huruf vokal *alif* telah digunakan dalam suku kata praakhir. Penggunaan ini dapat dilihat dalam perkataan راج (raja), مام (mama), كران (kerana), بناس/ بيناس (binasa), سودار (saudara), براف (berapa), كات (kata) dan تياد (tiada). Terdapat juga beberapa perkataan ditemui di bawah kategori SKB+SKB tetapi tidak menggunakan huruf vokal *alif* dalam suku kata praakhir seperti dalam perkataan مک (maka), اد (ada), کڤد (kepada), ڤد (pada) dan درڤد (daripada). Semua perkataan ini termasuk dalam kategori Ejaan Tradisi. Perkataan ممباوا (membawa) pula menggunakan huruf vokal *alif* pada kedua-dua suku kata.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Analisis bagi kategori SKT+SKB, menunjukkan terdapat satu contoh perkataan yang ditemui iaitu هرت (harta). Perkataan *harta* dieja tanpa sebarang huruf vokal (0+0). Seterusnya bagi kategori SKB+SKT pula, huruf vokal digunakan pada suku kata praakhir dalam kebanyakan perkataan yang ditemui. Contohnya داتغ (datang), باسر (basar), داڤت (dapat), بڤارغ (berparang), باڤق (banyak), تاغن (tangan), بلاير (belayar), دايم (dayam) dan ابحايت (Abu Hayat). Perkataan (كروال) Kerawal dieja menggunakan huruf vokal *alif* pada suku kata akhir. Sedikit sahaja contoh perkataan bagi kategori SKT+SKB yang tidak menggunakan huruf vokal iaitu علم (alam), بجهن (Bajahan), انق (anak) dan دلم (dalam). Perkataan bagi kategori SKT+SKT pula dieja dengan dua pola iaitu (0+0) dan (1+0). Contohnya

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

لشكر/لسكر/لشكر (lasykar/laskar) dieja dengan pola (0+0) dan درامڤس (dirampas) menggunakan pola (1+0). Terdapat juga keadaan, dua atau tiga perkataan yang sama sebutan tetapi berlainan ejaan. Contohnya perkataan *binasa* yang dieja dengan بيناس dan بناس, *lasykar* dieja dengan tiga bentuk ejaan iaitu لشكر/ لسكر/ لشكر dan *berparang* dengan dua bentuk ejaan iaitu بڤارڠ dan بڤاراڠ.

Merujuk kepada Jadual 4.7, dapat disimpulkan bahawa ejaan kata dengan kombinasi vokal (a-a) dalam A16/S2 dieja menggunakan Kaedah Tanpa Vokal (0+0) dan Kaedah Campuran (0+1) bagi kategori SKB+SKB dan SKT+SKT. Kategori SKB+SKT menggunakan Kaedah Tanpa Vokal (0+0) manakala kategori SKT+SKB menggunakan Kaedah Tanpa Vokal (0+0), Kaedah Campuran (0+1) dan Kaedah Vokal (1+1). Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (a-a) dapat dilihat dalam Jadual 4.8 berikut:

Jadual 4.8 Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (a-a) mengikut kategori suku kata dalam A16/S1

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Kategori	Huruf vokal pada suku kata akhir		Huruf vokal pada suku kata praakhir	Bilangan	Kaedah Ejaan
SKB+SKB	Tiada	0+0	Tiada	5	Kaedah Tanpa Vokal
	Tiada	0+1	Ada	8	Kaedah Campuran
	Ada	1+1	Ada	1	Kaedah Vokal
SKB+SKT	Tiada	0+0	Tiada	1	Kaedah Tanpa Vokal
SKT+SKB	Tiada	0+0	Tiada	4	Kaedah Tanpa Vokal
	Tiada	0+1	Ada	10	Kaedah Campuran
	Ada	1+1	Ada	1	Kaedah Vokal
SKT+SKT	Tiada	0+0	Tiada	1	Kaedah Tanpa Vokal
	Tiada	0+1	Ada	1	Kaedah Campuran

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

ii. Pola kombinasi vokal (a-i)

Ejaan kata dengan kombinasi vokal (a-i) dalam dwisuku dan trisuku yang ditemui dalam A16/S1 ditunjukkan dalam Jadual 4.9 dan rumusannya pula menerusi Jadual 4.10.

Jadual 4.9 Analisis ejaan kata dengan kombinasi vokal (a-i) mengikut kategori suku kata dalam A16/S1

Pola	Kategori		
	SKB+SKB	SKT+SKB	SKT+SKT
Kombinasi vokal (a-i)	(0+0) در dari	(0+1) ترناته Ternateh	(0+0) دامبل diambil
	(0+1) ترناة ترنات Ternate	(0+1) كاسه kasih (0+1) ساكت sakit	-
	(0+1) مات mati	(0+1) كمبالک kembalik	-
	(0+0) بک bagi	(0+1) هادرله hadirlah	-
	(0+1) مارله marilah	-	-
	(1+1) هاري hari	-	-

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Jadual 4.9 merujuk kepada ejaan kata dengan kombinasi vokal (a-i) dalam A16/S1. Menerusi contoh bagi kategori SKB+SKB, didapati huruf vokal tidak digunakan dalam perkataan در (dari) dan بک (bagi) manakala bagi perkataan هاري (hari), huruf vokal *alif* digunakan pada kedua-dua suku kata. Bagi pola kombinasi vokal (a-i) untuk perkataan مات (mati), مارله (marilah), dan ترناة/ترنات (Ternate) pula, huruf vokal *alif* digunakan pada suku kata praakhir sahaja. Bagi kategori SKT+SKB pula, didapati huruf vokal *alif* digunakan dalam suku kata praakhir. Contohnya dapat diperhatikan dalam perkataan ترناته (Ternateh), كاسه (kasih), ساكت (sakit), كمبالک (kembalik) dan هادرله (hadirlah). Bagi kategori SKT+SKT pula, tidak ada huruf vokal *alif* digunakan dalam suku kata akhir. Contohnya dapat dilihat pada perkataan

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

دامبل (diambil) yang tidak menggunakan huruf vokal *ya*. Dalam hal ini huruf vokal *alif* di awal kata dasar, bukanlah *alif* vokal tetapi pengganti kepada konsonan hentian glotis yang padanan Jawinya ialah huruf *hamza*h.

Berdasarkan dapatan di atas, dapat disimpulkan bahawa Kaedah Tanpa Vokal (0+0) dan Kaedah Campuran (0+1) telah digunakan untuk mengeja perkataan dengan kombinasi vokal (a-i) bagi kategori SKB+SKB. Kategori SKT+SKB pula menggunakan Kaedah Campuran (0+1) manakala kategori SKT+SKT menggunakan Kaedah Tanpa Vokal (0+0). Di samping itu, tiada contoh perkataan dengan pola kombinasi vokal (a-i) bagi kategori SKB+SKT dalam A16/S1. Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (a-i) dapat dilihat dalam Jadual 4.10 berikut:

Jadual 4.10 Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (a-i) mengikut kategori suku kata dalam A16/S1

Kategori	Huruf vokal pada suku kata akhir	Huruf vokal pada suku kata praakhir	Bilangan	Kaedah Ejaan
SKB+SKB	Tiada	Tiada	2	Kaedah Tanpa Vokal
		0+0		
	Tiada	Ada	3	Kaedah Campuran
		0+1		
	Ada	Ada	1	Kaedah Vokal
		1+1		
SKT+SKB	Tiada	Ada	5	Kaedah Campuran
		0+1		
SKT+SKT	Tiada	Tiada	1	Kaedah Tanpa Vokal
		0+0		
SKB+SKT	Tiada contoh			

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

iii. Pola kombinasi vokal (a-u)

Ejaan kata dengan kombinasi vokal (a-u) dalam dwisuku dan trisuku yang ditemui dalam A16/S1 ditunjukkan dalam Jadual 4.11 dan rumusannya pula menerusi Jadual 4.12.

Jadual 4.11 Analisis ejaan kata dengan kombinasi vokal (a-u) mengikut kategori suku kata dalam A16/S1

Pola	Kategori			
	SKB+SKB	SKB+SKT	SKT+SKB	SKT+SKT
Kombinasi vokal (a-u)	(0+1)	(0+1)	(0+1)	(0+0)
	ماو	واقت	قراوه	امبن
	mahu	waktu	perauh	Ambon

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Jadual 4.11 merujuk kepada ejaan bagi perkataan dengan kombinasi vokal (a-u) dalam A16/S1. Contoh perkataan ditemui bagi kategori SKB+SKB, SKB+SKT, SKT+SKB dan SKT+SKT. Berdasarkan contoh, didapati bahawa huruf vokal digunakan dalam suku kata praakhir perkataan ماو (mahu) di bawah kategori SKB+SKB, واقت (waktu) di bawah kategori SKB+SKT dan ڤراوه (perauh) di bawah kategori SKT+SKB. Bagi kategori SKT+SKT tiada huruf vokal yang digunakan dalam perkataan امبن (Ambon).

Berdasarkan perbincangan di atas, dapat disimpulkan bahawa ejaan kata dengan pola kombinasi vokal (a-u) bagi kategori SKB+SKB, SKB+SKT dan SKT+SKB dieja menggunakan Kaedah Campuran (0+1) manakala kategori SKT+SKT menggunakan Kaedah Tanpa Vokal (0+0). Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (a-u) dapat dilihat dalam Jadual 4.12 berikut:

Jadual 4.12 Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (a-u) mengikut kategori suku kata dalam A16/S1

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Kategori	Huruf vokal pada suku kata akhir	Huruf vokal pada suku kata praakhir	Bilangan	Kaedah Ejaan
SKB+SKB	Tiada	Ada	1	Kaedah Campuran
		0+1		
SKB+SKT	Tiada	Ada	1	Kaedah Campuran
		0+1		
SKT+SKB	Tiada	Ada	1	Kaedah Campuran
		0+1		
SKT+SKT	Tiada	Tiada	1	Kaedah Tanpa Vokal
		0+0		

c. Pola 3: Pola kombinasi vokal (u-a), (u-i) dan (u-u)

i. Pola kombinasi vokal (u-a)

Ejaan kata dengan kombinasi vokal (u-a) dalam dwisuku dan trisuku yang ditemui dalam A16/S1 ditunjukkan dalam Jadual 4.13 dan rumusannya pula menerusi Jadual 4.14.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Jadual 4.13 Analisis ejaan kata dengan kombinasi vokal (u-a) mengikut kategori suku kata dalam A16/S1

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Pola	Kategori			
	SKB+SKB	SKB+SKT	SKT+SKB	SKT+SKT
Kombinasi vokal (u-a)	(1+0) سمهاڽ semuhanya	(1+0) الدنيا al-dunia	(0+1) سورة surat	(1+0) سلطان sultan
	(0+1) دوو dua	-	(0+1) ڤرتوكل Portugal	-
	-	-	(0+1) كرومه ke rumah	-
	-	-	(0+1) اورڠ orang	-
	-	-	(0+0) بوه buah	-
	-	-	(0+0) ڤرمڤون perempuan	-
	-	-	(0+1) ڤلبوون pelabuan	-

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Jadual 4.13 menunjukkan analisis ejaan bagi kata dengan kombinasi vokal (u-a). Contoh-contoh diperolehi dalam kategori SKB+SKB, SKB+SKT, SKB+SKT dan SKT+SKT. Merujuk kepada contoh kategori SKB+SKB iaitu perkataan دوو (dua), didapati suku kata praakhir dieja dengan menggunakan dua huruf vokal و (*wau*) seolah-olah perkataan itu adalah (du+wa) bukannya (du+a) manakala perkataan الدنيا (dunia) bagi kategori SKB+SKT dieja mengikut ejaan Arab. Demikian juga kata سلطان (sultan) bagi kategori SKT+SKT yang dieja dengan ejaan Arab. Bagi kategori SKB+SKT, huruf vokal kelihatan digunakan dalam suku kata praakhir. Contohnya ialah سورة (surat), ڤرتوكل (Portugal), كرومه (ke rumah), اورڠ (orang) dan ڤلبوون (pelabuan).

Berdasarkan dapatan di atas, dapat disimpulkan bahawa ejaan kata dengan pola kombinasi vokal (u-a) bagi kategori SKB+SKB menggunakan Kaedah Campuran (1+0) dan (0+1), kategori SKB+SKT menggunakan Kaedah Campuran (1+0) dan

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

SKT+SKB dieja menggunakan Kaedah Tanpa Vokal (0+0) dan Kaedah Campuran (1+0). Kategori SKT+SKT pula menggunakan Kaedah Campuran (1+0). Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (u-a) dapat dilihat dalam Jadual 4.14 berikut:

Jadual 4.14 Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (u-a) mengikut kategori suku kata dalam A16/S1

Kategori	Huruf vokal pada suku kata akhir	Huruf vokal pada suku kata praakhir	Bilangan	Kaedah Ejaan
SKB+SKB	Ada	Tiada	1	Kaedah Campuran
	1+0			
	Tiada	Ada	1	Kaedah Campuran
	0+1			
SKB+SKT	Ada	Tiada	1	Kaedah Campuran
	1+0			
SKT+SKB	Tiada	Tiada	2	Kaedah Tanpa Vokal
	0+0			
	Tiada	Ada	5	Kaedah Campuran
	0+1			
SKT+SKT	Ada	Tiada	1	Kaedah Campuran
	1+0			

ii. Pola kombinasi vokal (u-i)

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Ejaan kata dengan kombinasi vokal (u-i) dalam dwisuku dan trisuku yang ditemui dalam A16/S1 ditunjukkan dalam Jadual 4.15 dan rumusannya pula menerusi Jadual 4.16.

Jadual 4.15 Analisis ejaan kata dengan kombinasi vokal (u-i) mengikut kategori suku kata dalam A16/S1

Pola	Kategori	
	SKB+SKB	SKT+SKB
Kombinasi vokal (u/o-i)	(1+1) تدوري Tidore	(0+1) موسم musim
	(1+0) تدري Tidore	-

Jadual 4.15 membincangkan tentang ejaan kata dengan pola kombinasi vokal (u-i) dalam A16/S1. Menerusi A16/S1, satu contoh ditemui untuk kategori SKB+SKB dan SKT+SKB. Bagi SKB+SKB, perkataan *Tidore* dieja dengan dua pola ejaan iaitu dengan huruf vokal *wau* pada suka kata praakhir dan huruf vokal *ya* pada suku kata akhir (تدوري) dan pola kedua ialah tanpa huruf vokal *wau* pada suku kata praakhir

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

تدر). Bagi kategori SKT+SKB pula, huruf vokal *wau* digunakan dalam suku kata ıkhir dalam perkataan موسم (musim). Namun begitu, tiada contoh bagi kategori 3+SKT dan SKT+SKT.

Berdasarkan dapatan di atas, dapat dirumuskan bahawa ejaan kata dengan pola nbinasi vokal (u-i) bagi kategori SKB+SKB menggunakan Kaedah Vokal (1+1) ı Kaedah Campuran (1+0) manakala kategori SKT+SKB pula menggunakan edah Campuran (0+1). Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (u-i) dapat lhat dalam Jadual 4.16 berikut:

ual 4.16 Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (u-i) mengikut kategori suku kata dalam A16/S1

Kategori	Huruf vokal pada suku kata akhir	Huruf vokal pada suku kata praakhir	Bilangan	Kaedah Ejaan
SKB+SKB	Ada	Tiada	1	Kaedah Campuran
		1+0		
	Ada	Ada	1	Kaedah Vokal
		1+1		
SKT+SKB	Tiada	Ada	1	Kaedah Campuran
		0+1		
SKB+SKT	Tiada contoh			
SKT+SKT				

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

i. Pola kombinasi vokal (u-u)

jaan kata dengan kombinasi vokal (u-u) dalam dwisuku dan trisuku yang ditemui alam A16/S1 ditunjukkan dalam Jadual 4.17 dan rumusannya pula menerusi Jadual .18.

adual 4.17 Analisis ejaan kata dengan kombinasi vokal (u-u) mengikut kategori suku kata dalam A16/S1

Pola	Kategori	
	SKB+SKB	SKT+SKB
Kombinasi vokal (u-u)	(0+1) دهول dahulu (0+1) مولوک Muluku (0+0) کملک ke Maluku	(0+1) ماثوره manyuruh (0+1) دِسوره دسوره disuruh

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

...sambungan

	(0+0)	(0+1)
	جنل ل Jailolo	بونه bunuh
	-	(0+1) توجه tujuh
	-	(0+1) تولغ tolong

Jadual 4.17 merujuk kepada ejaan bagi perkataan dengan kombinasi vokal (u-u) di dalam A16/S1. Dalam kategori SKB+SKB terdapat dua contoh perkataan menggunakan huruf vokal *wau* pada suku kata praakhir dan dua contoh perkataan lagi yang tidak menggunakan sebarang huruf vokal. Perkataan yang menggunakan huruf vokal *wau* dalam suku kata praakhir ialah دهول (dahulu) dan مولوک (Muluku) manakala perkataan yang tidak menggunakan huruf vokal ialah جنل ل (Jailolo) dan کملک (ke Maluku). Walaupun penggunaan huruf vokal tidak digunakan secara tekal dalam kategori SKB+SKB tetapi berlainan keadaannya dalam kategori SKT+SKB. Perkataan *Maluku* dieja dengan dua pola iaitu ملک (0+0) dan مولوک (0+1). Dalam semua contoh pola kombinasi vokal (u-u) bagi kategori SKB+SKT, huruf vokal *wau* telah digunakan dalam suku kata praakhir. Contohnya dapat dilihat dalam ejaan perkataan ماثوره (mayuruh), دسوره/دِسوره (disuruh), بونه (bunuh), توجه (tujuh), تولغ (tolong) dan سورة (surat). Tiada contoh bagi kategori SKB+SKT dan SKT+SKT dalam A16/S1.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Berdasarkan dapatan, dapat dirumuskan bahawa ejaan perkataan dengan pola kombinasi vokal (u-u) bagi kategori SKB+SKB. menggunakan Kaedah Tanpa Vokal (0+0) dan Kaedah Campuran (0+1) manakala kategori SKT+SKB menggunakan Kaedah Campuran (0+1). Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (u-u) dapat dilihat dalam Jadual 4.18 berikut.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Jadual 4.18 Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (u-u) mengikut kategori suku kata dalam A16/S1

Kategori	Huruf vokal pada suku kata akhir	Huruf vokal pada suku kata praakhir	Bilangan	Kaedah Ejaan
SKB+SKB	Tiada	Tiada	2	Kaedah Tanpa Vokal
		0+0		
	Tiada	Ada	2	Kaedah Campuran
		0+1		
SKT+SKB	Tiada	Ada	5	Kaedah Campuran
		0+1		
SKB+SKT SKT+SKT	Tiada contoh			

d. Pola 4: Pola kombinasi vokal (i-a), (i-i) dan (i-u)

Sebanyak tiga pola terkandung dalam analisis bagi huruf vokal /i/. Perbincangan dalam bahagian ini dimulakan dengan ejaan kata berpola kombinasi vokal (i-a), diikuti pola kombinasi vokal (i-i) dan pola kombinasi vokal (i-u).

i. Pola kombinasi vokal (i-a)

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Ejaan kata dengan kombinasi vokal (i-a) dalam dwisuku dan trisuku yang ditemui dalam A16/S1 ditunjukkan dalam Jadual 4.19 dan rumusannya pula menerusi Jadual 4.20.

Jadual 4.19 Analisis ejaan kata dengan kombinasi vokal (i-a) mengikut kategori suku kata dalam A16/S1

Pola	Kategori	
	SKB+SKB	SKT+SKT
Kombinasi vokal (i-a)	(0+0) اي ia	(0+1) برهيمڤه berhimpah
	(0+1) كيت kita	-
	(0+0) جک jika	-

Jadual 4.19 merujuk kepada contoh-contoh yang ditemui bagi perkataan berkombinasi vokal (i-a). Bagi kategori SKB+SKB, tiga contoh yang ditemui ialah اي (ia), كيت (kita) dan جک (jika). Hanya perkataan كيت (kita) menggunakan huruf vokal *ya*

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

kerana mengikut Ejaan Lazim. Dalam perkataan برهيمڤه (berhimpah) yang merupakan contoh untuk kategori SKT+SKT, huruf vokal *ya* digunakan dalam suku kata praakhir. Sementara itu, tiada contoh bagi kategori SKB+SKT dan SKT+SKB.

Dapatan menunjukkan perkataan yang mempunyai kombinasi vokal dengan pola (i-a) bagi kategori SKB+SKB menggunakan Kaedah Tanpa Vokal (0+0) dan Kaedah Campuran (0+1) manakala kategori SKT+SKT menggunakan Kaedah Campuran (0+1). Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (i-a) disimpulkan dalam Jadual 4.20:

Jadual 4.20 Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (i-a) mengikut kategori suku kata dalam A16/S1

Kategori	Huruf vokal pada suku kata akhir	Huruf vokal pada suku kata praakhir	Bilangan	Kaedah Ejaan
SKB+SKB	Tiada	Tiada	2	Kaedah Tanpa Vokal
		0+0		
	Tiada	Ada	1	Kaedah Campuran
		0+1		
SKT+SKT	Tiada	Ada	1	Kaedah Campuran
		0+1		
SKT+SKB SKB+SKT	Tiada contoh			

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

ii. Pola kombinasi vokal (i-i)

Ejaan kata dengan kombinasi vokal (i-i) dalam dwisuku dan trisuku yang ditemui dalam A16/S1 ditunjukkan dalam Jadual 4.21 dan rumusannya pula menerusi Jadual 4.22.

Jadual 4.21 Analisis ejaan kata dengan kombinasi vokal (i-i) mengikut kategori suku kata dalam A16/S1

Pola	Kategori SKB+SKT
Kombinasi vokal (i-i)	(1+0) فرڠكي Peringgi (0+0) فرڠك Peringgi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Analisis perkataan yang kombinasi vokalnya berpola (i-i) ditunjukkan dalam Jadual 4.21. Tidak banyak contoh ditemui bagi menjelaskan cara ejaan perkataan dengan kombinasi vokal ini. Contoh yang ditemui adalah bagi kategori SKB+SKT iaitu *Feringgi*, yang dieja dengan dua pola iaitu (1+0) فرڠكي dan (0+0) فرڠک. Dalam ejaan pertama (فرڠكي) huruf vokal *ya* digunakan dalam suku kata akhir manakala dalam ejaan kedua (فرڠک) tidak ada huruf vokal digunakan. Bagi kategori SKB+SKB, SKT+SKB dan SKT+SKT tiada sebarang contoh ditemui dalam A16/S1.

Dapatan menunjukkan ejaan kata dengan kombinasi vokal (i-i) bagi kategori SKB+SKT dieja dengan Kaedah Tanpa Vokal (0+0) dan Kaedah Campuran (1+0). Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (i-i) dapat dilihat dalam Jadual 4.22:

Jadual 4.22 Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (i-i) mengikut kategori suku kata dalam A16/S1

Kategori	Huruf vokal pada suku kata akhir	Huruf vokal pada suku kata praakhir	Bilangan	Kaedah Ejaan
SKB+SKT	Tiada	Tiada 0+0	1	Kaedah Tanpa Vokal
	Ada	Tiada 1+0	1	Kaedah Campuran
SKB+SKB SKT+SKB SKT+SKT	Tiada contoh			

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

iii. Pola kombinasi vokal (i-u)

Ejaan kata dengan kombinasi vokal (i-u) dalam dwisuku dan trisuku yang ditemui dalam A16/S1 ditunjukkan dalam Jadual 4.23 dan rumusannya pula menerusi Jadual 4.24.

Jadual 4.23 Analisis ejaan kata dengan kombinasi vokal (i-u) mengikut kategori suku kata dalam A16/S1

Pola	Kategori	
	SKB+SKT	SKT+SKB
Kombinasi vokal (i-u)	(1+0) فرڠسسکو Ferangsisko	(0+1) مينم minum
	(0+0) فرڠسسک Ferangsisko	

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Jadual 4.23 merujuk kepada contoh bagi perkataan dengan pola kombinasi vokal (i-u) dalam A16/S1. Contoh ditemui dalam kategori SKT+SKB dan SKB+SKT. Di dalam contoh yang ditunjukkan, huruf vokal *wau* digunakan dalam suku kata akhir bagi kategori SKB+SKT dan turut digunakan dalam suku kata praakhir bagi bagi kategori SKT+SKB. Contoh bagi SKB+SKT ialah *Ferangsisko* yang dieja dengan dua pola ejaan iaitu pola (1+0) فرغشسكو dan pola (0+0) فرغشسک. Contoh bagi kategori SKT+SKB ialah مينم (minum) yang menggunakan pola ejaan (0+1). Tiada contoh bagi kategori SKT+SKT dalam A16/S1.

Merujuk kepada perbincangan di atas, dapat disimpulkan bahawa ejaan kata dengan pola kombinasi vokal (i-u) bagi kategori SKB+SKT menggunakan Kaedah Campuran (1+0) dan Kaedah Tanpa Vokal (0+0) manakala kategori SKT+SKB pula menggunakan Kaedah Campuran (0+1) berdasarkan contoh yang ditemui dalam A16/S1. Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (i-u) dapat dilihat dalam Jadual 4.24 berikut:

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Jadual 4.24 Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (i-u) mengikut kategori suku kata dalam A16/S1

Kategori	Huruf vokal pada suku kata akhir	Huruf vokal pada suku kata praakhir	Bilangan	Kaedah Ejaan
SKB+SKT	Ada	Tiada	1	Kaedah Campuran
		1+0		
	Tiada	Tiada	1	Kaedah Tanpa Vokal
		0+0		
SKT+SKB	Tiada	Ada	1	Kaedah Campuran
		0+1		
SKB+SKB SKT+SKT	Tiada contoh			

e. Pola 5: Pola kombinasi diftong ai (ai), (e-ai), (a-ai), (i-ai), (u-ai) dan (o-ai)

Ejaan bagi kombinasi diftong (ai) dalam dwisuku dan trisuku yang ditemui dalam A16/S1 ditunjukkan dalam Jadual 4.25 dan rumusannya pula menerusi Jadual 4.26.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Jadual 4.25 Analisis ejaan kata dengan kombinasi diftong (ai) mengikut kategori suku kata dalam A16/S1

Pola Kombinasi diftong	Kategori SKD+SKB
ai	-
e-ai	-
a-ai	(0) بكمان
i-ai	-
u-ai	-
o-ai	-

Jadual 4.25 merujuk kepada pecahan pola kombinasi diftong (ai), (e-ai), (a-ai), (i-ai), (u-ai) dan (o-ai) di awal, di tengah dan di akhir perkataan. Satu contoh perkataan berkombinasi diftong (a-ai) di tengah perkataan ditemui bagi kategori SKD+SKB iaitu بكمان (*bagaimana*). Perkataan بكمان dieja tanpa menggunakan huruf vokal *alif* dan *ya* untuk diftong (ai). Berdasarkan analisis, tiada contoh kata bagi kombinasi diftong (ai), (e-ai), (i-ai), (u-ai) dan (o-ai) untuk kategori SKB+SKD, SKD+SKT dan SKT+SKD. Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi diftong (ai) dapat dilihat dalam Jadual 4.26.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Jadual 4.26 Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi diftong (ai) mengikut kategori suku kata dalam A16/S1

Pola kombinasi diftong (ai) dalam suku kata	SKD+SKB Huruf vokal dalam kombinasi diftong (ai)
ai	Tiada contoh
e- ai	Tiada contoh
a-ai	(0) Tiada huruf vokal
i-ai	Tiada contoh
u-ai	Tiada contoh
o-ai	Tiada contoh

f. Pola 6: Pola kombinasi diftong au (au), (e-au), (a-au), (i-au) dan (u-au)

Ejaan perkataan dengan kombinasi diftong (au) dalam dwisuku dan trisuku yang ditemui dalam A16/S1 ditunjukkan dalam Jadual 4.27 dan rumusannya pula menerusi Jadual 4.28.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Jadual 4.27 Analisis ejaan kata dengan kombinasi diftong (au) mengikut kategori suku kata dalam A16/S1

Pola Kombinasi diftong	Kategori SKB+SKD
au	(0) سودار saudara
e-au	-
a-au	-
i-au	-
u-au	-

Jadual 4.27 merujuk kepada pecahan pola kombinasi diftong (au), (e-au), (a-au), (i-au) dan (u-au). Contoh ejaan diftong (au) dalam A16/S1 ialah سودار (saudara) iaitu diftong (*au*) di awal perkataan tidak menggunakan huruf vokal *alif* dan *wau.* Tiada contoh ejaan diftong (au) bagi kategori SKD+SKB, SKT+SKD dan SKD+SKT dalam A16/S1.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Jadual 4.28 Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi diftong (au) mengikut kategori suku kata dalam A16/S1

Kombinasi diftong (au) dalam suku kata	SKB+SKD Huruf vokal dalam kombinasi diftong (au)
au	(0) Tiada huruf vokal
e-au	Tiada contoh
a-au	Tiada contoh
i-au	Tiada contoh
u-au	Tiada contoh

g. Pola 7: Pola kombinasi diftong oi (oi), (a-oi), (i-oi) dan (o-oi)

Analisis menunjukkan tiada contoh bagi perkataan berdiftong (oi), (a-oi), (i-oi) dan (o-oi) ditemui dalam A16/S1.

h. Pola 8: Pola ekasuku (e), (a), (i), (u/o)

Pola ekasuku dianalisis menerusi empat kategori huruf vokal iaitu e, a, i dan u/o. Dapatan penelitian berhubung pola ini ditunjukkan dalam Jadual 4.29 dan rumusannya pula menerusi Jadual 4.30 di bawah.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Jadual 4.29 Analisis ejaan ekasuku mengikut kategori suku kata dalam A16/S1

Pola	Kategori			
	e	a	i	u/o
Ekasuku	-	-	-	(0) جڠ jong
	-	(1) دان dan	-	(0) سر serro

Menerusi Jadual 4.29, didapati perkataan دان (dan) menggunakan huruf vokal *alif*. Perkataan جڠ (jong) dan سر (Serro) pula dieja dengan Kaedah Tanpa Vokal iaitu tanpa huruf vokal *wau*. Dapatan menunjukkan ejaan dengan pola ekasuku ada kalanya memakai huruf vokal dan adakala sebaliknya. Ejaan bagi pola tersebut yang ditemui dalam A16/S1 ditunjukkan dalam Jadual 4.30 di bawah:

Jadual 4.30 Kaedah ejaan Jawi ekasuku mengikut kategori huruf vokal dalam A16/S1

Kategori ekasuku	Huruf vokal dalam pola ekasuku
e	Tiada contoh
a	(1) Ada huruf vokal alif
i	Tiada contoh
u/o	(0) Tiada huruf vokal wau

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

4.2.2 Analisis penggunaan huruf gubalan Melayu

Analisis terhadap A16/S1 menunjukkan bahawa empat huruf gubalan telah digunakan dalam penulisan surat tersebut. Huruf tersebut ialah huruf ڽ (*nya*), ڠ (*nga*), ڤ (*pa*), ڮ/ک (*ga*). Daripada empat huruf tersebut, huruf ڤ (*pa*) dan ڠ (*nga*) telah menggunakan satu lambang secara tekal manakala huruf ڽ (*nya*) d an ڮ/ک (*ga*) menggunakan lebih daripada satu lambang penulisan. Bagi huruf چ (*ca*) pula, tiada contoh perkataan yang menggunakan huruf tersebut ditemui dalam A16/S1.

i. Huruf ڽ (*nya*)

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Huruf ڽ telah digunakan dalam A16/S1 dengan dua lambang penulisan. Lambang pertama bertitik tiga di atas (ڽ). Contoh perkataan yang menggunakan lambang ini disenaraikan dalam Jadual 4.31 berikut:

Jadual 4.31 Perkataan yang mengandungi huruf *nya* bertitik tiga di atas dalam A16/S1

Perkataan yang mengandungi huruf *nya* bertitik tiga di atas dalam A16/S1		
سمهاڽ (semuhanya)	ماڽوره (menyuruh)	دبريڽ (diberinya)

Lambang kedua *nya* adalah bertitik tiga di bawah (ڤ). Terdapat satu perkataan yang menggunakan lambang tersebut seperti dalam Jadual 4.32 berikut:

Jadual 4.32 Perkataan yang mengandungi huruf *nya* bertitik tiga di bawah dalam A16/S1

Perkataan yang mengandungi huruf *nya* bertitik tiga di bawah dalam A16/S1
باڤق (banyak)

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Berdasarkan contoh dalam Jadual 4.32, dapat disimpulkan bahawa lambang *nya* bertitik tiga di atas (ڽ) digunakan apabila huruf tersebut berada di akhir perkataan seperti سمهاڽ (samuhanya), دبريڽ (diberinya) atau mempunyai imbuhan awalan ماڽوره (manyuruh) manakala lambang bertitik tiga di bawah (ڤ) pula digunakan apabila huruf tersebut berada di tengah perkataan seperti باڤق (banyak). Kedudukan titik bergantung kepada kedudukan huruf tersebut di dalam sesuatu perkataan.

ii. Huruf چ (*ca*)

Berdasarkan analisis, didapati tiada perkataan yang menggunakan huruf چ (*ca*).

iii. Huruf ڠ (*nga*)

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Analisis terhadap A16/S1 menunjukkan bahawa huruf غ (*nga*) telah digunakan secara tekal dengan satu lambang iaitu bertitik tiga di atas (غ). Contohnya dapat dilihat dalam Jadual 4.33 di bawah:

Jadual 4.33 Perkataan yang mengandungi huruf *nga* bertitik tiga di atas dalam A16/S1

Perkataan yang mengandungi huruf *nga* bertitik tiga di atas dalam A16/S1				
داتغ	فرغک	فرغشسکو	اورغ	دغر
(datang)	(Feringgi)	(Ferangsisko)	(orang)	(dengar)
فرغڬي	تولغ	تاغن	بڤارغ	جغ
(Feringgi)	(tulang)	(tangan)	(berparang)	(jong)
لغکڤ				
(lengkap)				

Berdasarkan contoh yang disenaraikan dalam Jadual 4.33, huruf غ (*nga*) ditulis dengan tiga titik di atas sama ada huruf tersebut berada di tengah atau di akhir perkataan. Perbezaannya hanya pada huruf *nga* yang dihilangkan bahagian badannya ketika huruf tersebut berada di tengah perkataan.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

iv. Huruf ڤ (*pa*)

Analisis terhadap A16/S1 juga menunjukkan huruf ڤ (*pa*) telah digunakan dengan satu lambang sahaja iaitu bertitik tiga di atas (ڤ). Contohnya ditunjukkan dalam Jadual 4.34 berikut:

Jadual 4.34 Perkataan yang mengandungi huruf *pa* bertitik tiga di atas dalam A16/S1

Perkataan yang mengandungi huruf *pa* bertitik tiga di atas dalam A16/S1			
کڤد	ڤلبوون	امڤت	جمڤت
(kepada)	(pelabuan)	(empat)	(jemput)
ڤد	ڤرتوکل	برهيمڤه	ڤرمڤون
(pada)	(Portugal	(berhimpah)	(perempuan)
سڤرة	ڤرغشسک	ڤراوه	داڤت
(seperti)	(Ferangsisko)	(perauh)	(dapat)
درامڤس	ڤرتوکل	کاسڤ	درڤد
(dirampas)	(portugal)	(kasyap)	(daripada)
لغکڤ	بڤاراغ	ڤون	
(lengkap)	(berparang)	(pun)	

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Berdasarkan contoh perkataan yang ditunjukkan dalam Jadual 4.34, penulisan huruf ڤ (*pa*) adalah tekal dengan menggunakan tiga titik di atas (ڤ) sama ada kedudukannya di awal mahupun di tengah perkataan.

v. Huruf ڮ (*ga*)

Penelitian terhadap A16/S1 mendapati penulisan huruf *ga* telah wujud dengan dua lambang iaitu tanpa titik (ک) dan bertitik tiga di bawah (ڮ). Contoh perkataan berhuruf *ga* dengan lambang tanpa titik (ک) dalam A16/S1 adalah seperti dalam Jadual 4.35 berikut:

Jadual 4.35 Perkataan yang mengandungi huruf *ga* tanpa titik dalam A16/S1

Perkataan yang mengandungi huruf *ga* tanpa titik dalam A16/S1	
ڤرتوكل (Portugal)	بكمان (bagaimana)
فرڠک (Feringgi)	بک (bagi)

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Contoh perkataan berhuruf *ga* dengan lambang tiga titik di bawah (ڮ) dalam A16/S1 ditunjukkan dalam Jadual 4.36 berikut:

Jadual 4.36 Perkataan yang mengandungi huruf *ga* bertitik tiga di bawah dalam A16/S1

Perkataan yang mengandungi huruf *ga* bertitik tiga di bawah dalam A16/S1
فرڠڮي (Feringgi)

Berdasarkan dapatan di atas, dapat dirumuskan bahawa penulisan huruf *ga* telah digunakan dengan dua lambang iaitu tanpa titik (ک) dan bertitik tiga di bawah (ڮ). Dapatan ini menunjukkan lambang *ga* masih belum tekal dalam A16/S1. Didapati lambang tanpa titik (ک) lebih banyak digunakan berbanding lambang bertitik tiga di bawah (ڮ).

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

4.2.3 Analisis penggunaan tanda diakritik

Analisis menunjukkan bahawa terdapat penggunaan tanda diakritik dalam penulisan A16/S1. Namun begitu penggunaannya tidaklah meluas memandangkan terdapat dua perkataan sahaja yang menggunakan tanda diakritik. Dua perkataan yang ditemui ialah دِسورہ (disuruh) yang ditulis dengan tanda baris di bawah pada huruf *dal* (د) dan tanda *tasydid* pada perkataan لسّكر (laskar) dan لشّكر lasykar).

4.2.4 Analisis ejaan kata ganda

Penelitian terhadap A16/S1 tidak menemukan sebarang penggunaan kata ganda. Oleh itu tidak dapat dipastikan pola ejaan bagi kata ganda kerana tiada contoh yang ditemui dalam A16/S1.

4.2.5 Analisis ejaan perkataan pinjaman Arab

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Analisis menunjukkan terdapat tiga perkataan pinjaman Arab dalam A16/S1. Jadual 4.37 mengandungi senarai perkataan tersebut:

Jadual 4.37 Ejaan perkataan pinjaman Arab dalam A16/S1

Ejaan perkataan pinjaman Arab dalam A16/S1		
الدنيا	ابحايت	سلطان
(al-dunia)	(Abuhayat)	(Sultan)

Merujuk kepada perkataan ابحايت (Abu Hayat), perkataan ini dieja mengikut ejaan Arab namun perkataan tersebut sepatutnya dieja dengan menjarakkan perkataan *Abu* dan *Hayat* menjadikan bentuk ejaannya اب حايت. Di samping itu, dua perkataan lain iaitu الدنيا (al-dunia) dan سلطان (sultan) turut mengekalkan ejaan asalnya.

4.2.6 Analisis ejaan berangkai

Terdapat satu contoh ejaan berangkai dalam A16/S1 iaitu pada perkataan *Abu Hayat* yang dieja bersambung seperti dalam Jadual 4.38 berikut:

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Jadual 4.38 Ejaan perkataan berangkai dalam A16/S1

Ejaan perkataan berangkai dalam A16/S1
ابحايت (Abu Hayat)

4.3 A16/S2: SURAT SULTAN ABU HAYAT KEPADA RAJA PORTUGAL (1522M)

4.3.1 Analisis pola ejaan

a. Pola 1: Pola kombinasi vokal (e-a), (e-i) dan (e-u)

i. Pola kombinasi vokal (e-a)

Ejaan kata dengan kombinasi vokal (e-a) dalam dwisuku dan trisuku yang ditemui dalam A16/S2 ditunjukkan dalam Jadual 4.39 dan rumusannya pula menerusi Jadual 4.40.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Jadual 4.39 Analisis ejaan kata dengan kombinasi vokal (e-a) mengikut kategori suku kata dalam A16/S2

Pola	Kategori	
	SKT+SKB	SKT+SKT
Kombinasi vokal (e-a)	(0+0) بسر besar	(0+0) امڤت empat
	(0+0) سبنرثاله sebenarnyalah	-

Dapatan analisis dalam Jadual 4.39 menunjukkan perkataan dengan kombinasi vokal berpola (e-a) bagi kategori SKT+SKB dan SKT+SKT, tidak menggunakan huruf vokal sama ada dalam suku kata praakhir mahupun suku kata akhir. Contohnya dapat diperhatikan dalam kategori SKT+SKB iaitu بسر (besar) dan سبنرثاله (sebenarnyalah) serta perkataan امڤت (empat) bagi kategori SKT+SKT. Berdasarkan Jadual 4.39, tidak ditemui contoh bagi kategori SKB+SKB dan SKB+SKT. Sehubungan itu, dapat dirumuskan bahawa ejaan bagi perkataan dengan kombinasi vokal (e-a) bagi kategori SKT+SKB dan SKT+SKT dieja menggunakan Kaedah

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Tanpa Vokal (0+0). Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (e-a) dapat dilihat dalam Jadual 4.40 berikut:

Jadual 4.40 Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (e-a) mengikut kategori suku kata dalam A16/S2

Kategori	Huruf vokal pada suku kata akhir	Huruf vokal pada suku kata praakhir	Bilangan	Kaedah Ejaan
SKT+SKB	Tiada 0+0	Tiada	2	Kaedah Tanpa Vokal
SKT+SKT	Tiada 0+0	Tiada	1	Kaedah Tanpa Vokal
SKB+SKB SKB+SKT	Tiada contoh			

ii. Pola kombinasi vokal (e-i)

Ejaan bagi perkataan dengan kombinasi vokal (e-i) dalam dwisuku kata dan trisuku kata yang ditemui dalam A16/S2 ditunjukkan dalam Jadual 4.41 dan rumusannya pula menerusi Jadual 4.42.

Jadual 4.41 Analisis ejaan kata dengan kombinasi vokal (e-i) mengikut kategori suku kata dalam A16/S2

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Pola	Kategori		
	SKB+SKB	SKB+SKT	SKT+SKB
Kombinasi vokal (e-i)	(1+0) نكري negeri	(1+0) سڤرتين sepertinya	(0+0) بدل bedil
	(0+0) نكر negeri	-	-
	(0+0) ممبر memberi	-	-
	(0+0) كند/ كند Kennedy	-	-

Dapatan menunjukkan bahawa ejaan kata yang berkombinasi vokal (e-i) bagi kategori SKB+SKB ada dua bentuk iaitu pertama; suku kata akhir tidak memakai huruf vokal *ya* (نكر/negeri dan ممبر/memberi) dan kedua; suku kata akhir memakai huruf vokal *ya* (نكري/negeri). Kategori SKB+SKT memakai huruf vokal pada suku kata akhir سڤرتين (sepertinya) manakala ejaan bagi kategori SKT+SKB pula tidak memakai

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

huruf vokal (بدلْ/bedil). Dalam ejaan بدلْ (bedil) tanda *sukun* juga digunakan bagi menunjukkan cara bacaan perkataan tersebut. Tiada contoh bagi kategori SKT+SKT dalam A16/S2.

Berdasarkan huraian di atas, dapat dirumuskan bahawa ejaan kata dengan kombinasi vokal (e-i) menggunakan Kaedah Campuran (1+0) dan Kaedah Tanpa Vokal (0+0). Walau bagaimanapun berdasarkan contoh yang ditemui, pola ejaan sebenar tidak dapat dipastikan kerana perkataan *negeri* dieja dengan dengan dua pola ejaan iaitu (1+0) dan (0+0). Perkataan *sepertinya* menggunakan pola ejaan (1+0) dengan adanya penambahan imbuhan *nya*. Ejaan dengan kombinasi vokal (e-i) bagi kategori SKT+SKB pula dieja menggunakan Kaedah Tanpa Vokal (0+0) dan mengekalkan tanda *sukun*. Analisis menunjukkan kategori SKB+SKB menggunakan Kaedah Tanpa Vokal (0+0) dan Kaedah Campuran (1+0), kategori SKB+SKT menggunakan Kaedah Tanpa Vokal (0+0) dan kategori SKT+SKB menggunakan Kaedah Tanpa Vokal (0+0). Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (e-i) dapat dilihat dalam Jadual 4.42 berikut:

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Jadual 4.42 Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (e-i) mengikut kategori suku kata dalam A16/S2

Kategori	Huruf vokal pada suku kata akhir	Huruf vokal pada suku kata praakhir	Bilangan	Kaedah Ejaan
SKB+SKB	Tiada	Tiada	3	Kaedah Tanpa Vokal
		0+0		
	Ada	Tiada	1	Kaedah Campuran
		1+0		
SKB+SKT	Tiada	Tiada	1	Kaedah Tanpa Vokal
		0+0		
SKT+SKB	Tiada	Tiada	1	Kaedah Tanpa Vokal
		0+0		
SKT+SKT	Tiada contoh			

iii. Pola kombinasi vokal (e-u)

Ejaan kata dengan kombinasi vokal (e-u) dalam dwisuku dan trisuku tidak dapat dipastikan berikutan tiada sebarang contoh ditemui dalam A16/S2.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

b. Pola 2: Pola kombinasi vokal (a-a), (a-i) dan (a-u)

i. Pola kombinasi vokal (a-a)

Ejaan kata dengan kombinasi vokal (a-a) dalam dwisuku dan trisuku yang ditemui dalam A16/S2 ditunjukkan dalam Jadual 4.43 dan rumusannya pula menerusi Jadual 4.44.

Jadual 4.43 Analisis ejaan kata dengan kombinasi vokal (a-a) mengikut kategori suku kata dalam A16/S2

Pola	Kategori			
	SKB+SKB	SKB+SKT	SKT+SKB	SKT+SKT
Kombinasi vokal (a-a)	(0+0) كڤد kepada	(0+0) ايهند ayahanda	(0+1) داتغ datang	(0+0) بندر bandar
	(1+0) مها maha	(0+0) سغكله sangkalah	(0+1) سكارغ sekarang	(0+0) محرّم Muharram
	(0+1) راج raja	(1+0) هرتانّ hartanya	(0+1) كاڤل كاڤل كاڤل kapal	(0+0) انقده anakdah
	(1+0) مغتاكن mengatakan	-	(1+0) والسّلام والسلام Wassalam	(0+0) سنقده sanakdah
	(1+0) ممليهراكن memeliharakan	-	(0+1) بلاير belaiar	(0+0) مغنتركن mengantarkan
	(0+0) ممليهركن memeliharakan	-	(0+1) هارڤ harap	-
	(0+0) اد ada	-	(1+0) آب حيات Abu Hayat	-
	(0+1) تياد tiada	-	(0+1) عالم alam	-
	(0+1) كران kerana	-	(1+0) بيان bayan	-
	(1+0) سنجتانّ senjatanya	-	(0+1) كنق كانق kanak kanak	-
	(0+1) چندرمات cenderamata	-	-	-

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Berdasarkan Jadual 4.43, ejaan kata dengan kombinasi vokal (a-a) yang mempunyai imbuhan akhiran dieja dengan menggunakan huruf vokal pada suku kata akhir. Contohnya dapat dilihat dalam kategori SKB+SKB menerusi perkataan هرتاڽ (hartanya), ممليهراكن (memeliharakan), سنجتاڽ (senjatanya) dan مڠتاكن (mengatakan). Walau bagaimanapun, perkataan سڠكله (sangkalah) dalam kategori SKB+SKT tidak menggunakan huruf vokal pada suku kata akhir. Bagi kategori SKT+SKB, pola ejaan yang lebih tekal adalah menggunakan huruf vokal pada suku kata praakhir/pertama (0+1) kecuali perkataan آب حيات (Abu Hayat) dan بيان (bayan) yang menggunakan pola (1+0) kerana mengekalkan ejaan Arabnya. Begitu juga dengan ejaan bagi perkataan والسّلام/والسلام (*wassalam*) yang turut mengekalkan ejaan asalnya dari bahasa Arab. Kategori SKT+SKT pula menggunakan pola ejaan (0+0) secara tekal.

Berdasarkan perbincangan di atas, dapat dirumuskan bahawa perkataan dengan pola kombinasi vokal (a-a) bagi kategori SKB+SKB menggunakan Kaedah Tanpa Vokal (0+0) dan Kaedah Campuran (1+0) dan (0+1), kategori SKB+SKT menggunakan Kaedah Tanpa Vokal (0+0) dan Kaedah Campuran (1+0), kategori SKT+SKB menggunakan Kaedah Campuran (0+1) dan (1+0) manakala kategori SKT+SKT menggunakan Kaedah Tanpa Vokal (0+0) dan Kaedah Campuran (1+0). Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (a-a) dapat dilihat dalam Jadual 4.44 di bawah:

Jadual 4.44 Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (a-a) mengikut kategori suku kata dalam A16/S2

Kategori	Huruf vokal pada suku kata akhir		Huruf vokal pada suku kata praakhir	Bilangan	Kaedah Ejaan
SKB+SKB	Tiada	0+0	Tiada	3	Kaedah Tanpa Vokal
	Ada	1+0	Tiada	4	Kaedah Campuran
	Tiada	0+1	Ada	4	Kaedah Campuran
SKB+SKT	Tiada	0+0	Tiada	2	Kaedah Tanpa Vokal
	Ada	1+0	Tiada	1	Kaedah Campuran
SKT+SKB	Tiada	0+1	Ada	7	Kaedah Campuran

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

...sambungan

	Ada	1+0	Tiada	3	Kaedah Campuran
SKT+SKT	Tiada	0+0	Tiada	5	Kaedah Tanpa Vokal
	Ada	1+0	Tiada	1	Kaedah Campuran

ii. Pola kombinasi vokal (a-i)

Ejaan kata dengan kombinasi vokal (a-i) dalam dwisuku dan trisuku yang ditemui dalam A16/S2 ditunjukkan dalam Jadual 4.45 dan rumusannya pula menerusi Jadual 4.46.

Jadual 4.45 Analisis ejaan kata dengan kombinasi vokal (a-i) mengikut kategori suku kata dalam A16/S2

Kategori			
SKB+SKB	SKB+SKT	SKT+SKB	SKT+SKT
(0+1) ترنات Ternate	(1+0) ننتيكن nantikan	(0+1) كاسه kasih	(1+1) بالخير bil khair
(0+0) دَر dari	(0+0) جَنْچ janji	(0+1) لاين lain	-
(0+1) لاگ /lagi	-	-	-

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Analisis dalam Jadual 4.45 menunjukkan bahawa ejaan kata dengan kombinasi vokal (a-i) bagi kategori SKB+SKB, telah menggunakan huruf vokal pada suku kata praakhir kecuali pada perkataan دَر (dari). Pola kombinasi vokal (a-i) bagi kategori SKB+SKT pula menggunakan dua pola iaitu bervokal (1+0) dalam perkataan ننتيكن (nanti) dan tanpa vokal (0+0) dalam perkataan جَنْچ (janji). Kategori SKT+SK, menggunakan pola ejaan (0+1). Contoh perkataan yang ditemui ialah كاسه (kasih) dan لاين (lain). Perkataan بالخير di bawah kategori SKT+SKT pula mengekalkan ejaan asalnya.

Berdasarkan analisis, dapat dirumuskan bahawa ejaan bagi pola kombinasi vokal (a-i) bagi kategori SKB+SKB menggunakan Kaedah Tanpa Vokal (0+0) dan Kaedah Campuran (0+1), SKB+SKT menggunakan Kaedah Tanpa Vokal (0+0) dan

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Kaedah Campuran (1+0) dan SKT+SKB menggunakan Kaedah Campuran (0+1) manakala kategori SKT+SKT menggunakan Kaedah Vokal (1+1). Namun begitu tidak dapat dipastikan pola ejaan sebenar bagi kategori SKT+SKT kerana contoh yang ditemui ialah perkataan dari bahasa Arab yang mengekalkan ejaan asalnya. Penggunaan kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (a-i) dapat dilihat dalam Jadual 4.46:

Jadual 4.46 Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (a-i) mengikut kategori suku kata dalam A16/S2

Kategori	Huruf vokal pada suku kata akhir	Huruf vokal pada suku kata praakhir	Bilangan	Kaedah Ejaan
SKB+SKB	Tiada	Tiada	1	Kaedah Tanpa Vokal
	0+0			
	Tiada	Ada	2	Kaedah Campuran
	0+1			
SKB+SKT	Tiada	Tiada	1	Kaedah Tanpa Vokal
	0+0			
	Ada	Tiada	1	Kaedah Campuran
	1+0			
SKT+SKB	Tiada	Ada	2	Kaedah Campuran
	0+1			
SKT+SKT	Ada	Ada	1	Kaedah Vokal
	1+1			

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

iii. Pola kombinasi vokal (a-u)

Ejaan kata dengan kombinasi vokal (a-u) dalam dwisuku dan trisuku yang ditemui dalam A16/S2 ditunjukkan dalam Jadual 4.47 dan rumusannya pula menerusi Jadual 4.48.

Jadual 4.47 Analisis ejaan kata dengan kombinasi vokal (a-u) mengikut kategori suku kata dalam A16/S2

Pola	Kategori	
	SKB+SKB	SKT+SKB
Kombinasi vokal (a-u)	(0+0) آب Abu	(0+0) تون tuan
	(0+1) ڤهاتو pihatu	(0+1) تاون taun

Jadual 4.47 merujuk kepada ejaan kata dengan kombinasi vokal (a-u) di bawah kategori SKB+SKB dan SKT+SKB. Perkataan آب (Abu) bagi kategori SKB+SKB

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

menggunakan tanda *mad* kerana mengikut ejaan Arabnya manakala perkataan فهات (pihatu) menggunakan huruf vokal pada suku kata praakhir. Perkataan تون (tuan) dibezakan dengan تاون (taun) menerusi penggunaan vokal *alif*.

Berdasarkan Jadual 4.47, tiada contoh bagi kategori SKB+SKT dan SKT+SKT. Oleh itu dapat dirumuskan bahawa kategori SKB+SKB menggunakan Kaedah Tanpa Vokal (0+0) dan Kaedah Campuran (0+1) sama seperti kategori SKT+SKT yang menggunakan kedua-dua kaedah tersebut. Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (a-u) dapat dilihat dalam Jadual 4.48:

Jadual 4.48 Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (a-u) mengikut kategori suku kata dalam A16/S2

Kategori	Huruf vokal pada suku kata akhir	Huruf vokal pada suku kata praakhir	Bilangan	Kaedah Ejaan
SKB+SKB	Tiada	Tiada	1	Kaedah Tanpa Vokal
		0+0		
	Tiada	Ada	1	Kaedah Campuran
		0+1		
SKT+SKB	Tiada	Tiada	1	Kaedah Tanpa Vokal
		0+0		
	Tiada	Ada	1	Kaedah Campuran
		0+1		
SKB+SKT SKT+SKT	Tiada contoh			

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

c. Pola 3: Pola kombinasi vokal (u-a), (u-i) dan (u-u)

i. Pola kombinasi vokal (u-a)

Ejaan kata dengan kombinasi vokal (u-a) dalam dwisuku dan trisuku yang ditemui dalam A16/S2 ditunjukkan dalam Jadual 4.49 dan rumusannya pula menerusi Jadual 4.50.

Jadual 4.49 Analisis ejaan kata dengan kombinasi vokal (u-a) mengikut kategori suku kata dalam A16/S2

Pola	Kategori		
	SKB+SKB	SKT+SKB	SKT+SKT
	(0+0)	(0+1)	(1+0)
Kombinasi vokal (u-a)	دو dua	سورة surat	سلطان sultan

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

...sambungan

(0+0) سبو sebua	(0+0) ڤرتکل Portugal	(0+0) سرّ الله Sirrullah
(0+0) بو bua	(0+1) ڤرتوکل Portugal	-
-	(0+1) بولن bulan	-

Jadual 4.49 menunjukkan analisis ejaan bagi kata dengan kombinasi vokal (u-a) di bawah kategori SKB+SKB, SKT+SKB, dan SKT+SKT. Pola ejaan (0+0) digunakan secara jelas dalam kategori SKB+SKB iaitu دو (dua), سبو (sebua) dan بو (bua). Bagi kategori SKT+SKB, perkataan *Portugal* dieja dengan dua bentuk ejaan iaitu ڤرتکل dan ڤرتوکل. Bentuk ejaan akhir (ڤرتوکل) yang berpola (0+1) lebih banyak digunakan berbanding ejaan praakhir (ڤرتکل) yang berpola (0+0). Perkataan سورة (surat) dan بولن (bulan) di bawah kategori SKT+SKB pula menggunakan huruf vokal *wau* pada suku kata praakhir. Sementara itu, perkataan سرّ الله (Sirullah) dan سلطان (sultan) dieja dengan mengekalkan ejaan Arabnya.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Berdasarkan analisis, dapat dirumuskan bahawa ejaan kata dengan kombinasi vokal (u-a) bagi kategori SKB+SKB menggunakan Kaedah Tanpa Vokal (0+0), kategori SKT+SKB menggunakan Kaedah Tanpa Vokal (0+0) dan Kaedah Campuran (0+1), kategori SKT+SKT menggunakan Kaedah Campuran (1+0) dan Kaedah Tanpa Vokal (0+0). Kategori SKB+SKT pula tidak dapat dipastikan pola ejaannya kerana tiada contoh yang ditemui dalam A16/S2. Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (u-a) dapat dilihat dalam Jadual 4.50 berikut:

Jadual 4.50 Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (u-a) mengikut kategori suku kata dalam A16/S2

Kategori	Huruf vokal pada suku kata akhir	Huruf vokal pada suku kata praakhir	Bilangan	Kaedah Ejaan
SKB+SKB	Tiada	Tiada	3	Kaedah Tanpa Vokal
	0+0			
SKT+SKB	Tiada	Tiada	2	Kaedah Tanpa Vokal
	0+0			
	Tiada	Ada	3	Kaedah Campuran
	0+1			

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

...sambungan

SKT+SKT	Tiada	Tiada	1	Kaedah Tanpa Vokal
	0+0			
	Ada	Tiada	1	Kaedah Campuran
	1+0			

ii. Pola kombinasi vokal (u-i)

Ejaan kata dengan kombinasi vokal (u-i) dalam dwisuku dan trisuku yang ditemui dalam A16/S2 ditunjukkan dalam Jadual 4.51 dan rumusannya pula menerusi Jadual 4.52.

Jadual 4.51 Analisis ejaan kata dengan kombinasi vokal (u-i) mengikut kategori suku kata dalam A16/S2

Pola	Kategori
	SKB+SKB
Kombinasi vokal (u-i)	(0+1) تدور Tidore

Jadual 4.51 menunjukkan bahawa ejaan kata dengan kombinasi vokal (u-i) bagi kategori SKB+SKB dieja menggunakan pola ejaan (0+1). Dapatan ini dapat dilihat dalam contoh yang ditemui iaitu تدور (Tidore). Berdasarkan pola tersebut, kaedah ejaan yang digunakan ialah Kaedah Campuran. Tiada contoh bagi kategori SKT+SKB, SKB+SKT dan SKT+SKT dalam A16/S2. Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (u-i) dapat dilihat dalam Jadual 4.52 berikut:

Jadual 4.52 Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (u-i) mengikut kategori suku kata dalam A16/S2

Kategori	Huruf vokal pada suku kata akhir	Huruf vokal pada suku kata praakhir	Bilangan	Kaedah Ejaan
SKB+SKB	Tiada	Ada	1	Kaedah Campuran
		0+1		
SKT+SKB SKB+SKT SKT+SKT	Tiada contoh			

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

iii. Pola kombinasi vokal (u-u)

Ejaan kata dengan kombinasi vokal (u-u) dalam dwisuku dan trisuku yang ditemui dalam A16/S2 ditunjukkan dalam Jadual 4.53 dan rumusannya pula menerusi Jadual 4.54.

Jadual 4.53 Analisis ejaan kata dengan kombinasi vokal (u-u) mengikut kategori suku kata dalam A16/S2

Pola	Kategori SKT+SKB
Kombinasi vokal (u-u)	(0+1) قوله puluh (0+1) توجه tujuh

Merujuk kepada Jadual 4.53, ejaan yang digunakan bagi perkataan berkombinasi vokal (u-u) ialah (0+1) iaitu pemvokalan suku kata praakhir. Contohnya dapat dilihat dalam perkataan قوله (*puluh*) dan توجه (*tujuh*). Oleh itu, kaedah ejaan yang digunakan bagi kategori SKT+SKB ialah Kaedah Campuran (0+1). Tiada contoh bagi kategori SKB+SKB, SKB+SKT dan SKT+SKT untuk pola tersebut dalam A16/S2. Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (u-u) dapat dilihat dalam Jadual 4.54:

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Jadual 4.54 Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (u-u) mengikut kategori suku kata dalam A16/S2

Kategori	Huruf vokal pada suku kata akhir	Huruf vokal pada suku kata praakhir	Bilangan	Kaedah Ejaan
SKT+SKB	Tiada	Ada	2	Kaedah Campuran
		0+1		
SKB+SKB SKB+SKT SKT+SKT	Tiada contoh			

d. Pola 4: Pola kombinasi vokal (i-a), (i-i) dan (i-u)

i. Pola kombinasi vokal (i-a)

Ejaan kata dengan kombinasi vokal (i-a) dalam dwisuku dan trisuku yang ditemui dalam A16/S2 ditunjukkan dalam Jadual 4.55 dan rumusannya pula menerusi Jadual 4.56.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Jadual 4.55 Analisis ejaan kata dengan kombinasi vokal (i-a) mengikut kategori suku kata dalam A16/S2

Pola	Kategori	
	SKB+SKB	SKT+SKT
Kombinasi vokal (i-a)	(1+0) ايالە ialah	(0+0) تڠڬل tinggal
	(0+1) كستيل Kastila	(0+1) ايندە indah

Jadual 4.55 menunjukkan ejaan kata dengan kombinasi vokal (i-a) dalam A16/S2. Kategori SKB+SKB menggunakan pola ejaan (0+1) dan (1+0). Contohnya pada perkataan كستيل (Kastila) dan ايالە (ialah) manakala kategori SKT+SKT menggunakan pola ejaan (0+0) pada perkataan تڠڬل (tinggal) dan (0+1) pada perkataan ايندە (indah). Daripada pola tersebut dapat dirumuskan bahawa kaedah ejaan yang digunakan ialah Kaedah Campuran (1+0) dan (0+1) bagi kategori SKB+SKB manakala kategori SKT+SKT mengunakan Kaedah Tanpa Vokal (0+0) dan Kaedah Campuran (0+1). Tiada contoh bagi kategori SKT+SKB dan SKB+SKT dalam A16/S2. Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (i-a) dapat dilihat dalam Jadual 4.56 berikut:

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Jadual 4.56 Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (i-a) mengikut kategori suku kata dalam A16/S2

Kategori	Huruf vokal pada suku kata akhir	Huruf vokal pada suku kata praakhir	Bilangan	Kaedah Ejaan
SKB+SKB	Tiada 0+1	Ada	1	Kaedah Campuran
	Ada 1+0	Tiada	1	Kaedah Campuran
SKT+SKT	Tiada 0+0	Tiada	1	Kaedah Tanpa Vokal
	Tiada 0+1	Ada	1	Kaedah Campuran
SKT+SKB SKB+SKT	Tiada contoh			

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

ii. Pola kombinasi vokal (i-i)

Ejaan kata dengan kombinasi vokal (i-i) dalam dwisuku dan trisuku yang ditemui dalam A16/S2 ditunjukkan dalam Jadual 4.57 dan rumusannya pula menerusi Jadual 4.58.

Jadual 4.57 Analisis ejaan kata dengan kombinasi vokal (i-i) mengikut kategori suku kata dalam A16/S2

Pola	Kategori SKB+SKB
Kombinasi vokal (i-i)	(0+1) اين ini

Jadual 4.57 menunjukkan ejaan kata dengan kombinasi vokal (i-i) menggunakan Kaedah Campuran dengan pola ejaan (0+1). Contohnya dapat dilihat pada ejaan perkataan اين (ini) dalam kategori SKB+SKB. Tiada contoh bagi kategori SKT+SKB, SKB+SKT dan SKT+SKT dalam A16/S2. Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (i-i) dapat dilihat dalam Jadual 4.58 berikut:

pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Jadual 4.58 Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (i-i) mengikut kategori suku kata dalam A16/S2

Kategori	Huruf vokal pada suku kata akhir	Huruf vokal pada suku kata praakhir	Bilangan	Kaedah Ejaan
SKB+SKB	Tiada	Ada	1	Kaedah Campuran
		0+1		
SKT+SKB SKB+SKT SKT+SKT	Tiada contoh			

iii. Pola kombinasi vokal (i-u)

Tiada contoh ditemui bagi ejaan kata kombinasi vokal (i-u) mengikut kategori suku kata dalam A16/S2.

e. Pola 5: Pola kombinasi diftong ai (ai), (e-ai), (a-ai), (i-ai), (u-ai) dan (o-ai)

Tiada contoh ditemui bagi kata dengan kombinasi diftong (ai) mengikut kategori suku kata dalam A16/S2.

pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

f. Pola 6: Pola kombinasi diftong au (au), (e-au), (a-au), (i-au) dan (u-au)

Tiada contoh ditemui bagi kata dengan kombinasi diftong (au) mengikut kategori suku kata dalam A16/S2.

g. Pola 7: Pola kombinasi diftong oi (oi), (a-oi), (i-oi) dan (o-oi)

Tiada contoh ditemui bagi kata dengan kombinasi diftong (oi) mengikut kategori suku kata dalam A16/S2.

h. Pola 8: Pola ekasuku (e), (a), (i) dan (u/o)

Ejaan kata dengan ekasuku yang ditemui dalam penulisan A16/S2 ditunjukkan dalam Jadual 4.59 dan rumusannya pula menerusi Jadual 4.60.

Jadual 4.59 Analisis ejaan ekasuku mengikut kategori huruf vokal dalam A16/S2

Pola	Kategori			
	e	a	i	u/o
Ekasuku	-	يڠ (0) yang	-	ڤون (1) pun
	-	حال (1) hal	-	-
	-	دان (1) dan	-	-
	-	كن (0) kan	-	-

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Merujuk kepada Jadual 4.59, perkataan يڠ (yang) dieja tanpa huruf vokal manakala perkataan دان (dan) dan ڤون (pun) dieja dengan huruf vokal. Perkataan حال (hal) mengekalkan ejaan Arabnya manakala perkataan كن (kan) tidak menggunakan huruf vokal *alif*. Berdasarkan dapatan ini, dapat dirumuskan bahawa perkataan ekasuku sebahagiannya menggunakan huruf vokal manakala sebahagian yang lain tidak menggunakan huruf vokal. Pola ejaannya tidak tetap. Kaedah ejaan Jawi ekasuku ditunjukkan dalam Jadual 4.60:

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Jadual 4.60 Kaedah ejaan Jawi ekasuku mengikut kategori huruf vokal dalam A16/S2

Kategori ekasuku	Huruf vokal dalam pola ekasuku
e	Tiada contoh
a	(0) Tiada huruf vokal alif (1)Ada huruf vokal alif
i	Tiada contoh
u/o	(1) Ada huruf vokal wau

4.3.2 Analisis penggunaan huruf gubalan Melayu

Huruf-huruf gubalan yang ditemui dalam A16/S2 ialah huruf ڽ (*nya*), چ (*ca*), ڠ (*nga*), ڤ (*pa*) dan ݢ (*ga*). Huruf yang tekal digunakan dengan satu lambang sahaja ialah huruf ڽ (*nya*), چ (*ca*), ڠ (*nga*), ڤ (*pa*) manakala huruf *ga* ditulis dengan tiga lambang berbeza.

i. Huruf ڽ (*nya*)

Analisis menunjukkan huruf *nya* telah digunakan dalam A16/S2 dengan satu lambang penulisan sahaja iaitu bertitik tiga di atas (ڽ). Bentuk ini digunakan sama ada huruf tersebut berada di tengah mahupun di akhir perkataan. Contoh perkataan yang mengandungi lambang *nya* di tengah perkataan (ڽ) ditunjukkan dalam Jadual 4.61:

Jadual 4.61 Perkataan yang mengandungi huruf *nya* di tengah perkataan dalam A16/S2

Perkataan yang mengandungi huruf *nya* di tengah perkataan dalam A16/S2
سبنرڽاله (sebenarnyalah)

Contoh lambang *nya* di akhir perkataan (ڽ) ditunjukkan dalam Jadual 4.62:

Jadual 4.62 Perkataan yang mengandungi huruf *nya* di akhir perkataan dalam A16/S2

Perkataan yang mengandungi huruf *nya* pada akhir perkataan dalam A16/S2		
سڤرتيڽ (sepertinya)	سنجتاڽ (senjatanya)	هرتاڽ (hartanya)

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

ii. Huruf چ (*ca*)

Huruf *ca* telah wujud dalam A16/S2 dan penulisannya menggunakan titik tiga di tengah (چ) dengan bentuk badan huruf dihilangkan apabila huruf tersebut berada di awal perkataan manakala bentuknya ditulis penuh apabila berada di akhir perkataan. Contoh bentuk huruf *ca* di awal perkataan ditunjukkan dalam Jadual 4.63:

Jadual 4.63 Perkataan yang mengandungi huruf *ca* di awal perkataan dalam A16/S2

Perkataan yang mengandungi huruf *ca* di awal perkataan dalam A16/S2
چندرمات
(cenderamata)

Contoh bentuk huruf چ (*ca*) di akhir perkataan pula ditunjukkan dalam Jadual 4.64 berikut:

Jadual 4.64 Perkataan yang mengandungi huruf *ca* di akhir perkataan dalam A16/S2

Perkataan yang mengandungi huruf *ca* di akhir perkataan dalam A16/S2
جنچ
(janji)

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

iii. Huruf ڠ (*nga*)

Huruf tambahan *nga* juga telah digunakan dalam A16/S2 secara tekal. Lambang huruf tersebut adalah dengan bertitik tiga di atas (ڠ), dengan dihilangkan badannya ketika berada di tengah perkataan serta ditulis penuh bentuknya apabila berada di akhir perkataan. Contoh bentuk huruf *nya* di tengah perkataan ditunjukkan dalam Jadual 4.65:

Jadual 4.65 Perkataan yang mengandungi huruf *nga* bertitik tiga di atas di tengah perkataan dalam A16/S2

Perkataan yang mengandungi huruf *nga* di tengah perkataan dalam A16/S1		
منغجلكن	مڠتاكن	سڠكله
(meninggalkan)	(mengatakan)	(sangkalah)

Contoh bentuk huruf *nya* di akhir perkataan pula ditunjukkan dalam Jadual 4.66:

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Jadual 4.66 Perkataan yang mengandungi huruf *nga* bertitik tiga di atas pada akhir perkataan dalam A16/S2

Perkataan yang mengandungi huruf *nga* di akhir perkataan dalam A16/S2		
بڠ (yang)	داتڠ (datang)	سكارڠ (sekarang)

iv. Huruf ڤ (*pa*)

Analisis menunjukkan huruf *pa* telah digunakan dengan bentuk tiga titik di atas (ڤ). Penggunaan lambang ini didapati tekal kerana tidak ditemui sebarang lambang lain dalam A16/S2. Contohnya seperti dalam Jadual 4.67 berikut:

Jadual 4.67 Perkataan yang mengandungi huruf *pa* bertitik tiga di atas dalam A16/S2

Perkataan yang mengandungi huruf *pa* bertitik satu di atas dalam A16/S2			
كڤد (kepada)	ڤوله (puluh)	ڤهاتو (pihatu)	ڤون (pun)
ڤرتوكل (Portugal)	سڤرتيڽ (sepertinya)	ڤرتكل (Portugal)	امڤت (empat)
هارڤ (harap)	كاڤل (kapal)		

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

v. Huruf ک (*ga*)

Huruf *ga* dalam A16/S2 ditulis dengan tiga lambang iaitu tanpa titik (ک), satu titik di bawah (ڮ) dan tiga titik di bawah (ڰ). Contoh perkataan bagi lambang *ga* tanpa titik (ک) adalah seperti dalam Jadual 4.68:

Jadual 4.68 Perkataan yang mengandungi huruf *ga* tanpa titik dalam A16/S2

Perkataan yang mengandungi huruf *ga* tanpa titik dalam A16/S2	
ڤرتكل (Portugal)	نكري (negeri)

Contoh perkataan bagi lambang *ga* bertitik satu di bawah (ڮ) ditunjukkan dalam Jadual 4.69:

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Jadual 4.69 Perkataan yang mengandungi huruf *ga* bertitik satu di bawah dalam A16/S2

Perkataan yang mengandungi huruf *ga* bertitik satu di bawah dalam A16/S2	
كند (Kennedy)	لاكب (lagi) نكر (negeri)

Seterusnya, contoh perkataan bagi lambang *ga* bertitik tiga di bawah (ڮ), ditunjukkan dalam Jadual 4.70:

Jadual 4.70 Perkataan yang mengandungi huruf *ga* bertitik tiga di bawah dalam A16/S2

Perkataan yang mengandungi huruf *ga* bertitik tiga di bawah dalam A16/S2
ڮند (Kennedy)

Berdasarkan dapatan di atas, lambang *ga* dengan titik satu di bawah (ك) paling banyak digunakan dalam penulisan A16/S2 berbanding dua lambang *ga* yang lain.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

4.3.3 Analisis penggunaan tanda diakritik

Analisis menunjukkan terdapat tanda diakritik dalam A16/S2. Lapan perkataan ditemui mempunyai tanda tersebut. Tanda yang digunakan ialah tanda *tasydid*, tanda *mad* dan tanda *sukun*. Contoh perkataan yang bertanda *tasydid* disenaraikan dalam Jadual 4.71 di bawah:

Jadual 4.71 Perkataan bertanda *tasydid* dalam A16/S2

Perkataan bertanda *tasydid* dalam A16/S2
سرّ الله (Sirrullah)
محرّم (Muharram)
والسّلام (wassalam)

Bagi perkataan bertanda *mad* pula contohnya seperti dalam Jadual 4.72:

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Jadual 4.72 Perkataan bertanda *mad* dalam A16/S2

Perkataan bertanda *mad* dalam A16/S2
آب حيات (Abu Hayat)

Manakala perkataan yang bertanda *sukun* adalah seperti dalam Jadual 4.73:

Jadual 4.73 Perkataan bertanda *sukun* dalam A16/S2

Perkataan bertanda *sukun* dalam A16/S2
جنْجِ (janji) كاقْل (kapal) بدلْ (bedil)

Penggunaan tanda baris atas pula dapat dilihat dalam perkataan yang disenaraikan dalam Jadual 4.74:

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Jadual 4.74 Perkataan bertanda baris dalam A16/S2

Perkataan bertanda baris dalam A16/S2
كاقل (kapal)

4.3.4 Analisis ejaan kata ganda

Penelitian terhadap kata ganda dalam A16/S2 telah menemukan satu bentuk penulisan kata ganda pengulangan penuh iaitu *kanak-kanak*. Dalam penulisan kata ganda jenis ini, tanda angka dua dan tanda sempang tidak digunakan antara dua perkataan tersebut. Penulisan kata ganda itu dibuat dengan cara menggandakan seluruh kata dasar jenis kata nama tanpa sebarang perubahan bentuk. Contoh ditunjukkan dalam Jadual 4.75:

Jadual 4.75 Ejaan kata ganda dalam A16/S2

Ejaan kata ganda dalam A16/S2
كنق كانق (kanak-kanak)

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

4.3.5 Analisis ejaan perkataan pinjaman Arab

Analisis menunjukkan perkataan pinjaman bahasa Arab dalam A16/S2 dieja dengan dua cara. Semua perkataan Arab dikekalkan ejaan asal kecuali satu perkataan yang berubah ejaannya. Senarai perkataan bahasa Arab yang dikekalkan ejaannya adalah seperti yang tercatat dalam Jadual 4.76:

Jadual 4.76 Perkataan pinjaman Arab dalam A16/S2

Perkataan pinjaman Arab dalam A16/S2		
الحمد لله رب العالمين	بيان سرّ الله	دنيا
(Alhamdulillah)	(bayan sirrullah)	(dunia)
ياعزيز ياغفار	محرّم	حال
(Ya Aziz Ya Ghaffar)	(muharram)	(hal)
والسّلام بالخير	سلطان	
(Wassalam bilkhair)	(sultan)	

Perkataan pinjaman Arab yang berubah ejaan ialah عالم yang asalnya dieja tanpa huruf *alif* (علم). Kemungkinan perkataan ini dieja mengikut sebutan lidah Melayu atau berlaku kesilapan ejaan.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

4.3.6 Analisis ejaan berangkai

Ejaan berangkai ditemui dalam A16/S2 menerusi satu contoh yang dipaparkan dalam Jadual 4.77:

Jadual 4.77 Ejaan berangkai dalam A16/S2

Ejaan berangkai dalam A16/S2
كنداتغ
(kan datang)

4.4 A17/S1: SURAT KEIZINAN BERDAGANG DARI SULTAN ALAUDDIN RIAYAT SYAH ACEH KEPADA KAPTEN HARRY MIDDLETON (1602M)

4.4.1 Analisis pola ejaan

a. Pola 1: Pola kombinasi vokal (e-a), (e-i) dan (e-u)

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

i. Pola kombinasi vokal (e-a)

Ejaan kata dengan kombinasi vokal (e-a) dalam dwisuku dan trisuku yang ditemui dalam A17/S1 ditunjukkan dalam Jadual 4.78 dan rumusannya pula menerusi Jadual 4.79.

Jadual 4.78 Analisis ejaan kata dengan kombinasi vokal (e-a) mengikut kategori suku kata dalam A17/S1

Pola	Kategori	
	SKT+SKB	SKT+SKT
Kombinasi vokal (e-a)	(0+0) دغَن/ دغْن dengan	(0+0) هندقله hendaklah
	(0+0) انكره anugerah	-
	(0+0) سبنر بنرڽ sebenar-benarnya	-

Merujuk kepada Jadual 4.78, perkataan dengan kombinasi vokal (e-a) di bawah kategori SKT+SKB dan SKT+SKT menggunakan kaedah ejaan yang sama iaitu Kaedah Tanpa Vokal (0+0). Dalam kategori SKT+SKB, perkataan *dengan*, dieja dengan dua bentuk iaitu berbaris di atas huruf *nga* (دغَن) dan tanpa baris (دغْن). Contoh lain bagi kategori ini ialah انكره (anugerah), dan سبنربنرڽ (sebenar-benarnya). Contoh bagi kategori SKT+SKT pula ialah هندقله (hendaklah).

Berdasarkan Jadual 4.78, dapat dirumuskan bahawa kategori SKT+SKB dan kategori SKT+SKT menggunakan Kaedah Tanpa Vokal (0+0). Tiada contoh bagi kategori SKB+SKB dan SKB+SKT ditemui dalam A17/S1. Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (e-a) ditunjukkan dalam Jadual 4.79 berikut:

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Jadual 4.79 Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (e-a) mengikut kategori suku kata dalam A17/S1

Kategori	Huruf vokal pada suku kata akhir	Huruf vokal pada suku kata praakhir	Bilangan	Kaedah Ejaan
SKT+SKB	Tiada	Tiada	3	Kaedah Tanpa Vokal
	0+0			
SKT+SKT	Tiada	Tiada	1	Kaedah Tanpa Vokal
	0+0			
SKB+SKB SKB+SKT	Tiada contoh			

ii. Pola kombinasi vokal (e-i)

Ejaan kata dengan kombinasi vokal (e-i) dalam dwisuku dan trisuku yang ditemui dalam A17/S1 ditunjukkan dalam Jadual 4.80 dan rumusannya pula menerusi Jadual 4.81.

Jadual 4.80 Analisis ejaan kata dengan kombinasi vokal (e-i) mengikut kategori suku kata dalam A17/S1

Pola	Kategori
Kombinasi vokal (e-i)	SKB+SKB (1+0) نڬري نڬري negeri (0+0) ملّ ممل memeli/meli (1+0) دبريپ diberinya

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Merujuk kepada Jadual 4.80, tiada contoh bagi kategori SKT+SKB, SKB+SKT dan SKT+SKT untuk perkataan berkombinasi vokal (e-i). Contoh perkataan yang ditemui bagi kombinasi vokal tersebut adalah bagi kategori SKB+SKB. Terdapat dua pola ejaan bagi SKB+SKB iaitu (0+0) dan (1+0). Dapatan ini menunjukkan bahawa suku kata yang diakhiri dengan huruf /i/ dieja dengan huruf vokal *ya*. Contohnya نڬري /نڬري (negeri) dan دبريپ (diberinya). Dua perkataan ini menggunakan Kaedah Campuran (1+0). Di samping itu, perkataan *neger*i dieja dengan tanda *tasydid* dan tanpa tanda *tasydid*. Bagi kategori yang sama, perkataan ممل (memeli) dan ملّ

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

(meli) pula dieja dengan Kaedah Tanpa Vokal (0+0). Di samping itu, perkataan ملّ (meli) ditambah dengan tanda *tasydid* yang berkemungkinan menunjukkan cara perkataan itu disebut.

Berdasarkan Jadual 4.80 dapat dirumuskan bahawa kategori SKB+SKB menggunakan Kaedah Tanpa Vokal (0+0) dan Kaedah Campuran (1+0). Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (e-i) ditunjukkan dalam Jadual 4.81:

Jadual 4.81 Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (e-i) mengikut kategori suku kata dalam A17/S1

Kategori	Huruf vokal pada suku kata akhir	Huruf vokal pada suku kata praakhir	Bilangan	Kaedah Ejaan
SKB+SKB	Tiada 0+0	Tiada	1	Kaedah Tanpa Vokal
	Ada 1+0	Tiada	2	Kaedah Campuran
SKB+SKT SKT+SKT SKT+SKB	Tiada contoh			

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

iii. Pola kombinasi vokal (e-u)

Ejaan kata dengan kombinasi vokal (e-u) dalam dwisuku dan trisuku yang ditemui dalam A17/S1 ditunjukkan dalam Jadual 4.82 dan rumusannya pula menerusi Jadual 4.83.

Jadual 4.82 Analisis ejaan kata dengan kombinasi vokal (e-u) mengikut kategori suku kata dalam A17/S1

Pola	Kategori		
	SKB+SKB	SKT+SKB	SKT+SKT
Kombinasi vokal (e-u)	(1+0) سرو seru	(0+0) تلق teluk	(0+0) هارمِدلتّن Harry Midellton

Berdasarkan Jadual 4.82, ejaan kata yang kombinasi vokalnya berpola (e-u) di bawah kategori SKB+SKB menggunakan Kaedah Campuran (1+0) manakala kategori SKT+SKB dan SKT+SKT menggunakan Kaedah Tanpa Vokal (0+0). Contoh perkataan bagi kategori SKB+SKB ialah سرو (seru) manakala contoh perkataan bagi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

kategori SKT+SKB ialah تلق (teluk). Bagi kategori SKT+SKT, perkataan هارمدلتن (Harry Midellton) dieja dengan dizahirkan barisnya bagi memudahkan sebutan nama tersebut. Di samping itu, tiada contoh bagi kategori SKB+SKT dalam A17/S1. Berdasarkan Jadual 4.82, dapat dirumuskan bahawa kategori SKB+SKB menggunakan Kaedah Campuran (1+0) manakala kategori SKT+SKB dan SKT+SKT menggunakan Kaedah Tanpa Vokal (0+0). Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (e-u) dapat dilihat dalam Jadual 4.83:

Jadual 4.83 Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (e-u) mengikut kategori suku kata dalam A17/S1

Kategori	Huruf vokal pada suku kata akhir	Huruf vokal pada suku kata praakhir	Bilangan	Kaedah Ejaan
SKB+SKB	Ada	Tiada	1	Kaedah Campuran
		1+0		
SKT+SKB	Tiada	Tiada	1	Kaedah Tanpa Vokal
		0+0		
SKT+SKT	Tiada	Tiada	1	Kaedah Tanpa Vokal
		0+0		
SKB+SKT	Tiada contoh			

b. Pola 2: Pola kombinasi vokal (a-a), (a-i) dan (a-u)

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

i. Pola kombinasi vokal (a-a)

Ejaan kata dengan kombinasi vokal (a-a) dalam dwisuku dan trisuku yang ditemui dalam A17/S1 ditunjukkan dalam Jadual 4.84 dan rumusannya pula menerusi Jadual 4.85.

Jadual 4.84 Analisis ejaan kata dengan kombinasi vokal (a-a) mengikut kategori suku kata dalam A17/S1

Pola	Kategori		
	SKB+SKB	SKB+SKT	SKT+SKB
Kombinasi vokal (a-a)	(1+0) مها maha	(0+0) سبد sabda	(0+1) داتغ datang
	(0+0) كڤد kepada	(0+0) همب hamba	(0+1) بارغ barang
	(0+0) سكل segala	-	(0+0) كڤل kapal
	(0+0) اد	-	(0+0) اكن

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

...sambungan

ada		akan
(0+1)		(0+0)
برنام	-	صحبت
bernama		sahabat
(0+1)		(0+0)
براڤ	-	دلم
berapa		dalam
(1+0)		(0+1)
لماڤ	-	جاڠن
lamanya		jangan
(0+1)		(0+1)
دسان	-	عالم
di sana		alam
(0+0)		(0+1)
مک	-	برلاير
maka		berlayar
(0+1)		(1+0)
کجاو	-	والسلام
ke Jawa		wassalam
(0+1)		
لاد	-	-
lada		
(0+1)		
راج	-	-
raja		
(0+0)		
ڤد	-	-
pada		
(0+0)		
درڤد	-	-
daripada		
(0+1)		
سڤاي	-	-
supaya		
(0+0)		
بهو	-	-
bahawa		
(0+1)		
سراس	-	-
serasa		

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Berdasarkan Jadual 4.84, terdapat tiga pola ejaan bagi kata yang berkombinasi vokal (a-a) di bawah kategori SKB+SKB. Perkataan tradisi dieja dengan Kaedah Tanpa Vokal (0+0) seperti کڤد (kepada), اد (ada), مک (maka), ڤد (pada), درڤد (daripada) dan بهو (bahawa). Perkataan lain yang berpola kombinasi vokal (a-a) dieja dengan huruf vokal pada suku kata praakhir sahaja (0+1). Contohnya perkataan برنام (bernama), دسان (di sana), کجاو (ke Jawa), لاد (lada), راج (raja), سڤاي (supaya) dan سراس (serasa). Selebihnya, perkataan لماڤ (lamanya) dieja dengan huruf vokal pada suku

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

kata akhir (1+0) kerana penambahan imbuhan 'nya' manakala perkataan مها (Maha) dieja dengan pola (1+0) merujuk kepada fungsi huruf *ha* dalam ejaan Jawi, yang jika tidak disambung dengan huruf vokal *alif* mungkin akan dibaca sebagai *mah* (مه). Kategori SKB+SKT pula menggunakan Kaedah Tanpa Vokal (0+0) berdasarkan contoh yang ditemui iaitu سبد (sabda) dan همب (hamba) manakala kategori SKT+SKB menggunakan Kaedah Campuran (0+1) dan Kaedah Tanpa Vokal (0+0). Perkataan كڤل (kapal), اكن (akan), صحبت (sahabat) dan دلم (dalam) tidak menggunakan huruf vokal seperti contoh bagi kategori SKT+SKB, yang menggunakan pola (0+1).

Berdasarkan Jadual 4.84, dapat dirumuskan bahawa kategori SKB+SKB menggunakan Kaedah Tanpa Vokal (0+0) dan Kaedah Campuran (0+1) dan (1+0), kategori SKB+SKT menggunakan Kaedah Tanpa Vokal (0+0), kategori menggunakan Kaedah Tanpa Vokal (0+0) dan Kaedah Campuran (0+1) manakala kategori SKT+SKT menggunakan Kaedah Campuran (1+0). Kaedah ejaan Jawi kata dengan kombinasi vokal (a-a) ditunjukkan dalam Jadual 4.85:

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Jadual 4.85 Kaedah ejaan Jawi kata dengan kombinasi vokal (a-a) mengikut kategori suku kata dalam A17/S1

Kategori	Huruf vokal pada suku kata akhir		Huruf vokal pada suku kata praakhir	Bilangan	Kaedah Ejaan
SKB+SKB	Tiada	0+0	Tiada	7	Kaedah Tanpa Vokal
	Tiada	0+1	Ada	8	Kaedah Campuran
	Ada	1+0	Tiada	2	Kaedah Campuran
SKB+SKT	Tiada	0+0	Tiada	2	Kaedah Tanpa Vokal
SKT+SKB	Tiada	0+0	Tiada	4	Kaedah Tanpa Vokal
	Tiada	0+1	Ada	5	Kaedah Campuran
SKT+SKT	Ada	1+0	Tiada	1	Kaedah Campuran

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

ii. Pola kombinasi vokal (a-i)

Ejaan kata dengan kombinasi vokal (a-i) dalam dwisuku dan trisuku yang ditemui dalam A17/S1 ditunjukkan dalam Jadual 4.86 dan rumusannya pula menerusi Jadual 4.87.

Jadual 4.86 Analisis ejaan kata dengan kombinasi vokal (a-i) mengikut kategori suku kata dalam A17/S1

Pola	Kategori	
	SKB+SKT	SKT+SKB
Kombinasi vokal (a-i)	(1+0) اصلي asli	(0+0) كآجه ke Aceh
	-	آچه Aceh

Merujuk kepada Jadual 4.86, tidak banyak contoh yang ditemui untuk ejaan kata yang berkombinasi vokal (a-i) dalam A17/S1. Contoh bagi kombinasi ini, di bawah kategori SKB+SKT dieja dengan pola (1+0) iaitu menggunakan Kaedah Campuran. Pola ejaan ini digunakan kerana mengekalkan ejaan asal perkataan اصلي (asli) mengikut ejaan Arabnya. Bagi kategori SKT+SKB pula, perkataan *Aceh* dieja dengan dua lambang *ca* iaitu *ca* bertitik satu كآجه (ke Aceh) dan *ca* bertitik tiga آچه (Aceh). Ejaan kedua, mengekalkan tanda diakritik iaitu tanda *mad* yang berkemungkinan mengikut cara sebutan perkataan tersebut. Di samping itu, tiada contoh bagi kategori SKB+SKB dan SKT+SKT dalam A17/S1. Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (a-i) ditunjukkan dalam Jadual 4.87:

Jadual 4.87 Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (a-i) mengikut kategori suku kata dalam A17/S1

Kategori	Huruf vokal pada suku kata akhir	Huruf vokal pada suku kata praakhir	Bilangan	Kaedah Ejaan
SKB+SKT	Ada	Tiada	1	Kaedah Campuran
	1+0			
SKT+SKB	Tiada	Tiada	1	Kaedah Tanpa Vokal
	0+0			
SKT+SKT SKB+SKB	Tiada contoh			

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

iii. Pola kombinasi vokal (a-u)

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Ejaan kata dengan kombinasi vokal (a-u) dalam dwisuku dan trisuku yang ditemui dalam A17/S1 ditunjukkan dalam Jadual 4.88 dan rumusannya pula menerusi Jadual 4.89.

Jadual 4.88 Analisis ejaan kata dengan kombinasi vokal (a-u) mengikut kategori suku kata dalam A17/S1

Pola	Kategori		
	SKB+SKB	SKT+SKB	SKT+SKT
Kombinasi vokal (a-u)	(0+1) تاه tahu	(0+1) برلابه berlabuh	(0+0) تعلق takluk
	(0+1) كامُ كام kamu	(1+0) دلبوهن di labuhan	-
	(0+1) سسوات sesuatu	(1+0) دچبول مَنْچَبُوْلِ dicabul mencabuli	

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Berdasarkan Jadual 4.88, perkataan yang kombinasi vokalnya (a-u) bagi kategori SKB+SKB dieja dengan Kaedah Campuran menggunakan pola (0+1) berdasarkan contoh yang ditemui iaitu تاه (tahu), كامُ (kamu) dan سسوات (sesuatu). Di samping itu perkataan 'kamu' mempunyai dua pola ejaan iaitu dizahirkan baris (كامُ) dan tidak dizahirkan baris (كام). Kategori SKT+SKB turut dieja dengan Kaedah Campuran berdasarkan pola ejaannya iaitu (0+1) bagi برلابه (berlabuh) dan (1+0) bagi چبول (cabul). Perkataan مَنْچَبُوْلِ (mencabuli) turut dizahirkan barisnya walaupun secara asasnya dieja dengan Kaedah Campuran. Kategori SKT+SKT pula dieja dengan Kaedah Tanpa Vokal (0+0) berdasarkan contoh yang ditemui iaitu تعلق (takluk).

Berdasarkan Jadual 4.88 dapat dirumuskan bahawa kategori SKB+SKB menggunakan Kaedah Campuran (0+1), kategori SKT+SKB menggunakan Kaedah

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Campuran (0+1) dan (1+0) dan SKT+SKT menggunakan Kaedah Tanpa Vokal (0+0. Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (a-u) ditunjukkan dalam Jadual 4.89:

Jadual 4.89 Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (a-u) mengikut kategori suku kata dalam A17/S1

Kategori	Huruf vokal pada suku kata akhir	Huruf vokal pada suku kata praakhir	Bilangan	Kaedah Ejaan
SKB+SKB	Tiada	Ada	3	Kaedah Campuran
		0+1		
SKT+SKB	Ada	Tiada	2	Kaedah Campuran
		1+0		
	Tiada	Ada	1	Kaedah Campuran
		0+1		
SKT+SKT	Tiada	Tiada	1	Kaedah Tanpa Vokal
		0+0		
SKB+SKT	Tiada contoh			

c. Pola 3: Pola kombinasi vokal (u-a), (u-i) dan (u-u)

i. Pola kombinasi vokal (u-a)

Ejaan kata dengan kombinasi vokal (u-a) dalam dwisuku dan trisuku yang ditemui dalam A17/S1 ditunjukkan dalam Jadual 4.90 dan rumusannya pula menerusi Jadual 4.91.

Jadual 4.90 Analisis ejaan kata dengan kombinasi vokal (u-a) mengikut kategori suku kata dalam A17/S1

Pola	Kategori	
	SKB+SKB	SKT+SKB
Kombinasi vokal (u-a)	(0+0) جوَ jua	(0+1) توهن tuhan
		(0+1)
	-	اورغ orang
		(0+0)
	-	سسورغ seseorang
		(0+1)
	-	سورت surat
		(0+0)
	-	برجوَل berjual
		(0+0)
	-	ڤرتوه pertuah

Jadual 4.90 menunjukkan ejaan bagi perkataan yang berkombinasi vokal (u-a). Bagi kategori SKB+SKB, perkataan جوّ (jua) dieja dengan Kaedah Tanpa Vokal (0+0) serta dizahirkan tanda *tasydid*. Tidak diketahui fungsi sebenar tanda diakritik tersebut tetapi berkemungkinan bertujuan untuk menunjukkan cara perkataan itu disebut. Bagi kategori SKT+SKB pula, terdapat dua kaedah yang digunakan iaitu Kaedah Tanpa Vokal (0+0) bagi perkataan برجوّل (berjual), سسورغ (seseorang) dan ڤرتوه (pertuah). Perkataan برجوّل dizahirkan tanda *tasydid*. Perkataan lain dieja dengan Kaedah Campuran (0+1).

Berdasarkan Jadual 4.90, dapat dirumuskan bahawa kategori SKB+SKB dan kategori SKT+SKB menggunakan Kaedah Tanpa Vokal (0+0). Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (u-a) ditunjukkan dalam Jadual 4.91:

Jadual 4.91 Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (u-a) mengikut kategori suku kata dalam A17/S1

Kategori	Huruf vokal pada suku kata akhir		Huruf vokal pada suku kata praakhir	Bilangan	Kaedah Ejaan
SKB+SKB	Tiada	0+0	Tiada	1	Kaedah Tanpa Vokal
SKT+SKB	Tiada	0+0	Tiada	3	Kaedah Tanpa Vokal
	Tiada	0+1	Ada	3	Kaedah Campuran
SKT+SKT SKB+SKT	Tiada contoh				

05-4506832 pustakatbainun.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

ii. Pola kombinasi vokal (u-i)

Cara ejaan kata dengan kombinasi vokal (u-i) dalam dwisuku dan trisuku yang ditemui dalam A17/S1 ditunjukkan dalam Jadual 4.92 dan rumusannya pula menerusi Jadual 4.93.

Jadual 4.92 Analisis ejaan kata dengan kombinasi vokal (u-i) mengikut kategori suku kata dalam A17/S1

Pola	Kategori SKT+SKB
Kombinasi vokal (u-i)	(0+0) ڤرملي peri mulia

05-4506832 pustakatbainun.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Jadual 4.92 menunjukkan contoh perkataan dengan kombinasi vokal (u-i) bagi kategori SKT+SKB iaitu قرملّي (peri mulia). Kaedah ejaan yang digunakan ialah Kaedah Tanpa Vokal (0+0). Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (u-i) dapat dilihat dalam Jadual 4.93 di bawah:

Jadual 4.93 Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (u-i) mengikut kategori suku kata dalam A17/S1

Kategori	Huruf vokal pada suku kata akhir	Huruf vokal pada suku kata praakhir	Bilangan	Kaedah Ejaan
SKT+SKB	Tiada	Tiada	1	Kaedah Tanpa Vokal
		0+0		
SKB+SKB SKB+SKT SKT+SKT	Tiada contoh			

iii. Pola kombinasi vokal (u-u)

Ejaan kata dengan kombinasi vokal (u-u) dalam dwisuku dan trisuku yang ditemui dalam A17/S1 ditunjukkan dalam Jadual 4.94 dan rumusannya pula menerusi Jadual 4.95.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Jadual 4.94 Analisis ejaan kata dengan kombinasi vokal (u-u) mengikut kategori suku kata dalam A17/S1

Pola	Kategori	
	SKT+SKB	SKT+SKT
Kombinasi vokal (u-u)	(0+1) موهن mohon	(0+0) دتنجقكنپ ditunjukkannya

Berdasarkan contoh yang dipaparkan dalam Jadual 4.94, ejaan bagi kata berkombinasi vokal (u-u) iaitu موهن (mohon) bagi kategori SKT+SKB dieja dengan Kaedah Campuran (0+1). Perkataan دڤوهنكن (dipohonkan) turut dieja mengikut cara kata asal perkataan itu dieja iaitu موهن (mohon). Kategori SKT+SKT dieja dengan Kaedah Tanpa Vokal (0+0) berdasarkan perkataan دتنجقكنپ (ditunjukkannya).

Berdasarkan Jadual 4.94, dapat dirumuskan bahawa kategori SKT+SKB menggunakan Kaedah Campuran (0+1) dan kategori SKT+SKT menggunakan

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Kaedah Tanpa Vokal (0+0). Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (u-u) ditunjukkan dalam Jadual 4.95:

Jadual 4.95 Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (u-u) mengikut kategori suku kata dalam A17/S1

Kategori	Huruf vokal pada suku kata akhir	Huruf vokal pada suku kata praakhir	Bilangan	Kaedah Ejaan
SKT+SKB	Tiada	Ada	1	Kaedah Campuran
		0+1		
SKT+SKT	Tiada	Tiada	1	Kaedah Tanpa Vokal
		0+0		
SKB+SKB SKB+SKT	Tiada contoh			

d. Pola 4: Pola kombinasi vokal (i-a), (i-i) dan (i-u)

i. Pola kombinasi vokal (i-a)

Ejaan kata dengan kombinasi vokal (i-a) dalam dwisuku dan trisuku yang ditemui dalam A17/S1 ditunjukkan dalam Jadual 4.96 dan rumusannya pula menerusi Jadual 4.97.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Jadual 4.96 Analisis ejaan kata dengan kombinasi vokal (i-a) mengikut kategori suku kata dalam A17/S1

Pola	Kategori		
	SKB+SKB	SKT+SKB	SKT+SKT
Kombinasi vokal (i-a)	(0+0) اي ia	(0+0) سكلين sekalian	(0+0) درهم dirham
	(0+1) كيت kita		
	(1+0) كتالة kitalah	(0+0) كڤتنڤ kapitannya	-
	(0+0) دي dia	-	-
	(0+1) ڤڠليم panglima	-	-
	(0+0) جک jika	-	-
	(1+0) كارنيای karuniai	-	-

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Jadual 4.96 mengandungi contoh perkataan dengan kombinasi vokal (u-a) dalam A17/S1. Merujuk kepada Jadual 4.96, Ejaan Tradisi dikekalkan dengan Kaedah Tanpa Vokal (0+0). Contohnya جک (jika), اي (ia) dan دیّ (dia). Perkataan كِتَالَهْ (kitalah) berubah dari ejaan asalnya كيت (kita) dengan kemasukan *lah*. Dalam masa yang sama, beberapa perkataan dizahirkan tanda diakritik walaupun pola ejaannya menggunakan Kaedah Campuran (0+1) dan (1+0). Contohnya seperti كارنّياي (karunia) dan كِتَالَهْ (kitalah) di bawah kategori SKB+SKB. Perkataan di bawah kategori SKT+SKB dan SKT+SKT pula dieja dengan Kaedah Tanpa Vokal (0+0). Contohnya dapat dilihat dalam perkataan كڤتنڤ (kapitannya), سكلين (sekalian) dan درهم (dirham). Gejala satu perkataan dieja dengan dua bentuk berbeza ialah perkara biasa ditemui dalam ejaan Jawi lama. Contohnya perkataan *sekalian* dieja dengan tanda diakritik سكلّين dan tanpa tanda diakritik سكلين. Hal ini berkemungkinan timbul akibat kekeliruan penulis berhubung ejaan sebenar bagi perkataan tersebut.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Berdasarkan Jadual 4.96 dapat dirumuskan bahawa kategori SKB+SKB menggunakan Kaedah Tanpa Vokal (0+0) dan Kaedah Campuran (0+1) dan (1+0) manakala kategori SKT+SKB dan SKT+SKT menggunakan menggunakan Kaedah Tanpa Vokal (0+0). Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (i-a) diringkaskan seperti dalam Jadual 4.97 di bawah:

Jadual 4.97 Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (i-a) mengikut kategori suku kata dalam A17/S1

Kategori		Huruf vokal pada suku kata praakhir	Bilangan	Kaedah Ejaan
SKB+SKB	Tiada	Tiada	3	Kaedah Tanpa Vokal
	0+0			
	Tiada	Ada	2	Kaedah Campuran
	0+1			
	Ada	Tiada	2	Kaedah Campuran
	1+0			
SKT+SKB	Tiada	Tiada	2	Kaedah Tanpa Vokal
	0+0			
SKT+SKT	Tiada	Tiada	1	Kaedah Tanpa Vokal
	0+0			
SKB+SKT	Tiada contoh			

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

ii. Pola kombinasi vokal (i-i)

Ejaan kata dengan kombinasi vokal (i-i) dalam dwisuku dan trisuku yang ditemui dalam A17/S1 ditunjukkan dalam Jadual 4.98 dan rumusannya pula menerusi Jadual 4.99.

Jadual 4.98 Analisis ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (i-i) mengikut kategori suku kata dalam A17/S1

Pola	Kategori		
	SKB+SKB	SKB+SKT	SKT+SKB
Kombinasi vokal (i-i)	(0+1) اين ini (0+1) ديرڤ dirinya (1+1) انرڬيري Inragiri	(1+0) ستمي سِتْمِيْ sitmi	(0+1) اغليتر اِغْلِيْتِرْ Inglitir

Merujuk kepada kategori SKB+SKB dalam Jadual 4.98, perkataan اين (ini) dan ديرڤ (dirinya) dieja dengan pola (0+1) manakala perkataan انرڬيري (Inragiri) menggunakan huruf vokal *ya* di kedua-dua suku katanya (1+1). Perkataan *sitmi* mempunyai dua gaya ejaan iaitu tanpa baris ستمي dan berbaris سِتْمِيْ. Begitu juga dengan perkataan *Inglitir* yang turut dieja dengan dua bentuk ejaan iaitu اغليتر dan اِغْلِيْتِرْ. Tiada contoh bagi kategori SKT+SKT dalam A17/S1.

Berdasarkan dapatan di atas, dapat dirumuskan bahawa kategori SKB+SKB menggunakan Kaedah Campuran (0+1) dan Kaedah Vokal (1+1), kategori SKB+SKT menggunakan Kaedah Campuran (1+0) dan SKT+SKB menggunakan Kaedah Campuran (0+1) dalam mengeja perkataan dengan kombinasi vokal (i-i). Di samping itu, tiada contoh perkataan bagi kategori SKT+SKT. Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (i-i) ditunjukkan dalam Jadual 4.99:

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Jadual 4.99 Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (i-i) mengikut kategori suku kata dalam A17/S1

Kategori	Huruf vokal pada suku kata akhir	Huruf vokal pada suku kata praakhir	Bilangan	Kaedah Ejaan
SKB+SKB	Tiada	Ada	2	Kaedah Campuran
		0+1		
	Ada	Ada	1	Kaedah Vokal
		1+1		
SKB+SKT	Ada	Tiada	1	Kaedah Campuran
		1+0		
SKT+SKB	Tiada	Ada	1	Kaedah Campuran
		0+1		
SKT+SKT	Tiada contoh			

iii. Pola kombinasi vokal (i-u)

Ejaan kata dengan kombinasi vokal (i-u) dalam dwisuku dan trisuku yang ditemui dalam A17/S1 ditunjukkan dalam Jadual 4.100 dan rumusannya pula menerusi Jadual 4.101.

Jadual 4.100 Analisis ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (i-u) mengikut kategori suku kata dalam A17/S1

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Pola	Kategori
	SKB+SKB
Kombinasi vokal (i-u)	(0+1) ايت itu

Merujuk kepada Jadual 4.100, perkataan ايت (itu) di bawah kategori SKB+SKB dieja menggunakan Ejaan Tradisi dengan Kaedah Campuran (0+1). Contoh bagi kategori lain (SKT+SKB, SKB+SKT dan SKT+SKT) tidak dapat dipastikan kerana tiada contoh ditemui dalam A17/S1. Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (i-u) ditunjukkan dalam Jadual 4.101:

Jadual 4.101 Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (i-u) mengikut kategori suku kata dalam A17/S1

Kategori	Huruf vokal pada suku kata akhir	Huruf vokal pada suku kata praakhir	Bilangan	Kaedah Ejaan
SKB+SKB	Tiada	Ada	1	Kaedah Campuran
		0+1		
SKT+SKB SKB+SKT SKT+SKT	Tiada contoh			

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

e. Pola 5: Pola kombinasi diftong ai (ai), (e-ai), (a-ai), (i-ai), (u-ai) dan (o-ai)

Cara ejaan kata dengan kombinasi diftong (ai) tidak dapat dipastikan polanya kerana tiada contoh ditemui dalam A17/S1.

f. Pola 6: Pola kombinasi diftong au (au), (e-au), (a-au), (i-au) dan (u-au)

Ejaan bagi kata dengan kombinasi diftong (au) dalam dwisuku dan trisuku yang ditemui dalam A17/S1 ditunjukkan dalam Jadual 4.102 dan rumusannya pula menerusi Jadual 4.103.

Jadual 4.102 Analisis ejaan Jawi dengan kombinasi diftong (au) mengikut kategori suku kata dalam A17/S1

Pola Kombinasi diftong	Kategori SKB+SKD	SKD+SKB	SKD+SKT
au	(0+0) سودكرڤ saudagarnya	-	-
e-au	-	-	-
a-au	-	(0+0) اتو atau	(0+0) رنتو Rantau
a-au	-	-	-
i-au	-	-	-
u-au	-	-	-

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Merujuk kepada Jadual 4.102, ketiga-tiga perkataan berdiftong (au) tidak menggunakan huruf vokal *alif* dan *wau* bagi suku kata diftong tersebut. Contohnya perkataan اتو (atau), رنتو (rantau) dan سودكرڤ (saudagarnya) di bawah kategori SKB+SKD, SKD+SKB dan SKD+SKT. Tiada contoh bagi kategori SKT+SKD. Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi diftong (au) ditunjukkan dalam Jadual 4.103:

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Jadual 4.103 Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi diftong (au) mengikut kategori suku kata dalam A17/S1

Pola kombinasi diftong	SKB+SKD	SKD+SKB	SKD+SKT
	Huruf vokal kombinasi diftong (au) dalam suku kata		
au	(0)Tiada huruf vokal	Tiada contoh	Tiada contoh
e-au	Tiada contoh		
a-au	Tiada contoh	(0) Tiada huruf vokal	(0) Tiada huruf vokal
i-au	Tiada contoh		
u-au	Tiada contoh		

g. Pola 7: Pola kombinasi diftong oi (oi), (a-oi), (i-oi) dan (o-oi)

Cara ejaan kata dengan kombinasi diftong (oi) tidak dapat dipastikan polanya kerana tiada contoh perkataan tersebut ditemui dalam A17/S1.

h. Pola 8: Pola ekasuku (e), (a), (i), (u/o)

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Pola ekasuku dianalisis menerusi empat kategori huruf vokal iaitu e, a, i dan u/o. Ejaan bagi pola ekasuku yang ditemui dalam A17/S1 ditunjukkan dalam Jadual 4.104 dan rumusannya pula menerusi Jadual 4.105.

Jadual 4.104 Analisis ejaan ekasuku mengikut kategori huruf vokal dalam A17/S1

Pola	Kategori			
	e	a	i	u/o
Ekasuku	-	(0) يغ yang	-	(1) ڤون pun
	-	(1) دان dan	-	-

Merujuk Jadual 4.104, pola ejaan bagi ekasuku terbahagi kepada dua iaitu tanpa huruf vokal dan dengan huruf vokal seperti ejaan perkataan يغ (yang), yang dieja tanpa huruf vokal manakala perkataan دان (dan) serta ڤون (pun) mempunyai huruf vokal. Pola ejaan mengikut ejaan tradisi ini telah diterima pakai oleh penulis-penulis ejaan

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Jawi semenjak zaman berzaman. Kaedah ejaan Jawi dengan ekasuku yang ditemui dalam A17/S1 ditunjukkan dalam Jadual 4.105:

Jadual 4.105 Kaedah ejaan Jawi ekasuku mengikut kategori huruf vokal dalam A17/S1

Kategori ekasuku	Huruf vokal dalam pola ekasuku
e	Tiada contoh
a	(0) Tiada huruf vokal alif (1) Ada huruf vokal alif
i	Tiada contoh
u/o	(1) Ada huruf vokal wau

4.4.2 Analisis penggunaan huruf gubalan Melayu

Penelitian terhadap ejaan dalam A17/S1 mendapati huruf gubalan iaitu ڽ (*nya*), ڠ (*nga*), چ (*ca*), ڤ (*pa*) dan ݢ (*ga*) telah digunakan dalam penulisan surat tersebut. Huruf yang telah digunakan secara tekal dengan satu lambang ialah ڽ (*nya*), ڠ (*nga*) dan ڤ (*pa*) manakala huruf yang tidak tekal lambang penulisannya ialah huruf چ (*ca*) dan ݢ (*ga*).

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

i. Huruf ڽ (*nya*)

Huruf *nya* telah digunakan dengan satu lambang sahaja iaitu bertitik tiga di bawah (ڽ). Berdasarkan contoh yang ditemui, huruf *nya* di akhir perkataan ditulis dengan lambang (ڽ). Tiada contoh perkataan untuk huruf *nya* di tengah perkataan. Contoh perkataan yang menggunakan lambang *nya* (ڽ) dapat dilihat dalam Jadual 4.106:

Jadual 4.106 Perkataan yang mengandungi huruf *nya* bertitik tiga di bawah dalam A17/S1

Perkataan yang mengandungi huruf *nya* bertitik tiga di bawah dalam A17/S1			
كڤتنڽ (kaptennya)	دريڽ (darinya)	لماڽ (lamanya)	دبريڽ (diberinya)
سودكرڽ (saudagarnya)	دتنجقكنڽ (ditunjukkannya)	بنرڽ (benarnya)	

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

ii. Huruf چ (*ca*)

Terdapat dua lambang *ca* yang digunakan dalam A17/S1. Lambang pertama ditulis dengan titik satu di bahagian tengah (ڃ). Contohnya seperti dalam Jadual 4.107:

Jadual 4.107 Perkataan yang mengandungi huruf *ca* bertitik satu di tengah dalam A17/S1

Perkataan yang mengandungi huruf *ca* bertitik satu di tengah dalam A17/S1
كاجه (ke Aceh)

Lambang kedua ditulis dengan bentuk bertitik tiga di bahagian tengah (چ). Contoh penulisannya adalah seperti dalam Jadual 4.108:

Jadual 4.108 Perkataan yang mengandungi huruf *ca* bertitik tiga di tengah dalam A17/S1

Perkataan yang mengandungi huruf *ca* bertitik tiga di tengah dalam A17/S1		
دچبول (dicabul)	مَنْچَبُوْل (mencabul)	آچه (Aceh)

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

iii. Huruf ڠ (*nga*)

Satu lambang *nga* sahaja yang digunakan dalam A17/S1 iaitu bertitik tiga di atas (ڠ). Contoh perkataan mengandungi huruf ڠ (*nga*) yang ditemui dalam A17/S1 ditunjukkan dalam Jadual 4.109:

Jadual 4.109 Perkataan yang mengandungi huruf *nga* bertitik tiga di atas dalam A17/S1

Perkataan yang mengandungi huruf *nga* bertitik tiga di atas dalam A17/S1		
دڠن (dengan)	سسورڠ (seseorang)	يڠ (yang)
اورڠ (orang)	داتڠ (datang)	اڠليتر (Inglitir)
جاڠن (jangan)	بارڠ (barang)	ڤڠليم (panglima)

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Berdasarkan lambang tersebut huruf *nga* bertitik tiga di atas (ڠ) digunakan secara tekal. Perbezaan hanya pada bentuknya apabila huruf tersebut berada di tengah dan di akhir perkataan.

iv. Huruf ڤ (*pa*)

Huruf *pa* dengan titik tiga di atas (ڤ) telah digunakan dalam A17/S1. Tidak ditemui sebarang lambang lain bagi huruf *pa*. Hal ini dibuktikan dengan contoh perkataan seperti yang tersenarai dalam Jadual 4.110:

Jadual 4.110 Perkataan yang mengandungi huruf *pa* bertitik tiga di atas dalam A17/S1

Perkataan yang mengandungi huruf *pa* bertitik tiga di atas dalam A17/S1		
کڤد (kepada)	ڤرتوه (pertuah)	براڤ (berapa)
کڤتنڽ (kaptennya)	ڤد (pada)	ڤرمڵي (peri mulia)
سڤاي (supaya)	ڤون (pun)	کڤل (kapal)
ڤڠليم (panglima)	دڤوهنکن (dipohonkan)	درڤد (daripada)

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

v. Huruf ک (*ga*)

Dalam penulisan A17/S1, huruf *ga* ditulis dengan dua lambang. Lambang pertama ialah *ga* tanpa titik di atas (ک). Contohnya seperti dalam Jadual 4.111:

Jadual 4.111 Perkataan yang mengandungi huruf *ga* tanpa titik dalam A17/S1

Perkataan yang mengandungi huruf *ga* tanpa titik dalam A17/S1		
سکل (segala)	سودکرڽ (saudagarnya)	نکري (negeri)

Lambang kedua ialah lambang *ga* dengan titik satu di atas (ڬ). Contoh bagi lambang *ga* ini dapat dilihat dalam Jadual 4.112:

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Jadual 4.112 Perkataan yang mengandungi huruf *ga* bertitik satu di atas dalam A17/S1

Perkataan yang mengandungi huruf *ga* bertitik satu di atas dalam A17/S1
نڬري
(negeri)

4.4.3 Analisis penggunaan tanda diakritik

Analisis berhubung tanda diakritik menunjukkan masih terdapat banyak perkataan yang ditulis dengan tanda tersebut dalam A17/S1. Tanda diakritik yang ditemui adalah *tanda baris di atas, baris di bawah* dan *baris di hadapan*. Sebilangan perkataan masih cenderung menggunakan tanda *tasydid*. Semua tanda ini dapat dilihat dengan jelas menerusi contoh yang ditemui dalam A17/S1. Contoh perkataan yang menggunakan tanda baris disenaraikan dalam Jadual 4.113:

Jadual 4.113 Perkataan yang menggunakan tanda baris dalam A17/S1

Perkataan yang menggunakan tanda baris dalam A17/S2			
دڠن	سٮڑيْ	كامُ	هَارِمِدلْتُنْ
(dengan)	(sitri)	(kamu)	(Harry Middelton)
مَنْچَبُوْلِ	كاجَه	كِتالَهْ	اِغْلِيْتِرْ
(mencabuli)	(ke Aceh)	(kitalah)	(Inglitir)

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Manakala contoh perkataan yang bertanda *tasydid* ditunjukkan dalam Jadual 4.114:

Jadual 4.114 Perkataan yang menggunakan tanda *tasydid* dalam A17/S1

Perkataan yang menggunakan tanda *tasydid* dalam A17/S2			
ديَ	سكلّين	ملّ	هَارِمِدلْتُنْ
(dia)	(sekalian)	(meli)	(Harry Middelton)
نڬّري	برجوّل	كارنّياي	ملّي
(negeri)	(berjual)	(karuniai)	(mulia)
ڤرملّي	جوّ		
(peri mulia)	(jua)		

4.4.4 Analisis Ejaan Kata Ganda

Penelitian terhadap aspek kata ganda mendapati terdapat satu contoh ejaan kata ganda pengulangan separa ditemui dalam A17/S1 iaitu سبنربنرڤ (*sebenar-benarnya*). Cara ejaan perkataan tersebut adalah dengan menggandakan sebahagian daripada kata dasar seperti yang ditunjukkan dalam Jadual 4.115:

Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Jadual 4.115 Ejaan kata ganda dalam A17/S1

Ejaan kata ganda dalam A17/S1
سبنربنرپ (sebenar-benarnya)

Berdasarkan Jadual 4.115, kata ganda pengulangan separa dieja dengan cara mengulang kata akar perkataan yang digandakan itu tanpa meletakkan sebarang tanda antara dua perkataan tersebut.

4.4.5 Analisis ejaan perkataan pinjaman Arab

Ejaan perkataan pinjaman bahasa Arab turut digunakan dalam A17/S1. Merujuk kepada contoh yang ditemui, semua perkataan tersebut mengekalkan ejaan asalnya kecuali perkataan عالم (alam) dan صحبت (sahabat) yang telah berubah ejaannya. Ejaan sebenar عالم ialah علم dan صحبت ialah صحابة. Perkataan yang mengekalkan ejaan asal ditunjukkan dalam Jadual 4.116:

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Jadual 4.116 Perkataan pinjaman Arab dalam A17/S1

Perkataan pinjaman Arab dalam A17/S1		
سبد (sabda)	والسلام (wassalam)	درهم (dirham)
تعلق (takluk)	اصلي (asli)	

4.4.6 Analisis ejaan berangkai

Tiada sebarang contoh ejaan berangkai ditemui dalam A17/S1. Hal ini menunjukkan A17/S1 bebas dari penggunaan ejaan berangkai.

4.5 A17/S2: SURAT SULTAN ISKANDAR MUDA DARI ACEH KEPADA RAJA INGGERIS JAMES I (1615M)

4.5.1 Analisis pola ejaan

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

a. Pola 1: Pola kombinasi vokal (e-a), (e-i) dan (e-u)

i. Kombinasi vokal (e-a)

Ejaan kata dengan kombinasi vokal (e-a) dalam dwisuku dan trisuku yang ditemui dalam A17/S2 ditunjukkan dalam Jadual 4.117 dan rumusannya pula menerusi Jadual 4.118.

Jadual 4.117 Analisis ejaan kata dengan kombinasi vokal (e-a) mengikut kategori suku kata dalam A17/S2

Pola	Kategori			
	SKB+SKB	SKB+SKT	SKT+SKB	SKT+SKT
Kombinasi vokal (e-a)	(0+0) سڬر segera	(0+0) برکنت bergenta	(0+0) تردغر terdengar	(0+0) ڤرسمبهکن persembahkan
	(1+0) دسجهترا کن disejahterakan	-	(0+0) رکَن Rekan	(0+0) هندق hendak
			(0+0) مڽرهکن menyerahkan	(0+1) دکهنداک dikehendaki
	-	-	(0+0) برڬلر bergelar	(0+0) مننتڠ menentang
	-	-	(0+0) دککلکن dikekalkan	(1+0) سمرلاڠ Semerlang
	-	-	(0+0) ستله setelah	(0+0) ڤرلق Perlak
	-	-	(0+0) منڠر menengar	(0+0) ڤلمبڠ Palembang
	-	-	(0+0) دڠن dengan	(0+0) امڤت empat
	-	-	(0+0) انڬره anugerah	-
	-	-	(0+0) برککڠ berkekang	-
	-	-	(1+0) ڤڤراڠن peperangan	-
	-	-	(0+0) مکتَ makota	-
	-	-	(0+0)	-

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

...sambungan

		ڤرسڠڤركهان persenggerahan (0+1)
-	-	ڤيرق/فيرق Perak

Merujuk kepada Jadual 4.117, ejaan kata dengan kombinasi vokal (e-a) kebanyakannya tidak menggunakan huruf vokal sama ada pada suku kata praakhir mahupun suku kata akhir. Pola ejaan ini dapat dilihat dalam semua kategori suku kata. Secara terperinci, kategori SKB+SKB menggunakan Kaedah Tanpa Vokal (0+0) kecuali pada perkataan yang berimbuhan akhiran, menggunakan Kaedah Campuran (1+0). Perkataan di dalam kategori SKB+SKB yang menggunakan pola (0+0) ialah سڤر (segera) manakala perkataan دسجهتراكن (disejahterakan) menggunakan pola (1+0). Kategori SKT+SKB, SKB+SKT dan SKT+SKT juga menggunakan Kaedah Tanpa Vokal (0+0). Namun begitu terdapat beberapa pengecualian seperti ڤيرق (perak) di dalam kategori SKT+SKB dan سمرلاڠ (Semerlang) di bawah kategori SKT+SKT yang menggunakan Kaedah Campuran (0+1) dan (1+0).

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Merujuk kepada kategori SKT+SKB, pola ejaan yang cenderung digunakan ialah (0+0). Contohnya dapat dilihat dalam perkataan تردڠر (terdengar), ركّن (Rekan), ميرهكن (menyerahkan), برڤلّر (bergelar), دككلكن (dikekalkan), ستله (setelah), منڠر (menegar), دڠن (dengan), انڤره (anugerah), بركّڠ (berkekang), مكتّ (makota) dan ڤرسڠڤركهان (persenggerahan). Perkataan dalam kategori SKT+SKT yang turut menggunakan pola (0+0) ialah ڤرسمبهكن (persembahkan), هندق (hendak), منننتڠ (menentang), ڤرلق (Perlak), ڤلمبڠ (Palembang) dan امڤت (empat) manakala kategori SKB+SKT menggunakan pola (0+0). Contohnya dapat dilihat dalam perkataan برکنت (bergenta). Dilihat dari segi bentuk lambang huruf pula, perkataan *perak* dieja dengan dua bentuk lambang *pa* iaitu *pa* dengan titik tiga di atas (ڤيرق) dan *pa* dengan titik satu di atas (فيرق). Antara dua lambang tersebut

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

lambang *pa* bertitik tiga di atas (ڤ) lebih kerap digunakan berbanding lambang bertitik satu (ف).

Berdasarkan huraian di atas, dapat dirumuskan bahawa kategori SKB+SKB menggunakan Kaedah Tanpa Vokal (0+0) dan Kaedah Campuran (1+0), SKB+SKT Kaedah Tanpa Vokal (0+0), SKT+SKB dan SKT+SKT menggunakan Kaedah Tanpa Vokal (0+0) dan Kaedah Campuran (1+0) dan (0+1). Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (e-a) ditunjukkan dalam Jadual 4.118 di bawah:

Jadual 4.118 Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (e-a) mengikut kategori suku kata dalam A17/S2

Kategori	Huruf vokal pada suku kata akhir	Huruf vokal pada suku kata praakhir	Bilangan	Kaedah Ejaan
SKB+SKB	Tiada	Tiada	2	Kaedah Tanpa Vokal
	0+0			
	Ada	Tiada	1	Kaedah Campuran
	1+0			
SKB+SKT	Tiada	Tiada	1	Kaedah Tanpa Vokal
	0+0			
	Tiada	Tiada	12	Kaedah Tanpa Vokal
SKT+SKB	0+0			
	Tiada	Ada	1	Kaedah Campuran
	0+1			
	Ada	Tiada	1	Kaedah Campuran
	1+0			
SKT+SKT	Tiada	Tiada	7	Kaedah Tanpa Vokal
	0+0			
	Ada	Tiada	1	Kaedah Campuran
	1+0			
	Tiada	Ada	1	Kaedah Campuran
	0+1			

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

ii. Kombinasi vokal (e-i)

Ejaan kata dengan kombinasi vokal (e-i) dalam dwisuku dan trisuku yang ditemui dalam A17/S2 ditunjukkan dalam Jadual 4.119 dan rumusannya pula menerusi Jadual 4.120.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Jadual 4.119 Analisis ejaan kata dengan kombinasi vokal (e-i) mengikut kategori suku kata dalam A17/S2

Pola	Kategori			
	SKB+SKB	SKB+SKT	SKT+SKB	SKT+SKT
Kombinasi vokal (e-i)	(1+0) نكري/نڬري negeri	(0+0) برسند bersendi	(0+0) جنس jenis	(0+0) چرمن cermin
	(1+0) برّي beri	(0+0) سڤرت seperti	(0+0) اڠڬرس/ڠڬرس/ اڠكرس Inggeris	
	(0+0) سر Seri	-	(0+1) ڤيدر Pedir	-
	(1+0) سنّي seni	-	(1+0) كلبيهن kelebihan	-
	(1+0) دلّي Deli	-	-	-
	(0+0) كجّ keji	-	-	-

Jadual 4.119 menunjukkan ejaan kata dengan kombinasi vokal (e-i) di bawah kategori SKB+SKB, dieja dengan dua pola iaitu pertama tanpa huruf vokal (0+0) dan kedua dengan huruf vokal pada suku kata akhir (1+0). Contoh bagi ejaan dengan pola (0+0) ialah سر (Seri) dan كجّ (keji) dan pola (1+0) pula dapat dilihat dalam perkataan نكري (negeri), برّي (beri), سنّي (seni), dan دلّي (Deli). Kategori SKB+SKT pula menggunakan pola ejaan (0+0). Contohnya dalam perkataan برسند (bersendi) dan سڤرت (seperti) manakala kategori SKT+SKB menggunakan tiga pola ejaan iaitu (0+0) menerusi perkataan جنس (jenis) dan اڠڬرس (Inggeris), pola (1+0) menerusi perkataan كلبيهن (kelebihan) dan (0+1) menerusi perkataan ڤيدر (Pedir). Kategori SKT+SKT memperlihatkan penggunaan pola ejaan (0+0) iaitu dalam perkataan چرمن (cermin). Perkataan *negeri*, di bawah kategori SKB+SKB dieja dengan dua bentuk ejaan iaitu نكري dan نڬري manakala perkataan *Inggeris* di bawah kategori SKT+SKB dieja dengan tiga bentuk ejaan iaitu اڠڬرس, أڠڬرس dan اڠكرس.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Berdasarkan perbincangan di atas, dapat dirumuskan bahawa kategori SKB+SKB menggunakan Kaedah Tanpa Vokal (0+0) dan Kaedah Campuran (1+0), kategori SKB+SKT menggunakan Kaedah Tanpa Vokal (0+0), kategori SKT+SKB menggunakan Kaedah Tanpa Vokal (0+0) dan Kaedah Campuran (0+1), dan kategori SKT+SKT menggunakan Kaedah Tanpa Vokal (0+0). Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (e-i) ditunjukkan dalam Jadual 4.120 di bawah:

Jadual 4.120 Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (e-i) mengikut kategori suku kata dalam A17/S2

Kategori	Huruf vokal pada suku kata akhir	Huruf vokal pada suku kata praakhir	Bilangan	Kaedah Ejaan
SKB+SKB	Tiada	Tiada	3	Kaedah Tanpa Vokal
	0+0			
	Ada	Tiada	5	Kaedah Campuran
	1+0			
SKB+SKT	Tiada	Tiada	1	Kaedah Tanpa Vokal
	0+0			
SKT+SKB	Tiada	Tiada	2	Kaedah Tanpa Vokal
	0+0			
	Tiada	Ada	1	Kaedah Campuran
	0+1			
SKT+SKT	Tiada	Tiada	1	Kaedah Tanpa Vokal
	0+0			

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

iii. Kombinasi vokal (e-u)

Ejaan kata dengan kombinasi vokal (e-u) dalam dwisuku dan trisuku yang ditemui dalam A17/S2 ditunjukkan dalam Jadual 4.121 dan rumusannya pula menerusi Jadual 4.122.

Jadual 4.121 Analisis ejaan kata dengan kombinasi vokal (e-u) mengikut kategori suku kata dalam A17/S2

Pola	Kategori	
	SKB+SKB	SKT+SKB
Kombinasi vokal (e-u)	(1+0) سرو seru	(0+0) ترسبت tersebut
	(1+0) سترون seterunya	-

Jadual 4.121 menunjukkan ejaan kata dengan kombinasi vokal (e-u) dalam A17/S2. Berdasarkan jadual, kategori SKB+SKB menggunakan Kaedah Campuran (1+0).

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Contohnya dapat dilihat pada perkataan سرو (seru) dan سترون (seterunya). Kategori SKT+SKB pula menggunakan Kaedah Tanpa Vokal (0+0) menerusi perkataan ترسبت (tersebut). Tiada contoh bagi SKB+SKT dan SKT+SKT dalam A17/S2. Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (e-u) ditunjukkan dalam Jadual 4.122 di bawah:

Jadual 4.122 Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (e-u) mengikut kategori suku kata dalam A17/S2

Kategori	Huruf vokal pada suku kata akhir	Huruf vokal pada suku kata praakhir	Bilangan	Kaedah Ejaan
SKB+SKB	Ada	Tiada	2	Kaedah Campuran
		1+0		
SKT+SKB	Tiada	Tiada	1	Kaedah Tanpa Vokal
		0+0		
SKB+SKT SKT+SKT	Tiada contoh			

b. Pola 2: Pola kombinasi vokal (a-a), (a-i) dan (a-u)

i. Kombinasi vokal (a-a)

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Ejaan kata dengan kombinasi vokal (a-a) dalam dwisuku dan trisuku yang ditemui dalam A17/S2 ditunjukkan dalam Jadual 4.123 dan rumusannya pula menerusi Jadual 4.124.

Jadual 4.123 Analisis ejaan kata dengan kombinasi vokal (a-a) mengikut kategori suku kata dalam A17/S2

Pola	Kategori			
	SKB+SKB	SKB+SKT	SKT+SKB	SKT+SKT
Kombinasi vokal (a-a)	(0+0) درڤد daripada	(0+0) تحت tahta	(0+0) جلغ Calang	(0+0) مڠنتركن mengantarkan
	(0+1) ڤركاس perkasa	(0+0) بورن bewarna	(0+1) عالم alam	(0+0) مشرق Mashrak
	(0+1) راج Raja	(0+0) همب hamba	(0+0) مرتبت martabat	(0+0) سيدالمكمل Saidatul Mukammal
	(0+1) تياد Tiada	(0+0) برڠك berangka	(0+0) دلم dalam	-
	(0+1) اڤام upama	(1+0) ايرلندي Irlanda	(0+1) بركاجه/ بركاجه bergajah	-

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

...sambungan

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

(0+1)		(0+0)			
بڤرتام	-	برآلت	-		
bepertama		beralat			
(0+1)		(0+0)			
ببراڤ	-	برتڽ			
beberapa		bertanya			
(0+1)		(0+1)			
برڤلان	-	داتڠ	-		
berpelana		datang			
(0+1)		(0+1)			
بڤرمات	-	بارڠ	-		
bepermata		barang			
(0+0)		(0+1)			
كڤد	-	داڤت	-		
kepada		dapat			
(0+0)		(1+0)			
سكل	-	زمان	-		
Segala		zaman			
(0+1)		(0+1)			
سنجات	-	ڤريامن	-		
Senjata		Priaman			
(0+0)		(0+0)			
ڤربندهران	-	اكن	-		
perbendaharaan		akan			
(0+1)		(0+0)			
برنام	-	كاتسڽ	-		
bernama		keatasnya			
(0+0)		(0+0)			
مك	-	ڤسمن	-		
maka		Pasaman			
(0+0)		(0+1)			
اد	-	بركراوڠ	-		
Ada		berkerawang			
(0+1)		(0+1)			
بنياكڽ /بنياڤ	-	ساور	-		
beniaga		Sawar			
(0+1)		(0+1)			
دسان	-	ڤساڠن	-		
di sana		Pasangan			
(0+1)		(0+1)			
نشچاي	-	اساهن	-		
nescaya		Asahan			
(0+1)					
سڤاي	-	-	-		
Supaya					
(0+1)					
سلام لماڤ	-	-	-		
selama lamanya					
(0+1)					
برستان	-	-	-		
beristana					
(0+0)					
سيوجن	-	-	-		
sayojana					
(0+1)					
سواس	-	-	-		

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

...sambungan

suasa			
(1+0) ميڠكرهاكن menyengerahakan	-	-	-
(0+1) نتّياس Netiasa	-	-	-
(1+1) دايا Daya	-	-	-
(1+0) بهوا bahawa	-	-	-
(0+0) كارن Kerana	-	-	-
(0+1) برغسياڤ barangsiapa	-	-	-
(0+1) برڤتّران berpeterana	-	-	-
(0+0) كرجان kerajaan	-	-	-

Merujuk Jadual 4.123, pola ejaan kata dengan kombinasi vokal (a-a) bagi kategori SKB+SKB ialah (0+1). Terdapat pengecualian pada perkataan yang menggunakan Ejaan Tradisi iaitu درڤد (daripada), كڤد (kepada), مک (maka) dan اد (ada) yang dieja dengan pola (0+0) dan perkataan دايا (daya) yang menggunakan pola (1+1). Kategori SKB+SKT menggunakan pola (0+0) pada semua perkataan yang ditemui kecuali pada perkataan ايرلندي (Irlanda) yang menggunakan pola (1+0). Kategori SKT+SKB pula memperlihatkan pola yang kerap digunakan ialah (0+1) diikuti pola (0+0). Contoh perkataan dengan pola (0+1) ialah عالم (alam), برچاجه / برکاجه (bergajah), داتڠ (datang), بارڠ (barang), داڤت (dapat), ڤريامن (Priaman), برکراوڠ (berkerawang), ساور (Sawar) dan اساهن (Asahan) manakala perkataan dengan pola (0+0) ialah چلّڠ (Calang), مرتبت (martabat), دلم (dalam), برآلت (beralat), برتڤ (bertanya), اکن (akan) dan کاتسڤ (ke atasnya).

Berdasarkan analisis, dapat dirumuskan bahawa kategori SKB+SKB menggunakan tiga kaedah ejaan iaitu Kaedah Campuran (0+1), Kaedah Tanpa Vokal

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

(0+0) dan Kaedah Vokal (1+1) berbeza dengan kategori SKT+SKT yang menggunakan Kaedah Tanpa Vokal (0+0) sahaja. Contohnya, dalam perkataan مڠنترکن (mengantarkan), مشرق (Mashrak) dan سيدالمکمّل (Saidatul Mukammal). Kategori SKT+SKB pula menggunakan Kaedah Tanpa Vokal (0+0) dan Kaedah Campuran (0+1) dan (1+0) seperti yang ditunjukkan dalam Jadual 4.123. Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (a-a) ditunjukkan dalam Jadual 4.124 di bawah:

Jadual 4.124 Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (a-a) mengikut kategori suku kata dalam A17/S2

Kategori	Huruf vokal pada suku kata akhir	Huruf vokal pada suku kata praakhir	Bilangan	Kaedah Ejaan
SKB+SKB	Tiada	Tiada	9	Kaedah Tanpa Vokal
	0+0			
	Tiada	Ada	20	Kaedah Campuran
	0+1			
	Ada	Tiada	2	Kaedah Campuran
	1+0			
	Ada	Ada	1	Kaedah Vokal
	1+1			
SKB+SKT	Tiada	Tiada	4	Kaedah Tanpa Vokal
	0+0			
	Ada	Tiada	1	Kaedah Campuran
	1+0			
SKT+SKB	Tiada	Tiada	8	Kaedah Tanpa Vokal
	0+0			
	Tiada	Ada	10	Kaedah Campuran
	0+1			
	Ada	Tiada	1	Kaedah Campuran
	1+0			
SKT+SKT	Tiada	Tiada	3	Kaedah Tanpa Vokal
	0+0			

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

ii. Kombinasi vokal (a-i)

Ejaan kata dengan kombinasi vokal (a-i) dalam dwisuku dan trisuku yang ditemui dalam A17/S2 ditunjukkan dalam Jadual 4.125 dan rumusannya pula menerusi Jadual 4.126.

Jadual 4.125 Analisis ejaan kata dengan kombinasi vokal (a-i) mengikut kategori suku kata dalam A17/S2

Pola	Kategori			
	SKB+SKB	SKB+SKT	SKT+SKB	SKT+SKT
Kombinasi vokal (a-i)	لاڬي (0+1) lagi	جمبي (1+0) Jambi	كادڠ (0+1) gading	مغرب (0+0) Maghrib

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

...sambungan

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

(1+0) كتّي kati (0+1) ڤاني Pani (1+1) برتاني Britani	(1+0) فرنسي Peransi -	برڬادغ bergading (0+0) آچه اچه Aceh (0+1) عادل Adil	- - - -

Merujuk Jadual 4.125, kombinasi vokal bagi kategori SKB+SKB dieja mengunakan pola ejaan (0+1) kecuali perkataan كتّي (kati) yang diletakkan tanda *tasydid* dan برتاني (Britani) yang menggunakan huruf vokal pada kedua-dua suku kata (1+1). Kategori SKB+SKT mengunakan pola ejaan (1+0) iaitu dalam perkataan جمبي (Jambi) dan فرنسي (Peransi), manakala kategori SKT+SKB menggunakan pola ejaan (0+1). Hal ini dapat dilihat dalam ejaan perkataan كادغ (gading) dan عادل (adil). Satu lagi perkataan iaitu آچه (Aceh) dieja dengan pola (0+0) kerana diletakkan tanda *mad* bagi menunjukkan cara perkataan tersebut disebut. Terdapat satu lagi contoh perkataan اچه (Aceh) yang dieja tanpa tanda *mad*. Seterusnya kategori SKT+SKT dieja dengan pola ejaan (0+0) iaitu tanpa huruf vokal dalam perkataan مغرب (maghrib) kerana mengekalkan ejaan asalnya daripada bahasa Arab.

Berdasarkan analisis, dapat dirumuskan bahawa kategori SKB+SKB menggunakan Kaedah Campuran (0+1) dan (1+0), Kaedah Vokal (1+1) dan Kaedah Tanpa Vokal (0+0), kategori SKB+SKT menggunakan Kaedah Campuran (1+0), kategori SKT+SKB menggunakan Kaedah Campuran (0+1) dan Kaedah Tanpa Vokal (0+0) manakala kategori SKT+SKT menggunakan Kaedah Tanpa Vokal (0+0). Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (a-i) ditunjukkan dalam Jadual 4.126:

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Jadual 4.126 Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (a-i) mengikut kategori suku kata dalam A17/S2

Kategori	Huruf vokal pada suku kata akhir	Huruf vokal pada suku kata praakhir	Bilangan	Kaedah Ejaan
SKB+SKB	Tiada	Ada	2	Kaedah Campuran
	0+1			
	Ada	Tiada	1	Kaedah Campuran
	1+0			
	Ada	Ada	1	Kaedah Vokal
	1+1			
	Tiada	Tiada	1	Kaedah Tanpa Vokal
	0+0			
SKB+SKT	Ada	Tiada	2	Kaedah Campuran
	1+0			
SKT+SKB	Tiada	Tiada	1	Kaedah Tanpa Vokal
	0+0			
	Tiada	Ada	2	Kaedah Campuran
	0+1			

iii. Kombinasi vokal (a-u)

Ejaan kata dengan kombinasi vokal (a-u) dalam dwisuku dan trisuku yang ditemui dalam A17/S2 ditunjukkan dalam Jadual 4.127 dan rumusannya pula menerusi Jadual 4.128.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Jadual 4.127 Analisis ejaan kata dengan kombinasi vokal (a-u) mengikut kategori suku kata dalam A17/S2

Pola	Kategori			
	SKB+SKB	SKB+SKT	SKT+SKB	SKT+SKT
Kombinasi vokal (a-u)	(0+1) بات batu	(1+0) مڠمڤوكن mengampukan	(0+1) برڤايڠ berpayung	(0+0) تنجڠ tanjung
	(0+1) بارڠ تاه barang tahu	-	(0+1) براتس براتّس beratus	(1+0) مرحوم marhum (1+0) يعقوب Ya'kub
	(0+1) ترلالو terlalu			
	(0+1) ڤيترڤ petarunya	-	(0+1) بارس Barus (0+1) تاهن tahun	(0+0) تعلّق تعلق takluk
	-	-		
	-	-	-	(1+0) برڤنچورن berpancuran

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Merujuk Jadual 4.127, ejaan kata dengan kombinasi vokal (a-u) bagi kategori SKB+SKB dan SKT+SKB menggunakan pola ejaan (0+1). Contoh yang temui bagi kategori SKB+SKB ialah بات (batu), بارڠ تاه (barang tahu), ترلالا (terlalu) dan ڤيترڤ (piturnya) manakala contoh bagi kategori SKT+SKB ialah برڤايڠ (berpayung), براتس (beratus), بارس (barus) dan تاهن (tahun). Kategori SKB+SKT pula menggunakan pola ejaan (1+0). Contohnya dapat dilihat dalam perkataan مڠمڤوكن (mengampukan) manakala SKT+SKT menggunakan pola ejaan (0+0) dan (1+0). Perkataan مرحوم (marhum) dan يعقوب (Yaakub) di bawah kategori SKT+SKT tidak mengikut pola ejaan (0+0) kerana mengekalkan ejaan asal bahasa Arab. Terdapat satu perkataan lagi di bawah kategori yang sama iaitu برڤنچورن (berpancuran). Dua perkataan lagi menggunakan pola (0+0) iaitu تنجڠ (tanjung) dan تعلّق (takluk).

Berdasarkan dapatan di atas, kaedah ejaan kata dengan kombinasi vokal (a-u) bagi kategori SKB+SKB dan SKT+SKB ialah Kaedah Campuran (0+1), kategori SKB+SKT menggunakan Kaedah Campuran (1+0) manakala kategori SKT+SKT menggunakan Kaedah Campuran (1+0) dan Kaedah Tanpa Vokal (0+0). Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (a-u) ditunjukkan dalam Jadual 4.128 di bawah:

Jadual 4.128 Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (a-u) mengikut kategori suku kata dalam A17/S2

Kategori	Huruf vokal pada suku kata akhir	Huruf vokal pada suku kata praakhir	Bilangan	Kaedah Ejaan
SKB+SKB	Tiada	Ada	4	Kaedah Campuran
		0+1		
SKB+SKT	Ada	Tiada	1	Kaedah Campuran
		1+0		
SKT+SKB	Tiada	Ada	4	Kaedah Campuran
		0+1		
SKT+SKT	Tiada	Tiada	2	Kaedah Tanpa Vokal
		0+0		
	Ada	Tiada	3	Kaedah Campuran
		1+0		

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

c. Pola 3: Kombinasi vokal (u-a), (u-i) dan (u-u)

i. Kombinasi vokal (u-a)

Ejaan kata dengan kombinasi vokal (u-a) dalam dwisuku dan trisuku yang ditemui dalam A17/S2 ditunjukkan dalam Jadual 4.129 dan rumusannya pula menerusi Jadual 4.130.

Jadual 4.129 Analisis ejaan kata dengan kombinasi vokal (u-a) mengikut kategori suku kata dalam A17/S2

Pola	Kategori		
	SKB+SKB	SKT+SKB	SKT+SKT
Kombinasi vokal (u/o-a)	(1+1) برسندورا bersandura	(0+1) جوهن Johan	(1+0) سلطان sultan
	(0+1) كود kuda	(0+0) سده sudah	-
	(0+1) اندرڤور Inderapura	(0+1) مڠوچڤ mengucap	-
	(0+0) ڤادك paduka	(0+1) توهن tuhan	-
	(0+0) مكتّ makota	(0+1) سورت surat	-
	-	(0+1) اورڠ orang	-
	-	(0+1) دوسن dusun	-
	-	(0+1) تراوفم terupam	-
	-	(0+1) بركتوڤڠ berketupang	-

Merujuk kepada Jadual 4.129, kategori SKB+SKB menggunakan tiga pola ejaan iaitu (0+0), (0+1) dan (1+1). Contoh perkataan dengan pola (0+0) ialah ڤادك (paduka) dan مكتّ (makota), perkataan dengan pola (0+1) ialah اندرڤور (Inderapura), manakala perkataan dengan pola (1+1) ialah برسندورا (bersandura). Hal ini berbeza dengan kategori SKT+SKB yang menggunakan pola ejaan (0+1) kecuali pada perkatan سده

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

(sudah) yang menggunakan pola (0+0). Perkataan yang menggunakan pola (0+1) ialah جوهن (Johan), مڠوچڤ (mengucap), توهن (tuhan), سورت (surat), اورڠ (orang), دوسن (dusun), تراوفم (terupam) dan بركتوڤڠ (berketupang). Kategori SKT+SKT pula mengekalkan ejaan bahasa Arab dengan pola ejaan (0+0) dalam perkataan سلطان (sultan). Bagi kategori SKB+SKT, tiada contoh ditemui dalam A17/S2.

Berdasarkan analisis di atas dapat dirumuskan bahawa kategori SKB+SKB menggunakan Kaedah Tanpa Vokal (0+0), Kaedah Campuran (0+1) dan Kaedah Vokal (1+1), kategori SKT+SKB menggunakan Kaedah Tanpa Vokal (0+0) dan Kaedah Campuran (0+1) manakala kategori SKT+SKT menggunakan Kaedah Campuran (1+0) bagi mengeja kata dengan kombinasi vokal (u-a). Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (u-a) ditunjukkan dalam Jadual 4.130:

Jadual 4.130 Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (u-a) mengikut kategori suku kata dalam A17/S2

Kategori	Huruf vokal pada suku kata akhir		Huruf vokal pada suku kata praakhir	Bilangan	Kaedah Ejaan
SKB+SKB	Tiada	0+0	Tiada	2	Kaedah Tanpa Vokal
	Tiada	0+1	Ada	2	Kaedah Campuran
	Ada	1+1	Ada	1	Kaedah Vokal
SKT+SKB	Tiada	0+0	Tiada	1	Kaedah Tanpa Vokal
	Tiada	0+1	Ada	8	Kaedah Campuran
SKT+SKT	Ada	1+0	Tiada	1	Kaedah Campuran

ii. Kombinasi vokal (u-i)

Ejaan kata dengan kombinasi vokal (u-i) dalam dwisuku dan trisuku yang ditemui dalam A17/S2 ditunjukkan dalam Jadual 4.131 dan rumusannya pula menerusi Jadual 4.132.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Jadual 4.131 Analisis ejaan kata dengan kombinasi vokal (u-i) mengikut kategori suku kata dalam A17/S2

Pola	Kategori		
	SKB+SKB	SKB+SKT	SKT+SKB
Kombinasi vokal (u-i)	(0+1) ڤوچ puji	(1+0) كرسي kursi	(0+1) اوله oleh
	(1+0) كدلّي keduli	-	(0+1) براوكر berukir
	-	-	(0+1) بوڤ bunyi

Jadual 4.131 menunjukkan pola ejaan kata dengan kombinasi vokal (u-i). Bagi kategori SKB+SKB, pola ejaan yang digunakan ialah (0+1) seperti dalam perkataan ڤوچ (puji) dan (1+0) dalam perkataan كدلّي (keduli). Bagi kategori SKB+SKT, pola ejaan yang digunakan ialah (1+0) seperti dalam perkataan كرسي (kursi) manakala pola ejaan bagi kategori SKT+SKB ialah (0+1) seperti ejaan bagi perkataan اوله (oleh), براوكر (berukir) dan بوڤ (bunyi). Tiada contoh bagi kategori SKT+SKT dalam A17/S2.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Berdasarkan analisis, dapat dirumuskan bahawa kategori SKB+SKB menggunakan Kaedah Campuran (0+1) dan (1+0), kategori SKB+SKT dan kategori SKT+SKB menggunakan Kaedah Campuran (1+0). Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (u-i) ditunjukkan dalam Jadual 4.132:

Jadual 4.132 Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (u-i) mengikut kategori suku kata dalam A17/S2

Kategori	Huruf vokal pada suku kata akhir	Huruf vokal pada suku kata praakhir	Bilangan	Kaedah Ejaan
SKB+SKB	Tiada	Ada	1	Kaedah Campuran
		0+1		
	Ada	Tiada	1	Kaedah Campuran
		1+0		
SKB+SKT	Ada	Tiada	1	Kaedah Campuran
		1+0		
SKT+SKB	Tiada	Ada	3	Kaedah Campuran
		0+1		
SKT+SKT	Tiada contoh			

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

iii. Kombinasi vokal (u-u)

Ejaan kata dengan kombinasi vokal (u-u) dalam dwisuku dan trisuku yang ditemui dalam A17/S2 ditunjukkan dalam Jadual 4.133 dan rumusannya pula menerusi Jadual 4.134.

Jadual 4.133 Analisis ejaan kata dengan kombinasi vokal (u-u) mengikut kategori suku kata dalam A17/S2

Pola	Kategori	
	SKB+SKB	SKT+SKB
Kombinasi vokal (u-u)	(0+1) بغكوول Bengkulu	(0+1) تورن تمورن turun temurun
	-	(0+1) توجه tujuh
	-	(0+1) ڤوله puluh
	-	(0+1) دسوره disuruh
	-	(0+1) موهنكن mohonkan
	-	(0+1) دودق duduk
	-	(0+0) حكمكن hukumkan
	-	(0+1) لوبق lubuk
	-	(1+0) دتلوغينڽ ditolonginya

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Merujuk Jadual 4.133, kategori SKB+SKB bagi kombinasi vokal (u-u) menggunakan pola ejaan (0+1) berdasarkan ejaan perkataan بغكوول (Bengkulu). Dalam kategori SKT+SKB, pola ejaan yang digunakan ialah (0+1) kecuali pada perkataan حكمكن (hukumkan) yang mengekalkan ejaan asal bahasa Arab (حكم). Perkataan yang menggunakan pola (0+1) ialah تورن تمورن (turun temurun), توجه (tujuh), ڤوله (puluh), دسوره (disuruh), موهنكن (mohonkan), دودق (duduk) dan لوبق (lubuk). Tiada contoh bagi kategori SKB+SKT dalam SKT+SKT dalam A17/S2.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Berdasarkan analisis dapat dirumuskan bahawa kategori SKB+SKB menggunakan Kaedah Campuran (0+1) manakala kategori SKT+SKB menggunakan Kaedah Tanpa Vokal (0+0) dan Kaedah Campuran (1+0) dan (0+1). Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (u-u) ditunjukkan dalam Jadual 4.134 di bawah:

Jadual 4.134 Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (u-u) mengikut kategori suku kata dalam A17/S2

Kategori	Huruf vokal pada suku kata akhir	Huruf vokal pada suku kata praakhir	Bilangan	Kaedah Ejaan
SKB+SKB	Tiada	Ada	1	Kaedah Campuran
		0+1		
SKT+SKB	Tiada	Tiada	1	Kaedah Tanpa Vokal
		0+0		
	Tiada	Ada	7	Kaedah Campuran
		0+1		
	Ada	Tiada	1	Kaedah Campuran
		1+0		
SKB+SKT SKT+SKT	Tiada contoh			

d. Pola 4: Kombinasi vokal (i-a), (i-i) dan (i-u)

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

i. Kombinasi vokal (i-a)

Ejaan kata dengan kombinasi vokal (i-a) dalam dwisuku dan trisuku yang ditemui dalam A17/S2 ditunjukkan dalam Jadual 4.135 dan rumusannya pula menerusi Jadual 4.136.

Jadual 4.135 Analisis ejaan kata dengan kombinasi vokal (i-a) mengikut kategori suku kata dalam A17/S2

Pola	Kategori			
	SKB+SKB	SKB+SKT	SKT+SKB	SKT+SKT
Kombinasi vokal (i-a)	(1+0) كراڽ kiranya	(0+0) برتمبلن bertimbalan	(0+0) ترلهت terlihat	(0+0) لمڤه limpah
	(0+1) كيت kita	(0+0) برتمب bertimba	(0+1) سمبيلن sembilan	(1+0) اسلام Islam
	(0+0) جک jika	-	(0+1) ڤيهق pihak	(0+0) سدلڠكم sedalingkam
	(1+1) سليدا selida	-	(0+1) تيتيه titah	(1+0) استڠڬار istinggar

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

...sambungan

(0+0) سڬچت sukacita	-	(0+1) برايكت berikat	(1+0) نشان nisyan
-	-	(0+0) برزره berzirah	(0+0) انده انده indah-indah
-	-	(0+1) بسيتڠ Basitang	-
-	-	(0+1) تميّڠ Temiang	-
-	-	(0+1) سليبر selibar	-
-	-	(0+0) كلين kalian	-
-	-	(0+1) بلاڠن bilangan	-

Jadual 4.135 menunjukkan ejaan kata dengan kombinasi vokal (i-a). Kategori SKB+SKB menggunakan empat pola ejaan iaitu (0+0), (1+0), (0+1) dan (1+1). Analisis menunjukkan perkataan جک (jika) dieja menggunakan Ejaan Tradisi manakala perkataan كراڽ (kiranya) menggunakan huruf vokal *alif* pada suku kata kedua dengan penambahan perkatan *nya.* Kategori SKB+SKT pula menggunakan pola ejaan (0+0). Kategori SKT+SKB mengunakan pola ejaan (0+1) kecuali ترلهت (terlihat) dan برزره (berzirah) yang menggunakan pola (0+0). Kategori SKT+SKT yang kebiasaannya menggunakan pola ejaan (0+0) pula menggunakan pola ejaan (1+0) dalam mengeja perkataan dengan kombinasi vokal (i-a) seperti dalam perkataan اسلام (Islam), استڠكار (istinggar), dan نشان (nisyan). Perkataan lain dalam kategori SKT+SKT menggunakan pola (0+0).

Berdasarkan analisis dapat dirumuskan bahawa kategori SKB+SKB menggunakan Kaedah Tanpa Vokal (0+0), Kaedah Campuran (0+1) dan (1+0) dan Kaedah Vokal (1+1), kategori SKB+SKT menggunakan Kaedah Tanpa Vokal (0+0), kategori SKT+SKB menggunakan Kaedah Tanpa Vokal (0+0) dan Kaedah Campuran (0+1) manakala kategori SKT+SKT menggunakan Kaedah Tanpa Vokal (0+0) dan

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Kaedah Campuran (1+0). Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (i-a) ditunjukkan dalam Jadual 4.136 berikut:

Jadual 4.136 Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (i-a) mengikut kategori suku kata dalam A17/S2

Kategori	Huruf vokal pada suku kata akhir	Huruf vokal pada suku kata praakhir	Bilangan	Kaedah Ejaan
SKB+SKB	Tiada	Tiada	2	Kaedah Tanpa Vokal
	0+0			
	Tiada	Ada	1	Kaedah Campuran
	0+1			
	Ada	Tiada	1	Kaedah Campuran
	1+0			
	Ada	Ada	1	Kaedah Vokal
	1+1			
SKB+SKT	Tiada	Tiada	2	Kaedah Tanpa Vokal
	0+0			
SKT+SKB	Tiada	Tiada	3	Kaedah Tanpa Vokal
	0+0			
	Tiada	Ada	8	Kaedah Campuran
	0+1			
SKT+SKT	Tiada	Tiada	3	Kaedah Tanpa Vokal
	0+0			
	Ada	Tiada	3	Kaedah Campuran
	1+0			

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

ii. Kombinasi vokal (i-i)

Ejaan kata dengan kombinasi vokal (i-i) dalam dwisuku dan trisuku yang ditemui dalam A17/S2 ditunjukkan dalam Jadual 4.137 dan rumusannya pula menerusi Jadual 4.138.

Jadual 4.137 Analisis ejaan kata dengan kombinasi vokal (i-i) mengikut kategori suku kata dalam A17/S2

Pola	Kategori		
	SKB+SKB	SKB+SKT	SKT+SKB
Kombinasi vokal (i-i)	(0+1) اين ini	(0+0) تڠڬ tinggi	(0+0) برکرم کريمن berkirim kiriman
	(0+1) دير diri	-	-
	(1+1) انرڬيري Inragiri	-	-

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Jadual 4.137 menunjukkan ejaan kata dengan kombinasi vokal (i-i). Kategori SKB+SKB menggunakan pola ejaan (0+1) bagi perkataan اين (ini) kerana mengikut Ejaan Tradisi. Di samping itu, pola ejaan (1+1) juga digunakan untuk mengeja perkataan انرڤيري (Inragiri). Kategori SKB+SKT pula menggunakan pola ejaan (0+0) dalam ejaan perkataan تڠڬ (tinggi) dan kategori SKT+SKB menggunakan pola ejaan (0+0) dalam ejaan perkataan بركرم كريمن (berkirim kiriman). Tiada contoh bagi kategori SKT+SKT dalam A17/S2.

Berdasarkan dapatan, dapat dirumuskan bahawa kategori SKB+SKB menggunakan Kaedah Campuran (0+1) dan Kaedah Vokal (1+1) manakala kategori SKB+SKT dan kategori SKT+SKB menggunakan Kaedah Tanpa Vokal (0+0). Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (i-i) ditunjukkan dalam Jadual 4.138 berikut:

Jadual 4.138 Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (i-i) mengikut kategori suku kata dalam A17/S2

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Kategori	Huruf vokal pada suku kata akhir	Huruf vokal pada suku kata praakhir	Bilangan	Kaedah Ejaan
SKB+SKB	Tiada	Ada	2	Kaedah Campuran
		0+1		
	Ada	Ada	1	Kaedah Vokal
		1+1		
SKB+SKT	Tiada	Tiada	1	Kaedah Tanpa Vokal
		0+0		
SKT+SKB	Tiada	Tiada	1	Kaedah Tanpa Vokal
		0+0		
SKT+SKT	Tiada contoh			

iii. Kombinasi vokal (i-u)

Ejaan kata dengan kombinasi vokal (i-u) dalam dwisuku dan trisuku yang ditemui dalam A17/S2 ditunjukkan dalam Jadual 4.139 dan rumusannya pula menerusi Jadual 4.140.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Jadual 4.139 Analisis ejaan kata dengan kombinasi vokal (i-u) mengikut kategori suku kata dalam A17/S2

Pola	Kategori
Kombinasi vokal (i-u)	SKB+SKB (0+1) ايت itu (0+1) سريب seribu (0+1) يايت (1+1) تيكو Tiku

Merujuk kepada Jadual 4.139, kombinasi vokal (i-u) bagi kategori SKB+SKB dieja dengan pola (0+1) kecuali pada perkataan تيكو (Tiku) yang menggunakan pola (1+1). Perkataan yang menggunakan pola (0+1) ialah ايت (itu), سريب (seribu), dan يايت (iaitu). Berdasarkan dapatan ini, dapat dirumuskan bahawa kaedah yang digunakan dalam kategori SKB+SKB ialah Kaedah Campuran (0+1) dan Kaedah Vokal (1+1). Tiada contoh bagi kategori SKT+SKB, SKB+SKT dan SKT+SKT dalam A17/S2. Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (i-u) ditunjukkan dalam Jadual 4.140 di bawah:

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Jadual 4.140 Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (i-u) mengikut kategori suku kata dalam A17/S2

Kategori	Huruf vokal pada suku kata akhir	Huruf vokal pada suku kata praakhir	Bilangan	Kaedah Ejaan
SKB+SKB	Tiada	Ada	3	Kaedah Campuran
		0+1		
	Ada	Ada	1	Kaedah Vokal
		1+1		
SKT+SKB SKB+SKT SKT+SKT	Tiada contoh			

e. Pola 5: Pola kombinasi diftong ai (i), (e-ai), (a-ai), (i-ai), (u-ai) dan (o-ai)

Ejaan kata dengan kombinasi diftong (ai) dalam dwisuku dan trisuku yang ditemui dalam A17/S2 ditunjukkan dalam Jadual 4.141 dan rumusannya pula menerusi Jadual 4.142.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Jadual 4.141 Analisis ejaan kata dengan kombinasi diftong (ai) mengikut kategori suku kata dalam A17/S2

Pola Kombinasi diftong	Kategori SKD+SKB	SKD+SKT
ai	-	-
e-ai	-	
a-ai	(0+1) قاسي	(0+0) برنتي
i-ai	(0+0) برمالكي	-
	(0+1) قريسي	-
u-ai	-	(0+0) برمبي
o-ai	-	-

Merujuk kepada Jadual 4.141, perkataan kombinasi diftong (ai) tidak menggunakan huruf vokal *alif* dan *ya* bagi mengeja bunyi (ai). Contoh perkataan dengan kombinasi diftong (a-ai) iaitu قاسي (Pasai) dan برنتي (berantai) didapati tidak mempunyai huruf vokal *alif* pada suku kata diftongnya. Begitu juga contoh kombinasi diftong (i-ai) iaitu برمالكي (bermaligai) dan قريسي (perisai). Contoh lain ialah برمبي (berumbai) yang juga tidak menggunakan vokal *alif* dan *ya* pada suku kata diftongnya.Tiada contoh dalam kategori SKB+SKB, SKT+SKB, SKB+SKT dan SKT+SKT dalam A17/S2. Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi diftong (ai) ditunjukkan dalam Jadual 4.142 berikut:

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Jadual 4.142 Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi diftong (ai) mengikut kategori suku kata dalam A17/S2

Pola kombinasi diftong (ai) dalam suku kata	SKD+SKB Huruf vokal dalam kombinasi diftong (ai)	SKD+SKT
ai	Tiada contoh	Tiada contoh
e-ai	Tiada contoh	Tiada contoh
a-ai	(0) Tiada huruf vokal	(0) Tiada huruf vokal
i-ai	(0) Tiada huruf vokal	Tiada contoh
u-ai	Tiada contoh	(0) Tiada huruf vokal
o-ai	Tiada contoh	Tiada contoh

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

f. Pola 6: Pola kombinasi diftong au (au), (e-au), (a-au), (i-au) dan (u-au)

Ejaan kata dengan kombinasi diftong (au) dalam dwisuku dan trisuku yang ditemui dalam A17/S2 ditunjukkan dalam Jadual 4.143 dan rumusannya pula menerusi Jadual 4.144.

Jadual 4.143 Analisis ejaan kata dengan kombinasi diftong (au) mengikut kategori suku kata dalam A17/S2

Pola Kombinasi diftong	Kategori SKD+SKB	SKT+SKD
au	-	-
e-au	-	-
a-au	(0+0) اتو atau	(0+0) بردوله berdaulah
i-au	-	-
a-au	-	-

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Seperti juga kombinasi diftong yang lain, diftong *au* juga tidak menggunakan huruf vokal *alif* dan *wau* bagi mengeja bunyi *au*. Hal ini ditunjukkan dalam Jadual 4.143 menerusi perkataan بردوله (berdaulah) dan اتو (atau). Tiada contoh bagi kategori SKT+SKD dan SKD+SKB dalam A17/S2. Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi diftong (au) ditunjukkan dalam Jadual 4.144 berikut:

Jadual 4.144 Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi diftong (au) mengikut kategori suku kata dalam A17/S2

Pola kombinasi diftong (au) dalam suku kata	SKD+SKB	SKT+SKD
	Huruf vokal dalam kombinasi diftong (au)	
au	Tiada contoh	Tiada contoh
e-au	Tiada contoh	Tiada contoh
a-au	(0) Tiada huruf vokal	(0) Tiada huruf vokal
i-au	Tiada contoh	Tiada contoh
u-au	Tiada contoh	Tiada contoh

g. Pola 7: Pola kombinasi diftong oi (oi), (a-oi), (i-oi) dan (o-oi)

Seterusnya bagi kombinasi diftong (oi), tiada contoh bagi perkataan berdiftong (a-oi), (i-oi) dan (o-oi) ditemui dalam A17/S2.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

h. Pola 8: Pola ekasuku (e), (a), (i) dan (u/o)

Pola ekasuku dianalisis menerusi empat kategori huruf vokal iaitu e, a, i dan u/o. Ejaan bagi pola ekasuku yang ditemui dalam A17/S2 ditunjukkan dalam Jadual 4.145 dan rumusannya pula menerusi Jadual 4.146.

Jadual 4.145 Analisis ejaan kata ekasuku mengikut kategori huruf vokal dalam A17/S2

Pola	Kategori			
	e	a	i	u/o
Ekasuku	-	(0) يغ yang	-	(1) ڤون
	-	(0) مس masa	-	(0) برکڤ berkop
	-	(1) دان dan	-	(0) برڬڠ bergong

Merujuk kepada Jadual 4.145, pola ejaan yang digunakan mengikut kategori (a) adalah mengikut Ejaan Tradisi. Contohnya pada ejaan perkataan يغ (yang) dan ڤون (pun). Perkataan-perkataan lain dieja mengikut Kaedah Tanpa Vokal. Kaedah ejaan Jawi ekasuku dalam A17/S2 ditunjukkan dalam Jadual 4.146 berikut:

Jadual 4.146 Kaedah ejaan Jawi ekasuku mengikut kategori dalam A17/S2

Kategori ekasuku	Huruf vokal dalam pola ekasuku
e	Tiada contoh
a	(0) Tiada huruf vokal alif (1) Ada huruf vokal alif
i	Tiada contoh
u/o	(0) Tiada huruf vokal wau (1) Ada huruf vokal wau

4.5.2 Analisis penggunaan huruf gubalan Melayu

Menerusi analisis terhadap A17/S2, didapati lima huruf gubalan telah digunakan dalam penulisan surat tersebut. Huruf-huruf tersebut ialah huruf ڽ (*nya*), ڃ (*ca*), ڠ (*nga*), ڤ (*pa*) dan ڬ (*ga*). Daripada lima huruf tersebut, huruf ڃ (*ca*) dan ڠ (*nga*)

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

telah digunakan secara tekal berbanding tiga huruf lain ڽ (nya), ڤ (pa) dan ڬ (ga) yang mempunyai lebih dari satu lambang penulisan.

i. Huruf ڽ (*nya*)

Huruf *nya* yang digunakan dalam A17/S2 terdiri daripada dua lambang penulisan. Lambang pertama adalah bertitik tiga di atas (ڽ). Contohnya seperti dalam Jadual 4.147 berikut:

Jadual 4.147 Perkataan yang mengandungi huruf *nya* bertitik tiga di atas dalam A17/S2

Perkataan yang mengandungi huruf *nya* bertitik tiga di atas dalam A17/S2	
برتڽ (bertanya)	ڬرانڽ (kiranya)

Lambang kedua *nya* dengan bertitik tiga di bawah (پ) dapat dilihat dalam Jadual 4.148 berikut:

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Jadual 4.148 Perkataan yang mengandungi huruf *nya* bertitik tiga di bawah dalam A17/S2

Perkataan yang mengandungi huruf nya bertitik tiga di bawah dalam A17/S2			
دلمڤهكنپ (dilimpahkannya)	دتلوغيپ (ditolonginya)	دلمپ (dalamnya)	سلام لماپ (selama lamanya)
كارنيڤ (karunianya)	كراپ (kiranya)	ڤيترپ (Petarunya)	كاتسپ (ke atasnya)
مڽرهكن (menyerahkan)	سترويپ (seterunya)	دهنترکنپ (dihantarkannya)	بوپ (bunyi)
كرچانپ (kerajaannya)			

Berdasarkan contoh, lambang *nya* dengan titik tiga di bawah (پ) lebih banyak digunakan berbanding lambang *nya* bertitik tiga di atas (ڽ). Lambang pertama (ڽ) digunakan di hujung perkataan sahaja manakala lambang kedua (پ) digunakan di dalam dan di hujung perkataan. Merujuk kepada contoh perkataan yang ditemui, dapat disimpulkan bahawa lambang kedua (پ) lebih tekal penggunaannya berbanding lambang (ڽ) dalam A17/S2.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

ii. Huruf چ (*ca*)

Huruf *ca* dalam A17/S2 ditulis dengan satu lambang sahaja iaitu bertitik tiga di tengah (چ). Perubahan bentuk berlaku pada cara penulisan huruf tersebut apabila berada di awal, di tengah atau di akhir perkataan. Bentuk penulisannya adalah sama apabila berada di awal dan di tengah perkataan iaitu dihilangkan badannya namun berbeza apabila berada di akhir perkataan kerana dikekalkan badannya. Contoh ditunjukkan dalam Jadual 4.149 berikut:

Jadual 4.149 Perkataan yang mengandungi huruf *ca* dalam A17/S2

Perkataan yang mengandungi huruf ca dalam A17/S2		
چرمن (cermin)	ڤوچ ڤجين (puji-pujian)	مڠوچڤ (mengucap)
برڤنچورن (berpancuran)	چلڠ (Calang)	كرچاڤ (kerajaannya)
آچه (Aceh)		

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

iii. Huruf ڠ (*nga*)

Huruf *nga* dengan lambang bertitik tiga di atas (ڠ) telah digunakan secara meluas dan tekal dalam A17/S2. Contoh penggunaan *nga* dapat dilihat dalam Jadual 4.150 di bawah:

Jadual 4.150 Perkataan yang mengandungi huruf *nga* dalam A17/S2

Perkataan yang mengandungi huruf nga dalam A17/S2			
ڤڠلهت (penglihat)	برڤايڠ (berpayung)	برڠ (bergong)	برسوڠي (bersangai)
تردڠر (terdengar)	برككڠ (berkekang)	ڤڤراڠن (peperangan)	مڠمڤوكن (mengampukan)
سدلڠكم (sedalingam)	بركتوڤڠ (berketupang)	مڠوچڤ (mengucap)	كونڠ (kuning)
يڠ (yang)	برڤادڠ (bergading)	سمرلاڠ (semerlang)	ڤلمبڠ (Palembang)
مننتڠ (menentang)	برڠك (berengka)	ڤسايڠن (Pasiangan)	بلاڠن (bilangan)
كادڠ (gading)	داتڠ (datang)	بسيتڠ (Basitang)	بڠكوول (Bangkaulu)
بركراوڠ (Berkerawang)	اڠڬرس (Inggeris)	تميڠ (temiang)	چلڠ (Calang)
استڤكار (Istinggar)	تڠك (tangga)	تنجڠ (tanjung)	بارڠ (barang)
ڤاهڠ (Pahang)	برلنبڠ (berlanbang)		

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

iv. Huruf ڤ (*pa*)

Dua lambang huruf *pa* yang digunakan dalam A17/S2 ialah *pa* dengan lambang bertitik satu di atas (ف) dan lambang bertitik tiga di atas (ڤ). Contoh perkataan yang menggunakan lambang pertama (ف) ditunjukkan dalam Jadual 4.151 berikut:

Jadual 4.151 Perkataan yang mengandungi huruf *pa* bertitik satu di atas dalam A17/S2

Perkataan yang mengandungi huruf pa bertitik satu di atas dalam A17/S2		
فركاس (perkasa)	فيرق (perak)	تراوفم (terupam)
افام (upama)	فرنسي (Peransi)	

Lambang kedua *pa* adalah dengan penggunaan tiga titik di atas (ڤ). Lambang kedua *pa* lebih banyak digunakan dalam A17/S2. Contoh perkataan disenaraikan dalam Jadual 4.152 berikut:

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Jadual 4.152 Perkataan yang mengandungi huruf *pa* bertitik tiga di atas dalam A17/S2

Perkataan yang mengandungi huruf *pa* bertitik tiga di atas dalam A17/S2			
درڤد (daripada)	ڤرلق (Perlak)	بڤرمات (berpermata)	ڤربندهران (perbendaharaan)
ڤڠليهت (penglihat)	بركتوڤغ (berketupang)	قاني (Pani)	ڤيرق (perak)
ڤنڠر (penengar)	برڤريسي (berperisai)	ڤاهڠ (Pahang)	ڤريامن (Pariaman)
ڤلڠكم (pelinggam)	ڤيهق (pihak)	قسمن	ڤد (pada)
برڤنچورن (berpancuran)	ڤڤراڠن (peperangan)	اندرڤور (Inderapura)	برڤايڠ (berpayung)
بڤرتام (bepertama)	ببراڤ (beberapa)	قلمبغ (Palembang)	برڤتران (berpeterana)
ببراڤ (beberapa)	ڤكاين (pakaian)	ڤرسمبهكن (persembahkan)	برڤلان (berpelana)
مڠمڤوكن (mengampukan)	ڤرسڠڬرهان (persenggerahan)	قادك (paduka)	سڤرت (seperti)
ڤوله (puluh)	لمڤه (limpah)	ڤيترپ (petarunya)	ڤساڠن (Pasiangan)
امڤت (empat)	مڠوچڤ (mengucap)	سڤاي (supaya)	ڤاسي (Pasai)
دلمڤهكنڽ (dilimpahkannya)	ڤوچ ڤجين (puji-pujian)	برڠ سياڤ (barang siapa)	ڤون (pun)

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

v. Huruf ڬ (*ga*)

Terdapat tiga lambang *ga* dalam A17/S2 iaitu bertitik satu di atas (ڬ), tanpa titik (ک) dan bertitik tiga di bawah (گ). Contoh perkataan yang menggunakan lambang *ga* pertama (ڬ) disenaraikan dalam Jadual 4.153 di bawah:

Jadual 4.153 Perkataan yang mengandungi huruf *ga* bertitik satu di atas dalam A17/S2

Perkataan yang mengandungi huruf *ga* bertitik satu di atas dalam A17/S2	
برمالڬي (bermaligai)	ڬادغ (gading)

Lambang kedua *ga* ditulis tanpa titik (ک). Terdapat empat contoh perkataan yang ditulis dengan lambang *ga* yang kedua. Perkataan tersebut disenaraikan dalam Jadual 4.154 berikut:

Jadual 4.154 Perkataan yang mengandungi huruf *ga* tanpa titik dalam A17/S2

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Perkataan yang mengandungi huruf *ga* tanpa titik dalam A17/S2	
اڠكرس (Inggeris)	ڤلڠكم (pelinggam)
سدلڠكم (sedalingam)	برکاجه (bergajah)

Lambang ketiga *ga* ditulis dengan tiga titik di bawah (گ). Lambang ini paling banyak digunakan dalam A17/S2. Contoh penggunaan lambang گ terdapat dalam Jadual 4.155:

Jadual 4.155 Perkataan yang mengandungi huruf *ga* bertitik tiga di bawah dalam A17/S2

Perkataan yang mengandungi huruf *ga* bertitik tiga di bawah dalam A17/S2			
برڬادغ (bergading)	اڠكرس (Inggeris)	ڤرسڠكرهان (persenggerahan)	برڬلر (bergelar)
برڬاجه (bergajah)	بنياڬ (beniaga)	اندرڬيري (Inderagiri)	سڬر (segera)
استڠڬار (Istinggar)	انڬره (anugerah)	ميڠڬرهاكن (menyeggerahakan)	نڬري (negeri)
برڬڠ (bergong)			

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

4.5.3 Analisis penggunaan tanda diakritik

Tanda diakritik banyak digunakan di dalam A17/S2. Senarai dalam Jadual 4.156 berikut adalah contoh bagi perkataan yang menggunakan tanda *tasydid*:

Jadual 4.156 Perkataan yang menggunakan tanda *tasydid* dalam A17/S2

Perkataan yang menggunakan tanda *tasydid* dalam A17/S2			
سنيّ (seni)	كدلّي (keduli)	دلّي (duli)	كجّ (keji)
كليّن (kalian)	تعلّق (takluk)	ركّن (Rokan)	برڬلّر (bergelar)
كتّي (kati)	مموّت (memuat)	چلّغ (Calang)	مكتّ (makota)
برڤتّران (berpeterana)	ملّي ملّي (mulia mulia)	جوّ (jua)	كارنّياڤ (karunianya)
چيوّ (ciu)	آچه (Aceh)	ايّ (ia)	تميّغ (Temiang)
كتّي (kati)	داراسّلام (Darussalam)	سڬچت (sukacita)	بربوّت (berbuat)
بركڬغ (berkekang)	نتّياس (natiasa)	سيد المكمّل (Saidulkammal)	
برّي (beri)	ڤوچ ڤچيّن (puji-pujian)		

Di samping itu terdapat dua perkataan yang mempunyai tanda baris seperti ditunjukkan dalam Jadual 4.157 di bawah:

Jadual 4.157 Perkataan yang menggunakan tanda baris dalam A17/S2

Perkataan yang menggunakan tanda baris dalam A17/S2	
برآلت (beralat)	آچه (Aceh)

4.5.4 Analisis ejaan kata ganda

Penelitian terhadap A17/S2 telah menemukan sembilan perkataan kata ganda berikut seperti yang disenaraikan dalam Jadual 4.158:

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Jadual 4.158 Ejaan kata ganda dalam A17/S2

Ejaan kata ganda dalam A17/S2		
برمبي رميكن berumbai-rumaikan)	براتس راتس (beratus-ratus)	قوچ قچيّن (puji-pujian)
تورن- تمورن (turun-temurun)	انده انده (indah-indah)	برکرم کريمن (berkirim-kiriman)
رجراج (raja-raja)	ملّي ملّي (mulia-mulia)	سلام لماپ (selama-lamanya)

Berdasarkan contoh dalam Jadual 4.158 di atas, dapat dirumuskan bahawa kata ganda yang ditemui dieja dengan dua cara. Kata ganda pengulangan separa dieja dengan mengandakan sebahagian daripada kata dasar manakala kata ganda pengulangan penuh dieja dengan menggandakan seluruh kata dasar jenis kata nama tanpa sebarang perubahan bentuk .

4.5.5 Analisis ejaan perkataan pinjaman Arab

Analisis menunjukkan ejaan dalam A17/S2 masih menyelitkan perkataan pinjaman bahasa Arab dengan mengekalkan ejaan asalnya. Terdapat 16 perkataan yang berasal dari bahasa Arab dalam A17/S2 seperti yang disenaraikan dalam Jadual 4.159 di bawah:

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Jadual 4.159 Perkataan pinjaman Arab dalam A17/S2

Perkataan pinjaman Arab dalam A17/S2			
سلطان (sultan)	عالم (alam)	تحت (tahta)	دارالسّلام (Darussalam)
نشان (nisyan)	مشرق (mashrak)	تعلق (takluk)	برآ لت (beralat)
مغرب (Maghrib)	مرحوم (marhum)	اسلام (Islam)	سيدالمكمّل (Saidul Mukammal)
حكم (hukum)	عادل ('adil)	يعقوب (Ya'kub)	مرتبت (martabat)

4.5.6 Analisis ejaan berangkai

Penelitian terhadap A17/S2 mendapati tiada ejaan berangkai ditemui dalam penulisan surat ini. Dengan kata lain surat ini bebas dari sebarang ejaan berangkai.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

4.6 A17/S3: SURAT RAJA AMBON KEPADA GURBENUR SYARIKAT INDIA TIMUR (1658 M)

4.6.1 Analisis pola ejaan

a. Pola 1: Pola kombinasi vokal (e-a), (e-i) dan (e-u)

i. Pola kombinasi vokal (e-a)

Ejaan kata dengan kombinasi vokal (e-a) dalam dwisuku dan trisuku yang ditemui dalam A17/S3 ditunjukkan dalam Jadual 4.160 dan rumusannya pula menerusi Jadual 4.161.

Jadual 4.160 Analisis ejaan kata dengan kombinasi vokal (e-a) mengikut kategori suku kata dalam A17/S3

Pola	Kategori			
	SKB+SKB	SKB+SKT	SKT+SKB	SKT+SKT
Kombinasi vokal (e-a)	(0+0) سجهتر sejahtera	(0+0) سرة serta	(0+0) سبب sebab	(0+0) هندق hendak
	-	-	(1+0) سباب sebab	-
	-	-	(0+0) دغن dengan	-
	-	-	(0+0) لڤس lepas	-
	-	-	(0+0) مڽره menyerah	-
	-	-	(0+0) انم enam	-
	-	-	(0+0) شکره syegerah	-

Jadual 4.160 menunjukkan ejaan kata dengan kombinasi vokal (e-a). Analisis menunjukkan bahawa semua kategori iaitu SKB+SKB, SKB+SKT, SKT+SKB dan SKT+SKT menggunakan pola ejaan (0+0). Contoh dapat dilihat dalam perkataan سجهتر (sejahtera), سرة (serta), سبب (sebab), دغن (dengan), لڤس (lepas), مڽره

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

(menyerah), انم (enam), شڬره (syegerah) dan هندق (hendak). Terdapat satu perkataan iaitu *sebab* yang dieja dengan dua pola iaitu (0+0) سبب dan (1+0) سباب. Ejaan dengan pola kedua iaitu سباب lebih banyak digunakan berbanding pola pertama سبب. Oleh itu dapat dirumuskan bahawa ejaan kata dengan kombinasi vokal (e-a) bagi kategori SKB+SKB, SKB+SKT dan SKT+SKT dieja menggunakan Kaedah Tanpa Vokal (0+0) manakala SKT+SKB menggunakan Kaedah Tanpa Vokal (0+0) dan Kaedah Campuran (1+0). Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (e-a) ditunjukkan dalam Jadual 4.161:

Jadual 4.161 Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (e-a) mengikut kategori suku kata dalam A17/S3

Kategori	Huruf vokal pada kombinasi vokal akhir	Huruf vokal pada kombinasi vokal praakhir	Bilangan	Kaedah Ejaan
SKB+SKB	Tiada	Tiada	1	Kaedah Tanpa Vokal
		0+0		
SKB+SKT	Tiada	Tiada	1	Kaedah Tanpa Vokal
		0+0		
SKT+SKB	Tiada	Tiada	6	Kaedah Tanpa Vokal
		0+0		
	Ada	Tiada	1	Kaedah Campuran
		1+0		
SKT+SKT	Tiada	Tiada	1	Kaedah Tanpa Vokal
		0+0		

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

ii. Pola kombinasi vokal (e-i)

Ejaan kata dengan kombinasi vokal (e-a) dalam dwisuku dan trisuku yang ditemui dalam A17/S3 ditunjukkan dalam Jadual 4.162 dan rumusannya pula menerusi Jadual 4.163.

Jadual 4.162 Analisis ejaan kata dengan kombinasi vokal (e-i) mengikut kategori suku kata dalam A17/S3

Pola	Kategori	
	SKB+SKB	SKT+SKB
Kombinasi vokal (e-i)	(1+0) نڬري negeri	(0+0) اڠڬلس Inggelis
	(1+0) بري beri	(1+0) كمڤي kompenyi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Jadual 4.162 menunjukkan ejaan kata dengan kombinasi vokal (e-i) di bawah kategori SKB+SKB dan SKT+SKB. Pola ejaan bagi kategori SKB+SKB ialah (1+0) iaitu pemvokalan suku kata akhir. Bagi kategori SKT+SKB pula pola (0+0) digunakan bagi mengeja perkataan *English/Inggelish* manakala perkataan كمڤيي (kompenyi) menggunakan pola (1+0). Tiada contoh bagi kategori SKB+SKT dan SKT+SKT. Berdasarkan dapatan dapat dirumuskan bahawa Kaedah Campuran (1+0) digunakan bagi mengeja pola kombinasi vokal (e-i) di bawah kategori SKB+SKB dan kategori SKT+SKB menggunakan Kaedah Campuran (1+0) dan Kaedah Tanpa Vokal (0+0). Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (e-i) ditunjukkan dalam Jadual 4.163.

Jadual 4.163 Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (e-i) mengikut kategori suku kata dalam A17/S3

Kategori	Huruf vokal pada kombinasi vokal akhir	Huruf vokal pada kombinasi vokal praakhir	Bilangan	Kaedah Ejaan
SKB+SKB	Ada 1+0	Tiada	2	Kaedah Campuran
SKT+SKB	Tiada 0+0	Tiada	1	Kaedah Tanpa Vokal
	Ada 1+0	Tiada	1	Kaedah Campuran
SKB+SKT SKT+SKT	Tiada contoh			

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

iii. Pola kombinasi vokal (e-u)

Ejaan kata dengan kombinasi vokal (e-u) dalam dwisuku dan trisuku yang ditemui dalam A17/S3 ditunjukkan dalam Jadual 4.164 dan rumusannya pula menerusi Jadual 4.165.

Jadual 4.164 Analisis ejaan kata dengan kombinasi vokal (e-u) mengikut kategori suku kata dalam A17/S3

Pola	Kategori SKT+SKB
Kombinasi vokal (e-u)	(0+0) بلم belum

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Jadual 4.164 menunjukkan ejaan kata dengan kombinasi vokal (e-u) di bawah kategori SKT+SKB yang terdapat dalam A17/S3 iaitu بلم (belum). Pola yang digunakan ialah

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

(0+0) dan kaedahnya ialah Kaedah Tanpa Vokal. Tiada contoh bagi kategori SKB+SKB, SKB+SKT dan SKT+SKT dalam A17/S3 untuk kombinasi vokal (e-u). Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (e-u) ditunjukkan dalam Jadual 4.165.

Jadual 4.165 Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (e-u) mengikut kategori suku kata dalam A17/S3

Kategori	Huruf vokal pada kombinasi vokal akhir	Huruf vokal pada kombinasi vokal praakhir	Bilangan	Kaedah Ejaan
SKT+SKB	Tiada	Tiada	1	Kaedah Tanpa Vokal
		0+0		
SKB+SKB SKB+SKT SKT+SKT	Tiada contoh			

b. Pola 2: Pola kombinasi vokal (a-a), (a-i), (a-u)

i. Pola kombinasi vokal (a-a)

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Ejaan kata dengan kombinasi vokal (a-a) dalam dwisuku dan trisuku yang ditemui dalam A17/S3 ditunjukkan dalam Jadual 4.166 dan rumusannya pula menerusi Jadual 4.167.

Jadual 4.166 Analisis ejaan kata dengan kombinasi vokal (a-a) mengikut kategori suku kata dalam A17/S3

Pola	Kategori			
	SKB+SKB	SKB+SKT	SKT+SKB	SKT+SKT
Kombinasi vokal (a-a)	(0+1) راج raja	(0+0) تحت tahta	(0+0) داتس di atas	(0+0) دتڠكڤ ditangkap
	(0+0) كرجان kerajaan	(1+0) بالنجا belanja	(1+0) سلام salam	(0+0) برتمبه٢ bertambah-tambah
	(0+0) درڤد daripada	(0+0) ولَنْدَ /ولند Walanda	(0+1) تانه tanah	(0+0) سعبن Sya'ban
	(0+0) كڤد kepada	-	(0+1) داتڠ datang	-
	(1+1) دڤلهاراكن dipeliharakan	-	(0+0) صحبة sahabat	-
	(0+1) ماس	-	(0+1) مڠكاسر	-

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

...sambungan

masa		مڠكاثر مڠكاشر Mengkasar			
(0+1) تتكال tatkala (0+0)	-	(0+1) سكارڠ sekarang (0+1)	-		
مک maka (0+1)	-	ممبالس membalas (0+1)	-		
لام lama (0+0)		داڤت dapat (0+1)			
اد ada (0+0)	-	تاڠن tangan (0+1)	-		
ڤد pada (0+0)	-	ممباير membayar (0+1)	-		
كارن karana (0+1)	-	جاڠن jangan (0+1)	-		
اڤام upama	-	لاڤن lapan (0+0)	-		
-	-	الله Allah (0+0)	-		
-	-	تمت tamat (0+0)	-		
-	-	كملاه سَلَهَک KamalahuSalahak	-		

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Jadual 4.166 menunjukkan ejaan kata dengan kombinasi vokal (a-a) dalam A17/S3. Perkataan درڤد (daripada),مک (maka), كڤد (kepada), اد (ada) dan ڤد (pada) dalam kategori SKB+SKB menggunakan Ejaan Tradisi manakala perkataan lain iaitu ماس (masa), تتكال (tatkala), راج (raja), menggunakan pola (0+0). Perkataan دڤلهاراكن (dipeliharakan) menggunakan pola (1+1) manakala كملاه سَلَهَک (Kamalahu Salahak), اڤام (upama), dan لام (lama) menggunakan pola (0+1). Kategori SKB+SKT dan SKT+SKT menggunakan pola yang sama iaitu (0+0) kecuali pada perkataan بالنجا (belanja) dalam kategori SKB+SKT yang menggunakan pola (1+0). Analisis turut menunjukkan kategori SKT+SKB lebih cenderung menggunakan pola (0+1) iaitu huruf vokal pada suku kata praakhir, berbanding (1+0) dan (0+0). Berdasarkan Jadual 4.166, jelas menunjukkan bahawa perkataan yang menggunakan pola (0+0) adalah

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

perkataan pinjaman Arab. Perkataan tersebut ialah الله (Allah), تمت (tamat) dan صحبة (sahabat).

Berdasarkan dapatan, dapat dirumuskan bahawa ejaan kata dengan kombinasi vokal (a-a) bagi kategori SKB+SKB menggunakan Kaedah Campuran (0+1), Kaedah Vokal (1+1) dan Kaedah Tanpa Vokal (0+0), kategori SKB+SKT menggunakan Kaedah Tanpa Vokal (0+0) dan Kaedah Campuran (1+0), kategori SKT+SKB menggunakan Kaedah Tanpa Vokal (0+0) dan Kaedah Campuran (1+0) dan (0+1) manakala kategori SKT+SKT menggunakan Kaedah Tanpa Vokal (0+0). Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (a-a) ditunjukkan dalam Jadual 4.167 berikut:

Jadual 4.167 Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (a-a) mengikut kategori suku kata dalam A17/S3

Kategori	Huruf vokal pada kombinasi vokal akhir	Huruf vokal pada kombinasi vokal praakhir	Bilangan	Kaedah Ejaan
SKB+SKB	Tiada	Tiada	7	Kaedah Tanpa Vokal
		0+0		
	Tiada	Ada	6	Kaedah Campuran
		0+1		
	Ada	Ada	1	Kaedah Vokal
		1+1		
SKB+SKT	Tiada	Tiada	2	Kaedah Tanpa Vokal
		0+0		
	Ada	Tiada	1	Kaedah Campuran
		1+0		
SKT+SKB	Tiada	Tiada	5	Kaedah Tanpa Vokal
		0+0		
	Tiada	Ada	10	Kaedah Campuran
		0+1		
	Ada	Tiada	1	Kaedah Campuran
		1+0		
SKT+SKT	Tiada	Tiada	3	Kaedah Tanpa Vokal
		0+0		

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

ii. Pola kombinasi vokal (a-i)

Ejaan kata dengan kombinasi vokal (a-i) dalam dwisuku dan trisuku yang ditemui dalam A17/S3 ditunjukkan dalam Jadual 4.168 dan rumusannya pula menerusi Jadual 4.169.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Jadual 4.168 Analisis ejaan kata dengan kombinasi vokal (a-i) mengikut kategori suku kata dalam A17/S3

Pola	Kategori			
	SKB+SKB	SKB+SKT	SKT+SKB	SKT+SKT
Kombinasi vokal (a-i)	(0+1) لاگ lagi (1+1) لاکیڽ laginya (0+0) در dari (1+1) جادي jadi (0+1) مات mati (0+1) کمبال kembali (0+1) هار hari (0+1) کام kami	(0+0) ڤرجنجين perjanjian - - - - - - -	(0+1) برکاسه کاسيهن berkasih kasihan (0+1) بايکله baiklah (1+0) کمرين kemarin - - - -	(0+0) حمس Khamis - - - - - -

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Merujuk kepada Jadual 4.168, ejaan kata dengan kombinasi vokal (a-i) banyak menggunakan pola (0+1) kecuali beberapa perkataan yang menggunakan pola (0+0) dan (1+1). Contoh perkataan yang menggunakan pola (0+0) ialah در (dari) di bawah kategori SKB+SKB, ڤرجنجين (perjanjian) di bawah kategori SKB+SKT dan حمس (Khamis) di bawah kategori SKT+SKB. Perkataan lain di bawah kategori SKB+SKB iaitu لاگ (lagi), مات (mati), کمبال (kembali), هار (hari) dan کام (kami) menggunakan pola (0+1). Hanya dua perkataan iaitu لاکیڽ (laginya) dan جادي (jadi) menggunakan pola (1+1). Bagi kategori SKT+SKB, didapati dua perkataan iaitu برکاسه کاسيهن (berkasih- kasihan) dan بايکله (baiklah) menggunakan pola (0+1). Satu perkataan lagi iaitu کمرين (kelmarin) menggunakan pola (1+0). Perkataan حمس (Khamis) dalam kategori SKT+SKT pula menggunakan pola (0+0).

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Berdasarkan dapatan, dapat dirumuskan bahawa kategori SKB+SKB menggunakan Kaedah Campuran (0+1), Kaedah Tanpa Vokal (0+0) dan Kaedah

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Vokal (1+1), kategori SKB+SKT menggunakan Kaedah Tanpa Vokal (0+0) manakala Kategori SKT+SKB menggunakan Kaedah Campuran (0+1) dan Kaedah Tanpa Vokal (0+0). Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (a-i) ditunjukkan dalam Jadual 4.169:

Jadual 4.169 Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (a-i) mengikut kategori suku kata dalam A17/S3

Kategori	Huruf vokal pada kombinasi vokal akhir	Huruf vokal pada kombinasi vokal praakhir	Bilangan	Kaedah Ejaan
SKB+SKB	Tiada	Tiada	1	Kaedah Tanpa Vokal
	0+0			
	Tiada	Ada	5	Kaedah Campuran
	0+1			
	Ada	Ada	2	Kaedah Vokal
	1+1			
SKB+SKT	Tiada	Tiada	1	Kaedah Tanpa Vokal
	0+0			
SKT+SKB	Tiada	Tiada	1	Kaedah Tanpa Vokal
	0+0			
	Tiada	Ada	2	Kaedah Campuran
	0+1			
SKT+SKT	Tiada	Tiada	1	Kaedah Tanpa Vokal
	0+0			

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

iii. Pola kombinasi vokal (a-u)

Ejaan kata dengan kombinasi vokal (a-u) dalam dwisuku dan trisuku yang ditemui dalam A17/S3 ditunjukkan dalam Jadual 4.170 dan rumusannya pula menerusi Jadual 4.171.

Jadual 4.170 Analisis ejaan kata dengan kombinasi vokal (a-u) mengikut kategori suku kata dalam A17/S3

Pola	Kategori			
	SKB+SKB	SKB+SKT	SKT+SKB	SKT+SKT
Kombinasi vokal (a-u)	(0+1) تاه tahu	(0+0) وقت waktu	(1+0) كَورنَدُور gurnadur	(0+0) امبن Ambon
	(0+1) بهار baharu	-	(0+1) تاهن tahun	-
	(1+0) كملوون kemaluan	-	(1+0) ادڤون adapun	-
	-	-	(0+1) راتس ratus	-

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

...sambungan

			(0+1) تاون taun	

Jadual 4.170 menunjukkan ejaan kata dengan kombinasi vokal (a-u) bagi kategori SKB+SKB, SKT+SKB, SKB+SKT dan SKT+SKT. Dalam kategori SKB+SKT dan SKT+SKT, pola kombinasi vokal (a-u) dieja dengan menggunakan pola (0+0). Contohnya dapat dilihat dalam perkataan وقت (waktu) dan امبن (Ambon). Kategori SKB+SKB pula menggunakan pola (0+1) menerusi perkataan تاه (tahu) dan بهار (baharu) manakala perkataan كملوون (kemaluan) menggunakan pola (1+0). Merujuk kepada kategori SKT+SKB, pola ejaan yang digunakan ialah pola (1+0) seperti ejaan pada perkataan ڬۏرنَدُوْر (gurnadur) dan ادڤون (adapun). Perkataan *adapun* dieja tanpa huruf vokal kerana *ada* mengekalkan Ejaan Tradisi dan dieja dengan pola (0+1) seperti pada perkataan تاهن (tahun), راتس (ratus) dan تاون (taun).

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Berdasarkan dapatan di atas, dapat dirumuskan bahawa kategori SKB+SKB menggunakan Kaedah Campuran (0+1) dan (1+0), kategori SKB+SKT menggunakan Kaedah Tanpa Vokal (0+0), kategori SKT+SKB menggunakan Kaedah Campuran (0+1) dan kategori SKT+SKT menggunakan Kaedah Tanpa Vokal (0+0). Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (a-u) ditunjukkan dalam Jadual 4.171:

Jadual 4.171 Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (a-u) mengikut kategori suku kata dalam A17/S3

Kategori	Huruf vokal pada kombinasi vokal akhir	Huruf vokal pada kombinasi vokal praakhir	Bilangan	Kaedah Ejaan
SKB+SKB	Tiada	Ada	2	Kaedah Campuran
		0+1		
	Ada	Tiada	1	Kaedah Campuran
		1+0		
SKB+SKT	Tiada	Tiada	1	Kaedah Tanpa Vokal
		0+0		
SKT+SKB	Tiada	Ada	3	Kaedah Campuran
		0+1		
	Ada	Tiada	2	Kaedah Campuran
		1+0		
SKT+SKT	Tiada	Tiada	1	Kaedah Tanpa Vokal
		0+0		

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

c. Pola 3: Pola kombinasi vokal (u-a), (u-i) dan (u-u)

i. Pola kombinasi vokal (u-a)

Ejaan kata dengan kombinasi vokal (u-a) dalam dwisuku dan trisuku yang ditemui dalam A17/S3 ditunjukkan dalam Jadual 4.172 dan rumusannya pula menerusi Jadual 4.173.

Jadual 4.172 Analisis ejaan kata dengan kombinasi vokal (u-a) mengikut kategori suku kata dalam A17/S3

Pola	Kategori	
	SKB+SKB	SKT+SKB
Kombinasi vokal (u-a)	(0+1) جوک جوگ juga	(0+1) سوده sudah
	(1+0) ضحيٰ Dhuha	(0+1) اورغ orang
	(1+0) دوا dua	(0+0) سؤرغ seorang
	(0+0) دو dua	(0+0) ڤرمڤون perempuan
	(0+1) لوڤ lupa	(0+1) امڤون empunya
	(1+0) دعا doa	(0+1) سورة surat
	-	(0+1) بولن bulan
	-	(0+1) مڤورة menyuruh

Jadual 4.172 menunjukkan ejaan kata dengan kombinasi vokal (u-a). Kategori SKB+SKB menggunakan pola (0+1) kecuali bagi perkataan pinjaman Arab yang menggunakan pola (1+0) iaitu perkataan دعا (doa) dan ضحيٰ (dhuha). Perkataan *dua* pula dieja dengan dua pola iaitu دوا (1+0) dan دو (0+0). Kategori SKT+SKB menggunakan pola (0+1) kecuali pada perkataan ڤرمڤون (perempuan) dan سؤرغ (seorang) yang menggunakan pola (0+0). Perkataan yang menggunakan pola (0+1)

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

ialah سوده (sudah), اورڠ (orang), امڤونڽ (empunya), سورة (surat), بولن (bulan) dan مڽورة (menyuruh). Sementara itu tiada contoh bagi kategori SKB+SKT dan SKT+SKT.

Berdasarkan dapatan, dapat dirumuskan bahawa kategori SKB+SKB menggunakan Kaedah Campuran (0+1) dan (1+0), kategori SKT+SKB menggunakan Kaedah Campuran (0+1) dan Kaedah Tanpa Vokal (0+0). Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (u-a) ditunjukkan dalam Jadual 4.173:

Jadual 4.173 Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (u-a) mengikut kategori suku kata dalam A17/S3

Kategori	Huruf vokal pada kombinasi vokal akhir	Huruf vokal pada kombinasi vokal praakhir	Bilangan	Kaedah Ejaan
SKB+SKB	Tiada 0+0	Tiada	1	Kaedah Tanpa Vokal
	Tiada 0+1	Ada	2	Kaedah Campuran
	Ada 1+0	Tiada	3	Kaedah Campuran
SKT+SKB	Tiada 0+0	Tiada	2	Kaedah Tanpa Vokal
	Tiada 0+1	Ada	6	Kaedah Campuran
SKB+SKT SKT+SKT	Tiada contoh			

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

ii. Pola kombinasi vokal (u-i)

Ejaan kata dengan kombinasi vokal (u-i) dalam dwisuku dan trisuku dalam A17/S3 tidak dapat dipastikan ejaannya kerana tiada contoh ditemui dalam bahan tersebut.

iii. Pola kombinasi vokal (u-u)

Ejaan kata dengan kombinasi vokal (u-u) dalam dwisuku dan trisuku yang ditemui dalam A17/S3 ditunjukkan dalam Jadual 4.174 dan rumusannya pula menerusi Jadual 4.175.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Jadual 4.174 Analisis ejaan kata dengan kombinasi vokal (u-u) mengikut kategori suku kata dalam A17/S3

Pola	Kategori		
	SKB+SKB	SKT+SKB	SKT+SKT
Kombinasi vokal (u-u)	(0+1) دهول dahulu	(0+1) ڤوله puluh	(0+0) انتڠ untung
	(0+0) عمرہ umruhu	(0+1) ممبونه membunuh	-
	-	(1+0) دتلوڠ ditolong	-
	-	(0+1) تولڠ tolong	-

Merujuk Jadual 4.174, beberapa contoh telah ditemui bagi kata dengan kombinasi vokal (u-u) dalam surat A17/S3. Berdasarkan contoh, didapati kombinasi vokal (u-u) ada yang menggunakan huruf vokal *wau* dan ada juga yang tidak menggunakan huruf tersebut bagi melambangkan huruf /u/. Contohnya perkataan دهول (dahulu) di bawah kategori SKB+SKB. Kombinasi vokal pertama هو (hu) menggunakan huruf vokal *wau* manakala kombinasi vokal kedua ل (lu) tidak menggunakan huruf vokal *wau*. Kategori SKB+SKB pula menggunakan pola (0+1). Begitu juga keadaannya dengan kategori SKT+SKB yang menggunakan pola yang sama kecuali pada perkataan دتلوڠ (ditolong) yang menggunakan pola (1+0). Perkataan تولڠ (tolong) berubah kedudukan huruf pada perkataan انتڠ (untung). vokalnya dari pola (0+1) kepada دتلوڠ (ditolong) iaitu pola (1+0) apabila dimasuki imbuhan awalan. Kategori SKT+SKT pula dieja tanpa sebarang huruf vokal

Berdasarkan perbincangan di atas, dapat dirumuskan bahawa kategori SKB+SKB menggunakan Kaedah Tanpa Vokal (0+0), kategori SKT+SKB menggunakan Kaedah Campuran (0+1) atau (1+0) manakala kategori SKT+SKT menggunakan Kaedah Tanpa Vokal (0+0) dalam mengeja kata dengan kombinasi vokal (u-u). Sementara itu tiada contoh bagi kategori SKT+SKB dalam A17/S3. Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (u-u) ditunjukkan dalam Jadual 4.175:

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Jadual 4.175 Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (u-u) mengikut kategori suku kata dalam A17/S3

Kategori	Huruf vokal pada kombinasi vokal akhir	Huruf vokal pada kombinasi vokal praakhir	Bilangan	Kaedah Ejaan
SKB+SKB	Tiada	Ada	1	Kaedah Campuran
		0+1		
SKT+SKB	Tiada	Ada	3	Kaedah Campuran
		0+1		
	Ada	Tiada	1	Kaedah Campuran
		1+0		
SKT+SKT	Tiada	Tiada	1	Kaedah Tanpa Vokal
		0+0		
SKB+SKT	Tiada contoh			

d. Pola 4: Pola kombinasi vokal (i-a), (i-i) dan (i-u)

i. Pola kombinasi vokal (i-a)

Ejaan kata dengan kombinasi vokal (i-a) dalam dwisuku dan trisuku yang ditemui dalam A17/S3 ditunjukkan dalam Jadual 4.176 dan rumusannya pula menerusi Jadual 4.177.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Jadual 4.176 Analisis ejaan kata dengan kombinasi vokal (i-a) mengikut kategori suku kata dalam A17/S3

Pola	Kategori			
	SKB+SKB	SKB+SKT	SKT+SKB	SKT+SKT
Kombinasi vokal (i-a)	(0+1) كتيک ketika	(1+0) چنتا cinta	(0+0) تيڤ٢ tiap-tiap	(0+0) فتنه fitnah
	(0+1) تيگ tiga	-	(0+1) ايغت ingat	(0+0) هجرة hijrah
	(0+1) كيت kita	-	(0+0) اڠت ingat	-
	(0+1) ليم lima	-	(1+0) يڠدهياس yang dihias	-

Jadual 4.176 menunjukkan ejaan kata dengan kombinasi vokal (i-a). Kategori SKB+SKB menggunakan pola (0+1) secara konsisten, sama seperti kategori SKT+SKT yang menggunakan pola (0+0). Pola (1+0) digunakan dalam perkataan

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

چنتا (cinta) di bawah kategori SKB+SKT, manakala perkataan *ingat* di bawah kategori SKT+SKB dieja dengan dua pola iaitu ايغت dan اغت.

Berdasarkan dapatan, kaedah yang digunakan untuk mengeja kata dengan kombinasi (i-a) bagi kategori SKB+SKB ialah Kaedah Campuran (0+1), kategori SKT+SKB menggunakan Kaedah Tanpa Vokal (0+0) dan Kaedah Campuran (0+1) dan (1+0) manakala SKB+SKT menggunakan Kaedah Campuran (1+0). Kategori SKT+SKT pula dieja dengan dengan Kaedah Tanpa Vokal (0+0). Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (i-a) ditunjukkan dalam Jadual 4.177:

Jadual 4.177 Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (i-a) mengikut kategori suku kata dalam A17/S3

Kategori	Huruf vokal pada kombinasi vokal akhir	Huruf vokal pada kombinasi vokal praakhir	Bilangan	Kaedah Ejaan
SKB+SKB	Tiada	Ada	4	Kaedah Campuran
		0+1		
SKB+SKT	Ada	Tiada	1	Kaedah Campuran
		1+0		
SKT+SKB	Tiada	Tiada	2	Kaedah Tanpa Vokal
		0+0		
	Tiada	Ada	1	Kaedah Campuran
		0+1		
SKT+SKT	Tiada	Tiada	2	Kaedah Tanpa Vokal
		0+0		

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

ii. Pola kombinasi vokal (i-i)

Ejaan kata dengan kombinasi vokal (i-i) dalam dwisuku dan trisuku yang ditemui dalam A17/S3 ditunjukkan dalam Jadual 4.178 dan rumusannya pula menerusi Jadual 4.179.

Jadual 4.178 Analisis ejaan kata dengan kombinasi vokal (i-i) mengikut kategori suku kata dalam A17/S3

Pola	Kategori SKB+SKB
Kombinasi Vokal (i-i)	(0+1) اين ini (0+1) دير diri

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Merujuk kepada Jadual 4.178, ejaan kata dengan kombinasi vokal (i-i) bagi kategori SKB+SKB dieja dengan pola (0+1). Contohnya dapat dilihat pada perkataan اين (ini) dan ديري (diri). Kaedah yang digunakan ialah Kaedah Campuran (0+1). Pola ejaan bagi kategori lain tidak dapat dipastikan kerana tiada contoh ditemui bagi kategori SKT+SKB, SKB+SKT dan SKT+SKT dalam A17/S3. Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (i-i) ditunjukkan dalam Jadual 4.179:

Jadual 4.179 Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (i-i) mengikut kategori suku kata dalam A17/S3

Kategori	Huruf vokal pada kombinasi vokal akhir	Huruf vokal pada kombinasi vokal praakhir	Bilangan	Kaedah Ejaan
SKB+SKB	Tiada	Ada	2	Kaedah Campuran
		0+1		
SKT+SKB SKB+SKT SKT+SKT	Tiada contoh			

iii. Pola kombinasi vokal (i-u)

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Ejaan kata dengan kombinasi vokal (i-u) dalam dwisuku dan trisuku yang ditemui dalam A17/S3 ditunjukkan dalam Jadual 4.180 dan rumusannya pula menerusi Jadual 4.181.

Jadual 4.180 Analisis ejaan kata dengan kombinasi vokal (i-u) mengikut kategori suku kata dalam A17/S3

Pola	Kategori SKB+SKB
Kombinasi vokal (i-u)	(0+1) ايت itu (0+1) سريب seribu

Sama seperti ejaan kata dengan kombinasi vokal (i-i), ejaan bagi kata dengan kombinasi vokal (i-u) turut menggunakan Kaedah Campuran dengan pola (0+1) seperti yang ditunjukkan dalam Jadual 4.180. Dua contoh yang ditemui ialah ايت (itu) dan سريب (seribu). Tiada contoh bagi kategori SKT+SKB, SKB+SKT dan

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

SKT+SKT dalam A17/S3. Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (i-u) ditunjukkan dalam Jadual 4.181 di bawah:

Jadual 4.181 Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (i-u) mengikut kategori suku kata dalam A17/S3

Kategori	Huruf vokal pada kombinasi vokal akhir	Huruf vokal pada kombinasi vokal praakhir	Bilangan	Kaedah Ejaan
SKB+SKB	Tiada	Ada	2	Kaedah Campuran
		0+1		
SKT+SKB SKB+SKT SKT+SKT	Tiada contoh			

e. Pola 5: Pola kombinasi diftong ai (ai), (e-ai), (a-ai), (i-ai), (u-ai) dan (o-ai)

i. Pola kombinasi diftong (ai)

Ejaan kata dengan kombinasi diftong (ai) dalam dwisuku dan trisuku yang ditemui dalam A17/S3 ditunjukkan dalam Jadual 4.182 dan rumusannya pula menerusi Jadual 4.183.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Jadual 4.182 Analisis ejaan kata dengan kombinasi diftong (ai) mengikut kategori suku kata dalam A17/S3

Pola Kombinasi diftong	Kategori SKD+SKB
ai	-
e-ai	(0+0) برجري له برچريله bercerailah
a-ai	-
i-ai	-
u-ai	-
o-ai	-

Jadual 4.182 menunjukkan satu contoh perkataan berpola kombinasi diftong (e-ai) iaitu برچريله/برجري له (bercerailah) bagi kategori SKD+SKB. Perkataan tersebut

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

dieja dengan dua bentuk ejaan iaitu bentuk pertama huruf *ya* terpisah daripada huruf

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

lam manakala bentuk kedua ialah huruf *ya* disambungkan dengan huruf *lam*. Dalam contoh tersebut huruf vokal *alif* dan *ya* tidak digunakan pada suku kata diftong *ai*. Di samping itu, tiada contoh bagi kategori SKB+SKD, SKT+SKD, dan SKD+SKT dalam A17/S3. Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi diftong (ai) ditunjukkan dalam Jadual 4.183:

Jadual 4.183 Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi diftong (ai) mengikut kategori suku kata dalam A17/S3

Pola kombinasi diftong (ai) dalam suku kata	SKD+SKB Huruf vokal dalam kombinasi diftong(ai)
ai	Tiada contoh
e-ai	(0) Tiada huruf vokal
a-ai	Tiada contoh
i-ai	Tiada contoh
u-ai	Tiada contoh
o-ai	Tiada contoh

f. Pola 6: Pola kombinasi diftong au (au), (e-au), (a-au), (i-au) dan (u-au)

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Ejaan kata dengan kombinasi diftong (au) dalam dwisuku dan trisuku yang ditemui dalam A17/S3 ditunjukkan dalam Jadual 4.184 dan rumusannya pula menerusi Jadual 4.185.

Jadual 4.184 Analisis ejaan kata dengan kombinasi diftong (au) mengikut kategori suku kata dalam A17/S3

Pola Kombinasi diftong	Kategori SKD+SKB
au	-
e-au	-
a-au	اتو (0) atau (0) جکلو jikalau
i-au	-
u-au	-

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Jadual 4.184 menunjukkan ejaan kata dengan kombinasi diftong (au) bagi kategori SKD+SKB. Seperti juga pola kombinasi diftong yang lain, kombinasi diftong (au) juga tidak menggunakan huruf vokal *alif* dan *wau* bagi mengeja perkataan berdiftong (au). Didapati tiada contoh bagi kategori SKT+SKD, SKD+SKT dan SKB+SKD dalam A17/S3. Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi diftong (ai) ditunjukkan dalam Jadual 4.185:

Jadual 4.185 Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi diftong (ai) mengikut kategori suku kata dalam A17/S3

Pola kombinasi diftong (ai) dalam suku kata	SKD+SKB Huruf vokal dalam kombinasi diftong (ai)
au	Tiada
e-au	Tiada contoh
a-au	(0) Tiada huruf vokal
i-au	Tiada contoh
u-au	Tiada contoh

g. Pola 7: Pola kombinasi diftong oi (oi), (a-oi), (i-oi) dan (o-oi)

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Seterusnya tiada contoh bagi perkataan berdiftong (oi), (a-oi), (i-oi) dan (o-oi) ditemui dalam A17/S3.

h. Pola 8: Pola ekasuku (e), (a), (i) dan (u/o)

Pola ekasuku dianalisis menerusi empat kategori iaitu e, a, i dan u/o. Ejaan bagi pola ekasuku yang ditemui dalam A17/S3 ditunjukkan dalam Jadual 4.186 dan rumusannya pula menerusi Jadual 4.187.

Jadual 4.186 Analisis ejaan ekasuku mengikut kategori huruf vokal dalam A17/S3

Pola	Kategori			
	e	a	i	u/o
Ekasuku	-	(1) دان dan	-	(1) ڤون pun
	-	(0) يڠ yang	-	-

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Jadual 4.186 menunjukkan ejaan ekasuku dalam A17/S3. Ada perkataan yang menggunakan huruf vokal dan ada juga sebaliknya. Perkataan tersebut iaitu دان (dan), يڠ (yang) dan ڤون (pun). Kaedah ejaan Jawi ekasuku ditunjukkan dalam Jadual 4.187:

Jadual 4.187 Kaedah ejaan Jawi ekasuku mengikut kategori huruf vokal dalam A17/S3

Kategori ekasuku	Huruf vokal dalam ekasuku kata
e	Tiada contoh
a	(0) Tiada huruf vokal (1) Ada huruf vokal alif
i	Tiada contoh
u/o	(1) Ada huruf vokal wau

4.6.2 Analisis penggunaan huruf gubalan Melayu

Menerusi analisis terhadap A17/S3 didapati bahawa lima huruf gubalan telah digunakan iaitu huruf ڽ (*nya*), چ (*ca*), ڠ (*nga*),ڤ (*pa*) dan ݢ (*ga*). Daripada lima huruf tersebut, huruf چ (ca) dan ڠ (nga) telah digunakan secara tekal dengan satu lambang penulisan manakala huruf gubalan yang lain mempunyai lebih dari satu lambang penulisan.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

i. Huruf ڽ (*nya*)

Huruf *nya* ditulis dengan dua lambang penulisan iaitu bertitik tiga di atas (ڽ) dan bertitik tiga di bawah (ڽ). Lambang pertama iaitu bertitik tiga di atas (ڽ) dapat dilihat dalam Jadual 4.188:

Jadual 4.188 Perkataan yang mengandungi huruf *nya* bertitik tiga di atas dalam A17/S3

Perkataan yang mengandungi huruf *nya* bertitik tiga di atas dalam A17/S3		
لاکيڽ (laginya)	امڤونڽ (empunya)	ڤونڽ (punya)

Lambang kedua iaitu bertitik tiga di bawah (ڽ) ditemui dalam tiga perkataan seperti yang disenaraikan dalam Jadual 4.189:

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Jadual 4.189 Perkataan yang mengandungi huruf *nya* bertitik tiga di bawah dalam A17/S3

Perkataan yang mengandungi huruf *nya* bertitik tiga di bawah dalam A17/S3		
مڽورة (menyurat)	ڪمڤڽي (kompeni)	مڽره (menyerah)

ii. Huruf ڃ (*ca*)

Lambang bagi huruf *ca* dengan titik tiga di tengah (ڃ) digunakan secara tekal dalam A17/S3. Tiga perkataan yang ditemui memperlihatkan keadaan ini. Contohnya dapat dilihat dalam Jadual 4.190:

Jadual 4.190 Perkataan yang mengandungi huruf *ca* dalam A17/S3

Perkataan yang mengandungi huruf *ca* dalam A17/S3	
برچريله برجري له (bercerailah)	چنتا (cinta)

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

iii. Huruf ڠ (*nga*)

Terdapat satu lambang *nga* yang digunakan dalam A17/S3 iaitu bertitik tiga di atas (ڠ). Contoh perkataan yang mempunyai huruf *nga* ditunjukkan dalam Jadual 4.191:

Jadual 4.191 Perkataan yang mengandungi huruf *nga* bertitik tiga di atas dalam A17/S3

Perkataan yang mengandungi huruf *nga* bertitik tiga di atas dalam A17/S3			
يڠدهياس (yang dihias)	انتڠ (untung)	اورڠ (orang)	ڤرمڤون (perempuan)
داتڠ (datang)	مڠكاسر مڠكاتر/مڠكاشر (Mengkasar)	سكارڠ (sekarang)	تاڠن (tangan)
اڠكلس (English)	اڠت/ايڠت (ingat)	دتڠكڤ (ditangkap)	جاڠن (jangan)
دڠن (dengan)	تولڠ/ تلوڠ (tolong)		

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

iv. Huruf ڬ (*ga*)

Penulisan A17/S3 menggunakan tiga lambang *ga* iaitu tanpa titik (ک), bertitik satu di atas (ڬ) dan bertitik tiga di atas (ڮ). Contoh bagi lambang *ga* tanpa titik (ک) ditunjukkan dalam Jadual 4.192:

Jadual 4.192 Perkataan yang mengandungi huruf *ga* tanpa titik dalam A17/S3

Perkataan yang mengandungi huruf g*a* tanpa titik dalam A17/S3		
لاکين (laginya)	اڠکلس (English)	جوک (juga)

Lambang *ga* bertitik satu di atas (ڬ) pula ditemui dalam satu contoh seperti yang dipaparkan dalam Jadual 4.193:

Jadual 4.193 Perkataan yang mengandungi huruf *ga* bertitik satu di atas dalam A17/S3

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun PustakaTBainun ptbupsi

Perkataan yang mengandungi huruf *ga* bertitik satu di atas dalam A17/S3
شڬره (syegerah)

Manakala contoh perkataan yang mengandungi lambang *ga* bertitik tiga di atas (ڮ) pula adalah seperti dalam Jadual 4.194:

Jadual 4.194 Perkataan yang mengandungi huruf g*a* bertitik tiga di atas dalam A17/S3

Perkataan yang mengandungi huruf g*a* bertitik tiga di atas dalam A17/S3		
اڠڮلس (English)	ڮورنڎور (Gurnadur)	جوڮ (juga)
نڮري (negeri)	لاڮ (lagi)	تيڮ (tiga)

Jika diperhatikan lambang *ga* dengan tiga titik di atas (ڮ) lebih banyak digunakan dalam A17/S3 diikuti dengan lambang *ga* tanpa titik (ک) manakala lambang bertitik satu di atas (ڬ) digunakan sekali sahaja.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

v. Huruf ڤ (*pa*)

Terdapat perbezaan dalam penggunaan *pa* bertitik satu (ف) dan *pa* bertitik tiga (ڤ) dalam A17/S3. Lambang ف digunakan untuk bunyi *fa* manakala *lambang* ڤ digunakan untuk bunyi *pa*. Lambang bertiga titik (ڤ) paling banyak digunakan dalam A17/S3. Contohnya dapat dilihat dalam Jadual 4.195:

Jadual 4.195 Perkataan yang mengandungi huruf *pa* bertitik tiga di atas dalam A17/S3

Perkataan yang mengandungi huruf *pa* bertitik tiga di atas dalam A17/S3			
داڤت	ڤون	اڤام	كڤد
(dapat)	(punya)	(upama)	(kepada)
درڤد	ڤون	ڤرمڤون	دڤلهاراكن
(daripada)	(pun)	(perempuan)	(dipeliharakan)
ڤرجنجين	لڤس	ادڤون	تياڤ٢
(perjanjian)	(lepas)	(adapun)	(tiap-tiap)
كمڤڽي	لاڤن	لوڤ	ڤوله
(kompenyi)	(lapan)	(lupa)	(puluh)

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Contoh bagi lambang *pa* bertitik satu di atas (ف) untuk bunyi *fa* ditunjukkan dalam Jadual 4.196:

Jadual 4.196 Perkataan yang mengandungi huruf *pa* bertitik satu di atas dalam A17/S3

Perkataan yang mengandungi huruf *pa* bertitik satu di atas dalam A17/S3	
في	فتنه
(fi)	(fitnah)

4.6.3 Analisis penggunaan tanda diakritik

Analisis menunjukkan bahawa tanda diakritik masih digunakan dalam penulisan A17/S3. Contohnya ditunjukkan dalam Jadual 4.197:

Jadual 4.197 Penggunaan tanda diakritik dalam A17/S3

Penggunaan tanda diakritik dalam A17/S3			
سُبْحَانَهُ وتعالىٰ	الله	وَراد	وكاطِبُهُ
(Subhanahuwataala)	(Allah)	(warada)	(Wakatibuhu)
كُلّ	آمِيْن	سَبَاب	عَبْدُ القَادِرُ
(kulli)	(amin)	(sababa)	(Abdul Qadir)

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

...sambungan

سَلَهَک (Salahak)	ضحيٰ (dhuha)	وَلَنْدَ (walanda)	كَام (kami)
	كُمْڤِيَ (kompeni)	گَورنَدُور (gurnadur)	تعْظِيْمْ (takzim)

4.6.4 Analisis ejaan kata ganda

Terdapat dua bentuk ejaan kata ganda yang digunakan dalam penulisan A17/S3. Bentuk pertama ialah kata ganda pengulangan separa yang dieja dengan menggandakan sebahagian kata dasar menggunakan angka dua Arab (٢) dan bentuk kedua ialah kata ganda pengulangan penuh yang dieja dengan menggandakan seluruh kata dasar jenis kata nama tanpa sebarang perubahan bentuk dengan menggunakan angka dua Arab (٢). Contoh ejaan ditunjukkan dalam Jadual 4.198:

Jadual 4.198 Ejaan kata ganda menggunakan angka dua Arab dalam A17/S3

Ejaan kata ganda menggunakan angka dua Arab dalam A17/S3	
برتمبه٢ (bertambah-tambah)	تيڤ٢ (tiap-tiap)

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Di samping itu, terdapat cara kedua untuk mengeja kata ganda pengulangan separa iaitu dengan menggandakan sebahagian daripada kata dasar. Contohnya dalam perkataan yang dipaparkan dalam Jadual 4.199:

Jadual 4.199 Ejaan kata ganda dengan mengandakan sebahagian daripada kata dasar dalam A17/S3

Ejaan kata ganda dengan mengulang kata dasar dalam A17/S3
برکاسه کاسيهن (berkasih-kasihan)

4.6.5 Analisis ejaan perkataan pinjaman Arab

Analisis menunjukkan ejaan dalam A17/S3 masih menyelitkan perkataan bahasa Arab dengan mengekalkan ejaan asalnya. Walau bagaimanapun ada perkataan salah ejaannya seperti وكاطِبُهُ yang sepatutnya dieja وكاتِبُهُ. Contoh perkataan yang berasal dari bahasa Arab dalam A17/A3 disenaraikan dalam Jadual 4.200:

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Jadual 4.200 Perkataan pinjaman Arab dalam A17/S3

Perkataan pinjaman Arab dalam A17/S3	
تعظيم	انشا الله
تكرم	نبي صلى عليه وسلم
الله سُبْحانهُ وتعالىٰ	وكاطبُهُ كملاسلها عَبْدُ القَادِرُ والسلام
	بالخيره
للعالمين	طول الله عمره في كُلّ يوم دولة واحسانه ببركة محمد من لا مبي بعده
	آمين هـ يارب

4.6.6 Analisis ejaan berangkai

Ejaan berangkai turut digunakan dalam penulisan A17/S3 walaupun bilangannya tidak banyak. Dua contoh perkataan yang dieja secara berangkai disenaraikan dalam Jadual 4.201:

Jadual 4.201 Perkataan ejaan berangkai dalam A17/S3

Perkataan ejaan berangkai dalam A17/S3	
يغدهياس	يغبايک
(yang dihias)	(yang baik)

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

4.7 A18/S1: SURAT TUNKU BAGINDA RAJA MAKOTA, ANAK SUNGAI KEPADA ORANG KAYA JENDERAL, BENGKULU (1712M)

4.7.1 Analisis pola ejaan

a. Pola 1: Pola kombinasi vokal (e-a), (e-i) dan (e-u)

i. Kombinasi vokal (e-a)

Ejaan kata dengan kombinasi vokal (e-a) dalam dwisuku dan trisuku yang ditemui dalam A18/S1 ditunjukkan dalam Jadual 4.202 dan rumusannya pula menerusi Jadual 4.203.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Jadual 4.202 Analisis ejaan kata dengan kombinasi vokal (e-a) mengikut kategori suku kata dalam A18/S1

Pola	Kategori			
	SKB+SKB	SKB+SKT	SKT+SKB	SKT+SKT
Kombinasi vokal (e-a)	(0+0) سمتر Sumatera	(0+0) سرت سرة serta	(0+0) جندرل Jeneral	(0+0) كعمفت كعمفة keempat
	(1+0) سمترا Sumatera	-	(0+0) دغن dengan	(0+0) كهندق kehendak
	(1+0) بيا Bea	-	(0+0) بشر besyar	(0+0) تمفة tempat
	-	-	(0+0) بسر besar	-
	-	-	(0+0) كعنم keenam انم enam	-
	-	-	(0+0) دفكغ dipegang	-
	-	-	(0+0) سببث sebabnya	-

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Berdasarkan Jadual 4.202, perkataan yang mengandungi kombinasi vokal (e-a) bagi kategori SKB+SKB dieja dengan dua pola ejaan iaitu tanpa huruf vokal (0+0) dan dengan huruf vokal pada suku kata kedua (1+0). Pola pertama iaitu tanpa huruf vokal (0+0) adalah pola ejaan yang lebih kerap digunakan dalam A18/S1. Contoh bagi pola ejaan (0+0) ialah سمتر (Sumatera). Perkataan 'Sumatera' bagi kategori SKB+SKB dieja dengan dua pola iaitu سمتر (0+0) dan سمترا (1+0). Di samping itu perkataan 'serta' di bawah kategori SKB+SKT, dieja dengan dua bentuk huruf *ta* iaitu *ta maftuhah* (سرت) dan *ta marbutah* (سرة). Bentuk kedua lebih banyak digunakan dalam penulisan A18/S1. Pola ejaan bagi perkataan dengan kombinasi vokal (e-a) untuk kategori SKT+SKB didapati telah digunakan secara tekal iaitu tanpa huruf vokal (0+0). Contohnya dapat dilihat daripada perkataan berikut: جندرل (Jenderal), دغن (dengan), بشر (besyar), انم/كعنم (keenam/enam), دفكغ (dipegang), dan بسر (besar). Pola ejaan yang sama iaitu (0+0) juga dapat dilihat dalam kombinasi vokal (e-

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

a) bagi kategori SKT+SKT. Contohnya ialah كعمفة/كعمفت (keempat), كهندق (kehendak), dan تمفة (tempat). Begitu juga dengan pola ejaan bagi SKT+SKT yang tekal menggunakan pola (0+0).

Berdasarkan dapatan ini, dapat disimpulkan bahawa pola ejaan bagi kata dengan kombinasi vokal (e-a) untuk kategori SKB+SKB ialah Kaedah Campuran (1+0) dan Kaedah Tanpa Vokal (0+0), manakala kaedah ejaan bagi kategori SKB+SKT, SKT+SKB dan SKT+SKT ialah Kaedah Tanpa Vokal (0+0). Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (e-a) dapat dilihat dalam Jadual 4.203:

Jadual 4.203 Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (e-a) mengikut kategori suku kata dalam A18/S1

Kategori	Huruf vokal pada suku kata akhir	Huruf vokal pada suku kata praakhir	Bilangan	Kaedah Ejaan
SKB+SKB	Tiada	Tiada	1	Kaedah Tanpa Vokal
		0+0		
	Ada	Tiada	2	Kaedah Campuran
		1+0		
SKB+SKT	Tiada	Tiada	1	Kaedah Tanpa Vokal
		0+0		
SKT+SKB	Tiada	Tiada	7	Kaedah Tanpa Vokal
		0+0		
SKT+SKT	Tiada	Tiada	3	Kaedah Tanpa Vokal
		0+0		

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

ii. Kombinasi vokal (e-i)

Ejaan kata dengan kombinasi vokal (e-i) dalam dwisuku dan trisuku yang ditemui dalam A18/S1 ditunjukkan dalam Jadual 4.204 dan rumusannya pula menerusi Jadual 4.205.

Jadual 4.204 Analisis ejaan kata dengan kombinasi vokal (e-i) mengikut kategori suku kata dalam A18/S1

Pola	Kategori	
	SKB+SKB	SKT+SKB
Kombinasi vokal (e-i)	(1+0) ممبري memberi (1+0) ممري memeri	(0+0) اڠكرس اڠكرس Inggeris

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

...sambungan

	(1+0) نڬري نيڬري negeri	(0+0) كچل kecil
	(1+0) كمفني كِمفني kompeni	-
	(0+0) سفرة seperti	-
	(1+1) كنيدي Kennedy	-

Pola ejaan bagi kategori SKB+SKB yang mengandungi kombinasi vokal (e-i) ialah (1+0) iaitu tanpa huruf vokal pada suku kata pertama dan dengan huruf vokal pada suku kata kedua. Pola ejaan ini adalah tekal berbanding pola kedua (0+0) dan ketiga (1+1). Berdasarkan Jadual 4.204, contoh perkataan dengan pola ejaan (1+0) ialah ممبري (memberi), ممري (memeri), نيڬري/نڬري (negeri) dan كِمفني/كمفني (kompeni). Daripada contoh tersebut dua daripadanya ialah perkataan sama yang dieja dengan lambang huruf *ga* yang berbeza iaitu نيڬري/نڬري (negeri) dan كِمفني/كمفني (kompeni). Dapat dirumuskan, kaedah yang digunakan bagi kategori SKB+SKB ialah Kaedah Campuran (1+0), Kaedah Tanpa Vokal (0+0) dan Kaedah Vokal (1+1).

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Seterusnya, analisis kombinasi vokal (e-i) bagi kategori SKT+SKB pula memperlihatkan satu pola ejaan (0+0) iaitu huruf vokal tidak digunakan dalam mana-mana suku kata. Kaedah yang digunakan ialah Kaedah Tanpa Vokal. Dapatan ini ditemui dalam اڬكرس/اڬيكرس (Inggeris), dan كچل (kecil). Perkataan 'Inggeris' dieja dengan dua lambang *ga* yang berbeza iaitu bertitik satu di atas (ڬ) dan bertitik tiga di bawah (ڮ). Di samping itu, tiada contoh bagi kombinasi vokal (e-i) di bawah kategori SKB+SKT dan SKT+SKT dalam A18/S1.

Berdasarkan dapatan, dapat dirumuskan bahawa kategori SKB+SKB menggunakan Kaedah Tanpa Vokal (0+0), Kaedah Vokal (1+1) dan Kaedah Campuran (1+0) manakala kategori SKT+SKB menggunakan Kaedah Vokal (0+0). Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (e-i) ditunjukkan dalam Jadual 4.205:

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Jadual 4.205 Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (e-i) mengikut kategori suku kata dalam A18/S1

Kategori	Huruf vokal pada suku kata akhir	Huruf vokal pada suku kata praakhir	Bilangan	Kaedah Ejaan
SKB+SKB	Tiada	Tiada	1	Kaedah Tanpa Vokal
		0+0		
	Ada	Tiada	4	Kaedah Campuran
		1+0		
	Ada	Ada	1	Kaedah Vokal
		1+1		
SKT+SKB	Tiada	Tiada	2	Kaedah Tanpa Vokal
		0+0		
SKB+SKT	Tiada contoh			
SKT+SKT				

iii. Kombinasi vokal (e-u)

Ejaan kata dengan kombinasi vokal (e-u) dalam dwisuku dan trisuku yang ditemui dalam A18/S1 ditunjukkan dalam Jadual 4.206 dan rumusannya pula menerusi Jadual 4.207.

Jadual 4.206 Analisis ejaan kata dengan kombinasi vokal (e-u) mengikut kategori suku kata dalam A18/S1

Pola	Kategori SKT+SKB
Kombinasi vokal (e-u)	(1+0) بلوم belum (0+0) تيڬه teguh

Berdasarkan Jadual 4.206, didapati dua bentuk ejaan bagi perkataan berkombinasi vokal (e-u) telah digunakan dalam kategori SKT+SKB dalam A18/S1. Pertama; tanpa huruf vokal (0+0). Contohnya pada perkataan تيڬه (teguh), manakala bentuk ejaan kedua, dengan huruf vokal pada suku kata kedua (1+0) menerusi perkataan بلوم (belum). Di samping itu, ejaan bagi perkataan berkombinasi vokal (e-u) di bawah kategori SKB+SKB, SKB+SKT dan SKT+SKT tidak dapat dipastikan kerana tiada contoh bagi kategori tersebut dalam A18/S1.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Berdasarkan analisis, kategori SKT+SKB menggunakan Kaedah Campuran (1+0) dan Kaedah Tanpa Vokal (0+0). Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (e-u) disimpulkan dalam Jadual 4.207:

Jadual 4.207 Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (e-u) mengikut kategori suku kata dalam A18/S1

Kategori	Huruf vokal pada suku kata akhir	Huruf vokal pada suku kata praakhir	Bilangan	Kaedah Ejaan
SKT+SKB	Tiada 0+0	Tiada	1	Kaedah Tanpa Vokal
	Ada 1+0	Tiada	1	Kaedah Campuran
SKB+SKB SKT+SKT SKB+SKT	Tiada contoh			

b. Pola 2: Pola kombinasi vokal (a-a), (a-i) dan (a-u)

i. Kombinasi vokal (a-a)

Ejaan kata dengan kombinasi vokal (a-a) dalam dwisuku dan trisuku yang ditemui dalam A18/S1 ditunjukkan dalam Jadual 4.208 dan rumusannya pula menerusi Jadual 4.209.

Jadual 4.208 Analisis ejaan kata dengan kombinasi vokal (a-a) mengikut kategori suku kata dalam A18/S1

Pola	Kategori			
	SKB+SKB	SKB+SKT	SKT+SKB	SKT+SKT
Kombinasi vokal (a-a)	(1+0) سكلا segala	(0+0) بربلنج berbelanja	(0+0) سورتة suratah	(0+0) محمد Muhammad
	(0+0) سكل segala	(0+0) ولند Wolanda	(0+0) انق anak	(0+0) مدرس Madras
	(0+1) اورعكاي اورغكاي orangkaya	(0+0) هرة harta -	(1+0) برجباتن berjabatan (0+1) دالم dalam	(0+0) برتمبه bertambah (0+0) دبنتل di bantal
	(0+1) تتكال tatkala	-	(0+1) اياله ialah	(0+0) رعية rakyat
	(0+0) فد pada	-	(0+1) داتغ datang	(0+0) سبلت sablat

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

...sambungan

(1+0) فدا pada	-	(0+0) سياف تة siapatah	(0+0) كمندر komandar
(0+0) كفد kepada	-	(0+0) اكن akan	-
(0+1) ماس masa	-	(0+1) افاتة apatah	-
(0+1) راج raja	-	(0+0) كفل kapal	-
(0+0) رج raja	-	(0+1) دافت له dapatlah	-
(0+1) مهراج maharaja	-	(1+0) برتڤاكن bertanyakan	-
(0+1) برنياڤ berniaga	-	(0+1) كترامڠ ke Teramang	-
(0+1) تياد tiada	-	(0+1) كفادڠ ke padang	-
(0+0) درفد /درڤد daripada	-	(0+1) كسلافن keselapan	-
(0+0) مک maka	-	(0+1) سكارڠ سكارع sekarang	-
(1+0) لمانڽ lamanya	-	(0+1) جاهت jahat	-
(1+1) ممباوا membawa	-	(0+1) چاله kalah	-
(0+1) براڤ / براف berapa	-	(0+1) بارڠ barang	-
(0+1) فرتام pertama	-	(0+0) اسل asal	-
(0+1) سياڤ siapa	-	(1+0) مكانن makanan	-
(1+1) بچارا بيچارا bicara	-	(0+0) تمت tamat	-
(0+1) تتكال tatkala	-	(0+1) باڽک٢ banyak-banyak	-
(0+1) نام nama	-	-	-

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

...sambungan

(0+0) اف apa (0+1)	-	-	-
لاد lada (1+1)	-	-	-
سبهارا sebahara (0+1)	-	-	-
كاران karana (0+1)	-	-	-
كات kata (0+1)	-	-	-
ديمان di mana (0+1)	-	-	-
تيادله tiadalah	-	-	-

Merujuk kepada Jadual 4.208, perkataan dengan kombinasi vokal (a-a) bagi kategori SKB+SKB menggunakan empat pola ejaan. Pola yang paling banyak digunakan ialah (0+1). Contohnya pada perkataan اورغكاي (orang kaya), تتكال (tatkala), ماس (masa), راج (raja), مهراج (maharaja), برنياكي (berniaga), تياد (tiada), براف (berapa), فرتام (pertama), سياف (siapa), تتكال (tatkala), نام (nama), لاد (lada), كاران (karana), كات (kata), ديمان (di mana) dan تيادله (tiadalah) berbanding pola (1+0). Pola kedua ialah (1+0) seperti ejaan pada perkataan سكلا (segala), فدا (pada) dan لماڽ (lamanya). Pola ketiga ialah (0+0) seperti ejaan pada perkataan سكل (segala), فد (pada), كفد (kepada), رج (raja), درڤد (daripada), مک (maka) dan اف (apa) manakala pola terakhir ialah (1+1). Contohnya dapat dilihat pada perkataan ممباوا (membawa), بچارا (bicara) dan سبهارا (sebahara). Kategori SKB+SKT dilihat menggunakan pola (0+0) secara tekal dalam semua contoh yang ditemui. Contohnya dapat diperhatikan dalam perkataan بربلنج (berbelanja), ولند (Wolanda) dan هرة (harta) sama seperti kategori SKT+SKT. Kategori SKT+SKB pula lebih cenderung menggunakan pola (0+1) seperti pada ejaan perkataan دالم (dalam), ايالە (ialah), داتغ (datang), افاته (apatah), دافت له (dapatlah), كترامغ (ke Teramang), كفادغ (ke padang), كسلاڤن

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

(keselapan), سکارغ (sekarang), جاهت (jahat), کاله (kalah), بارغ (barang) dan باپک۲ (banyak-banyak).

Berdasarkan analisis dapat dirumuskan bahawa kategori SKB+SKB menggunakan Kaedah Tanpa Vokal (0+0), Kaedah Campuran (0+1 dan 1+0) dan Kaedah Vokal (1+1). Kategori SKB+SKT menggunakan Kaedah Tanpa Vokal (0+0) manakala kategori SKT+SKB pula menggunakan Kaedah Tanpa Vokal (0+0) dan Kaedah Campuran (0+1 dan 1+0). Seterusnya, kategori SKT+SKT menggunakan Kaedah Tanpa Vokal (0+0). Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (a-a) ditunjukkan dalam Jadual 4.209.

Jadual 4.209 Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (a-a) mengikut kategori suku kata dalam A18/S1

Kategori	Huruf vokal pada suku kata akhir	Huruf vokal pada suku kata praakhir	Bilangan	Kaedah Ejaan
SKB+SKB	Tiada	Tiada	7	Kaedah Tanpa Vokal
	0+0			
	Tiada	Ada	17	Kaedah Campuran
	0+1			
	Ada	Tiada	3	Kaedah Campuran
	1+0			
	Ada	Ada	3	Kaedah Vokal
	1+1			
SKB+SKT	Tiada	Tiada	3	Kaedah Tanpa Vokal
	0+0			
SKT+SKB	Tiada	Tiada	7	Kaedah Tanpa Vokal
	0+0			
	Tiada	Ada	13	Kaedah Campuran
	0+1			
	Ada	Tiada	3	Kaedah Campuran
	1+0			
SKT+SKT	Tiada	Tiada	7	Kaedah Tanpa Vokal
	0+0			

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

ii. Kombinasi vokal (a-i)

Ejaan kata dengan kombinasi vokal (a-i) dalam dwisuku dan trisuku yang ditemui dalam A18/S1 ditunjukkan dalam Jadual 4.210 dan rumusannya pula menerusi Jadual 4.211.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Jadual 4.210 Analisis ejaan kata dengan kombinasi vokal (a-i) mengikut kategori suku kata dalam A18/S1

Pola	Kategori			
	SKB+SKB	SKB+SKT	SKT+SKB	SKT+SKT
Kombinasi vokal (a-i)	(0+1) منجاد menjadi	(1+0) برڬنتي berganti	(0+1) هابس habis	(0+0) دامبله diambillah
	(0+1) مات ماة mati	(1+0) ڤرجنجيَّن perjanjian	(0+1) بايک baik	(0+0) كفتن kapten
	(0+1) بركلاي berkelai	(0+0) ڤرجنجين perjanjian	(0+1) تابک tabik	
	(0+1) لاڬ lagi	-	(1+0) وقيل wakil	-
	(0+1) دكاج dikaji	-	(0+1) دكاسه dikasih	-
	(0+1) كمبال kembali	-	-	-
	(1+1) لاريله larilah	-	-	-

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Jadual 4.210 memaparkan dapatan bagi ejaan kata dengan kombinasi vokal (a-i) dalam A18/S1. Berdasarkan jadual tersebut, didapati bahawa ejaan bagi kategori SKB+SKB untuk kombinasi vokal (a-i) adalah tekal kerana semua contoh yang ditemui memperlihatkan pola ejaan yang sama iaitu (0+1). Dapatan ini membawa maksud huruf vokal telah digunakan dalam suku kata pertama. Hanya satu perkataan menggunakan pola (1+1) iaitu لاريله (larilah). Perkataan-perkataan yang ditemui ialah منجاد (menjadi), ماة/مات (mati), بركلاي (berkelai), لاڬ (lagi), دكاج (dikaji) dan كمبال (kembali). Pola ejaan bagi kategori SKT+SKB pula ialah (0+1) menerusi contoh yang ditemui برڬنتي (berganti) dan ڤرجنجيَّن (perjanjian). Walau bagaimana pun perkataan perjanjian juga dieja tanpa *tasydid* menjadikan pola ejaannya (0+0). Dalam contoh ini huruf vokal *ya* telah digunakan dalam suku kata kedua.

Merujuk kepada analisis bagi kategori SKT+SKB, pola ejaan yang digunakan ialah (0+1). Oleh itu dapat disimpulkan bahawa ejaan kata dengan kombinasi vokal

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

(a-i) untuk kategori ini telah menggunakan huruf vokal pada suku kata pertama. Perkara ini dapat diperhatikan daripada contoh-contoh berikut; هابس (habis), بايک (baik), تابک (tabik) dan دکاسه (dikasih). Hanya satu contoh sahaja yang berpola ejaan (1+0) iaitu وقيل (wakil). Bagi kategori SKT+SKT, pola ejaannya adalah (0+0) iaitu tanpa huruf vokal. Contoh yang ditemui ialah دامبله (diambillah) dan کفتن (kapten).

Berdasarkan analisis, dapat dirumuskan bahawa kategori SKB+SKB menggunakan Kaedah Campuran (0+1) dan Kaedah Vokal (1+1), kategori SKB+SKT menggunakan Kaedah Campuran (1+0) dan Kaedah Tanpa Vokal (0+0). Kategori SKT+SKB pula menggunakan Kaedah Campuran (0+1) dan (1+0) manakala kategori SKT+SKT menggunakan Kaedah Tanpa Vokal (0+0). Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (a-i) ditunjukkan dalam Jadual 4.211:

Jadual 4.211 Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (a-i) mengikut kategori suku kata dalam A18/S1

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Kategori	Huruf vokal pada suku kata akhir		Huruf vokal pada suku kata praakhir	Bilangan	Kaedah Ejaan
SKB+SKB	Tiada	0+1	Ada	6	Kaedah Campuran
	Ada	1+1	Ada	1	Kaedah Vokal
SKB+SKT	Ada	1+0	Tiada	2	Kaedah Campuran
	Tiada	0+0	Tiada	1	Kaedah Tanpa Vokal
SKT+SKB	Tiada	0+1	Ada	4	Kaedah Campuran
	Ada	1+0	Tiada	2	Kaedah Campuran
SKT+SKT	Tiada	0+0	Tiada	1	Kaedah Tanpa Vokal

iii. Kombinasi vokal (a-u)

Ejaan kata dengan kombinasi vokal (a-u) dalam dwisuku dan trisuku yang ditemui dalam A18/S1 ditunjukkan dalam Jadual 4.212 dan rumusannya pula menerusi Jadual 4.213.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Jadual 4.212 Analisis ejaan kata dengan kombinasi vokal (a-u) mengikut kategori suku kata dalam A18/S1

Pola	Kategori	
	SKB+SKB	SKT+SKB
Kombinasi vokal (a-u)	(0+1) تاه tahu بارغتاه barangtahu بريتاه beritahu (0+1) لال lalu (1+1) ملايو Melayu -	(1+0) ادفون adapun (1+1) تاهون tahun (0+1) فاتت patut (0+0) مسک masuk (0+1) کتاون ketaun

Berdasarkan Jadual 4.212, didapati huruf vokal telah digunakan dalam suku kata pertama kata dengan kombinasi vokal (a-u) untuk kategori SKB+SKB. Semua contoh menunjukkan pola yang digunakan ialah (0+1) kecuali satu perkataan sahaja yang menggunakan pola (1+1) iaitu ملايو (Melayu). Contoh perkataan dengan pola (0+1) ialah بارغتاه/تاه (tahu/barang tahu), لال (lalu), dan بريتاه (beritahu).

Kombinasi vokal (a-u) bagi kategori SKT+SKB pula memperlihatkan empat pola ejaan iaitu tanpa huruf vokal (0+0) seperti مسک (masuk), bervokal pada suku kata kedua sahaja (1+0) seperti ادفون (adapun), bervokal pada suku kata pertama (0+1) seperti contoh فاتت (patut) dan کتاون (ketaun) serta bervokal pada kedua-dua suku kata (1+1) seperti تاهون (tahun). Dapatan ini menunjukkan, belum ada satu pola ejaan yang tekal bagi kata dengan kombinasi vokal (a-u) di bawah kategori SKT+SKB. Secara kesimpulannya, dapatan menunjukkan kategori SKB+SKB menggunakan Kaedah Campuran (0+1) dan Kaedah Vokal (1+1), kategori SKT+SKB menggunakan Kaedah Tanpa Vokal (0+0) dan Kaedah Campuran (0+1) dan (1+0) serta Kaedah Vokal (1+1). Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (a-u) ditunjukkan dalam Jadual 4.213.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Jadual 4.213 Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (a-u) mengikut kategori suku kata dalam A18/S1

Kategori	Huruf vokal pada suku kata akhir	Huruf vokal pada suku kata praakhir	Bilangan	Kaedah Ejaan
SKB+SKB	Tiada	Ada	2	Kaedah Campuran
	0+1			
	Ada	Ada	1	Kaedah Vokal
	1+1			
SKT+SKB	Tiada	Tiada	1	Kaedah Tanpa Vokal
	0+0			
	Tiada	Ada	2	Kaedah Campuran
	0+1			
	Ada	Tiada	1	Kaedah Campuran
	1+0			
	Ada	Ada	1	Kaedah Vokal
	1+1			
SKB+SKT SKT+SKT	Tiada contoh			

c. Pola 3: Pola kombinasi vokal (u-a), (u-i) dan (u-u)

i. Kombinasi vokal (u-a)

Ejaan kata dengan kombinasi vokal (u-a) dalam dwisuku dan trisuku yang ditemui dalam A18/S1 ditunjukkan dalam Jadual 4.214 dan rumusannya pula menerusi Jadual 4.215.

Jadual 4.214 Analisis ejaan kata dengan kombinasi vokal (u-a) mengikut kategori suku kata dalam A18/S1

Pola	Kategori		
	SKB+SKB	SKT+SKB	SKT+SKT
Kombinasi vokal (u-a)	(0+1) ادرفور Inderapura	(0+1) اورڠ orang	(1+0) سلطان sultan
	(1+0) مكتا makota	(0+0) لور luar	(0+0) مطلق mutlak
	(0+1) مود muda	(0+1) اوتڠ utang	(0+0) جردن Jordan
	(0+1) فول pula	(0+1) براوبه berubah	(1+0) جردان Jordan
	(0+0) كدو kedua	(0+1) اوجڠ Ujang	

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

...sambungan

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

(1+0)	(0+1)	
جوا	فون	-
jua	punya	
(1+0)	(0+1)	
سکا	امفوپاه	-
suka	empunyah	
(0+1)	(0+1)	
سوک	سوده	-
suka	sudah	
	(0+1)	
-	بوکن	-
	bukan	
	(0+1)	
-	موکه له	-
	mukahlah	

Merujuk Jadual 4.214, ejaan kata dengan kombinasi vokal (a-u) bagi kategori SKB+SKB lebih banyak menggunakan pola ejaan (0+1) diikuti (1+0) dan (0+0). Perkataan yang menggunakan pola (0+1) ialah perkataan yang mempunyai huruf vokal *u* seperti ادرفور (Inderapura),مود (muda), فول (pula),جوا (jua) dan سوک(suka) manakala perkataan lain menggunakan pola (1+0). Contohnya (makota), جوا(jua) dan (suka). Dapatan turut menunjukkan perkataan *suka* dieja dengan dua pola iaitu سکا dan سوک. Perkataan کدو (kedua) dieja dengan pola (0+0) kerana mengikut Ejaan Tradisi. Kategori SKT+SKB dieja dengan pola (0+1) kecuali pada perkataan لور (luar) yang menggunakan pola (0+0) dan ایتوله (itulah) yang menggunakan pola (1+1). Contoh perkataan dengan pola (0+1) ialah اورغ (orang), اوتغ (utang), براوبه (berubah), اوجغ (ujang), فوڽ (punya), امفوپاه (empunyah), سوده (sudah), بوکن (bukan) dan موکه له (mukahlah). Bagi kategori SKT+SKT pula, perkataan pinjaman Arab dieja dengan mengekalkan ejaan asal seperti سلطان (sultan) dan مطلق (mutlak). Di samping itu perkataan *Jordan* dieja dengan dua pola iaitu جردن(0+0) dan جردان (1+0). Tiada contoh bagi SKB+SKT dalam A18/S1.

Berdasarkan perbincangan, dapat dirumuskan bahawa kategori SKB+SKB menggunakan Kaedah Tanpa Vokal (0+0) dan Kaedah Campuran (0+1) dan (1+0), kategori SKT+SKB menggunakan Kaedah Tanpa Vokal (0+0) dan Kaedah Campuran

(0+1) manakala kategori SKT+SKT menggunakan Kaedah Campuran (1+0) dan Kaedah Tanpa Vokal (0+0). Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (u-a) ditunjukkan dalam Jadual 4.215:

Jadual 4.215 Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (u-a) mengikut kategori suku kata dalam A18/S1

Kategori	Huruf vokal pada suku kata akhir		Huruf vokal pada suku kata praakhir	Bilangan	Kaedah Ejaan
SKB+SKB	Tiada		Tiada	1	Kaedah Tanpa Vokal
		0+0			
	Tiada		Ada	4	Kaedah Campuran
		0+1			
	Ada		Tiada	3	Kaedah Campuran
		1+0			
SKT+SKB	Tiada		Tiada	1	Kaedah Tanpa Vokal
		0+0			
	Tiada		Ada	9	Kaedah Campuran
		0+1			
SKT+SKT	Tiada		Tiada	2	Kaedah Tanpa Vokal
		0+0			
	Ada		Tiada	2	Kaedah Campuran
		1+0			
SKB+SKT	Tiada contoh				

ii. Kombinasi vokal (u-i)

Ejaan kata dengan kombinasi vokal (u-i) dalam dwisuku dan trisuku yang ditemui dalam A18/S1 ditunjukkan dalam Jadual 4.216 dan rumusannya pula menerusi Jadual 4.217.

Jadual 4.216 Analisis ejaan kata dengan kombinasi vokal (u-i) mengikut kategori suku kata dalam A18/S1

Pola	Kategori	
	SKB+SKB	SKT+SKB
Kombinasi vokal (u-i)	(1+1) مودي Mudi	(0+1) اوله oleh
	-	(0+1) بوله boleh
	-	(0+0) كمدين

Jadual 4.216 menunjukkan ejaan kata dengan kombinasi vokal (u-i) dalam A18/S1. Berdasarkan Jadual 4.216, kategori SKB+SKB menggunakan pola ejaan (1+1) pada perkataan مودي (Mudi) manakala kategori SKB+SKT menggunakan pola ejaan (0+1)

dan (0+0). Contoh perkataan dengan pola (0+1) ialah اولہ (oleh) dan بولہ (boleh) manakala contoh bagi pola (0+0) ialah كمدين (kemudian). Berdasarkan pola ejaan tersebut dapat dirumuskan bahawa kategori SKB+SKB menggunakan pola ejaan Kaedah Vokal (1+1) manakala kategori SKT+SKB menggunakan Kaedah Campuran (0+1) dan Kaedah Tanpa Vokal (0+0). Tiada contoh bagi kategori SKB+SKT dan SKT+SKT dalam A18/S1. Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (u-i) ditunjukkan dalam Jadual 4.217:

Jadual 4.217 Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (u-i) mengikut kategori suku kata dalam A18/S1

Kategori	Huruf vokal pada suku kata akhir	Huruf vokal pada suku kata praakhir	Bilangan	Kaedah Ejaan
SKB+SKB	Ada	Ada	1	Kaedah Vokal
	1+1			
SKT+SKB	Tiada	Ada	2	Kaedah Campuran
	0+1			
	Tiada	Tiada	1	Kaedah Tanpa Vokal
	0+0			
SKB+SKT SKT+SKT	Tiada contoh			

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

iii. Kombinasi vokal (u-u)

Ejaan kata dengan kombinasi vokal (u-u) dalam dwisuku dan trisuku yang ditemui dalam A18/S1 ditunjukkan dalam Jadual 4.218 dan rumusannya pula menerusi Jadual 4.219.

Jadual 4.218 Analisis ejaan kata dengan kombinasi vokal (u-u) mengikut kategori suku kata dalam A18/S1

Pola	Kategori		
	SKB+SKB	SKB+SKT	SKT+SKB
Kombinasi vokal (u-u/o)	(0+1) بغكهول Bengkahulu	(1+1) تونكو tunku	(0+1) دودک duduk
	(0+1) منجوة Manjuto	-	(0+1) اوسل usul
	-	-	(0+0) حكم hukum
	-	-	(0+1) كتوجه ketujuh

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

...sambungan
05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

				(0+1)	
				ميوره	
				menyuruh	

Jadual 4.218 menunjukkan ejaan kata dengan kombinasi vokal (u-u) di bawah kategori SKB+SKB, SKB+SKT dan SKT+SKB dalam A18/S1. Berdasarkan jadual, kategori SKB+SKB menggunakan pola (0+1). Hal ini dapat dilihat dalam perkataan بڠكهول (Bengkahulu) dan منجوة (Manjuto). Kategori SKB+SKB pula menggunakan pola (1+1) pada ejaan perkataan تونكو (tuanku) manakala kategori SKT+SKB menggunakan pola (0+1) kecuali pada perkataan حكم (hukum) yang menggunakan pola (0+0) kerana mengekalkan ejaan asal dari Bahasa Arab. Tiada contoh kategori SKT+SKT dalam surat A18/S1. Analisis ejaan kata dengan kombinasi vokal (u-u) ditunjukkan dalam Jadual 4.219:

Jadual 4.219 Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (u-u) mengikut kategori suku kata dalam A18/S1

Kategori	Huruf vokal pada suku kata akhir		Huruf vokal pada suku kata praakhir	Bilangan	Kaedah Ejaan
SKB+SKB	Tiada	0+1	Ada	2	Kaedah Campuran
SKB+SKT	Ada	1+1	Ada	1	Kaedah Vokal
SKT+SKB	Tiada	0+0	Tiada	1	Kaedah Tanpa Vokal
	Tiada	0+1	Ada	4	Kaedah Campuran
SKT+SKT	Tiada contoh				

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

d. Pola 4: Pola kombinasi vokal (i-a), (i-i) dan (i-u)

i. Kombinasi vokal (i-a)

Ejaan kata dengan kombinasi vokal (i-a) dalam dwisuku dan trisuku yang ditemui dalam A18/S1 ditunjukkan dalam Jadual 4.220 dan rumusannya pula menerusi Jadual 4.221.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Jadual 4.220 Analisis ejaan kata dengan kombinasi vokal (i-a) mengikut kategori suku kata dalam A18/S1

Pola	Kategori			
	SKB+SKB	SKB+SKT	SKT+SKB	SKT+SKT
Kombinasi vokal (i-a)	(1+1) تيڬا tiga	(0+0) بڬند بڬند baginda	(0+0) كفتن kapten	(1+0) وقيلڽ wakilnya
	(0+0) درفد daripada		(0+1) كفيتن kapitan	(0+0) دامبله diambillah
	(0+0) اي ia	(1+0) هڠكا hingga	(1+0) ڤرجنجيّن perjanjian	(0+0) برولهله berolehlah
	(1+0) ايا ia	(0+0) ممنت meminta	(0+0) ڤرجنجين perjanjian	-
	(0+1) كليم kelima	-	(0+1) كمبال له kembalilah	-
	(1+0) بيا bia	-	(0+1) سمبيلن sembilan	-
	(0+1) ليل lela	-	(1+0) جنچين (janjian)	-
	-	-	(0+1) ايلغ ilang	-
	-	-	(0+1) ويلم William	-
	-	-	(0+0) ريل rial	-
	-	-	(0+1) اين له inilah	-
	-	-	(0+1) فڠيرن Pengiran	-
	-	-	(1+0) دبريكن diberikan	-

Merujuk Jadual 4.220, perkataan درفد (daripada) dan اي (ia) dalam kategori SKB+SKB dieja dengan Ejaan Tradisi. Walaupun begitu perkataan ايا (*ia*) dieja dengan pola (1+0) sama seperti ejaan perkataan *bia* (بيا). Perkataan تيڬا (tiga) dieja dengan pola (1+1) manakala كليم (kelima) dan ليل (lela) dieja dengan pola (0+1).

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Kategori SKB+SKT pula cenderung menggunakan pola (0+0) kecuali pada perkataan هڠکا (hingga) dieja dengan pola (1+0). Jika dilihat pada kategori SKT+SKB, terdapat empat pola ejaan yang digunakan iaitu pola ejaan (0+1), pola (0+0), pola (1+0) dan pola (1+1). Perkataan *kapitan* dieja dengan dua pola iaitu (0+0) کفتن dan (0+1) کفيتن. Sementara itu kategori SKT+SKT pula dieja dengan dua pola iaitu (0+0) dan (0+1).

Berdasarkan perbincangan di atas, dapat dirumuskan bahawa kategori SKB+SKB menggunakan Kaedah Tanpa Vokal (0+0), Kaedah Campuran (1+0) dan Kaedah Vokal (1+1) sama seperti kategori SKT+SKB. Kategori SKB+SKT pula menggunakan Kaedah Tanpa Vokal (0+0) dan Kaedah Campuran (1+0), manakala kategori SKT+SKT menggunakan dua kaedah iaitu Kaedah Tanpa Vokal (0+0) dan Kaedah Campuran (1+0). Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (i-a) ditunjukkan dalam Jadual 4.221:

Jadual 4.221 Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (i-a) mengikut kategori suku kata dalam A18/S1

Kategori	Huruf vokal pada suku kata akhir	Huruf vokal pada suku kata praakhir	Bilangan	Kaedah Ejaan
SKB+SKB	Tiada	Tiada	2	Kaedah Tanpa Vokal
	0+0			
	Tiada	Ada	2	Kaedah Campuran
	0+1			
	Ada	Tiada	2	Kaedah Campuran
	1+0			
	Ada	Ada	1	Kaedah Vokal
	1+1			
SKB+SKT	Tiada	Tiada	2	Kaedah Tanpa Vokal
	0+0			
	Ada	Tiada	1	Kaedah Campuran
	1+0			
SKT+SKB	Tiada	Tiada	3	Kaedah Tanpa Vokal
	0+0			
	Tiada	Ada	7	Kaedah Campuran
	0+1			
	Ada	Tiada	3	Kaedah Campuran
	1+0			
	Ada	Ada	1	Kaedah Vokal
	1+1			
SKT+SKT	Tiada	Tiada	2	Kaedah Tanpa Vokal
	0+0			
	Ada	Tiada	1	Kaedah Campuran
	1+0			

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

ii. Kombinasi vokal (i-i)

Ejaan kata dengan kombinasi vokal (i-i) dalam dwisuku dan trisuku yang ditemui dalam A18/S1 ditunjukkan dalam Jadual 4.222 dan rumusannya pula menerusi Jadual 4.223.

Jadual 4.222 Analisis ejaan kata dengan kombinasi vokal (i-i) mengikut kategori suku kata dalam A18/S1

Pola	Kategori	
Kombinasi vokal (i-i)	SKB+SKB	SKT+SKT
	(0+1)	(0+0)
	اين	مستر
	ini	Mister

Jadual 4.222 menunjukkan ejaan bagi kata dengan kombinasi vokal (i-i) dalam A18/S1. Menerusi contoh yang ditemui bagi kategori SKB+SKB, perkataan اين (ini) menggunakan pola ejaan (0+1) kerana mengikut Ejaan Tradisi. Pola ejaan bagi مستر (Mister) di bawah kategori SKT+SKT pula ialah (0+0) manakala tiada contoh bagi kategori SKT+SKB dan SKB+SKT dalam A18/S1. Berdasarkan perbincangan di atas, dapat dirumuskan bahawa kategori SKB+SKB menggunakan Kaedah Campuran (0+1) dan kategori SKT+SKT menggunakan Kaedah Tanpa Vokal (0+0). Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (i-i) ditunjukkan dalam Jadual 4.223:

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Jadual 4.223 Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (i-i) mengikut kategori suku kata dalam A18/S1

Kategori	Huruf vokal pada suku kata akhir	Huruf vokal pada suku kata prakhir	Bilangan	Kaedah Ejaan
SKB+SKB	Tiada	Ada	1	Kaedah Campuran
	0+1			
SKT+SKT	Tiada	Tiada	1	Kaedah Tanpa Vokal
	0+0			
SKT+SKB SKB+SKT	Tiada contoh			

iii. Kombinasi vokal (i-u)

Ejaan kata dengan kombinasi vokal (i-u) dalam dwisuku dan trisuku yang ditemui dalam A18/S1 ditunjukkan dalam Jadual 4.224 dan rumusannya pula menerusi Jadual 4.225.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Jadual 4.224 Analisis ejaan kata dengan kombinasi vokal (i-u) mengikut kategori dalam A18/S1

Pola	Kategori	
	SKB+SKB	SKT+SKB
Kombinasi vokal (i-u/o)	(0+1) ايت itu (1+1) ايتوله itulah (1+1) سريبو seribu	(1+0) ڬبين Gibbon - -

Jadual 4.224 menunjukkan ejaan bagi kata dengan kombinasi vokal (i-u) dalam A18/S1. Terdapat dua pola ejaan bagi kategori SKB+SKB iaitu (0+1) dan (1+1). Perkataan ايت (itu) menggunakan Ejaan Tradisi tetapi berubah kepada Kaedah Vokal (1+1) apabila ditambah partikel *lah* manakala perkataan سريبو (seribu) menggunakan Kaedah Vokal (1+1). Bagi kategori SKT+SKB, perkataan ڬبين (Gibbon) dieja dengan pola (1+0). Tiada contoh bagi kategori SKB+SKT dan SKT+SKT dalam A18/S1.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Berdasarkan analisis dapat dirumuskan bahawa kategori SKB+SKB menggunakan Kaedah Campuran (0+1) dan Kaedah Vokal (1+1) manakala kategori SKT+SKB menggunakan Kaedah Campuran (1+0). Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (i-u) ditunjukkan dalam Jadual 4.225:

Jadual 4.225 Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (i-u) mengikut kategori suku kata dalam A18/S1

Kategori	Huruf vokal pada suku kata akhir	Huruf vokal pada suku kata praakhir	Bilangan	Kaedah Ejaan
SKB+SKB	Tiada	Ada	1	Kaedah Campuran
		0+1		
	Ada	Ada	2	Kaedah Vokal
		1+1		
SKT+SKB	Ada	Tiada	1	Kaedah Campuran
		1+0		
SKB+SKT SKT+SKT	Tiada contoh			

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

e. Pola 5: Pola kombinasi diftong ai (ai), (e-ai), (a-ai), (i-ai), (u-ai) dan (o-ai)

Ejaan kata dengan kombinasi diftong (ai) dalam dwisuku yang ditemui dalam A18/S1 ditunjukkan dalam Jadual 4.226 dan rumusannya pula menerusi Jadual 4.227.

Jadual 4.226 Analisis ejaan kata dengan kombinasi diftong (ai) mengikut kategori suku kata dalam A18/S1

Pola Kombinasi diftong	Kategori SKD+SKB	Kategori SKT+SKD
ai	-	(0) كيفر (Gaifir)
	-	(0) ايتن (Eyton)
e-ai	-	-
i-ai	-	-
u-ai	(0) شغي (sungai)	-
o-ai	-	-

Jadual 4.226 menunjukkan bahawa ejaan kombinasi diftong (ai) tidak menggunakan huruf vokal *alif* dan *ya* bagi mengeja suku kata *ai* seperti ايتن (Eyton) dan كيفر (Gaifir) di bawah kategori SKT+SKD. Perkataan yang berkombinasi diftong (u-ai) juga tidak menggunakan huruf vokal bagi bunyi diftongnya. Contohnya dapat dilihat dalam perkataan شغي (sungai) di bawah kategori SKD+SKB. Selain itu, tiada contoh bagi kategori SKD+SKT dan SKB+SKD dalam A18/S1. Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi diftong (ai) ditunjukkan dalam Jadual 4.227:

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Jadual 4.227 Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi diftong (ai) mengikut kategori suku kata dalam A18/S1

Pola kombinasi diftong (ai) dalam suku kata	SKD+SKB	SKT+SKD
	Huruf vokal dalam kombinasi diftong (ai)	
ai	Tiada contoh	(0)Tiada huruf vokal (0)Tiada huruf vokal
e-ai	Tiada contoh	Tiada contoh
a-ai	Tiada contoh	Tiada contoh
i-ai	Tiada contoh	Tiada contoh
u-ai	(0)Tiada huruf vokal	Tiada contoh
o-ai	Tiada contoh	Tiada contoh

f. Pola 6: Pola kombinasi diftong au (au), (e-au), (a-au), (i-au) dan (u-au)

Ejaan kata dengan kombinasi diftong (au) dalam dwisuku dan trisuku yang ditemui dalam A18/S1 ditunjukkan dalam Jadual 4.228 dan rumusannya pula menerusi Jadual 4.229.

Jadual 4.228 Analisis ejaan kata dengan kombinasi diftong (au) mengikut kategori suku kata dalam A18/S1

Pola Kombinasi diftong	Kategori SKB+SKD	SKT+SKD	SKD+SKB
au	(0) سودار saudara	(0) سودن Saudan	-
e-au	-	-	-
a-au	-	-	(0) جكلو jikalau
	-	-	(0) مينغ كابو Minangkabau
	-	-	(0) اتو atau
i-au	-	-	-
u-au	-	-	(0) فولو pulau

Jadual 4.228 menunjukkan ejaan kata dengan kombinasi diftong *au* bagi kategori SKB+SKD, SKT+SKD dan SKD+SKB. Didapati bahawa huruf vokal *alif* dan *wau* tidak digunakan untuk mengeja bunyi diftong *au* dalam semua perkataan yang ditemui

dalam A18/S1. Contohnya dapat dilihat pada ejaan perkataan جكلو (jikalau), مينغكابو (Minangkabau), اتو (atau) dan فولو (pulau). Tiada contoh bagi kategori SKB+SKD dalam Jadual 4.228 di atas. Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi diftong (au) ditunjukkan dalam Jadual 4.229:

Jadual 4.229 Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi diftong (au) mengikut kategori suku kata dalam A18/S1

Pola kombinasi diftong (au) dalam suku kata	SKB+SKD	SKT+SKD	SKD+SKB
	Huruf vokal dalam kombinasi diftong (au)		
au	(0)Tiada huruf vokal	(0)Tiada huruf vokal	Tiada contoh
e-au	Tiada contoh		
	Tiada contoh	Tiada contoh	(0) Tiada huruf vokal
a-au			(0) Tiada huruf vokal
			(0) Tiada huruf vokal
i-au	Tiada contoh		
u-au	Tiada contoh	Tiada contoh	(0) Tiada huruf vokal

g. Pola 7: Pola kombinasi diftong oi (oi), (a-oi), (i-oi) dan (o-oi)

Ejaan kata dengan kombinasi diftong (oi) dalam dwisuku dan trisuku yang ditemui dalam A18/S1 ditunjukkan dalam Jadual 4.230 dan rumusannya pula menerusi Jadual 4.231.

Jadual 4.230 Analisis ejaan kata dengan kombinasi diftong (oi) mengikut kategori suku kata dalam A18/S1

Pola	Kategori
Kombinasi diftong	SKD+SKB
oi	هيل (Hoyle)
a-oi	
i-oi	
o-oi	

Seperti juga ejaan kombinasi diftong yang lain, ejaan kata bagi diftong *oi* juga tidak menggunakan huruf vokal *alif* dan *ya*. Berdasarkan Jadual 4.230, perkataan berdiftong *oi* yang ditemui ialah هيل (Hoyle) yang dieja tanpa huruf vokal *alif* dan *wau* tetapi menggunakan huruf vokal *ya*. Tiada contoh bagi kategori SKB+SKD, SKT+SKD dan

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

SKD+SKT dalam A18/S1. Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi diftong (oi) ditunjukkan dalam Jadual 4.231:

Jadual 4.231 Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi diftong (oi) mengikut kategori suku kata dalam A18/S1

Pola kombinasi diftong (oi) dalam suku kata	SKD+SKB Huruf vokal dalam kombinasi diftong (oi)
oi	(0) Tiada huruf vokal
a-oi	Tiada contoh
i-oi	Tiada contoh
o-oi	Tiada contoh

h. Pola 8: Pola ekasuku (e), (a), (i) dan (u/o)

Pola ekasuku dianalisis menerusi empat kategori iaitu e, a, i dan u/o. Ejaan bagi pola ekasuku yang ditemui dalam A18/S1 ditunjukkan dalam Jadual 4.232 dan rumusannya pula menerusi Jadual 4.233.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Jadual 4.232 Analisis ejaan kata ekasuku mengikut kategori huruf vokal dalam A18/S1

Pola Ekasuku	Kategori e	a	i	u/o
Ekasuku	-	(0) يڠ yang	-	(1) فو pu
	-	(1) شاه shah	-	(1) ڤون pun
	-	(1) هار Har	-	-
	-	(1)	-	-

Merujuk kepada Jadual 4.232, ejaan bagi ekasuku ada yang menggunakan huruf vokal dan ada juga yang tidak menggunakan huruf vokal. Pola ejaan yang tidak tekal ini berlaku kerana ada sebilangan perkataan yang menggunakan Ejaan Tradisi seperti يڠ (yang) dan ڤون (pun). Perkataan lain di bawah kategori huruf vokal *a* yang menggunakan huruf *alif* ialah شاه (shah) dan هار (Har) manakala perkataan فو (pu)

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

dan فون (pun) menggunakan huruf vokal *wau*. Kaedah ejaan Jawi ekasuku ditunjukkan dalam Jadual 4.233:

Jadual 4.233 Kaedah ejaan Jawi ekasuku mengikut kategori huruf vokal dalam A18/S1

Kategori ekasuku	Huruf vokal dalam ekasuku
e	Tiada contoh
a	(0) Tiada huruf vokal (1) Ada huruf vokal alif
i	Tiada contoh
u/o	(1) Ada huruf vokal wau

4.7.2 Analisis penggunaan huruf gubalan Melayu

Analisis terhadap A18/S1 menunjukkan bahawa lima huruf gubalan telah digunakan dalam penulisan surat tersebut. Huruf-huruf tersebut ialah huruf ڽ (*nya*), ڃ (*ca*), ڠ (*nga*), ڤ (*pa*), dan ڬ (*ga*). Daripada lima huruf tersebut, huruf ڃ (*ca*) dengan lambang tiga titik di tengah (ڃ) telah digunakan secara tekal. Penggunaan huruf-huruf gubalan berserta contoh dibincangkan dalam bahagian seterusnya.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

i. Huruf ڽ (*nya*)

Huruf *nya* yang digunakan dalam A18/S1 terdiri daripada dua lambang iaitu bertitik tiga di atas (ڽ) dan bertitik tiga di bawah (ڀ). Huruf *nya* dengan lambang pertama (ڽ) digunakan apabila huruf tersebut berada di akhir perkataan. Contoh perkataan yang ditemui ditunjukkan dalam Jadual 4.234:

Jadual 4.234 Perkataan yang mengandungi huruf *nya* bertitik tiga di atas dalam A18/S1

Perkataan yang mengandungi huruf *nya* bertitik tiga di atas dalam A18/S1			
تمڤتڽ	انق ڽ	كنمدرڽ	سودراڽ
(tempatnya)	(anaknya)	(komandernya)	(saudaranya)
انڽ	وقيلڽ	فونڽ	سببڽ
(inya)	(wakilnya)	(punya)	(sebabnya)
لمانڽ	برتانڽ	ممكڠكن ڽ	
(lamanya)	(bertanya)	(memegangkannya)	

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Lambang kedua (ڤ) kurang digunakan berbanding lambang pertama. Lambang kedua digunakan apabila huruf *nya* berada di dalam perkataan. Contohnya seperti dalam Jadual 4.235:

Jadual 4.235 Perkataan yang mengandungi huruf *nya* bertitik tiga di bawah dalam A18/S1

Perkataan yang mengandungi huruf *nya* bertitik tiga di bawah dalam A18/S1	
باڤيک٢ (banyak-banyak)	برتڤاکن (bertanyakan)
مڤوره (menyuruh)	امفوڤاه (empunyaha)

ii. Huruf چ (*ca*)

Huruf *ca* telah digunakan secara tekal dengan satu pola iaitu bertitik tiga di tengah (چ). Contoh perkataan yang mengandungi huruf *ca* dalam A18/S1 disenaraikan dalam Jadual 4.236:

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Jadual 4.236 Perkataan yang mengandungi huruf *ca* bertitik tiga di tengah dalam A18/S1

Perkataan yang mengandungi huruf *ca* bertitik tiga di tengah dalam A18/S1		
بچار (bicara)	بيچارا (bicara)	كچل (kecil)
چاف (cap)	بچارا (bicara)	

iii. Huruf ڠ (*nga*)

Terdapat dua lambang *nga* yang digunakan iaitu bertitik tiga di atas (ڠ) dan tanpa titik (ع). Contoh perkataan yang mengandungi huruf *nga* bertitik tiga di atas (ڠ) disenaraikan dalam Jadual 4.237:

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Jadual 4.237 Perkataan yang mengandungi huruf *nga* bertitik tiga di atas dalam A18/S1

Perkataan yang mengandungi huruf *nga* bertitik tiga di atas dalam A18/S1			
بارغتاه (barangtahu)	ايلغله (ilanglah)	بارغتاه (barangtahu)	مينغكابو (Minangkabau)
داتغ Datang	اغكرس	بغكهول Bengkahulu	سكارغ (sekarang)
اوجغ (ujang)	فغيرن (pangeran)	دغن (dengan)	ممڠكن (memegangkan)
اوتغ (ujung)	يغ (yang)	هڠكا (hingga)	اورغكاي (orangkaya)
اورغ (orang)	تغكل له (tinggallah)	دفكغ (dipegang)	كترامغ (ke Teramang)
سغي (sungai)	كفادغ (ke padang)		

Lambang *nga* tanpa titik (ع) kurang digunakan berbanding lambang *nga* bertitik tiga (ڠ). Dua perkataan yang ditemui dengan lambang *nga* tanpa titik ditunjukkan dalam Jadual 4.238:

Jadual 4.238 Perkataan yang mengandungi huruf *nga* tidak bertitik dalam A18/S1

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun PustakaTBainun ptbupsi

Perkataan yang mengandungi huruf *nga* tidak bertitik dalam A18/S1	
اورعكاي (orangkaya)	سكارع (sekarang)

iv. Huruf (ک) *ga*

Tiga lambang *ga* yang digunakan ialah *ga* tanpa titik (ک), *ga* bertitik tiga di atas (ڬ) dan *ga* bertitik tiga di bawah (ڮ). Contoh perkataan yang menggunakan lambang *ga* tanpa titik (ک) dipaparkan dalam Jadual 4.239:

Jadual 4.239 Perkataan yang mengandungi huruf *ga* tanpa titik dalam A18/S1

Perkataan yang mengandungi huruf *ga* tanpa titik dalam A18/S1	
هڠكا (hingga)	تغكل له (tinggallah)
اڠكرس (Inggeris)	ممكڠكن ڽ (memegangkannya)

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Contoh bagi perkataan yang menggunakan lambang *ga* bertitik tiga di atas (ڬ) ditunjukkan dalam Jadual 4.240:

Jadual 4. 240 Perkataan yang mengandungi huruf *ga* bertitik tiga di atas dalam A18/S1

Perkataan yang mengandungi huruf *ga* bertitik tiga di atas dalam A18/S1		
كمفني (kompeni)	برڬنتي (berganti)	بڬند (baginda)
ڬبين (Gibbon)	دفكڬ (dipegang)	
نڬري (negeri)	اڬڬرس (Inggeris)	

Manakala contoh bagi perkataan yang menggunakan lambang *ga* bertitik tiga di bawah (ڮ) paling banyak digunakan dalam A18/S1 berbanding lambang *ga* bertitik tiga di atas ڬ. Contohnya dapat dilihat dalam Jadual 4.241:

Jadual 4.241 Perkataan yang mengandungi huruf *nga* bertitik tiga di bawah dalam A18/S1

Perkataan yang mengandungi huruf *nga* bertitik tiga di bawah dalam A18/S1			
نڮري (negeri)	برتياڮ (berniaga)	كمڤني (kompeni)	اڬڮرس (Inggeris)
ممڮڤكن (memegangkan)	ڮبين (Gibbon)	سڮل (segala)	بڮند (baginda)
تيڮا (tiga)	بوڮن (Vogan)	تكه له (teguhlah)	برڬنتي (berganti)
		لاڮ (lagi)	ڮاله (kalah)

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

v. Huruf ڤ (*pa*)

Huruf *pa* dengan satu titik (ف) paling banyak digunakan dalam penulisan A18/S1 berdasarkan contoh perkataan yang ditemui dalam bahan tersebut. Contohnya dapat dilihat dalam Jadual 4.242:

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Jadual 4.242 Perkataan yang mengandungi huruf *pa* bertitik satu dalam A18/S1

Perkataan yang mengandungi huruf *pa* bertitik satu dalam A18/S1			
فولو	فريد	فون	كفتنّ
(pulau)	(Freid)	(pun)	(Kapten)
اندرفور	دفكّغ	فادغ	براف
(Inderapura)	(dipegang)	(padang)	(berapa)
فرجنجيّن	كِمفني	اف	فد
(perjanjian)	(kompeni)	(apa)	(pada)
ايتفون	افاته	فغيرن	كفل
(itu pun)	(apatah)	(pangeran)	(kapal)
كعفة	سياف ته	كفتن	فوڠ
(keempat)	(siapa tah)	(kapten)	(punya)
كسلافن	كفد	درفد	فرتام
(kesilapan)	(kepada)	(daripada)	(pertama)
ادفون	سفرة	فول	
(adapun)	(seperti)	(pula)	

Huruf *pa* dengan titik tiga di atas (ڤ) turut digunakan walaupun bilangannya kurang berbanding lambang *pa* bertitik satu (ف). Contohnya ditunjukkan dalam Jadual 4.243:

Jadual 4.243 Perkataan yang mengandungi huruf *pa* bertitik tiga di atas dalam A18/S1

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Perkataan yang mengandungi huruf *pa* bertitik tiga di atas dalam A18/S1		
ڤون	درڤد	ڤرجنجين
(pun)	(daripada)	(perjanjian)
تمڤتڽ	سياڤ	
(tempatnya)	(siapa)	

4.7.3 Analisis ejaan kata ganda

Analisis terhadap pola ejaan kata ganda menunjukkan bahawa kata ganda yang ditemui dalam A18/S1 ialah kata ganda pengulangan penuh yang dieja secara menggandakan seluruh kata dasar jenis kata nama tanpa sebarang perubahan bentuk dengan menggunakan angka dua Arab (٢) di hujung perkataan. Pola ejaan ini digunakan secara tekal dalam A18/S1.Terdapat dua contoh seperti dalam Jadual 4.244:

Jadual 4.244 Ejaan kata ganda menggunakan angka dua Arab dalam A18/S1

Ejaan kata ganda menggunakan angka dua Arab dalam A18/S1	
باپک٢	اسل٢
(banyak-banyak)	(asal-asal)

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

4.7.4 Analisis penggunaan tanda diakritik

Analisis juga menunjukkan bahawa tanda diakritik kurang digunakan dalam penulisan A18/S1. Terdapat satu contoh perkataan yang menggunakan tanda baris di atas (بَراتن), satu perkataan menggunakan tanda *tasydid* (كفتنّ) dan satu perkataan menggunakan kedua-dua tanda iaitu *tasydid* dan baris di atas (فرجنجيَّن). Perkataan tersebut ditunjukkan dalam Jadual 4.245:

Jadual 4.245 Perkataan dengan tanda diakritik dalam A18/S1

Perkataan dengan tanda diakritik dalam A18/S1		
كفتنّ	بَراتن	فرجنجيَّن
(Kapten)	(Broughton)	(perjanjian)

4.7.5 Analisis ejaan perkataan pinjaman Arab

Analisis menunjukkan terdapat enam perkataan pinjaman Arab dalam A18/S1. Semua perkataan tersebut dikekalkan ejaan asalnya. Hal ini dapat dilihat daripada senarai perkataan dalam Jadual 4.246:

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Jadual 4.246 Perkataan pinjaman dari Arab dalam A18/S1

Ejaan perkataan pinjaman dari Arab dalam A18/S1		
ريل	وقيل	سلطان
(rial)	(wakil)	(sultan)
تمت	مطلق	محمد
(tamat)	(mutlak)	(Muhammad)

4.7.6 Analisis ejaan berangkai

Kaedah ejaan berangkai turut ditemui dalam A18/S1. Senarai perkataan yang ditulis berangkai ditunjukkan dalam Jadual 4.247:

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Jadual 4.247 Perkataan dengan ejaan berangkai dalam A18/S1

Perkataan dengan ejaan berangkai dalam A18/S1		
بارغتاه (barang tahu)	اورعكاي (orang kaya)	ادفون (ada pun)
ايتفون (itu pun)	ادجوا (ada jua)	

4.8 A18/S2: SURAT DARI SULTAN GANDAM SYAH, MUKO-MUKO 1 KEPADA SYARIKAT HINDIA TIMUR (1733 M)

4.8.1 Analisis pola ejaan

a. Pola 1: Pola kombinasi vokal (e-a), (e-i) dan (e-u)

i. Kombinasi vokal (e-a)

Ejaan kata dengan kombinasi vokal (e-a) dalam dwisuku dan trisuku yang ditemui dalam A18/S2 ditunjukkan dalam Jadual 4.248 dan rumusannya pula menerusi Jadual 4.249.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Jadual 4.248 Analisis ejaan kata dengan kombinasi vokal (c-a) mengikut kategori suku kata dalam A18/S2

Pola	Kategori		
	SKB+SKT	SKT+SKB	SKT+SKT
Kombinasi vokal (e-a)	(1+0) مڠرجاكن mengerjakan	(0+0) دڠر dengar	(0+0) هندق hendak
	(0+0) سرة serta	(0+0) دڠن dengan	(0+0) تمڤت tempat
	-	(0+0) بسر٢ besar-besar	-
	-	(0+0) سبب sebab	-
	-	(0+0) ككل kekal	-
	-	(0+0) فكڠ pegang	-
	-	(0+0) سنڠ	-

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

...sambungan

	senang	(0+0)	
-	كرس keras		-

Jadual 4.248 menunjukkan ejaan kata dengan kombinasi vokal (e-a) dalam A18/S2. Kategori SKB+SKT, SKT+SKB dan SKT+SKT dieja dengan pola ejaan (0+0) kecuali pada perkataan مڠرجاکن (mengerjakan) dalam kategori SKB+SKT yang dieja dengan pola (1+0) setelah ditambah dengan imbuhan *kan*. Contoh perkataan yang menggunakan pola (0+0) berdasarkan Jadual 4.248 ialah سرة (serta), دڠر (dengar), دڠن (dengan), بسر٢ (besar-besar), سبب (sebab), ککل (kekal), فکڠ (pegang), سنڠ (senang), کرس (keras), هندق (hendak) dan تمڤت (tempat).

Secara kesimpulannya dapat dirumuskan bahawa, kategori SKB+SKT menggunakan Kaedah Campuran (1+0) dan Kaedah Tanpa Vokal (0+0) manakala kategori SKT+SKB dan SKT+SKT menggunakan Kaedah Tanpa Vokal (0+0). Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (e-a) dapat dilihat dalam Jadual 4.249:

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Jadual 4.249 Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (e-a) mengikut kategori suku kata dalam A18/S2

Kategori	Huruf vokal pada suku kata akhir	Huruf vokal pada suku kata praakhir	Bilangan	Kaedah Ejaan
SKB+SKT	Tiada	Tiada	1	Kaedah Tanpa Vokal
		0+0		
	Ada	Tiada	1	Kaedah Campuran
		1+0		
	Tiada	Tiada	8	Kaedah Tanpa Vokal
SKT+SKB		0+0		
SKT+SKT	Tiada	Tiada	2	Kaedah Tanpa Vokal
		0+0		
SKB+SKB	Tiada contoh			

ii. Kombinasi vokal (e-i)

Ejaan kata dengan kombinasi vokal (e-i) dalam dwisuku dan trisuku yang ditemui dalam A18/S2 ditunjukkan dalam Jadual 4.250 dan rumusannya pula menerusi Jadual 4.251.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Jadual 4.250 Analisis ejaan kata dengan kombinasi vokal (e-i) mengikut kategori suku kata dalam A18/S2

Pola	Kategori			
	SKB+SKB	SKB+SKT	SKT+SKB	SKT+SKT
Kombinasi vokal (e-i)	(1+0) سري seri	(0+0) سڤرة seperti	(0+0) كچل kecil	(0+0) جرنه jernih
	(1+0) كمڤني kompeni	(1+0) مسكي meski	-	-
	(1+0) نكري negeri	-	-	-
	(1+0) اڠكري Inggeri	-	-	-
	(1+0) ممبري memberi	-	-	-
	(1+0) منتري menteri	-	-	-

Merujuk kepada Jadual 4.250, kategori SKB+SKB menggunakan pola ejaan (1+0) secara tekal berdasarkan contoh yang ditemui untuk mengeja kata dengan kombinasi vokal (e-i) berbanding kategori SKB+SKT yang menggunakan dua pola ejaan iaitu (0+0) dalam سڤرة (seperti) dan (1+0) dalam مسكي (meski). Contoh perkataan di bawah kategori SKB+SKB yang menggunakan pola ejaan (1+0) ialah سري (seri), كمڤني (kompeni), نكري (negeri), اڠكري (Inggeri), ممبري (memberi) dan منتري (menteri). Kategori SKT+SKB dan SKT+SKT pula menggunakan pola (0+0) iaitu tanpa huruf vokal. Pola ini dapat diperhatikan dalam perkataan كچل (kecil) dan جرنه (jernih).

Berdasarkan dapatan, kaedah yang digunakan bagi kategori SKB+SKB ialah Kaedah Campuran (1+0) manakala kategori SKB+SKT menggunakan Kaedah Tanpa Vokal (0+0) dan Kaedah Campuran (1+0). Bagi kategori SKT+SKB dan SKT+SKT pula kaedah yang digunakan ialah Kaedah Tanpa Vokal (0+0). Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (e-i) ditunjukkan dalam Jadual 4.251:

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Jadual 4.251 Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (e-i) mengikut kategori suku kata dalam A18/S2

Kategori	Huruf vokal pada suku kata akhir	Huruf vokal pada suku kata praakhir	Bilangan	Kaedah Ejaan
SKB+SKB	Ada	Tiada	6	Kaedah Campuran
		1+0		
SKB+SKT	Tiada	Tiada	1	Kaedah Tanpa Vokal
		0+0		
	Ada	Tiada	1	Kaedah Campuran
		1+0		
SKT+SKB	Tiada	Tiada	1	Kaedah Tanpa Vokal
		0+0		
SKT+SKT	Tiada	Tiada	1	Kaedah Tanpa Vokal

iii. Kombinasi vokal (e-u)

Ejaan kata dengan kombinasi vokal (e-u) dalam dwisuku dan trisuku yang ditemui dalam A18/ ditunjukkan dalam Jadual 4.252 dan rumusannya pula menerusi Jadual 4.253.S2

Jadual 4.252 Analisis ejaan kata dengan kombinasi vokal (e-u) mengikut kategori suku kata dalam A18/S2

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Pola	Kategori
Kombinasi vokal (e-u)	SKT+SKB
	(0+0)
	سجوء
	sejuk
	(0+0)
	كبن
	kebun
	(0+0)
	بلم له
	belumlah

Merujuk kepada perkataan yang disenaraikan dalam Jadual 4.252, kategori SKT+SKB menggunakan pola ejaan (0+0) secara tekal bagi mengeja kombinasi vokal (e-u). Pola ini dapat dilihat dalam semua contoh yang ditemui iaitu سجوء (sejuk), كبن (kebun) dan بلم له (belum lah). Dalam perkataan بلم له (belum lah) partikel *lah* dipisahkan dari perkataan *belum*. Kaedah ejaan yang digunakan ialah Kaedah Tanpa Vokal (0+0). Tiada contoh bagi kategori SKB+SKB, SKB+SKT dan SKT+SKT dalam A18/S2. Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (e-u) ditunjukkan dalam Jadual 4.253:

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Jadual 4.253 Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (e-u) mengikut kategori suku kata dalam A18/S2

Kategori	Huruf vokal pada suku kata akhir	Huruf vokal pada suku kata praakhir	Bilangan	Kaedah Ejaan
SKT+SKB	Tiada	Tiada	3	Kaedah Tanpa Vokal
		0+0		
SKB+SKB	Tiada contoh			
SKB+SKT				
SKT+SKT				

b. Pola 2: Pola kombinasi vokal (a-a), (a-i) dan (a-u)

i. Kombinasi vokal (a-a)

Ejaan kata dengan kombinasi vokal (a-a) dalam dwisuku dan trisuku yang ditemui dalam A18/S2 ditunjukkan dalam Jadual 4.254 dan rumusannya pula menerusi Jadual 4.255.

Jadual 4.254 Analisis ejaan kata dengan kombinasi vokal (a-a) mengikut kategori suku kata dalam A18/S2

Pola	Kategori			
	SKB+SKB	SKB+SKT	SKT+SKB	SKT+SKT
Kombinasi vokal (a-a)	(0+0) درڤد daripada	(0+0) همب hamba	(0+1) باڤق٢ banyak-banyak	(0+0) كندە kandah
	(0+1) تياد tiada	(0+0) بلنج belanja	(0+1) مالم malam	(0+0) بندر bandar
	(0+1) برماس bermasa	(1+0) تندا tanda	(0+1) دالم dalam	(0+0) برتمبه٢ bertambah-tambah
	(1+0) اداڽ adanya	(1+0) اورڠكا orangka	(0+1) بارڠ barang	(0+0) كبنتل ke bantal
	(0+0) اد ada	-	(0+0) اتس atas	-
	(1+0) ادا ada	-	(0+1) كباوه ke bawah	-
	(1+0) اداله adalah	-	(0+0) اكن akan	-
	اداكن adakan	-	(0+1) جاهة jahat	-
	(0+0) كڤد kepada	-	(0+0) انق anak	-
	(1+1) الله تعالى AllahTa'ala		(0+1) بارڠ barang	

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

...sambungan

(0+1) سكال segala	-	(0+1) ڤاكر pagar	-
(0+1) سوڤاي شوڤاي supaya	-	(0+1) دبلاكڠ di belakang	-
(0+1) راج raja	-	(0+1) برتاڽ bertanya	-
(0+1) لاد lada	-	(0+1) ترامڠ Teramang	-
(0+0) كارن karana	-	(0+0) كڤل kapal	-
(0+0) مک maka	-	(0+1) كڤال kapal	-
(1+0) سلمانڑ٢ selamanya-lamanya		(1+0) فروانتن perawatan	
(0+1) ساي saya	-	-	-
(0+1) اوڤام upama	-	-	-
(0+1) سام٢ sama-sama	-	-	-
(0+1) دباو dibawa	-	-	-
(0+1) جدنرمات cenderamata	-	-	-
(1+0) فرنيكاءن Perniagaan	-	-	-
(0+1) سياڤ siapa	-	-	-
(0+1) براڤ berapa	-	-	-

Dapatan dalam Jadual 4.254 menunjukkan kategori SKB+SKB lebih cenderung menggunakan pola ejaan (0+1) dalam mengeja perkataan berkombinasi vokal (a-a). Berdasarkan contoh yang ditemui, pola ejaan (1+0) digunakan apabila terdapat

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

imbuhan akhiran di dalam perkataan. Contohnya dapat dilihat dalam perkataan اداڽ (adanya), اداله (adalah), اداكن (adakan), سلماڽ٢ (selama-lamanya) dan فرنيكاءن (perniagaan). Pola ejaan (0+0) pula digunakan pada perkataan yang dieja dengan Ejaan Tradisi seperti درڤد (daripada), اد (ada), كڤد (kepada) dan مک (maka). Kategori SKB+SKT menggunakan dua pola ejaan iaitu (0+0) pada perkataan همب (hamba) dan بلنج (belanja) dan pola (1+0) pada perkataan تندا (tanda) dan اورڠکا (orangka). Analisis terhadap kategori SKT+SKB pula mendapati pola yang paling kerap digunakan ialah pola (0+1) diikuti pola (0+0) dan (1+0). Contoh perkataan dengan pola (0+1) ialah باڤق٢ (banyak-banyak), مالم (malam), دالم (dalam), بارڠ (barang), ڤاکر (pagar), دبلاکڠ (di belakang), برتاڽ (bertanya), ترامڠ (Teramang) dan کڤال (kapal). Contoh perkataan dengan pola (0+0) ialah اتس (atas), اکن (akan), انق (anak) dan کڤل (kapal). Bagi kategori SKT+SKT, pola ejaan yang digunakan ialah (0+0). Contohnya ialah بندر (bandar), برتمبه٢ (bertambah-tambah) dan کبنتل (ke bantal).

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Dapat dirumuskan bahawa kategori SKB+SKB menggunakan Kaedah Tanpa Vokal (0+0), Kaedah Vokal (1+1) dan Kaedah Campuran (1+0) dan (0+1). Kategori SKB+SKT menggunakan Kaedah Tanpa Vokal dan Kaedah Campuran (1+0), kategori SKT+SKB menggunakan Kaedah Tanpa Vokal (0+1) dan Kaedah Campuran (1+0) dan (0+1) manakala kategori SKT+SKT menggunakan Kaedah Tanpa Vokal (0+0). Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (a-a) ditunjukkan dalam Jadual 4.255:

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Jadual 4.255 Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (a-a) mengikut kategori suku kata dalam A18/S2

Kategori	Huruf vokal pada suku kata akhir	Huruf vokal pada suku kata praakhir	Bilangan	Kaedah Ejaan
SKB+SKB	Tiada	Tiada	5	Kaedah Tanpa Vokal
	0+0			
	Tiada	Ada	13	Kaedah Campuran
	0+1			
	Ada	Tiada	5	Kaedah Campuran
	1+0			
	Ada	Ada	1	Kaedah Vokal
	1+1			
SKB+SKT	Tiada	Tiada	2	Kaedah Tanpa Vokal
	0+0			
	Ada	Tiada	2	Kaedah Campuran
	1+0			
SKT+SKB	Tiada	Tiada	4	Kaedah Tanpa Vokal
	0+0			
	Tiada	Ada	12	Kaedah Campuran
	0+1			
	Ada	Tiada	1	Kaedah Campuran
	1+0			
SKT+SKT	Tiada	Tiada	4	Kaedah Tanpa Vokal
	0+0			

ii. Kombinasi vokal (a-i)

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Ejaan kata dengan kombinasi vokal (a-i) dalam dwisuku dan trisuku yang ditemui dalam A18/S2 ditunjukkan dalam Jadual 4.256 dan rumusannya pula menerusi Jadual 4.257.

Jadual 4.256 Analisis ejaan kata dengan kombinasi vokal (a-i) mengikut kategori suku kata dalam A18/S2

Pola	Kategori			
	SKB+SKB	SKB+SKT	SKT+SKB	SKT+SKT
Kombinasi vokal (a-i)	(0+1) هات hati	(1+0) وردي wardi	(0+1) تابع tabik	(0+0) امفر ampir
	(1+0) هتيڠ hatinya	-	(0+1) عادل adil	-
	(1+1) منجادي menjadi	-	(0+1) بايک بايڬ	-
	(1+1) سكالي sekali	-	baik	-
	(0+0) در dari	-	(0+1) هابس habis	-

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

...sambungan

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

(0+1) لاک lagi	-	(0+1) لاين lain	-
(1+1) لاكي lagi	-	(0+0) اغن angin	-
(0+1) مات mati	-	(0+0) لاين	-
(0+1) برا ن berani	-	ملينكن melainkan	-

Jadual 4.256 menunjukkan pola ejaan kombinasi vokal (a-i) untuk kategori SKB+SKB, SKT+SKB, SKB+SKT dan SKT+SKT dalam A18/S2. Pola ejaan (0+1) banyak digunakan dalam kategori SKB+SKB tetapi apabila ditambah imbuhan akhiran, polanya bertukar kepada (1+0) seperti pada perkataan هتيڽ (hatinya) manakala jika ditambah imbuhan awalan menjadi pola (1+1) seperti pada perkataan منجادي (menjadi) dan سكالي (sekali). Perkataan *lagi* dieja dengan dua pola iaitu لاكdan لاكي. Perkataan di bawah kategori SKB+SKT dengan pola (1+0) ialah وردي (wardi) manakala perkataan di bawah kategori SKT+SKB dengan pola (0+1) ialah تابع (tabik), عادل (adil), بأيک (baik), هابس (habis) dan لاين (lain). Perkataan lain menggunakan pola (0+0) seperti perkataan اغن (angin) dan لاين (lain). Kategori SKT+SKT pula menggunakan pola (0+0) yang dapat dilihat pada ejaan perkataan امفر (ampir).

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Berdasarkan analisis dapat dirumuskan bahawa kategori SKB+SKB menggunakan Kaedah Campuran (0+1) dan (1+0) dan Kaedah Vokal (1+1), kategori SKB+SKT menggunakan Kaedah Campuran (1+0), kategori SKT+SKB menggunakan Kaedah Tanpa Vokal (0+0) dan Kaedah Campuran (0+1) manakala kategori SKT+SKT menggunakan Kaedah Tanpa Vokal (0+0). Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (a-i) ditunjukkan dalam Jadual 4.257:

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Jadual 4.257 Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (a-i) mengikut kategori suku kata dalam A18/S2

Kategori	Huruf vokal pada suku kata akhir	Huruf vokal pada suku kata praakhir	Bilangan	Kaedah Ejaan
SKB+SKB	Tiada 0+0	Tiada	1	Kaedah Tanpa Vokal
	Tiada 0+1	Ada	4	Kaedah Campuran
	Ada 1+0	Tiada	1	Kaedah Campuran
	Ada 1+1	Ada	3	Kaedah Vokal
SKB+SKT	Ada	Tiada	1	Kaedah Campuran
SKT+SKB	Tiada 0+0	Tiada	2	Kaedah Tanpa Vokal
	Tiada 0+1	Ada	5	Kaedah Campuran
SKT+SKT	Tiada 0+0	Tiada	1	Kaedah Tanpa Vokal

iii. Kombinasi vokal (a-u)

Ejaan kata dengan kombinasi vokal (a-u) dalam dwisuku dan trisuku yang ditemui dalam A18/S2 ditunjukkan dalam Jadual 4.258 dan rumusannya pula menerusi Jadual 4.259.

Jadual 4.258 Analisis ejaan kata dengan kombinasi vokal (a-u) mengikut kategori suku kata dalam A18/S2

Pola Kombinasi vokal (a-u)	Kategori SKB+SKB	SKT+SKB	SKT+SKT
	(1+0) تهوكن tahukan	(0+1) فاتت ڤاتت patut	(1+0) مشهورله masyhurlah
	(0+1) تاه tahu	(0+1) مناره menaruh	-
	بارغ تاه barangtahu	(0+1) داون daun	-
	(0+1) سات satu	(0+0) كنوغن kenaungan	-
	(0+1) كاي kayu	-	-
	(0+1) بات batu		

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Merujuk kepada Jadual 4.258, kombinasi vokal (a-u) bagi kategori SKB+SKB, SKT+SKB dan SKT+SKT dalam A18/S2. Kategori SKB+SKB cenderung menggunakan pola ejaan (0+1). Perkataan *tahu* (تاهو) berubah kepada pola ejaan (1+0) apabila ditambahan imbuhan akhiran *kan* (تهوكن) namun begitu pola asal (1+0) dikekalkan apabila ditambah dengan perkataan *barang* (بارغ تاه). Kategori SKT+SKB pula menggunakan pola ejaan (1+0) secara tekal berdasarkan semua contoh yang ditemui manakala kategori SKT+SKT menggunakan pola (1+0) menerusi perkataan *masyhurlah* (مشهورله). Tiada contoh bagi kategori SKB+SKT dalam A18/S2.

Berdasarkan analisis dapat dirumuskan bahawa kategori SKB+SKB menggunakan Kaedah Campuran (0+1) dan (1+0) dan Kaedah Tanpa Vokal (0+0), kategori SKT+SKB menggunakan Kaedah Campuran (0+1) manakala kategori SKT+SKT menggunakan Kaedah Campuran (1+0). Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (a-u) ditunjukkan dalam Jadual 4.259:

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Jadual 4.259 Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (a-u) mengikut kategori suku kata dalam A18/S2

Kategori	Huruf vokal pada suku kata akhir		Huruf vokal pada suku kata praakhir	Bilangan	Kaedah Ejaan
SKB+SKB	Tiada	0+1	Ada	4	Kaedah Campuran
	Ada	1+0	Tiada	1	Kaedah Campuran
	Tiada	0+0	Tiada	1	Kaedah Tanpa Vokal
SKT+SKB	Tiada	0+1	Ada	3	Kaedah Campuran
SKT+SKT	Ada	1+0	Tiada	1	Kaedah Campuran
SKB+SKT	Tiada contoh				

c. Pola 3: Pola kombinasi vokal (u-a), (u-i) dan (u-u)

i. Kombinasi vokal (u-a)

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Ejaan kata dengan kombinasi vokal (u-a) dalam dwisuku dan trisuku yang ditemui dalam A18/S2 ditunjukkan dalam Jadual 4.260 dan rumusannya pula menerusi Jadual 4.261.

Jadual 4.260 Analisis ejaan kata dengan kombinasi vokal (u-a) mengikut kategori suku kata dalam A18/S2

Pola	Kategori		
	SKB+SKB	SKT+SKB	SKT+SKT
Kombinasi vokal (u-a)	(0+0) جو jua (0+1) كوت kota (0+1) سموانْ semuanya (0+1) ڤول pula (1+1) كسنتوشاهن kesyantusyahan (0+1) سنتوش santusya	(0+1) سورة surat (0+1) براوله beroleh (0+1) اورڠ orang (0+1) موده muda (0+1) ڤونْ punya (0+1) كورڠ kurang (0+1) سوسه susah (1+0) بربواة berbuat (0+0) دڤرتون dipertuan	(1+0) سلطان Sultan - - - - - - -

Merujuk Jadual 4.260, kategori SKB+SKB menggunakan tiga pola ejaan iaitu pola (0+0) pada ejaan perkataan جو (jua), pola (1+1) pada ejaan perkataan كسنتوشاهن (kesyantusyahan) dan contoh selebihnya menggunakan pola (0+1). Kategori SKT+SKB pula banyak menggunakan pola ejaan (0+1) kecuali pada perkataan بربواة (berbuat) yang menggunakan pola ejaan (1+0) dan دڤرتون (dipertuan) menggunakan pola ejaan (0+0). Tiada contoh bagi kategori SKB+SKT dalam A18/S2

Berdasarkan analisis dapat disimpulkan bahawa kategori SKB+SKB menggunakan Kaedah Campuran (0+1), Kaedah Tanpa Vokal (0+0) dan Kaedah

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Vokal (1+1), kategori SKT+SKB menggunakan Kaedah Tanpa Vokal (0+0) dan Kaedah Campuran (0+1) dan (1+0) manakala kategori SKT+SKT menggunakan Kaedah Campuran (1+0). Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (u-a) ditunjukkan dalam Jadual 4.261:

Jadual 4.261 Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (u-a) mengikut kategori suku kata dalam A18/S2

Kategori	Huruf vokal pada suku kata akhir		Huruf vokal pada suku kata praakhir	Bilangan	Kaedah Ejaan
SKB+SKB	Tiada	0+0	Tiada	1	Kaedah Tanpa Vokal
	Tiada	0+1	Ada	4	Kaedah Campuran
	Ada	1+1	Ada	1	Kaedah Vokal
SKT+SKB	Tiada	0+0	Tiada	1	Kaedah Tanpa Vokal
	Tiada	0+1	Ada	7	Kaedah Campuran
	Ada	1+0	Tiada	1	Kaedah Campuran
SKT+SKT	Ada	1+0	Tiada	1	Kaedah Campuran
SKB+SKT	Tiada contoh				

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

ii. Kombinasi vokal (u-i)

Ejaan kata dengan kombinasi vokal (u-i) dalam dwisuku dan trisuku yang ditemui dalam A18/S2 ditunjukkan dalam Jadual 4.262 dan rumusannya pula menerusi Jadual 4.263.

Jadual 4.262 Analisis ejaan kata dengan kombinasi vokal (u-i) mengikut kategori suku kata dalam A18/S2

Pola	Kategori SKT+SKB
Kombinasi vokal (u-i)	(0+1) ڤوتيه putih (0+1) موسن musin (0+1) بوله boleh (0+1) براوله beroleh

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

...sambungan

	(0+0) كمدين	kemudian

Jadual 4.262 merujuk kepada ejaan dengan kombinasi vokal yang berpola (u-i) dalam A18/S2. Berdasarkan tiga contoh perkataan yang ditemui iaitu ڤوتيه (putih), موسن (musin) dan بوليه (boleh), didapati pola ejaan yang digunakan ialah (0+1). Kaedah ejaannya ialah Kaedah Campuran. Di samping itu tiada contoh bagi SKB+SKB, KB+SKT, SKT+SKT dalam A18/S2. Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (u-i) ditunjukkan dalam Jadual 4.263:

Jadual 4.263 Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (u-i) mengikut kategori suku kata dalam A18/S2

Kategori	Huruf vokal pada suku kata akhir	Huruf vokal pada suku kata praakhir	Bilangan	Kaedah Ejaan
SKT+SKB	Tiada	Tiada	0	Kaedah Tanpa Vokal
		0+0		
	Tiada	Ada	4	Kaedah Campuran
		0+1		
SKB+SKB SKB+SKT SKT+SKT	Tiada contoh			

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

iii. Kombinasi vokal (u-u)

Ejaan kata dengan kombinasi vokal (u-u) dalam dwisuku dan trisuku yang ditemui dalam A18/S2 ditunjukkan dalam Jadual 4.264 dan rumusannya pula menerusi Jadual 4.265.

Jadual 4.264 Analisis ejaan kata dengan kombinasi vokal (u-u) mengikut kategori suku kata dalam A18/S2

Pola Kombinasi vokal (u-u)	Kategori		
	SKB+SKB	SKT+SKB	SKT+SKT
	(0+1) موک۲ Muko-muko	(0+1) تولس tulus	(0+0) سڠکهڤون sungguhpun
	(0+1) دهول۲ dahulu-dahulu	(0+1) دودک duduk	-

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Jadual 4.264 menunjukkan ejaan kata dengan kombinasi vokal (u-u) dalam A18/S3. Kategori SKB+SKB menggunakan pola (0+1) dalam perkataan موک۲ (Muko-muko) dan دهول۲ (dahulu-dahulu) manakala pola yang sama turut digunakan bagi kategori SKT+SKB iaitu dalam perkataan تولس (tulus) dan دودک (duduk). Kategoti SKT+SKT pula menggunakan pola (0+0) dalam perkataan سڠکهڤون (sungguhpun). Tiada contoh bagi kategori SKB+SKT dalam A18/S2. Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (u-u) ditunjukkan dalam Jadual 4.265:

Jadual 4.265 Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (u-u) mengikut kategori suku kata dalam A18/S2

Kategori	Huruf vokal pada suku kata akhir	Huruf vokal pada suku kata praakhir	Bilangan	Kaedah Ejaan
SKB+SKB	Tiada 0+1	Ada	2	Kaedah Campuran
SKT+SKB	Tiada 0+1	Ada	2	Kaedah Campuran
SKT+SKT	Tiada 0+0	Tiada	1	Kaedah Tanpa Vokal
SKB+SKT	Tiada contoh			

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

d. Pola 4: Pola kombinasi vokal (i-a), (i-i) dan (i-u)

i. Kombinasi vokal (i-a)

Ejaan kata dengan kombinasi vokal (i-a) dalam dwisuku dan trisuku yang ditemui dalam A18/S2 ditunjukkan dalam Jadual 4.266 dan rumusannya pula menerusi Jadual 4.267.

Jadual 4.266 Analisis ejaan kata dengan kombinasi vokal (i-a) mengikut kategori suku kata dalam A18/S2

Pola Kombinasi vokal (i-a)	Kategori			
	SKB+SKB	SKB+SKT	SKT+SKB	SKT+SKT
	(0+1) کتیک ketika	(0+0) منت minta	(0+0) تیڤ tiap	(1+0) اخلاص ikhlas
	(1+1) کیرانا kiranya	-	(0+0) سیڠ siang	(0+0) اڠلن England
	(0+1) منریم menerima		(0+0) بیر biar	(0+0) فرنته perintah

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

sambungan

			(0+0) تڠكل tinggal	(0+0) كمدين kemudian (0+1)
			-	تيدقله tidaklah (0+1)
			-	كڤيتن kapitan (0+1)
			-	مليهة melihat

Jadual 4.266 menunjukkan ejaan kata dengan kombinasi (i-a) dalam A18/S2. Berdasarkan jadual, kategori SKB+SKB menggunakan dua pola iaitu (0+1) dalam perkataan كتيک (ketika) dan منريم (menerima) serta pola (1+1) dalam perkataan كيراڽ (kiranya). Kategori SKB+SKT pula menggunakan pola (0+0) seperti dalam ejaan perkataan منت (minta). Merujuk kepada kategori SKT+SKB, didapati dua pola ejaan digunakan iaitu (0+0) bagi perkataan تيڤ (tiap), سيڠ (siang), بير (biar) dan كمدين (kemudian) dan pola (0+1) bagi perkataan تيدقله (tidaklah), كڤيتن (kapitan), dan مليهة (melihat). Seterusnya kategori SKT+SKT memperlihatkan pola (1+0) dan (0+0) telah digunakan dalam ejaan perkataan خلاص (ikhlas), اڠلن (England), فرنته (perintah) dan تڠكل (tinggal).

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Berdasarkan analisis dapat dirumuskan bahawa kategori SKB+SKB menggunakan Kaedah Tanpa Vokal (0+0) dan Kaedah Campuran (0+1) sama seperti kategori SKT+SKB, kategori SKB+SKT menggunakan Kaedah Tanpa Vokal (0+0), manakala kategori SKT+SKT menggunakan Kaedah Tanpa Vokal (0+0) dan Kaedah Campuran (1+0). Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (i-a) ditunjukkan dalam Jadual 4.267:

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Jadual 4.267 Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (i-a) mengikut kategori suku kata dalam A18/S2

Kategori	Huruf vokal pada suku kata akhir	Huruf vokal pada suku kata praakhir	Bilangan	Kaedah Ejaan
SKB+SKB	Tiada	Ada	2	Kaedah Campuran
	0+1			
	Ada	Ada	1	Kaedah Vokal
	1+1			
SKB+SKT	Tiada	Tiada	1	Kaedah Tanpa Vokal
	0+0			
SKT+SKB	Tiada	Tiada	4	Kaedah Tanpa Vokal
	0+0			
	Tiada	Ada	3	Kaedah Campuran
	0+1			
SKT+SKT	Tiada	Tiada	3	Kaedah Tanpa Vokal
	0+0			
	Ada	Tiada	1	Kaedah Campuran
	1+0			

ii. Kombinasi vokal (i-i)

Ejaan kata dengan kombinasi vokal (i-i) dalam dwisuku dan trisuku yang ditemui dalam A18/S2 ditunjukkan dalam Jadual 4.268 dan rumusannya pula menerusi Jadual 4.269.

Jadual 4.268 Analisis ejaan kata dengan kombinasi vokal (i-i) mengikut kategori suku kata dalam A18/S2

Pola	Kategori	
	SKB+SKB	SKT+SKB
Kombinasi vokal (i-i)	(0+1) اين ini	(0+1) برکیرم berkirim
	-	(0+1) فیکر fikir

Berdasarkan Jadual 4.268 didapati bahawa perkataan berkombinasi vokal (i-i) dalam SKB+SKB dan SKT+SKB menggunakan Kaedah Campuran (0+1). Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (i-i) ditunjukkan dalam Jadual 4.269:

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Jadual 4.269 Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (i-i) mengikut kategori suku kata dalam A18/S2

Kategori	Huruf vokal pada suku kata akhir	Huruf vokal pada suku kata praakhir	Bilangan	Kaedah Ejaan
SKB+SKB	Tiada	Ada 0+1	1	Kaedah Campuran
SKT+SKB	Tiada	Ada 0+1	2	Kaedah Campuran
SKB+SKT SKT+SKT	Tiada contoh			

iii. Kombinasi vokal (i-u)

Ejaan kata dengan kombinasi vokal (i-u) dalam dwisuku dan trisuku yang ditemui dalam A18/S2 ditunjukkan dalam Jadual 4.270 dan rumusannya pula menerusi Jadual 4.271.

Jadual 4.270 Analisis ejaan kata dengan kombinasi vokal (i-u) mengikut kategori suku kata dalam A18/S2

Pola	Kategori
Kombinasi vokal (i-u)	SKB+SKB (0+1) ايت/ اية itu (1+1) ايتو٢ itu-itu (0+1) ياءيت iaitu

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Jadual 4.270 mengandungi analisis berhubung perkataan yang mengandungi pola kombinasi vokal (i-u). Berdasarkan jadual kategori SKB+SKB dieja dengan dua pola ejaan iaitu (0+1) dan (1+1). Tiada contoh bagi SKT+SKB, SKB+SKT dan SKT+SKT dalam A18/S2. Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (i-u) mengikut kategori suku kata dalam A18/S2 ditunjukkan dalam Jadual 4.271:

Jadual 4.271 Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (i-u) mengikut kategori suku kata dalam A18/S2

Kategori	Huruf vokal pada suku kata akhir	Huruf vokal pada suku kata praakhir	Bilangan	Kaedah Ejaan
SKB+SKB	Tiada	Ada	2	Kaedah Campuran
		0+1		
	Ada	Ada	1	Kaedah Vokal
		1+1		
SKB+SKT SKT+SKB SKT+SKT	Tiada contoh			

e. Pola 5: Pola kombinasi diftong ai (ai), (e-ai), (a-ai), (i-ai), (u-ai) dan (o-ai)

Ejaan kata dengan kombinasi diftong (ai) dalam dwisuku dan trisuku yang ditemui dalam A18/S2 ditunjukkan dalam Jadual 4.272 dan rumusannya pula menerusi Jadual 4.273.

Jadual 4.272 Analisis ejaan kata dengan kombinasi diftong (ai) mengikut kategori dalam A18/S2

Pola Kombinasi diftong	Kategori SKD+SKB	SKD+SKT
ai	-	-
e-ai	-	-
a-ai	-	(0+0) سمڤي sampai
i-ai	-	-
u-ai	(0+1) سوڠي sungai	-
o-ai	-	-

Jadual 4.272 menunjukkan ejaan kata dengan kombinasi diftong (ai) yang ditemui dalam A18/S2. Berdasarkan analisis didapati kombinasi diftong *ai* tidak menggunakan huruf vokal *alif* dan *ya* dalam ejaan perkataan سوڠي (sungai) di bawah kategori SKD+SKB dan ejaan perkataan سمڤي (sampai) di bawah kategori SKD+SKT. Tiada contoh bagi SKB+SKD dan SKT+SKD dalam A18/S2. Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi diftong (ai) ditunjukkan dalam Jadual 4.273.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Jadual 4.273 Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi diftong (ai) mengikut kategori suku kata dalam A18/S2

Pola kombinasi diftong (ai) dalam suku kata	SKD+SKB	SKD+SKT
	Huruf vokal dalam kombinasi diftong (ai)	
ai	Tiada contoh	Tiada contoh
e-ai	Tiada contoh	Tiada contoh
a-ai	Tiada contoh	(0) Tiada huruf vokal
i-ai	Tiada contoh	
u-ai	(0) Tiada huruf vokal	
o-ai	Tiada contoh	

f. Pola 6: Pola kombinasi diftong au (au), (e-au), (a-au), (i-au) dan (u-au)

Ejaan kata dengan kombinasi vokal (au) dalam dwisuku dan trisuku yang ditemui dalam A18/S2 ditunjukkan dalam Jadual 4.274 dan rumusannya pula menerusi Jadual 4.275.

Jadual 4.274 Analisis ejaan kata dengan kombinasi diftong (au) mengikut kategori suku kata dalam A18/S2

Pola Kombinasi diftong	Kategori SKD+SKB
au	-
e-au	-
a-au	(0+0) جكلو jikalau
i-au	-
u-au	-

Jadual 4.274 menunjukkan analisis berhubung ejaan kata dengan kombinasi diftong (au) dalam A18/S2. Didapati bahawa perkataan yang mengandungi diftong *au* di dalam kategori SKD+SKB tidak menggunakan huruf vokal *alif* dan *wau*. Contoh perkataan yang ditemui ialah جكلو (jikalau). Tiada contoh bagi SKB+SKD, SKT+SKD dan SKD+SKT dalam A18/S2. Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi diftong (au) ditunjukkan dalam Jadual 4.275:

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Jadual 4.275 Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi diftong (au) mengikut kategori suku kata dalam A18/S2

Pola kombinasi diftong (au) dalam suku kata	SKD+SKB Huruf vokal pada suku kata diftong (au)
au	Tiada contoh
e-au	Tiada contoh
a-au	(0) Tiada huruf vokal
i-au	Tiada contoh
u-au	Tiada contoh

g. Pola 7: Pola kombinasi diftong oi (oi), (a-oi), (i-oi) dan (o-oi)

Ejaan kata dengan kombinasi diftong (oi) dalam dwisuku dan trisuku. Tiada contoh untuk kombinasi vokal diftong (oi) dalam A18/S2.

h. Pola 8: Pola ekasuku (e), (a), (i) dan (u/o)

Pola ekasuku kata dianalisis menerusi empat kategori huruf vokal iaitu e, a, i dan u/o. Ejaan bagi ekasuku kata yang ditemui dalam A18/S2 ditunjukkan dalam Jadual 4.276 dan rumusannya pula menerusi Jadual 4.277.

Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Jadual 4.276 Analisis ejaan kata ekasuku mengikut kategori huruf vokal dalam A18/S2

Pola	Kategori			
	e	a	i	u/o
Ekasuku	-	(1) دان dan	-	(1) ڤون pun
	-	(0) يغ yang	-	-
	-	(1) شاه shah	-	-
	-	(1) حال hal	-	-

Merujuk kepada Jadual 4.276, analisis menunjukkan ejaan kata ekasuku ada yang menggunakan huruf vokal ada yang sebaliknya. Senarai perkataan yang menggunakan huruf vokal *alif* ialah دان (dan), شاه (shah) dan حال (hal) manakala perkataan yang menggunakan huruf vokal *wau* ialah ڤون (pun). Perkataan يغ (yang) tidak

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

menggunakan huruf vokal *alif*. Kaedah ejaan Jawi ekasuku ditunjukkan dalam Jadual 4.277:

Jadual 4.277 Kaedah ejaan Jawi ekasuku mengikut kategori huruf vokal dalam A18/S2

Kategori ekasuku	Huruf vokal dalam ekasuku
e	Tiada contoh
a	(0) Tiada huruf vokal alif (1) Ada huruf vokal alif
i	Tiada contoh
u/o	(1) Ada huruf vokal wau

4.8.2 Analisis penggunaan huruf gubalan Melayu

Menerusi analisis terhadap A18/S2, dapatan menunjukkan bahawa beberapa huruf gubalan telah digunakan secara tekal. Huruf-huruf tersebut ialah huruf ڽ (*nya*), ڃ(*ca*), ڠ (*nga*) dan ڤ (*pa*). Huruf *ga* ditulis dalam tiga lambang iaitu bertitik satu di atas (ڬ), tanpa titik (ک) dan bertitik tiga di bawah (گ). Penggunaan huruf gubalan berserta contoh dibincangkan dalam bahagian seterusnya.

i. Huruf ڽ (*nya*)

Terdapat dua lambang *nya* yang digunakan iaitu bertitik tiga di atas (ڽ) ketika berada di hujung perkataan dan bertitik tiga di bawah (ڥ) ketika berada di tengah perkataan. Contoh bagi lambang pertama (ڽ) ditunjukkan dalam Jadual 4.278:

Jadual 4.278 Perkataan yang mengandungi huruf *nya* bertitik tiga di atas dalam A18/S2

Perkataan yang mengandungi huruf *nya* bertitik tiga di atas dalam A18/S2		
سمواڽ	اداڽ	ڤوڽ
(semuanya)	(adanya)	(punya)
برتاڽ	هتيڽ	سلماڽ
(bertanya)	(hatinya)	(selamanya)

Seterusnya lambang kedua dengan titik tiga di bawah (ڥ) pula dapat dilihat dalam Jadual 4.279:

Jadual 4.279 Perkataan yang mengandungi huruf *nya* bertitik tiga di bawah dalam A18/S2

Perkataan yang mengandungi huruf *nya* bertitik tiga di bawah dalam A18/S2
باڽق۲ (banyak-banyak)

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

ii. Huruf ڿ (*ca*)

Huruf *ca* dengan lambang titik tiga di tengah (ڿ) telah digunakan dalam A18/S2. Buktinya dapat dilihat dalam perkataan yang ditemui iaitu *kecil*. Ejaan bagi perkataan tersebut adalah seperti dalam Jadual 4.280:

Jadual 4.280 Perkataan yang mengandungi huruf *ca* dalam A18/S2

Perkataan yang mengandungi huruf *ca* dalam A18/S2
کچل (kecil)

Walau pun hanya satu contoh ditemui namun dapatan ini telah membuktikan bahawa huruf *ca* telah wujud dan digunakan ketika itu.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

iii. Huruf ڠ (*nga*)

Seperti juga surat-surat lain dari abad ke-18 yang menjadi bahan kajian ini, A18/S2 juga telah memperlihatkan penggunaan huruf *nga* dengan lambang yang tekal (ڠ). Banyak contoh telah dapat dikumpulkan berhubung perkataan yang mengandungi huruf *nga* dengan lambang bertitik tiga di atas. Senarai perkataan tersebut dapat dilihat dalam Jadual 4.281:

Jadual 4.281 Perkataan yang mengandungi huruf *nga* bertitik tiga di atas dalam A18/S2

Perkataan yang mengandungi huruf *nga* bertitik tiga di atas dalam A18/S2			
اور ڠکا (orangka)	مڠرجاکن (mengerjakan)	اڠن (angin)	يڠ (yang)
بارڠ (barang)	دڠن (dengan)	کنوڠن (kenaungan)	سيڠ (siang)
دبلاکڠ (di belakang)	ممکڠکن (memegangkan)	بارڠ تاه (barangtahu)	سوڠي (sungai)
ترامڠ (Teramang)	سنڠ (senang)	کورڠ (kurang)	تڠڬل (tinggal)

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

...sambungan

اڠلن	دڠر	اڠكري
(England)	(dengar)	(Inggeri)

iv. Huruf ڬ (*ga*)

Huruf *ga* dalam A18/S2 ditulis tanpa titik satu di atas iaitu dengan lambang (ک). Contoh perkataan yang mengandungi huruf *ga* tanpa titik ditunjukkan dalam Jadual 4.282:

Jadual 4.282 Perkataan yang mengandungi huruf *ga* tanpa titik dalam A18/S2

Perkataan yang mengandungi huruf *ga* tanpa titik dalam A18/S2	
فرنيكاءن	ڤاكر
(perniagaan)	(pagar)
تڠكل	لاكي
(tinggal)	لاک
	(lagi)

Sehubungan itu tiada penggunaan bentuk *ga* bertitik satu di atas (ڬ) ditemui dalam A18/S2 yang dikaji. Semua lambang *ga* yang digunakan dalam A18/S2 adalah *ga* tanpa titik (ک).

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

v. Huruf ڤ (*pa*)

Huruf *pa* ditulis dengan dua lambang iaitu bertitik tiga di atas (ڤ) dan bertitik satu (ف). Contoh perkataan yang menggunakan lambang *pa* bertitik tiga di atas (ڤ) disenaraikan dalam Jadual 4.283:

Jadual 4.283 Perkataan yang mengandungi huruf *pa* bertitik tiga di atas dalam A18/S2

Perkataan yang mengandungi huruf *pa* bertitik tiga di atas dalam A18/S2			
سياڤ	سڤرة	دڤرتون	ڤون
(siapa)	(seperti)	(dipertuan)	(pun)
تمڤت	كڤد	سڠكهڤون	تيڤ٢
(tempat)	(kepada)	(sungguhpun)	(tiap-tiap)
كڤال	اوڤام	كڤيتن	كڤل
(kapal)	(upama)	(kapitan)	(kapal)
ڤاكر	سياڤ	درڤد	ڤاتت
(pagar)	(siapa)	(daripada)	(patut)
براڤ	ڤول	سوڤاي	ڤوته

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

...sambungan

(putih)	(supaya)	(pula)	(berapa)
-	-	-	سمڤي (sampai)

Manakala contoh bagi *pa* dengan lambang bertitik satu di atas (ف) adalah seperti dalam Jadual 4.284:

Jadual 4.284 Perkataan yang mengandungi huruf *pa* bertitik satu dalam A18/S2

Perkataan yang mengandungi huruf *pa* bertitik satu dalam A18/S2			
فيکر (fikir)	فکڠ (pegang)	فرنيکاءن (perniagaan)	فاتت (patut)
فرواتن (perawatan)		فرنته (perintah)	فون (pun)

Merujuk kepada Jadual 4.283 dan Jadual 4.284, perkataan *patut* dieja dengan menggunakan kedua-dua lambang *pa* iaitu ف lambang pertama (فاتت) dan ڤ lambang kedua (ڤاتت).

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

4.8.3 Analisis penggunaan tanda diakritik

Dapatan menunjukkan A18/S2 ini bebas dari sebarang penggunaan tanda diakritik. Penelitian terhadap pola ejaan perkataan dalam A18/S2 menunjukkan tidak ada sebarang penggunaan tanda tersebut.

4.8.4 Analisis ejaan kata ganda

Terdapat satu pola ejaan bagi kata ganda dalam A18/S2 ini. Kaedah yang digunakan untuk mengeja kata ganda pengulangan penuh dan pengulangan separa adalah sama iaitu mengandakan keseluruhan kata dasar dengan mengunakan angka dua Arab (٢) di hujung perkataan. Contohnya seperti dalam Jadual 4.285:

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Jadual 4.285 Ejaan kata ganda menggunakan angka dua Arab dalam A18/S2

Ejaan kata ganda menggunakan angka dua Arab dalam A18/S2		
تيڤ٢ (tiap-tiap)	برتمبه٢ (bertambah-tambah)	بسر٢ (besar-besar)
ايتو٢ (itu-itu)	موک٢ (Muko-muko)	سلمانڽ٢ (selama-lamanya)
باڤيق٢ (banyak-banyak)	دهول٢ (dahulu-dahulu)	سام٢ (sama-sama)
راج٢ (raja-raja)	-	-

4.8.5 Analisis ejaan perkataan pinjaman Arab

Terdapat ayat berbahasa Arab dalam A18/S2. Ayat tersebut digunakan pada bahagian penutup surat A18/S2. Analisis menunjukkan semua perkataan dalam ayat tersebut mengekalkan ejaan asalnya. Contohnya ditunjukkan dalam Jadual 4.286:

Jadual 4.286 Perkataan pinjaman Arab dalam A18/S2

Perkataan pinjaman Arab dalam A18/S2		
سورة (surat)	اخلاص (ikhlas)	سلطان (sultan)
الله تعالى (Allah Ta'ala)	حال (hal)	تابع (tabik)
فيكر (fikir)	تمت الكلام والله اعلم بالصواب	

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

4.8.6 Analisis ejaan berangkai

Tiada ejaan berangkai ditemui dalam A18/S2.

4.9 A18/S3: SURAT GUBERNUR JENERAL R. DE KLERK, BELANDA KEPADA SULTAN MUHAMMAD BAHAUDDIN, PALEMBANG (1779 M)

4.9.1 Analisis pola ejaan

a. Pola 1: Pola kombinasi vokal (e-a), (e-i) dan (e-u)

i. Kombinasi vokal (e-a)

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Ejaan kata dengan kombinasi vokal (e-a) dalam dwisuku dan trisuku yang ditemui dalam A18/S3 ditunjukkan dalam Jadual 4.287 dan rumusannya pula menerusi Jadual 4.288.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Jadual 4.287 Analisis ejaan kata dengan kombinasi vokal (e-a) mengikut kategori suku kata dalam A18/S3

Pola	Kategori			
	SKB+SKB	SKB+SKT	SKT+SKB	SKT+SKT
Kombinasi vokal (e-a)	(0+0) سكر٢ segera-segera	(0+0) سرة serta	(1+0) جندرال Jenderal	(0+0) ڤلمبغ Palembang
	-	(1+0) مڠرجاكن mengerjakan	(0+0) دڠن dengan	(0+0) بركة berkat
	-	-	(0+0) تتڤ tetap	(0+0) يڠترسمڤه yang tersempah
	-	-	(0+0) انم enam	-
	-	-	(0+0) تله telah	-
	-	-	(0+0) سبب sebab	-
	-	-	(0+0) مڽرهكن menyerahkan	-
	-	-	(0+0) تتڤكن tetapkan	-
	-	-	(1+0) رضا redha	-
	-	-	(0+1) ميره merah	-

Merujuk kepada Jadual 4.287 didapati bahawa ejaan kata dengan kombinasi vokal (e-a) bagi kategori SKB+SKB menggunakan pola ejaan (0+0) dalam perkataan سكر٢ (segera-segera). Merujuk kepada kategori SKT+SKB, perkataan yang menggunakan pola (0+0) ialah دڠن (dengan), تتڤ (tetap), انم (enam), تله (telah), سبب (sebab), مڽرهكن (menyerahkan) dan تتڤكن (tetapkan) manakala perkataan yang dieja dengan pola (0+1) ialah ميره (merah). Dua perkataan lain dieja dengan pola (1+0) iaitu

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

جندرال (Jenderal) dan رضا (redha). Kategori SKB+SKT juga menggunakan pola (0+0) dalam perkataan سرة (serta) dan pola (1+0) dalam perkataan مڠرجاکن (mengerjakan) berbeza dengan kategori SKT+SKT yang menggunakan satu pola ejaan iaitu (0+0) dalam perkataan ڤلمبڠ (Palembang), برکة (berkat) dan يڠترسمڤه (yang tersempah).

Berdasarkan analisis dapat dirumuskan bahawa kategori SKB+SKB menggunakan Kaedah Tanpa Vokal (0+0), kategori SKB+SKT menggunakan Kaedah Tanpa Vokal (0+0) dan Kaedah Campuran (1+0) sama seperti kategori SKT+SKB manakala kategori SKT+SKT menggunakan Kaedah Tanpa Vokal (0+0). Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (e-a) ditunjukkan dalam Jadual 4.288:

Jadual 4.288 Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (e-a) mengikut kategori suku kata dalam A18/S3

Kategori	Huruf vokal pada suku kata akhir	Huruf vokal pada suku kata praakhir	Bilangan	Kaedah Ejaan
SKB+SKB	Tiada	Tiada	1	Kaedah Tanpa Vokal
		0+0		
SKB+SKT	Tiada	Tiada	1	Kaedah Tanpa Vokal
		0+0		
	Ada	Tiada	1	Kaedah Campuran
		1+0		
SKT+SKB	Tiada	Tiada	7	Kaedah Tanpa Vokal
		0+0		
	Ada	Tiada	1	Kaedah Campuran
		1+0		
	Tiada	Ada	1	Kaedah Campuran
		0+1		
SKT+SKT	Tiada	Tiada	3	Kaedah Tanpa Vokal
		0+0		

ii. Kombinasi vokal (e-i)

Ejaan kata dengan kombinasi vokal (e-i) dalam dwisuku dan trisuku yang ditemui dalam A18/S3 ditunjukkan dalam Jadual 4.289 dan rumusannya pula menerusi Jadual 4.290.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Jadual 4.289 Analisis ejaan kata dengan kombinasi vokal (e-i) mengikut kategori suku kata dalam A18/S3

Pola Kombinasi vokal (e-i)	Kategori SKB+SKB
	(1+0) سري seri (1+0) ممري memeri (1+0) ممبري memberi (1+0) كمفني kompeni

Jadual 4.289 merujuk kepada ejaan kata dengan kombinasi vokal (e-i) dalam A18/S3. Berdasarkan tersebut, satu pola ejaan ditemui bagi kategori SKB+SKB iaitu (1+0). Contoh perkataan yang dieja dengan pola tersebut ialah سري (seri), ممري (memeri), ممبري (memberi) dan كمفني (kompeni). Kaedah ejaan yang digunakan ialah Kaedah Campuran. Tiada contoh untuk kategori SKB+SKT, SKT+SKB dan SKT+SKT dalam A18/S3. Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (e-i) ditunjukkan dalam Jadual 4.290:

Jadual 4.290 Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (e-i) mengikut kategori suku kata dalam A18/S3

Kategori	Huruf vokal pada suku kata akhir	Huruf vokal pada suku kata praakhir	Bilangan	Kaedah Ejaan
SKB+SKB	Ada	Tiada 1+0	4	Kaedah Campuran
SKT+SKB SKB+SKT SKT+SKT	Tiada contoh			

iii. Kombinasi vokal (e-u)

Ejaan kata dengan kombinasi vokal (e-u) dalam dwisuku dan trisuku yang ditemui dalam A18/S3 ditunjukkan dalam Jadual 4.291 dan rumusannya pula menerusi Jadual 4.292.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Jadual 4.291 Analisis ejaan kata dengan kombinasi vokal (e-u) mengikut kategori suku kata dalam A18/S3

Pola	Kategori
Kombinasi vokal (e-u)	SKT+SKB (0+0) تڬه teguh

Jadual 4.291 menunjukkan satu pola ejaan bagi pola kombinasi vokal (e-u) yang ditemui dalam A18/S3 iaitu di bawah kategori SKT+SKB. Pola tersebut ialah (0+0) iaitu tiada penggunaan huruf vokal dalam ejaan perkataan tersebut. Contohnya dalam perkataan تڬه (teguh). Kaedah ejaan ini dikenali sebagai Kaedah Tanpa Vokal (0+0). Sementara itu, tiada contoh bagi kategori SKB+SKB, SKB+SKT dan SKT+SKT dalam A18/S3. Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (e-u) ditunjukkan dalam Jadual 4.292:

Jadual 4.292 Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (e-u) mengikut kategori suku kata dalam A18/S3

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Kategori	Huruf vokal pada suku kata akhir	Huruf vokal pada suku kata praakhir	Bilangan	Kaedah Ejaan
SKT+SKB	Tiada	Tiada	1	Kaedah Tanpa Vokal
		0+0		
SKB+SKB SKT+SKT SKB+SKT	Tiada contoh			

b. Pola 2: Pola kombinasi vokal (a-a), (a-i) dan (a-u)

i. Kombinasi vokal (a-a)

Ejaan kata dengan kombinasi vokal (a-a) dalam dwisuku dan trisuku yang ditemui dalam A18/S3 ditunjukkan dalam Jadual 4.293 dan rumusannya pula menerusi Jadual 4.294.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Jadual 4.293 Analisis ejaan kata dengan kombinasi vokal (a-a) mengikut kategori suku kata dalam A18/S3

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Pola	Kategori			
	SKB+SKB	SKB+SKT	SKT+SKB	SKT+SKT
	(0+0)	(0+0)	(0+0)	(0+0)
	بهو	تحت	اتس	محمد
	bahawa	tahta	atas	Muhammad
	(0+0)	(0+0)	(1+0)	(0+0)
	ڤرنيكأن	هرڬ	زمان	رعيه٢ث
	perniagaan	harga	zaman	rakyat-rakyatnya
	(0+0)		(0+1)	(0+0)
	كڤد	-	لاڤن	دتمبهكن
	kepada		lapan	ditambahkan
	(0+1)		(0+1)	
	راج	-	ساڠت	-
	raja		sangat	
	(0+0)		(0+1)	
	كرجأن	-	دالمڽ	-
	kerajaan		dalamnya	
	(0+1)		(0+0)	
	سكال	-	اكن	-
	segala		akan	
	(0+0)		(0+1)	
	ڤد	-	سراڤت٢	-
	pada		serapat-rapat	
	(1+0)		(0+0)	
Kombinasi vokal (a-a)	ڤداڽ	-	وعد	-
	padanya		wa'ad	
	(0+0)		(0+1)	-
	درڤد	-	دهارڤ	
	daripada		diharap	
	(0+1)		(0+0)	
	انتار	-	ڤڠهرڤن	-
	antara		pengharapan	
	(1+0)		(0+0)	
	اداڽ	-	صحبة	-
	adanya		sahabat	
	(0+0)			
	مک	-	-	-
	maka			
	(0+1)			
	تياد	-	-	-
	tiada			
	(0+1)			
	سڤاي	-	-	-
	supaya			
	(1+0)			
	مڠوسهاكن	-	-	-
	mengusahakan			
	(0+1)			
	لاد	-	-	-
	lada			

Jadual 4.293 menunjukkan bahawa ejaan kata dengan kombinasi vokal (a-a) bagi kategori SKB+SKB mempunyai tiga pola ejaan iaitu (0+0), (0+1) dan (1+0). Pola

(0+1) dan pola (0+0) banyak digunakan berbanding pola (1+0). Perkataan yang dieja dengan pola (0+0) ialah بهو (bahawa), ڤرنيكأن (perniagaan), كڤد (kepada), كرجأن (kerajaan), ڤد (pada), درڤد (daripada) dan مک (maka). Perkataan yang dieja dengan pola (0+1) pula ialah راج (raja), سكال (segala), انتار (antara), تياد (tiada), سڤاي (supaya) dan لاد (lada) manakala perkataan ڤداڤ (padanya), اداڠ (adanya) dan مڠوسهاكن (mengusahakan) dieja dengan pola (1+0).

Kategori SKB+SKT dieja dengan satu pola sahaja iaitu (0+0) manakala kategori SKT+SKB dieja dengan tiga pola ejaan iaitu (0+0), (0+1) dan (1+0) dengan kecenderungan ejaan lebih kepada pola (0+1) dan (0+0) berbanding pola (1+0). Contoh perkataan bagi kategori SKB+SKT dengan pola (0+0) ialah تحت (tahta) dan هرڬ (harga) manakala contoh bagi kategori SKT+SKB dengan pola yang sama ialah اتس (atas), اكن (akan), وعد (waad), ڤڠهرڤن (pengharapan) dan صحبة (sahabat). Perkataan lain dieja dengan Kaedah Campuran iaitu (0+1) dan (1+0). Seterusnya bagi kategori SKT+SKT, terdapat satu pola ejaan digunakan iaitu pola (0+0) menerusi perkataan محمد (Muhammad), رعيه٢ن (rakyat-rakyatnya) dan دتمبهكن (ditambahkan).

Berdasarkan analisis, kategori SKB+SKB menggunakan Kaedah Tanpa Vokal (0+0), dan Kaedah Campuran (0+1) dan (1+0), kategori SKB+SKT menggunakan Kaedah Tanpa Vokal (0+0), kategori SKT+SKB menggunakan Kaedah Tanpa Vokal (0+0) dan Kaedah Campuran (0+1) dan (1+0) manakala kategori SKT+SKT menggunakan Kaedah Tanpa Vokal (0+0). Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (a-a) ditunjukkan dalam Jadual 4.294:

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Jadual 4.294 Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (a-a) mengikut kategori suku kata dalam A18/S3

Kategori	Huruf vokal pada suku kata akhir	Huruf vokal pada suku kata praakhir	Bilangan	Kaedah Ejaan
SKB+SKB	Tiada	Tiada	7	Kaedah Tanpa Vokal
	0+0			
	Tiada	Ada	6	Kaedah Campuran
	0+1			
	Ada	Tiada	3	Kaedah Campuran
	1+0			
SKB+SKT	Tiada	Tiada	2	Kaedah Tanpa Vokal
	0+0			
SKT+SKB	Tiada	Tiada	5	Kaedah Tanpa Vokal
	0+0			
	Tiada	Ada	5	Kaedah Campuran
	0+1			
	Ada	Tiada	1	Kaedah Campuran
	1+0			
SKT+SKT	Tiada	Tiada	3	Kaedah Tanpa Vokal
	0+0			

ii. Kombinasi vokal (a-i)

Ejaan kata dengan kombinasi vokal (a-i) dalam dwisuku dan trisuku yang ditemui dalam A18/S3 ditunjukkan dalam Jadual 4.295 dan rumusannya pula menerusi Jadual 4.296.

Jadual 4.295 Analisis ejaan kata dengan kombinasi vokal (a-i) mengikut kategori suku kata dalam A18/S3

Pola	Kategori			
	SKB+SKB	SKB+SKT	SKT+SKB	SKT+SKT
Kombinasi vokal (a-i)	(1+1) هاري hari (0+1) لاڬ lagi	(0+0) ڤرجنجين perjanjian -	(0+1) رادن Radin (0+1) برکاسه ن berkasihan	(1+0) تقصير taksir -
	-	-	(0+1) متاخر mutakhir	-
	-	-	(1+0) يقين yakin (0+1) کلازمن kelaziman	-

Jadual 4.295 menunjukkan pola ejaan kata dengan kombinasi vokal (a-i) dalam A18/S3. Kategori SKB+SKB menggunakan pola ejaan (1+1) dan (0+1) manakala

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

kategori SKT+SKB menggunakan pola (1+0) dan (0+1). Perkataan di bawah kategori SKB+SKB yang menggunakan pola (1+1) ialah هاري (hari) manakala perkataan لاڬ (lagi) menggunakan pola (0+1). Kategori SKB+SKT dan kategori SKT+SKT masing-masing memperlihatkan satu pola ejaan sahaja iaitu (0+0) menerusi perkataan ڤرجنجين (perjanjian) dan (1+0) menerusi perkataan تقصير (taksir). Contoh bagi kategori SKT+SKB yang ditemui dengan pola (1+0) ialah رادن (Radin), برکاسه ن (berkasihan), متاخر (mutakhir) dan کلازمن (kelaziman) manakala contoh bagi perkataan dengan pola (0+1) ialah يقين (yakin).

Berdasarkan analisis dapat dirumuskan bahawa kategori SKB+SKB menggunakan Kaedah Campuran (0+1) dan Kaedah Vokal (1+1), kategori SKB+SKT menggunakan Kaedah Tanpa Vokal (0+0), kategori SKT+SKB menggunakan Kaedah Campuran (0+1) dan (1+0) manakala kategori SKT+SKT menggunakan Kaedah Campuran (1+0). Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (a-i) dapat dilihat dalam Jadual 4.296:

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Jadual 4.296 Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (a-i) mengikut kategori suku kata dalam A18/S3

Kategori	Huruf vokal pada suku kata akhir	Huruf vokal pada suku kata praakhir	Bilangan	Kaedah Ejaan
SKB+SKB	Tiada	Ada	1	Kaedah Campuran
	0+1			
	Ada	Ada	1	Kaedah Vokal
	1+1			
SKB+SKT	Tiada	Tiada	1	Kaedah Tanpa Vokal
	0+0			
SKT+SKB	Tiada	Ada	4	Kaedah Campuran
	0+1			
	Ada	Tiada	1	Kaedah Campuran
	1+0			
SKT+SKT	Ada	Tiada	1	Kaedah Campuran
	1+0			

ii. Kombinasi vokal (a-u)

Ejaan kata dengan kombinasi vokal (a-u) dalam dwisuku dan trisuku yang ditemui dalam A18/S3 ditunjukkan dalam Jadual 4.297 dan rumusannya pula menerusi Jadual 4.298.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Jadual 4.297 Analisis ejaan kata dengan kombinasi vokal (a-u) mengikut kategori suku kata dalam A18/S3

	Kategori			
	SKB+SKB	SKB+SKT	SKT+SKB	SKT+SKT
Pola Kombinasi vokal (a-u)	(1+1) تاهو tahu	(0+0) ڤربنتون perbantuan	(1+0) كورندور gurnadur	(1+0) يڠترمكتوب yang termaktub
	(1+1) راتو ratu	-	(1+0) ڬوندور gunadur	-
		-	(0+1) تاهن tahun	-
	-	-	(0+1) راتس ratus	-
	-	-	(0+1) يڠڤاتت yang patut	-
	-	-	(0+1) ماسقث masuknya	-

Merujuk kepada Jadual 4.297, ejaan kata dengan kombinasi vokal (a-u) ditemui dalam semua kategori yang dikaji. Bagi kategori SKB+SKB, pola yang digunakan ialah (1+1), kategori SKB+SKT menggunakan pola (0+0), kategori SKT+SKB pula memperlihatkan tiga pola ejaan iaitu (0+0), (0+1) dan (1+0) dan kategori SKT+SKT dieja dengan pola (1+0). Tiada contoh bagi kategori SKB+SKT dalam penulisan A18/S3. Bagi kategori SKB+SKB, contoh perkataan yang ditemui ialah تاهو (tahu) dan راتو (ratu). Kedua-duanya menggunakan pola ejaan (1+1). Contoh bagi kategori SKB+SKT ialah ڤربنتون (perbantuan) dan contoh bagi kategori SKT+SKT ialah يڠترمكتوب (yang termaktub). Tidak ketinggalan contoh yang ditemui bagi kategori SKT+SKB iaitu كورندور (gurnadur) dan ڬوندور (gunadur) yang dieja dengan pola (1+0) manakala perkataan تاهن (tahun), راتس (ratus), يڠڤاتت (yang patut) dan ماسقث (masuknya) dieja dengan pola (0+1).

Secara keseluruhannya dapat dirumuskan bahawa kategori SKB+SKB menggunakan Kaedah Vokal (1+1), kategori SKB+SKT menggunakan Kaedah Tanpa

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Vokal (0+0), kategori SKT+SKB menggunakan Kaedah Campuran (0+1) dan (1+0) manakala kategori SKT+SKT menggunakan Kaedah Campuran (1+0). Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (a-u) ditunjukkan dalam Jadual 4.298:

Jadual 4.298 Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (a-u) mengikut kategori suku kata dalam A18/S3

Kategori	Huruf vokal pada suku kata akhir	Huruf vokal pada suku kata praakhir	Bilangan	Kaedah Ejaan
SKB+SKB	Ada	Ada	2	Kaedah Vokal
	1+1			
SKT+SKB	Tiada	Ada	4	Kaedah Campuran
	0+1			
	Ada	Tiada	2	Kaedah Campuran
	1+0			
	Tiada	Tiada	1	Kaedah Tanpa Vokal
SKB+SKT	0+0			
SKT+SKT	Ada	Tiada	1	Kaedah Campuran
	1+0			

c. Pola 3: Kombinasi vokal (u-a), (u-i) dan (u-u)

i. Kombinasi vokal (u-a)

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Ejaan kata dengan kombinasi vokal (u-a) dalam dwisuku dan trisuku yang ditemui dalam A18/S3 ditunjukkan dalam Jadual 4.299 dan rumusannya pula menerusi Jadual 4.300.

Jadual 4.299 Analisis ejaan kata dengan kombinasi vokal (u-a) mengikut kategori suku kata dalam A18/S3

Pola	Kategori		
	SKB+SKB	SKT+SKB	SKT+SKT
Kombinasi vokal (u-a)	(0+0) قادک paduka	(0+1) سورة surat	(1+0) سلطان sultan
	(0+1) ڤول pula	(0+1) دجوال dijual	(0+0) سجملة sejumlah
	(0+0) دو dua	(0+1) كورڠ kurang	-
	(0+1) سوک suka	(0+1) سوسه susah	-
	(0+0) كسكأن kesukaan	(0+1) اورڠ orang	-
	(0+0) جو	(0+1) بولن	-

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

...sambungan

jua	bulan (0+1)	-	
-	سوده sudah	-	

Merujuk kepada Jadual 4.299, ejaan kata dengan kombinasi vokal (u-a) di bawah kategori SKB+SKB dieja dengan dua pola iaitu (0+0) dan (0+1) dengan kekerapan ejaan lebih menggunakan pola pertama. Contoh perkataan dengan pola ejaan (0+0) ialah ڤادک (paduka), دو (dua), کسکأن (kesukaan) dan جو (jua). Dua perkataan lain iaitu ڤول (pula) dan سوک (suka) dieja dengan pola (0+1). Kategori SKT+SKB memperlihatkan pola ejaan yang sama digunakan iaitu (0+0). Contohnya dapat dilihat dalam perkataan سورة (surat), دجوال (dijual), کورڠ (kurang), سوسه (susah), اورڠ (orang), بولن (bulan) dan سوده (sudah). Analisis turut menunjukkan dua pola ejaan digunakan bagi mengeja kata dengan kombinasi vokal (u-a) di bawah kategori SKT+SKT iaitu (0+0) dan (1+0). Contoh perkataan bagi pola (0+0) ialah سجملة (sejumlah) manakala contoh perkataan bagi pola (1+0) ialah سلطان (sultan). Tiada contoh bagi kategori SKB+SKT dalam A18/S3.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Berdasarkan analisis dapat dirumuskan bahawa kategori SKB+SKB menggunakan Kaedah Tanpa Vokal (0+0) dan Kaedah Campuran (0+1), kategori SKT+SKB menggunakan Kaedah Campuran (0+1), kategori SKT+SKT menggunakan Kaedah Tanpa Vokal (0+0) dan Kaedah Campuran (1+0). Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (u-a) ditunjukkan dalam Jadual 4.300:

Jadual 4.300 Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (u-a) mengikut kategori suku kata dalam A18/S3

Kategori	Huruf vokal pada suku kata akhir	Huruf vokal pada suku kata praakhir	Bilangan	Kaedah Ejaan
SKB+SKB	Tiada (0+0)	Tiada	4	Kaedah Tanpa Vokal
	Tiada (0+1)	Ada	2	Kaedah Campuran
SKT+SKB	Tiada (0+1)	Ada	7	Kaedah Campuran
SKT+SKT	Tiada (0+0)	Tiada	1	Kaedah Tanpa Vokal
	Ada	Tiada	1	Kaedah Campuran

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

...sambungan

		1+0
SKB+SKT	Tiada contoh	

ii. Kombinasi vokal (u-i)

Ejaan kata dengan kombinasi vokal (u-i) dalam dwisuku dan trisuku yang ditemui dalam A18/S3 ditunjukkan dalam Jadual 4.301 dan rumusannya pula menerusi Jadual 4.302.

Jadual 4.301 Analisis ejaan kata dengan kombinasi vokal (u-i) mengikut kategori suku kata dalam A18/S3

Pola	Kategori	
	SKT+SKB	SKT+SKT
Kombinasi vokal (u-i)	(0+1) قوته putih (0+1) يغبوله yang boleh (0+1) اقتوبر Oktober	(1+1) بهاءالدين Bahaudin - -

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Jadual 4.301 menunjukkan pola ejaan kata dengan kombinasi vokal (u-i) dalam A18/S3. Contoh yang ditemui adalah bagi kategori SKT+SKB dan SKT+SKT. Pola ejaan bagi kategori SKT+SKB ialah (0+1) menerusi perkataan قوته (putih), يغبوله (yang boleh) dan اقتوبر (Oktober) dan pola ejaan bagi kategori SKT+SKT ialah (1+1) menerusi perkataan بهاءالدين (Bahaudin). Tiada contoh bagi kategori SKB+SKB dan SKB+SKT dalam A18/S3. Secara keseluruhannya dapat dirumuskan bahawa kategori SKT+SKB menggunakan Kaedah Campuran (0+1) manakala kategori SKT+SKT menggunakan Kaedah Vokal (1+1). Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (u-i) ditunjukkan dalam Jadual 4.302:

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Jadual 4.302 Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (u-i) mengikut kategori suku kata dalam A18/S3

Kategori	Huruf vokal pada suku kata akhir	Huruf vokal pada suku kata praakhir	Bilangan	Kaedah Ejaan
SKT+SKB	Tiada	Ada	3	Kaedah Campuran
		0+1		
SKT+SKT	Ada	Ada	1	Kaedah Vokal
		1+1		
SKB+SKB SKB+SKT	Tiada contoh			

iii. Kombinasi vokal (u-u)

Ejaan kata dengan kombinasi vokal (u-u) dalam dwisuku dan trisuku yang ditemui dalam A18/S3 ditunjukkan dalam Jadual 4.303 dan rumusannya pula menerusi Jadual 4.304.

Jadual 4.303 Analisis ejaan kata dengan kombinasi vokal (u-u) mengikut kategori suku kata dalam A18/S3

Pola	Kategori	
	SKT+SKB	SKT+SKT
Kombinasi vokal (u-u)	(0+1) دڤوهنكن dipohonkan (0+1) ڤوله puluh (0+1) توجه tujuh	(0+0) سڠڬهڽ sungguhnya - -

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Jadual 4.303 menunjukkan dapatan bagi kata dengan kombinasi vokal (u-u) dalam A18/S3. Contoh yang ditemui adalah bagi kategori SKT+SKB dan SKT+SKT. Kedua-dua kategori memperlihatkan satu pola ejaan sahaja iaitu (0+1) bagi SKT+SKB dan (0+0) bagi SKT+SKT. Contoh perkataan bagi kategori SKT+SKB ialah دڤوهنكن (dipohonkan), ڤوله (puluh) dan توجه (tujuh) manakala contoh perkataan bagi kategori SKT+SKT ialah سڠڬهڽ (sungguhnya). Tiada contoh bagi kategori SKB+SKB dan SKB+SKT dalam A18/S3.

Secara keseluruhannya dapat dirumuskan bahawa kategori SKT+SKB menggunakan Kaedah Campuran (0+1) manakala kategori SKT+SKT menggunakan

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Kaedah Tanpa Vokal (0+0). Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (u-u) ditunjukkan dalam Jadual 4.304:

Jadual 4.304 Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (u-u) mengikut kategori suku kata dalam A18/S3

Kategori	Huruf vokal pada suku kata akhir	Huruf vokal pada suku kata praakhir	Bilangan	Kaedah Ejaan
SKT+SKB	Tiada	Ada	3	Kaedah Campuran
		0+1		
SKT+SKT	Tiada	Tiada	1	Kaedah Tanpa Vokal
		0+0		
SKB+SKB SKB+SKT	Tiada contoh			

Pola 4: Pola kombinasi vokal (i-a), (i-i) dan (i-u)

i. Kombinasi vokal (i-a)

Ejaan kata dengan kombinasi vokal (i-a) dalam dwisuku dan trisuku yang ditemui dalam A18/S3 ditunjukkan dalam Jadual 4.305 dan rumusannya pula menerusi Jadual 4.306.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Jadual 4.305 Analisis ejaan kata dengan kombinasi vokal (i-a) mengikut kategori suku kata dalam A18/S3

Pola	Kategori			
	SKB+SKB	SKB+SKT	SKT+SKB	SKT+SKT
Kombinasi vokal (i-a)	(1+0) اندیا India	(0+0) هڠک hingga	(0+1) صیحت sihat	(1+0) اخلاص ikhlas
	(1+0) ممبهکیاکن membahagiakan	-	(0+1) ڤیهق pihak	(0+0) تڠکل tinggal
	(0+1) استمیو istimewa	-	(0+0) تیڤ۲ tiap-tiap	-
	(0+0) اي ia	-	(0+0) سکلین sekalian	-
	(0+1) تریم terima	-	(0+0) ملهت melihat	-
	(0+1) تیک tiga	-	(0+1) منیتهکن menitahkan	-
	-	-	(0+1) ڤیهقڽ pihaknya	-

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

...sambungan

-	-	(0+0) كمدين kemudian	-

Merujuk kepada Jadual 4.305, ejaan kata dengan kombinasi vokal (i-a) di bawah kategori SKB+SKB mempunyai tiga pola ejaan iaitu (0+0), (0+1) dan (1+0) manakala kategori SKT+SKB mempunyai dua pola ejaan (0+0) dan (0+1). Bagi kategori SKB+SKT, satu pola ejaan iaitu (0+0) dan dua pola ejaan bagi SKT+SKT iaitu (0+0) dan (1+0).

Secara terperinci contoh perkataan di bawah kategori SKB+SKB dengan pola (0+0) ialah اي (ia). Contoh bagi pola (0+1) ialah استميو (istimewa), تريم (terima) dan تيڬ (tiga) manakala contoh perkataan bagi pola (1+0) ialah انديا (India), ممبهكياكن (membahagiakan), تريم (terima) dan تيڬ (tiga). Bagi kategori SKB+SKT pula perkataan yang ditemui dengan pola (0+0) ialah هڠڬ (hingga) manakala bagi kategori SKT+SKB, perkataan yang ditemui bagi pola (0+0) ialah تيڤ٢ (tiap-tiap), سكليڽ (sekalian), ملهت (melihat) dan كمدين (kemudian). Contoh bagi pola (0+1) pula ialah صيحت (sihat), ڤيهق (pihak), منيتهكن (menitahkan) dan ڤيهقڽ (pihaknya). Seterusnya bagi kategori SKT+SKT, perkataan yang ditemui ialah تڠكل (tinggal) dengan pola (0+0) dan اخلاص (ikhlas) dengan pola (1+0).

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Secara keseluruhannya dapat dirumuskan bahawa kategori SKB+SKB menggunakan Kaedah Tanpa Vokal (0+0) dan Kaedah Campuran (0+1) dan (1+0), kategori SKB+SKT menggunakan Kaedah Tanpa Vokal (0+0), kategori SKT+SKB menggunakan Kaedah Tanpa Vokal (0+0) dan Kaedah Campuran (0+1) manakala kategori SKT+SKT menggunakan Kaedah Tanpa Vokal (0+0) dan Kaedah Campuran (1+0). Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (i-a) ditunjukkan dalam Jadual 4.306:

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4504832 pustaka_tbainun Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah Pustaka TBainun pthupsi

Jadual 4.306 Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (i-a) mengikut kategori suku kata dalam A18/S3

Kategori	Huruf vokal pada suku kata akhir	Huruf vokal pada suku kata praakhir	Bilangan	Kaedah Ejaan
SKB+SKB	Tiada	Tiada	1	Kaedah Tanpa Vokal
	0+0			
	Tiada	Ada	3	Kaedah Campuran
	0+1			
	Ada	Tiada	2	Kaedah Campuran
	1+0			
SKB+SKT	Tiada	Tiada	1	Kaedah Tanpa Vokal
	0+0			
SKT+SKB	Tiada	Tiada	4	Kaedah Tanpa Vokal
	0+0			
	Tiada	Ada	4	Kaedah Campuran
	0+1			
SKT+SKT	Tiada	Tiada	1	Kaedah Tanpa Vokal
	0+0			
	Ada	Tiada	1	Kaedah Campuran
	1+0			

ii. Kombinasi vokal (i-i)

Ejaan kata dengan kombinasi vokal (i-i) dalam dwisuku dan trisuku yang ditemui dalam A18/S3 ditunjukkan dalam Jadual 4.307 dan rumusannya pula menerusi Jadual 4.308.

05-4504832 pustaka_tbainun.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah Pustaka TBainun pthupsi

Jadual 4.307 Analisis ejaan kata dengan kombinasi vokal (i-i) mengikut kategori suku kata dalam A18/S3

Pola	Kategori	
	SKB+SKB	SKT+SKB
Kombinasi vokal (i-i)	(0+1) اين ini (0+1) سندیرڽ sendirinya (1+1) دیریڽ dirinya	(1+1) بركيريم berkirim - -

Jadual 4.307 menunjukkan ejaan kata dengan kombinasi vokal (i-i) di bawah kategori SKB+SKB mempunyai dua pola ejaan iaitu (0+1) dan (1+1) manakala di bawah kategori SKT+SKB pula mempunyai satu pola ejaan iaitu (1+1). Contoh perkataan yang ditemui dengan pola (0+1) bagi kategori SKB+SKB ialah اين (ini), سندیرڽ (sendirinya) manakala perkataan دیریڽ (dirinya) pula dieja dengan pola (1+1).

05-4504832 pustaka_tbainun.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah Pustaka TBainun pthupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Seterusnya dapatan menunjukkan perkataan برکیریم (berkirim) di bawah kategori SKT+SKB dieja dengan pola (1+1). Tiada contoh bagi SKB+SKT dan SKT+SKT dalam A18/S3.

Secara keseluruhannya dapat dirumuskan bahawa kategori SKB+SKB menggunakan Kaedah Campuran (0+1) dan Kaedah Vokal (1+1) manakala kategori SKT+SKB menggunakan Kaedah Vokal (1+1). Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (i-i) ditunjukkan dalam Jadual 4.308:

Jadual 4.308 Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (i-i) mengikut kategori suku kata dalam A18/S3

Kategori	Huruf vokal pada suku kata akhir	Huruf vokal pada suku kata praakhir	Bilangan	Kaedah Ejaan
SKB+SKB	Tiada	Ada	2	Kaedah Campuran
	0+1			
	Ada	Ada	1	Kaedah Vokal
	1+1			
	Ada	Ada	1	Kaedah Vokal
	1+1			
SKT+SKB SKB+SKT SKT+SKT	Tiada contoh			

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

iii. Kombinasi vokal (i-u)

Ejaan kata dengan kombinasi vokal (i-u) dalam dwisuku dan trisuku yang ditemui dalam A18/S3 ditunjukkan dalam Jadual 4.309 dan rumusannya pula menerusi Jadual 4.310.

Jadual 4.309 Analisis ejaan kata dengan kombinasi vokal (i-u) mengikut kategori suku kata dalam A18/S3

Pola	Kategori
Kombinasi vokal (i-u)	SKB+SKB (0+1) ايت itu (0+1) سريب seribu

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Dapatan analisis bagi ejaan kata dengan kombinasi vokal (i-u) yang ditunjukkan dalam Jadual 4.309 menunjukkan satu pola ejaan sahaja yang ditemui di bawah kategori SKB+SKB iaitu (0+1) menerusi perkataan ايت (itu) dan سريب (seribu). Dapatan tersebut menunjukkan kaedah yang digunakan ialah Kaedah Campuran (0+1). Tiada contoh bagi kategori SKT+SKB, SKB+SKT dan SKT+SKT dalam A18/S3. Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (i-u) ditunjukkan dalam Jadual 4.310:

Jadual 4.310 Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (i-u) mengikut kategori suku kata dalam A18/S3

Kategori	Huruf vokal pada suku kata akhir	Huruf vokal pada suku kata praakhir	Bilangan	Kaedah Ejaan
SKB+SKB	Tiada	Ada	2	Kaedah Campuran
		0+1		
SKB+SKT	Tiada contoh			
SKT+SKB				
SKT+SKT				

e. Pola 5: Pola kombinasi diftong ai (ai), (e-ai), (a-ai), (i-ai), (u-ai) dan (o-ai)

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Ejaan kata dengan kombinasi diftong (ai) dalam dwisuku kata dan trisuku kata yang ditemui dalam A18/S3 ditunjukkan dalam Jadual 4.311 dan rumusannya pula menerusi Jadual 4.312.

Jadual 4.311 Analisis ejaan kata dengan kombinasi diftong (ai) mengikut kategori suku kata dalam A18/S3

Pola	Kategori	
Kombinasi vokal	SKD+SKB	SKD+SKT
ai	-	-
e-ai	-	-
a-ai	(0) سبڬيلاڬ sebagai lagi	(0) هندي handai (0) مڽمڤيكن menyampaikan
i-ai	-	-

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Merujuk kepada Jadual 4.311, pola ejaan kata dengan kombinasi diftong (ai) tidak menggunakan huruf vokal *alif* dan *ya*. Tiga contoh perkataan yang ditemui ialah سبکیلاک (sebagai lagi), هندي (handai) dan مپمڤیکن (menyampaikan). Sementara itu tiada contoh bagi kategori SKB+SKD dan SKT+SKD dalam A18/S3. Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi diftong (ai) ditunjukkan dalam Jadual 4.312:

Jadual 4.312 Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi diftong (ai) mengikut kategori suku kata dalam A18/S3

Pola kombinasi diftong (ai) dalam suku kata	SKD+SKB	SKD+SKT
	Huruf vokal dalam kombinasi diftong (ai)	
ai	Tiada contoh	Tiada contoh
e-ai	Tiada contoh	Tiada contoh
a-ai	(0) Tiada huruf vokal	(0) Tiada huruf vokal (0) Tiada huruf vokal
i-ai	Tiada contoh	Tiada contoh
u-ai	Tiada contoh	Tiada contoh
o-ai	Tiada contoh	Tiada contoh

f. Pola 6: Pola kombinasi diftong au (au), (e-au), (a-au), (i-au) dan (u-au)

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Ejaan kata dengan kombinasi diftong (au) dalam dwisuku dan trisuku yang ditemui dalam A18/S3 ditunjukkan dalam Jadual 4.313 dan rumusannya pula menerusi Jadual 4.314.

Jadual 4.313 Analisis ejaan kata dengan kombinasi diftong (au) mengikut kategori suku kata dalam A18/S3

Pola Kombinasi vokal	Kategori SKT+SKD
au	(0) دولت daulat (0) تولنڤ taulannya
e-au	-
a-au	-
i-au	-
u-au	-

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Merujuk Jadual 4.313, diftong *au* juga dieja tanpa menggunakan huruf vokal *alif* dan *wau*. Pola ini dapat diperhatikan daripada dua contoh berikut دولت (daulat) dan تولنپ (taulannya). Tiada contoh bagi pola ejaan diftong *au* ditemui untuk kategori SKB+SKD, SKD+SKB dan SKD+SKT dalam A18/S3. Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi diftong (au) dalam A18/S3 ditunjukkan dalam Jadual 4.314:

Jadual 4.314 Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi diftong (au) mengikut kategori suku kata dalam A18/S3

Pola kombinasi diftong (au) dalam suku kata	SKT+SKD Huruf vokal dalam kombinasi diftong (au)
au	(0) Tiada huruf vokal (0) Tiada huruf vokal
e-au	Tiada contoh
a-au	Tiada contoh
i-au	Tiada contoh
u-au	Tiada contoh

g. Pola 7: Pola kombinasi diftong oi (oi), (a-oi), (i-oi) dan (o-oi)

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Diftong *oi* tidak ditemui dalam penulisan A18/S3.

h. Pola 8: Pola ekasuku (e), (a), (i) dan (u/o)

Pola ekasuku dianalisis menerusi empat kategori huruf vokal iaitu e, a, i dan u/o. Ejaan bagi ekasuku yang ditemui dalam A18/S3 ditunjukkan dalam Jadual 4.315 dan rumusannya pula menerusi Jadual 4.316.

Jadual 4.315 Analisis ejaan pola ekasuku kata mengikut kategori huruf vokal dalam A18/S3

Pola Ekasuku	Kategori			
	e	a	i	u/o
	-	(1) دان dan	-	-
	-	(0) فن Van	-	-
	-	(0) يڠ yang	-	-

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Merujuk Jadual 4.315, pola ejaan bagi ekasuku terbahagi kepada dua iaitu tanpa huruf vokal dan dengan huruf vokal. Ejaan tersebut adalah mengikut Ejaan Lazim seperti ejaan perkataan يڠ (yang) yang dieja tanpa huruf vokal *alif*. Perkataan فن (Van) yang merupakan nama orang dieja tanpa huruf vokal *alif* bagi melambangkan fonem /a/. Rumusan analisis pola ejaan ekasuku yang ditemui dalam A18/S3 ditunjukkan dalam Jadual 4.316:

Jadual 4.316 Kaedah ejaan Jawi ekasuku mengikut kategori huruf vokal dalam A18/S3

Kategori ekasuku	Huruf vokal dalam ekasuku
e	Tiada contoh
a	(0) Tiada huruf vokal (1) Ada huruf vokal alif
i	Tiada contoh
u/o	Tiada contoh

4.9.2 Analisis penggunaan huruf gubalan Melayu

Menerusi analisis terhadap A18/S3, dapatan menunjukkan bahawa empat huruf gubalan telah digunakan iaitu huruf ڽ (*nya*), ڠ (*nga*), ڤ (*pa*), ڬ (*ga*). Huruf ڠ (*nga*) dan ڬ (*ga*) telah digunakan secara tekal manakala huruf چ (*ca*) tidak ditemui dalam A18/S3. Penggunaan huruf-huruf gubalan berserta contoh dibincangkan dalam bahagian seterusnya.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

i. Huruf ڽ (*nya*)

Ada dua lambang *nya* yang digunakan dalam A18/S3 iaitu bertitik tiga di atas (ڽ) dan bertitik tiga di bawah (ڤ). Contoh bagi lambang *nya* bertitik tiga di atas (ڽ) adalah seperti dalam Jadual 4.317:

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Jadual 4.317 Perkataan yang mengandungi huruf *nya* bertitik tiga di atas dalam A18/S3

Perkataan yang mengandungi huruf *nya* bertitik tiga di atas dalam A18/S3		
رعيه٢ڽ	اداڽ	اتسڽ
(rakyat-rakyatnya)	(adanya)	(atasnya)
ديريڽ	سنديرڽ	سڠڬهڽ
(dirinya)	(sendirinya)	(sungguhnya)
ماسقڽ	ڤيهقڽ	مڽورة
(masaknya)	(pihaknya)	(menyuruh)

Contoh bagi lambang *nya* bertitik tiga di bawah (پ) pula adalah seperti senarai di dalam Jadual 4.318:

Jadual 4.318 Perkataan yang mengandungi huruf *nya* bertitik tiga di bawah dalam A18/S3

Perkataan yang mengandungi huruf *nya* bertitik tiga di bawah dalam A18/S3	
تولنپ	مپمڤيكن
(taulannya)	(menyampaikan)
دالمپ	ڤداپ
(dalamnya)	(padanya)
اداپ	
(adanya)	

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

ii. Huruf چ (*ca*)

Merujuk kepada A18/S3, tiada contoh perkataan yang mengandungi huruf *ca* ditemui dalam bahan tersebut.

iii. Huruf ڠ (*nga*)

Huruf *nga* dengan lambang bertitik tiga di atas (ڠ) telah digunakan secara tekal dalam A18/S3. Perbezaan hanya pada bentuk lambang ketika berada di tengah perkataan dengan ketika berada di hujung perkataan. Contohnya dapat diperhatikan dalam Jadual 4.319:

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Jadual 4.319 Perkataan yang mengandungi huruf *nga* bertitik tiga di atas dalam A18/S3

Perkataan yang mengandungi huruf *nga* bertitik tiga di atas dalam A18/S3			
ڤلمبغ (Palembang)	يغترڬغ (yang teregang)	يغبوله (yang boleh)	تغڬل (tinggal)
هغڬ (hingga)	دغن (dengan)	يغ (yang)	ساغت (sangat)
مغرجاكن (mengerjakan)	يغترمكتوب (yang termaktub)	دغن (dengan)	ڤغهرڤن (pengharapan)
يغتون (yang tuan)	سغڬهڽ (sungguhnya)	كورغ (kurang)	يغترسمڤه (yang tersempah)
يغڤاتت (yang patut)	مغوسهاكن (mengusahakan)		

iv. Huruf ڤ (*pa*)

Merujuk kepada contoh yang ditemui, lambang bertitik tiga di atas (ڤ) digunakan bagi huruf *pa* manakala lambang bertitik satu di atas (ف) digunakan bagi huruf *fa*. Contoh perkataan berhuruf *pa* tiga titik di atas (ڤ) yang ditemui dalam A18/S3 disenaraikan dalam Jadual 4.320:

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Jadual 4.320 Perkataan yang mengandungi huruf *pa* bertitik tiga di atas dalam A18/S3

Perkataan yang mengandungi huruf *pa* bertitik tiga di atas dalam A18/S3			
كڤد (kepada)	ڤولە (puluh)	ڤلمبغ (Palembang)	ميمڤيكن (menyampaikan)
ڤد (pada)	ڤيهق (pihak)	كمڤني (kompeni)	تيڤ٢ (tiap-tiap)
درڤد (daripada)	لاڤن (lapan)	سراڤت٢ (serapat-rapat)	ڤوته (putih)
ڤرنيكأن (perniagaan)	ڤنّه (penah)	يغترسمڤه (yang tersempah)	يغترڬغ (yang teregang)
ڤربنتون (perbantuan)	ڤغهرڤن (pengharapan)	تنڤكن (tetapkan)	دهارڤ (diharap)
ڤرجنجين (perjanjian)	ڤيكل (pikul)	ڤادك (Paduka)	دڤوهنكن (dipohonkan)
يغڤاتت (yang patut)	ڤول (pula)	سڤاي (supaya)	تتڤ (tetap)

iv. Huruf ف (*fa*)

Seperti yang telah dibincangkan sebelum ini, huruf *fa* (ف) telah digunakan bagi melambangkan huruf /f/. Di samping itu lambang tersebut juga digunakan bagi huruf

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

/v/. Contoh bagi lambang (ف) adalah seperti perkataan yang ditunjukkan dalam Jadual 4.321:

Jadual 4.321 Perkataan yang mengandungi huruf *fa* untuk fonem /*f*/ dalam A18/S3

Perkataan yang mengandungi huruf *fa* dalam A18/S3
عافية ('afiat)

Manakala contoh penggunaan lambang (ف) bagi /v/ ditunjukkan dalam Jadual 4.322:

Jadual 4.322 Perkataan yang mengandungi huruf *fa* untuk fonem /v/ dalam A18/S3

Perkataan yang mengandungi huruf *fa* untuk fonem /v/ dalam A18/S3
فن (van)

vi. Huruf ڬ (*ga*)

Analisis menunjukkan lambang bertitik satu di atas (ڬ) telah digunakan bagi huruf *ga* dalam A18/S3. Contoh penggunaan huruf *ga* bertitik satu di atas (ڬ) disenaraikan dalam Jadual 4.323:

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Jadual 4.323 Perkataan yang mengandungi huruf *ga* bertitik satu di atas dalam A18/S3

Perkataan yang mengandungi huruf *ga* bertitik satu di atas dalam A18/S3		
تگه (teguh)	سبگيلاگ (sebagai lagi)	يڠترگڠ (yang teregang)
سڠگهڽ (sungguhnya)	هرگ٢ (harga-harga)	هڠگ (hingga)
تيگ (tiga)	گوندور (Gurnadur)	سگر٢ (segera-segera)
لاگ (lagi)		

4.9.3 Analisis penggunaan tanda diakritik

Analisis menunjukkan tidak terdapat penggunaan tanda diakritik dalam penulisan A18/S3.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

4.9.4 Analisis ejaan kata ganda

Merujuk kepada dapatan analisis, didapati tidak ada perbezaan dalam mengeja kata ganda pengulangan penuh dan kata ganda pengulangan separa. Kedua-dua jenis kata ganda ini dieja secara menggandakan keseluruhan kata dan mengunakan angka dua Arab (٢) di hujung perkataan. Contohnya ditunjukkan dalam Jadual 4.324:

Jadual 4.324 Ejaan kata ganda menggunakan angka dua Arab dalam A18/S3

Ejaan kata ganda menggunakan angka dua Arab dalam A17/S3	
رعية٢ث	هرگ٢
(rakyat-rakyatnya)	(harga-harga)
برکسه٢ن	سراڤت٢
(berkasih-kasihan)	(serapat-rapat)
سگر ٢	تيڤ٢
(segera-segera)	(tiap-tiap)

4.9.5 Analisis ejaan perkataan pinjaman Arab

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Bahan A18/S3 masih menggunakan ejaan pinjaman Arab walaupun bilangannya tidak banyak. Terdapat beberapa contoh perkataan dan ayat daripada bahasa Arab yang digunakan dan dikekalkan ejaannya dalam A18/S3. Contohnya seperti dalam Jadual 4.325:

Jadual 4.325 Perkataan pinjaman daripada Arab dalam A18/S3

Perkataan pinjaman daripada bahasa Arab dalam A18/S3		
اخلاص	تمت الكلامبالخير	محمد
(ikhlas)	(tamat al-kalam bilkhair)	(Muhammad)
وبعده	رضا	صحبة
(waba'dahu)	(redha)	(sahabat)
سورة	بهاءالدين	تحت
(surat)	(Bahauddin)	(tahta)
صيحت	عافية	دولت
(sihat)	('afiat)	(daulat)
بركة	رعية	سلطان
(berkat)	(rakyat)	(sultan)
متاخر	يغترمكتوب	رضا
(mutakhir)	(yang termaktub)	(redha)
تقصير	وعد	
(taksir)	(waad)	

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

4.9.6 Analisis ejaan berangkai

Perkataan 'yang' dan 'sebagai' dieja bersambung dengan perkataan selepasnya. Berdasarkan analisis, ejaan berangkai digunakan dalam A18/S3 apabila didahului oleh dua perkataan tersebut. Contoh perkataan ditunjukkan dalam Jadual 4.326:

Jadual 4.326 Perkataan ejaan berangkai dalam A18/S3

Perkataan ejaan berangkai dalam A18/S3		
يغبوله (yang boleh)	يغترسمڤه (yang tersempah)	يغترمكتوب (yang termaktub)
يغتون (yang tuan)	سبكيلاڬ (sebagai lagi)	يغڤاتت (yang patut)
يغتركڠ (yang teregang)		

4.10 A18/S4: SURAT SULTAN SULAIMAN KEPADA G. J. WILLEM ARNOLD ALTING (1792 M)

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

4.10.1 Analisis pola ejaan

a. Pola 1: Pola kombinasi vokal (e-a), (e-i) dan (e-u)

i. Kombinasi vokal (e-a)

Ejaan kata dengan kombinasi vokal (e-a) dalam dwisuku dan trisuku yang ditemui dalam A18/S4 ditunjukkan dalam Jadual 4.327 dan rumusannya pula menerusi Jadual 4.328.

Jadual 4.327 Analisis ejaan kata dengan kombinasi vokal (e-a) mengikut kategori suku kata dalam A18/S4

Pola	Kategori		
	SKB+SKB	SKB+SKT	SKT+SKB
Kombinasi vokal (e-a)	(0+0) كارن karena	(0+0) سرت serta	(1+0) جندرال jenderal
	-	-	(0+0) telah
	-	-	(0+0) دغن dengan

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

...sambungan

-	-	(0+0) بلس belas
-	-	(0+0) برت berat
-	-	(0+0) ستغه setengah
-	-	(0+0) امس emas
-	-	(0+0) انم enam
-	-	(0+0) بسر besar
-	-	(0+0) كريضأن keredhaannya

Jadual 4.327 menunjukkan ejaan kata dengan kombinasi vokal (e-a) bagi kategori SKB+SKB, SKB+SKT dan SKT+SKB. Analisis menunjukkan terdapat satu pola ejaan bagi SKB+SKB dan SKB+SKT iaitu (0+0) dan dua pola ejaan bagi SKT+SKB iaitu (0+0) dan (1+0). Pola ejaan (0+0) lebih banyak digunakan ketika mengeja pola (e-a) bagi kategori SKT+SKB. Tiada contoh bagi SKT+SKT dalam A18/S4. Berdasarkan analisis dapat disimpulkan bahawa pola ejaan kata dengan kombinasi vokal (e-a) bagi kategori SKB+SKB (كارن/karena), SKB+SKT (سرت/serta) dan SKT+SKB (تله/telah, دغن/dengan, بلس/belas, برت/berat, ستغه/setengah, امس/emas, انم/enam, بسر/besar, dan كريضأن/keredaan) menggunakan Kaedah Tanpa Vokal (0+0). Walau bagaimanapun, pengecualian pada perkataan جندرال (Jenderal) dalam kategori SKT+SKB yang menggunakan huruf vokal pada suku kata akhir (1+0).

Berdasarkan analisis, dapat dirumuskan bahawa kategori SKB+SKB, kategori SKB+SKT dan kategori SKT+SKB menggunakan Kaedah Tanpa Vokal (0+0). Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (e-a) ditunjukkan dalam Jadual 4.328.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Jadual 4.328 Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (e-a) mengikut kategori suku kata dalam A18/S4

Kategori	Huruf vokal pada suku kata akhir	Huruf vokal pada suku kata praakhir	Bilangan	Kaedah Ejaan
SKB+SKB	Tiada 0+0	Tiada	1	Kaedah Tanpa Vokal
SKB+SKT	Tiada 0+0	Tiada	1	Kaedah Tanpa Vokal
SKT+SKB	Tiada 0+0	Tiada	9	Kaedah Tanpa Vokal
	Ada 1+0	Tiada	1	Kaedah Campuran
SKT+SKT	Tiada contoh			

ii. Kombinasi vokal (e-i)

Ejaan kata dengan kombinasi vokal (e-i) dalam dwisuku dan trisuku yang ditemui dalam A18/S4 ditunjukkan dalam Jadual 4.329 dan rumusannya pula menerusi Jadual 4.330.

Jadual 4.329 Analisis ejaan kata dengan kombinasi vokal (e-i) mengikut kategori suku kata dalam A18/S4

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Pola	Kategori		
	SKB+SKB	SKT+SKB	SKT+SKT
Kombinasi vokal e-i	(1+0) سري Seri	(0+0) سكفغ sekeping	(0+0) جرنه jernih
	(1+0) ممبري memberi	(0+0) لبه lebih	-
	(1+0) كمفني kompeni	-	-

Jadual 4.329 menunjukkan ejaan kata dengan kombinasi vokal (e-i) mengikut kategori suku kata iaitu SKB+SKB, SKT+SKB dan SKT+SKT. Analisis menunjukkan terdapat satu pola ejaan untuk kategori SKB+SKB iaitu (1+0), satu pola ejaan untuk SKT+SKB iaitu (0+0) dan satu pola ejaan untuk SKT+SKT iaitu (0+0). Contoh perkataan yang ditemui bagi pola SKB+SKB ialah سري (Seri), ممبري (memberi), dan كمفني (kompeni). Bagi kategori SKT+SKB pula perkataan yang ditemui ialah

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

سکفغ (sekeping) dan لبه (lebih) sementara bagi kategori SKT+SKT pula ialah جرنه (jernih).

Berdasarkan dapatan ini kombinasi vokal (e-i) di bawah kategori SKB+SKB didapati menggunakan Kaedah Campuran (0+1) manakala kategori lain iaitu SKT+SKB dan SKT+SKT menggunakan Kaedah Tanpa Vokal (0+0). Tiada contoh bagi kategori SKT+SKB dalam A18/S4. Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (e-i) ditunjukkan dalam Jadual 4.330:

Jadual 4.330 Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (e-i) mengikut kategori suku kata dalam A18/S4

Kategori	Huruf vokal pada suku kata akhir	Huruf vokal pada suku kata praakhir	Bilangan	Kaedah Ejaan
SKB+SKB	Ada	Tiada	3	Kaedah Campuran
	1+0			
SKT+SKB	Tiada	Tiada	2	Kaedah Tanpa Vokal
	0+0			
SKT+SKT	Tiada	Tiada	1	Kaedah Tanpa Vokal
	0+0			
SKB+SKT	Tiada contoh			

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

iii. Kombinasi vokal (e-u)

Ejaan kata dengan kombinasi vokal (e-u) dalam dwisuku dan trisuku yang ditemui dalam A18/S4 ditunjukkan dalam Jadual 4.331 dan rumusannya pula menerusi Jadual 4.332.

Jadual 4.331 Analisis ejaan kata dengan kombinasi vokal (e-u) mengikut kategori suku kata dalam A18/S4

Pola	Kategori	
	SKB+SKT	SKT+SKB
Kombinasi vokal (e-u/o)	(1+0) تمفو tempo	(1+0) ترسبوت tersebut

Jadual 4.331 menunjukkan ejaan kata dengan kombinasi vokal (e-u) dalam A18/S4. Analisis menunjukkan pola ejaan untuk kategori SKB+SKT ialah (1+0) sama seperti pola ejaan untuk SKT+SKB iaitu menggunakan Kaedah Campuran. Hal ini dapat dilihat dalam contoh perkataan yang ditemui iaitu تمفو (tempo) dan ترسبوت

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

(tersebut). Tiada contoh bagi kategori SKB+SKB, SKT+SKT dalam A18/S4. Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (e-u) ditunjukkan dalam Jadual 4.332:

Jadual 4.332 Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (e-u) mengikut kategori suku kata dalam A18/S4

Kategori	Huruf vokal pada suku kata	Huruf vokal pada suku kata	Bilangan	Kaedah Ejaan
SKB+SKT	Ada 1+0	Tiada	1	Kaedah Campuran
SKT+SKB	Ada 1+0	Tiada	1	Kaedah Campuran
SKB+SKB SKT+SKT	Tiada contoh			

b. Pola 2: Pola kombinasi vokal (a-a), (a-i) dan (a-u)

i. Kombinasi vokal (a-a)

Ejaan kata dengan kombinasi vokal (a-a) dalam dwisuku dan trisuku yang ditemui dalam A18/S4 ditunjukkan dalam Jadual 4.333 dan rumusannya pula menerusi Jadual 4.334.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Jadual 4.333 Analisis ejaan kata dengan kombinasi vokal (a-a) mengikut kategori suku kata dalam A18/S4

Pola	Kategori			
	SKB+SKB	SKB+SKT	SKT+SKB	SKT+SKT
Kombinasi vokal (a-a)	(0+0) بهو bahawa (0+0) اد ada (0+1) چكروال cakrawala (0+0) كفد kepada (0+1) بجقسان bijaksana (0+0) فد pada (0+0) درڤد	(0+0) تند tanda (1+0) هرڬاڤ harganya - - - -	(0+0) اكن akan (0+0) صحبت sahabat (0+1) دباير dibayar (0+1) مالم malam (0+0) اتس atas (1+1) دالمڽ dalamnya (0+1) تاڠن	(0+0) فنجڠ panjang (1+0) شهدان syahdan (0+0) بنجر Banjar (0+0) ورقت ورقه warkah (0+0) صحلت sakhlat - -

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

…sambungan

daripada		tangan	
(0+0)		(0+1)	
مک	-	داسرڠ	-
maka		dasarnya	
(1+0)		(0+1)	
اداڠ	-	فاسڠ	-
adanya		pasang	
(0+0)		(0+1)	
فد	-	داتڠ	-
pada		datang	
(1+0)		(0+1)	
اداله	-	سکارڠ	-
adalah		sekarang	
(0+1)		(0+0)	
ببراف	-	وعد	-
beberapa		wa'ad	
(0+1)		(0+0)	
سام	-	فصل	-
sama		fasal	
(0+1)		(0+1)	
سفرکار	-	دباوه	-
seperkara		di bawah	
(0+1)		(0+1)	
تتکال	-	تاڠن	-
tatkala		tangan	
(1+0)		(0+1)	
بچراکن	-	هاڠ	-
bicarakan		hanya	
(1+1)		(0+1)	
بيچارا	-	سلامت	-
bicara		selamat	
(0+1)		(0+1)	
کات		باڤق	-
kata		banyak	
(0+1)		(0+1)	
تياد	-	علامت	-
tiada		alamat	
(1+0)		(1+0)	
لماڠ	-	کادان	-
lamanya		keadaan	
(0+1)		(0+1)	
نسچاي	-	جاهت	-
nescaya		jahat	
(0+0)		(1+0)	
سڬل	-	رمضان	-
segala		Ramadhan	
(0+1)		(0+1)	
کنچان	-	دافت	-
kencana		dapat	
(0+1)		(0+1)	
ثلاث	-	ماسق	-
Selasa		masak	
(1+0)			
هرڬاڤ	-	-	-
harganya			

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Jadual 4.333 menunjukkan ejaan kata dengan kombinasi vokal (a-a) dalam A18/S4. Kategori SKB+SKB mempunyai empat pola ejaan iaitu (0+0), (0+1), (1+0) dan (1+1). Pola ejaan yang paling banyak digunakan ialah (0+1) diikuti (0+0). Jika diperhatikan perkataan yang dieja dengan Kaedah Tanpa Vokal adalah perkataan yang kebanyakan diklasifikasikan sebagai Ejaan Tradisi. Perkataan tersebut ialah اد (ada), كفد (kepada), فد (pada), درڤد (daripada) dan مک (maka). Pola ejaan (1+0) pula digunakan bagi kategori SKB+SKB yang mempunyai imbuhan akhiran. Contohnya ialah بچراکن (bicarakan), اداڽ (adanya), لماڽ (lamanya) dan هرڬاڤ (harganya). Kategori SKB+SKT pula menggunakan Kaedah Tanpa Vokal berdasarkan pola ejaan (0+0) dalam perkataan تند (tanda). Seterusnya dapatan menunjukkan terdapat empat pola ejaan bagi kategori SKT+SKB iaitu (0+0), (0+1), (1+0) dan (1+1) dengan pola ketiga iaitu penggunaan huruf vokal pada suku kata pertama/praakhir paling banyak digunakan dalam ejaan tersebut. Pola ejaan (0+0) bagi kategori SKT+SKB ini digunakan bagi mengeja perkataan yang berasal dari Bahasa Arab seperti صحبت (sahabat), وعد (wa'ad), فصل (fasal) dan mengeja suku kata terbuka di awal perkataan seperti اکن (akan) dan اتس (atas). Bagi kategori SKT+SKT pula, Kaedah Tanpa Vokal digunakan berdasarkan pola ejaan (0+0) kecuali pada perkataan شهدان (syahdan) yang menggunakan pola (1+0) iaitu penggunaan huruf vokal pada suku kata kedua.

Dapatan menunjukkan, kategori SKB+SKB menggunakan Kaedah Tanpa Vokal (0+0), Kaedah Campuran (0+1) dan (1+0) dan Kaedah Vokal (1+1), kategori SKB+SKT menggunakan Kaedah Tanpa Vokal (0+0) dan Kaedah Campuran (1+0), kategori SKT+SKB menggunakan Kaedah Tanpa Vokal (0+0) dan Kaedah Campuran (1+0) dan (0+1) dan Kaedah Vokal (1+1) manakala kategori SKT+SKT menggunakan Kaedah Tanpa Vokal (0+0) dan Kaedah Campuran (1+0). Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (a-a) ditunjukkan dalam Jadual 4.334:

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Jadual 4.334 Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (a-a) mengikut kategori suku kata dalam A18/S4

Kategori	Huruf vokal pada suku kata akhir	Huruf vokal pada suku kata praakhir	Bilangan	Kaedah Ejaan
SKB+SKB	Tiada 0+0	Tiada	8	Kaedah Tanpa Vokal
	Tiada 0+1	Ada	12	Kaedah Campuran
	Ada 1+0	Tiada	5	Kaedah Campuran
	Ada 1+1	Ada	1	Kaedah Vokal
SKB+SKT	Tiada 0+0	Tiada	1	Kaedah Tanpa Vokal
	Ada 1+0	Tiada	1	Kaedah Campuran
SKT+SKB	Tiada 0+0	Tiada	5	Kaedah Tanpa Vokal
	Ada 1+0	Tiada	2	Kaedah Campuran
	Tiada 0+1	Ada	16	Kaedah Campuran
	Ada 1+1	Ada	1	Kaedah Vokal
SKT+SKT	Tiada 0+0	Tiada	4	Kaedah Tanpa Vokal
	Tiada 1+0	Ada	1	Kaedah Campuran

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

ii. Kombinasi vokal (a-i)

Ejaan kata dengan kombinasi vokal (a-i) dalam dwisuku dan trisuku yang ditemui dalam A18/S4 ditunjukkan dalam Jadual 4.335 dan rumusannya pula menerusi Jadual 4.336.

Jadual 4.335 Analisis ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (a-i) mengikut kategori suku kata dalam A18/S4

Pola	Kategori		
	SKB+SKB	SKB+SKT	SKT+SKB
Kombinasi vokal (a-i)	(0+1) سلاڬ selagi	(0+0) فرجنجان perjanjian	(0+1) كاسه kasih
	(0+1) تتاف tetapi	-	(0+1) عارف ‘arif
	(0+1) هاتى hati	-	(0+0) عافيت ‘afiat

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

...sambungan

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

(1+1)		(0+1)
هاري	-	رادن
hari		Radin
(1+1)		(0+1)
منچاري	-	بايک
mencari		baik
(0+0)		(0+1)
در	-	ظاهر
dari		zahir
(0+0)		(1+1)
كمفني	-	فاسير
kompani		pasir

Jadual 4.335 menunjukkan ejaan kata dengan kombinasi vokal (a-i) bagi kategori SKB+SKB dan SKT+SKB dalam A18/S4. Kategori SKB+SKB menggunakan Kaedah Campuran dengan pola ejaan (0+1) dalam perkataan سلاک (selagi), تتاف (tetapi), dan هات (hati), Kaedah Vokal (1+1) dalam perkataan هاري (hari) dan منچاري (mencari) dan Kaedah Tanpa Vokal (0+0) dalam perkataan در (dari) dan كمفني (kompani). Bagi kategori SKB+SKT, kaedah yang digunakan ialah Kaedah Tanpa Vokal (0+0) dalam perkataan فرجنجان/ فرجنجأن (perjanjian) dan bagi SKT+SKB pula kaedah yang digunakan ialah Kaedah Campuran dengan pola (0+0) diikuti Kaedah Vokal (1+1) dan Kaedah Campuran (0+1) seperti yang dipamerkan dalam Jadual 4.335 di atas. Tiada contoh bagi kategori SKT+SKT dalam A18/S4. Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (a-i) ditunjukkan dalam Jadual 4.336:

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Jadual 4.336 Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (a-i) mengikut kategori suku kata dalam A18/S4

Kategori	Huruf vokal pada suku kata akhir		Huruf vokal pada suku kata praakhir	Bilangan	Kaedah Ejaan
SKB+SKB	Tiada	0+0	Tiada	2	Kaedah Tanpa Vokal
	Tiada	0+1	Ada	3	Kaedah Campuran
	Ada	1+1	Ada	2	Kaedah Vokal
SKB+SKT	Tiada	0+0	Tiada	1	Kaedah Tanpa Vokal
SKT+SKB	Tiada	0+0	Tiada	1	Kaedah Tanpa Vokal
	Tiada	0+1	Ada	5	Kaedah Campuran
	Ada	1+1	Ada	1	Kaedah Vokal
SKT+SKT	Tiada contoh				

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

iii. Kombinasi vokal (a-u)

Ejaan kata dengan kombinasi vokal (a-u) dalam dwisuku dan trisuku yang ditemui dalam A18/S4 ditunjukkan dalam Jadual 4.337 dan rumusannya pula menerusi Jadual 4.338.

Jadual 4.337 Analisis ejaan kata dengan kombinasi vokal (a-u) mengikut kategori suku kata dalam A18/S4

Pola	Kategori			
	SKB+SKB	SKB+SKT	SKT+SKB	SKT+SKT
Kombinasi vokal (a-u)	(1+1) سکايو sekayu	(1+0) تڠکو tangku	(0+1) راتس ratus	(1+0) معلوم maklum
	(0+1) ماو mau	-	(1+0) ڬورندور gurnadur	(1+0) برمقصود bermaksud
	(1+1) ساتو satu	-	(0+1) تاره taruh	-
	(0+1) بهار baharu	-	(0+1) ماسق masuk	-
	(0+1) سوات suatu	-	(0+1) تاهن tahun	-
	(1+1) سفاروڽ separunya	-	-	-

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Merujuk Jadual 4.337, ejaan bagi perkataan berkombinasi vokal (a-u) di bawah kategori SKB+SKB dieja menggunakan pola (0+1) dan (1+1). Seperti yang telah dibincangkan sebelumnya, perkataan yang mengandungi suku kata terbuka dan berimbuhan akhiran dieja dengan huruf vokal sebelum imbuhan tersebut سفاروڽ (separunya). Perkataan lain yang menggunakan pola (1+1) ialah ساتو (satu) manakala perkataan yang menggunakan pola (0+1) ialah ماو (mahu), بهار (baharu), dan سوات (suatu). Kategori SKB+SKT pula menggunakan pola ejaan (1+0) manakala kategori SKT+SKB dieja dengan menggunakan pola (0+1) menerusi perkataan تڠکو (tangku). Hanya satu perkataan SKT+SKB yang dieja dengan dengan pola (0+1) iaitu ڬورندور (Gurnadur). Perkataan-perkataan lain iaitu راتس (ratus), تاره (taruh), ماسق (masuk) dan تاهن (tahun). Kategori SKT+SKT juga menggunakan Kaedah Campuran dengan

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

huruf vokal pada suku kata akhir (1+0). Hal ini dapat dilihat pada ejaan perkataan معلوم (maklum) dan برمقصود (bermaksud).

Berdasarkan dapatan ini dapat dirumuskan bahawa kategori SKB+SKB menggunakan Kaedah Vokal (1+1), dan Kaedah Campuran (0+1), kategori SKB+SKT menggunakan Kaedah Campuran (1+0), kategori SKT+SKB menggunakan Kaedah Campuran (1+0) an (0+1) manakala SKT+SKT menggunakan Kaedah Campuran (1+0). Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (a-u) ditunjukkan dalam Jadual 4.338:

Jadual 4.338 Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (a-u) mengikut kategori suku kata dalam A18/S4

Kategori	Huruf vokal pada suku kata akhir	Huruf vokal pada suku kata praakhir	Bilangan	Kaedah Ejaan
SKB+SKB	Tiada	Ada	3	Kaedah Campuran
	0+1			
	Ada	Ada	3	Kaedah Vokal
	1+1			
SKB+SKT	Ada	Tiada	1	Kaedah Campuran
	1+0			
SKT+SKB	Tiada	Ada	4	Kaedah Campuran
	0+1			
	Ada	Tiada	1	Kaedah Campuran
	1+0			
SKT+SKT	Ada	Tiada	2	Kaedah Campuran
	1+0			

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

c. Pola 3: Pola kombinasi vokal (u-a), (u-i) dan (u-u)

i. Kombinasi vokal (u-a)

Ejaan kata dengan kombinasi vokal (u-a) dalam dwisuku dan trisuku yang ditemui dalam A18/S4 ditunjukkan dalam Jadual 4.339 dan rumusannya pula menerusi Jadual 4.340.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Jadual 4.339 Analisis ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (u-a) mengikut kategori suku kata dalam A18/S4

Pola	Kategori		
	SKB+SKB	SKT+SKB	SKT+SKT
Kombinasi vokal (u-a)	(0+0) كسكأن kesukaan (0+0) دو dua (0+0) فادک paduka (0+1) جوک juga (0+1) كوت kota (1+1) توكا toga -	(0+1) سورة surat (0+1) دجوال dijual (0+1) كورڠ kurang (0+1) سوسه susah (0+1) اورڠ orang (0+1) بولن bulan (0+1) سوده sudah	(1+0) سلطان sultan - - - - -

Merujuk kepada Jadual 4.339 pola ejaan bagi kata dengan kombinasi vokal (u-a) di bawah kategori SKB+SKB ialah (0+0) menerusi perkataan كسكأن (kesukaan), دو (dua) dan فادک (paduka), (0+1) menerusi perkataan dan جوک (juga) dan كوت (kota) dan (1+1) menerusi perkataan توكا (toga). Dapatan ini menunjukkan bahawa perkataan di dalam kategori ini dieja mengikut tiga pola iaitu Kaedah Tanpa Vokal (0+0), Kaedah Vokal (1+1) dan Kaedah Campuran (0+1). Berbeza dengan kategori SKB+SKB, kategori SKT+SKB lebih tekal pola ejaannya kerana semua contoh yang ditemui mempunyai pola ejaan (0+1) iaitu menggunakan huruf vokal pada suku kata praakhir. Pola ini dapat dilihat dalam ejaan perkataan سورة (surat), دجوال (dijual), كورڠ (kurang), سوسه (susah), اورڠ (orang), بولن (bulan). Kategori SKT+SKT pula menggunakan huruf vokal pada suku kata akhir (1+0) dalam ejaan perkataan سلطان (sultan). Sementara itu tiada contoh bagi kategori SKB+SKT dalam A18/S4.

Dapatan di atas menunjukkan bahawa kategori SKB+SKB menggunakan Kaedah Tanpa Vokal (0+0), Kaedah Vokal (1+0) dan Kaedah Campuran (0+1), dan

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

kategori SKT+SKT menggunakan Kaedah Campuran (1+0). Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (u-a) ditunjukkan dalam Jadual 4.340:

Jadual 4.340 Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (u-a) mengikut kategori suku kata dalam A18/S4

Kategori	Huruf vokal pada suku kata akhir	Huruf vokal pada suku kata praakhir	Bilangan	Kaedah Ejaan
SKB+SKB	Tiada	Tiada	3	Kaedah Tanpa Vokal
	0+0			
	Tiada	Ada	2	Kaedah Campuran
	0+1			
	Ada	Ada	1	Kaedah Vokal
	1+1			
SKT+SKB	Tiada	Ada	7	Kaedah Campuran
	0+1			
SKT+SKT	Ada	Tiada	1	Kaedah Campuran
	1+0			
SKB+SKT	Tiada contoh			

ii. Kombinasi vokal (u-i)

Ejaan kata dengan kombinasi vokal (u-i) dalam dwisuku dan trisuku yang ditemui dalam A18/S4 ditunjukkan dalam Jadual 4.341 dan rumusannya pula menerusi Jadual 4.342.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Jadual 4.341 Analisis ejaan kata dengan kombinasi vokal (u-i) mengikut kategori suku kata dalam A18/S4

Pola	Kategori	
	SKB+SKB	SKT+SKB
Kombinasi vokal (u-i)	(1+1) دچوري dicuri	(0+1) كونڠ kuning

Merujuk kepada Jadual 4.341, ejaan kata dengan kombinasi vokal (u-i) bagi kategori SKB+SKB menggunakan pola (1+1) menerusi perkataan دچوري (dicuri) manakala kategori SKT+SKB menggunakan pola (0+1). Contohnya perkataan كونڠ (kuning). Tiada contoh bagi kategori SKB+SKT dan SKT+SKT dalam A18/S4. Berdasarkan analisis dapat dirumuskan bahawa kategori SKB+SKB menggunakan Kaedah Vokal (1+1) manakala kategori SKT+SKB menggunakan Kaedah Campuran (0+1). Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (u-i) ditunjukkan dalam Jadual 4.342:

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Jadual 4.342 Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (u-i) mengikut kategori suku kata dalam A18/S4

Kategori	Huruf vokal pada suku kata akhir	Huruf vokal pada suku kata praakhir	Bilangan	Kaedah Ejaan
SKB+SKB	Ada 1+1	Ada	1	Kaedah Vokal
SKT+SKB	Tiada 0+1	Ada	1	Kaedah Campuran
SKB+SKT SKT+SKT	Tiada contoh			

iii. Kombinasi vokal (u-u)

Ejaan kata dengan kombinasi vokal (u-u) dalam dwisuku dan trisuku yang ditemui dalam A18/S4 ditunjukkan dalam Jadual 4.343 dan rumusannya pula menerusi Jadual 4.344.

Jadual 4.343 Analisis ejaan kata dengan kombinasi vokal (u-u) mengikut kategori suku kata dalam A18/S4

Pola	Kategori		
	SKB+SKB	SKB+SKT	SKT+SKB
Kombinasi vokal (u-u)	(1+1) كوبو kubu	(1+0) بلدرو beludru	(0+1) دفوهنكن dipohonkan
	(0+1) سسوک sesuku	-	(0+0) عمر umur
	-	-	(0+1) كتوجه ketujuh
	-	-	(0+1) مموڠت memungut
	-	-	(0+1) فوكل pukul
	-	-	(0+1) فوله puluh

Jadual 4.343 menunjukkan ejaan kata dengan kombinasi vokal (u-u) dalam A18/S4. Dapatan menunjukkan kategori SKB+SKB menggunakan pola (0+1) menerusi perkataan سسوک (sesuku) dan pola (1+1) menerusi perkataan كوبو (kubu). Kategori SKB+SKT juga menggunakan pola (1+0) menerusi perkataan بلدرو (beludru) dan kategori SKT+SKB menggunakan pola (0+1) kecuali pada perkataan عمر (umur)

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

yang dieja dengan pola (0+0) kerana mengikut ejaan asal bahasa Arab. Perkataan yang menggunakan pola (0+0) ialah دفوهنكن (dipohonkan), كتوجه (ketujuh), مموغت (memungut), فوكل (pukul) dan فوله (puluh). Tiada contoh bagi SKT+SKT dalam A18/S4.

Berdasarkan analisis dapat dirumuskan bahawa kategori SKB+SKB menggunakan Kaedah Campuran (0+1) dan Kaedah Vokal (1+1), kategori SKB+SKT menggunakan Kaedah Campuran (1+0) manakala kategori SKT+SKB menggunakan Kaedah Tanpa Vokal (0+0). Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (u-u) ditunjukkan dalam Jadual 4.344.

Jadual 4.344 Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (u-u) mengikut kategori suku kata dalam A18/S4

Kategori	Huruf vokal pada suku kata akhir	Huruf vokal pada suku kata praakhir	Bilangan	Kaedah Ejaan
SKB+SKB	Tiada	Ada	1	Kaedah Campuran
		0+1		
	Ada	Ada	1	Kaedah Vokal
		1+1		
SKB+SKT	Ada	Tiada	1	Kaedah Campuran
		1+0		
SKT+SKB	Tiada	Tiada	1	Kaedah Tanpa Vokal
		0+0		
	Tiada	Ada	5	Kaedah Campuran
		0+1		
SKT+SKT	Tiada contoh			

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

d. Pola 4: Pola kombinasi vokal (i-a), (i-i) dan (i-u)

i. Kombinasi vokal (i-a)

Ejaan kata dengan kombinasi vokal (i-a) dalam dwisuku dan trisuku yang ditemui dalam A18/S4 ditunjukkan dalam Jadual 4.345 dan rumusannya pula menerusi Jadual 4.346.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Jadual 4.345 Analisis ejaan kata dengan kombinasi vokal (i-a) mengikut kategori suku kata dalam A18/S4

Pola	Kategori			
	SKB+SKB	SKB+SKT	SKT+SKB	SKT+SKT
Kombinasi vokal (i-a)	(1+1) كيراڻ kiranya	(0+0) منت minta	(1+0) ريال rial	(1+0) الاخلاص al-ikhlas
	(0+1) كيت kita	-	(0+0) تيف٢ tiap-tiap	(0+0) هجرة hijrah
	(1+0) انديا India	-	(0+1) سمبيلن sembilan	(0+0) انتن intan
	(1+1) منريما menerima	-	(0+0) سيڠ siang	-
	(0+1) تريم terima	-	(1+0) قراط qirat	-
	(1+0) دياڻ dianya	-	(0+0) دمكين demikian	-
	(0+1) ليم lima	-	(0+0) كمدين kemudian	-

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Merujuk Jadual 4.345, ejaan kata dengan kombinasi vokal (i-a) menggunakan dua pola ejaan iaitu (1+0) dan (0+1). Perkataan yang menerima imbuhan *nya* akan menggunakan huruf vokal *alif* sebelum imbuhan tersebut. Contohnya, perkataan تريم (terima) dieja dengan pola (0+1) tetapi apabila berimbuhan "me" (منريما) dieja dengan pola (1+1). Begitu juga dengan perkataan كيراڻ (kiranya), dan دياڻ (dianya) yang dieja menggunakan pola (1+0) kerana imbuhan *nya*. Perkataan yang dieja dengan pola (1+0) pula ialah انديا (India) dan بيا٢ (bia-bia). Kategori SKB+SKT pula menggunakan pola ejaan (0+0) dalam perkataan منت (minta) manakala kategori SKT+SKB mempunyai tiga pola ejaan iaitu (0+0), (0+1) dan (1+0) dengan kebanyakan perkataan menggunakan pola (0+0). Salah satu perkataan iaitu *perjanjian* dieja dengan dua bentuk ejaan iaitu tanpa huruf *hamzah* (فرجنجان) dan dengan huruf *hamzah* (فرجنجأن). Sementara itu perkataan ريال (rial) dieja dengan pola ejaan (1+0) kerana mengikut ejaan Bahasa Arab. Contoh perkataan di bawah kategori SKT+SKT iaitu الاخلاص (ikhlas) juga dieja dengan pola (1+0) dan هجرة (hijrah) dieja dengan

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

pola (0+0) kerana mengikut ejaan bahasa Arab. Perkataan lain yang dieja dengan pola (0+0) ialah انتن (intan).

Berdasarkan analisis, kategori SKB+SKB menggunakan Kaedah Tanpa Vokal (0+0), Kaedah Vokal (1+1) dan Kaedah Campuran (1+0) dan (0+1), kategori SKB+SKT menggunakan Kaedah Tanpa Vokal (0+0) dan Kaedah Campuran (0+1) dan (1+0) manakala kategori SKT+SKT menggunakan Kaedah Tanpa Vokal (0+0) dan Kaedah Campuran (1+0). Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (i-a) ditunjukkan dalam Jadual 4.346:

Jadual 4.346 Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (i-a) mengikut kategori suku kata dalam A18/S4

Kategori	Huruf vokal pada suku kata akhir	Huruf vokal pada suku kata praakhir	Bilangan	Kaedah Ejaan
SKB+SKB	Tiada	Tiada	1	Kaedah Tanpa Vokal
	0+0			
	Ada	Tiada	3	Kaedah Campuran
	1+0			
	Tiada	Ada	3	Kaedah Campuran
	0+1			
	Ada	Ada	2	Kaedah Vokal
	1+1			
SKB+SKT	Tiada	Tiada	1	Kaedah Tanpa Vokal
	0+0			
SKT+SKB	Tiada	Tiada	4	Kaedah Tanpa Vokal
	0+0			
	Tiada	Ada	1	Kaedah Campuran
	0+1			
	Ada	Tiada	2	Kaedah Campuran
	1+0			
SKT+SKT	Tiada	Tiada	2	Kaedah Tanpa Vokal
	0+0			
	Ada	Tiada	1	Kaedah Campuran
	1+0			

ii. Kombinasi vokal (i-i)

Ejaan kata dengan kombinasi vokal (i-i) dalam dwisuku dan trisuku yang ditemui dalam A18/S4 ditunjukkan dalam Jadual 4.347 dan rumusannya pula menerusi Jadual 4.348.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Jadual 4.347 Analisis ejaan kata dengan kombinasi vokal (i-i) mengikut kategori suku kata dalam A18/S4

Pola	Kategori	
	SKB+SKB	SKT+SKB
Kombinasi vokal (i-i)	(0+1) اين ini	(0+1) برکيرم berkirim
	(0+1) بيج biji	(0+1) سديکت sedikit

Merujuk kepada Jadual 4.347, ejaan bagi perkataan berkombinasi vokal (i-i) bagi kategori SKB+SKB dan SKT+SKB dieja menggunakan pola (0+1). Contohnya dapat dilihat dalam perkataan اين (ini), بيج (biji), برکيرم (berkirim), dan سديکت (sedikit). Pola ejaan bagi kategori lain tidak dapat dipastikan kerana tiada contoh bagi kategori SKB+SKT dan SKT+SKT dalam A18/S4. Berdasarkan analisis kategori SKB+SKB dan kategori SKT+SKB menggunakan Kaedah Campuran (0+1). Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (i-i) ditunjukkan dalam Jadual 4.348:

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Jadual 4.348 Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (i-i) mengikut kategori suku kata dalam A18/S4

Kategori	Huruf vokal pada suku kata akhir	Huruf vokal pada suku kata praakhir	Bilangan	Kaedah Ejaan
SKB+SKB	Tiada 0+1	Ada	2	Kaedah Campuran
SKT+SKB	Tiada 0+1	Ada	2	Kaedah Campuran
SKB+SKT SKT+SKT	Tiada contoh			

iii. Kombinasi vokal (i-u)

Ejaan kata dengan kombinasi vokal (i-u) dalam dwisuku dan trisuku yang ditemui dalam A18/S4 ditunjukkan dalam Jadual 4.349 dan rumusannya pula menerusi Jadual 4.350.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Jadual 4.349 Analisis ejaan kata dengan kombinasi vokal (i-u) mengikut kategori suku kata dalam A18/S4

Pola	Kategori
Kombinasi vokal (i-u)	SKB+SKB (0+1) ايت itu (0+1) يائيت iaitu (0+1) سريب seribu

Merujuk kepada Jadual 4.349, perkataan dengan kombinasi vokal (i-u) bagi kategori SKB+SKB. Pola ejaan yang digunakan ialah (0+1) menerusi perkataan ايت (itu), يائيت (iaitu) dan سريب (seribu). Tiada contoh bagi kategori SKT+SKB, SKB+SKT dan SKT+SKT dalam A18/S4. Berdasarkan analisis, kategori SKB+SKB menggunakan Kaedah Campuran (0+1). Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (i-u) ditunjukkan dalam Jadual 4.350:

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Jadual 4.350 Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (i-u) mengikut kategori suku kata dalam A18/S4

Kategori	Huruf vokal pada suku kata akhir	Huruf vokal pada suku kata praakhir	Bilangan	Kaedah Ejaan
SKB+SKB	Tiada	Ada	3	Kaedah Campuran
	0+1			
SKB+SKT SKT+SKB SKT+SKT	Tiada contoh			

e. Pola 5: Pola kombinasi diftong ai (ai), (e-ai), (a-ai), (i-ai), (u-ai) dan (o-ai)

Ejaan kata dengan kombinasi diftong (ai) dalam dwisuku dan trisuku yang ditemui dalam A18/S4 ditunjukkan dalam Jadual 4.351 dan rumusannya pula menerusi Jadual 4.352.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Jadual 4.351 Analisis ejaan kata dengan kombinasi diftong (ai) mengikut kategori suku kata dalam A18/S4

Pola Kombinasi diftong	Kategori	
	SKD+SKB	SKD+SKT
ai	-	-
e-ai	-	-
a-ai	(0+1) سباكي sebagai (1+0) بڬيمان bagaimana	(0+0) ميمفيكن menyampaikan -
i-ai	-	-
u-ai	(0+1) چوكي cukai	-
o-ai	-	-

Merujuk kepada Jadual 4.351, didapati bahawa kombinasi diftong (ai) dieja tanpa menggunakan huruf vokal *alif* dan *ya* bagi bunyi *ai*. Contoh yang ditemui adalah bagi kategori SKD+SKB (سباكي/sebagai, بڬيمان/bagaimana, چوكي/cukai) dan bagi kategori SKD+SKT ialah ميمفيكن (menyampaikan). Berdasarkan analisis, kombinasi diftong *ai* tidak menggunakan huruf vokal *alif* dan *ya* dalam mengeja mengeja bunyi diftong tersebut. Tiada contoh bagi kategori SKB+SKD dan SKT+SKD dalam A18/S4. Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi diftong (ai) ditunjukkan dalam Jadual 4.352:

Jadual 4.352 Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi diftong (ai) mengikut kategori suku kata dalam A18/S4

Pola kombinasi diftong (ai) dalam suku kata	SKD+SKB	SKD+SKT
	Huruf vokal pada suku kata diftong (ai)	
ai	Tiada contoh	Tiada contoh
e-ai	Tiada contoh	Tiada contoh
a-ai	(0) Tiada huruf vokal (0) Tiada huruf vokal	(0) Tiada huruf vokal
i-ai	Tiada contoh	Tiada contoh
u-ai	(0) Tiada huruf vokal	Tiada contoh
o-ai	Tiada contoh	Tiada contoh

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

f. Pola 6: Pola kombinasi diftong au (au), (e-au), (a-au), (i-au) dan (u-au)

Ejaan kata dengan kombinasi diftong (au) dalam dwisuku dan trisuku yang ditemui dalam A18/S4 ditunjukkan dalam Jadual 4.353 dan rumusannya pula menerusi Jadual 4.354.

Jadual 4.353 Analisis ejaan kata dengan kombinasi diftong (au) mengikut kategori suku kata dalam A18/S4

Pola	Kategori
Kombinasi diftong	SKD+SKB
au	-
e-au	-
a-au	(0+0) اتو atau
i-au	(0+1) هيجو hijau
u-au	-

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Merujuk kepada Jadual 4.353, didapati bahawa kombinasi diftong (au) dieja tanpa menggunakan huruf vokal *alif* dan *wau* bagi bunyi *au*. Contohnya dapat dilihat dalam perkataan اتو (atau) dan هيجو (hijau). Tiada contoh bagi kategori SKT+SKD, SKD+SKT dan SKB+SKT dalam A18/S4. Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi diftong (au) ditunjukkan dalam Jadual 4.354:

Jadual 4.354 Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi diftong (au) mengikut kategori suku kata dalam A18/S4

Pola kombinasi diftong (au) dalam suku kata	SKD+SKB Huruf vokal dalam kombinasi diftong (au)
Au	Tiada contoh
e-au	Tiada contoh
a-au	(0) Tiada huruf vokal
i-au	(0) Tiada huruf vokal
u-au	Tiada contoh

g. Pola 7: Pola kombinasi diftong oi (oi), (a-oi), (i-oi) dan (o-oi)

Tiada contoh untuk ejaan kata dengan kombinasi diftong (oi) dalam A18/S4.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-45 pustaka Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

h. Pola 8: Pola ekasuku (e), (a), (i) dan (u/o)

Pola ekasuku dianalisis menerusi empat kategori huruf vokal iaitu e, a, i dan u/o. Ejaan bagi pola ekasuku yang ditemui dalam A18/S4 ditunjukkan dalam Jadual 4.355 dan rumusannya pula menerusi Jadual 4.356.

Jadual 4.355 Analisis ejaan kata ekasuku mengikut kategori huruf vokal dalam A18/S4

Pola	Kategori			
	e	a	I	u/o
Ekasuku	-	(1) دان dan	-	(1) فون pun
	-	(0) يڠ yang	-	-
	-	(1) حال hal	-	-
	-	(0) جم jam	-	-
	-	(0) فن van	-	-

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Jadual 4.355 menunjukkan ejaan ekasuku dalam A18/S4. Bagi huruf vokal *a* terdapat dua bentuk pola ejaan iaitu yang menggunakan huruf vokal *alif* pada perkataan دان (dan) dan حال (hal), dan perkataan فون (pun) yang menggunakan huruf vokal *u*. Pola kedua menggunakan Kaedah Tanpa Vokal iaitu يڠ (yang), جم (jam) dan فن (Van). Rumusan analisis ditunjukkan dalam Jadual 4.356:

Jadual 4.356 Kaedah ejaan Jawi ekasuku mengikut kategori dalam A18/S4

Kategori ekasuku	Huruf vokal dalam ekasuku
e	Tiada contoh
a	(0) Tiada huruf vokal alif (1) Ada huruf vokal alif
i	Tiada contoh
u/o	(1) Ada huruf vokal wau

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

4.10.2 Analisis penggunaan huruf gubalan Melayu

Menerusi analisis terhadap A18/S4, didapati lima huruf gubalan Melayu telah digunakan iaitu huruf ڽ (*nya*), ڃ (*ca*), ڠ (*nga*), ڤ (*pa*) dan ڮ (*ga*). Daripada lima huruf tersebut, huruf *ga* ditulis dengan tiga lambang iaitu bertitik satu di atas (ڮ), tanpa titik (ک) dan bertitik tiga di bawah (گ). Penggunaan huruf-huruf gubalan berserta contoh dibincangkan dalam bahagian seterusnya.

i. Huruf (ڽ) *nya*

Analisis menunjukkan bahawa huruf *nya* telah digunakan dalam A18/S4 dengan dua lambang. Pertama; lambang *nya* dengan titik tiga di atas (ڽ) yang digunakan apabila huruf tersebut berada di akhir perkataan. Contohnya dapat dilihat dalam Jadual 4.357 berikut:

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Jadual 4.357 Perkataan yang mengandungi huruf *nya* bertitik tiga di atas dalam A18/S4

Perkataan yang mengandungi huruf *nya* bertitik tiga di atas dalam A18/S4			
كيرانڽ (kiranya)	دالمڽ (dalamnya)	هرگڽ (harganya)	ستڠهڽ (setengahnya)
داسرڽ (dasarnya)	بهڬيندڽ (bahagiannya)	لمانڽ (lamanya)	ستڠهڽ (setengahnya)
سفاروڽ (separuhnya)	كمدينڽ (kemudiannya)	ديانڽ (dianya)	

Lambang *nya* yang kedua dengan titik tiga di bawah (پ). Lambang ini digunakan ketika huruf *nya* berada di tengah perkataan. Contoh ditunjukkan dalam Jadual 4.358:

Jadual 4.358 Perkataan yang mengandungi huruf *nya* bertitik tiga di bawah dalam A18/S4

Perkataan yang mengandungi huruf *nya* bertitik tiga di bawah dalam A18/S4	
ميمفيكن (menyampaikan)	باڽق٢ (banyak-banyak)

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

ii. Huruf (ڃ) *ca*

Analisis menunjukkan bahawa huruf *ca* telah digunakan dalam penulisan A18/S4 dengan lambang titik tiga di tengah (ڃ). Senarai perkataan yang mengandungi huruf *ca* dalam A18/S4 ditunjukkan dalam Jadual 4.359:

Jadual 4.359 Perkataan yang mengandungi huruf *ca* bertitik tiga di tengah dalam A18/S4

Perkataan yang mengandungi huruf *ca* bertitik tiga di tengah dalam A18/S4			
چوكي (cukai)	چوري (curi)	بچراكن (bicarakan)	چكروال (cakerawala)
	نسچاي (nescaya)	كنچانا (kencana)	منچاري (mencari)

iii. Huruf ڠ (*nga*)

Huruf *nga* telah digunakan secara tekal dengan satu lambang iaitu bertitik tiga di atas (ڠ). Banyak perkataan yang mengandungi huruf ڠ (*nga*) telah ditemui dalam A18/S4 dan senarainya seperti dalam Jadual 4.360:

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Jadual 4.360 Perkataan yang mengandungi huruf *nga* bertitik tiga di atas dalam A18/S4

Perkataan yang mengandungi huruf *nya* bertitik tiga di atas dalam A18/S4				
يڠ (yang)	كونڠ (kuning)	دڠن (dengan)	سكارڠ (sekarang)	تڠه (tengah)
داتڠ (datang)	كورڠ (kurang)	تاڠن (tangan)	ستڠهڽ (setengahnya)	
سكفڠ (sekeping)	فاسڠ (pasang)	تڠكو (tengku)	اورڠ (orang)	

iv. Huruf (ڤ) *pa*

Huruf *pa* dalam A18/S4 ditulis dengan lambang satu titik di atas (ڤ). Contoh ditunjukkan dalam Jadual 4.361:

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Jadual 4.361 Perkataan yang mengandungi huruf *pa* bertitik satu di atas dalam A18/S4

Perkataan yang mengandungi huruf *pa* bertitik satu di atas dalam A18/S4			
فادک	سفرکار	بيراف	فولہ
(paduka)	(seperkara)	(beberapa)	(puluh)
فد	تتاف	فرجنجأن	کفد
(pada)	(tetapi)	(perjanjian)	(kepada)
سکفغ	فون	دفوغت	درفد
(sekeping)	(pun)	(dipungut)	(daripada)
کمفني	سمفي	فرايدارن	تمفو
(kompeni)	(sampai)	(peredaran)	(tempo)
تيق٢	فنجغ	دافت	سفاروث
(tiap-tiap)	(panjang)	(dapat)	(separunya)
فوکل	فاسغ	دفوهنکن	فاسير
(pukul)	(pasang)	(dipohonkan)	(pasir)
ميمفيکن			
(menyampaikan)			

Lambang ف juga digunakan bagi bunyi *fa* dan *va.* Contoh bagi bunyi 'fa' seperti dalam Jadual 4.362:

Jadual 4.362 Perkataan yang mengandungi huruf *fa* untuk fonem /f/ dalam A18/S4

Perkataan yang mengandungi huruf *fa* untuk fonem /f/ dalam A18/S4	
عارف	فصل
(arif)	(fasal)
عافيت	فيت
(afiat)	(fit)

Manakala contoh penggunaan lambang ف bagi bunyi *va* ditunjukkan dalam Jadual 4.363:

Jadual 4.363 Perkataan yang mengandungi huruf *fa* untuk fonem /v/ dalam A18/S4

Perkataan yang mengandungi huruf *va* untuk fonem /v/ dalam A18/S4
فن
(Van)

v. Huruf ک (*ga*)

Analisis menunjukkan terdapat tiga lambang *ga* yang digunakan iaitu bertitik satu di atas (ک̇), bertitik satu di bawah (ک̣) dan bertitik tiga di bawah (ک̤). Contoh perkataan berhuruf *ga* dengan satu titik dapat dilihat dalam Jadual 4.363:

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Jadual 4.364 Perkataan yang mengandungi huruf *ga* bertitik satu di atas dalam A18/S4

Perkataan yang mengandungi huruf *ga* bertitik satu di atas dalam A18/S4			
لاڬ (lagi)	بڬيمان (bagaimana)	هرڬا (harga)	بهڬيننڽ (bahagiannya)
جوڬ (juga)	سلاڬ (selagi)	ڬورندور (gurnadur)	

Perkataan yang menggunakan lambang *ga* dengan titik satu di bawah (ڮ) ditunjukkan dalam Jadual 4.365:

Jadual 4.365 Perkataan yang mengandungi huruf *ga* bertitik satu di bawah dalam A18/S4

Perkataan yang mengandungi huruf *ga* bertitik satu di bawah dalam A18/S4	
سڮل (segala)	سباڮي (sebagai)

Lambang ketiga *ga* bertitik tiga di bawah (ڰ). Contoh perkataan yang ditemui disenaraikan dalam Jadual 4.366:

Jadual 4.366 Perkataan yang mengandungi huruf *ga* bertitik tiga di bawah dalam A18/S4

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Perkataan yang mengandungi huruf *ga* bertitik tiga di bawah dalam A18/S4	
سڰل (segala)	نڰري (negeri)

4.10.3 Analisis penggunaan tanda diakritik

Tiga perkataan menggunakan tanda diakritik ditemui dalam Jadual A18/S4. Tanda yang digunakan ialah tanda *tasydid*. Contoh perkataan ditunjukkan dalam Jadual 4.367:

Jadual 4.367 Penggunaan tanda diakritik dalam A18/S4

Penggunaan tanda diakritik dalam A18/S4		
السّلام (al-salam)	الحقّ (al-haq)	الصّدق (al-siddiq)

4.10.4 Analisis ejaan kata ganda

Terdapat dua bentuk penulisan kata ganda iaitu yang menggunakan angka dua Arab bagi kata ganda pengulangan penuh dan tanpa angka dua bagi kata ganda pengulangan

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

separa. Kata ganda pengulangan penuh dieja dengan menggandakan keseluruhan kata dasar dan menggunakan angka dua Arab di hujung perkataan. Contohnya ditunjukkan dalam Jadual 4.368:

Jadual 4.368 Ejaan kata ganda menggunakan angka dua Arab dalam A18/S4

Ejaan kata ganda menggunakan angka dua Arab dalam A18/S4		
باڤق٢ (banyak-banyak)	تيق٢ (tiap-tiap)	بيا٢ (bia-bia)

Bagi contoh kata ganda yang tidak menggunakan angka dua Arab, ejaan perkataan dibuat dengan mengulang kata dasar. Kaedah ini turut digunakan bagi kata ganda pengulangan penuh dan kata ganda pengulangan separa seperti dalam Jadual 4.369:

Jadual 4.369 Ejaan kata ganda dengan mengulang kata dasar dalam A18/S4

Ejaan kata ganda dengan mengulang kata dasar dalam A18/S4	
كاسه برکسيهن (kasih berkasihan)	هات هات (hati-hati)

4.10.5 Analisis ejaan perkataan pinjaman Arab

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Analisis berhubung ejaan pinjaman Arab menemui banyak perkataan daripada bahasa Arab digunakan dalam A18/S4. Perkataan bahasa Arab digunakan pada bahagian permulaan dan penutup surat. Di samping itu terdapat juga perkataan bahasa Arab pada bahagian isi kandungan surat. Semua perkataan tersebut dikekalkan ejaannya dan disenaraikan dalam Jadual 4.370:

Jadual 4.370 Perkataan pinjaman Arab dalam A18/S4

Perkataan pinjaman Arab dalam A18/S4			
قراط (qirad)	رمضان (Ramadhan)	علامت المحبة (alamat al mahabbah)	هجرة (hijrah)
وبعده (waba'du)	فصل (fasal)	ورقه (warkah)	وعد (wa'ad)
حال (hal)	ريال (rial)	صحبت (sahabat)	عارف ('arif)
عافيت ('afiat)	عمر (umur)	سورة (surat)	ظاهر (zahir)
كريضان (keredhaan)	شهدان (syahadan)	معلوم (ma'lum)	برمقصود (bermaksud)
تمت الكلام بالخير والسّلام		قول الحقّ والكلامه الصّدق	
ورقت الاخلاص وتحفت الاجناس		سلطان سليمان المعتمد على الله	

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

4.10.6 Analisis ejaan berangkai

Terdapat ejaan yang ditulis secara berangkai iaitu dengan menyambungkan dua perkataan dalam A18/S4. Contoh perkataan disenaraikan dalam Jadual 4.371:

Jadual 4.371 Perkataan ejaan berangkai dalam A18/S4

Perkataan ejaan berangkai dalam A18/S4		
سرتدافت	سباکیلاک	یغممو غت
(serta dapat)	(sebagai lagi)	(yang memungut)
بارغدو	سواتفون	بارغمعلوم
(barang dua)	(suatu pun)	(barang maklum)
دریت	-	-
(dari itu)		

4.11 A18/S5: SURAT SULTAN BANJAR KEPADA G. J. WILLEM ARNOLD ALTING (1796 M)

4.11.1 Analisis pola ejaan

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

a. Pola 1: Pola kombinasi vokal (e-a), (e-i) dan (e-u)

i. Kombinasi vokal (e-a)

Ejaan kata dengan kombinasi vokal (e-a) dalam dwisuku dan trisuku yang ditemui dalam A18/S5 ditunjukkan dalam Jadual 4.372 dan rumusannya pula menerusi Jadual 4.373.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Jadual 4.372 Analisis ejaan kata dengan kombinasi vokal (e-a) mengikut kategori suku kata dalam A18/S5

Pola	Kategori			
	SKB+SKB	SKB+SKT	SKT+SKB	SKT+SKT
Kombinasi vokal (e-a)	(0+0) ستر sutera	(0+0) سرت serta	(1+0) جندرال jenderal	(0+0) رمفه٢ rempah-rempah
	-	-	(0+0) دغن dengan	(0+0) امفت empat
	-	-	(0+1) دائيره daerah	-
	-	-	(0+0) بلس belas	-

Jadual 4.372 menunjukkan terdapat pola ejaan yang tekal bagi mengeja kata dengan kombinasi vokal (e-a) dalam A18/S5. Di dapati, dalam kategori tersebut penggunaan pola ejaan (0+0) digunakan secara meluas. Contohnya, pola ejaan (0+0) ditemui dalam kategori SKB+SKB menerusi perkataan ستر (sutera), SKB+SKT (سرت/serta), SKT+SKB (دغن/dengan, dan SKT+SKT (رمفه٢/rempah-rempah, امفت/empat). Hanya perkataan (jeneral) yang berada di dalam SKT+SKB menggunakan pola (1+0) dan perkataan دائيره (daerah) menggunakan pola (0+1).

Berdasarkan analisis dapat dirumuskan bahawa Kaedah Tanpa Vokal (0+0) digunakan untuk mengeja perkataan berkombinasi vokal (e-a) bagi kategori SKB+SKB, SKT+SKB, SKB+SKT dan SKT+SKT kecuali pada perkataan yang berasal dari bahasa Inggeris. Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (e-a) ditunjukkan dalam Jadual 4.373:

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Jadual 4.373 Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (e-a) mengikut kategori suku kata dalam A18/S5

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Kategori	Huruf vokal pada suku kata akhir	Huruf vokal pada suku kata praakhir	Bilangan	Kaedah Ejaan
SKB+SKB	Tiada	Tiada	1	Kaedah Tanpa Vokal
	0+0			
SKB+SKT	Tiada	Tiada	1	Kaedah Tanpa Vokal
	0+0			
SKT+SKB	Tiada	Tiada	2	Kaedah Tanpa Vokal
	0+0			
	Ada	Tiada	1	Kaedah Campuran
	1+0			
	Tidak	Ada	1	Kaedah Campuran
	0+1			
SKT+SKT	Tiada	Tiada	2	Kaedah Tanpa Vokal
	0+0			

ii. Kombinasi vokal (e-i)

Ejaan kata dengan kombinasi vokal (e-i) dalam dwisuku dan yang ditemui dalam A18/S5 ditunjukkan dalam Jadual 4.374 dan rumusannya pula menerusi Jadual 4.375.

Jadual 4.374 Analisis ejaan kata dengan kombinasi vokal (e-i) mengikut kategori suku kata dalam A18/S5

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Pola	Kategori
	SKB+SKB
Kombinasi vokal (e-i)	(1+1) كيچي keci
	(1+0) نڬري negeri
	(1+0) ممبري memberi

Merujuk kepada Jadual 4.374, terdapat satu kategori sahaja yang mengandungi contoh ejaan bagi perkataan berkombinasi vokal (e-i) dalam A18/S5 iaitu di bawah kategori SKB+SKB. Perkataan كيچي (keci) memperlihatkan pola ejaan (1+1) dan perkataan نڬري (negeri) dan ممبري (memberi) menggunakan pola (1+0). Berdasarkan dapatan tersebut Kaedah Vokal (1+1) dan Kaedah Campuran (1+0) digunakan bagi mengeja perkataan dengan kombinasi vokal (e-i) bagi kategori SKB+SKB. Pola ejaan kata dengan kombinasi vokal (e-i) di bawah kategori SKT+SKB, SKB+SKT dan

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

SKT+SKT tidak ditemui dalam A18/S5 ini. Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (e-i) ditunjukkan dalam Jadual 4.375:

Jadual 4.375 Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (e-i) mengikut kategori suku kata dalam A18/S5

Kategori	Huruf vokal pada suku kata akhir	Huruf vokal pada suku kata praakhir	Bilangan	Kaedah Ejaan
SKB+SKB	Ada	Tiada	2	Kaedah Campuran
	1+0			
	Ada	Ada	1	Kaedah Vokal
	1+1			
SKB+SKT SKT+SKT SKT+SKB	Tiada contoh			

iii. Kombinasi vokal (e-u)

Ejaan kata dengan kombinasi vokal (e-u) dalam dwisuku dan trisuku yang ditemui dalam A18/S5 ditunjukkan dalam Jadual 4.376 dan rumusannya pula menerusi Jadual 4.377:

Jadual 4.376 Analisis ejaan kata dengan kombinasi vokal (e-u) mengikut kategori suku kata dalam A18/S5

Pola	Kategori SKT+SKB
Kombinasi vokal (e-u)	(0+0) بتل betul

Menerusi Jadual 4.376 satu contoh ejaan kata dengan kombinasi vokal (e-u) iaitu بتل (betul) ditemui di bawah kategori SKT+SKB dengan menggunakan pola ejaan (0+0). Kaedah ejaan tersebut ialah Kaedah Tanpa Vokal. Tiada contoh bagi kategori SKB+SKB, SKB+SKT dan SKT+SKT dalam S5, A18. Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (e-u) ditunjukkan dalam Jadual 4.377:

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Jadual 4.377 Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (e-u) mengikut kategori suku kata dalam A18/S5

Kategori	Huruf vokal pada suku kata akhir	Huruf vokal pada suku kata praakhir	Bilangan	Kaedah Ejaan
SKT+SKB SKB+SKB SKB+SKT SKT+SKT	Tiada 0+0 Tiada contoh	Tiada	1	Kaedah Tanpa Vokal

b. Pola 2: Pola kombinasi vokal (a-a), (a-i) dan (a-u)

i. Kombinasi vokal (a-a)

Ejaan kata dengan kombinasi vokal (a-a) dalam dwisuku dan trisuku yang ditemui dalam A18/S5 ditunjukkan dalam Jadual 4.378 dan rumusannya pula menerusi Jadual 4.379.

Jadual 4.378 Analisis sistem ejaan kata dengan kombinasi vokal (a-a) mengikut kategori suku kata dalam A18/S5

Pola	Kategori			
	SKB+SKB	SKB+SKT	SKT+SKB	SKT+SKT
Kombinasi vokal (a-a)	(0+0) بهو bahawa (0+0) كفد kepada (0+0) سكل segala (1+0) مها maha (0+0) مک maka (1+0) اداله adalah (1+0) اداڽ adanya (0+0) اد ada (0+0) فد pada (0+0) درڤد	(0+0) تحت tahta (0+0) تند tanda (0+0) هست hasta - - - - - - -	(0+0) صحبت sahabat (0+0) اتس atas (0+0) خبر khabar (0+1) دلافن delapan (0+1) راجب Rajab (0+1) باڽق banyak (0+1) سلامت selamat (0+1) ددالم di dalam (0+0) تمت tamat (1+0) الكلام	(0+0) بنجر banjar (0+0) فنجڠ panjang (0+0) شهدا ن syahdan - - - - - -

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

...sambungan

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

daripada		al-kalam	
(0+1)		(0+1)	
كمباي	-	جالن	-
kembaya		jalan	
(0+0)		(0+0)	
اف٢	-	اكن	-
apa-apa		akan	
(1+1)			
بيچارا	-	-	-
bicara			
(0+1)			
بيچار	-	-	-
bicara			
(0+0)			
كرجان	-	-	-
kerajaan			
(0+1)			
راج٢	-	-	-
raja-raja			
(0+1)			
دباو	-	-	-
dibawa			
(0+1)			
فال	-	-	-
pala			
(0+1)			
كنچان	-	-	-
kencana			
(0+1)			
بجقسان	-	-	-
bijaksana			

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Jadual 4.378 menunjukkan analisis bagi ejaan kata dengan kombinasi vokal (a-a). Analisis menunjukkan bahawa secara asasnya, keempat-empat kategori suku kata menggunakan pola ejaan (0+0). Bagi kategori SKB+SKB pola ejaan (1+0) digunakan apabila perkataan *ada* ditambah dengan imbuhan *nya* dan *lah*. Asal ejaan *ada* ialah اد (0+0) menjadi *adanya* اداڽ (1+0) dan *adalah* ادالە (1+0) setelah ditambah imbuhan. Perkataan-perkataan lain di bawah kategori ini dieja dengan pola (0+0) iaitu بهو (bahawa), كفد (kepada), سكل (segala), مک (maka), اد (ada), فد (pada), درڤد (daripada), اف٢ (apa-apa) dan كرجان (kerajaan). Perkataan مها (maha), ادالە (adalah) dan اداڽ (adanya) menggunakan kaedah (1+0) dan perkataan كمباي (kembaya), بيچار (bicara), راج٢ (raja-raja), دباو (dibawa), فال (pala), كنچان (kencana) dan بجقسان (bijaksana) menggunakan pola (0+1). Bagi kategori SKB+SKT pula selain menggunakan pola ejaan (0+0), enam perkataan dieja dengan pola (0+1)

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

iaitu دلافن (delapan), راجب (Rajab), باڤق (banyak), سلامت (selamat), ددالم (di dalam) dan جالن (jalan). Perkataan الكلام (kalam) menggunakan pola ejaan (1+0) kerana mengekalkan ejaan asalnya dari bahasa Arab. Pola ejaan bagi kategori SKT+SKT ialah (0+0) dapat dilhat dalam ejaan perkataan بنجر (banjar), فنجڠ (panjang) dan شهدا ن (syahdan).

Berdasarkan analisis, dapat dirumuskan bahawa kategori SKB+SKB menggunakan Kaedah Tanpa Vokal (0+0), Kaedah Campuran (1+0), (0+1) dan Kedah Vokal (1+1), kategori SKB+SKT menggunakan Kaedah Tanpa Vokal (0+0), kategori SKT+SKB menggunakan Kaedah Tanpa Vokal (0+0) dan Kedah Campuran (1+0) dan (0+1) manakala kategori SKT+SKT menggunakan Kaedah Tanpa Vokal (0+0). Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (a-a) ditunjukkan dalam Jadual 4.379:

Jadual 4.379 Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (a-a) mengikut kategori suku kata dalam A18/S5

Kategori	Huruf vokal pada suku kata akhir	Huruf vokal pada suku kata praakhir	Bilangan	Kaedah Ejaan
SKB+SKB	Tiada	Tiada	9	Kaedah Tanpa Vokal
		0+0		
	Ada	Tiada	3	Kaedah Campuran
		1+0		
	Tiada	Ada	7	Kaedah Campuran
		0+1		
	Ada	Ada	1	Kaedah Vokal
		1+1		
SKB+SKT	Tiada	Tiada	3	Kaedah Tanpa Vokal
		0+0		
SKT+SKB	Tiada	Tiada	5	Kaedah Tanpa Vokal
		0+0		
	Ada	Tiada	1	Kaedah Campuran
		1+0		
	Tiada	Ada	6	Kaedah Campuran
		0+1		
SKT+SKT	Tiada	Tiada	3	Kaedah Tanpa Vokal
		0+0		

ii. Kombinasi vokal (a-i)

Ejaan kata dengan kombinasi vokal (a-i) dalam dwisuku dan trisuku yang ditemui dalam A18/S5 ditunjukkan dalam Jadual 4.380 dan rumusannya pula menerusi Jadual 4.381.

Jadual 4.380 Analisis ejaan kata dengan kombinasi vokal (a-i) mengikut kategori suku kata dalam A18/S5

Pola	Kategori	
	SKB+SKB	SKT+SKB
Kombinasi vokal (a-i)	(1+1) هاري hari	(0+1) بركاسه berkasih
	(1+1) بتاوي Betawi	(0+1) رادن Radin
	(0+1) هات hati	(0+1) مانس manis
	-	(0+1) لاين lain
	-	(1+1) تاريخ tarikh
	-	(0+1) بايک baik
	-	(0+0) ممڤاي mempunyai

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Merujuk kepada Jadual 4.380 ejaan kata dengan kombinasi vokal (a-i) bagi kategori SKB+SKB dan SKT+SKB dieja dengan Kaedah Campuran (1+0) dan Kaedah Vokal (1+1). Contoh bagi perkataan di bawah kategori SKB+SKB yang dieja dengan Kaedah Campuran ialah لاڬ (lagi) dan هات (hati) manakala perkataan di bawah kategori SKT+SKB pula ialah بركاسه (berkasih), رادن (radin), عارف (arif), مانس (manis), لاين (lain), dan بايک (baik). Merujuk kepada kategori SKT+SKB, pada dasarnya pola ejaan yang digunakan ialah (1+0) tetapi perkataan تاريخ (tarikh) yang menggunakan pola ejaan (1+1) adalah perkataan Arab yang dikekalkan ejaan asalnya. Sementara itu, tiada contoh bagi kategori SKB+SKT dan SKT+SKT dalam A18/S5.

Berdasarkan analisis, dapat dirumuskan bahawa kategori SKB+SKB menggunakan Kaedah Campuran (0+1) dan Kaedah Vokal (1+1) manakala kategori SKT+SKB menggunakan Kaedah Campuran (0+1) dan Kaedah Vokal (1+1). Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (a-i) ditunjukkan dalam Jadual 4.381:

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Jadual 4.381 Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (a-i) mengikut kategori suku kata dalam A18/S5

Kategori	Huruf vokal pada suku kata akhir	Huruf vokal pada suku kata praakhir	Bilangan	Kaedah Ejaan
SKB+SKB	Tiada 0+1	Ada	2	Kaedah Campuran
	Ada 1+1	Ada	2	Kaedah Vokal
SKT+SKB	Tiada 0+1	Ada	6	Kaedah Campuran
	Tiada 0+0	Tiada	1	Kaedah Tanpa Vokal
	Ada 1+1	Ada	1	Kaedah Vokal
SKB+SKT SKT+SKT	Tiada contoh			

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

iii. Kombinasi vokal (a-u)

Ejaan kata dengan kombinasi vokal (a-u) dalam dwisuku dan trisuku yang ditemui dalam A18/S5 ditunjukkan dalam Jadual 4.382 dan rumusannya pula menerusi Jadual 4.383.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Jadual 4.382 Analisis ejaan kata dengan kombinasi vokal (a-u) mengikut kategori suku kata dalam A18/S5

Pola	Kategori	
	SKB+SKB	SKT+SKB
Kombinasi vokal (a-u)	(1+1) كايو kayu	(1+0) كورندور gurnadur
	-	(0+1) هالس halus
	-	(0+1) راتس ratus
	-	(0+1) تاهن tahun

Jadual 4.382 mengandungi analisis berkaitan ejaan kata dengan kombinasi vokal (a-u) di bawah kategori SKB+SKB dan SKT+SKB. Kategori SKB+SKB menggunakan pola (1+1) menerusi perkataan كايو (kayu) manakala kategori SKT+SKB

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

menggunakan pola (1+0) dalam perkataan گورندور (gurnadur) dan (0+1) dalam perkataan هالس (halus), راتس (ratus) dan تاهن (tahun). Tiada contoh bagi kategori SKB+SKT dan SKT+SKT dalam A18/S5.

Berdasarkan analisis dapat dirumuskan bahawa kategori SKB+SKB menggunakan Kaedah Vokal (1+1) manakala kategori SKT+SKB menggunakan Kaedah Campuran (1+0) dan (0+1). Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (a-u) ditunjukkan dalam Jadual 4.383:

Jadual 4.383 Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (a-u) mengikut kategori suku kata dalam A18/S5

Kategori	Huruf vokal pada suku kata akhir	Huruf vokal pada suku kata praakhir	Bilangan	Kaedah Ejaan
SKB+SKB	Ada	Ada	1	Kaedah Vokal
		1+1		
SKT+SKB	Ada	Tiada	1	Kaedah Campuran
		1+0		
	Tiada	Ada	3	Kaedah Campuran
		0+1		
SKB+SKT SKT+SKT	Tiada contoh			

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

c. Pola 3: Pola kombinasi vokal (u-a), (u-i) dan (u-u)

i. Kombinasi vokal (u-a)

Ejaan kata dengan kombinasi vokal (u-a) dalam dwisuku dan trisuku yang ditemui dalam A18/S5 ditunjukkan dalam Jadual 4.384 dan rumusannya pula menerusi Jadual 4.385.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Jadual 4.384 Analisis ejaan kata dengan kombinasi vokal (u-a) mengikut kategori suku kata dalam A18/S5

Pola	Kategori		
	SKB+SKB	SKT+SKB	SKT+SKT
Kombinasi vokal (u-a)	(0+0) فادک paduka (0+0) دو dua (0+1) مکوت makota - - -	(0+1) سورت سورة surat (1+1) بوڠا bunga (0+0) بوه buah (0+1) بولن bulan (0+1) سوده sudah	(1+0) سلطان sultan - - - -

Jadual 4.384 menunjukkan analisis terhadap ejaan kata dengan kombinasi vokal (u-a) dalam A18/S5. Dapatan menunjukkan tiga pola ejaan digunakan iaitu (0+0), (0+1), (1+0) dan (1+1). Bagi kategori SKB+SKB, perkataan مکوت (makota) dieja berbeza dengan perkataan فادک (paduka) dan دو (dua) huruf vokal pada suku kata praakhir/pertama. Merujuk kepada kategori SKT+SKB, perkataan بوڠا (bunga) yang menggunakan pola ejaan (1+1) dan بوه (buah) yang menggunakan pola ejaan (0+0) berbeza dengan perkataan lain di bawah kategori SKT+SKB yang menggunakan pola (0+1). Seperti yang telah dihuraikan sebelumnya, perkataan سلطان (sultan) di bawah kategori SKT+SKT mengekalkan ejaan asalnya dari bahasa Arab. Tiada contoh bagi kategori SKB+SKT dalam A18/S5.

Sehubungan itu dapat dirumuskan bahawa kategori SKB+SKB menggunakan Kaedah Tanpa Vokal (0+0) dan Kaedah Campuran (0+1), kategori SKT+SKB menggunakan Kaedah Tanpa Vokal (0+0), Kaedah Campuran (0+1) dan Kaedah Vokal (1+1) manakala kategori SKT+SKT menggunakan Kaedah Campuran (1+0). Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (u-a) ditunjukkan dalam Jadual 4.385:

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Jadual 4.385 Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (u-a) mengikut kategori suku kata dalam A18/S5

Kategori	Huruf vokal pada suku kata akhir	Huruf vokal pada suku kata praakhir	Bilangan	Kaedah Ejaan
SKB+SKB	Tiada 0+0	Tiada	2	Kaedah Tanpa Vokal
	Tiada 0+1	Ada	1	Kaedah Campuran
SKT+SKB	Tiada 0+0	Tiada	1	Kaedah Tanpa Vokal
	Tiada 0+1	Ada	3	Kaedah Campuran
	Ada 1+1	Ada	1	Kaedah Vokal
SKT+SKT	Ada 1+0	Tiada	1	Kaedah Campuran
SKT+SKB	Tiada contoh			

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

ii. Kombinasi vokal (u-i)

Ejaan kata dengan kombinasi vokal (u-i) dalam dwisuku dan trisuku yang ditemui dalam A18/S5 ditunjukkan dalam Jadual 4.386 dan rumusannya pula menerusi Jadual 4.387.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Jadual 4.386 Analisis ejaan kata dengan kombinasi vokal (u-i) mengikut kategori suku kata dalam A18/S5

Pola	Kategori	
	SKB+SKB	SKT+SKB
Kombinasi vokal (u-i/e)	(0+1) بوم bumi (1+1) موري Murey	(0+1) اوله oleh (0+1) فوته putih

Jadual 4.386 menunjukkan analisis bagi ejaan perkataan dengan kombinasi vokal (u-i) bagi kategori SKB+SKB dan SKT+SKB. Berdasarkan contoh yang ditemui, kategori SKB+SKB menggunakan Kaedah Campuran dengan pola ejaan (0+1) menerusi perkataan بوم (bumi) dan Kaedah Vokal dengan pola ejaan (1+1) menerusi perkataan موري (Murey) manakala kategori SKT+SKB menggunakan Kaedah Campuran dengan pola ejaan (0+1) menerusi perkataan اوله (oleh) dan فوته (putih). Tiada

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

contoh bagi kategori SKB+SKT dan SKT+SKT dalam A18/S5. Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (u-i) ditunjukkan dalam Jadual 4.387:

Jadual 4.387 Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (u-i) mengikut kategori suku kata dalam A18/S5

Kategori	Huruf vokal pada suku kata akhir	Huruf vokal pada suku kata praakhir	Bilangan	Kaedah Ejaan
SKB+SKB	Tiada 0+1	Ada	1	Kaedah Campuran
	Ada 1+1	Ada	1	Kaedah Vokal
SKT+SKB	Tiada 0+1	Ada	2	Kaedah Campuran
SKB+SKT SKT+SKT	Tiada contoh			

iii. Kombinasi vokal (u-u)

Ejaan kata dengan kombinasi vokal (u-u) dalam dwisuku dan trisuku yang ditemui dalam A18/S5 ditunjukkan dalam Jadual 4.388 dan rumusannya pula menerusi Jadual 4.389.

Jadual 4.388 Analisis ejaan kata dengan kombinasi vokal (u-u) mengikut kategori suku kata dalam A18/S5

Pola	Kategori SKT+SKB
Kombinasi vokal (u-u)	(0+1) تولغ tolong (0+1) دودق duduk (0+1) دفوهنكن dipohonkan (0+0) عمر umur (0+1) سفوله sepuluh (0+1) فوكل pukul

Jadual 4.388 menunjukkan analisis bagi ejaan perkataan dengan kombinasi vokal (u-u) dalam A18/S5. Contoh yang ditemui adalah bagi kategori SKT+SKB. Merujuk

kepada contoh tersebut, didapati bahawa terdapat dua pola ejaan yang digunakan iaitu (0+1) dan (0+0). Perkataan عمر (umur) mengekalkan ejaan asal dari bahasa Arab. Perkataan yang menggunakan pola (0+1) ialah تولغ (tolong), دودق (duduk), دفوهنكن (dipohonkan), سفوله (sepuluh) dan فوكل (pukul). Tiada contoh bagi kategori SKB+SKB, SKB+SKT dan SKT+SKT dalam A18/S5. Berdasarkan analisis dapat dirumuskan bahawa kategori SKt+SKB menggunakan Kaedah Tanpa Vokal (0+0) dan Kaedah Campuran (0+1). Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (u-u) ditunjukkan dalam Jadual 4.389:

Jadual 4.389 Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (u-u) mengikut kategori suku kata dalam A18/S5

Kategori	Huruf vokal pada suku kata akhir	Huruf vokal pada suku kata praakhir	Bilangan	Kaedah Ejaan
SKT+SKB	Tiada 0+0	Tiada	1	Kaedah Tanpa Vokal
	Tiada 0+1	Ada	5	Kaedah Campuran
SKB+SKB SKB+SKT SKT+SKT	Tiada contoh			

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

d. Pola 4: Pola kombinasi vokal (i-a), (i-i) dan (i-u)

i. Kombinasi vokal (i-a)

Ejaan kata dengan kombinasi vokal (i-a) dalam dwisuku dan trisuku yang ditemui dalam A18/S5 ditunjukkan dalam Jadual 4.390 dan rumusannya pula menerusi Jadual 4.391.

Jadual 4.390 Analisis ejaan kata dengan kombinasi vokal (i-a) mengikut kategori suku kata dalam A18/S5

Pola	Kategori		
	SKB+SKB	SKT+SKB	SKT+SKT
Kombinasi vokal (i-a)	(1+1) كيراڽ kiranya (0+1) كيت kita (1+0) انديا India	(0+0) عافيت a'fiat (0+0) كمد kemudian (0+1) كفيتن kapitan	(0+0) ذوالحجه Zulhijjah - -

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

...sambungan

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

(1+1) منريما menerima	(0+1) سمبيلن sembilan	-
(0+1) ليم lima	(0+0) دمكين demikian	-
(0+0) چت cita	(0+0) صحت sihat	-
-	(0+1) بجقسان bijaksana	-

Jadual 4.390 memaparkan analisis ejaan kata dengan kombinasi vokal (i-a) mengikut kategori dalam A18/S5. Contoh yang ditemui adalah di bawah kategori SKB+SKB, SKT+SKB dan SKT+SKT. Berdasarkan analisis, kategori SKB+SKB menggunakan empat pola ejaan iaitu (0+0) dalam perkataan چت, (1+0) dalam perkataan اندیا(India), (0+1) dalam perkataan كيت (kita) dan ليم (lima) serta (1+1) dalam perkataan كيراڽ (kiranya) dan منريما (menerima) manakala kategori SKT+SKB menggunakan dua pola ejaan iaitu (0+0) dalam perkataan عافيت (a'fiat), كمد (kemudian), دمكين (demikian) dan صحت (sihat) dan (0+1) dalam perkataan بجقسان (bijaksana). Kategori SKT+SKT pula mengekalkan ejaan bahasa Arab bagi perkataan ذوالحجه (Zulhijjah) dengan pola ejaan (0+0). Tiada contoh bagi kategori SKB+SKT dalam A18/S5.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Berdasarkan analisis, kategori SKB+SKB menggunakan Kaedah Tanpa Vokal (0+0), Kaedah Campuran (1+0) dan (0+1) dan Kaedah Vokal (1+1) manakala kategori SKT+SKT menggunakan Kaedah Tanpa Vokal (0+0). Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (i-a) ditunjukkan dalam Jadual 4.391:

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Jadual 4.391 Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (i-a) mengikut kategori suku kata dalam A18/S5

Kategori	Huruf vokal pada suku kata akhir	Huruf vokal pada suku kata praakhir	Bilangan	Kaedah Ejaan
SKB+SKB	Tiada 0+0	Tiada	1	Kaedah Tanpa Vokal
	Ada 1+0	Tiada	1	Kaedah Campuran
	Tiada 0+1	Ada	2	Kaedah Campuran
	Ada 1+1	Ada	2	Kaedah Vokal
SKT+SKB	Tiada 0+0	Tiada	4	Kaedah Tanpa Vokal
	Tiada 0+1	Ada	3	Kaedah Campuran
SKT+SKT	Tiada 0+0	Tiada	1	Kaedah Tanpa Vokal
SKB+SKT	Tiada contoh			

ii. Kombinasi vokal (i-i)

Ejaan kata dengan kombinasi vokal (i-i) dalam dwisuku dan trisuku yang ditemui dalam A18/S5 ditunjukkan dalam Jadual 4.392 dan rumusannya pula menerusi Jadual 4.393.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Jadual 4.392 Analisis ejaan kata dengan kombinasi vokal (i-i) mengikut kategori suku kata dalam A18/S5

Pola	Kategori		
	SKB+SKB	SKT+SKB	SKT+SKT
Kombinasi vokal (i-i)	(0+1) اين ini	(1+1) برکيريم berkirim	(0+1) بغکيسن bingkisan

Jadual 4.392 mengandungi analisis ejaan bagi kategori SKB+SKB, SKT+SKB dan SKT+SKT dalam A18/S5. Berdasarkan contoh perkataan اين (ini), didapati kategori SKB+SKB menggunakan Kaedah Campuran dengan pola (0+1) sama seperti kategori SKT+SKT dalam perkataan بغکيسن (bingkisan) manakala kategori SKT+SKB menggunakan Kaedah Vokal dengan pola ejaan (1+1). Hal ini dapat dilihat dalam ejaan perkataan برکيريم (berkirim). Tiada contoh bagi kategori SKB+SKT dalam A18/S5. Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (i-i) ditunjukkan dalam Jadual 4.393.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Jadual 4.393 Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (i-i) mengikut kategori suku kata dalam A18/S5

Kategori	Huruf vokal pada suku kata akhir	Huruf vokal pada suku kata praakhir	Bilangan	Kaedah Ejaan
SKB+SKB	Tiada	Ada	1	Kaedah Campuran
		0+1		
SKT+SKB	Ada	Ada	1	Kaedah Vokal
		1+1		
SKT+SKT	Ada	Tiada	1	Kaedah Campuran
		1+0		
SKB+SKT	Tiada contoh			

iii. Kombinasi vokal (i-u)

Ejaan kata dengan kombinasi vokal (i-u) dalam dwisuku dan trisuku yang ditemui dalam A18/S5 ditunjukkan dalam Jadual 4.394 dan rumusannya pula menerusi Jadual 4.395.

Jadual 4.394 Analisis ejaan kata dengan kombinasi vokal (i-u) mengikut kategori suku kata dalam A18/S5

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Pola	Kategori SKB+SKB
Kombinasi vokal (i-u)	(0+1) ايت itu (1+1) ايتوله itulah (0+1) يائيت iaitu (0+1) سريب seribu (1+1) بكيتو begitu

Jadual 4.394 menunjukkan ejaan kata dengan kombinasi vokal pola (i-u) dalam A18/S5. Berdasarkan analisis kategori SKB+SKB sahaja menggunakan dua pola iaitu (0+1) dan (1+1). Perkataan yang dieja dengan pola (0+1) ialah ايت (itu) tetapi berubah menjadi pola (1+1) apabila ditambah partikel lah (ايتوله/itulah) dan ditambah menjadi *begitu* (بكيتو/ begitulah). Perkataan lain yang juga menggunakan pola (0+1)

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

ialah سريبو (seribu) dan ياءيت (iaitu). Berdasarkan analisis didapati kategori SKB+SKB menggunakan Kaedah Vokal (1+1) dan Kaedah Campuran (0+1). Tiada contoh bagi kategori SKT+SKB, SKB+SKT dan SKT+SKT dalam A18/S5. Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (i-u) ditunjukkan dalam Jadual 4.395:

Jadual 4.395 Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi vokal (i-u) mengikut kategori suku kata dalam A18/S5

Kategori	Huruf vokal pada suku kata akhir	Huruf vokal pada suku kata praakhir	Bilangan	Kaedah Ejaan
SKB+SKB	Tiada	Ada	3	Kaedah Campuran
	0+1			
	Ada	Ada	2	Kaedah Vokal
	1+1			
SKB+SKT SKT+SKB SKT+SKT	Tiada contoh			

e. Pola 5: Pola kombinasi diftong ai (ai), (e-ai), (a-ai), (i-ai), (u-ai) dan (o-ai)

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Ejaan kata dengan kombinasi diftong (ai) dalam dwisuku dan trisuku yang ditemui dalam A18/S5 ditunjukkan dalam Jadual 4.396 dan rumusannya pula menerusi Jadual 4.397.

Jadual 4.396 Analisis ejaan kata dengan kombinasi diftong (ai) mengikut kategori suku kata dalam A18/S5

Pola Kombinasi diftong	Kategori SKD+SKT
ai	-
e-ai	-
a-ai	(0+0) دسمفيكن disampaikan
i-ai	(0+0) چندي Cindai
u-ai	-
o-ai	-

Jadual 4.396 memaparkan analisis bagi ejaan kata dengan kombinasi diftong (ai) bagi kategori SKD+SKT. Berdasarkan contoh yang ditemui, tiada huruf vokal digunakan

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

dalam mengeja perkataan yang mempunyai kombinasi diftong (ai) dalam SKD+SKT. Perkataan yang ditemui ialah دسمفيكن (disampaikan) dan چندي (cindai). Tiada contoh kombinasi diftong (ai) bagi kategori SKB+SKD, SKD+SKB dan SKT+SKD dalam A18/S5. Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi diftong (ai) ditunjukkan dalam Jadual 4.397:

Jadual 4.397 Kaedah ejaan Jawi dengan kombinasi diftong (ai) mengikut kategori suku kata dalam A18/S5

Pola kombinasi diftong (ai) dalam suku kata	SKD+SKT Huruf vokal pada suku kata diftong (ai)
ai	Tiada contoh
e-ai	Tiada contoh
a-ai	(0) Tiada huruf vokal
i-ai	(0) Tiada huruf vokal
u-ai	Tiada contoh
o-ai	Tiada contoh

f. Pola 6: Pola kombinasi diftong au (au), (e-au), (a-au), (i-au) dan (u-au)

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Tiada contoh ejaan kata dengan kombinasi diftong (au) dalam A18/S5.

g. Pola 7: Pola kombinasi diftong oi (oi), (a-oi), (i-oi) dan (o-oi)

Tiada contoh ejaan kata dengan kombinasi diftong (oi) dalam A18/S5.

h. Pola 8: Pola ekasuku (e), (a), (i) dan (u/o)

Pola ekasuku dianalisis menerusi empat kategori huruf vokal iaitu e, a, i dan u/o. Ejaan bagi pola ekasuku yang ditemui dalam A18/S5 ditunjukkan dalam Jadual 4.398 dan rumusannya pula menerusi Jadual 4.399.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Jadual 4.398 Analisis ejaan kata ekasuku mengikut kategori huruf vokal dalam A18/S5

Pola	Kategori			
	e	a	i	u/o
Ekasuku	-	(0) يڠ yang	-	-
	-	(1) دان dan	-	-
	-	(0) فن van	-	-
	-	(1) حال hal	-	-
	-	(0) جم jam	-	-

Merujuk Jadual 4.398, ejaan ekasuku menggunakan dua kaedah iaitu dieja dengan huruf vokal dan tanpa huruf vokal. Perkataan yang dieja dengan huruf vokal ialah دان (dan) dan حال (hal) manakala perkataan tanpa huruf vokal ialah يڠ (yang), جم (jam) dan فن (van). Kaedah ejaan Jawi ekasuku ditunjukkan dalam Jadual 4.399:

Jadual 4.399 Kaedah ejaan Jawi ekasuku mengikut kategori huruf vokal dalam A18/S5

Kategori ekasuku	Huruf vokal dalam ekasuku
e	Tiada contoh
a	(0) Tiada huruf vokal alif (1) Ada huruf vokal alif
i	Tiada contoh
u/o	Tiada contoh

4.11.2 Analisis penggunaan huruf gubalan Melayu

Analisis terhadap penggunaan huruf gubalan dalam penulisan A18/S5 menunjukkan terdapat tiga huruf telah digunakan dengan dua atau tiga lambang penulisan. Huruf tersebut ialah huruf ڽ (*nya*), ڤ (*pa*) dan ڬ (*ga*). Huruf چ (*ca*) dan ڠ (*nga*) pula telah tekal penulisannya dalam A18/S5 menerusi satu lambang sahaja bagi setiap huruf.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

i. Huruf ڽ (*nya*)

Terdapat dua lambang *nya* yang digunakan dalam penulisan A18/S5 iaitu dengan bertitik tiga di atas dan titik tiga di bawah (پ). Lambang *nya* dengan titik tiga di atas (ڽ) digunakan ketika huruf tersebut berada di akhir perkataan. Contoh perkataan dengan ڽ (*nya*) bertitik tiga di atas ditunjukkan dalam Jadual 4.400:

Jadual 4.400 Perkataan yang mengandungi huruf *nya* bertitik tiga di atas dalam A18/S5

Perkataan yang mengandungi huruf *nya* bertitik tiga di atas dalam A18/S5		
كيرانڽ (kiranya)	ادانڽ (adanya)	اتسنڽ (atasnya)

Lambang *nya* bertitik tiga di bawah (پ) pula digunakan ketika huruf tersebut berada di tengah perkataan. Contohnya seperti dalam Jadual 4.401:

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Jadual 4.401 Perkataan yang mengandungi huruf *nya* bertitik tiga di bawah dalam A18/S5

Perkataan yang mengandungi huruf *nya* bertitik tiga di bawah dalam A18/S5	
ممڤاي (mempunyai)	باڽق (banyak)

ii. Huruf چ (*ca*)

Analisis menunjukkan huruf چ (*ca*) dengan lambang bertitik tiga di tengah (ڃ) telah digunakan secara tekal dalam dalam A18/S5. Contoh perkataan yang ditemui ditunjukkan dalam Jadual 4.402:

Jadual 4.402 Perkataan yang mengandungi huruf *ca* dalam A18/S5

Perkataan yang mengandungi huruf *ca* dalam A18/S5		
كيچي (keci)	بيچارا (bicara)	چڠكه (cengkih)
چت (cita)	چندي (cindai)	كنچان (kencana)

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

iii. Huruf ڠ (*nga*)

Huruf *nga* dengan lambang bertitik tiga di atas (ڠ) telah digunakan secara tekal dalam dalam A18/S5. Contoh perkataan yang berhuruf *nga* dalam A18/S5 ditunjukkan dalam Jadual 4.403:

Jadual 4.403 Perkataan yang mengandungi huruf *nga* bertitik tiga di atas dalam A18/S5

Perkataan yang mengandungi huruf *nga* bertitik tiga di atas dalam A18/S5			
یڠ	بارڠ	چڠکه	تولڠ
(yang)	(barang)	(cengkih)	(tolong)
بڠکیسن	دڠن	بوڠا	فنجڠ
(bingkisan)	(dengan)	(bunga)	(panjang)

iv. Huruf (ڤ) *pa*

Bentuk *pa* ditulis dengan lambang bertitik satu di atas (ڤ). Lambang ini digunakan secara meluas dalam A18/S5 berdasarkan contoh-contoh yang ditemui. Dapatan tersebut ditunjukkan dalam Jadual 4.404:

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Jadual 4.404 Perkataan yang mengandungi huruf *pa* bertitik satu di atas dalam A18/S5

Perkataan yang mengandungi huruf *pa* bertitik satu di atas dalam A18/S5			
فادک	امفت	فوکل	اف۲
(paduka)	(empat)	(pukal)	(apa-apa)
دفوهنکن	دسمفیکن	ممفڤاي	کفد
(dipohonkan)	(disampaikan)	(mempunyai)	(kepada)
فریحال	افاله	فنجڠ	فد
(perihal)	(apalah)	(panjang)	(pada)
رمفه۲	فوله	کفیتن	فون
(rempah-rempah)	(puluh)	(kapitan)	(pun)
دلافن	فوته	فال	سفوله
(delapan)	(putih)	(pala)	(sepuluh)

Selain daripada itu, lambang ف juga digunakan bagi *va* dan *fa*. Contoh perkataan berlambang ف bagi bunyi *va* adalah seperti perkataan dalam Jadual 4.405:

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Jadual 4.405 Perkataan yang mengandungi huruf *fa* untuk fonem /v/ dalam A18/S4

Perkataan yang mengandungi huruf *fa* untuk fonem /v/ dalam A18/S4
فن (van)

Contoh perkataan berlambang ف bagi bunyi *fa* pula ditunjukkan dalam Jadual 4.406:

Jadual 4.406 Perkataan yang mengandungi huruf *fa* untuk fonem /f/ dalam A18/S5

Perkataan yang mengandungi huruf *fa* untuk fonem /f/ dalam A18/S5	
عارف (arif)	عافيت (afiat)

v. Huruf ڬ (*ga*)

Huruf *ga* telah digunakan dalam dalam A18/S5 dengan dua lambang iaitu bertitik satu di atas (ڬ) dan bertitik satu di bawah (ڭ). Contoh perkataan yang berlambang *ga* bertitik satu di atas (ڬ) disenaraikan dalam Jadual 4.407:

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Jadual 4.407 Perkataan yang mengandungi huruf *ga* bertitik satu di atas dalam A18/S5

Perkataan yang mengandungi huruf *ga* bertitik satu di atas dalam A18/S5	
نڬري (negeri) ڬورندور (gurnadur)	لاڬ (lagi)

Manakala perkataan yang menggunakan lambang *ga* bertitik satu di bawah (ڭ) pula adalah seperti dalam Jadual 4.408:

Jadual 4.408 Perkataan yang mengandungi huruf *ga* bertitik satu di bawah dalam A18/S5

Perkataan yang mengandungi huruf *ga* bertitik satu di bawah dalam A18/S5
سڭل (segala)

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

4.11.3 Analisis penggunaan tanda diakritik

Penelitian terhadap A18/S5 mendapati bahawa surat ini kurang menggunakan tanda diakritik dalam penulisannya. Hanya satu perkataan yang ditemui menggunakan tanda diakritik iaitu tanda *tasydid,* ditunjukkan dalam Jadual 4.409:

Jadual 4.409 Penggunaan tanda diakritik dalam A18/S5

Penggunaan tanda diakritik dalam A18/S5
الصّدق

4.11.4 Analisis kata ganda

Terdapat enam kata ganda dalam A18/S5. Tiga daripada perkataan tersebut adalah kata ganda pengulangan penuh yang menggunakan tanda angka dua Arab (٢) di hujung perkataan. Contohnya dapat dilihat dalam Jadual 4.410:

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Jadual 4.410 Ejaan kata ganda menggunakan angka dua Arab dalam A18/S5

Ejaan kata ganda menggunakan angka dua Arab dalam A18/S5	
راج٢ (raja-raja) رمفه٢ (rempah-rempah)	اف٢ (apa-apa)

Tiga kata ganda selebihnya adalah kata ganda pengulangan separa yang ditulis tanpa menggunakan angka dua Arab tetapi dengan cara mengulang sebahagian kata dasar. Contohnya seperti dalam Jadual 4.411:

Jadual 4.411 Ejaan kata ganda dengan mengulang kata dasar dalam A18/S5

Ejaan kata ganda dengan mengulang kata dasar dalam A18/S5	
صحبت برصحبت (sahabat bersahabat) برکاسه کسیهن (berkasih kasihan)	برتولغ تلوغن (bertolong tolongan)

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

4.11.5 Analisis ejaan perkataan pinjaman Arab

Penelitian mendapati A18/S5 masih menggunakan bahasa Arab di bahagian permulaan iaitu قول الحقه والكلامة الصّدق dan di bahagian penutup iaitu تمت الكلام. Di samping itu terdapat juga beberapa perkataan bahasa Arab digunakan dalam bahagian isi kandungan A18/S5. Kesemua perkataan ini dieja mengikut asal ejaannya dalam bahasa Arab. Senarai perkataan pinjaman Arab dalam A18/S5 ditunjukkan dalam Jadual 4.411:

Jadual 4.412 Perkataan pinjaman bahasa Arab dalam A18/S5

Perkataan pinjaman bahasa Arab dalam A18/S5		
اربع	راجب	سورة
(arba'a)	(Rejab)	(surat)
اقطار	تاريخ	عارف
(iqtar)	(tarikh)	(arif)
وبعد	ذوالحجه	صحبت
(waba'du)	(Zulhijjah)	(sahabat)
خبر	تحت	عافيت
(khabar)	(tahta)	(a'fiat)
سلطان	بارغمعلوم	عمر
(sultan)	(barang maklum)	(umur)
تمت الكلام	قول الحقه والكلامة الصّدق	
(tamat al-kalam)	(Qaul al haq wa alkalamuhu al soddiq)	

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

4.11.6 Analisis ejaan berangkai

Ejaan perkataan yang dirangkaikan turut ditemui dalam A18/S5. Contoh perkataan tersebut ditunjukkan dalam Jadual 4.413:

Jadual 4.413 Perkataan ejaan berangkai dalam A18/S5

Perkataan ejaan berangkai dalam A18/S5	
بارغدسمفيكن	شهدانلاڭ
(barang disampaikan)	(syahdan lagi)
بارغمعلوم	
(barang maklum)	

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

4.12 Dapatan kajian dan perbincangan

Berdasarkan perbincangan di atas, dapat dirumuskan beberapa perkara berhubung pola ejaan Jawi yang digunakan dalam A16/S1:

i. Perkataan mempunyai kombinasi vokal (e-a) menggunakan Kaedah Tanpa Vokal dan Kaedah Campuran.

ii. Perkataan mempunyai kombinasi vokal (e-i) menggunakan Kaedah Tanpa Vokal dan Kaedah Campuran.

iii. Perkataan mempunyai kombinasi vokal (e-u) menggunakan Kaedah Tanpa Vokal.

iv. Perkataan mempunyai kombinasi vokal (a-a) menggunakan Kaedah Tanpa Vokal, Kaedah Vokal dan Kaedah Campuran.

v. Perkataan mempunyai kombinasi vokal (a-i) menggunakan Kaedah Tanpa Vokal, Kaedah Vokal dan Kaedah Campuran.

vi. Perkataan mempunyai kombinasi vokal (a-u) menggunakan Kaedah Tanpa Vokal dan Kaedah Campuran.

05-4506832 Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

vii. Perkataan mempunyai kombinasi vokal (u-a) menggunakan Kaedah Tanpa Vokal dan Kaedah Campuran.

viii. Perkataan mempunyai kombinasi vokal (u-i) menggunakan Kaedah Vokal dan Kaedah Campuran.

ix. Perkataan mempunyai kombinasi vokal (u-u) menggunakan Kaedah Tanpa Vokal dan Kaedah Campuran.

x. Perkataan mempunyai kombinasi vokal (i-a) menggunakan Kaedah Tanpa Vokal dan Kaedah Campuran.

xi. Perkataan mempunyai kombinasi vokal (i-i) menggunakan Kaedah Tanpa Vokal dan Kaedah Campuran.

xii. Perkataan mempunyai kombinasi vokal (i-u) menggunakan Kaedah Tanpa Vokal dan Kaedah Campuran.

xiii. Diftong (ai) tidak menggunakan huruf vokal *alif* dan *ya*.

xiv. Diftong (au) tidak menggunakan huruf vokal *alif* dan *wau*.

xv. Diftong (oi) tiada contoh ditemui.

xvi. Ejaan bagi perkataan ekasuku ada yang menggunakan huruf vokal dan ada yang tidak menggunakan huruf vokal.

05-4506832 Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

xvii. Terdapat empat huruf gubalan Melayu dalam A16/S1 iaitu ڽ (*nya*), ڠ (*nga*), ڤ (*pa*), ک/ڬ (*ga*).

xviii. Tanda diakritik digunakan dalam A16/S1.

xix. Tiada contoh bagi kata ganda dalam A16/S1.

xx. Perkataan pinjaman bahasa Arab mengekalkan ejaan asalnya.

xxi. Terdapat perkataan yang dieja secara berangkai.

Berdasarkan perbincangan di atas, dapat dirumuskan beberapa perkara berhubung pola ejaan Jawi yang digunakan dalam A16/S2:

i. Perkataan mempunyai kombinasi vokal (e-a) menggunakan Kaedah Tanpa Vokal.

ii. Perkataan mempunyai kombinasi vokal (e-i) menggunakan Kaedah Tanpa Vokal dan Kaedah Campuran.

iii. Tiada contoh perkataan yang mempunyai kombinasi vokal (e-u) ditemui dalam A16/S2.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

iv. Perkataan mempunyai kombinasi vokal (a-a) menggunakan Kaedah Tanpa Vokal dan Kaedah Campuran.

v. Perkataan mempunyai kombinasi vokal (a-i) menggunakan Kaedah Tanpa Vokal, Kaedah Vokal dan Kaedah Campuran.

vi. Perkataan mempunyai kombinasi vokal (a-u) menggunakan Kaedah Tanpa Vokal dan Kaedah Campuran.

vii. Perkataan mempunyai kombinasi vokal (u-a) menggunakan Kaedah Tanpa Vokal dan Kaedah Campuran.

viii. Perkataan mempunyai kombinasi vokal (u-i) menggunakan Kaedah Campuran.

ix. Perkataan mempunyai kombinasi vokal (u-u) menggunakan Kaedah Campuran.

x. Perkataan mempunyai kombinasi vokal (i-a) menggunakan Kaedah Tanpa Vokal dan Kaedah Campuran.

xi. Perkataan mempunyai kombinasi vokal (i-i) menggunakan Kaedah Campuran.

xii. Tiada contoh perkataan yang mempunyai kombinasi vokal (i-u).

xiii. Tiada contoh perkataan yang mempunyai kombinasi diftong (ai).

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

xiv. Tiada contoh perkataan yang mempunyai kombinasi diftong (au).

xv. Tiada contoh perkataan yang mempunyai kombinasi diftong (oi).

xvi. Ejaan bagi perkataan ekasuku menggunakan huruf vokal dan ada juga yang tidak menggunakan huruf vokal.

xvii. Terdapat lima huruf gubalan Melayu yang digunakan dalam A16/A2 iaitu ڽ (*nya*), ڃ (*ca*), ڠ (*nga*), ڤ (*pa*) dan ڮ (*ga*).

xviii. Tanda diakritik digunakan dalam A16/S2.

xix. Kata ganda pengulangan penuh dieja dengan cara menggandakan seluruh kata dasar jenis kata nama tanpa sebarang perubahan bentuk.

xx. Perkataan pinjaman dari bahasa Arab mengekalkan ejaan asal kecuali satu perkataan berubah ejaan.

xxi. Terdapat perkataan yang dieja secara berangkai.

Berdasarkan analisis terhadap pola ejaan yang digunakan dalam A17/S1 beberapa perkara dapat dikenalpasti berhubung kaedah ejaan Jawi dalamA17/S1.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

i. Perkataan mempunyai kombinasi vokal (e-a) menggunakan Kaedah Tanpa Vokal.

ii. Perkataan mempunyai kombinasi vokal (e-i) menggunakan Kaedah Tanpa Vokal dan Kaedah Campuran.

iii. Perkataan mempunyai kombinasi vokal (e-u) menggunakan Kaedah Tanpa Vokal dan Kaedah Campuran.

iv. Perkataan mempunyai kombinasi vokal (a-a) menggunakan Kaedah Tanpa Vokal, dan Kaedah Campuran.

v. Perkataan mempunyai kombinasi vokal (a-i) menggunakan Kaedah Tanpa Vokal, dan Kaedah Campuran.

vi. Perkataan mempunyai kombinasi vokal (a-u) menggunakan Kaedah Tanpa Vokal dan Kaedah Campuran.

vii. Perkataan mempunyai kombinasi vokal (u-a) menggunakan Kaedah Tanpa Vokal dan Kaedah Campuran.

viii. Perkataan mempunyai kombinasi vokal (u-i) menggunakan Kaedah Tanpa Vokal.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

ix. Perkataan mempunyai kombinasi vokal (u-u) menggunakan Kaedah Tanpa Vokal dan Kaedah Campuran.

x. Perkataan mempunyai kombinasi vokal (i-a) menggunakan Kaedah Tanpa Vokal dan Kaedah Campuran.

xi. Perkataan mempunyai kombinasi vokal (i-i) menggunakan Kaedah Vokal dan Kaedah Campuran.

xii. Perkataan mempunyai kombinasi vokal (i-u) menggunakan Kaedah Campuran.

xiii. Tiada contoh ejaan kata dengan kombinasi diftong (ai).

xiv. Ejaan diftong (au) tidak menggunakan huruf vokal *alif* dan *wau*.

xv. Tiada contoh ejaan kata dengan kombinasi diftong (oi).

xvi. Ejaan bagi perkataan ekasuku ada yang menggunakan huruf vokal dan ada yang tidak menggunakan huruf vokal.

xvii. Terdapat lima huruf gubalan digunakan dalam A17/S1 iaitu ڽ (*nya*), ڿ (*ca*), ڠ (*nga*), ڤ (*pa*) dan ڮ (*ga*)

xviii. Tanda diakritik digunakan dalam A17/S1.

xix. Ejaan kata ganda perulangan separa dieja dengan cara mengandakan sebahagian daripada kata dasar.

xx. Kebanyakan perkataan pinjaman dari bahasa Arab mengekalkan ejaan asal kecuali dua perkataan berubah ejaannya.

xxi. Tiada contoh ejaan berangkai dalam A17/S1.

Berdasarkan perbincangan di atas, dapat dirumuskan beberapa perkara berhubung pola ejaan Jawi yang digunakan dalam A17/S2:

i. Perkataan mempunyai kombinasi vokal (e-a) menggunakan Kaedah Tanpa Vokal dan Kaedah Campuran.

ii. Perkataan mempunyai kombinasi vokal (e-i) menggunakan Kaedah Tanpa Vokal dan Kaedah Campuran.

iii. Perkataan mempunyai kombinasi vokal (e-u) menggunakan Kaedah Tanpa Vokal dan Kaedah Campuran.

iv. Perkataan mempunyai kombinasi vokal (a-a) menggunakan Kaedah Tanpa Vokal, Kaedah Vokal dan Kaedah Campuran.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

v. Perkataan mempunyai kombinasi vokal (a-i) menggunakan Kaedah Tanpa Vokal, Kaedah Vokal dan Kaedah Campuran.

vi. Perkataan mempunyai kombinasi vokal (a-u) menggunakan Kaedah Tanpa Vokal dan Kaedah Campuran.

vii. Perkataan mempunyai kombinasi vokal (u-a) menggunakan Kaedah Tanpa Vokal, Kaedah Vokal dan Kaedah Campuran.

viii. Perkataan mempunyai kombinasi vokal (u-i) menggunakan Kaedah Campuran.

ix. Perkataan mempunyai kombinasi vokal (u-u) menggunakan Kaedah Tanpa Vokal dan Kaedah Campuran.

x. Perkataan mempunyai kombinasi vokal (i-a) menggunakan Kaedah Tanpa Vokal, Kaedah Vokal dan Kaedah Campuran.

xi. Perkataan mempunyai kombinasi vokal (i-i) menggunakan Kaedah Tanpa Vokal, Kaedah Vokal dan Kaedah Campuran.

xii. Perkataan mempunyai kombinasi vokal (i-u) menggunakan Kaedah Vokal dan Kaedah Campuran.

xiii. Diftong (ai) tidak menggunakan huruf vokal *alif* dan *ya*.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

xiv. Diftong (au) tidak menggunakan huruf vokal *alif* dan *wau*.

xv. Diftong (oi) tiada contoh ditemui.

xvi. Ejaan bagi perkataan ekasuku ada yang menggunakan huruf vokal dan ada yang tidak menggunakan huruf vokal.

xvii. Terdapat lima huruf gubalan yang digunakan dalam A17/S2 iaitu ﻧ (*nya*), ﭽ (*ca*), ﮒ (*nga*), ﭖ (*pa*) dan ﮔ (*ga*)

xviii. Tanda diakritik banyak digunakan dalam A17/S2.

xix. Kata ganda penuh dieja dengan menggandakan seluruh kata dasar jenis kata nama tanpa sebarang perubahan bentuk manakala kata ganda separa dieja dengan mengandakan sebahagian daripada kata dasar

xx. Perkataan dari bahasa Arab mengekalkan ejaan asalnya.

xxi. Tiada contoh perkataan yang dieja secara berangkai.

Berdasarkan perbincangan di atas, dapat dirumuskan beberapa perkara berhubung pola ejaan Jawi yang digunakan dalam A17/S3:

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

i. Perkataan mempunyai kombinasi vokal (e-a) menggunakan Kaedah Tanpa Vokal dan Kaedah Campuran.

ii. Perkataan mempunyai kombinasi vokal (e-i) menggunakan Kaedah Tanpa Vokal dan Kaedah Campuran.

iii. Perkataan mempunyai kombinasi vokal (e-u) menggunakan Kaedah Tanpa Vokal.

iv. Perkataan mempunyai kombinasi vokal (a-a) menggunakan Kaedah Tanpa Vokal, Kaedah Vokal dan Kaedah Campuran.

v. Perkataan mempunyai kombinasi vokal (a-i) menggunakan Kaedah Tanpa Vokal, Kaedah Vokal dan Kaedah Campuran.

vi. Perkataan mempunyai kombinasi vokal (a-u) menggunakan Kaedah Tanpa Vokal dan Kaedah Campuran.

vii. Perkataan mempunyai kombinasi vokal (u-a) menggunakan Kaedah Tanpa Vokal dan Kaedah Campuran.

viii. Tiada contoh perkataan mempunyai kombinasi vokal (u-i) dalam A17/S3.

ix. Perkataan mempunyai kombinasi vokal (u-u) menggunakan Kaedah Tanpa Vokal dan Kaedah Campuran.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

x. Perkataan mempunyai kombinasi vokal (i-a) menggunakan Kaedah Tanpa Vokal dan Kaedah Campuran.

xi. Perkataan mempunyai kombinasi vokal (i-i) menggunakan Kaedah Campuran.

xii. Perkataan mempunyai kombinasi vokal (i-u) menggunakan Kaedah Campuran.

xiii. Diftong (ai) tidak menggunakan huruf vokal *alif* dan *ya*.

xiv. Diftong (au) tidak menggunakan huruf vokal *alif* dan *wau*.

xv. Diftong (oi) tiada contoh ditemui.

xvi. Ejaan bagi perkataan ekasuku ada yang menggunakan huruf vokal dan ada yang tidak menggunakan huruf vokal.

xvii. Terdapat lima huruf gubalan yang digunakan dalam A17/S3 ڽ (*nya*), ڃ (*ca*), ڠ (*nga*),ڤ (*pa*) dan ڮ (*ga*).

xviii. Tanda diakritik masih digunakan dalam A17/S3.

xix. Terdapat tiga bentuk ejaan kata ganda dalam A17/S3 iaitu kata ganda pengulangan separa dieja dengan menggandakan sebahagian kata dasar menggunakan angka dua Arab (٢) dan menggandakan sebahagian daripada

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

kata dasar dan kata ganda pengulangan penuh dieja dengan menggandakan seluruh kata dasar jenis kata nama tanpa sebarang perubahan bentuk dengan menggunakan angka dua Arab (٢).

xx. Perkataan dari bahasa Arab mengekalkan ejaan asal dan terdapat satu perkataan tersalah eja.

xxi. Terdapat ejaan berangkai.

Berdasarkan perbincangan di atas, dapat dirumuskan beberapa perkara berhubung pola ejaan Jawi yang digunakan dalam A18/S1:

i. Perkataan mempunyai kombinasi vokal (e-a) menggunakan Kaedah Tanpa Vokal dan Kaedah Campuran.

ii. Perkataan mempunyai kombinasi vokal (e-i) menggunakan Kaedah Tanpa Vokal, Kaedah Vokal dan Kaedah Campuran.

iii. Perkataan mempunyai kombinasi vokal (e-u) menggunakan Kaedah Tanpa Vokal dan Kaedah Campuran.

iv. Perkataan mempunyai kombinasi vokal (a-a) menggunakan Kaedah Tanpa Vokal, Kaedah Vokal dan Kaedah Campuran.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

v. Perkataan mempunyai kombinasi vokal (a-i) menggunakan Kaedah Tanpa Vokal, Kaedah Vokal dan Kaedah Campuran.

vi. Perkataan mempunyai kombinasi vokal (a-u) menggunakan Kaedah Tanpa Vokal, Kaedah Vokal dan Kaedah Campuran.

vii. Perkataan mempunyai kombinasi vokal (u-a) menggunakan Kaedah Tanpa Vokal dan Kaedah Campuran.

viii. Perkataan mempunyai kombinasi vokal (u-i) menggunakan Kaedah Tanpa Vokal, Kaedah Vokal dan Kaedah Campuran.

ix. Perkataan mempunyai kombinasi vokal (u-u) menggunakan Kaedah Tanpa Vokal, Kaedah Vokal dan Kaedah Campuran.

x. Perkataan mempunyai kombinasi vokal (i-a) menggunakan Kaedah Tanpa Vokal, Kaedah Vokal dan Kaedah Campuran.

xi. Perkataan mempunyai kombinasi vokal (i-i) menggunakan Kaedah Tanpa Vokal dan Kaedah Campuran.

xii. Perkataan mempunyai kombinasi vokal (i-u) menggunakan Kaedah Vokal dan Kaedah Campuran.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

xiii. Diftong (ai) tidak menggunakan huruf vokal *alif* dan *ya*.

xiv. Diftong (au) tidak menggunakan huruf vokal *alif* dan *wau*.

xv. Diftong (oi) tidak menggunakan huruf vokal *alif* dan *wau*.

xvi. Ejaan bagi perkataan ekasuku ada yang menggunakan huruf vokal dan ada yang tidak menggunakan huruf vokal.

xvii. Terdapat lima huruf gubalan yang digunakan dalam A8/S1 iaitu ﻧ (*nya*), ﭽ (*ca*), ﮒ (*nga*), ﭖ (*pa*), dan ﮒ (*ga*).

xviii. Tanda diakritik digunakan dalam A18/S1.

xix. Kata ganda pengulangan penuh dieja secara menggandakan seluruh kata dasar jenis kata nama tanpa sebarang perubahan bentuk dengan menggunakan angka dua Arab (٢).

xx. Perkataan pinjaman daripada bahasa Arab mengekalkan ejaan asalnya.

xxi. Terdapat perkataan yang dieja secara berangkai.

Berdasarkan perbincangan di atas, dapat dirumuskan beberapa perkara berhubung pola ejaan Jawi yang digunakan dalam A18/S2:

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

i. Perkataan mempunyai kombinasi vokal (e-a) menggunakan Kaedah Tanpa Vokal, dan Kaedah Campuran.

ii. Perkataan mempunyai kombinasi vokal (e-i) menggunakan Kaedah Tanpa Vokal dan Kaedah Campuran.

iii. Perkataan mempunyai kombinasi vokal (e-u) menggunakan Kaedah Tanpa Vokal.

iv. Perkataan mempunyai kombinasi vokal (a-a) menggunakan Kaedah Tanpa Vokal, Kaedah Vokal dan Kaedah Campuran.

v. Perkataan mempunyai kombinasi vokal (a-i) menggunakan Kaedah Tanpa Vokal, Kaedah Vokal dan Kaedah Campuran.

vi. Perkataan mempunyai kombinasi vokal (a-u) menggunakan Kaedah Tanpa Vokal dan Kaedah Campuran.

vii. Perkataan mempunyai kombinasi vokal (u-a) menggunakan Kaedah Tanpa Vokal, Kaedah Vokal dan Kaedah Campuran.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

viii. Perkataan mempunyai kombinasi vokal (u-i) menggunakan Kaedah Tanpa Vokal dan Kaedah Campuran.

ix. Perkataan mempunyai kombinasi vokal (u-u) menggunakan Kaedah Tanpa Vokal dan Kaedah Campuran.

x. Perkataan mempunyai kombinasi vokal (i-a) menggunakan Kaedah Tanpa Vokal, Kaedah Vokal dan Kaedah Campuran.

xi. Perkataan mempunyai kombinasi vokal (i-i) menggunakan Kaedah Campuran.

i. Perkataan mempunyai kombinasi vokal (i-u) menggunakan Kaedah Vokal dan Kaedah Campuran.

ii. Diftong (ai) tidak menggunakan huruf vokal *alif* dan *ya*.

iii. Diftong (au) tidak menggunakan huruf vokal *alif* dan *wau*.

iv. Tidak ada contoh diftong (oi) dalam A18/S2.

v. Ejaan bagi perkataan ekasuku ada yang menggunakan huruf vokal dan ada yang tidak menggunakan huruf vokal.

vi. Terdapat lima huruf gubalan yang digunakan A18/S2 iaitu ڽ (*nya*), ڃ (*ca*), ڠ (*nga*), ڤ (*pa*), dan ڮ (*ga*).

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

vii. Tanda diakritik tidak digunakan dalam A18/S2.

viii. Ejaan kata ganda pengulangan penuh dan pengulangan separa adalah sama iaitu mengandakan keseluruhan kata dasar dengan menggunakan angka dua Arab (٢) di hujung perkataan.

ix. Perkataan pinjaman dari bahasa Arab mengekalkan ejaan asalnya.

x. Tiada ejaan berangkai dalam A18/S2.

Berdasarkan perbincangan di atas, dapat dirumuskan beberapa perkara berhubung pola ejaan Jawi yang digunakan dalam A18/S3:

i. Perkataan mempunyai kombinasi vokal (e-a) menggunakan Kaedah Tanpa Vokal dan Kaedah Campuran.

ii. Perkataan mempunyai kombinasi vokal (e-i) menggunakan Kaedah Campuran.

iii. Perkataan mempunyai kombinasi vokal (e-u) menggunakan Kaedah Tanpa Vokal.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

iv. Perkataan mempunyai kombinasi vokal (a-a) menggunakan Kaedah Tanpa Vokal dan Kaedah Campuran.

v. Perkataan mempunyai kombinasi vokal (a-i) menggunakan Kaedah Tanpa Vokal, Kaedah Vokal dan Kaedah Campuran.

vi. Perkataan mempunyai kombinasi vokal (a-u) menggunakan Kaedah Tanpa Vokal, Kaedah Vokal dan Kaedah Campuran.

vii. Perkataan mempunyai kombinasi vokal (u-a) menggunakan Kaedah Tanpa Vokal dan Kaedah Campuran.

viii. Perkataan mempunyai kombinasi vokal (u-i) menggunakan Kaedah Vokal dan Kaedah Campuran.

ix. Perkataan mempunyai kombinasi vokal (u-u) menggunakan Kaedah Tanpa Vokal dan Kaedah Campuran.

x. Perkataan mempunyai kombinasi vokal (i-a) menggunakan Kaedah Tanpa Vokal dan Kaedah Campuran.

xi. Perkataan mempunyai kombinasi vokal (i-i) menggunakan Kaedah Vokal dan Kaedah Campuran.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

xii. Perkataan mempunyai kombinasi vokal (i-u) menggunakan Kaedah Campuran.

xiii. Diftong (ai) tidak menggunakan huruf vokal *alif* dan *ya*.

xiv. Diftong (au) tidak menggunakan huruf vokal *alif* dan *wau*.

xv. Diftong (oi) tiada contoh ditemui dalam A18/S3.

xvi. Ejaan bagi perkataan ekasuku ada yang menggunakan huruf vokal dan ada yang tidak menggunakan huruf vokal.

xvii. Terdapat empat huruf gubalan yang digunakan dalam A18/S3 iaitu ڽ (*nya*), ڠ (*nga*), ڤ (*pa*), ڬ (*ga*).

xviii. Tiada penggunaan tanda diakritik dalamA18/S3.

xix. Ejaan kata ganda pengulangan penuh dan pengulangan separa dieja dengan menggandakan keseluruhan kata dan menggunakan tanda angka dua Arab.

xx. Perkataan pinjaman bahasa Arab mengekalkan ejaan asalnya.

xxi. Terdapat ejaan berangkai dalam A18/S3.

Berdasarkan perbincangan di atas, dapat dirumuskan beberapa perkara berhubung pola ejaan Jawi yang digunakan dalam A18/S4:

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

i. Perkataan mempunyai kombinasi vokal (e-a) menggunakan Kaedah Tanpa Vokal dan Kaedah Campuran.

ii. Perkataan mempunyai kombinasi vokal (e-i) menggunakan Kaedah Tanpa Vokal dan Kaedah Campuran.

iii. Perkataan mempunyai kombinasi vokal (e-u) menggunakan Kaedah Campuran.

iv. Perkataan mempunyai kombinasi vokal (a-a) menggunakan Kaedah Tanpa Vokal, Kaedah Vokal dan Kaedah Campuran.

v. Perkataan mempunyai kombinasi vokal (a-i) menggunakan Kaedah Tanpa Vokal, Kaedah Vokal dan Kaedah Campuran.

vi. Perkataan mempunyai kombinasi vokal (a-u) menggunakan Kaedah Vokal dan Kaedah Campuran.

vii. Perkataan mempunyai kombinasi vokal (u-a) menggunakan Kaedah Tanpa Vokal, Kaedah Vokal dan Kaedah Campuran.

viii. Perkataan mempunyai kombinasi vokal (u-i) menggunakan Kaedah Vokal dan Kaedah Campuran.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

ix. Perkataan mempunyai kombinasi vokal (u-u) menggunakan Kaedah Tanpa Vokal, Kaedah Vokal dan Kaedah Campuran.

x. Perkataan mempunyai kombinasi vokal (i-a) menggunakan Kaedah Tanpa Vokal, Kaedah Vokal dan Kaedah Campuran.

xi. Perkataan mempunyai kombinasi vokal (i-i) menggunakan Kaedah Campuran.

xii. Perkataan mempunyai kombinasi vokal (i-u) menggunakan Kaedah Campuran.

xiii. Diftong (ai) tidak menggunakan huruf vokal *alif* dan *ya*.

xiv. Diftong (au) tidak menggunakan huruf vokal *alif* dan *wau*.

xv. Diftong (oi) tiada contoh ditemui.

xvi. Ejaan bagi perkataan ekasuku ada yang menggunakan huruf vokal dan ada yang tidak menggunakan huruf vokal.

xvii. Terdapat lima huruf gubalan yang digunakan dalam A18/S4 iaitu ڽ (*nya*), ڃ (*ca*), ڠ (*nga*), ڤ (*pa*), dan ڬ (*ga*)

xviii. Tanda diakritik digunakan dalam A18/S4.

xix. Kata ganda pengulangan penuh dengan dua bentuk ejaan iaitu menggandakan keseluruhan kata dasar dengan menggunakan angka dua Arab dan mengulang

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

perkataan sepenuhnya tanpa menggunakan angka dua Arab. Kata ganda pengulangan separa pula digandakan sebahagian katanya.

xx. Perkataan pinjaman bahasa Arab mengekalkan ejaan asalnya.

xxi. Terdapat perkataan yang dieja secara berangkai.

Berdasarkan perbincangan di atas, dapat dirumuskan beberapa perkara berhubung pola ejaan Jawi yang digunakan dalam A18/S5:

i. Perkataan mempunyai kombinasi vokal (e-a) menggunakan Kaedah Tanpa Vokal dan Kaedah Campuran.

ii. Perkataan mempunyai kombinasi vokal (e-i) menggunakan Kaedah Vokal dan Kaedah Campuran.

iii. Perkataan mempunyai kombinasi vokal (e-u) menggunakan Kaedah Tanpa Vokal.

iv. Perkataan mempunyai kombinasi vokal (a-a) menggunakan Kaedah Tanpa Vokal, Kaedah Vokal dan Kaedah Campuran.

v. Perkataan mempunyai kombinasi vokal (a-i) menggunakan Kaedah Tanpa Vokal, Kaedah Vokal dan Kaedah Campuran.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

vi. Perkataan mempunyai kombinasi vokal (a-u) menggunakan Kaedah Vokal dan Kaedah Campuran.

vii. Perkataan mempunyai kombinasi vokal (u-a) menggunakan Kaedah Tanpa Vokal, Kaedah Vokal dan Kaedah Campuran.

viii. Perkataan mempunyai kombinasi vokal (u-i) menggunakan Kaedah Vokal dan Kaedah Campuran.

ix. Perkataan mempunyai kombinasi vokal (u-u) menggunakan Kaedah Tanpa Vokal dan Kaedah Campuran.

x. Perkataan mempunyai kombinasi vokal (i-a) menggunakan Kaedah Tanpa Vokal, Kaedah Vokal dan Kaedah Campuran.

xi. Perkataan mempunyai kombinasi vokal (i-i) menggunakan Kaedah Vokal dan Kaedah Campuran.

xii. Perkataan mempunyai kombinasi vokal (i-u) menggunakan Kaedah Vokal dan Kaedah Campuran.

xiii. Diftong (ai) tidak menggunakan huruf vokal *alif* dan *ya*.

xiv. Tiada contoh bagi diftong (au) dalam A18/S5.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

xv. Tiada contoh bagi diftong (oi) dalam A18/S5.

xvi. Ejaan bagi perkataan ekasuku menggunakan huruf vokal dan ada juga tidak menggunakan huruf vokal.

xvii. Terdapat lima huruf gubalan yang digunakan iaitu *nya*, ڽ (*nya*), ڤ (*pa*), ڬ (*ga*). ڮ (*ca*) dan ڠ (*nga*).

xviii. Tanda diakritik digunakan dalam A18/S5.

xix. Kata ganda pengulangan penuh dieja dengan dua kaedah iaitu pertama menggandakan kata dasar dengan menggunakan angka dua Arab dan kedua dengan mengulang sebahagian kata dasar.

xx. Perkataan dari bahasa Arab mengekalkan ejaan asalnya.

xxi. Terdapat ejaan berangkai dalam A18/S5.

4.13 Kesimpulan

Analisis pola ejaan menunjukkan kaedah ejaan yang banyak digunakan bagi mengeja perkataan dwisuku dan triskuka ialah Kaedah tanpa Vokal dengan diikuti oleh Kaedah Campuran manakala Kaedah Tanpa Vokal kurang digunakan. Perkataan ekasuku pula kebanyakannya dieja tanpa huruf vokal. Bagi perkataan diftong, analisis menunjukkan bahawa perkataan tersebut tidak huruf vokal. Dari segi penggunaan huruf gubalan Melayu didapati bahawa huruf-huruf tersebut telah wujud dan bentuknya tidak tekal kepada satu lambang penulisan sahaja. Kaedah ejaan Jawi lama juga masih menggunakan tanda diakritik pada perkataan-perkataan tertentu di samping pengekalan ejaan asal bagi perkataan pinjaman Arab. Bagi kata ganda pula, analisis memperlihatkan terdapat sekurang-kurangnya tiga kaedah ejaan bagi perkataan tersebut. Tidak ketinggalan kaedah ejaan berangkai masih ada walaupun jumlahnya adalah sedikit.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

BAB V

PERBANDINGAN EJAAN JAWI ANTARA SURAT DAN ANTARA ABAD

5.1 PENGENALAN

Bab ini membincangkan tentang perbandingan ejaan kata mengikut pola dan kategori antara surat dan antara abad. Dari segi pola ejaan, perbandingan dibuat berdasarkan perkataan dwi/trisuku yang berkombinasi vokal dan berkombinasi diftong. Pola kombinasi vokal yang dibandingkan ialah kombinasi vokal (e-a), kombinasi vokal (e-i), kombinasi vokal (e-u), kombinasi vokal (a-a), kombinasi vokal (a-i), kombinasi vokal (a-u), kombinasi vokal (i-a), kombinasi vokal (i-i), kombinasi vokal (i-u), kombinasi vokal (u-a), kombinasi vokal (u-i) dan kombinasi vokal (u-u). Kesemua pola di atas, dianalisis mengikut empat kategori iaitu Kategori 1: Suku kata Terbuka+Suku kata Terbuka (SKB+SKB), Kategori 2: Suku kata Tertutup+Suku kata Terbuka (SKT+SKB), Kategori 3: Suku kata Terbuka+Suku kata Tertutup (SKB+SKT) dan Kategori 4: Suku kata Tertutup+Suku kata Tertutup (SKT+SKT). Pola kombinasi diftong pula, merangkumi kombinasi diftong (ai), (e-ai), (a-ai), (i-ai), (u-ai), (o-ai), pola kombinasi diftong (au), (e-au), (a-au), (i-au), (u-au) dan pola kombinasi diftong (oi), (e-oi), (a-oi), (i-oi), (o-oi). Kategori pola kombinasi diftong ialah Kategori 1: Suku kata Terbuka+Suku kata Diftong (SKB+SKD), Kategori 2: Suku kata Tertutup+Suku kata Diftong (SKT+SKD), Kategori 3: Suku kata Diftong+Suku kata Terbuka (SKD+SKB) dan Kategori 4: Suku kata Diftong+Suku kata Tertutup (SKD+SKT). Seterusnya perbandingan dibuat kepada perkataan ekasuku mengikut kategori huruf vokal iaitu e, a, i, u dan o.

Perbandingan lain ialah penggunaan huruf Jawi gubalan Melayu, penggunaan tanda diakritik, ejaan berangkai, ejaan kata ganda dan ejaan perkataan pinjaman Arab.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Analisis terperinci berhubung semua aspek tersebut telah dilakukan dan dibincangkan dalam Bab IV manakala bab ini merupakan kesinambungan perbincangan tersebut dengan memfokuskan kepada hasil perbandingan analisis yang telah diperolehi itu.

5.2 PERBANDINGAN KOMBINASI VOKAL MENGIKUT KATEGORI SUKU KATA DALAM A16/S1 HINGGA A18/S5

5.2.1 Perbandingan kombinasi vokal (e-a)

Bahagian ini membincangkan tentang perbandingan ejaan kata dengan kombinasi vokal (e-a) mengikut kategori SKB+SKB, SKB+SKT, SKT+SKB dan SKT+SKT dalam A16/S1 hingga A18/S5. Hasil analisis ditunjukkan dalam Jadual 5.1 (Lampiran K). Secara terperinci didapati bahawa ejaan kata dengan kombinasi vokal (e-a) lebih banyak digunakan dalam kategori SKT+SKB (67 perkataan), diikuti kategori SKT+SKT (23 perkataan), SKB+SKB (10 perkataan) dan SKB+SKT (10 perkataan). Rumusan analisis tersebut ditunjukkan dalam Jadual 5.2 (Lampiran L).

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

a. Surat Ternate: A16/S1 dan A16/S2

Surat dari Ternate (A16/S1 dan A16/S2) menunjukkan sejumlah 10 perkataan telah dianalisis bagi mengenal pasti kaedah ejaan yang digunakan dalam kedua-dua surat tersebut. A16/S1 mengandungi 7 perkataan dan A16/S2 pula 3 perkataan. Dapatan analisis menunjukkan, kaedah ejaan yang digunakan dalam A16/S1 ialah Kaedah Tanpa Vokal (6) dan Kaedah Campuran (1). Dari segi kategori pula, bilangan ejaan kata dengan kombinasi (e-a) dalam kategori SKB+SKB ialah (KTV=0, KC=1, KV=0), kategori SKB+SKT (KTV=1, KC=0, KV=0), kategori SKT+SKB (KTV=3, KC=0, KV=0), dan kategori SKT+SKT (KTV=2, KC=0, KV=0). Oleh itu, kaedah ejaan paling dominan dalam A16/S1 ialah Kaedah Tanpa Vokal dan kombinasi vokal (e-a) banyak ditemui dalam kategori SKT+SKB.

Dalam A16/S2, jumlah kata dengan kombinasi vokal (e-a) ialah 3 perkataan yang terdiri daripada Kaedah Tanpa Vokal manakala tiada contoh bagi Kaedah Campuran dan Kaedah Vokal. Dari segi kategori pula, ejaan kata dengan kombinasi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

(e-a) dalam kategori SKB+SKB ialah (KTV=0, KC=0, KV=0), kategori SKB+SKT (KTV=0, KC=0, KV=0), kategori SKT+SKB (KTV=2, KC=0, KV=0), dan kategori SKT+SKT (KTV=1, KC=0, KV=0). Oleh itu, kaedah ejaan paling dominan dalam A16/S2 ialah Kaedah Tanpa Vokal dan kombinasi vokal (e-a) banyak ditemui dalam kategori SKT+SKB.

Peratusan penggunaan setiap kaedah dalam A16/S1 dan A16/S2 ialah Kaedah Tanpa Vokal (90%), Kaedah Campuran (10%) dan Kaedah Vokal (0%). Dari segi kategori, ejaan kata dengan kombinasi vokal (e-a) digunakan dalam kategori SKB+SKB (KTV=0%, KC=10% dan KV=0%), kategori SKB+SKT (KTV=10%, KC=0%, KV=0%), kategori SKT+SKB (KTV=50%, KC=0%, KV=0%) dan kategori SKT+SKT (KTV=30%, KC=0%, KV=0%). Oleh itu, kaedah ejaan paling dominan dalam A16/S1 dan A16/S2 ialah Kaedah Tanpa Vokal dan kombinasi vokal (e-a) banyak ditemui dalam kategori SKT+SKB.

b. Surat Aceh: A17/S1, A17/S2 dan A17/S3

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Analisis surat dari Aceh melibatkan surat A17/S1, A17/S2 dan A17/S3. Jumlah perkataan yang dianalisis ialah sebanyak 38 perkataan iaitu 4 perkataan bagi A17/S1, 24 perkataan bagi A17/S2 dan 10 perkataan bagi A17/S3. Secara terperinci, kaedah ejaan yang digunakan dalam A17/S1 ialah Kaedah Tanpa Vokal (4), Kaedah Campuran (0), dan Kaedah Vokal (0). Dari segi kategori pula, ejaan kata dengan kombinasi (e-a) dalam kategori SKB+SKB ialah (KTV=0, KC=0, KV=0), kategori SKB+SKT (KTV=0, KC=0, KV=0), kategori SKT+SKB (KTV=3, KC=0, KV=0), dan kategori SKT+SKT (KTV=1, KC=0, KV=0). Oleh itu, kaedah ejaan paling dominan dalam A17/S1 ialah Kaedah Tanpa Vokal dan kombinasi vokal (e-a) banyak ditemui dalam kategori SKT+SKB.

Bagi A17/S2, kaedah ejaan yang digunakan ialah Kaedah Tanpa Vokal (19), Kaedah Campuran (5) dan Kaedah Vokal (0). Dari segi kategori pula, ejaan kata dengan kombinasi (e-a) dalam kategori SKB+SKB ialah (KTV=1, KC=1, KV=0), kategori SKB+SKT (KTV=1, KC=0, KV=0), kategori SKT+SKB (KTV=11, KC=2, KV=0), dan kategori SKT+SKT (KTV=6, KC=2, KV=0). Oleh itu, kaedah ejaan

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

paling dominan dalam A17/S2 ialah Kaedah Tanpa Vokal dan kombinasi vokal (e-a) banyak ditemui dalam kategori SKT+SKB.

Kaedah ejaan yang digunakan dalam A17/S3 pula ialah Kaedah Tanpa Vokal (9), Kaedah Campuran (1) dan Kaedah Vokal (0). Dari segi kategori pula, ejaan kata dengan kombinasi (e-a) dalam kategori SKB+SKB ialah (KTV=1, KC=0, KV=0), kategori SKB+SKT (KTV=1, KC=0, KV=0), kategori SKT+SKB (KTV=6, KC=1, KV=0), dan kategori SKT+SKT (KTV=1, KC=0, KV=0). Oleh itu, kaedah ejaan paling dominan dalam A17/S3 ialah Kaedah Tanpa Vokal dan kombinasi vokal (e-a) banyak ditemui dalam kategori SKT+SKB.

Peratusan penggunaan setiap kaedah dalam A17/S1, A17/S2 dan A17/S3 ialah Kaedah Tanpa Vokal (84%), Kaedah Campuran (16%) dan Kaedah Vokal (0%). Dari segi kategori, didapati ejaan kata dengan kombinasi vokal (e-a) digunakan dalam kategori SKB+SKB (KTV=5%, KC=3%, KV=0%), kategori SKB+SKT (KTV=5%, KC=0%, KV=0%), kategori SKT+SKB (KTV=53%, KC=8%, KV=0%) dan kategori SKT+SKT (KTV=21%, KC=5%, KV=0%). Oleh itu, kaedah ejaan paling dominan dalam A17/S1, A17/S2 dan A17/S3 ialah Kaedah Tanpa Vokal dan kombinasi vokal (e-a) banyak ditemui dalam kategori SKT+SKB.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

c. Surat Bengkulu: A18/S1

Seterusnya, analisis surat dari Bengkulu (A18/S1) menunjukkan bilangan kata yang ditemui dengan ejaan kombinasi vokal (e-a) ialah 14 perkataan. Pecahan mengikut kaedah ejaan ialah Kaedah Tanpa Vokal (12), Kaedah Campuran (2), dan Kaedah Vokal (0). Peratusan penggunaan setiap kaedah dalam A18/S1 ialah Kaedah Tanpa Vokal (86%), Kaedah Campuran (14%) dan Kaedah Vokal (0%). Analisis kategori pula mendapati ejaan kata dengan kombinasi vokal (e-a) digunakan dalam kategori SKB+SKB ialah (KTV=1, KC=2, KV=0), kategori SKB+SKT (KTV=1, KC=0, KV=0), kategori SKT+SKB (KTV=7, KC=0, KV=0), dan kategori SKT+SKT (KTV=3, KC=0, KV=0). Oleh itu, kaedah ejaan paling dominan dalam A18/S1 ialah Kaedah Tanpa Vokal dan kombinasi vokal (e-a) banyak ditemui dalam kategori SKT+SKB.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05 4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

d. Surat Muko-muko: A18/S2

Merujuk kepada analisis surat dari Muko-muko (A18/S2), jumlah perkataan yang ditemui dengan kombinasi vokal (e-a) ialah sebanyak 12 perkataan. Daripada jumlah tersebut, 11 perkataan menggunakan Kaedah Tanpa Vokal, 1 perkataan menggunakan Kaedah Campuran manakala tiada contoh untuk Kaedah Vokal. Peratusan penggunaan setiap kaedah dalam A18/S2 ialah Kaedah Tanpa Vokal (92%), Kaedah Campuran (8%) dan Kaedah Vokal (0%). Analisis kategori menunjukkan kombinasi vokal (e-a) digunakan dalam kategori SKB+SKB ialah (KTV=0, KC=0, KV=0), kategori SKB+SKT (KTV=1, KC=1, KV=0), kategori SKT+SKB (KTV=8, KC=0, KV=0) dan kategori SKT+SKT (KTV=2, KC=0, KV=0). Oleh itu, kaedah ejaan paling dominan dalam A18/S2 ialah Kaedah Tanpa Vokal dan kombinasi vokal (e-a) banyak ditemui dalam kategori SKT+SKB.

e. Surat Palembang: A18/S3

05 4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun PustakaTBainun ptbupsi

Analisis surat dari Palembang (A18/S3) telah menemui 16 perkataan yang mempunyai ejaan kata dengan kombinasi vokal (e-a). Perkataan tersebut menggunakan Kaedah Tanpa Vokal (12), Kaedah Campuran (4) dan Kaedah Vokal (0). Peratusan penggunaan setiap kaedah dalam A18/S3 ialah Kaedah Tanpa Vokal (75%), Kaedah Campuran (25%) dan Kaedah Vokal (0%). Merujuk kepada analisis kategori pula, dapatan menunjukkan kombinasi vokal (e-a) digunakan dalam kategori SKB+SKB (KTV=1, KC=0, KV=0), kategori SKB+SKT (KTV=1, KC=61, KV=0), kategori SKT+SKB (KTV=7, KC=3, KV=0), dan kategori SKT+SKT (KTV=3, KC=0, KV=0). Oleh itu, kaedah ejaan paling dominan dalam A18/S3 ialah Kaedah Tanpa Vokal dan kombinasi vokal (e-a) banyak ditemui dalam kategori SKT+SKB.

f. Surat Banjarmasin: A18/S4 dan A18/S5

Analisis terhadap dua pucuk surat dari Banjarmasin pula mendapati sejumlah 12 perkataan ditemui dengan kombinasi vokal (e-a) dalam A18/S4 dan 8 perkataan dalam A18/S5. Daripada 12 perkataan dalam A18/S4, bilangan perkataan yang dieja menggunakan Kaedah Tanpa Vokal (11), perkataan dieja menggunakan Kaedah

05 4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Campuran (1) dan tiada perkataan menggunakan Kaedah Vokal. Analisis kategori pula menunjukkan kombinasi vokal (e-a) digunakan dalam kategori SKB+SKB (KTV=1, KC=0, KV=0), kategori SKB+SKT (KTV=1, KC=0, KV=0), kategori SKT+SKB (KTV=9, KC=1, KV=0) dan kategori SKT+SKT (SKT=0, KC=0, KV=0). Oleh itu, kaedah ejaan paling dominan dalam A18/S4 ialah Kaedah Tanpa Vokal dan kombinasi vokal (e-a) banyak ditemui dalam kategori SKT+SKB.

Merujuk kepada A18/S5 pula, daripada 8 perkataan yang dianalisis, 6 perkataan menggunakan Kaedah Tanpa Vokal, 2 perkataan menggunakan Kaedah Campuran manakala tiada perkataan menggunakan Kaedah Vokal. Analisis kategori bagi A18/S5 pula menunjukkan kombinasi vokal (e-a) digunakan dalam kategori SKB+SKB (KTV=1, KC=0, KV=0), kategori SKB+SKT (KTV=1, KC=0, KV=0), kategori SKT+SKB (KTV=2, KC=2, KV=0) dan kategori SKT+SKT (SKT=2, KC=0, KV=0). Oleh itu, kaedah ejaan paling dominan dalam A18/S5 ialah Kaedah Tanpa Vokal dan kombinasi vokal (e-a) ditemui banyak dalam kategori SKT+SKB dan SKT+SKT.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Peratusan penggunaan setiap kaedah dalam A18/S4 dan A18/S5 ialah Kaedah Tanpa Vokal (85%), Kaedah Campuran (15%) dan Kaedah Vokal (0%). Dari segi kategori bagi kedua-dua surat (A18/S4 dan A18/5), didapati ejaan kata dengan kombinasi vokal (e-a) digunakan dalam kategori SKB+SKB (KTV=10%, KC=0%, KV=0%), kategori SKB+SKT (KTV=10%, KC=0%, KV=0%), kategori SKT+SKB (KTV=55%, KC=15%, KV=0%) dan kategori SKT+SKT (KTV=10%, KC=0%, KV=0%). Oleh itu, kaedah ejaan paling dominan dalam A18/S4 dan A18/S5 ialah Kaedah Tanpa Vokal dan kombinasi vokal (e-a) banyak ditemui dalam kategori SKT+SKB.

Berdasarkan analisis keseluruhan perkataan yang dibuat mengikut tempat, didapati bahawa kaedah yang paling banyak digunakan untuk mengeja ejaan kata dengan kombinasi vokal (e-a) ialah Kaedah Tanpa Vokal (85%) diikuti Kaedah Campuran (15%) dan Kaedah Vokal (0%). Rumusan bagi penggunaan kaedah ejaan mengikut kategori pula, dipaparkan menerusi Jadual 5.3 hingga 5.6 di bawah:

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Jadual 5.3 Kaedah ejaan paling dominan mengikut kategori SKB+SKB: [e-a]

ABAD	BIL. KATA	PENGGUNAAN KAEDAH			KAEDAH YANG DOMINAN
		KTV	KC	KV	
16	1	0	1	0	KC
17	3	2	1	0	KTV
18	6	4	2	0	KTV
JUMLAH	8	6	4	0	KTV

Berdasarkan Jadual 5.3, kaedah ejaan yang paling dominan bagi kategori SKB+SKB: [e-a] ialah Kaedah Tanpa Vokal, diikuti Kaedah Campuran manakala kaedah yang tidak digunakan ialah Kaedah Vokal. Kaedah ejaan paling dominan untuk kategori SKB+SKT pula ditunjukkan dalam Jadual 5.4 di bawah:

Jadual 5.4 Kaedah ejaan paling dominan mengikut kategori SKB+SKT: [e-a]

ABAD	BIL. KATA	PENGGUNAAN KAEDAH			KAEDAH YANG DOMINAN
		KTV	KC	KV	
16	1	1	0	0	KTV
17	2	2	0	0	KTV
18	7	5	2	0	KTV
JUMLAH	10	8	2	0	KTV

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Merujuk Jadual 5.4, kaedah ejaan yang paling dominan bagi kategori SKB+SKT: [e-a] ialah Kaedah Tanpa Vokal diikuti Kaedah Campuran manakala kaedah yang tidak digunakan ialah Kaedah Vokal. Kaedah ejaan paling dominan bagi kategori SKT+SKB ditunjukkan dalam Jadual 5.5 berikut:

Jadual 5.5 Kaedah ejaan paling dominan mengikut kategori SKT+SKB: [e-a]

ABAD	BIL. KATA	PENGGUNAAN KAEDAH			KAEDAH YANG DOMINAN
		KTV	KC	KV	
16	5	5	0	0	KTV
17	23	20	3	0	KTV
18	39	33	6	0	KTV
JUMLAH	67	58	9	0	KTV

Jadual 5.5 menunjukkan bahawa kaedah ejaan yang paling dominan bagi kategori SKT+SKB: [e-a] ialah Kaedah Tanpa Vokal diikuti Kaedah Campuran. Kaedah Vokal tidak digunakan dalam SKT+SKB. Kaedah ejaan paling dominan mengikut bagi kategori SKT+SKT dipaparkan dalam Jadual 5.6 di bawah:

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Jadual 5.6 Kaedah ejaan paling dominan mengikut kategori SKT+SKT: [e-a]

ABAD	BIL. KATA	PENGGUNAAN KAEDAH			KAEDAH YANG DOMINAN
		KTV	KC	KV	
16	3	3	0	0	KTV
17	10	8	2	0	KTV
18	10	10	0	0	KTV
JUMLAH	23	21	2	0	KTV

Berdasarkan Jadual 5.6, kaedah ejaan yang paling dominan bagi kategori SKT+SKT: [e-a] ialah Kaedah Tanpa Vokal diikuti Kaedah Campuran manakala kaedah yang tidak digunakan ialah Kaedah Tanpa Vokal.

Merujuk kepada analisis dalam Jadual 5.3 hingga 5.6, didapati bahawa kaedah ejaan yang paling dominan dalam mengeja kombinasi vokal (e-a) di dalam kategori SKB+SKB, SKB+SKT, SKT+SKB dan SKT+SKT ialah Kaedah Tanpa Vokal. Oleh itu, dapat dirumuskan bahawa perkataan berkombinasi vokal (e-a) bagi keempat-empat kategori suku kata dieja menggunakan Kaedah Tanpa Vokal iaitu tidak menggunakan huruf vokal pada kedua-dua suku kata. Kaedah ini menjurus kepada pengaruh sistem ejaan Arab. Rumusan bagi kaedah ejaan bagi perkataan dwisuku/trisuku berkombinasi vokal (e-a) mengikut kategori suku kata dalam A16/S1 hingga A18/S5 ditunjukkan dalam Jadual 5.7 berikut:

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Jadual 5.7 Kaedah ejaan bagi perkataan dwisuku/trisuku berkombinasi vokal (e-a) mengikut kategori suku kata dalam A16/S1 hingga A18/S5

Kod Surat/ Kategori Suku kata	Kombinasi Vokal (e-a)			
	SKB+SKB	SKB+SKT	SKT+SKB	SKT+SKT
A16/S1	-	KTV	KTV	KTV
A16/S2	-	-	KTV	KTV
A17/S1	-	-	KTV	KTV
A17/S2	KTV+KC	KTV	KTV	KTV+KC
A17/S3	KTV	KTV	KTV+KC	KTV
A18/S1	KTV+KC	KTV	KTV	KTV
A18/S2	-	KTV+KC	KTV	KTV
A18/S3	KTV	KTV+KC	KTV+KC	KTV
A18/S4	KTV	KTV	KTV	-
A18/S5	KTV	KTV	KTV	KTV

5.2.2 Perbandingan kombinasi vokal (e-i)

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Bahagian ini membincangkan tentang ejaan kata dengan kombinasi vokal (e-i) mengikut kategori SKB+SKB, SKB+SKT, SKT+SKB dan SKT+SKT dalam A16/S1

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun PustakaTBainun ptbupsi

hingga A18/S5. Hasil analisis ditunjukkan dalam Jadual 5.8 (Lampiran M). Penelitian secara terperinci mendapati, ejaan kata dengan kombinasi vokal (e-i) lebih banyak digunakan dalam kategori SKB+SKB (39 perkataan), diikuti kategori SKT+SKB (12 perkataan), SKB+SKT (6 perkataan) dan SKT+SKT (3 perkataan). Rumusan analisis tersebut ditunjukkan dalam Jadual 5.9 (Lampiran N).

a. Surat Ternate: A16/S1 dan A16/S2

Surat dari Ternate (A16/S1 dan A16/S2) menunjukkan sejumlah 9 perkataan telah dianalisis bagi mengenal pasti kaedah ejaan yang digunakan dalam kedua-dua surat tersebut dengan A16/S1 (3 perkataan) dan A16/S2 (6 perkataan). Dapatan analisis menunjukkan kaedah ejaan yang digunakan dalam A16/S1 ialah Kaedah Tanpa Vokal (1) dan Kaedah Campuran (2). Dari segi kategori pula, ejaan kata dengan kombinasi vokal (e-i) bagi A16/S1 dalam kategori SKB+SKB ialah (KTV=0, KC=2, KV=0), kategori SKB+SKT (KTV=1, KC=0, KV=0), kategori SKT+SKB (KTV=0, KC=0, KV=0), dan kategori SKT+SKT (KTV=0, KC=0, KV=0). Oleh itu, kaedah ejaan paling dominan dalam A16/S1 ialah Kaedah Campuran dan kombinasi vokal (e-i) banyak ditemui dalam kategori SKB+SKB.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun PustakaTBainun ptbupsi

Bagi A16/S2, jumlah kata dengan kombinasi vokal (e-i) ialah 6 perkataan yang terdiri daripada Kaedah Tanpa Vokal (4), Kaedah Campuran (2) dan tiada contoh Kaedah Vokal. Dari segi kategori pula, ejaan kata dengan kombinasi vokal (e-i) bagi A16/S2 dalam kategori SKB+SKB ialah (KTV=3, KC=1, KV=0), kategori SKB+SKT (KTV=0, KC=1, KV=0), kategori SKT+SKB (KTV=1, KC=0, KV=0), dan kategori SKT+SKT (KTV=0, KC=0, KV=0). Oleh itu, kaedah ejaan paling dominan dalam A16/S2 ialah Kaedah Tanpa Vokal dan kombinasi vokal (e-i) banyak ditemui dalam kategori SKB+SKB.

Peratusan penggunaan setiap kaedah dalam A16/S1 dan A16/S2 ialah Kaedah Tanpa Vokal (56%), Kaedah Campuran (44%) dan Kaedah Vokal (0%). Dari segi kategori bagi A16/S1 dan A16/S2, ejaan kata dengan kombinasi vokal (e-i) digunakan dalam kategori SKB+SKB ialah (KTV=34%, KC=34% dan KV=0%), kategori SKB+SKT (KTV=11%, KC=11%, KV=0%), kategori SKT+SKB (KTV=11%,

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

KC=0%, KV=0%) dan kategori SKT+SKT (KTV=0%, KC=0%, KV=0%). Oleh itu, kaedah ejaan paling dominan dalam A16/S1 dan A16/S2 ialah Kaedah Tanpa Vokal dan kombinasi vokal (e-i) banyak ditemui dalam kategori SKB+SKB.

b. Surat Aceh: A17/S1, A17/S2 dan A17/S3

Analisis surat dari Aceh melibatkan surat A17/S1, A17/S2 dan A17/S3. Jumlah perkataan yang dianalisis ialah 20 perkataan iaitu 3 perkataan bagi A17/S1, 13 perkataan bagi A17/S2 dan 4 perkataan bagi A17/S3. Secara terperinci, kaedah ejaan yang digunakan dalam A17/S1 ialah Kaedah Tanpa Vokal (1), Kaedah Campuran (2), dan Kaedah Vokal (0). Dari segi kategori pula, ejaan kata dengan kombinasi vokal (e-i) bagi A17/S1 dalam kategori SKB+SKB ialah (KTV=1, KC=2, KV=0), kategori SKB+SKT (KTV=0, KC=0, KV=0), kategori SKT+SKB (KTV=0, KC=0, KV=0) dan kategori SKT+SKT (KTV=0, KC=0, KV=0). Oleh itu, kaedah ejaan paling dominan dalam A17/S1 ialah Kaedah Campuran dan kombinasi vokal (e-i) banyak ditemui dalam kategori SKB+SKB.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Bagi A17/S2, kaedah ejaan yang digunakan ialah Kaedah Tanpa Vokal (7), Kaedah Campuran (6) dan Kaedah Vokal (0). Dari segi kategori pula, ejaan kata dengan kombinasi vokal (e-i) bagi A17/S2 dalam kategori SKB+SKB ialah (KTV=2, KC=4, KV=0), kategori SKB+SKT (KTV=2, KC=0, KV=0), kategori SKT+SKB (KTV=2, KC=2, KV=0), dan kategori SKT+SKT (KTV=1, KC=0, KV=0). Oleh itu, kaedah ejaan paling dominan dalam A17/S2 ialah Kaedah Tanpa Vokal dan kombinasi vokal (e-i) banyak ditemui dalam kategori SKB+SKB.

Kaedah ejaan yang digunakan dalam A17/S3 ialah Kaedah Tanpa Vokal (1), Kaedah Campuran (3) dan Kaedah Vokal (0). Dari segi kategori pula, ejaan kata dengan kombinasi vokal (e-i) bagi A17/S3 dalam kategori SKB+SKB ialah (KTV=0, KC=2, KV=0), kategori SKB+SKT (KTV=0, KC=0, KV=0), kategori SKT+SKB (KTV=1, KC=1, KV=0), dan kategori SKT+SKT (KTV=0, KC=0, KV=0). Oleh itu, kaedah ejaan paling dominan dalam A17/S3 ialah Kaedah Campuran dan kombinasi vokal (e-i) banyak ditemui dalam kategori SKB+SKB.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Peratusan penggunaan setiap kaedah dalam A17/S1, A17/S2 dan A17/S3 ialah Kaedah Tanpa Vokal (45%), Kaedah Campuran (55%) dan Kaedah Vokal (0%). Dari segi kategori bagi A17/S1, A17/S2 dan A17/S3, didapati ejaan kata dengan kombinasi vokal (e-i) digunakan dalam kategori SKB+SKB ialah (KTV=15%, KC=40%, KV=0%), kategori SKB+SKT (KTV=10%, KC=0%, KV=0), kategori SKT+SKB (KTV=15%, KC=15%, KV=0%) dan kategori SKT+SKT (KTV=5%, KC=0%, KV=0%). Oleh itu, kaedah ejaan paling dominan dalam A17/S1, A17/S2 dan A17/S3 ialah Kaedah Campuran dan kombinasi vokal (e-i) banyak ditemui dalam kategori SKB+SKB.

c. Surat Bengkulu: A18/S1

Analisis bagi surat dari Bengkulu (A18/S1) menunjukkan bilangan kata yang ditemui dengan ejaan kombinasi vokal (e-i) ialah 8 perkataan. Pecahan mengikut kaedah ejaan ialah Kaedah Tanpa Vokal (3), Kaedah Campuran (4), dan Kaedah Vokal (1). Peratusan penggunaan setiap kaedah dalam A18/S1 ialah Kaedah Tanpa Vokal (38%), Kaedah Campuran (50%) dan Kaedah Vokal (12%). Analisis kategori bagi A18/S1 pula mendapati ejaan kata dengan kombinasi vokal (e-i) digunakan dalam kategori SKB+SKB ialah (KTV=1, KC=4, KV=1), kategori SKB+SKT (KTV=0, KC=0, KV=0), kategori SKT+SKB (KTV=2, KC=0, KV=0), dan kategori SKT+SKT (KTV=0, KC=0, KV=0). Oleh itu, kaedah ejaan paling dominan dalam A18/S1 ialah Kaedah Campuran dan kombinasi vokal (e-i) banyak ditemui dalam kategori SKB+SKB.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

d. Surat Muko-muko: A18/S2

Merujuk kepada analisis surat dari Muko-muko (A18/S2), jumlah perkataan yang ditemui dengan kombinasi (e-i) ialah sebanyak 10 perkataan. Daripada jumlah tersebut, 3 perkataan menggunakan Kaedah Tanpa Vokal, 7 perkataan menggunakan Kaedah Campuran manakala tiada contoh untuk Kaedah Vokal. Peratusan penggunaan setiap kaedah dalam A18/S2 ialah Kaedah Tanpa Vokal (30%), Kaedah Campuran (70%) dan Kaedah Vokal (0%). Analisis kategori menunjukkan kombinasi vokal (e-i) digunakan dalam kategori SKB+SKB (KTV=0, KC=6, KV=0), kategori SKB+SKT

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

(KTV=1, KC=1, KV=0), kategori SKT+SKB (KTV=1, KC=0, KV=0) dan kategori SKT+SKT (KTV=1, KC=0, KV=0). Oleh itu, kaedah ejaan paling dominan dalam A18/S2 ialah Kaedah Campuran dan kombinasi vokal (e-i) banyak ditemui dalam kategori SKB+SKB.

e. Surat Palembang: A18/S3

Analisis surat dari Palembang telah menemui 4 perkataan yang mempunyai ejaan kata dengan kombinasi vokal (e-i). Perkataan tersebut menggunakan Kaedah Tanpa Vokal (0), Kaedah Campuran (4) dan Kaedah Vokal (0). Peratusan penggunaan setiap kaedah dalam A18/S3 ialah Kaedah Tanpa Vokal (0%), Kaedah Campuran (100%) dan Kaedah Vokal (0%). Merujuk kepada analisis kategori pula, dapatan menunjukkan kombinasi vokal (e-i) digunakan dalam kategori SKB+SKB ialah (KTV=0, KC=4, KV=0), kategori SKB+SKT (KTV=0, KC=0, KV=0), kategori SKT+SKB (KTV=0, KC=0, KV=0), dan kategori SKT+SKT (KTV=0, KC=0, KV=0). Oleh itu, kaedah ejaan paling dominan dalam A18/S3 ialah Kaedah Campuran dan kombinasi vokal (e-i) banyak ditemui dalam kategori SKB+SKB.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

f. Surat Banjarmasin: A18/S4 dan A18/S5

Analisis terhadap dua pucuk surat dari Banjarmasin pula mendapati sejumlah 6 perkataan ditemui dengan kombinasi vokal (e-i) dalam A18/S4 dan 3 perkataan dalam A18/S5. Dalam A18/S4, 3 perkataan dieja menggunakan Kaedah Tanpa Vokal, 3 perkataan dieja dengan Kaedah Campuran (3) manakala tiada perkataan menggunakan Kaedah Vokal. Analisis kategori bagi A18/S4 pula menunjukkan kombinasi vokal (e-i) digunakan dalam kategori SKB+SKB ialah (KTV=0 KC=3 KV=0), kategori SKB+SKT (KTV=0, KC=0, KV=0), kategori SKT+SKB (KTV=2, KC=0, KV=0) dan kategori SKT+SKT (SKT=1, KC=0, KV=0). Oleh itu, berdasarkan bilangan perkataan yang ditemui, tiada kaedah ejaan paling dominan dalam A18/S4. Dua kaedah yang digunakan ialah Kaedah Tanpa Vokal dan Kaedah Campuran manakala kombinasi vokal (e-i) banyak ditemui dalam kategori SKB+SKB.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Merujuk kepada A18/S5 pula, daripada 3 perkataan yang dianalisis, 2 perkataan menggunakan Kaedah Campuran, 1 perkataan menggunakan Kaedah Vokal dan tiada perkataan menggunakan Kaedah Tanpa Vokal. Analisis kategori bagi A18/S5 pula menunjukkan kombinasi vokal (e-i) digunakan dalam kategori SKB+SKB ialah (KTV=0, KC=2, KV=1), kategori SKB+SKT (KTV=0, KC=0, KV=0), kategori SKT+SKB (KTV=0, KC=0, KV=0) dan kategori SKT+SKT (SKT=0, KC=0, KV=0). Oleh itu, kaedah ejaan paling dominan dalam A18/S5 ialah Kaedah Campuran dan kombinasi vokal (e-i) banyak ditemui dalam kategori SKB+SKB.

Peratusan penggunaan setiap kaedah dalam A18/S4 dan A18/S5 ialah Kaedah Tanpa Vokal (33%), Kaedah Campuran (56%) dan Kaedah Vokal (11%). Dari segi kategori bagi kedua-dua surat (A18/S4, A18/S5) ejaan kata dengan kombinasi vokal (e-i) digunakan dalam kategori SKB+SKB (KTV=0%, KC=56%, KV=11%), kategori SKT+SKB (KTV=22%, KC=0%, KV=0%) dan kategori SKT+SKT (KTV=11%, KC=0%, KV=0%) manakala tiada contoh ditemui dalam kategori SKB+SKT. Oleh itu, kaedah ejaan paling dominan dalam A18/S4 dan A18/S5 ialah Kaedah Campuran dan kombinasi vokal (e-i) banyak ditemui dalam kategori SKB+SKB.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Berdasarkan analisis keseluruhan yang dibuat mengikut tempat, didapati kaedah yang paling banyak digunakan untuk mengeja ejaan kata dengan kombinasi vokal (e-i) ialah Kaedah Campuran (57%) diikuti Kaedah Tanpa Vokal (38%) dan Kaedah Vokal (5%). Rumusan bagi penggunaan kaedah ejaan yang paling dominan mengikut kategori pula, dipaparkan menerusi Jadual 5.10 hingga 5.13 di bawah:

Jadual 5.10 Kaedah ejaan paling dominan mengikut kategori SKB+SKB: [e-i]

ABAD	BIL. KATA	PENGGUNAAN KAEDAH			KAEDAH YANG DOMINAN
		KTV	KC	KV	
16	6	3	3	0	KTV=KC
17	11	3	8	0	KC
18	22	1	19	2	KC
JUMLAH	39	7	30	2	KC

Berdasarkan Jadual 5.10, kaedah ejaan yang paling dominan bagi kategori SKB+SKB: [e-i] ialah Kaedah Campuran manakala kaedah yang kurang digunakan ialah Kaedah

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Tanpa Vokal dan Kaedah Vokal. Kaedah ejaan paling dominan bagi kategori SKB+SKT ditunjukkan dalam Jadual 5.11 di bawah:

Jadual 5.11 Kaedah ejaan paling dominan mengikut kategori SKB+SKT: [e-i]

ABAD	BIL. KATA	PENGGUNAAN KAEDAH			KAEDAH YANG DOMINAN
		KTV	KC	KV	
16	2	1	1	0	KTV=KC
17	2	2	0	0	KTV
18	2	1	1	0	KTV=KC
JUMLAH	6	4	2	0	KTV

Berdasarkan Jadual 5.11, kaedah ejaan yang paling dominan bagi kategori SKB+SKT: [e-i] ialah Kaedah Tanpa Vokal manakala kaedah yang tidak digunakan ialah Kaedah Vokal. Kaedah ejaan paling dominan mengikut kategori SKT+SKB pula ditunjukkan dalam Jadual 5.12 berikut:

Jadual 5.12 Kaedah ejaan paling dominan mengikut kategori SKT+SKB: [e-i]

ABAD	BIL. KATA	PENGGUNAAN KAEDAH			KAEDAH YANG DOMINAN
		KTV	KC	KV	
16	1	1	0	0	KTV
17	6	3	3	0	KTV=KC
18	5	5	0	0	KTV
JUMLAH	12	9	3	0	KTV

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Jadual 5.12 menunjukkan kaedah ejaan yang paling dominan bagi kategori SKT+SKB: [e-i] ialah Kaedah Tanpa Vokal manakala kaedah yang tidak digunakan ialah Kaedah Vokal. Kaedah ejaan paling dominan mengikut kategori SKT+SKT dipaparkan dalam Jadual 5.13 berikut:

Jadual 5.13 Kaedah ejaan paling dominan mengikut kategori SKT+SKT: [e-i]

ABAD	BIL. KATA	PENGGUNAAN KAEDAH			KAEDAH YANG DOMINAN
		KTV	KC	KV	
16	0	0	0	0	-
17	1	1	0	0	KTV
18	2	2	0	0	KTV
JUMLAH	3	3	0	0	KTV

Berdasarkan Jadual 5.13, kaedah ejaan yang paling dominan bagi kategori SKT+SKT: [e-i] ialah Kaedah Tanpa Vokal manakala kaedah ejaan yang tidak digunakan ialah Kaedah Campuran dan Kaedah Vokal.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Merujuk kepada analisis dalam Jadual 5.10 hingga 5.13, didapati bahawa kaedah ejaan yang paling dominan dalam mengeja kombinasi vokal (e-i) bagi kategori SKB+SKB ialah Kaedah Campuran, manakala kaedah ejaan bagi kategori SKB+SKT, SKT+SKB dan kategori SKT+SKT ialah Kaedah Tanpa Vokal. Oleh itu, dapat dirumuskan bahawa kaedah yang dominan bagi mengeja kombinasi vokal (e-i) ialah Kaedah Tanpa Vokal. Dapatan ini menunjukkan wujudnya pengaruh sistem ejaan Arab iaitu tidak menggunakan huruf vokal dalam kedua-dua suku kata. Rumusan bagi kaedah ejaan perkataan dwisuku/trisuku berkombinasi vokal (e-i) mengikut kategori suku kata dalam A16/S1 hingga A18/S5 ditunjukkan dalam Jadual 5.14 berikut:

Jadual 5.14 Kaedah ejaan bagi perkataan dwisuku/trisuku berkombinasi vokal (e-i) mengikut kategori suku kata dalam A16/S1 hingga A18/S5

Kod Surat/ Kategori Suku kata	Kombinasi Vokal (e-i) SKB+SKB	SKB+SKT	SKT+SKB	SKT+SKT
A16/S1	KC	KTV	-	-
A16/S2	KTV+KC	KTV	KTV	-
A17/S1	KTV+KC	-	-	-
A17/S2	KTV+KV	KTV	KTV	KTV
A17/S3	KC	-	KC+KTV	-
A18/S1	-	-	KC+KTV	-
A18/S2	KC	KTV+KC	KTV	KTV
A18/S3	KC	-	-	-
A18/S4	KC	-	KTV	KTV
A18/S5	KV+KC	-	-	-

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

5.2.3 Perbandingan kombinasi vokal (e-u)

Bahagian ini membincangkan tentang ejaan kata dengan kombinasi vokal (e-u) mengikut kategori SKB+SKB, SKB+SKT, SKT+SKB dan SKT+SKT dalam A16/S1 hingga A18/S5. Hasil analisis ditunjukkan dalam Jadual 5.15 (Lampiran O) dan rumusannya dalam Jadual 5.16 (Lampiran P).

a. Surat Ternate: A16/S1 dan A16/S2

Surat dari Ternate (A16/S1 dan A16/S2) menunjukkan sejumlah 2 perkataan telah dianalisis bagi mengenal pasti kaedah ejaan yang digunakan dalam kedua-dua surat tersebut dengan A16/S1 (2 perkataan) dan A16/S2 (0 perkataan). Dapatan analisis menunjukkan kaedah ejaan yang digunakan dalam A16/S1 ialah Kaedah Tanpa Vokal

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

(2), Kaedah Campuran (0) dan Kaedah Vokal (0). Dari segi kategori pula, ejaan kata dengan kombinasi vokal (e-u) bagi A16/S1 dalam kategori SKB+SKB ialah (KTV=0, KC=2, KV=0), kategori SKB+SKT (KTV=1, KC=0, KV=0), kategori SKT+SKB (KTV=0, KC=0, KV=0), dan kategori SKT+SKT (KTV=1, KC=0, KV=0). Oleh itu, kaedah ejaan paling dominan dalam A16/S1 ialah Kaedah Tanpa Vokal dan kombinasi vokal (e-u) ditemui sama banyak dalam kategori SKB+SKB dan SKT+SKT. Bagi A16/S2, tiada contoh ditemui dalam surat ini.

Peratusan penggunaan setiap kaedah dalam A16/S1 dan A16/S2 ialah Kaedah Tanpa Vokal (100%), Kaedah Campuran (0%) dan Kaedah Vokal (0%). Dari segi kategori bagi A16/S1 dan A16/S2, ejaan kata dengan kombinasi vokal (e-u) digunakan dalam kategori SKB+SKB (KTV=0%, KC=0% dan KV=0%), kategori SKB+SKT (KTV=50%, KC=0%, KV=0%), kategori SKT+SKB (KTV=0%, KC=0%, KV=0%) dan kategori SKT+SKT (KTV=50%, KC=0%, KV=0%). Oleh itu, kaedah ejaan paling dominan dalam A16/S1 dan A16/S2 ialah Kaedah Tanpa Vokal dan kombinasi vokal (e-u) ditemui sama banyak dalam kategori SKB+SKB dan SKT+SKT.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

b. Surat Aceh: A17/S1, A17/S2 dan A17/S3

Analisis surat dari Aceh melibatkan surat A17/S1, A17/S2 dan A17/S3. Jumlah perkataan yang dianalisis ialah sebanyak 7 perkataan iaitu 3 perkataan bagi A17/S1, 3 perkataan bagi A17/S2 dan 1 perkataan bagi A17/S3. Secara terperinci, kaedah ejaan yang digunakan dalam A17/S1 ialah Kaedah Tanpa Vokal (2), Kaedah Campuran (1), dan Kaedah Vokal (0). Dari segi kategori, bilangan ejaan kata dengan kombinasi vokal (e-u) digunakan dalam kategori SKB+SKB ialah (KTV=0, KC=1, KV=0), kategori SKB+SKT (KTV=0, KC=0, KV=0), kategori SKT+SKB (KTV=1, KC=0, KV=0) dan kategori SKT+SKT (KTV=1, KC=0, KV=0). Oleh itu, kaedah ejaan paling dominan dalam A17/S1 ialah Kaedah Tanpa Vokal dan kombinasi vokal (e-u) ditemui sama banyak dalam kategori SKB+SKB dan SKT+SKB.

Bagi A17/S2, kaedah ejaan yang digunakan ialah Kaedah Tanpa Vokal (1), Kaedah Campuran (2) dan Kaedah Vokal (0). Dari segi kategori, didapati bilangan ejaan kata dengan kombinasi vokal (e-u) digunakan dalam kategori SKB+SKB

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun PustakaTBainun ptbupsi

(KTV=0, KC=2, KV=0), kategori SKB+SKT ialah (KTV=0, KC=0, KV=0), kategori SKT+SKB (KTV=1, KC=0, KV=0) dan kategori SKT+SKT (KTV=0, KC=0, KV=0). Oleh itu, kaedah ejaan paling dominan dalam A17/S2 ialah Kaedah Campuran dan kombinasi vokal (e-u) ditemui dalam kategori SKB+SKB.

Kaedah ejaan yang digunakan dalam A17/S3 pula ialah Kaedah Tanpa Vokal (1), Kaedah Campuran (0) dan Kaedah Vokal (0). Dari segi kategori, didapati bilangan ejaan kata dengan kombinasi vokal (e-u) digunakan dalam kategori SKB+SKB ialah (KTV=0, KC=0, KV=0), kategori SKB+SKT (KTV=0, KC=0, KV=0), kategori SKT+SKB (KTV=1, KC=0, KV=0) dan kategori SKT+SKT (KTV=0, KC=0, KV=0). Oleh itu kaedah ejaan paling dominan dalam A17/S3 ialah Kaedah Tanpa Vokal dan kombinasi vokal (e-u) ditemui dalam kategori SKT+SKB.

Peratusan penggunaan setiap kaedah dalam A17/S1, A17/S2 dan A17/S3 ialah Kaedah Tanpa Vokal (57%), Kaedah Campuran (43%) dan Kaedah Vokal (0%). Dari segi kategori bagi A17/S1, A17/S2 dan A17/S3, didapati ejaan kata dengan kombinasi vokal (e-u) digunakan dalam kategori SKB+SKB (KTV=0%, KC=43%, KV=0%), kategori SKB+SKT (KTV=0%, KC=0%, KV=0%), kategori SKT+SKB (KTV=43%, KC=0%, KV=0%) dan kategori SKT+SKT (KTV=14%, KC=0%, KV=0%). Oleh itu, kaedah ejaan paling dominan dalam A17/S1, A17/S2 dan A17/S3 ialah Kaedah Tanpa Vokal dan kombinasi vokal (e-u) ditemui sama banyak dalam kategori SKB+SKB dan SKT+SKB.

c. Surat Bengkulu: A18/S1

Seterusnya, analisis surat dari Bengkulu (A18/S1) menunjukkan bilangan kata yang ditemui dengan ejaan kombinasi vokal (e-u) ialah sebanyak 2 perkataan. Pecahan mengikut kaedah ejaan ialah Kaedah Tanpa Vokal (1), Kaedah Campuran (1), dan Kaedah Vokal (0). Peratusan penggunaan setiap kaedah dalam A18/S1 ialah Kaedah Tanpa Vokal (50%), Kaedah Campuran (50%) dan Kaedah Vokal (0%). Analisis kategori bagi A18/S1 pula mendapati ejaan kata dengan kombinasi vokal (e-u) digunakan dalam kategori SKT+SKB (KTV=1, KC=1, KV=0) dan tidak digunakan dalam kategori SKB+SKB, SKB+SKT dan SKT+SKT. Oleh itu, kaedah ejaan

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

dominan dalam A18/S1 ialah Kaedah Tanpa Vokal dan Kaedah Vokal kerana kombinasi vokal (e-u) ditemui sama banyak dalam kategori SKB+SKB dan SKT+SKB.

d. Surat Muko-muko: A18/S2

Merujuk kepada analisis surat dari Muko-muko (A18/S2), jumlah perkataan yang ditemui dengan kombinasi vokal (e-u) adalah sebanyak 3 perkataan. Daripada jumlah tersebut, 3 perkataan menggunakan Kaedah Tanpa Vokal, manakala tiada perkataan menggunakan Kaedah Campuran dan Kaedah Vokal. Peratusan penggunaan setiap kaedah dalam A18/S2 ialah Kaedah Tanpa Vokal (100%), Kaedah Campuran (0%) dan Kaedah Vokal (0%). Analisis kategori menunjukkan kombinasi vokal (e-u) digunakan dalam kategori SKB+SKT (KTV=3, KC=0, KV=0) dan tidak ditemui dalam kategori SKB+SKB, SKT+SKB dan SKT+SKT. Oleh itu, kaedah ejaan paling dominan dalam A18/S3 ialah Kaedah Tanpa Vokal dan kombinasi vokal (e-u) ditemui sama banyak dalam kategori SKT+SKB.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

e. Surat Palembang: A18/S3

Analisis surat dari Palembang (A18/S3) telah menemui 1 perkataan yang mempunyai ejaan kata dengan kombinasi vokal (e-u). Perkataan tersebut menggunakan Kaedah Tanpa Vokal (1). Peratusan penggunaan setiap kaedah dalam A18/S3 ialah Kaedah Tanpa Vokal (100%), Kaedah Campuran (0%) dan Kaedah Vokal (0%). Merujuk kepada analisis kategori pula, dapatan menunjukkan kombinasi vokal (e-u) hanya digunakan dalam kategori SKT+SKB (KTV=1, KC=0, KV=0). Tiada contoh ditemui dalam kategori SKB+SKB, SKB+SKT dan SKT+SKT. Oleh itu, kaedah ejaan paling dominan dalam A18/S3 ialah Kaedah Tanpa Vokal dan kombinasi vokal (e-u) ditemui dalam kategori SKT+SKB.

f. Surat Banjarmasin: A18/S4 dan A18/S5

Analisis terhadap dua pucuk surat dari Banjarmasin pula mendapati sejumlah 2 perkataan ditemui dengan kombinasi vokal (e-u) dalam A18/S4 dan 1 perkataan dalam

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

A18/S5. Daripada 2 perkataan dalam A18/S4, didapati perkataan dieja menggunakan Kaedah Campuran (2) dan tiada perkataan dieja menggunakan Kaedah Tanpa Vokal dan Kaedah Vokal. Analisis kategori bagi A18/S4 pula menunjukkan kombinasi (e-u) digunakan dalam kategori SKB+SKB (KTV=0 KC=0 KV=0), kategori SKB+SKT (KTV=0, KC=1, KV=0), kategori SKT+SKB (KTV=0, KC=1, KV=0) dan kategori SKT+SKT (SKT=0, KC=0, KV=0). Oleh, itu kaedah ejaan paling dominan dalam A18/S4 ialah Kaedah Campuran dan kombinasi vokal (e-u) ditemui sama banyak dalam kategori SKB+SKT dan SKT+SKB.

Merujuk kepada A18/S5 pula, daripada 1 perkataan yang dianalisis didapati perkataan tersebut menggunakan Kaedah Tanpa Vokal manakala tiada perkataan menggunakan Kaedah Campuran dan Kaedah Vokal. Analisis kategori bagi A18/S5 pula menunjukkan kombinasi vokal (e-u) digunakan dalam kategori SKB+SKB (KTV=0, KC=0, KV=0), kategori SKB+SKT (KTV=0, KC=0, KV=0), kategori SKT+SKB (KTV=1, KC=0, KV=0) dan kategori SKT+SKT (SKT=0, KC=0, KV=0). Oleh itu kaedah ejaan paling dominan dalam A18/S5 ialah Kaedah Tanpa Vokal dan kombinasi vokal (e-u) ditemui dalam kategori SKT+SKB.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Peratusan penggunaan setiap kaedah dalam A18/S4 dan A18/S5 ialah Kaedah Tanpa Vokal (33%), Kaedah Campuran (67%) dan Kaedah Vokal (0%). Dari segi kategori bagi kedua-dua surat (A18/S1, A18/S2), ejaan kata dengan kombinasi vokal (e-u) digunakan dalam kategori SKB+SKT (KTV=0%, KC=33.3%, KV=0%) dan kategori SKT+SKB (KTV=33.3%, KC=33.3%, KV=0%) manakala tiada contoh ditemui dalam kategori SKB+SKB dan SKT+SKT. Oleh itu, kaedah ejaan paling dominan dalam A18/S4 dan A18/S5 ialah Kaedah Campuran dan kombinasi vokal (e-u) ditemui sama banyak dalam kategori SKB+SKT dan SKT+SKB.

Berdasarkan analisis perkataan yang dibuat mengikut tempat, didapati bahawa kaedah yang paling banyak digunakan untuk mengeja ejaan kata dengan kombinasi vokal (e-u) ialah Kaedah Tanpa Vokal (67%) diikuti Kaedah Vokal (33%). Rumusan bagi penggunaan kaedah ejaan mengikut kategori pula, dipaparkan menerusi Jadual 5.17 hingga 5.20 di bawah:

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Jadual 5.17 Kaedah ejaan paling dominan mengikut kategori SKB+SKB: [e-u]

ABAD	BIL. KATA	PENGGUNAAN KAEDAH			KAEDAH YANG DOMINAN
		KTV	KC	KV	
16	0	0	0	0	-
17	3	0	3	0	KC
18	0	0	0	0	-
JUMLAH	3	0	3	0	KC

Merujuk Jadual 5.17 kaedah ejaan yang dominan digunakan bagi kategori SKB+SKB:[e-u] ialah Kaedah Campuran manakala Kaedah Tanpa Vokal dan Kaedah Vokal tidak digunakan dalam kategori ini bagi mengeja perkataan dengan kombinasi vokal (e-u). Kaedah ejaan paling dominan mengikut bagi SKB+SKT ditunjukkan dalam Jadual 5.18 berikut:

Jadual 5.18 Kaedah ejaan paling dominan mengikut kategori SKB+SKT: [e-u]

ABAD	BIL. KATA	PENGGUNAAN KAEDAH			KAEDAH YANG DOMINAN
		KTV	KC	KV	
16	1	1	0	0	KTV
17	0	0	0	0	-
18	1	0	1	0	KC
JUMLAH	2	1	1	0	KTV=KC

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Jadual 5.18 menunjukkan bahawa tidak ada kaedah yang paling dominan bagi kategori SKB+SKT: [e-u]. Hal ini demikian kerana bilangan perkataan yang menggunakan Kaedah Tanpa Vokal dan Kaedah Campuran adalah sama namun kedua-duanya dalam kuantiti yang kecil. Kaedah Vokal pula tidak digunakan dalam kategori ini. Kaedah ejaan paling dominan mengikut bagi kategori SKT+SKB dipaparkan dalam Jadual 5.19 di bawah:

Jadual 5.19 Kaedah ejaan paling dominan mengikut kategori SKT+SKB: [e-u]

ABAD	BIL. KATA	PENGGUNAAN KAEDAH			KAEDAH YANG DOMINAN
		KTV	KC	KV	
16	0	0	0	0	-
17	3	3	0	0	KTV
18	8	6	2	0	KTV
JUMLAH	11	9	2	0	KTV

Berdasarkan Jadual 5.19, kaedah ejaan yang paling dominan bagi kategori SKT+SKB:[e-u] ialah Kaedah Tanpa Vokal manakala kaedah yang tidak digunakan ialah Kaedah Vokal. Kaedah ejaan paling dominan bagi kategori SKT+SKT ditunjukkan dalam Jadual 5.20 berikut:

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Jadual 5.20 Kaedah ejaan paling dominan mengikut kategori SKT+SKT: [e-u]

ABAD	BIL. KATA	PENGGUNAAN KAEDAH			KAEDAH YANG DOMINAN
		KTV	KC	KV	
16	1	1	0	0	KTV
17	1	1	0	0	KTV
18	0	0	0	0	-
JUMLAH	2	2	0	0	KTV

Berdasarkan Jadual 5.20 di atas, kaedah ejaan paling dominan yang digunakan kategori SKT+SKT: [e-u] ialah Kaedah Tanpa Vokal manakala kaedah yang tidak digunakan ialah Kaedah Campuran dan Kaedah Vokal.

Merujuk kepada analisis dalam Jadual 5.17 hingga 5.20, didapati bahawa kaedah ejaan yang dominan dalam mengeja kombinasi vokal (e-u) bagi kategori SKB+SKB ialah Kaedah Campuran, kategori SKT+SKB dan SKT+SKT ialah Kaedah Tanpa Vokal manakala tiada kaedah ejaan yang dominan bagi kategori SKB+SKT kerana terdapat dua kaedah ejaan yang digunakan iaitu Kaedah Tanpa Vokal dan Kaedah Campuran. Oleh itu, dapat dirumuskan bahawa kaedah ejaan yang banyak digunakan untuk mengeja kata dengan kombinasi vokal (e-u) ialah Kaedah Tanpa Vokal. Dapatan ini menunjukkan adanya pengaruh sistem ejaan Arab iaitu tidak menggunakan huruf vokal di kedua-dua suku kata. Rumusan bagi kaedah ejaan bagi perkataan dwisuku/trisuku berkombinasi vokal (e-u) mengikut kategori suku kata dalam A16/S1 hingga A18/S5 ditunjukkan dalam Jadual 5.21 berikut:

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Jadual 5.21 Kaedah ejaan bagi perkataan dwisuku/trisuku berkombinasi vokal (e-u) mengikut kategori suku kata dalam A16/S1 hingga A18/S5

Kod Surat/ Kategori Suku kata	Kombinasi Vokal (e-u)			
	SKB+SKB	SKB+SKT	SKT+SKB	SKT+SKT
A16/S1	-	KTV	-	KTV
A16/S2	-	-	-	-
A17/S1	KC	-	KTV	KTV
A17/S2	KC	-	KTV	-
A17/S3	-	-	KTV	-
A18/S1	-	-	KTV+KC	
A18/S2	KTV	-	-	-
A18/S3	-	-	KTV	-
A18/S4	-	KC	KC	-
A18/S5	-	-	KTV	-

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

5.2.4 Perbandingan kombinasi vokal (a-a)

Bahagian ini membincangkan tentang analisis perbandingan ejaan kata dengan kombinasi vokal (a-a) mengikut kategori SKB+SKB, SKB+SKT, SKT+SKB dan SKT+SKT dalam A16/S1 hingga A18/S5. Hasil analisis ditunjukkan dalam Jadual 5.22 (Lampiran Q) dan rumusannya dalam Jadual 5.23 (Lampiran R). Secara terperinci didapati ejaan kata dengan kombinasi vokal (a-a) lebih banyak digunakan dalam kategori SKB+SKB (203 perkataan), diikuti kategori SKT+SKB (155 perkataan), SKT+SKT (35 perkataan) dan SKB+SKT (28 perkataan).

a. Surat Ternate: A16/S1 dan A16/S2

Analisis mendapati sebanyak 31 perkataan telah ditemui menggunakan kombinasi vokal (a-a) dalam A16/S1. Jumlah ini merangkumi 11 perkataan menggunakan Kaedah Tanpa Vokal, 18 perkataan menggunakan Kaedah Campuran, dan 2 perkataan menggunakan Kaedah Vokal. Dari segi kategori, ejaan kata dengan kombinasi vokal (a-a) digunakan dalam kategori SKB+SKB (KTV=5, KC=8, KV=1), kategori SKB+SKT (KTV=1, KV=0, KV=0), kategori SKT+SKB (KTV=4, KC=9, KV=1), kategori SKT+SKT (KTV=1, KC=1, KV=0). Oleh itu kaedah ejaan yang dominan dalam A16/S1 ialah Kaedah Campuran dan kombinasi vokal (a-a) banyak ditemui dalam kategori SKT+SKB.

Dalam A16/S2, jumlah kata dengan kombinasi vokal (a-a) adalah sebanyak 29 yang terdiri daripada 10 perkataan menggunakan Kaedah Tanpa Vokal, 19 menggunakan Kaedah Campuran dan 3 perkataan menggunakan Kaedah Vokal. Dari segi kategori, ejaan kata dengan kombinasi vokal (a-a) digunakan dalam kategori SKB+SKB (KTV=3, KC=8, KV=0), kategori SKB+SKT (KTV=2, KV=1, KV=0), kategori SKT+SKB (KTV=0, KC=10, KV=0), kategori SKT+SKT (KTV=5, KC=0, KV=0). Oleh itu kaedah ejaan yang dominan dalam A16/S2 ialah Kaedah Campuran dan kombinasi vokal (a-a) banyak ditemui dalam kategori SKT+SKB.

Peratusan penggunaan setiap kaedah dalam A16/S1 dan A16/S2 ialah Kaedah Tanpa Vokal (35%), Kaedah Campuran (62%) manakala tidak ada contoh perkataan

yang menggunakan Kaedah Vokal (0%). Dari segi kategori, ejaan kata dengan kombinasi vokal (a-a) ditemui dalam kategori SKB+SKB (KTV=13%, KC=26%, KV=2%), dalam kategori SKB+SKT (KTV=5%, KC=2%, KV=0%), kategori SKT+SKB (KTV=6%, KC=32%, KV=2%) dan SKT+SKT (KTV=10%, KV=2%, KV=0%). Oleh itu kaedah ejaan paling dominan dalam A16/S1 dan A16/S2 ialah Kaedah Campuran dan kombinasi vokal (a-a) banyak ditemui dalam kategori SKT+SKB.

b. Surat Aceh: A17/S1, A17/S2 dan A17/S3

Merujuk kepada tempat kedua iaitu Aceh, sejumlah 29 perkataan ditemui dalam A17/S1. Pecahan mengikut kaedah ejaan ialah 13 perkataan menggunakan Kaedah Tanpa Vokal, 16 perkataan menggunakan Kaedah Campuran dan tidak ada perkataan yang menggunakan Kaedah Vokal. Dari segi kategori, ejaan kata dengan kombinasi vokal (a-a) digunakan dalam kategori SKB+SKB (KTV=7, KC=10, KV=0), kategori SKB+SKT (KTV=2, KV=0, KV=0), kategori SKT+SKB (KTV=4, KC=6, KV=0), kategori SKT+SKT (KTV=0, KC=0, KV=0). Oleh itu kaedah ejaan yang dominan dalam A17/S1 ialah Kaedah Campuran dan kombinasi vokal (a-a) banyak ditemui dalam kategori SKB+SKB.

Bagi A17/S2, analisis menunjukkan sebanyak 24 perkataan menggunakan Kaedah Tanpa Vokal, 34 perkataan menggunakan Kaedah Campuran dan 1 perkataan menggunakan Kaedah Vokal. Jumlah kata yang ditemui dalam A17/S2 ialah 59 perkataan. Dari segi kategori, ejaan kata dengan kombinasi vokal (a-a) digunakan dalam kategori SKB+SKB (KTV=9, KC=22, KV=1), kategori SKB+SKT (KTV=4, KV=1, KV=0), kategori SKT+SKB (KTV=8, KC=11, KV=0), kategori SKT+SKT (KTV=3, KC=0, KV=0). Oleh itu kaedah ejaan yang dominan dalam A17/S2 ialah Kaedah Campuran dan kombinasi vokal (a-a) banyak ditemui dalam kategori SKB+SKB.

Seterusnya dalam A17/S3, sejumlah 35 perkataan telah dianalisis dengan penggunaan Kaedah Tanpa Vokal (17), Kaedah Campuran (17) dan Kaedah Vokal (1). Dari segi kategori, ejaan kata dengan kombinasi vokal (a-a) digunakan dalam

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

kategori SKB+SKB (KTV=7, KC=5, KV=1), kategori SKB+SKT (KTV=2, KV=1, KV=0), kategori SKT+SKB (KTV=5, KC=11, KV=0), kategori SKT+SKT (KTV=3, KC=0, KV=0). Oleh itu kaedah ejaan yang dominan dalam A17/S3 ialah Kaedah Campuran dan Kaedah Tanpa Vokal kerana bilangan perkataan berkombinasi vokal (a-a) adalah sama.

Peratusan penggunaan setiap kaedah dalam A17/S1, A17/S2 dan A17/S3 ialah Kaedah Tanpa Vokal (44%), Kaedah Campuran (54%) dan Kaedah Vokal (2%). Dari segi kategori, ejaan kata dengan kombinasi vokal (a-a) banyak digunakan dalam kategori SKB+SKB (KTV=19%, KC=30%, KV=1%), kategori SKT+SKB (KTV=14%, KC=23%, KV=0%), kategori SKB+SKT (KTV=6%, KC=2%, KV=0) dan kategori SKT+SKT (KTV=5%, KC=0%, KV=0%). Oleh itu kaedah ejaan yang dominan dalam A17/S1, A17/S2 dan A17/S3 ialah Kaedah Campuran dan kombinasi vokal (a-a) banyak ditemui dalam kategori SKB+SKB.

c. Surat Bengkulu: A18/S1

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Seterusnya analisis bagi surat dari Bengkulu (A18/S1) menunjukkan bilangan kata yang ditemui dengan ejaan kombinasi vokal (a-a) adalah sebanyak 64 perkataan. Daripada jumlah tersebut kaedah yang paling banyak digunakan ialah Kaedah Campuran (36), diikuti Kaedah Tanpa Vokal (24) dan Kaedah Vokal (4). Peratusan penggunaan setiap kaedah dalam A18/S1 ialah KTV (38%), KC (56%) dan KV (6%). Analisis kategori pula mendapati ejaan kata dengan kombinasi vokal (a-a) kerap digunakan dalam kategori SKB+SKB (KTV=7, KC=20, KV=4), kategori SKT+SKB (KTV=7, KC=16, KV=0), kategori SKT+SKT (KTV=7, KC=0, KV=0) dan kategori SKB+SKT (KTV=3, KC=0, KV=0). Oleh itu kaedah ejaan yang dominan dalam A18/S1 ialah Kaedah Campuran dan kombinasi vokal (a-a) banyak ditemui dalam kategori SKB+SKB.

d. Surat Muko-muko: A18/S2

Merujuk kepada analisis bagi surat dari Muko-muko jumlah perkataan yang ditemui dengan kombinasi (a-a) adalah sebanyak 48 dengan pecahan: 15 perkataan

menggunakan Kaedah Tanpa Vokal, 32 perkataan menggunakan Kaedah Campuran dan 1 perkataan menggunakan Kaedah Vokal. Peratus penggunaan setiap kaedah dalam A18/S2 ialah Kaedah Tanpa Vokal (31%), Kaedah Campuran (67%) dan Kaedah Vokal (2%). Analisis kategori menunjukkan kombinasi (a-a) banyak digunakan dalam kategori SKB+SKB (KTV=5, KC=18, KV=1), diikuti kategori SKT+SKB (KTV=4, KC=12, KV=0), kategori SKB+SKT (KTV=2, KC=2, KV=0) dan kategori SKT+SKT (KTV=4, KC=0, KV=0). Oleh itu kaedah ejaan yang dominan dalam A18/S2 ialah Kaedah Campuran dan kombinasi vokal (a-a) banyak ditemui dalam kategori SKB+SKB.

e. Surat Palembang: A18/S3

Analisis surat dari Palembang (A18/S3) pula menunjukkan sebanyak 32 perkataan telah ditemui dengan perincian 17 perkataan menggunakan Kaedah Tanpa Vokal dan 15 perkataan menggunakan Kaedah Campuran. Peratus penggunaan setiap kaedah dalam A18/S2 ialah Kaedah Tanpa Vokal (53%), Kaedah Campuran (47%) dan Kaedah Vokal (0%). Merujuk kepada analisis kategori pula, dapatan menunjukkan kombinasi (a-a) banyak digunakan dalam SKB+SKB (KTV=7, KC=9, KV=0), kategori SKT+SKB (KTV=5, KC=6, KV=0), kategori SKT+SKT (KTV=3, KC=0, KV=0) dan kategori SKB+SKT (KTV=2, KC=0, KV=0). Oleh itu kaedah ejaan yang dominan dalam A18/S3 ialah Kaedah Tanpa Vokal dan kombinasi vokal (a-a) banyak ditemui dalam kategori SKB+SKB.

f. Surat Banjarmasin: A18/S4 dan A18/S5

Akhir sekali, analisis terhadap dua pucuk surat dari Banjarmasin mendapati sejumlah 54 perkataan ditemui dengan kombinasi (a-a) dalam A18/S4 dan 39 perkataan dalam A18/S5. Daripada 54 perkataan dalam A18/S4, 17 perkataan menggunakan Kaedah Tanpa Vokal, 35 perkataan menggunakan Kaedah Campuran dan 2 perkataan menggunakan Kaedah Vokal. Analisis kategori bagi A18/S4 pula menunjukkan kombinasi (a-a) banyak digunakan dalam kategori SKB+SKB (KTV=7, KC=15, KV=1) diikuti kategori SKT+SKB (KTV=5, KC=18, KV=1), kategori SKT+SKT (KTV=4, KC=1, KV=0) dan kategori SKB+SKT (KTV=1, KC=1, KV=0). Oleh itu

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

kaedah ejaan yang dominan dalam A18/S4 ialah Kaedah Campuran dan kombinasi vokal (a-a) banyak ditemui dalam kategori SKT+SKB.

Merujuk kepada A18/S5, daripada 39 yang dianalisis, 20 perkataan menggunakan Kaedah Tanpa Vokal, 18 menggunakan Kaedah Campuran dan 1 menggunakan Kaedah Vokal. Analisis kategori bagi A18/S5 menunjukkan kombinasi (a-a) banyak digunakan dalam kategori SKB+SKB (KTV=9, KC=11, KV=1) diikuti kategori SKT+SKB (KTV=5, KC=7, KV=0), kategori SKT+SKT (KTV=3, KC=0, KV=0) dan kategori SKB+SKT (KTV=3, KC=0, KV=0). Oleh itu kaedah ejaan yang dominan dalam A18/S5 ialah Kaedah Campuran dan kombinasi vokal (a-a) banyak ditemui dalam kategori SKB+SKB.

Peratus penggunaan setiap kaedah dalam A18/S4 dan A18/S5 ialah Kaedah Tanpa Vokal (40%), Kaedah Campuran (57%) dan Kaedah Vokal (3%). Dari segi kategori keseluruhan bagi kedua-dua bahan, ejaan kata dengan kombinasi vokal (a-a) banyak digunakan dalam kategori SKB+SKB (KTV=17%, KC=28%, KV=2%), diikuti kategori SKT+SKB (KTV=11%, KC=27%, KV=1%), kategori SKT+SKT (KTV=8%, KC=1%, KV=0%) dan kategori SKB+SKT (KTV=2%, KC=4%, KV= 1%). Oleh itu kaedah ejaan yang dominan dalam A18/S4 dan A18/S5 ialah Kaedah Campuran dan kombinasi vokal (a-a) banyak ditemui dalam kategori SKB+SKB.

Berdasarkan analisis perkataan yang dibuat mengikut tempat, didapati bahawa kaedah yang paling banyak digunakan untuk mengeja ejaan kata dengan kombinasi vokal (a-a) ialah Kaedah Campuran (57%), diikuti Kaedah Tanpa Vokal (40%) dan Kaedah Vokal (3%). Rumusan bagi penggunaan kaedah ejaan mengikut kategori pula, dipaparkan menerusi Jadual 5.24 hingga Jadual 5.27 berikut:

Jadual 5.24 Kaedah ejaan paling dominan mengikut kategori SKB+SKB: [a-a]

ABAD	BIL. KATA	PENGGUNAAN KAEDAH			KAEDAH YANG DOMINAN
		KTV	KC	KV	
16	25	8	16	1	KC
17	62	23	37	2	KC
18	115	35	73	7	KC
JUMLAH	202	66	126	10	KC

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Merujuk Jadual 5.24, penggunaan kaedah ejaan bagi kata dengan kombinasi vokal (a-a) mengikut kategori menunjukkan kaedah yang dominan dalam kategori SKB+SKB ialah Kaedah Campuran dan kaedah ejaan yang paling kurang digunakan ialah Kaedah Vokal. Kaedah ejaan paling dominan dalam kategori SKT+SKB pula ditunjukkan dalam Jadual 5.25 di bawah:

Jadual 5.25 Kaedah ejaan paling dominan mengikut kategori SKB+SKT: [a-a]

ABAD	BIL. KATA	PENGGUNAAN KAEDAH			KAEDAH YANG DOMINAN
		KTV	KC	KV	
16	4	3	1	0	KTV
17	10	8	2	0	KTV
18	24	11	3	0	KTV
JUMLAH	38	22	6	0	KTV

Berdasarkan Jadual 5.25 mengeja kombinasi vokal (a-a) bagi kategori SKB+SKT ialah Kaedah Tanpa Vokal manakala tiada contoh ditemui dieja dengan Kaedah Vokal. Bagi kategori SKB+SKT dapatannya ditunjukkan dalam Jadual 5.26 di bawah:

Jadual 5.26 Kaedah ejaan paling dominan mengikut kategori SKT+SKB: [a-a]

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

ABAD	BIL. KATA	PENGGUNAAN KAEDAH			KAEDAH YANG DOMINAN
		KTV	KC	KV	
16	24	4	19	1	KC
17	45	17	28	0	KC
18	86	26	59	1	KC
JUMLAH	155	47	106	2	KC

Merujuk Jadual 5.26 di atas, kaedah ejaan yang paling dominan dalam mengeja perkataan dengan kombinasi vokal (a-a) ialah Kaedah Campuran manakala kaedah yang paling kurang digunakan ialah Kaedah Vokal. Dapatan bagi kategori SKT+SKT pula ditunjukkan dalam Jadual 5.27 di bawah.

Jadual 5.27 Kaedah ejaan paling dominan mengikut kategori SKT+SKT: [a-a]

ABAD	BIL. KATA	PENGGUNAAN KAEDAH			KAEDAH YANG DOMINAN
		KTV	KC	KV	
16	7	6	1	0	KTV
17	6	6	0	0	KTV
18	22	21	1	0	KTV
JUMLAH	35	33	2	0	KTV

Jadual 5.27 menunjukkan bahawa kaedah ejaan yang dominan bagi mengeja perkataan dengan kombinasi vokal (a-a) ialah Kaedah Tanpa Vokal. Analisis turut menunjukkan tiada perkataan yang ditemui dengan ejaan Kaedah Vokal.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Merujuk kepada analisis dalam Jadual 5.24 hingga 5.27, didapati bahawa kaedah ejaan yang dominan dalam mengeja kombinasi vokal (a-a) bagi kategori SKB+SKB dan kategori SKT+SKB ialah Kaedah Campuran manakala kaedah ejaan bagi kategori SKB+SKT dan SKT+SKT ialah Kaedah Tanpa Vokal. Oleh itu, dapat dirumuskan bahawa kombinasi vokal (a-a) menggunakan dua kaedah ejaan iaitu Kaedah Tanpa Vokal dan Kaedah Campuran. Dapatan ini menunjukkan bahawa terdapat pengaruh sistem ejaan Arab dan Melayu dalam kaedah ejaan yang digunakan. Rumusan bagi kaedah ejaan bagi perkataan dwisuku/trisuku berkombinasi vokal (a-a) mengikut kategori suku kata dalam A16/S1 hingga A18/S5 ditunjukkan dalam Jadual 5.28 berikut:

Jadual 5.28 Kaedah ejaan bagi perkataan dwisuku/trisuku berkombinasi vokal (a-a) mengikut kategori suku kata dalam A16/S1 hingga A18/S5

Kod Surat/ Kategori Suku kata	Kombinasi Vokal (a-a)			
	SKB+SKB	SKB+SKT	SKT+SKB	SKT+SKT
A16/S1	KTV+KC	KTV	KTV+KC+KV	KTV+KC
A16/S2	KTV+KC	KTV+KC	KC	KTV+KC
A17/S1	-	KTV	KC+KTV	-
A17/S2	KC+KTV+KV	-	KTV+KC	KTV
A17/S3	KC+KTV+KV	KTV+KC	KTV+KC	KTV
A18/S1	KC+KTV+KV	KTV	KC	KTV
A18/S2	-	-	KC+KTV	KTV
A18/S3	KTV+KC	KV	KTV+KC	KTV
A18/S4	-	KC	KC	-
A18/S5	KTV+KV+KC	KTV	KTV+KC	KTV

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

5.2.5 Perbandingan kombinasi vokal (a-i)

Bahagian ini membincangkan tentang ejaan kata dengan kombinasi vokal (a-i) mengikut kategori SKB+SKB, SKB+SKT, SKT+SKB dan SKT+SKT dalam A16/S1 hingga A18/S5. Hasil analisis ditunjukkan dalam Jadual 5.29 (Lampiran S) dan rumusannya dalam Jadual 5.30 (Lampiran T). Secara terperinci, didapati ejaan kata dengan kombinasi vokal (a-i) lebih banyak digunakan dalam kategori SKT+SKB (45 perkataan), diikuti kategori SKB+SKB (51 perkataan), SKB+SKT (12 perkataan) dan SKT+SKT (8 perkataan).

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

a. Surat Ternate: A16/S1 dan A16/S2

Surat dari Ternate (A16/S1 dan A16/S2) menunjukkan sejumlah 20 perkataan telah dianalisis bagi mengenal pasti kaedah ejaan yang digunakan dalam kedua-dua surat tersebut dengan A16/S1 (12 perkataan) dan A16/S2 (8 perkataan). Dapatan analisis menunjukkan kaedah ejaan yang digunakan dalam A16/S1 ialah Kaedah Campuran (8) diikuti Kaedah Tanpa Vokal (3) dan Kaedah Vokal (1). Dari segi ejaan mengikut kategori pula, analisis kategori bagi A16/S1 menunjukkan kombinasi (a-i) banyak digunakan dalam kategori SKB+SKB (KTV=2, KC=3, KV=1), diikuti kategori SKT+SKB (KTV=0, KC=5, KV=0), kategori SKT+SKT (KTV=1, KC=0, KV=0) manakala tiada contoh dalam kategori SKB+SKT. Oleh itu, kaedah ejaan paling dominan dalam A16/S1 ialah Kaedah Campuran dan kombinasi vokal (a-i) banyak ditemui dalam kategori SKB+SKB.

Bagi A16/S2, jumlah kata dengan kombinasi vokal (a-i) ialah 8 perkataan yang terdiri daripada KTV (2), KC (5) dan KV (1). Analisis kategori bagi A16/S2 menunjukkan penggunaan kombinasi (a-a) mengikut kategori ialah seperti berikut; kategori SKB+SKB (KTV=1, KC=2, KV=0), kategori SKB+SKT (KTV=1, KC=1, KV=0), kategori SKT+SKB (KTV=0, KC=2, KV=0), kategori SKT+SKT (KTV=0, KC=0, KV=1). Oleh itu, kaedah ejaan paling dominan dalam A16/S2 ialah Kaedah Campuran dan kombinasi vokal (a-i) banyak ditemui dalam kategori SKB+SKB.

Peratusan penggunaan setiap kaedah dalam A16/S1 dan A16/S2 ialah Kaedah Tanpa Vokal (25%), Kaedah Campuran (65%) dan Kaedah Vokal (10%). Dari segi kategori, ejaan kata dengan kombinasi vokal (a-i) digunakan dalam kategori SKB+SKB ialah (KTV=15%, KC=25% dan KV=5%), kategori SKB+SKT (KTV=5%, KC=5%, KV=0%) kategori SKT+SKB (KTV=0%, KC=35%, KV=0%) dan kategori SKT+SKT (KTV=5%, KV+0%, KV=5%). Oleh itu, kaedah ejaan paling dominan dalam A16/S1 dan A16/S2 ialah Kaedah Campuran dan kombinasi vokal (e-i) banyak ditemui dalam kategori SKB+SKB.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

b. Surat Aceh: A17/S1, A17/S2 dan A17/S3

Analisis surat dari Aceh melibatkan surat A17/S1, A17/S2 dan A17/S3. Jumlah perkataan yang dianalisis ialah sebanyak 26 perkataan iaitu 2 perkataan bagi A17/S1, 11 perkataan bagi A17/S2 dan 13 perkataan bagi A17/S3. Secara terperinci, kaedah ejaan yang digunakan dalam A17/S1 ialah Kaedah Tanpa Vokal (1) dan Kaedah Campuran (1). Analisis kategori bagi A17/S1 menunjukkan penggunaan kombinasi (a-i) mengikut kategori adalah seperti berikut; kategori SKB+SKB (KTV=0, KC=0, KV=0), kategori SKB+SKT (KTV=0, KC=1, KV=0), kategori SKT+SKB (KTV=1, KC=0, KV=0), kategori SKT+SKT (KTV=0, KC=0, KV=0). Oleh itu, kaedah ejaan dominan dalam A17/S1 ialah Kaedah Campuran dan Kaedah Tanpa Vokal kerana kombinasi vokal (a-i) ditemui sama banyak dalam kategori SKB+SKT dan SKT+SKB.

Bagi A17/S2, kaedah ejaan yang digunakan ialah Kaedah Tanpa Vokal (2), Kaedah Campuran (8) dan Kaedah Vokal (1) Analisis kategori bagi A17/S2 menunjukkan penggunaan kombinasi (a-a) mengikut kategori ialah seperti berikut; kategori SKB+SKB (KTV=0, KC=3, KV=1), kategori SKB+SKT (KTV=0, KC=2, KV=0), kategori SKT+SKB (KTV=1, KC=3, KV=0), kategori SKT+SKT (KTV=1, KC=0, KV=1). Oleh, itu kaedah ejaan dominan dalam A17/S2 ialah Kaedah Campuran dan kombinasi vokal (a-i) ditemui sama banyak dalam kategori SKB+SKB dan SKT+SKB.

Kaedah ejaan yang digunakan dalam A17/S3 ialah Kaedah Tanpa Vokal (3), Kaedah Campuran (8) dan Kaedah Vokal (2). Analisis kategori bagi A17/S3 menunjukkan penggunaan kombinasi (a-i) mengikut kategori ialah seperti berikut; kategori SKB+SKB (KTV=1, KC=5, KV=2), kategori SKB+SKT (KTV=1, KC=0, KV=0), kategori SKT+SKB (KTV=0, KC=3, KV=0), kategori SKT+SKT (KTV=1, KC=0, KV=0). Oleh itu, kaedah ejaan paling dominan dalam A17/S3 ialah Kaedah Campuran dan kombinasi vokal (a-i) banyak ditemui dalam kategori SKB+SKB.

Peratusan penggunaan setiap kaedah dalam A17/S1, A17/S2 dan A17/S3 ialah Kaedah Tanpa Vokal (23%), Kaedah Campuran (65%) dan Kaedah Vokal (12%). Dari

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

segi kategori, didapati ejaan kata dengan kombinasi vokal (a-i) digunakan dalam kategori SKB+SKB (KTV=4%, KC=30%, KV=11%), kategori SKB+SKT (KTV=4%, KC=12%, KV=0%), kategori SKT+SKB (KTV=8%, KC=23%, KV=0%) dan kategori SKT+SKT (KTV=8%, KC=0%, KV=0%). Oleh itu, kaedah ejaan paling dominan dalam A17/S1, A17/S2 dan A17/S3 ialah Kaedah Campuran dan kombinasi vokal (a-i) banyak ditemui dalam kategori SKB+SKB.

c. Surat Bengkulu: A18/S1

Seterusnya, analisis bagi surat dari Bengkulu (A18/S1) menunjukkan bilangan kata yang ditemui dengan ejaan kombinasi vokal (a-i) adalah sebanyak 17 perkataan. Daripada jumlah tersebut kaedah yang paling banyak digunakan ialah Kaedah Campuran (13), diikuti Kaedah Tanpa Vokal (3) dan Kaedah Vokal (1). Peratusan penggunaan setiap kaedah dalam A18/S1 ialah Kaedah Tanpa Vokal (18%), Kaedah Campuran (76%) dan Kaedah Vokal (6%). Analisis kategori pula mendapati ejaan kata dengan kombinasi vokal (a-i) digunakan dalam kategori SKB+SKB (KC=0, KC=6, KV=1), kategori SKT+SKB (KTV=1, KC=2, KV=0), kategori SKT+SKB (KTV=0, KC=5, KV=0) dan kategori SKT+SKT (KTV=2, KC=0, KV=0). Oleh itu, kaedah ejaan paling dominan dalam A18/S1 ialah Kaedah Campuran dan kombinasi vokal (a-i) banyak ditemui dalam kategori SKB+SKB.

d. Surat Muko-muko: A18/S2

Merujuk kepada analisis surat dari Muko-muko jumlah perkataan yang ditemui dengan kombinasi (a-i) ialah sebanyak 18 perkataan. Daripada jumlah tersebut, 4 (22%) perkataan menggunakan Kaedah Tanpa Vokal, 11 (61%) perkataan menggunakan Kaedah Campuran dan 3 (17%) perkataan menggunakan Kaedah Vokal. Analisis kategori menunjukkan kombinasi (a-i) digunakan dalam SKB+SKB ialah (KTV=1, KC=5, KV=3), kategori SKB+SKT (KTV=0, KC=1, KV=0), kategori SKT+SKB (KTV=2, KC=5, KV=0) dan kategori SKT+SKT (KTV=1, KC=0, KV=0). Oleh itu, kaedah ejaan paling dominan dalam A18/S2 ialah Kaedah Campuran dan kombinasi vokal (a-i) banyak ditemui dalam kategori SKB+SKB.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

e. Surat Palembang: A18/S3

Analisis surat Palembang (A18/S3) telah menemui 9 perkataan yang mempunyai ejaan kata dengan kombinasi vokal (a-i) dalam A18/S3. Perkataan tersebut menggunakan Kaedah Tanpa Vokal (1), Kaedah Campuran (7) dan Kaedah Vokal (1). Peratusan penggunaan ialah 11% bagi Kaedah Tanpa Vokal, 78% bagi Kaedah Campuran dan 11% bagi Kaedah Vokal. Merujuk kepada analisis kategori pula, dapatan menunjukkan bahawa, kombinasi (a-i) digunakan dalam kategori SKB+SKB (KTV=0, KC=1, KV=1), kategori SKB+SKT (KTV=1, KC=0, KV=0), kategori SKT+SKB (KTV=0, KC=5, KV=0) dan SKT+SKT (ktv=0, KC=1, KV=0). Oleh itu, kaedah ejaan paling dominan dalam A18/S3 ialah Kaedah Campuran dan kombinasi vokal (a-i) banyak ditemui dalam kategori SKT+SKB.

f. Surat Banjarmasin: A18/S4 dan A18/S5

Analisis terhadap dua pucuk surat dari Banjarmasin (A18/S4 dan A18/S5) pula mendapati sejumlah 15 perkataan ditemui dengan kombinasi (a-i) dalam A18/S4 dan 11 perkataan dalam A18/S5. Daripada 11 perkataan dalam A18/S4, 4 perkataan menggunakan Kaedah Tanpa Vokal, 8 perkataan menggunakan Kaedah Campuran dan 3 perkataan menggunakan Kaedah Vokal. Analisis kategori pula menunjukkan kombinasi (a-i) digunakan dalam SKB+SKB (KTV=3 KC=2, KV=2), kategori SKB+SKT (KTV=1, KC=0, KV=0), kategori SKT+SKB (KTV=0, KC=5, KV=1) dan SKT+SKT (KTV=0, KC=0, KV=0). Oleh itu, kaedah ejaan paling dominan dalam A18/S4 ialah Kaedah Campuran dan kombinasi vokal (a-i) banyak ditemui dalam kategori SKB+SKB.

Merujuk kepada A18/S5 pula, daripada 11 yang dianalisis, 8 perkataan menggunakan Kaedah Campuran dan 3 perkataan menggunakan Kaedah Vokal. Analisis kategori pula menunjukkan kombinasi (a-i) digunakan dalam SKB+SKB (KTV=0 KC=2, KV=2), kategori SKB+SKT (KTV=0, KC=0, KV=0), kategori SKT+SKB (KTV=0, KC=6, KV=1) dan SKT+SKT (KTV=0, KC=0, KV=0). Oleh itu, kaedah ejaan paling dominan dalam A18/S5 ialah Kaedah Campuran dan kombinasi vokal (a-i) banyak ditemui dalam kategori SKT+SKB.

05-4506832 Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Peratusan penggunaan setiap kaedah dalam A18/S4 dan A18/S5 ialah Kaedah Tanpa Vokal (15%), Kaedah Campuran (62%) dan Kaedah Vokal (23%). Dari segi kategori, ejaan kata dengan kombinasi vokal (a-i) bagi A18/S1 dan A18/S2, banyak digunakan dalam kategori SKB+SKB (KTV=12%, KC=19%, KV=15%), diikuti kategori SKT+SKB (KTV=0%, KC=42%, KV=8%), SKB+SKT (KTV=4%, KC=0%, KV=0%) manakala tiada contoh untuk kategori SKB+SKT. Oleh itu, kaedah ejaan paling dominan dalam A18/S4 dan A18/S5 ialah Kaedah Campuran dan kombinasi vokal (a-i) banyak ditemui dalam kategori SKT+SKB.

Berdasarkan analisis perkataan yang dibuat mengikut tempat, didapati bahawa kaedah yang paling banyak digunakan untuk mengeja ejaan kata dengan kombinasi vokal (a-i) ialah Kaedah Campuran (66%), diikuti Kaedah Tanpa Vokal (20%) dan Kaedah Vokal (14%). Dari segi penggunaan mengikut kategori pula, rumusannya ditunjukkan dalam Jadual 5.31 hingga 5.34 berikut:

Jadual 5.31 Kaedah ejaan paling dominan mengikut kategori SKB+SKB: [a-i]

ABAD	BIL. KATA	PENGGUNAAN KAEDAH			KAEDAH YANG DOMINAN
		KTV	KC	KV	
16	9	3	5	1	KTV
17	12	1	8	3	KC
18	30	4	17	9	KC
JUMLAH	51	8	30	13	KC

Merujuk Jadual 5.31, kaedah ejaan paling dominan dalam mengeja kombinasi vokal (a-i) bagi kategori SKB+SKB ialah Kaedah Campuran. Kaedah ejaan bagi kategori SKB+SKT pula ditunjukkan dalam Jadual 5.32 di bawah:

Jadual 5.32 Kaedah ejaan paling dominan mengikut kategori SKB+SKT: [a-i]

ABAD	BIL. KATA	PENGGUNAAN KAEDAH			KAEDAH YANG DOMINAN
		KTV	KC	KV	
16	2	1	1	0	KTV=KC
17	4	1	3	0	KC
18	6	3	3	0	KTV=KC
JUMLAH	12	5	7	0	KC

Berdasarkan Jadual 5.32, kaedah ejaan paling dominan yang digunakan untuk mengeja perkataan dengan kombinasi vokal (a-i) dalam kategori SKB+SKT ialah Kaedah Campuran manakala kaedah bagi kategori SKT+SKB pula ditunjukkan dalam Jadual 5.33 berikut:

05-4504832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Jadual 5.33 Kaedah ejaan paling dominan mengikut kategori SKT+SKB: [a-i]

ABAD	BIL. KATA	PENGGUNAAN KAEDAH			KAEDAH YANG DOMINAN
		KTV	KC	KV	
16	7	0	7	0	KC
17	8	2	6	0	KC
18	30	2	26	2	KC
JUMLAH	45	4	39	2	KC

Jadual 5.33 menunjukkan kaedah ejaan paling dominan yang digunakan untuk mengeja perkataan dengan kombinasi vokal (a-i) di bawah kategori SKT+SKB. Kaedah tersebut ialah Kaedah Campuran manakala yang kaedah yang kurang digunakan ialah Kaedah Vokal. Kaedah untuk kategori SKT+SKT pula ditunjukkan dalam Jadual 5.34 di bawah:

Jadual 5.34 Kaedah ejaan paling dominan mengikut kategori SKT+SKT: [a-i]

ABAD	BIL. KATA	PENGGUNAAN KAEDAH			KAEDAH YANG DOMINAN
		KTV	KC	KV	
16	2	1	0	1	KTV
17	2	2	0	0	KTV
18	4	3	1	0	KTV
JUMLAH	8	6	1	1	KTV

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Berdasarkan Jadual 5.34, kaedah ejaan yang paling dominan digunakan untuk mengeja perkataan berkombinasi (a-i) bagi kategori SKT+SKT ialah Kaedah Tanpa Vokal. Kaedah lain yang turut digunakan ialah Kaedah Campuran dan Kaedah Vokal.

Merujuk kepada analisis dalam Jadual 5.31 hingga 5.34, didapati bahawa kaedah ejaan yang dominan dalam mengeja kombinasi vokal (a-i) bagi kategori SKB+SKB, SKB+SKT dan kategori SKT+SKB ialah Kaedah Campuran manakala kaedah ejaan bagi kategori SKT+SKT ialah Kaedah Tanpa Vokal. Oleh itu, dapat dirumuskan bahawa kombinasi vokal (a-i) lebih banyak menggunakan Kaedah Campuran. Dapatan ini menunjukkan telah ada penggunaan huruf vokal sama ada pada suku kata pertama atau suku kata kedua. Kaedah ini boleh dikaitkan dengan pengaruh sistem ejaan Melayu. Rumusan bagi kaedah ejaan bagi perkataan dwisuku/trisuku berkombinasi vokal (a-i) mengikut kategori suku kata dalam A16/S1 hingga A18/S5 ditunjukkan dalam Jadual 5.35 berikut:

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Jadual 5.35 Kaedah ejaan bagi perkataan dwisuku/trisuku berkombinasi vokal (a-i) mengikut kategori suku kata dalam A16/S1 hingga A18/S5

Kod Surat/ Kategori Suku kata	Kombinasi Vokal (a-i)			
	SKB+SKB	SKB+SKT	SKT+SKB	SKT+SKT
A16/S1	KTV+KC	-	KC	KTV
A16/S2	KTV+KC	KTV+KC	KC	KV
A17/S1	-	KC	-	-
A17/S2	KC+KTV+KV	KC	KC+KTV	KTV
A17/S3	KC+KTV+KV	KTV	KC+KTV	-
A18/S1	KC+KV	KC+KTV	KC	KTV
A18/S2	KC+KV	KC	KTV+KC	KTV
A18/S3	KC+KV	KTV	KC	KC
A18/S4	KTV+KC+KV	KTV+KC	KTV+KC+KV	KTV+KC
A18/S5	KC+KV	-	KC+KTV+KV	-

5.2.6 Perbandingan kombinasi vokal (a-u)

Bahagian ini membincangkan tentang ejaan kata dengan kombinasi vokal (a-u) mengikut kategori SKB+SKB, SKB+SKT, SKT+SKB dan SKT+SKT dalam A16/S1 hingga A18/S5. Hasil analisis ditunjukkan dalam Jadual 5.36 (LampiranU). Secara terperinci didapati ejaan kata dengan kombinasi vokal (a-u) lebih banyak digunakan dalam kategori SKT+SKB (39 perkataan), diikuti kategori SKB+SKB (30 perkataan), SKT+SKT 12 perkataan) dan SKB+SKT (5 perkataan). Rumusan analisis tersebut ditunjukkan dalam Jadual 5.37 (Lampiran V).

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

a. Surat Ternate: A16/S1 dan A16/S2

Surat dari Ternate (A16/S1 dan A16/S2) menunjukkan sejumlah 4 perkataan telah dianalisis bagi mengenal pasti kaedah ejaan yang digunakan dalam kedua-dua surat tersebut. Dapatan analisis menunjukkan, kaedah ejaan yang digunakan dalam A16/S1 ialah Kaedah Tanpa Vokal (1), Kaedah Campuran (3) dan Kaedah Vokal (0). Dari segi kategori pula, ejaan kata dengan kombinasi vokal (a-u) bagi A16/S1 dalam kategori SKB+SKB (KTV=0, KC=1, KV=0), kategori SKB+SKT ialah (KTV=0, KC=1, KV=0), kategori SKT+SKB (KTV=0, KC=1, KV=0), dan kategori SKT+SKT (KTV=1, KC=0, KV=0). Oleh itu, kaedah ejaan yang dominan dalam A16/S1 ialah

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Kaedah Campuran dan kombinasi vokal (a-u) ditemui sama banyak dalam semua kategori.

Analisis kategori bagi A16/S2 pula menunjukkan dapatan berikut; kategori SKB+SKB (KTV=1, KC=1, KV=0), kategori SKB+SKT (KTV=0, KC=0, KV=0), kategori SKT+SKB (KTV=1, KC=1, KV=0), dan kategori SKT+SKT (KTV=0, KC=0, KV=0). Oleh itu, kaedah ejaan yang dominan dalam A16/S2 ialah Kaedah Campuran dan Kaedah Tanpa Vokal kerana perkataan berkombinasi vokal (a-u) ditemui sama banyak dalam kedua-dua kategori.

Peratusan penggunaan setiap kaedah dalam A16/S1 dan A16/S2 ialah Kaedah Tanpa Vokal (38%), Kaedah Campuran (62%) dan Kaedah Vokal (0%). Dari segi kategori bagi A16/S1 dan A16/S2, ejaan kata dengan kombinasi vokal (a-u) digunakan dalam kategori SKB+SKB (KTV=12.5%, KC=2.5% dan KV=0%), kategori SKB+SKT (KTV=0%, KC=12.5%, KV=0%), kategori SKT+SKB (KTV=12.5%, KC=2.5%, KV=0%) dan kategori SKT+SKT (KTV=12.5%, KC=0%, KV=0%). Oleh itu, kaedah ejaan yang dominan dalam A16/S1 dan A16/S2 ialah Kaedah Campuran dan kombinasi vokal (a-u) ditemui sama banyak dalam kategori SKB+SKB dan SKT+SKB.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

b. Surat Aceh: A17/S1, A17/S2 dan A17/S3

Analisis surat dari Aceh melibatkan surat A17/S1, A17/S2 dan A17/S3. Jumlah perkataan yang dianalisis adalah sebanyak 31 perkataan iaitu 7 perkataan bagi A17/S1, 14 perkataan bagi A17/S2 dan 10 perkataan bagi A17/S3. Secara terperinci kaedah ejaan yang digunakan dalam A17/S1 ialah Kaedah Tanpa Vokal (1), Kaedah Campuran (6), dan Kaedah Vokal (0). Analisis kategori bagi A17/S1 pula menunjukkan dapatan berikut; kategori SKB+SKB (KTV=0, KC=3, KV=0), kategori SKB+SKT (KTV=0, KC=0, KV=0), kategori SKT+SKB (KTV=0, KC=3, KV=0), dan kategori SKT+SKT (KTV=1, KC=0, KV=0). Oleh itu, kaedah ejaan yang dominan dalam A17/S1 ialah Kaedah Campuran dan perkataan berkombinasi vokal (a-u) ditemui sama banyak dalam kategori SKB+SKB dan SKT+SKB.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 Perpustakaan Tuanku Bainun PustakaTBainun ptbupsi

Bagi A17/S2, kaedah ejaan yang digunakan ialah Kaedah Tanpa Vokal (2), Kaedah Campuran (12) dan Kaedah Vokal (0). Analisis kategori bagi A17/S2 pula menunjukkan dapatan berikut; kategori SKB+SKB (KTV=0, KC=4, KV=0), kategori SKB+SKT (KTV=0, KC=1, KV=0), kategori SKT+SKB (KTV=0, KC=4, KV=0), dan kategori SKT+SKT (KTV=2, KC=3, KV=0). Oleh itu, kaedah ejaan yang dominan dalam A17/S2 ialah Kaedah Campuran dan perkataan berkombinasi vokal (a-u) banyak ditemui dalam kategori SKT+SKT.

Kaedah ejaan yang digunakan dalam A17/S3 ialah Kaedah Tanpa Vokal (2), Kaedah Campuran (8) dan Kaedah Vokal (0). Analisis kategori bagi A17/S2 pula menunjukkan dapatan berikut; kategori SKB+SKB ialah (KTV=0, KC=4, KV=0), kategori SKB+SKT (KTV=0, KC=1, KV=0), kategori SKT+SKB (KTV=0, KC=4, KV=0), dan kategori SKT+SKT (KTV=2, KC=3, KV=0). Oleh itu, kaedah ejaan yang dominan dalam A17/S3 ialah Kaedah Campuran dan perkataan berkombinasi vokal (a-u) banyak ditemui dalam kategori SKT+SKB.

05-4506832 Perpustakaan Tuanku Bainun PustakaTBainun ptbupsi

Peratusan penggunaan setiap kaedah dalam A17/S1, A17/S2 dan A17/S3 ialah Kaedah Tanpa Vokal (16%), Kaedah Campuran (84%) dan Kaedah Vokal (0%). Dari segi kategori bagi A17/S1, A17/S2 dan A17/S3, didapati ejaan kata dengan kombinasi vokal (a-u) digunakan dalam kategori SKB+SKB ialah (KTV=0%, KC=32%, KV=0%), kategori SKB+SKT (KTV=3%, KC=3%, KV=0%), kategori SKT+SKB (KTV=0%, KC=39%, KV=0%) dan kategori SKT+SKT (KTV=13%, KC=10%, KV=0%). Oleh itu, kaedah ejaan yang dominan dalam A17/S1, A17/S2 dan A17/S3 ialah Kaedah Campuran dan kombinasi vokal (a-u) banyak ditemui dalam kategori SKT+SKB.

c. Surat Bengkulu: A18/S1

Seterusnya analisis urat dari Bengkulu (A18/S1) menunjukkan bilangan kata yang ditemui dengan ejaan kombinasi vokal (a-u) ialah sebanyak 8 perkataan. Pecahan mengikut kaedah ejaan ialah Kaedah Tanpa Vokal (1), Kaedah Campuran (5), dan Kaedah Vokal (2). Peratusan penggunaan setiap kaedah dalam A18/S1 ialah KTV (12.5%), KC (62.5%) dan KV (25%). Analisis kategori bagi A18/S1 pula mendapati

05-4506832 Perpustakaan Tuanku Bainun PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

ejaan kata dengan kombinasi vokal (a-u) digunakan dalam kategori SKB+SKB (KTV=0, KC=2, KV=1), kategori SKT+SKB (KTV=1, KC=3, KV=1) manakala tiada contoh ditemui dalam SKB+SKT dan SKT+SKT. Oleh itu, kaedah ejaan paling dominan dalam A18/S1 ialah Kaedah Campuran dan kombinasi vokal (a-u) banyak ditemui dalam kategori SKT+SKB.

d. Surat Muko-muko: A18/S2

Merujuk kepada analisis bagi surat dari Muko-muko (A18/S2), jumlah perkataan yang ditemui dengan kombinasi (a-u) ialah sebanyak 10 perkataan. Daripada jumlah tersebut, 1 perkataan menggunakan Kaedah Tanpa Vokal, 9 menggunakan Kaedah Campuran manakala tiada perkataan menggunakan Kaedah Vokal. Peratusan penggunaan setiap kaedah dalam A18/S2 ialah Kaedah Tanpa Vokal (10%), Kaedah Campuran (90%) dan Kaedah Vokal (0%). Analisis kategori menunjukkan kombinasi vokal (a-u) digunakan dalam kategori SKB+SKB (KTV=0, KC=5, KV=0), kategori SKT+SKB (KTV=1, KC=3, KV=0) dan kategori SKT+SKT (KTV=0, KC=1, KV=0). Tidak ada contoh ditemui dalam kategori SKB+SKT. Oleh itu, kaedah ejaan paling dominan dalam A18/S2 ialah Kaedah Campuran dan kombinasi vokal (a-u) banyak ditemui dalam kategori SKB+SKB.

e. Surat Palembang: A18/S3

Analisis surat dari Palembang (A18/S3) telah menemui 10 perkataan yang mempunyai ejaan kata dengan kombinasi vokal (a-u). Kaedah yang digunakan ialah Kaedah Tanpa Vokal (1), Kaedah Campuran (7) dan Kaedah Vokal (2). Peratusan penggunaan setiap kaedah dalam A18/S3 ialah Kaedah Tanpa Vokal (10%), Kaedah Campuran (70%) dan Kaedah Vokal (20%). Merujuk kepada analisis kategori pula, dapatan menunjukkan kombinasi vokal (a-u) digunakan dalam kategori SKB+SKB ialah (KTV=0%, KC=0%, KV=20%), kategori SKB+SKT (KTV=10%, KC= 0%, KV=0%), kategori SKT+SKB (KTV=0%, KC=60%, KV=0%) dan kategori SKT+SKT (KTV=0%, KC=10%, KV=0%). Oleh itu, kaedah ejaan paling dominan dalam A18/S3 ialah Kaedah Campuran dan kombinasi vokal (e-i) banyak ditemui dalam kategori SKT+SKB.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Surat Banjarmasin: A18/S4 dan A18/S5

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Analisis terhadap dua pucuk surat dari Banjarmasin pula mendapati sejumlah 14 perkataan ditemui dengan kombinasi (a-u) dalam A18/S4 dan 100 perkataan dalam A18/S5. Daripada 14 perkataan dalam A18/S4, didapati perkataan tersebut dieja menggunakan Kaedah Campuran (11) dan Kaedah Vokal (3). Analisis kategori bagi A18/S4 pula menunjukkan kombinasi vokal (a-u) digunakan dalam kategori SKB+SKB (KTV=0 KC=3 KV=3), kategori SKB+SKT (KTV=0, KC=1, KV=0), kategori SKT+SKB (KTV=0, KC=5, KV=0) dan kategori SKT+SKT (SKT=0, KC=2, KV=0). Oleh itu, kaedah ejaan paling dominan dalam A18/S4 ialah Kaedah Campuran dan kombinasi vokal (a-u) banyak ditemui dalam kategori SKB+SKB.

Merujuk kepada A18/S5 pula, daripada 100 perkataan yang dianalisis, didapati perkataan tersebut menggunakan Kaedah Campuran dan Kaedah Vokal. Analisis kategori bagi A18/S5 pula menunjukkan kombinasi vokal (a-u) digunakan dalam kategori SKB+SKB ialah (KTV=0, KC=21, KV=21), kategori SKB+SKT (KTV=0, KC=7, KV=0), kategori SKT+SKB (KTV=0, KC=36, KV=0) dan kategori SKT+SKT (SKT=0, KC=15, KV=0). Oleh itu, kaedah ejaan paling dominan dalam A18/S5 ialah Kaedah Campuran dan kombinasi vokal (a-u) banyak ditemui dalam kategori SKB+SKB.

Peratusan penggunaan setiap kaedah dalam A18/S4 dan A18/S5 ialah Kaedah Tanpa Vokal (0%), Kaedah Campuran (79%) dan Kaedah Vokal (21%). Dari segi kategori bagi kedua-dua surat (A18/S1, A18/S2) ejaan kata dengan kombinasi vokal (a-u) digunakan dalam kategori SKB+SKB (KTV=0%, KC=21%, KV=21%), kategori SKB+SKT (KTV=0%, KC=7%, KV=0%), kategori SKT+SKB (KTV=0%, KC=36%, KV=0%) dan kategori SKT+SKT (KTV=0%, KC=15%, KV=0%). Oleh itu, kaedah ejaan paling dominan dalam A18/S4 dan A18/S5 ialah Kaedah Campuran dan kombinasi vokal (a-u) banyak ditemui dalam kategori SKB+SKB.

Berdasarkan analisis perkataan yang dibuat mengikut tempat, didapati bahawa kaedah yang paling banyak digunakan untuk mengeja ejaan kata dengan kombinasi vokal (a-u) ialah Kaedah Campuran (6%) dengan diikuti oleh Kaedah Vokal (16%).

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Rumusan bagi penggunaan kaedah ejaan mengikut kategori pula, dipaparkan menerusi Jadual 5.38 hingga 5.41 berikut:

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Jadual 5.38 Kaedah ejaan paling dominan mengikut kategori SKB+SKB: [a-u]

ABAD	BIL. KATA	PENGGUNAAN KAEDAH			KAEDAH YANG DOMINAN
		KTV	KC	KV	
16	3	1	2	0	KC
17	10	0	10	0	KC
18	58	0	31	27	KC
JUMLAH	71	1	43	27	KC

Berdasarkan Jadual 5.38, kaedah ejaan yang paling dominan bagi kategori SKB+SKB: [a-u] ialah Kaedah Campuran manakala kaedah yang paling kurang digunakan ialah Kaedah Tanpa Vokal. Kaedah ejaan paling dominan bagi kategori SKB+SKT pula ditunjukkan dalam Jadual 5.39.

Jadual 5.39 Kaedah ejaan paling dominan mengikut kategori SKB+SKT: [a-u]

ABAD	BIL. KATA	PENGGUNAAN KAEDAH			KAEDAH YANG DOMINAN
		KTV	KC	KV	
16	1	0	1	0	KC
17	2	1	1	0	KTV=KC
18	9	1	8	0	KC
JUMLAH	12	2	10	0	KC

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Daripada Jadual 5.39, dapat disimpulkan bahawa kaedah ejaan yang paling dominan bagi kategori SKB+SKT: [a-u] ialah Kaedah Campuran manakala Kaedah Vokal tidak digunakan dalam mengeja kategori ini berdasarkan contoh yang ditemui. Kaedah ejaan paling dominan bagi kategori SKT+SKB ditunjukkan dalam Jadual 5.40.

Jadual 5.40 Kaedah ejaan paling dominan mengikut kategori SKT+SKB: [a-u]

ABAD	BIL. KATA	PENGGUNAAN KAEDAH			KAEDAH YANG DOMINAN
		KTV	KC	KV	
16	3	1	2	0	KC
17	12	0	12	0	KC
18	56	2	53	1	KC
JUMLAH	71	3	67	1	KC

Jadual 5.40 menunjukkan bahawa kaedah ejaan yang dominan bagi kategori SKT+SKB: [a-u] ialah Kaedah Campuran manakala kaedah yang kurang digunakan ialah Kaedah Vokal. Kaedah ejaan paling dominan mengikut kategori SKT+SKT ditunjukkan dalam Jadual 5.41.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Jadual 5.41 Kaedah ejaan paling dominan mengikut kategori SKT+SKT: [a-u]

ABAD	BIL. KATA	PENGGUNAAN KAEDAH			KAEDAH YANG DOMINAN
		KTV	KC	KV	
16	1	1	0	0	KTV
17	7	4	3	0	KTV
18	19	0	19	0	KC
JUMLAH	27	5	22	0	KC

Merujuk kepada Jadual 5.41, kaedah ejaan yang dominan bagi kategori SKT+SKT: [a-u] ialah Kaedah Campuran dan Kaedah Tanpa Vokal. Namun begitu dari segi bilangan, kaedah yang paling dominan ialah Kaedah Campuran manakala tidak ada contoh yang ditemui menggunakan Kaedah Vokal.

Merujuk kepada analisis dalam Jadual 5.38 hingga 5.41, didapati bahawa kaedah ejaan yang dominan dalam mengeja kombinasi vokal (a-u) bagi kategori SKB+SKB, SKB+SKT, SKT+SKB ialah Kaedah Campuran manakala kategori SKT+SKT menggunakan Kaedah Tanpa Vokal dan Kaedah Campuran. Oleh itu, dapat dirumuskan bahawa kombinasi vokal (a-u) banyak menggunakan Kaedah Campuran berbanding dua kaedah lain. Dapatan ini menunjukkan wujudnya huruf vokal dalam salah satu suku kata. Ciri ini dapat dikaitkan dengan pengaruh sistem ejaan Melayu. Rumusan bagi kaedah ejaan bagi perkataan dwisuku/trisuku berkombinasi vokal (a-u) mengikut kategori suku kata dalam A16/S1 hingga A18/S5 ditunjukkan dalam Jadual 5.42 berikut:

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Jadual 5.42 Kaedah ejaan bagi perkataan dwisuku/trisuku berkombinasi vokal (a-u) mengikut kategori suku kata dalam A16/S1 hingga A18/S5

Kod Surat/ Kategori Suku kata	Kombinasi Vokal (a-u)			
	SKB+SKB	SKB+SKT	SKT+SKB	SKT+SKT
A16/S1	KC	KC	KC	KTV
A16/S2	KTV+KC	-	-	KTV+KC
A17/S1	KC	-	KC	KTV
A17/S2	KC	KC	-	KC+KTV
A17/S3	KC	KTV	KC	KTV
A18/S1	KC+KV	-	KTV+KC+KC	-
A18/S2	KC+KTV	-	KC	KC
A18/S3	KV	KTV	KC	KC
A18/S4	KC+KV+KTV	KTV	KC+KV	-
A18/S5	KV	-	KC	-

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

5.2.7 Perbandingan kombinasi vokal (i-a)

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Bahagian ini membincangkan tentang ejaan kata dengan kombinasi vokal (i-a) mengikut kategori SKB+SKB, SKB+SKT, SKT+SKB dan SKT+SKT dalam A16/S1 hingga A18/S5. Hasil analisis ditunjukkan dalam Jadual 5.43 (Lampiran W). Secara terperinci didapati ejaan kata dengan kombinasi vokal (i-a) lebih banyak digunakan dalam kategori SKT+SKB (61 perkataan), diikuti kategori SKB+SKB (52 perkataan), SKT+SKT (25 perkataan) dan SKB+SKT (9 perkataan). Rumusan analisis tersebut ditunjukkan dalam Jadual 5.44 (Lampiran X).

a. Surat Ternate: A16/S1 dan A16/S2

Surat dari Ternate (A16/S1 dan A16/S2) menunjukkan sejumlah 8 perkataan telah dianalisis bagi mengenal pasti kaedah ejaan yang digunakan dalam kedua-dua surat tersebut iaitu A16/S1 (4 perkataan) dan A16/S2 (4 perkataan). Dapatan analisis menunjukkan kaedah ejaan yang digunakan dalam A16/S1 ialah Kaedah Tanpa Vokal (2), Kaedah Campuran (2) dan Kaedah Vokal (0). Dari segi kategori pula, ejaan kata dengan kombinasi vokal (i-a) bagi A16/S1 dalam kategori SKB+SKB ialah (KTV=2, KC=1, KV=0), kategori SKB+SKT (KTV=0, KC=0, KV=0), kategori SKT+SKB (KTV=0, KC=0, KV=0), dan kategori SKT+SKT (KTV=0, KC=1, KV=0). Oleh itu kaedah ejaan yang dominan dalam A16/S1 ialah Kaedah Campuran dan Kaedah Tanpa Vokal manakala kombinasi vokal (i-a) lebih banyak dalam semua kategori SKB+SKB.

Bagi A16/S2 pula, dapatan analisis menunjukkan kaedah ejaan yang digunakan ialah Kaedah Tanpa Vokal (1), Kaedah Campuran (3) dan Kaedah Vokal (0). Pecahan penggunaan ejaan kata dengan kombinasi vokal (i-a) dalam A16/S2 mengikut kategori ialah kategori SKB+SKB (KTV=0, KC=2, KV=0), kategori SKB+SKT (KTV=0, KC=0, KV=0), kategori SKT+SKB (KTV=0, KC=0, KV=0), dan kategori SKT+SKT (KTV=1, KC=1, KV=0). Oleh itu, kaedah ejaan yang dominan dalam A16/S2 ialah Kaedah Campuran dan kombinasi vokal (i-a) ditemui sama banyak dalam kategori SKB+SKB dan SKT+SKT.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Peratusan penggunaan setiap kaedah dalam A16/S1 dan A16/S2 ialah Kaedah Tanpa Vokal (38%), Kaedah Campuran (63%) dan Kaedah Vokal (0%). Dari segi kategori bagi A16/S1 dan A16/S2, ejaan kata dengan kombinasi vokal (i-a) digunakan dalam kategori SKB+SKB (KTV=25%, KC=38% dan KV=0%), kategori SKB+SKT (KTV=0%, KC=0%, KV=0%), kategori SKT+SKB (KTV=0%, KC=0%, KV=0%) dan kategori SKT+SKT (KTV=12%, KC=25%, KV=0%). Oleh itu, kaedah ejaan yang dominan dalam A16/S1 dan A16/S2 ialah Kaedah Campuran dan kombinasi vokal (i-a) ditemui banyak dalam kategori SKB+SKB.

b. Surat Aceh: A17/S1, A17/S2 dan A17/S3

Analisis surat dari Aceh melibatkan surat A17/S1, A17/S2 dan A17/S3. Jumlah perkataan yang dianalisis ialah sebanyak 46 perkataan iaitu 11 perkataan bagi A17/S1, 24 perkataan bagi A17/S2 dan 11 perkataan bagi A17/S3. Secara terperinci kaedah ejaan yang digunakan dalam A17/S1 ialah Kaedah Tanpa Vokal (7), Kaedah Campuran (4), dan Kaedah Vokal (0). Pecahan penggunaan ejaan kata dengan kombinasi vokal (i-a) dalam A17/S1 mengikut kategori ialah kategori SKB+SKB (KTV=4, KC=4, KV=0), kategori SKB+SKT (KTV=0, KC=0, KV=0), kategori SKT+SKB (KTV=2, KC=, KV=0), dan kategori SKT+SKT (KTV=1, KC=0, KV=0). Oleh itu, kaedah ejaan yang dominan dalam A17/S1 ialah Kaedah Tanpa Vokal dan kombinasi vokal (i-a) banyak ditemui dalam kategori SKB+SKB.

Bagi A17/S2, kaedah ejaan yang digunakan ialah Kaedah Tanpa Vokal (10), Kaedah Campuran (13) dan Kaedah Vokal (1). Pecahan penggunaan ejaan kata dengan kombinasi vokal (i-a) dalam A17/S2 mengikut kategori ialah kategori SKB+SKB (KTV=2, KC=2, KV=1), kategori SKB+SKT (KTV=2, KC=0, KV=0), kategori SKT+SKB (KTV=3, KC=8, KV=0), dan kategori SKT+SKT (KTV=3, KC=3, KV=0). Oleh itu, kaedah ejaan yang dominan dalam A17/S2 ialah Kaedah Campuran dan kombinasi vokal (i-a) banyak ditemui dalam kategori SKT+SKB.

Kaedah ejaan yang digunakan dalam A17/S3 ialah Kaedah Tanpa Vokal (4), Kaedah Campuran (7) dan Kaedah Vokal (0). Pecahan penggunaan ejaan kata dengan kombinasi vokal (i-a) dalam A17/S3 mengikut kategori ialah kategori SKB+SKB

(KTV=0, KC=4, KV=0), kategori SKB+SKT (KTV=0, KC=1, KV=0), kategori SKT+SKB (KTV=2, KC=2, KV=0), dan kategori SKT+SKT (KTV=2, KC=0, KV=0). Oleh itu, kaedah ejaan yang dominan dalam A17/S3 ialah Kaedah Campuran dan kombinasi vokal (i-a) ditemui sama banyak dalam kategori SKB+SKB dan SKT+SKB.

Peratusan penggunaan setiap kaedah dalam A17/S1, A17/S2 dan A17/S3 ialah Kaedah Tanpa Vokal (46%), Kaedah Campuran (52%) dan Kaedah Vokal (2%). Dari segi kategori pula, ejaan kata dengan kombinasi vokal (i-a) dalam kategori SKB+SKB ialah (KTV=13%, KC=22%, KV=2%), kategori SKB+SKT (KTV=4%, KC=2%, KV=0%), kategori SKT+SKB (KTV=15%, KC=22%, KV=0%), dan kategori SKT+SKT (KTV=13%, KC=7%, KV=0%). Oleh itu, kaedah ejaan yang dominan dalam A17/S1, A17/S2 dan A17/S3 ialah Kaedah Campuran dan kombinasi vokal (i-a) ditemui banyak dalam kategori SKB+SKB.

c. Surat Bengkulu: A18/S1

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Seterusnya analisis surat dari Bengkulu (A18/S1) menunjukkan bilangan kata yang ditemui dengan ejaan kombinasi vokal (i-a) ialah sebanyak 29 perkataan. Pecahan mengikut kaedah ejaan ialah Kaedah Tanpa Vokal (10), Kaedah Campuran (17), dan Kaedah Vokal (2). Peratusan penggunaan setiap kaedah dalam A18/S1 ialah Kaedah Tanpa Vokal (34%), Kaedah Campuran (59%) dan Kaedah Vokal (7%). Analisis kategori bagi A18/S1 pula mendapati, ejaan kata dengan kombinasi vokal (i-a) digunakan dalam kategori SKB+SKB (KTV=7%, KC=14%, KV=3%), kategori SKB+SKT (KTV=7%, KC=3%, KV=0%), kategori SKT+SKB (KTV=14%, KC=39%, KV=3%), dan kategori SKT+SKT (KTV=7%, KC=3%, KV=0%). Oleh itu, kaedah ejaan yang dominan dalam A18/S1 ialah Kaedah Campuran dan kombinasi vokal (i-a) ditemui banyak kategori SKT+SKB.

d. Surat Muko-muko: A18/S2

Merujuk kepada analisis surat dari Muko-muko (A18/S2), jumlah perkataan yang ditemui dengan kombinasi vokal (i-a) ialah sebanyak 15 perkataan. Daripada jumlah

tersebut, 8 perkataan menggunakan Kaedah Tanpa Vokal, 6 perkataan menggunakan Kaedah Campuran dan 1 perkataan menggunakan Kaedah Vokal. Peratusan penggunaan setiap kaedah dalam A18/S2 ialah Kaedah Tanpa Vokal (53%), Kaedah Campuran (40%) dan Kaedah Vokal (7%). Analisis kategori menunjukkan kombinasi vokal (i-a) digunakan dalam kategori SKB+SKB ialah (KTV=0%, KC=13%, KV=7%), kategori SKB+SKT (KTV=7%, KC=0%, KV=0%), kategori SKT+SKB (KTV=26%, KC=20%, KV=0%) dan kategori SKT+SKT (KTV=20%, KC=7%, KV=0%). Oleh itu, kaedah ejaan yang dominan dalam A18/S2 ialah Kaedah Tanpa Vokal dan kombinasi vokal (i-a) banyak ditemui dalam kategori SKT+SKB.

e. Surat Palembang: A18/S3

Analisis surat dari Palembang (A18/S3) telah menemui 17 perkataan yang mempunyai ejaan kata dengan kombinasi vokal (i-a). Pecahan mengikut kaedah ialah Kaedah Tanpa Vokal (7), Kaedah Campuran (10) dan Kaedah Vokal (0). Peratusan penggunaan setiap kaedah dalam A18/S3 ialah Kaedah Tanpa Vokal (41%), Kaedah Campuran (59%) dan Kaedah Vokal (0%). Merujuk kepada analisis kategori pula, dapatan menunjukkan kombinasi vokal (i-a) digunakan dalam kategori SKB+SKT (KTV=6%, KC=28%, KV=0%), kategori SKB+SKT (KTV=6%, KC=0%, KV=0%), kategori SKT+SKB (KTV=24%, KC=24%, KV=0%) dan kategori SKT+SKT (KTV=6%, KC=6%, KV=0%). Oleh itu, kaedah ejaan yang dominan dalam A18/S3 ialah Kaedah Campuran dan kombinasi vokal (i-a) banyak ditemui dalam kategori SKT+SKB.

f. Surat Banjarmasin: A18/S4 dan A18/S5

Analisis terhadap dua pucuk surat dari Banjarmasin pula mendapati sejumlah 19 perkataan ditemui dengan kombinasi vokal (i-a) dalam A18/S4 dan 13 perkataan dalam A18/S5. Daripada 19 perkataan dalam A18/S4, didapati perkataan dieja menggunakan Kaedah Tanpa Vokal (7), Kaedah Campuran (10) dan Kaedah Vokal (2). Analisis kategori bagi A18/S4 pula menunjukkan kombinasi vokal (i-a) digunakan dalam kategori SKB+SKB (KTV=0 KC=6 KV=2), kategori SKB+SKT (KTV=1, KC=0, KV=0), kategori SKT+SKB (KTV=4, KC=3, KV=0) dan kategori SKT+SKT

(KTV=2, KC=1, KV=0). Oleh itu, kaedah ejaan yang dominan dalam A18/S4 ialah Kaedah Campuran dan kombinasi vokal (i-a) banyak ditemui dalam kategori SKB+SKB.

Merujuk kepada A18/S5 pula, daripada 13 perkataan yang dianalisis didapati kaedah ejaan yang digunakan ialah Kaedah Tanpa Vokal (6), Kaedah Campuran (5) dan Kaedah Vokal (2). Analisis kategori bagi A18/S5 pula menunjukkan kombinasi vokal (i-a) digunakan dalam kategori SKB+SKB ialah (KTV=1, KC=3, KV=2), kategori SKB+SKT (KTV=0, KC=0, KV=0), kategori SKT+SKB (KTV=4, KC=2, KV=0) dan kategori SKT+SKT (SKT=1, KC=0, KV=0). Oleh itu, kaedah ejaan yang dominan dalam A18/S5 ialah Kaedah Tanpa Vokal dan kombinasi vokal (i-a) ditemui sama banyak dalam kategori SKB+SKB dan SKT+SKB.

Peratusan penggunaan setiap kaedah dalam A18/S4 dan A18/S5 ialah Kaedah Tanpa Vokal (41%), Kaedah Campuran (47%) dan Kaedah Vokal (12%). Dari segi kategori bagi kedua-dua surat, bilangan ejaan kata dengan kombinasi vokal (i-a) digunakan dalam kategori SKB+SKB ialah (KTV=3%, KC=28%, KV=13%), kategori SKB+SKT (KTV=3%, KC=0%, KV=0%), kategori SKT+SKB (KTV=25%, KC=16%, KV=0%) dan kategori SKT+SKT (KTV=9%, KC=3%, KV=0%). Oleh itu, kaedah ejaan yang dominan dalam A18/S4 dan A18/S5 ialah Kaedah Campuran dan kombinasi vokal (i-a) ditemui banyak dalam kategori SKB+SKB.

Berdasarkan analisis perkataan yang dibuat mengikut tempat, didapati bahawa kaedah yang paling banyak digunakan untuk mengeja ejaan kata dengan kombinasi vokal (i-a) ialah Kaedah Campuran (52%) diikuti Kaedah Tanpa Vokal (42%) dan Kaedah Vokal (6). Dari segi penggunaan mengikut kategori kaedah ejaan pula, dirumuskan dalam Jadual 5.45 hingga 5.48 berikut:

Jadual 5.45 Kaedah ejaan paling dominan mengikut kategori SKB+SKB: [i-a]

ABAD	BIL. KATA	PENGGUNAAN KAEDAH			KAEDAH YANG DOMINAN
		KTV	KC	KV	
16	5	2	3	0	KC
17	17	6	10	1	KC
18	30	4	20	6	KC
JUMLAH	52	12	33	7	KC

Jadual 5.45 menunjukkan kaedah ejaan yang paling dominan bagi kategori SKB+SKB: [i-a] ialah Kaedah Campuran manakala kaedah yang kurang digunakan ialah Kaedah Vokal. Kaedah ejaan paling dominan bagi kategori SKB+SKT ditunjukkan dalam Jadual 5.46 berikut:

Jadual 5.46 Kaedah ejaan paling dominan mengikut kategori SKB+SKT: [i-a]

ABAD	BIL. KATA	PENGGUNAAN KAEDAH			KAEDAH YANG DOMINAN
		KTV	KC	KV	
16	0	0	0	0	-
17	3	2	1	0	KTV
18	6	5	1	0	KTV
JUMLAH	9	7	2	0	KTV

Berdasarkan Jadual 5.46, Kaedah Tanpa Vokal lebih dominan penggunaannya berbanding Kaedah Campuran bagi kategori SKB+SKT: [i-a] manakala tidak ada perkataan dieja menggunakan Kaedah Vokal. Kaedah ejaan paling dominan bagi kategori SKT+SKB ditunjukkan dalam Jadual 5.47 di bawah:

Jadual 5.47 Kaedah ejaan paling dominan mengikut kategori SKT+SKB: [i-a]

ABAD	BIL. KATA	PENGGUNAAN KAEDAH			KAEDAH YANG DOMINAN
		KTV	KC	KV	
16	0	0	0	0	KC
17	17	7	10	0	KC
18	44	20	23	1	KC
JUMLAH	61	27	33	1	KC

Merujuk Jadual 5.47, kaedah ejaan yang paling dominan bagi kategori SKT+SKB: [i-a] ialah Kaedah Campuran manakala Kaedah Vokal kurang digunakan. Kaedah ejaan paling dominan bagi kategori SKT+SKT ditunjukkan dalam Jadual 5.48 di bawah:

Jadual 5.48 Kaedah ejaan paling dominan mengikut kategori SKT+SKT: [i-a]

ABAD	BIL. KATA	PENGGUNAAN KAEDAH			KAEDAH YANG DOMINAN
		KTV	KC	KV	
16	3	1	2	0	KC
17	9	6	3	0	KTV
18	13	9	4	0	KTV
JUMLAH	25	16	9	0	KTV

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Berdasarkan Jadual 5.48, kaedah ejaan yang paling dominan bagi kategori SKT+SKT: [i-a] ialah Kaedah Tanpa Vokal diikuti Kaedah Campuran manakala Kaedah Vokal tidak digunakan dalam kategori ini berdasarkan contoh perkataan yang ditemui.

Merujuk kepada analisis dalam Jadual 5.45 hingga 5.48, didapati bahawa kaedah ejaan yang dominan dalam mengeja kombinasi vokal (i-a) bagi kategori SKB+SKB dan SKT+SKB ialah Kaedah Campuran manakala kaedah ejaan bagi kategori SKB+SKT dan SKT+SKT ialah Kaedah Tanpa Vokal. Oleh itu, dapat dirumuskan bahawa kombinasi vokal (i-a) menggunakan dua kaedah ejaan iaitu Kaedah Campuran dan Kaedah Tanpa Vokal. Dapatan ini menunjukkan telah ada pengaruh Melayu dan pengaruh sistem ejaan Arab turut digunakan dalam penulisan surat-surat kajian. Rumusan bagi kaedah ejaan bagi perkataan dwisuku/trisuku berkombinasi vokal (i-a) mengikut kategori suku kata dalam A16/S1 hingga A18/S5 ditunjukkan dalam Jadual 5.49 berikut:

Jadual 5.49 Kaedah ejaan bagi perkataan dwisuku/trisuku berkombinasi vokal (i-a) mengikut kategori suku kata dalam A16/S1 hingga A18/S5

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Kod Surat/ Kategori Suku kata	Kombinasi Vokal (i-a)			
	SKB+SKB	SKB+SKT	SKT+SKB	SKT+SKT
A16/S1	KTV+KC	-	-	KC
A16/S2	KC	-	-	KTV+KC
A17/S1	KTV+KC	-	KTV	KTV
A17/S2	KTV+KC+KV	KTV	KTV+KC	KTV+KC
A17/S3	KTV	-	KC	KTV
A18/S1	KTV+KC+KV	KTV+KC	KTV+KC+KV	KTV+KC
A18/S2	KTV+KC	KTV	KTV+KC	KTV+KC
A18/S3	KTV+KC	KTV	KTV+KC	KTV+KC
A18/S4	KTV+KV+KC	KTV+KC	-	KTV+KC
A18/S5	KTV+KV+KC	-	KTV+KC	KTV

5.2.8 Perbandingan kombinasi vokal (i-i)

Bahagian ini membincangkan tentang ejaan kata dengan kombinasi vokal (i-i) mengikut kategori SKB+SKB, SKB+SKT, SKT+SKB dan SKT+SKT dalam A16/S1 hingga A18/S5. Hasil analisis ditunjukkan dalam Jadual 5.50 (Lampiran Y). Secara terperinci didapati ejaan kata dengan kombinasi vokal (i-i) lebih banyak digunakan dalam kategori SKB+SKB (17 perkataan), diikuti kategori SKT+SKB (9 perkataan),

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

SKB+SKT (4 perkataan) dan SKT+SKT (1 perkataan). Rumusan analisis tersebut ditunjukkan dalam Jadual 5.51 (Lampiran Z).

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

a. Surat Ternate: A16/S1 dan A16/S2

Surat dari Ternate (A16/S1 dan A16/S2) menunjukkan sejumlah 3 perkataan telah dianalisis bagi mengenal pasti kaedah ejaan yang digunakan dalam kedua-dua surat tersebut dengan A16/S1 (2 perkataan) dan A16/S2 (1 perkataan). Dapatan analisis menunjukkan kaedah ejaan yang digunakan dalam A16/S1 ialah Kaedah Tanpa Vokal (1), Kaedah Campuran (1) dan Kaedah Vokal (0). Dari segi kategori pula, bilangan ejaan kata dengan kombinasi vokal (i-i) bagi A16/S1 dalam kategori SKB+SKB (KTV=0, KC=0, KV=0), SKB+SKT (KTV=1, KC=1, KV=0), SKT+SKB ialah (KTV=0, KC=0, KV=0), dan kategori SKT+SKT (KTV=0, KC=0, KV=0). Oleh itu, kaedah ejaan yang dominan dalam A16/S1 ialah Kaedah Campuran dan Kaedah Tanpa Vokal kerana kombinasi vokal (i-i) ditemui sama banyak dalam kedua-dua kategori.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Bagi A16/S2 pula, dapatan analisis menunjukkan kaedah ejaan yang digunakan dalam A16/S1 ialah Kaedah Tanpa Vokal (0), Kaedah Campuran (1) dan Kaedah Vokal (0). Dari segi kategori A16/S2, didapati dalam kategori SKB+SKB ialah (KTV=0, KC=1, KV=0), SKB+SKT (KTV=0, KC=0, KV=0), SKT+SKB (KTV=0, KC=0, KV=0) dan kategori SKT+SKT (KTV=0, KC=0, KV=0). Oleh itu, kaedah ejaan yang dominan dalam A16/S2 ialah Kaedah Campuran dan kombinasi vokal (i-i) ditemui dalam kategori SKB+SKB.

Peratusan penggunaan setiap kaedah dalam A16/S1 dan A16/S2 ialah Kaedah Tanpa Vokal (33%), Kaedah Campuran (67%) dan Kaedah Vokal (0%). Dari segi kategori bagi A16/S1 dan A16/S2, ejaan kata dengan kombinasi vokal (i-i) digunakan dalam kategori SKB+SKB (KTV=0%, KC=33.3% dan KV=0%), kategori SKB+SKT (KTV=33.3%, KC=33.3%, KV=0%), kategori SKT+SKB (KTV=0%, KC=0%, KV=0%) dan kategori SKT+SKT (KTV=0%, KC=0%, KV=0%). Oleh itu, kaedah ejaan yang dominan dalam A16/S1 dan A16/S2 ialah Kaedah Campuran dan kombinasi vokal (i-i) ditemui dalam kategori SKB+SKT.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

b. Surat Aceh: A17/S1, A17/S2 dan A17/S3

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Analisis surat dari Aceh melibatkan surat A17/S1, A17/S2 dan A17/S3. Jumlah perkataan yang dianalisis ialah sebanyak 12 perkataan iaitu 7 perkataan bagi A17/S1, 3 perkataan bagi A17/S2 dan 2 perkataan bagi A17/S3. Secara terperinci kaedah ejaan yang digunakan dalam A17/S1 ialah Kaedah Tanpa Vokal (2), Kaedah Campuran (4), dan Kaedah Vokal (1). Perincian dari segi kategori dalam A17/S1 bagi kategori SKB+SKB ialah (KTV=0, KC=2, KV=1), kategori SKB+SKT (KTV=1, KC=1, KV=0), kategori SKT+SKB (KTV=1, KC=1, KV=0), kategori SKT+SKT (KTV=0, KC=0, KV=0). Oleh itu, kaedah ejaan yang dominan dalam A17/S1 ialah Kaedah Campuran dan kombinasi vokal (i-i) ditemui lebih banyak dalam kategori SKB+SKB.

Bagi A17/S2, kaedah ejaan yang digunakan ialah Kaedah Tanpa Vokal (0), Kaedah Campuran (2) dan Kaedah Vokal (1). Perincian dalam A17/S2, bagi kategori SKB+SKB ialah (KTV=0, KC=2, KV=1), kategori SKB+SKT (KTV=0, KC=0, KV=0), kategori SKT+SKB (KTV=0, KC=0, KV=0), kategori SKT+SKT (KTV=0, KC=0, KV=0). Oleh itu, kaedah ejaan yang dominan dalam A17/S2 ialah Kaedah Campuran dan kombinasi vokal (i-i) ditemui dalam kategori SKB+SKB.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Kaedah ejaan yang digunakan dalam A17/S3 ialah Kaedah Tanpa Vokal (0), Kaedah Campuran (2) dan Kaedah Vokal (0). Perincian mengikut kategori bagi A17/S3 ialah SKB+SKB (KTV=0, KC=2, KV=0), kategori SKB+SKT (KTV=0, KC=0, KV=0), kategori SKT+SKB (KTV=0, KC=0, KV=0) dan kategori SKT+SKT (KTV=0, KC=0, KV=0). Oleh itu, kaedah ejaan yang dominan dalam A17/S3 ialah Kaedah Campuran dan kombinasi vokal (i-i) ditemui dalam kategori SKB+SKB.

Peratusan penggunaan setiap kaedah dalam A17/S1, A17/S2 dan A17/S3 ialah Kaedah Tanpa Vokal (17%), Kaedah Campuran (66%) dan Kaedah Vokal (17%). Dari segi kategori keseluruhan bagi A17/S1, A17/S2 dan A17/S3, didapati ejaan kata dengan kombinasi vokal (i-i) digunakan dalam kategori SKB+SKB ialah (KTV=0%, KC=50%, KV=18%), kategori SKB+SKT (KTV=8%, KC=8%, KV=0%), kategori SKT+SKB (KTV=8%, KC=8%, KV=0%) dan kategori SKT+SKT (KTV=0%, KC=0%, KV=0%). Oleh itu, kaedah ejaan yang dominan dalam A17/S1, A17/S2 dan

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

A17/S3 ialah Kaedah Campuran dan kombinasi vokal (i-i) ditemui lebih banyak dalam kategori SKB+SKB.

c. Surat Bengkulu: A18/S1

Seterusnya, analisis surat dari Bengkulu (A18/S1) menunjukkan bilangan kata yang ditemui dengan ejaan kombinasi vokal (i-i) ialah sebanyak 2 perkataan. Pecahan mengikut kaedah ejaan ialah Kaedah Tanpa Vokal (1), Kaedah Campuran (1) dan Kaedah Vokal (0). Peratusan penggunaan setiap kaedah dalam A18/S1 ialah Kaedah Tanpa Vokal (50%), Kaedah Campuran (50%) dan Kaedah Vokal (0%). Analisis kategori bagi A18/S1 pula mendapati ejaan kata dengan kombinasi vokal (i-i) digunakan dalam kategori SKB+SKB ialah (KTV=0%, KC=50%, KV=0%), kategori SKT+SKT (KTV=50%, KC=0%, KV=0%) dan tiada contoh ditemui dalam kategori SKB+SKT dan SKT+SKB. Oleh itu, kaedah ejaan yang dominan dalam A18/S1 ialah Kaedah Campuran dan Kaedah Tanpa Vokal kerana kombinasi vokal (i-i) ditemui sama banyak dalam kategori SKB+SKB dan SKT+SKT.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

d. Surat Muko-muko: A18/S2

Merujuk kepada analisis surat dari Muko-muko (A18/S2) jumlah perkataan yang ditemui dengan kombinasi vokal (i-i) ialah sebanyak 3 perkataan. Daripada jumlah tersebut, 3 perkataan menggunakan Kaedah Campuran, manakala tiada perkataan menggunakan Kaedah Tanpa Vokal dan Kaedah Vokal. Peratusan penggunaan setiap kaedah dalam A18/S2 ialah Kaedah Tanpa Vokal (0%), Kaedah Campuran (100%) dan Kaedah Vokal (0%). Analisis kategori menunjukkan kombinasi vokal (i-i) digunakan dalam kategori SKB+SKB ialah (KTV=0%, KC=33%, KV=0%), kategori SKT+SKB (KTV=0%, KC=67%, KV=0%) dan tidak ditemui dalam kategori SKB+SKT dan SKT+SKT. Oleh itu, kaedah ejaan yang dominan dalam A18/S2 ialah Kaedah Campuran dan kombinasi vokal (i-i) ditemui lebih banyak dalam kategori SKB+SKB.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

e. Surat Palembang: A18/3

Analisis surat dari Palembang (A18/S3) telah menemui 4 perkataan yang mempunyai ejaan kata dengan kombinasi vokal (i-i). Pecahan mengikut kaedah ialah Kaedah Tanpa Vokal (0), Kaedah Campuran (2) dan Kaedah Vokal (2). Peratusan penggunaan setiap kaedah dalam A18/S3 ialah Kaedah Tanpa Vokal (0%), Kaedah Campuran (50%) dan Kaedah Vokal (50%). Merujuk kepada analisis kategori pula, dapatan menunjukkan kombinasi vokal (i-i) hanya digunakan dalam kategori SKB+SKB ialah (KTV=50%, KC=25%, KV=0%) dan kategori SKT+SKB (KTV=0%, KC=0%, KV=25%). Tiada contoh ditemui dalam kategori SKB+SKT dan SKT+SKT. Oleh itu, kaedah ejaan yang dominan dalam A18/S3 ialah Kaedah Campuran dan Kaedah Vokal dan kombinasi vokal (i-i) ditemui lebih banyak dalam kategori SKB+SKB.

f. Surat Banjarmasin: A18/S4 dan A18/S5

Analisis terhadap dua pucuk surat dari Banjarmasin pula mendapati sejumlah 4 perkataan ditemui dengan kombinasi vokal (i-i) dalam A18/S4 dan 3 perkataan dalam A18/S5. Daripada 4 perkataan dalam A18/S4, didapati perkataan tersebut dieja menggunakan Kaedah Campuran dan tiada perkataan dieja menggunakan Kaedah Tanpa Vokal dan Kaedah Vokal. Analisis kategori bagi A18/S4 pula menunjukkan kombinasi vokal (i-i) digunakan dalam kategori SKB+SKB ialah (KTV=0 KC=2 KV=0), kategori SKB+SKT (KTV=0, KC=0, KV=0), kategori SKT+SKB (KTV=0, KC=2, KV=0) dan kategori SKT+SKT (SKT=0, KC=0, KV=0). Oleh itu, kaedah ejaan yang dominan dalam A18/S4 ialah Kaedah Campuran dan kombinasi vokal (i-i) ditemui sama banyak dalam kategori SKB+SKB dan SKT+SKB.

Merujuk kepada A18/S5 pula, daripada 3 perkataan yang dianalisis didapati perkataan tersebut menggunakan Kaedah Campuran (2) dan Kaedah Vokal (1). Analisis kategori bagi A18/S5 pula menunjukkan kombinasi vokal (i-i) digunakan dalam kategori SKB+SKB ialah (KTV=0, KC=1, KV=0), kategori SKB+SKT (KTV=0, KC=0, KV=0), kategori SKT+SKB (KTV=0, KC=1, KV=1) dan kategori SKT+SKT (SKT=0, KC=0, KV=0). Oleh itu, kaedah ejaan yang dominan dalam

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

A18/S4 ialah Kaedah Campuran dan kombinasi vokal (i-i) ditemui lebih banyak dalam kategori SKT+SKB.

Peratusan penggunaan setiap kaedah dalam A18/S4 dan A18/S5 ialah Kaedah Tanpa Vokal (0%), Kaedah Campuran (50%) dan Kaedah Vokal (50%). Dari segi kategori bagi kedua-dua surat (A18/S1, A18/S2) ejaan kata dengan kombinasi vokal (i-i) digunakan dalam kategori SKB+SKT ialah (KTV=0%, KC=50%, KV=25%) dan kategori SKT+SKB (KTV=0%, KC=25%, KV=0%) manakala tiada contoh ditemui dalam kategori SKB+SKT dan kategori SKT+SKT. Oleh itu, kaedah ejaan yang dominan dalam A18/S4 dan A18/S5 ialah Kaedah Campuran dan kombinasi vokal (i-i) ditemui lebih banyak dalam kategori SKT+SKB.

Berdasarkan analisis perkataan yang dibuat mengikut tempat, didapati bahawa kaedah yang paling banyak digunakan untuk mengeja ejaan kata dengan kombinasi vokal (i-i) ialah Kaedah Campuran (71%) diikuti Kaedah Vokal (16%) dan Kaedah Tanpa Vokal (13%). Rumusan bagi penggunaan kaedah ejaan mengikut kategori pula, dipaparkan menerusi Jadual 5.52 hingga 5.45 di bawah:

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Jadual 5.52 Kaedah ejaan paling dominan mengikut kategori SKB+SKB: [i-i]

ABAD	BIL. KATA	PENGGUNAAN KAEDAH			KAEDAH YANG DOMINAN
		KTV	KC	KV	
16	1	0	1	0	KC
17	8	0	6	2	KC
18	8	0	7	1	KC
JUMLAH	17	0	14	3	KC

Jadual 5.52 menunjukkan kaedah ejaan paling dominan bagi kategori SKB+SKB ialah Kaedah Campuran manakala Kaedah Tanpa Vokal tidak digunakan dalam kategori ini. Kaedah paling dominan bagi kategori SKB+SKT pula ditunjukkan dalam Jadual 5.53 berikut:

Jadual 5.53 Kaedah ejaan paling dominan mengikut kategori SKB+SKT: [i-i]

ABAD	BIL. KATA	PENGGUNAAN KAEDAH			KAEDAH YANG DOMINAN
		KTV	KC	KV	
16	2	1	1	0	KTV=KC
17	2	1	1	0	KTV=KC
18	0	0	0	0	-
JUMLAH	4	2	2	0	KTV=KC

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Merujuk Jadual 5.53, tidak ada kaedah ejaan paling dominan bagi kategori SKB+SKT kerana Kaedah Campuran dan Kaedah Tanpa Vokal digunakan sama banyak dalam contoh perkataan yang ditemui. Bagi kaedah ejaan paling dominan untuk kategori SKT+SKB pula ditunjukkan dalam Jadual 5.54 berikut:

Jadual 5.54 Kaedah ejaan paling dominan mengikut kategori SKT+SKB: [i-i]

ABAD	BIL. KATA	PENGGUNAAN KAEDAH			KAEDAH YANG DOMINAN
		KTV	KC	KV	
16	0	0	0	0	-
17	2	1	1	0	KTV=KV
18	7	0	5	2	KC
JUMLAH	9	1	6	2	KC

Jadual 5.54 menunjukkan kaedah ejaan paling dominan bagi kategori SKT+SKB ialah Kaedah Campuran berbanding Kaedah Vokal dan Kaedah Tanpa Vokal. Kaedah paling dominan bagi kategori SKT+SKT pula ditunjukkan dalam Jadual 5.55 di bawah:

Jadual 5.55 Kaedah ejaan paling dominan mengikut kategori SKT+SKT: [i-i]

ABAD	BIL. KATA	PENGGUNAAN KAEDAH			KAEDAH YANG DOMINAN
		KTV	KC	KV	
16	0	0	0	0	-
17	0	0	0	0	-
18	1	1	0	0	KTV
JUMLAH	1	1	0	0	KTV

Berdasarkan Jadual 5.55, kaedah ejaan paling dominan bagi kategori SKT+SKT ialah Kaedah Tanpa Vokal namun penggunaannyatidak banyak. Kaedah Campuran dan Kaedah Vokal tidak digunakan dalam contoh yang ditemui.

Merujuk kepada analisis dalam Jadual 5.52 hingga 5.55, didapati bahawa kaedah ejaan yang dominan dalam mengeja kombinasi vokal (i-i) bagi kategori SKB+SKB ialah Kaedah Campuran, bagi kategori SKB+SKT dua kaedah ejaan digunakan iaitu Kaedah Tanpa Vokal dan Kaedah Campuran, bagi kategori SKT+SKB ialah Kaedah Campuran dan bagi kategori SKT+SKT ialah Kaedah Tanpa Vokal. Oleh itu, dapat dirumuskan bahawa kombinasi vokal (i-i) banyak menggunakan Kaedah Campuran berbanding Kaedah Tanpa Vokal. Dapatan ini menunjukkan terdapat sistem ejaan pengaruh Melayu dan sistem ejaan pengaruh Arab dalam penulisan surat-surat kajian. Rumusan bagi kaedah ejaan bagi perkataan

dwisuku/trisuku berkombinasi vokal (i-i) mengikut kategori suku kata dalam A16/S1 hingga A18/S5 ditunjukkan dalam Jadual 5.56 berikut:

Jadual 5.56 Kaedah ejaan bagi perkataan dwisuku/trisuku berkombinasi vokal (i-i) mengikut kategori suku kata dalam A16/S1 hingga A18/S5

Kod Surat/ Kategori Suku kata	Kombinasi Vokal (i-i)			
	SKB+SKB	SKB+SKT	SKT+SKB	SKT+SKT
A16/S1	KTV+KC	-	-	KC
A16/S2	KC	-	-	-
A17/S1	KC+KV	KC	KC	-
A17/S2	KC+KV	KTV	KTV	-
A17/S3	KC	KC	KTV+KC	KTV
A18/S1	KC	-	-	KTV
A18/S2	KC	-	KC	-
A18/S3	KC+KV	-	KV	-
A18/S4	KC	-	KC	-
A18/S5	KC	-	KV	KC

5.2.9 Perbandingan kombinasi vokal (i-u)

Bahagian ini membincangkan tentang ejaan kata dengan kombinasi vokal (i-u) mengikut kategori SKB+SKB, SKB+SKT, SKT+SKB dan SKT+SKT dalam A16/S1 hingga A18/S5. Hasil analisis ditunjukkan dalam Jadual 5.57 (Lampiran AA). Secara terperinci didapati ejaan kata dengan kombinasi vokal (i-u) lebih banyak digunakan dalam kategori SKB+SKB (23 perkataan), diikuti kategori SKB+SKT (2 perkataan), SKT+SKB (2 perkataan) dan SKT+SKT (0 perkataan). Rumusan analisis tersebut ditunjukkan dalam Jadual 5.58 (Lampiran AB).

a. Surat Ternate: A16/S1 dan A16/S2

Surat dari Ternate (A16/S1 dan A16/S2) menunjukkan sejumlah 3 perkataan telah dianalisis bagi mengenal pasti kaedah ejaan yang digunakan dalam kedua-dua surat tersebut dengan A16/S1 (3 perkataan) dan A16/S2 (0 perkataan). Dapatan analisis menunjukkan kaedah ejaan yang digunakan dalam A16/S1 ialah Kaedah Tanpa Vokal (1), Kaedah Campuran (2) dan Kaedah Vokal (0). Dari segi kategori pula, ejaan kata dengan kombinasi vokal (i-u) bagi A16/S1 dalam kategori SKB+SKB ialah (KTV=0, KC=2, KV=0), kategori SKB+SKT (KTV=1, KC=1, KV=0), kategori SKT+SKB (KTV=0, KC=1, KV=0), dan kategori SKT+SKT (KTV=0, KC=0, KV=0). Oleh itu,

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

kaedah ejaan yang dominan dalam A16/S1 ialah Kaedah Campuran dan kombinasi vokal (i-u) ditemui lebih banyak dalam kategori SKB+SKT. Bagi A16/S2, tiada contoh ditemui dalam surat ini.

Peratusan penggunaan setiap kaedah dalam A16/S1 dan A16/S2 ialah Kaedah Tanpa Vokal (33%), Kaedah Campuran (67%) dan Kaedah Vokal (0%). Dari segi kategori bagi A16/S1 dan A16/S2, ejaan kata dengan kombinasi vokal (i-u) digunakan dalam kategori SKB+SKB ialah (KTV=0%, KC=0% dan KV=0%), kategori SKB+SKT (KTV=33%, KC=33%, KV=0%), kategori SKT+SKB (KTV=0%, KC=33%, KV=0%) dan kategori SKT+SKT (KTV=0%, KC=0%, KV=0%). Oleh itu, kaedah ejaan yang dominan dalam A16/S1 dan A16/S2 ialah Kaedah Campuran dan kombinasi vokal (i-u) ditemui lebih banyak dalam kategori SKB+SKT.

b. Surat Aceh: A17/S1, A17/S2 dan A17/S3

Analisis surat dari Aceh melibatkan surat A17/S1, A17/S2 dan A17/S3. Jumlah perkataan yang dianalisis ialah sebanyak 7 perkataan iaitu 1 perkataan bagi A17/S1, 4 perkataan bagi A17/S2 dan 2 perkataan bagi A17/S3. Secara terperinci, kaedah ejaan yang digunakan dalam A17/S1 ialah Kaedah Tanpa Vokal (0), Kaedah Campuran (1), dan Kaedah Vokal (0). Perincian dari segi kategori dalam A17/S1 bagi kategori SKB+SKB ialah (KTV=0%, KC=1%, KV=0%), kategori SKB+SKT (KTV=0%, KC=0%, KV=0%), kategori SKT+SKB (KTV=0%, KC=0%, KV=0%), kategori SKT+SKT (KTV=0%, KC=0%, KV=0%). Oleh itu, kaedah ejaan yang dominan dalam A17/S1 ialah Kaedah Campuran dan kombinasi vokal (i-u) ditemui dalam kategori SKB+SKB.

Bagi A17/S2, kaedah ejaan yang digunakan ialah Kaedah Tanpa Vokal (0), Kaedah Campuran (3) dan Kaedah Vokal (1). Perincian dari segi kategori dalam A17/S2 bagi kategori SKB+SKB ialah (KTV=0, KC=3, KV=1), kategori SKB+SKT (KTV=0, KC=0, KV=0), kategori SKT+SKB (KTV=0, KC=0, KV=0), kategori SKT+SKT (KTV=0, KC=0, KV=0). Oleh itu, kaedah ejaan yang dominan dalam A17/S2 ialah Kaedah Campuran dan kombinasi vokal (i-u) ditemui dalam kategori SKB+SKB.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Kaedah ejaan yang digunakan dalam A17/S3 ialah Kaedah Tanpa Vokal (0), Kaedah Campuran (2) dan Kaedah Vokal (0). Perincian mengikut kategori bagi A17/S3 ialah kategori SKB+SKB ialah (KTV=0, KC=2, KV=0), kategori SKB+SKT (KTV=0, KC=0, KV=0), kategori SKT+SKB (KTV=0, KC=0, KV=0), kategori SKT+SKT (KTV=0, KC=0, KV=0). Oleh itu, kaedah ejaan yang dominan dalam A17/S3 ialah Kaedah Campuran dan kombinasi vokal (i-u) ditemui dalam kategori SKB+SKB.

Peratusan penggunaan setiap kaedah dalam A17/S1, A17/S2 dan A17/S3 ialah Kaedah Tanpa Vokal (0%), Kaedah Campuran (86%) dan Kaedah Vokal (14%). Dari segi kategori keseluruhan bagi A17/S1, A17/S2 dan A17/S3, didapati ejaan kata dengan kombinasi vokal (i-u) digunakan dalam kategori SKB+SKB (KTV=0%, KC=86%, KV=14%), kategori SKB+SKT (KTV=0%, KC=0%, KV=0%), kategori SKT+SKB (KTV=0%, KC=0%, KV=0%) dan kategori SKT+SKT (KTV=0%, KC=0%, KV=0%). Oleh itu, kaedah ejaan yang dominan dalam A17/S1, A17/S2 dan A17/S3 ialah Kaedah Campuran dan kombinasi vokal (i-u) ditemui dalam kategori SKB+SKB.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

.

c. Surat Bengkulu: A18/S1

Seterusnya, analisis surat dari Bengkulu (A18/S1) menunjukkan bilangan kata yang ditemui dengan ejaan kombinasi vokal (i-u) ialah sebanyak 4 perkataan. Pecahan mengikut kaedah ejaan ialah Kaedah Tanpa Vokal (0), Kaedah Campuran (2), dan Kaedah Vokal (2). Peratusan penggunaan setiap kaedah dalam A18/S1 ialah KTV (0%), KC (50%) dan KV (50%). Analisis kategori bagi A18/S1 pula mendapati ejaan kata dengan kombinasi vokal (i-u) digunakan dalam kategori SKB+SKB (KTV=0%, KC=25%, KV=50%), kategori SKT+SKB (KTV=0%, KC=25%, KV=0%) dan tidak digunakan dalam kategori SKB+SKT dan SKT+SKT. Oleh itu, kaedah ejaan yang dominan dalam A16/S1 ialah Kaedah Campuran dan Kaedah Vokal manakala kombinasi vokal (i-u) lebih banyak ditemui dalam kategori SKB+SKB.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

d. Surat Muko-muko: A18/S2

Merujuk kepada analisis surat dari Muko-muko (A18/S2), jumlah perkataan yang ditemui dengan kombinasi vokal (i-u) ialah sebanyak 3 perkataan. Daripada jumlah tersebut, 2 perkataan menggunakan Kaedah Campuran dan 1 perkataan menggunakan Kaedah Vokal. Peratusan penggunaan setiap kaedah dalam A18/S2 ialah Kaedah Tanpa Vokal (0%), Kaedah Campuran (67%) dan Kaedah Vokal (33%). Analisis kategori menunjukkan kombinasi vokal (i-u) digunakan dalam kategori SKB+SKB ialah (KTV=67%, KC=33%, KV=0%) tetapi tidak ditemui dalam kategori SKB+SKT, SKT+SKB dan SKT+SKT. Oleh itu, kaedah ejaan yang dominan dalam A18/S2 ialah Kaedah Campuran dan kombinasi vokal (i-u) ditemui dalam kategori SKB+SKB.

.

e. Surat Palembang: A18/S3

Analisis surat dari Palembang (A18/S3) telah menemui 2 perkataan yang mempunyai ejaan kata dengan kombinasi vokal (i-u). Perkataan tersebut menggunakan Kaedah Campuran. Peratusan penggunaan setiap kaedah dalam A18/S3 ialah Kaedah Tanpa Vokal (0%), Kaedah Campuran (100%) dan Kaedah Vokal (0%). Merujuk kepada analisis kategori pula, dapatan menunjukkan kombinasi vokal (i-u) hanya digunakan dalam kategori SKB+SKB ialah (KTV=0%, KC=100%, KV=0%). Tiada contoh ditemui dalam kategori SKB+SKT, SKT+SKB dan SKT+SKT. Oleh itu, kaedah ejaan yang dominan dalam A16/S1 ialah Kaedah Campuran dan kombinasi vokal (i-u) ditemui dalam kategori SKB+SKB.

f. Surat Banjarmasin: A18/S4 dan A18/S5

Analisis terhadap dua pucuk surat dari Banjarmasin pula mendapati sejumlah 3 perkataan ditemui dengan kombinasi vokal (i-u) dalam A18/S4 dan 5 perkataan dalam A18/S5. Daripada 3 perkataan dalam A18/S4, didapati semua perkataan dieja menggunakan Kaedah Campuran dan tiada perkataan dieja menggunakan Kaedah Tanpa Vokal dan Kaedah Vokal. Analisis kategori bagi A18/S4 pula menunjukkan kombinasi vokal (i-u) digunakan dalam kategori SKB+SKB ialah (KTV=0 KC=3 KV=0), kategori SKB+SKT (KTV=0, KC=0, KV=0), kategori SKT+SKB (KTV=0,

KC=0, KV=0) dan kategori SKT+SKT (SKT=0, KC=0, KV=0). Oleh itu, kaedah ejaan yang dominan dalam A18/S4 ialah Kaedah Campuran dan kombinasi vokal (i-u) ditemui dalam kategori SKB+SKB.

Merujuk kepada A18/S5 pula, daripada 5 perkataan yang dianalisis didapati 3 perkataan tersebut menggunakan Kaedah Campuran dan 2 perkataan menggunakan Kaedah Vokal. Analisis kategori bagi A18/S5 pula menunjukkan kombinasi vokal (i-u) digunakan dalam kategori SKB+SKB ialah (KTV=0, KC=3, KV=2), kategori SKB+SKT (KTV=0, KC=0, KV=0), kategori SKT+SKB (KTV=0, KC=0, KV=0) dan kategori SKT+SKT (SKT=0, KC=0, KV=0).

Peratusan penggunaan setiap kaedah dalam A18/S4 dan A18/S5 ialah KTV (0%), KC (75%) dan KV (25%). Dari segi kategori bagi kedua-dua surat (A18/S1, A18/S2), ejaan kata dengan kombinasi vokal (i-u) digunakan dalam kategori SKB+SKT (KTV=0%, KC=75%, KV=25%) manakala tiada contoh ditemui dalam kategori SKB+SKB, SKT+SKB dan SKT+SKT. Oleh itu, kaedah ejaan yang dominan dalam A18/S5 ialah Kaedah Campuran dan kombinasi vokal (i-u) ditemui dalam kategori SKB+SKB.

Berdasarkan analisis perkataan yang dibuat mengikut tempat, didapati bahawa kaedah yang paling banyak digunakan untuk mengeja ejaan kata dengan kombinasi vokal (i-u) ialah Kaedah Campuran (74%) diikuti Kaedah Vokal (22%) dan Kaedah Tanpa Vokal (4%). Rumusan bagi penggunaan kaedah ejaan mengikut kategori pula, dipaparkan menerusi Jadual 5.59 hingga 5.62 berikut:

Jadual 5.59 Kaedah ejaan paling dominan mengikut kategori SKB+SKB: [i-u]

ABAD	BIL. KATA	PENGGUNAAN KAEDAH			KAEDAH YANG DOMINAN
		KTV	KC	KV	
16	0	0	0	0	-
17	7	0	6	1	KC
18	16	0	11	5	KC
JUMLAH	23	0	17	6	KC

Jadual 5.59 menunjukkan kaedah ejaan paling dominan bagi kategori SKB+SKB ialah Kaedah Campuran manakala Kaedah Tanpa Vokal tidak digunakan untuk mengeja

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

kombinasi vokal (i-u). Kaedah ejaan paling dominan mengikut kategori SKB+SKT ditunjukkan dalam Jadual 5.60 di bawah:

Jadual 5.60 Kaedah ejaan paling dominan mengikut kategori SKB+SKT: [i-u]

ABAD	BIL. KATA	PENGGUNAAN KAEDAH			KAEDAH YANG DOMINAN
		KTV	KC	KV	
16	2	1	1	0	KTV=KC
17	0	0	0	0	-
18	0	0	0	0	-
JUMLAH	2	1	1	0	KTV=KC

Merujuk Jadual 5.60 tidak ada kaedah yang paling dominan mengikut kategori SKB+SKT. Dua kaedah yang digunakan ialah Kaedah Tanpa Vokal dan Kaedah Campuran. Kaedah ejaan paling dominan bagi kategori SKT+SKB pula ditunjukkan dalam Jadual 5.61 di bawah:

Jadual 5.61 Kaedah ejaan paling dominan mengikut kategori SKT+SKB: [i-u]

ABAD	BIL. KATA	PENGGUNAAN KAEDAH			KAEDAH YANG DOMINAN
		KTV	KC	KV	
16	1	0	1	0	KC
17	0	0	0	0	-
18	1	0	1	0	KC
JUMLAH	2	0	2	0	KC

Jadual 5.61 menunjukkan kaedah ejaan paling dominan bagi kategori SKT+SKB ialah Kaedah Campuran manakala Kaedah Tanpa Vokal dan Kaedah Vokal tidak digunakan dalam kategori ini. Kaedah ejaan paling dominan bagi kategori SKT+SKT pula ditunjukkan dalam Jadual 5.62 berikut:

Jadual 5.62 Kaedah ejaan paling dominan mengikut kategori SKT+SKT: [i-u]

ABAD	BIL. KATA	PENGGUNAAN KAEDAH			KAEDAH YANG DOMINAN
		KTV	KC	KV	
16	0	0	0	0	-
17	0	0	0	0	-
18	0	0	0	0	-
JUMLAH	0	0	0	0	-

Merujuk Jadual 5.62 tidak ada sebarang contoh ditemui bagi kategori SKT+SKT. Oleh itu tidak ada kaedah paling dominan yang dapat dikenal pasti.

Merujuk kepada analisis dalam Jadual 5.59 hingga 5.62 didapati bahawa kaedah ejaan yang dominan dalam mengeja kombinasi vokal (i-u) bagi kategori

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

SKB+SKB dan SKT+SKB ialah Kaedah Campuran, bagi kategori SKB+SKT dua kaedah digunakan iaitu Kaedah Tanpa Vokal dan Kaedah Vokal manakala tiada contoh ditemui bagi kategori SKT+SKT. Oleh itu, dapat dirumuskan bahawa kombinasi vokal (i-u) menggunakan keempat-empat kaedah ejaan iaitu Kaedah Tanpa Vokal, Kaedah Campuran dan Kaedah Vokal. Rumusan bagi kaedah ejaan bagi perkataan dwisuku/trisuku berkombinasi vokal (i-u) mengikut kategori suku kata dalam A16/S1 hingga A18/S5 ditunjukkan dalam Jadual 5.63 berikut:

Jadual 5.63 Kaedah ejaan bagi perkataan dwisuku/trisuku berkombinasi vokal (i-u) mengikut kategori suku kata dalam A16/S1 hingga A18/S5

Kod Surat/ Kategori Suku kata	Kombinasi Vokal (i-u)			
	SKB+SKB	SKB+SKT	SKT+SKB	SKT+SKT
A16/S1	-	KC+KTV	KC	-
A16/S2	-	-	-	-
A17/S1	KC	-	-	-
A17/S2	KC+KV	-	-	-
A17/S3	KC	-	-	-
A18/S1	KC+KV	-	KC	-
A18/S2	KC+KV	-	-	-
A18/S3	KC	-	-	-
A18/S4	KC	-	-	-
A18/S5	KC+KV	-	-	-

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

5.2.10 Perbandingan kombinasi vokal (u-a)

Bahagian ini membincangkan tentang ejaan kata dengan kombinasi vokal (u-a) mengikut kategori SKB+SKB, SKB+SKT, SKT+SKB dan SKT+SKT dalam A16/S1 hingga A18/S5. Hasil analisis ditunjukkan dalam Jadual 5.64 (Lampiran AC). Secara terperinci didapati ejaan kata dengan kombinasi vokal (u-a) lebih banyak digunakan dalam kategori SKT+SKB (73 perkataan), diikuti kategori SKB+SKB (46 perkataan), kategori SKT+SKT (13 perkataan) dan SKB+SKT (1 perkataan). Rumusan analisis tersebut ditunjukkan dalam Jadual 5.65 (Lampiran AD).

a. Surat Ternate: A16/S1 dan A16/S2

Surat dari Ternate (A16/S1 dan A16/S2) menunjukkan sejumlah 21 perkataan telah dianalisis bagi mengenal pasti kaedah ejaan yang digunakan dalam kedua-dua surat tersebut dengan A16/S1 (11 perkataan) dan A16/S2 (10 perkataan). Dapatan analisis

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

menunjukkan kaedah ejaan yang digunakan dalam A16/S1 ialah Kaedah Tanpa Vokal (2), Kaedah Campuran (9) dan Kaedah Vokal (0). Dari segi kategori pula, ejaan kata dengan kombinasi vokal (u-a) bagi A16/S1 terdapat dalam kategori SKB+SKT (KTV=0, KC=1, KV=0), kategori SKT+SKB (KTV=2, KC=5, KV=0), dan kategori SKT+SKT (KTV=0, KC=1, KV=0). Oleh itu, kaedah ejaan yang dominan dalam A16/S1 ialah Kaedah Campuran dan kombinasi vokal (u-a) ditemui lebih banyak dalam kategori SKT+SKB.

Bagi A16/S2 pula, dapatan analisis menunjukkan kaedah ejaan yang digunakan ialah Kaedah Tanpa Vokal (6), Kaedah Campuran (4) dan Kaedah Vokal (0). Dari segi kategori A16/S2, didapati penggunaan kaedah ejaan dalam kategori SKB+SKB ialah (KTV=3, KC=0, KV=0), kategori SKB+SKT (KTV=0, KC=0, KV=2), kategori SKT+SKB (KTV=2, KC=3, KV=0) dan kategori SKT+SKT (KTV=1, KC=1, KV=0). Oleh itu, kaedah ejaan yang dominan dalam A16/S2 ialah Kaedah Tanpa Vokal dan kombinasi vokal (u-a) ditemui lebih banyak dalam kategori SKT+SKB.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Peratusan penggunaan setiap kaedah dalam A16/S1 dan A16/S2 ialah Kaedah Tanpa Vokal (38%), Kaedah Campuran (62%) dan Kaedah Vokal (0%). Dari segi kategori bagi A16/S1 dan A16/S2 pula, ejaan kata dengan kombinasi vokal (u-a) digunakan dalam kategori SKB+SKB (KTV=14%, KC=9% dan KV=0%), kategori SKB+SKT (KTV=0%, KC=5%, KV=0%), kategori SKT+SKB (KTV=19%, KC=38%, KV=0%) dan kategori SKT+SKT (KTV=5%, KC=10%, KV=0%). Oleh itu, kaedah ejaan yang dominan dalam A16/S1 dan A16/S2 ialah Kaedah Campuran dan kombinasi vokal (u-a) ditemui lebih banyak dalam kategori SKT+SKB.

b. Surat Aceh: A17/S1, A17/S2 dan A17/S3

Analisis surat dari Aceh melibatkan surat A17/S1, A17/S2 dan A17/S3. Jumlah perkataan yang dianalisis ialah sebanyak 36 perkataan iaitu 7 perkataan bagi A17/S1, 15 perkataan bagi A17/S2 dan 14 perkataan bagi A17/S3. Secara terperinci, kaedah ejaan yang digunakan dalam A17/S1 ialah Kaedah Tanpa Vokal (4), Kaedah Campuran (3), dan Kaedah Vokal (0). Dari segi kategori A17/S1, didapati penggunaan

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

kaedah ejaan dalam kategori SKB+SKB (KTV=1, KC=0, KV=0), kategori SKB+SKT (KTV=0, KC=0, KV=0), kategori SKT+SKB (KTV=3, KC=3, KV=0) dan kategori SKT+SKT (KTV=0, KC=0, KV=0). Oleh itu, kaedah ejaan yang dominan dalam A17/S1 ialah Kaedah Tanpa Vokal dan kombinasi vokal (u-a) ditemui lebih banyak dalam kategori SKT+SKB.

Bagi A17/S2, kaedah ejaan yang digunakan ialah Kaedah Tanpa Vokal (3), Kaedah Campuran (11) dan Kaedah Vokal (1). Bagi kategori A17/S2, didapati penggunaan kaedah ejaan dalam kategori SKB+SKB ialah (KTV=2, KC=2, KV=1), kategori SKB+SKT (KTV=0, KC=0, KV=0), kategori SKT+SKB (KTV=1, KC=8, KV=0) dan kategori SKT+SKT (KTV=0, KC=1, KV=0). Oleh itu, kaedah ejaan yang dominan dalam A17/S1 ialah Kaedah Campuran dan kombinasi vokal (u-a) ditemui lebih banyak dalam kategori SKT+SKB.

Kaedah ejaan yang digunakan dalam A17/S3 ialah Kaedah Tanpa Vokal (3), Kaedah Campuran (11) dan Kaedah Vokal (0). Bagi kategori A17/S3, didapati penggunaan kaedah ejaan dalam kategori SKB+SKB ialah (KTV=1, KC=5, KV=0), kategori SKB+SKT (KTV=0, KC=0, KV=0), kategori SKT+SKB (KTV=2, KC=6, KV=0) dan kategori SKT+SKT (KTV=0, KC=0, KV=0). Oleh itu, kaedah ejaan yang dominan dalam A17/S3 ialah Kaedah Campuran dan kombinasi vokal (u-a) ditemui lebih banyak dalam kategori SKT+SKB.

Peratusan penggunaan setiap kaedah dalam A17/S1, A17/S2 dan A17/S3 ialah Kaedah Tanpa Vokal (28%), Kaedah Campuran (69%) dan Kaedah Vokal (3%). Dari segi kategori keseluruhan bagi A17/S1, A17/S2 dan A17/S3, didapati ejaan kata dengan kombinasi vokal (u-a) digunakan dalam kategori SKB+SKB (KTV=11%, KC=19%, KV=3%), kategori SKB+SKT (KTV=0%, KC=0%, KV=0%), kategori SKT+SKB (KTV=17%, KC=47%, KV=0%) dan kategori SKT+SKT (KTV=0%, KC=3%, KV=0%). Oleh itu, kaedah ejaan yang dominan dalam A17/S1, A17/S2 dan A17/S3 ialah Kaedah Campuran dan kombinasi vokal (u-a) ditemui lebih banyak dalam kategori SKT+SKB.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

c. Surat Bengkulu: A18/S1

Seterusnya analisis surat dari Bengkulu (A18/S1) menunjukkan bilangan kata yang ditemui dengan ejaan kombinasi vokal (u-a) ialah sebanyak 23 perkataan. Pecahan mengikut kaedah ejaan ialah Kaedah Tanpa Vokal (5), Kaedah Campuran (18), dan Kaedah Vokal (0). Peratusan penggunaan setiap kaedah dalam A18/S1 ialah Kaedah Tanpa Vokal (22%), Kaedah Campuran (78%) dan Kaedah Vokal (0%). Analisis kategori bagi A18/S1 pula mendapati ejaan kata dengan kombinasi vokal (i-i) digunakan dalam kategori SKB+SKB ialah (KTV=1 (4%), KC=7 (31%), KV=0 (0%)), kategori SKT+SKB (KTV=1 (4%), KC=9 (39%), KV=0 (0%)), kategori SKT+SKT (KTV=3(13%), KC=2(9%), KV=0(0%)) manakala tiada contoh ditemui dalam kategori SKB+SKT. Oleh itu, kaedah ejaan yang dominan dalam A18/S1 ialah Kaedah Campuran dan kombinasi vokal (u-a) ditemui lebih banyak dalam kategori SKT+SKB.

d. Surat Muko-muko: A18/S2

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Merujuk kepada analisis surat dari Muko-muko (A18/S2), jumlah perkataan yang ditemui dengan kombinasi vokal (u-a) ialah sebanyak 15 perkataan. Daripada jumlah tersebut, 2 perkataan menggunakan Kaedah Tanpa Vokal, 12 perkataan menggunakan Kaedah Campuran dan 1 perkataan Kaedah Vokal. Peratusan penggunaan setiap kaedah dalam A18/S2 ialah Kaedah Tanpa Vokal (13%), Kaedah Campuran (80%) dan Kaedah Vokal (7%). Analisis kategori menunjukkan kombinasi (u-a) digunakan dalam kategori SKB+SKB (KTV=1 (7%), KC=4 (26%), KV=1 (1%)), kategori SKT+SKB (KTV=1 (7%), KC=7 (46%), KV=0 (0%)), kategori SKT+SKT (KTV=0 (7%), KC=1 (7%), KV=0 (0%)) manakala tiada contoh ditemui dalam kategori SKB+SKT. Oleh itu, kaedah ejaan yang dominan dalam A18/S2 ialah Kaedah Campuran dan kombinasi vokal (u-a) ditemui lebih banyak dalam kategori SKT+SKB.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

e. Surat Palembang: A18/S3

Analisis surat dari Palembang (A18/S3) telah menemui 15 perkataan yang mempunyai ejaan kata dengan kombinasi vokal (u-a). Pecahan mengikut kaedah ialah Kaedah Tanpa Vokal (5), Kaedah Campuran (10) dan Kaedah Vokal (0). Peratusan penggunaan setiap kaedah dalam A18/S3 ialah Kaedah Tanpa Vokal (33%), Kaedah Campuran (67%) dan Kaedah Vokal (0%). Merujuk kepada analisis kategori pula, dapatan menunjukkan kombinasi vokal (u-a) hanya digunakan dalam kategori SKB+SKB (KTV=4 (26%), KC=2 (13%), KV=0 (0%)), kategori SKT+SKB (KTV=0 (0%), KC=7 (47%), KV=0 (0%)) dan kategori SKT+SKT (KTV=1 (7%), KC=1 (7%), KV=0 (0%)). Tiada contoh ditemui dalam kategori SKB+SKT. Oleh itu, kaedah ejaan yang dominan dalam A18/S3 ialah Kaedah Campuran dan kombinasi vokal (u-a) ditemui lebih banyak dalam kategori SKT+SKB.

f. Surat Banjarmasin: A18/S4

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun PustakaTBainun ptbupsi

Analisis terhadap dua pucuk surat dari Banjarmasin pula mendapati sejumlah 14 perkataan ditemui dengan kombinasi (u-a) dalam A18/S4 dan 10 perkataan dalam A18/S5. Daripada 14 perkataan dalam A18/S4, didapati 3 perkataan dieja menggunakan Kaedah Tanpa Vokal, 10 perkataan menggunakan Kaedah Campuran dan 1 perkataan menggunakan Kaedah Vokal. Analisis kategori bagi A18/S4 pula menunjukkan kombinasi vokal (u-a) digunakan dalam kategori SKB+SKB ialah (KTV=3 KC=2 KV=1) dan kategori SKB+SKT (KTV=0, KC=0, KV=0), kategori SKT+SKB (KTV=0, KC=7, KV=0) dan kategori SKT+SKT (SKT=0, KC=1, KV=0). Oleh itu, kaedah ejaan yang dominan dalam A18/S4 ialah Kaedah Campuran dan kombinasi vokal (u-a) ditemui lebih banyak dalam kategori SKT+SKB.

Merujuk kepada A18/S5, daripada 10 perkataan yang dianalisis, perkataan tersebut menggunakan Kaedah Tanpa Vokal (4), Kaedah Campuran (5) dan Kaedah Vokal (1). Analisis kategori bagi A18/S5 pula menunjukkan kombinasi vokal (u-a) digunakan dalam kategori SKB+SKB (KTV=2, KC=1, KV=0), kategori SKB+SKT (KTV=0, KC=0, KV=0), kategori SKT+SKB (KTV=2, KC=3, KV=1) dan kategori SKT+SKT (SKT=0, KC=1, KV=0). Oleh itu, kaedah ejaan yang dominan dalam

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

A18/S5 ialah Kaedah Campuran dan kombinasi vokal (u-a) ditemui lebih banyak dalam kategori SKT+SKB.

Peratusan penggunaan setiap kaedah dalam A18/S4 dan A18/S5 ialah Kaedah Tanpa Vokal (29%), Kaedah Campuran (63%) dan Kaedah Vokal (8%). Dari segi kategori bagi kedua-dua surat, ejaan kata dengan kombinasi vokal (u-a) digunakan dalam kategori SKB+SKT (KTV=21%, KC=13%, KV=4%) dan kategori SKT+SKB (KTV=8%, KC=42%, KV=4%) manakala tiada contoh ditemui dalam kategori SKB+SKT dan kategori SKT+SKT. Oleh itu, kaedah ejaan yang dominan dalam A18/S4 dan A18/S5 ialah Kaedah Campuran dan kombinasi vokal (u-a) ditemui lebih banyak dalam kategori SKT+SKB.

Berdasarkan analisis perkataan yang dibuat mengikut tempat, didapati bahawa kaedah yang paling banyak digunakan untuk mengeja ejaan kata dengan kombinasi vokal (u-a) ialah Kaedah Campuran (69%) diikuti Kaedah Tanpa Vokal (28%) dan Kaedah Tanpa Vokal (3%). Rumusan bagi penggunaan kaedah ejaan mengikut kategori pula, dipaparkan menerusi Jadual 5.66 hingga 5.69 berikut:

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Jadual 5.66 Kaedah ejaan paling dominan mengikut kategori SKB+SKB: [u-a]

ABAD	BIL. KATA	PENGGUNAAN KAEDAH			KAEDAH YANG DOMINAN
		KTV	KC	KV	
16	5	3	2	0	KTV
17	12	4	7	1	KC
18	29	11	16	2	KC
JUMLAH	46	18	25	3	KC

Jadual 5.66 menunjukkan kaedah ejaan paling dominan bagi kategori SKB+SKB: [u-a] ialah Kaedah Campuran manakala kaedah yang kurang digunakan ialah Kaedah Vokal. Kaedah ejaan paling dominan bagi kategori SKB+SKT pula ditunjukkan dalam Jadual 5.67 di bawah:

Jadual 5.67 Kaedah ejaan paling dominan mengikut kategori SKB+SKT: [u-a]

ABAD	BIL. KATA	PENGGUNAAN KAEDAH			KAEDAH YANG DOMINAN
		KTV	KC	KV	
16	1	0	1	0	KC
17	0	0	0	0	-
18	0	0	0	0	-
JUMLAH	1	0	1	0	KC

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Merujuk Jadual 5.67, kaedah ejaan paling dominan bagi kategori SKT+SKB: [u-a] ialah Kaedah Campuran manakala tiada perkataan menggunakan Kaedah Tanpa Vokal dan Kaedah Campuran. Kaedah ejaan paling dominan bagi kategori SKT+SKB pula ditunjukkan dalam Jadual 5.68 di bawah:

Jadual 5.68 Kaedah ejaan paling dominan mengikut kategori SKT+SKB: [u-a]

ABAD	BIL. KATA	PENGGUNAAN KAEDAH			KAEDAH YANG DOMINAN
		KTV	KC	KV	
16	12	4	8	0	KC
17	23	6	17	0	KC
18	38	4	33	1	KC
JUMLAH	73	14	58	1	KC

Berdasarkan Jadual 5.68 didapati kaedah ejaan paling dominan bagi kategori SKT+SKB: [u-a] ialah Kaedah Campuran manakala kaedah yang kurang digunakan ialah Kaedah Vokal. Kaedah ejaan paling dominan bagi kategori SKT+SKT pula ditunjukkan dalam Jadual 5.69 berikut:

Jadual 5.69 Kaedah ejaan paling dominan mengikut kategori SKT+SKT: [u-a]

ABAD	BIL. KATA	PENGGUNAAN KAEDAH			KAEDAH YANG DOMINAN
		KTV	KC	KV	
16	3	1	2	0	KC
17	1	0	1	0	KC
18	10	4	6	0	KC
JUMLAH	14	5	9	0	KC

Jadual 5.69 menunjukkan kaedah ejaan paling dominan bagi kategori SKT+SKT: [u-a] ialah Kaedah Campuran manakala kaedah yang tidak digunakan ialah Kaedah Vokal.

Merujuk kepada analisis dalam Jadual 5.66 hingga 5.69, didapati bahawa kaedah ejaan yang dominan dalam mengeja kombinasi vokal (u-a) bagi kategori SKB+SKB, SKB+SKT, SKT+SKB dan SKT+SKT ialah Kaedah Campuran. Oleh itu dapat dirumuskan bahawa kombinasi vokal (u-a) bagi keempat-empat kategori dieja menggunakan Kaedah Campuran. Dapatan menunjukkan ejaan pengaruh Melayu iaitu menggunakan huruf vokal dalam salah satu suku kata dalam mengeja perkataan berkombinasi vokal (u-a). Rumusan bagi kaedah ejaan bagi perkataan dwisuku/trisuku berkombinasi vokal (u-a) mengikut kategori suku kata dalam A16/S1 hingga A18/S5 ditunjukkan dalam Jadual 5.70 berikut:

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Jadual 5.70 Kaedah ejaan bagi perkataan dwisuku/trisuku berkombinasi vokal (u-a) mengikut kategori suku kata dalam A16/S1 hingga A18/S5

Kod Surat/ Kategori Suku kata	Kombinasi Vokal (u-a)			
	SKB+SKB	SKB+SKT	SKT+SKB	SKT+SKT
A16/S1	KC	KC	KTV+KC	KC
A16/S2	KTV	-	KTV+KC	KC+KTV
A17/S1	KTV+KC	-	-	-
A17/S2	KTV+KC+KV	-	KTV+KC	KC
A17/S3	KTV+KC	-	KTV+KC	KTV+KC
A18/S1	KTV+KC	-	KTV+KC	KC+KTV
A18/S2	KC+KTV+KV	-	KTV+KC	KC
A18/S3	KTV+KC	-	KC	KTV+KC
A18/S4	KTV+KV+KC	-	KC	KC
A18/S5	KTV+KC	-	KTV+KC+KV	KC

5.2.11 Perbandingan kombinasi vokal (u-i)

Bahagian ini membincangkan tentang ejaan kata dengan kombinasi vokal (u-i) mengikut kategori SKB+SKB, SKB+SKT, SKT+SKB dan SKT+SKT dalam A16/S1 hingga A18/S5. Hasil analisis ditunjukkan dalam Jadual 5.71 (Lampiran AE). Secara terperinci didapati ejaan kata dengan kombinasi vokal (u-i) lebih banyak digunakan dalam kategori SKT+SKB (18 perkataan), diikuti kategori SKB+SKB (10 perkataan), SKB+SKT (1 perkataan) dan SKT+SKT (1 perkataan). Rumusan analisis tersebut ditunjukkan dalam Jadual 5.72 (Lampiran AF).

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

a. Surat Ternate: A16/S1 dan A16/S2

Surat dari Ternate (A16/S1 dan A16/S2) menunjukkan sejumlah 4 perkataan telah dianalisis bagi mengenal pasti kaedah ejaan yang digunakan dalam kedua-dua surat tersebut dengan A16/S1 (3 perkataan) dan A16/S2 (1 perkataan). Dapatan analisis menunjukkan kaedah ejaan yang digunakan dalam A16/S1 ialah Kaedah Tanpa Vokal (0), Kaedah Campuran (2) dan Kaedah Vokal (1). Dari segi kategori pula, ejaan kata dengan kombinasi vokal (u-i) bagi A16/S1 dalam SKB+SKB ialah (KTV=0, KC=1, KV=1), SKB+SKT (KTV=0, KC=0, KV=0), SKT+SKB (KTV=0, KC=1, KV=0), dan SKT+SKT (KTV=0, KC=0, KV=0). Oleh itu, kaedah ejaan yang dominan dalam A16/S1 ialah Kaedah Campuran dan kombinasi vokal (u-i) lebih banyak ditemui dalam kategori SKB+SKB.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Bagi A16/S2 pula, dapatan analisis menunjukkan kaedah ejaan yang digunakan ialah Kaedah Tanpa Vokal (0), Kaedah Campuran (1) dan Kaedah Vokal (0). Dari segi kategori A16/S2, didapati penggunaan kaedah ejaan dalam SKB+SKB (KTV=0, KC=1, KV=0), SKB+SKT (KTV=0, KC=0, KV=0), SKT+SKB (KTV=0, KC=0, KV=0), dan SKT+SKT (KTV=0, KC=0, KV=0). Oleh itu, kaedah ejaan yang dominan dalam A16/S2 ialah Kaedah Campuran dan kombinasi vokal (u-i) ditemui dalam kategori SKB+SKB.

Peratusan penggunaan setiap kaedah dalam A16/S1 dan A16/S2 ialah Kaedah Tanpa Vokal (0%), Kaedah Campuran (75%) dan Kaedah Vokal (25%). Dari segi kategori bagi A16/S1 dan A16/S2, ejaan kata dengan kombinasi vokal (u-i) digunakan dalam SKB+SKB ialah (KTV=0%, KC=50% dan KV=25%), SKB+SKT (KTV=0%, KC=0%, KV=0%), SKT+SKB (KTV=0%, KC=25%, KV=0%) dan SKT+SKT (KTV=0%, KC=0%, KV=0%). Oleh itu, kaedah ejaan yang dominan dalam A16/S1 dan A16/S2 ialah Kaedah Campuran dan kombinasi vokal (u-i) lebih banyak ditemui dalam kategori SKB+SKB.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

b. Surat Aceh: A17/S1, A17/S2 dan A17/S3

Analisis surat dari Aceh melibatkan surat A17/S1, A17/S2 dan A17/S3. Jumlah perkataan yang dianalisis ialah sebanyak 6 perkataan iaitu 6 perkataan bagi A17/S1 manakala tiada contoh ditemui dalam A17/S2 dan A17/S3. Secara terperinci, tiada contoh ditemui dalam A17/S1 dan A17/S3.

Bagi A17/S2, kaedah ejaan yang digunakan ialah Kaedah Tanpa Vokal (0), Kaedah Campuran (6) dan Kaedah Vokal (0). Perincian dari segi kategori dalam A17/S2 ialah SKB+SKB (KTV=0, KC=2, KV=0), SKB+SKT (KTV=0, KC=1, KV=0), SKT+SKB (KTV=0, KC=3, KV=0), SKT+SKT (KTV=0, KC=0, KV=0). Oleh itu, kaedah ejaan yang dominan dalam A17/S2 ialah Kaedah Campuran dan kombinasi vokal (u-i) ditemui dalam kategori SKT+SKB.

Peratusan penggunaan setiap kaedah dalam A17/S1, A17/S2 dan A17/S3 ialah Kaedah Tanpa Vokal (0%), Kaedah Campuran (100%) dan Kaedah Vokal (0%). Dari

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

segi kategori keseluruhan bagi A17/S1, A17/S2 dan A17/S3, didapati ejaan kata dengan kombinasi vokal (u-i) digunakan dalam kategori SKB+SKB (KTV=0%, KC=33%, KV=0%), SKB+SKT (KTV=0%, KC=17%, KV=0%), SKT+SKB (KTV=0%, KC=50%, KV=0%) manakala tiada contoh dalam kategori SKT+SKT. Oleh itu, kaedah ejaan yang dominan dalam A17/S1, A17/S2 dan A17/S3 ialah Kaedah Campuran dan kombinasi vokal (u-i) ditemui dalam kategori SKT+SKB.

c. Surat Bengkulu: A18/S1

Seterusnya analisis surat dari Bengkulu (A18/S1) menunjukkan bilangan kata yang ditemui dengan ejaan kombinasi vokal (u-i) iaah sebanyak 4 perkataan. Pecahan mengikut kaedah ejaan ialah Kaedah Tanpa Vokal (1), Kaedah Campuran (2), dan Kaedah Vokal (1). Peratusan penggunaan setiap kaedah dalam A18/S1 ialah Kaedah Tanpa Vokal (25%), Kaedah Campuran (50%) dan Kaedah Vokal (25%). Analisis kategori bagi A18/S1 pula mendapati ejaan kata dengan kombinasi vokal (u-i) digunakan dalam SKB+SKB (KTV=0 (0%), KC=0 (0%), KV=1 (25%)), SKT+SKB (KTV=1 (25%), KC=2 (50%), KV=0 (0%)), manakala tiada contoh ditemui dalam SKB+SKT dan SKT+SKT. Oleh itu, kaedah ejaan yang dominan dalam A18/S1 ialah Kaedah Campuran dan kombinasi vokal (u-i) ditemui dalam kategori SKT+SKB.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

d. Surat Muko-muko: A18/S2

Merujuk kepada analisis surat dari Muko-muko (A18/S2), jumlah perkataan yang ditemui dengan kombinasi vokal (u-i) ialah sebanyak 5 perkataan. Daripada jumlah tersebut, 1 perkataan menggunakan Kaedah Tanpa Vokal, 4 perkataan menggunakan Kaedah Campuran dan tiada contoh perkataan ditemui yang menggunakan Kaedah Vokal. Peratusan penggunaan setiap kaedah dalam A18/S2 ialah Kaedah Tanpa Vokal (20%), Kaedah Campuran (80%) dan Kaedah Vokal (0%). Analisis kategori menunjukkan kombinasi vokal (u-i) digunakan dalam SKT+SKB (KTV=1 (20%), KC=4 (80%), KV=0 (0%)), manakala tiada contoh ditemui dalam kategori SKB+SKB, SKB+SKT dan SKT+SKT. Oleh itu, kaedah ejaan yang dominan dalam A18/S2 ialah Kaedah Campuran dan kombinasi vokal (u-i) ditemui dalam kategori SKT+SKB.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

e. Surat Palembang: A18/S3

Analisis surat dari Palembang (A18/S3) telah menemui 4 perkataan yang mempunyai ejaan kata dengan kombinasi vokal (u-i). Pecahan mengikut kaedah ialah Kaedah Tanpa Vokal (0), Kaedah Campuran (3) dan Kaedah Vokal (1). Peratusan penggunaan setiap kaedah dalam A18/S3 ialah Kaedah Tanpa Vokal (0%), Kaedah Campuran (75%) dan Kaedah Vokal (25%). Merujuk kepada analisis kategori pula, dapatan menunjukkan kombinasi vokal (u-i) digunakan dalam SKT+SKB (KTV=0 (0%), KC=3 (75%), KV=0 (0%)) dan SKT+SKT (KTV=0 (0%), KC=0 (0%), KV=1 (25%)). Tiada contoh ditemui dalam kategori SKB+SKB dan SKB+SKT. Oleh itu, kaedah ejaan yang dominan dalam A18/S3 ialah Kaedah Campuran dan kombinasi vokal (u-i) ditemui dalam kategori SKT+SKB.

f. **Surat Banjarmasin: A18/S4 dan A18/S5**

Analisis terhadap dua pucuk surat dari Banjarmasin pula mendapati sejumlah 2 perkataan ditemui dengan kombinasi vokal (u-i) dalam A18/S4 dan 4 perkataan dalam A18/S5. Daripada 2 perkataan dalam A18/S4, didapati 1 perkataan dieja menggunakan Kaedah Campuran dan 1 perkataan menggunakan Kaedah Vokal. Analisis kategori bagi A18/S4 pula menunjukkan kombinasi vokal (u-i) digunakan dalam SKB+SKB (KTV=0 KC=0 KV=1) dan SKT+SKB (KTV=0, KC=1, KV=0) manakala tiada contoh ditemui dalam kategori SKB+SKT dan SKT+SKT. Oleh itu, kaedah ejaan yang dominan dalam A18/S4 ialah Kaedah Campuran dan Kaedah Vokal dan kombinasi vokal (u-i) ditemui sama banyak dalam kategori SKB+SKB dan SKT+SKB.

Merujuk kepada A18/S5 pula, daripada 4 perkataan yang dianalisis, perkataan tersebut didapati menggunakan Kaedah Tanpa Vokal (0), Kaedah Campuran (3) dan Kaedah Vokal (1). Analisis kategori bagi A18/S5 pula menunjukkan kombinasi vokal (u-i) digunakan dalam SKB+SKB (KTV=0, KC=1, KV=1), SKT+SKB (KTV=0, KC=2, KV=0) manakala tiada contoh ditemui dalam kategori SKB+SKT dan SKT+SKT. Oleh itu kaedah ejaan yang dominan dalam A18/S5 ialah Kaedah

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Campuran dan kombinasi vokal (u-i) ditemui sama banyak dalam kategori SKB+SKB dan SKT+SKB.

Peratusan penggunaan setiap kaedah dalam A18/S4 dan A18/S5 ialah Kaedah Tanpa Vokal (0%), Kaedah Campuran (67%) dan Kaedah Vokal (33%). Dari segi kategori bagi kedua-dua surat (A18/S1, A18/S2) ejaan kata dengan kombinasi vokal (u-i) yang digunakan dalam kategori SKB+SKB (KTV=0%, KC=17%, KV=33%), SKB+SKT (KTV=0%, KC=0%, KV=0%), kategori SKT+SKB (KTV=0%, KC=2%, KV=0%) manakala tiada contoh ditemui dalam kategori SKB+SKT dan SKT+SKT. Oleh itu, kaedah ejaan yang dominan dalam A18/S4 dan A18/S5 ialah Kaedah Campuran dan kombinasi vokal (u-i) ditemui sama banyak dalam kategori SKB+SKB dan SKT+SKB.

Berdasarkan analisis perkataan yang dibuat mengikut tempat, didapati bahawa kaedah yang paling banyak digunakan untuk mengeja kata dengan kombinasi vokal (u-i) ialah Kaedah Campuran (76%) diikuti Kaedah Vokal (17%) dan Kaedah Tanpa Vokal (7%). Rumusan bagi penggunaan kaedah ejaan mengikut kategori pula, dipaparkan menerusi Jadual 5.73 hingga 5.76 di bawah:

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Jadual 5.73 Kaedah ejaan paling dominan mengikut kategori SKB+SKB: [u-i]

ABAD	BIL. KATA	PENGGUNAAN KAEDAH			KAEDAH YANG DOMINAN
		KTV	KC	KV	
16	3	0	2	1	KC
17	2	0	2	0	KC
18	4	0	1	3	KV
JUMLAH	9	0	5	4	KC

Jadual 5.73 menunjukkan kaedah ejaan paling dominan bagi kategori SKB+SKB: [u-i] ialah Kaedah Campuran manakala kaedah yang tidak digunakan ialah Kaedah Tanpa Vokal. Jadual 5.74 pula menunjukkan kaedah ejaan paling dominan bagi kategori SKB+SKT.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Jadual 5.74 Kaedah ejaan paling dominan mengikut kategori SKB+SKT: [u-i]

ABAD	BIL. KATA	PENGGUNAAN KAEDAH			KAEDAH YANG DOMINAN
		KTV	KC	KV	
16	0	0	0	0	-
17	1	0	1	0	KC
18	0	0	0	0	-
JUMLAH	1	0	1	0	KC

Jadual 5.74 menunjukkan kaedah ejaan paling dominan bagi SKB+SKT: [u-i] ialah Kaedah Campuran manakala Kaedah Tanpa Vokal dan Kaedah Vokal tidak digunakan dalam kategori tersebut. Kaedah ejaan paling dominan bagi kategori SKT+SKB pula ditunjukkan dalam Jadual 5.75.

Jadual 5.75 Kaedah ejaan paling dominan mengikut kategori SKT+SKB: [u-i]

ABAD	BIL. KATA	PENGGUNAAN KAEDAH			KAEDAH YANG DOMINAN
		KTV	KC	KV	
16	1	0	1	0	KC
17	3	0	3	0	KC
18	14	2	12	0	KC
JUMLAH	18	2	16	0	KC

Jadual 5.75 menunjukkan kaedah ejaan paling dominan bagi kategori SKT+SKB: [u-i] ialah Kaedah Campuran manakala Kaedah Vokal tidak digunakan berdasarkan contoh perkataan yang ditemui. Jadual 5.76 pula menunjukkan kaedah paling dominan bagi kategori SKT+SKT.

Jadual 5.76 Kaedah ejaan paling dominan mengikut kategori SKT+SKT: [u-i]

ABAD	BIL. KATA	PENGGUNAAN KAEDAH			KAEDAH YANG DOMINAN
		KTV	KC	KV	
16	0	0	0	0	-
17	0	0	0	0	-
18	1	0	0	1	KV
JUMLAH	1	0	0	1	KV

Merujuk kepada analisis dalam Jadual 5.73 hingga 5.76, didapati bahawa kaedah ejaan yang dominan dalam mengeja kombinasi vokal (u-i) bagi kategori SKB+SKB, SKB+SKT dan SKT+SKB Kaedah Campuran manakala kategori SKT+SKT ialah Kaedah Vokal. Oleh itu dapat dirumuskan bahawa kombinasi vokal (u-i) banyak menggunakan Kaedah Campuran berbanding Kaedah Vokal. Dapatan ini menunjukkan wujudnya ejaan pengaruh Melayu tahap pertama dan kedua dalam kaedah ejaan Jawi yang dikaji. Rumusan bagi kaedah ejaan bagi perkataan

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

dwisuku/trisuku berkombinasi vokal (u-i) mengikut kategori suku kata dalam A16/S1 hingga A18/S5 ditunjukkan dalam Jadual 5.77 berikut:

Jadual 5.77 Kaedah ejaan bagi perkataan dwisuku/trisuku berkombinasi vokal (u-i) mengikut kategori suku kata dalam A16/S1 hingga A18/S5

Kod Surat/ Kategori Suku kata	Kombinasi Vokal (u-i)			
	SKB+SKB	SKB+SKT	SKT+SKB	SKT+SKT
A16/S1	KV+KC	-	KC	-
A16/S2	KC	-	-	-
A17/S1	-	-	KTV	-
A17/S2	KC	KC	KC	-
A17/S3	-	-	-	-
A18/S1	KV	-	KC+KTV	-
A18/S2	-	-	KC	-
A18/S3	-	-	KC	KV
A18/S4	KV	-	KC	-
A18/S5	KC+KV	-	KC	-

5.2.12 Perbandingan kombinasi vokal (u-u)

Bahagian ini membincangkan tentang ejaan kata dengan kombinasi vokal (u-u) mengikut kategori SKB+SKB, SKB+SKT, SKT+SKB dan SKT+SKT dalam A16/S1 hingga A18/S5. Hasil analisis ditunjukkan dalam Jadual 5.78 (Lampiran AG). Secara terperinci didapati ejaan kata dengan kombinasi vokal (u-u) lebih banyak digunakan dalam kategori SKT+SKB (43 perkataan), diikuti kategori SKB+SKB (13 perkataan), SKT+SKT (4 perkataan) dan SKB+SKT (2 perkataan). Rumusan analisis tersebut ditunjukkan dalam Jadual 5.79 (Lampiran AH).

a. Surat Ternate: A16/S1 dan A16/S2

Surat dari Ternate (A16/S1 dan A16/S2) menunjukkan sejumlah 11 perkataan telah dianalisis bagi mengenal pasti kaedah ejaan yang digunakan dalam kedua-dua surat tersebut dengan A16/S1 (9 perkataan) dan A16/S2 (2 perkataan). Dapatan analisis menunjukkan kaedah ejaan yang digunakan dalam A16/S1 ialah Kaedah Tanpa Vokal (2), Kaedah Campuran (7) dan Kaedah Vokal (0). Dari segi kategori pula, ejaan kata dengan kombinasi vokal (u-u) bagi A16/S1 dalam kategori SKB+SKB ialah (KTV=2, KC=2, KV=0), kategori SKB+SKT (KTV=0, KC=0, KV=0), kategori SKT+SKB (KTV=0, KC=5, KV=0), dan kategori SKT+SKT (KTV=0, KC=0, KV=0). Oleh itu,

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

kaedah ejaan yang dominan dalam A16/S1 ialah Kaedah Campuran dan kombinasi vokal (u-u) ditemui dalam kategori SKT+SKB.

Bagi A16/S2, ejaan kata dengan kombinasi vokal (u-u) dalam kategori SKB+SKB (KTV=0, KC=0, KV=0), kategori SKB+SKT (KTV=0, KC=0, KV=0), kategori SKT+SKB (KTV=0, KC=2, KV=0), dan kategori SKT+SKT (KTV=0, KC=0, KV=0). Dapatan analisis menunjukkan kaedah ejaan yang digunakan dalam A16/S2 ialah Kaedah Tanpa Vokal (0), Kaedah Campuran (2) dan Kaedah Vokal (0). Oleh itu, kaedah ejaan yang dominan dalam A16/S2 ialah Kaedah Campuran dan kombinasi vokal (u-u) ditemui dalam kategori SKT+SKB.

Peratusan penggunaan setiap kaedah dalam A16/S1 dan A16/S2 ialah Kaedah Tanpa Vokal (18%), Kaedah Campuran (82%) dan Kaedah Vokal (0%). Dari segi kategori bagi A16/S1 dan A16/S2, ejaan kata dengan kombinasi vokal (u-u) digunakan dalam kategori SKB+SKB ialah (KTV=18%, KC=18% dan KV=0%), kategori SKB+SKT (KTV=0%, KC=0%, KV=0%), kategori SKT+SKB (KTV=0%, KC=64%, KV=0%) dan kategori SKT+SKT (KTV=0%, KC=0%, KV=0%). Oleh itu, kaedah ejaan yang dominan dalam A16/S1 dan A18/S2 ialah Kaedah Campuran dan kombinasi vokal (u-u) ditemui dalam kategori SKT+SKB.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

b. Surat Aceh: A17/S1, A17/S2 dan A17/S3

Analisis surat dari Aceh melibatkan surat A17/S1, A17/S2 dan A17/S3. Jumlah perkataan yang dianalisis ialah sebanyak 19 perkataan iaitu 2 perkataan bagi A17/S1, 10 perkataan bagi A17/S2 dan 7 perkataan bagi A17/S3. Secara terperinci kaedah ejaan yang digunakan dalam A17/S1 ialah Kaedah Tanpa Vokal (1), Kaedah Campuran (1), dan Kaedah Vokal (0). Dari segi kategori pula, ejaan kata dengan kombinasi vokal (u-u) bagi A17/S1 dalam kategori SKB+SKB ialah (KTV=0, KC=0, KV=0), kategori SKB+SKT (KTV=0, KC=0, KV=0), kategori SKT+SKB (KTV=0, KC=1, KV=0), dan kategori SKT+SKT (KTV=1, KC=0, KV=0). Oleh itu, kaedah ejaan yang dominan dalam A17/S1 ialah Kaedah Campuran dan Kaedah Tanpa Vokal dan kombinasi vokal (u-u) ditemui sama banyak dalam kategori SKT+SKB dan SKT+SKT.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun PustakaTBainun ptbupsi

Bagi A17/S2, kaedah ejaan yang digunakan ialah Kaedah Tanpa Vokal (1), Kaedah Campuran (9) dan Kaedah Vokal (0). Dari segi kategori pula, ejaan kata dengan kombinasi vokal (u-u) bagi A17/S2 dalam kategori SKB+SKB ialah (KTV=0, KC=1, KV=0), kategori SKB+SKT (KTV=0, KC=0, KV=0), kategori SKT+SKB (KTV=1, KC=8, KV=0), dan kategori SKT+SKT (KTV=0, KC=0, KV=0). Oleh itu, kaedah ejaan yang dominan dalam A17/S2 ialah Kaedah Campuran dan kombinasi vokal (u-u) ditemui dalam kategori SKT+SKB.

Kaedah ejaan yang digunakan dalam A17/S3 ialah Kaedah Tanpa Vokal (2), Kaedah Campuran (5) dan Kaedah Vokal (0). Dari segi kategori pula, ejaan kata dengan kombinasi vokal (u-u) bagi A17/S3 dalam kategori SKB+SKB ialah (KTV=1, KC=1, KV=0), kategori SKB+SKT (KTV=0, KC=0, KV=0), kategori SKT+SKB (KTV=0, KC=4, KV=0), dan kategori SKT+SKT (KTV=1, KC=0, KV=0). Oleh itu, kaedah ejaan yang dominan dalam A17/S3 ialah Kaedah Campuran dan kombinasi vokal (u-u) ditemui dalam kategori SKT+SKB.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun PustakaTBainun ptbupsi

Peratusan penggunaan setiap kaedah dalam A17/S1, A17/S2 dan A17/S3 ialah Kaedah Tanpa Vokal (21%), Kaedah Campuran (79%) dan Kaedah Vokal (0%). Dari segi kategori bagi A17/S1, A17/S2 dan A17/S3, didapati ejaan kata dengan kombinasi vokal (u-u) digunakan dalam kategori SKB+SKB (KTV=5%, KC=11%, KV=0%), kategori SKB+SKT (KTV=0%, KC=0%, KV=0%), kategori SKT+SKB (KTV=5%, KC=68%, KV=0%) dan kategori SKT+SKT (KTV=11%, KC=0%, KV=0%). Oleh itu, kaedah ejaan yang dominan dalam A17/S1, A17/S2 dan A17/S3 ialah Kaedah Campuran dan kombinasi vokal (u-u) ditemui dalam kategori SKT+SKB.

c. Surat Bengkulu: A18/S1

Seterusnya analisis surat dari Bengkulu (A18/S1) menunjukkan bilangan kata yang ditemui dengan ejaan kombinasi vokal (e-u) ialah sebanyak 8 perkataan. Pecahan mengikut kaedah ejaan ialah Kaedah Tanpa Vokal (1), Kaedah Campuran (6), dan Kaedah Vokal (1). Peratusan penggunaan setiap kaedah dalam A18/S1 ialah Kaedah Tanpa Vokal (12.5%), Kaedah Campuran (75%) dan Kaedah Vokal (12.5%). Analisis kategori bagi A18/S1 pula mendapati ejaan kata dengan kombinasi vokal (u-u)

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun PustakaTBainun ptbupsi

digunakan dalam kategori SKB+SKB ialah (KTV=0%, KC=25%, KV=0%), kategori SKB+SKT (KTV=0%, KC=0%, KV=12.5%), kategori SKT+SKB (KTV=12.5%, KC=50%, KV=0%), dan tidak digunakan dalam kategori SKT+SKT. Oleh itu, kaedah ejaan yang dominan dalam A18/S1 ialah Kaedah Campuran dan kombinasi vokal (u-u) ditemui dalam kategori SKT+SKB.

d. Surat Muko-muko: A18/S2

Merujuk kepada analisis surat dari Muko-muko (A18/S2) jumlah perkataan yang ditemui dengan kombinasi vokal (u-u) ialah sebanyak 5 perkataan. Daripada jumlah tersebut, 1 perkataan menggunakan Kaedah Tanpa Vokal, 4 perkataan menggunakan Kaedah Campuran manakala tiada contoh perkataan yang dieja menggunakan Kaedah Vokal. Peratusan penggunaan setiap kaedah dalam A18/S2 ialah Kaedah Tanpa Vokal (20%), Kaedah Campuran (80%) dan Kaedah Vokal (0%). Analisis kategori menunjukkan kombinasi vokal (u-u) digunakan dalam kategori SKB+SKB (KTV=0 (0%), KC=2 (40%), KV=0 (0%), kategori SKT+SKB (KTV=0 (0%), KC=2 (40%), KV=0 (0%)), kategori SKT+SKT (KTV=1 (20%), KC=0 (0%), KV=0 (0%)) manakala tiada contoh ditemui dalam kategori SKB+SKT. Oleh itu, kaedah ejaan yang dominan dalam A18/S2 ialah Kaedah Campuran dan kombinasi vokal (u-u) ditemui sama banyak dalam kategori SKB+SKB dan SKT+SKB.

e. Surat Palembang: A18/S3

Analisis surat dari Palembang (A18/S3) telah menemui 4 perkataan yang mempunyai ejaan kata dengan kombinasi vokal (u-u). Perkataan yang menggunakan Kaedah Tanpa Vokal (1), Kaedah Campuran (3) dan Kaedah Vokal (0). Peratusan penggunaan setiap kaedah dalam A18/S3 ialah Kaedah Tanpa Vokal (100%), Kaedah Campuran (0%) dan Kaedah Vokal (0%). Merujuk kepada analisis kategori pula, dapatan menunjukkan kombinasi (u-u) hanya digunakan dalam kategori SKT+SKB (KTV=0 (0%), KC=3 (75%), KV=0 (0%)) dan kategori SKT+SKT (KTV=1 (25%), KC=0 (0%), KV=0 (0%)). Tiada contoh ditemui dalam kategori SKB+SKB dan SKB+SKT. Oleh itu, kaedah ejaan yang dominan dalam A18/S3 ialah Kaedah Campuran dan kombinasi vokal (u-u) ditemui dalam kategori SKT+SKB.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

f. Surat Banjarmasin: A18/S4 dan A18/S5

Analisis terhadap dua pucuk surat dari Banjarmasin pula mendapati sejumlah 9 perkataan ditemui dengan kombinasi vokal (u-u) dalam A18/S4 dan 6 perkataan dalam A18/S5. Daripada 9 perkataan dalam A18/S4, didapati perkataan tersebut dieja menggunakan Kaedah Tanpa Vokal (1), Kaedah Campuran (7) dan Kaedah Vokal (1). Analisis kategori bagi A18/S4 pula menunjukkan kombinasi vokal (u-u) digunakan dalam kategori SKB+SKB ialah (KTV=0 KC=1 KV=1), diikuti kategori SKB+SKT (KTV=0, KC=1, KV=0), kategori SKT+SKB (KTV=1, KC=5, KV=0) dan kategori SKT+SKT (SKT=0, KC=0, KV=0). Oleh itu, kaedah ejaan yang dominan dalam A18/S4 ialah Kaedah Campuran dan kombinasi vokal (u-u) ditemui dalam kategori SKT+SKB.

Merujuk kepada A18/S5 pula, daripada 6 perkataan yang dianalisis, didapati perkataan tersebut menggunakan KTV (1) dan KC (5). Analisis kategori bagi A18/S5 pula menunjukkan kombinasi vokal (u-u) digunakan dalam kategori SKT+SKB (KTV=1, KC=5, KV=0) sahaja. Analisis kategori bagi A18/S5 pula menunjukkan kombinasi vokal (u-u) digunakan dalam kategori SKB+SKB (KTV=0 KC=0 KV=0), diikuti kategori SKB+SKT (KTV=0, KC=0, KV=0), kategori SKT+SKB (KTV=1, KC=5, KV=0) dan kategori SKT+SKT (SKT=0, KC=0, KV=0). Oleh itu, kaedah ejaan yang dominan dalam A18/S5 ialah Kaedah Campuran dan kombinasi vokal (u-u) ditemui dalam kategori SKT+SKB.

Peratusan penggunaan setiap kaedah dalam A18/S4 dan A18/S5 ialah Kaedah Tanpa Vokal (13%), Kaedah Campuran (80%) dan Kaedah Vokal (7%). Dari segi kategori bagi kedua-dua surat, ejaan kata dengan kombinasi vokal (u-u) digunakan dalam kategori SKB+SKB ialah (KTV=0%, KC=7%, KV=7%), kategori SKB+SKT (KTV=0%, KC=7%, KV=0%), kategori SKT+SKB (KTV=13%, KC=66%, KV=0%) manakala tiada contoh ditemui dalam kategori SKT+SKT. Oleh itu, kaedah ejaan yang dominan dalam A18/S4 dan A18/S5 ialah Kaedah Campuran dan kombinasi vokal (u-u) ditemui dalam kategori SKT+SKB.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Berdasarkan analisis perkataan yang dibuat mengikut tempat, didapati bahawa kaedah yang paling banyak digunakan untuk mengeja ejaan kata dengan kombinasi vokal (u-u) ialah Kaedah Campuran (79%) diikuti Kaedah Tanpa Vokal (18%) dan Kaedah Vokal (3%). Rumusan bagi penggunaan kaedah ejaan mengikut kategori pula, dipaparkan menerusi Jadual 5.80 hingga Jadual 5.83 berikut:

Jadual 5.80 Kaedah ejaan paling dominan mengikut kategori SKB+SKB: [u-u]

ABAD	BIL. KATA	PENGGUNAAN KAEDAH			KAEDAH YANG DOMINAN
		KTV	KC	KV	
16	4	2	2	0	KTV=KC
17	3	1	2	0	KC
18	6	0	5	1	KC
JUMLAH	13	3	9	1	KC

Jadual 5.80 menunjukkan kaedah ejaan yang paling dominan bagi kategori SKB+SKB: [u-u] ialah Kaedah Campuran manakala kaedah yang kurang digunakan ialah Kaedah Vokal. Kaedah ejaan paling dominan bagi kategori SKB+SKT pula ditunjukkan dalam Jadual 5.81 berikut:

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Jadual 5.81 Kaedah ejaan paling dominan mengikut kategori SKB+SKT: [u-u]

ABAD	BIL. KATA	PENGGUNAAN KAEDAH			KAEDAH YANG DOMINAN
		KTV	KC	KV	
16	0	0	0	0	-
17	0	0	0	0	-
18	2	0	1	1	KC=KV
JUMLAH	2	0	1	1	KC=KV

Berdasarkan Jadual 5.81, tidak ada kaedah ejaan yang paling dominan bagi kategori SKB+SKT: [u-u] kerana bilangan perkataan yang dieja menggunakan Kaedah Campuran dan Kaedah Vokal adalah sama manakala tiada perkataan menggunakan Kaedah Tanpa Vokal. Kaedah ejaan paling dominan bagi kategori SKT+SKB pula ditunjukkan dalam Jadual 5.82 berikut:

Jadual 5.82 Kaedah ejaan paling dominan mengikut kategori SKT+SKB: [u-u]

ABAD	BIL. KATA	PENGGUNAAN KAEDAH			KAEDAH YANG DOMINAN
		KTV	KC	KV	
16	7	0	7	0	KC
17	14	1	13	0	KC
18	22	3	19	0	KC
JUMLAH	43	4	39	0	KC

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Merujuk Jadual 5.82, kaedah ejaan yang dominan bagi kategori SKT+SKB: [u-u] ialah Kaedah Campuran manakala tiada perkataan yang menggunakan Kaedah Vokal. Kaedah ejaan paling dominan bagi kategori SKT+SKT pula ditunjukkan dalam Jadual 5.83 di bawah:

Jadual 5.83 Kaedah ejaan paling dominan mengikut kategori SKT+SKT: [u-u]

ABAD	BIL. KATA	PENGGUNAAN KAEDAH			KAEDAH YANG DOMINAN
		KTV	KC	KV	
16	0	0	0	0	-
17	2	2	0	0	KTV
18	2	2	0	0	KTV
JUMLAH	4	4	0	0	KTV

Berdasarkan Jadual 5.83, kaedah ejaan yang paling dominan bagi kategori SKT+SKT: [u-u] ialah Kaedah Tanpa Vokal. Dapatan turut menunjukkan tidak ada perkataan yang dieja menggunakan Kaedah Campuran dan Kaedah Vokal.

Merujuk kepada analisis dalam Jadual 5.80 hingga 5.83, didapati bahawa kaedah ejaan yang dominan dalam mengeja kombinasi vokal (u-u) bagi kategori SKB+SKB dan SKT+SKB ialah Kaedah Campuran, bagi kategori SKB+SKT pula tiada kaedah ejaan yang dominan kerana bilangan penggunaan Kaedah Campuran dan Kaedah Vokal adalah sama manakala kaedah ejaan bagi kategori SKT+SKT ialah Kaedah Tanpa Vokal. Oleh itu dapat dirumuskan bahawa kombinasi vokal (u-u) menggunakan keempat-empat kaedah ejaan. Dapatan menunjukkan terdapat ejaan pengaruh Arab dan Melayu digunakan dalam ejaan Jawi yang ditemui. Rumusan bagi kaedah ejaan bagi perkataan dwisuku/trisuku berkombinasi vokal (u-u) mengikut kategori suku kata dalam A16/S1 hingga A18/S5 ditunjukkan dalam Jadual 5.84 berikut:

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Jadual 5.84 Kaedah ejaan bagi perkataan dwisuku/trisuku berkombinasi vokal (u-u) mengikut kategori suku kata dalam A16/S1 hingga A18/S5

Kod Surat/ Kategori Suku kata	Kombinasi Vokal (u-u)			
	SKB+SKB	SKB+SKT	SKT+SKB	SKT+SKT
A16/S1	KTV+KC	-	KC	-
A16/S2	-	-	KC	-
A17/S1	-	-	KC	KTV
A17/S2	KC	-	KTV+KC	-
A17/S3	KC	-	KC+KTV	-
A18/S1	KC	KV	KC+KTV	-

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

...sambungan 05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

A18/S2	KC	-	KC	KTV
A18/S3	-	-	KC	KTV
A18/S4	KC+KV	KC	KTV	-
A18/S5	-	-	KTV+KC	-

5.3 PERBANDINGAN KOMBINASI DIFTONG MENGIKUT KATEGORI SUKU KATA DALAM A16/S1 HINGGA A18/S5

5.3.1 Perbandingan kombinasi diftong ai (ai), (e-ai), (a-ai), (i-ai), (u-ai), (o-ai)

Bahagian ini membincangkan perbandingan ejaan kata dengan kombinasi diftong *ai* dalam A16/S1 hingga A18/S5. Analisis dibuat dengan meneliti semua perkataan yang mengandungi kombinasi diftong (ai) sama ada berada di awal, di tengah atau di akhir perkataan mengikut kategori SKB+SKD, SKT+SKD, SKD+SKB dan SKD+SKT. Rumusan perbandingan ditunjukkan dalam Jadual 5.85 (Lampiran AI).

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Merujuk kepada Jadual 5.85 tidak ada contoh perkataan yang dengan kombinasi diftong di bawah kategori SKB+SKB. Bagi kategori lain analisis menunjukkan terdapat dua perkataan di bawah kategori SKT+SKD iaitu كيفر (Gaifir) dan ايتن (Eyton) dan dua belas perkataan di bawah kategori SKD+SKB iaitu بكمان (bagaimana), ڤاسي (Pasai), برمالكي (bermaligai), ڤريسي (perisai), برچريله/برجري له (bercerailah), شغي (sungai), سبكيلاک (sebagai lagi), سباكي (sebagai), بكيمان (bagaimana), چوكي (cukai) dan سليمان (Sulaiman). Bagi kategori SKD+SKT, terdapat lapan contoh iaitu برنتي (berantai), برمبي (berumbai), سمڤي (sampai), هندي (handai), ميمڤيكن (menyampaikan), دسمفيكن (disampaikan) dan چندي (cindai). Analisis menunjukkan semua perkataan dengan kombinasi diftong (ai), tidak menggunakan huruf vokal *alif* dan *ya* bagi bunyi *ai.* Rumusan perbandingan ditunjukkan dalam Jadual 5.86 (Lampiran AJ).

5.3.2 Perbandingan kombinasi diftong au (au), (e-au), (a-au), (i-au), (u-au)

Bahagian ini membincangkan perbandingan ejaan kata dengan kombinasi diftong (au) dalam A16/S1 hingga A18/S5. Analisis dibuat dengan meneliti semua perkataan yang

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

mengandungi kombinasi diftong (au) sama ada berada di awal, di tengah atau di akhir perkataan mengikut kategori SKB+SKD, SKT+SKD, SKD+SKB dan SKD+SKT. Rumusan perbandingan ditunjukkan dalam Jadual 5.87 (Lampiran AK).

Merujuk kepada Jadual 5.87 terdapat lapan belas perkataan yang ditemui menggunakan ejaan kata dengan kombinasi diftong (au). Perincian bagi setiap kategori ditunjukkan dalam Jadual 5.87, iaitu tiga perkataan bagi SKB+SKD, tiga perkataan bagi SKT+SKD, sebelas perkataan bagi SKD+SKB dan satu perkataan bagi SKD+SKT. Contoh bagi kategori SKB+SKD ialah سودار (saudara) dan سودكرڤ (saudagarnya). Contoh bagi kategori SKT+SKD pula ialah سودن (Saudan), دولت (daulat), dan تولنڤ (taulannya). Bagi kategori SKD+SKB, contohnya dapat dilihat pada perkataan اتو (atau), جكلو (jikalau), مينغ كابو (Minangkabau), فولو (pulau) dan هيجو (hijau). Perkataan اتو (atau) ditemui sebanyak lima kali dan perkataan جكلو (jikalau) pula sebanyak tiga kali. Seterusnya contoh bagi kategori SKD+SKT ialah رنتو (rantau). Hasil analisis menunjukkan semua perkataan dengan kombinasi diftong (au), tidak menggunakan kombinasi huruf vokal *alif* dan *wau* bagi bunyi (au). Rumusan analisis ditunjukkan dalam Jadual 5.88 (Lampiran AL).

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

5.3.3 Perbandingan kombinasi diftong oi (oi), (a-oi), (i-oi), (o-oi)

Bahagian ini membincangkan perbandingan ejaan kata dengan kombinasi diftong (oi) dalam A16/S1 hingga A18/S5. Analisis dibuat dengan meneliti semua perkataan yang mengandungi kombinasi diftong (oi) di akhir perkataan mengikut kategori SKB+SKD, SKT+SKD, SKD+SKB dan SKD+SKT. Rumusan perbandingan ditunjukkan dalam Jadual 5.89 (Lampiran AM).

Merujuk kepada Jadual 5.89, tidak ada contoh perkataan yang dengan kombinasi diftong (oi) ditemui kecuali pada perkataan هيل (Hoyle). Perkataan tersebut adalah nama individu berbangsa Inggeris yang disebut dalam surat iaitu *Mister Hoyle.* Dalam perkataan tersebut, bunyi (oy) ditulis dengan kombinasi dengan huruf vokal *alif* sahaja tanpa huruf vokal *ya*. Rumusan analisis ditunjukkan dalam Jadual 5.90 (Lampiran AN).

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

5.4 PERBANDINGAN PENGGUNAAN HURUF GUBALAN MELAYU DALAM A16/S1 HINGGA A18/S5

Bahagian ini membincangkan tentang perbandingan penggunaan huruf Jawi gubalan dalam A16/S1 hingga A18/S5. Tujuannya adalah untuk mengenal pasti sama ada huruf-huruf Jawi tambahan telah digunakan dan sebaliknya dalam abad ke-16 hingga ke-18 dan lambang huruf-huruf tersebut. Hasil perbandingan analisis ditunjukkan dalam Jadual 5.91 (Lampiran AO). Analisis menunjukkan terdapat 5 huruf Jawi tambahan telah digunakan iaitu huruf ڽ (*nya*), ڤ (*pa*),ڬ (*ga*), چ (*ca*) dan ڠ (*nga*).

5.4.1 Huruf چ (*ca*)

Berdasarkan analisis, huruf *ca* tidak digunakan dalam A16/S1 tetapi digunakan dalam A16/S2. Hal ini menunjukkan huruf *ca* telah digunakan pada abad ke-16. Dari segi lambang pula, terdapat dua lambang huruf *ca* yang digunakan iaitu bertitik tiga di tengah (چ) dan bertitik satu di tengah (ڃ). Bentuk pertama lebih banyak digunakan berbanding bentuk kedua.

pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

5.4.2 Huruf ڽ (*nya*)

Huruf ڽ (*nya*) telah digunakan secara tekal sejak abad ke-16. Huruf ini ditemui dalam semua surat kajian. Terdapat dua lambang *nya* iaitu bertitik tiga di atas (ڽ) dan bertitik tiga di bawah (ڀ). Kedua-dua lambang tersebut digunakan dalam A16/S1, manakala A16/S2 menggunakan satu lambang sahaja iaitu bertitik tiga di atas (ڽ).

Merujuk kepada lambang ڽ (*nya*) dalam abad ke-17, analisis mendapati A17/S1 menggunakan *nga* bertitik tiga di bawah (ڀ) berbeza dengan A17/S2 yang menggunakan kedua-dua lambang *nga.* Walau bagaimanapun, antara kedua-dua lambang tersebut, *nya* bertitik tiga di bawah (ڀ) lebih banyak digunakan berbanding *nya* bertitik tiga di atas (ڽ). Kaedah perletakan titik lebih jelas dalam A17/S3 apabila penentuannya dibuat berdasarkan kedudukan huruf tersebut dalam sesuatu perkataan. Berdasarkan dapatan dalam A17/S3, titik tiga di bawah dibuat apabila huruf tersebut berada di hujung perkataan manakala titik tiga di atas ketika huruf berada di tengah

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

perkataan. Kedudukan titik ini tekal digunakan dalam A18/S1, A18/S2, A18/S3, A8/S4 dan A18/S5.

5.4.3 Huruf ڠ (*nga*)

Seterusnya, analisis menunjukkan bahawa huruf *nga* telah digunakan mulai abad ke-16. Terdapat dua bentuk huruf *nya* iaitu bertitik tiga di atas (ڠ) dan tanpa titik (ع) telah ditemui dalam surat-surat kajian. Analisis menunjukkan lambang *nga* bertitik tiga di atas (ڠ) telah digunakan secara tekal dalam A16/S1, A16/S2, A17/S1, A17/S2, A17/S3, A18/S1, A18/S2, A18/S3, A18/S4 dan A18/S5. Di samping lambang tersebut, lambang *nga* tanpa titik (ع) juga digunakan dalam A18/S2 namun bilangan adalah sedikit.

5.4.5 Huruf ڬ (*ga*)

Berbanding huruf-huruf gubalan yang lain, huruf ڬ (*ga*) lebih unik kerana mempunyai lima lambang penulisan iaitu tanpa titik (ک), bertitik satu di bawah (ڽ), titik satu di atas (ڬ), titik tiga di bawah (ڰ) dan titik tiga di atas (ڭ). Bentuk ک dan ڰ digunakan semenjak abad ke-16 apabila lambang ini ditemui dalam A16/S1 dan A16/S2. Lambang baharu *ga* dengan titik satu di atas (ڬ) telah ditemui dalam A17/S1 di samping lambang tanpa titik (ک). Walau bagaimapun lambang, *ga* bertitik tiga di bawah (ڰ) tidak digunakan dalam A17/S1. Penggunaan ketiga-tiga lambang (ک, ڬ ڰ) telah ditemui dalam A17/S2 dan A17/S3.

Analisis terhadap A18/S1 menemui satu lagi lambang baru *ga* iaitu bertitik tiga di atas (ڭ) digunakan bersama dua lambang *ga* yang lain (ک, ڬ) manakala A18/S2 pula hanya menggunakan satu lambang sahaja (ک) sama seperti A18/S3 yang menggunakan lambang *ga* bertitik satu di atas (ڬ). Analisis 18/S4 pula menemui satu lambang *ga* yang berbeza digunakan iaitu bertitik satu di bawah (ڽ) di samping penggunaan lambang *ga* bertitik satu di atas (ڬ) dan bertitik tiga di bawah (ڰ). Walau bagaimanapun dalam A18/S5 lambang *ga* bertitik tiga di bawah sudah tidak digunakan lagi.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

5.4.6 Huruf ڤ (*pa*)

Analisis terhadap huruf *pa* pula mendapati dua lambang yang digunakan ialah *pa* bertitik satu di atas (ف) dan *pa* bertitik tiga di atas (ڤ). Lambang *pa* bertitik tiga di atas (ڤ) telah digunakan secara tekal dalam A16/S1, A16/S2, A17/S1, A17/S2, A17/S3, A18/S1, A18/S2 dan A18/S3. Walau bagaimanapun, lambang ini tidak ditemui dalam A18/S4 dan A18/S5. Analisis terhadap penggunaan lambang *pa* bertitik satu (ف) menunjukkan lambang tersebut mula ditemui dalam A17/S2 dan digunakan bersama lambang *pa* bertitik tiga (ڤ) dalam A17/S3, A18/S1, A18/S2 dan A18/S3. Di samping itu, lambang *pa* bertitik satu (ف) juga digunakan untuk huruf *fa* dan *va* dalam A18/S4 dan A18/S5.

Berdasarkan perbincangan di atas, dapatlah dirumuskan bahawa huruf-huruf Jawi gubalan Melayu telah digunakan seawal abad ke-16 berdasarkan analisis yang dijalankan terhadap 10 surat dari abad ke-16 hingga abad ke-18. Huruf yang telah digunakan dalam abad ke-16 ialah ڽ (*nya*), ڤ (*pa*), ک (*ga*). dan ڠ (*nga*). Dari segi lambang pula, jelas menunjukkan bahawa pada peringkat awal, huruf-huruf tersebut mempunyai lebih daripada satu lambang.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

5.5 PERBANDINGAN PENGGUNAAN TANDA DIAKRITIK DALAM A16/S1 HINGGA A18/S5

Bahagian ini membincangkan tentang analisis penggunaan tanda diakritik antara A16/S1 hingga A18/S5. Hasil perbandingan analisis ditunjukkan dalam Jadual 5.92 (Lampiran AP).

Merujuk kepada analisis dapatan yang ditunjukkan dalam Jadual 5.92, tanda diakritik telah digunakan dengan agak meluas dalam penulisan surat Melayu lama. Tanda diakritik yang banyak digunakan ialah tanda *tasydid* dan tanda baris. Analisis menunjukkan, tanda diakritik kurang digunakan dalam surat abad ke-16. Secara terperinci, tanda ini lebih banyak digunakan dalam A16/S2 berbanding A16/S1. Hal ini menunjukkan kecenderungan penulis A16/S2 menggunakan kaedah bahasa Arab dalam penulisannya. Jika diteliti, terdapat satu *tanda baris di bawah* dan satu tanda

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

tasydid dalam A16/S1 manakala A16/S2 pula mengandungi lapan tanda diakritik yang terdiri dari *tanda baris di atas*, tanda *sukun,* tanda *mad* dan tanda *tasydid*.

Analisis perbandingan bagi penggunaan tanda diakritik dalam abad ke-17 pula menunjukkan terdapat banyak tanda diakritik dalam A17/S1, A17/S2 dan A17/S3. Tanda diakritik yang digunakan dalam A17/S1 ialah *tanda baris di atas*, *baris di bawah* dan *baris di hadapan*. Tanda lain ialah tanda *sukun*, tanda *mad* dan tanda *tasydid*. Merujuk kepada A17/S2, tanda diakritik yang digunakan ialah tanda *tasydid* dan tanda *mad*. Tiada *tanda baris* digunakan dalam A17/S2. Seterusnya analisis dalam A17/S3 pula mendapati *tanda baris di atas*, *di bawah* dan *di hadapan* digunakan dalam surat tersebut. Tanda lain ialah tanda *sukun* serta beberapa tanda *mad* dan tanda *tasydid*. Analisis bagi surat abad ke-18 pula memperlihatkan pengurangan dalam penggunaan tanda diakritik. Didapati tanda *tasydid* sahaja yang digunakan dalam A18/S1 hingga A18/S5. Tanda *baris* pula hampir tidak digunakan kerana terdapat satu perkataan sahaja yang menggunakan *tanda baris di atas*.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Berdasarkan perbincangan di atas, dapat dirumuskan bahawa tanda diakritik digunakan dalam abad ke-16 hingga abad ke-18, namun penggunaannya lebih ketara dalam abad ke-17 berbanding abad ke-16 dan abad ke-18. Antara semua tanda diakritik, tanda *tasydid* paling banyak digunakan dalam abad ke-18 manakala tanda baris semakin kurang penggunaannya. Dapatan ini menunjukkan, ejaan Jawi dalam abad ke-16 hingga ke-18 masih dipengaruhi oleh sistem ejaan Arab tahap 1 yang menggunakan tanda diakritik dan dalam masa yang sama juga memperlihatkan pengaruh ejaan Melayu yang menggunakan huruf vokal. Pengaruh Arab tahap 1 ialah ejaan yang mengekalkan tanda-tanda diakritik manakala pengaruh Arab tahap 2 ialah menghilangkan tanda-tanda tersebut. Kewujudan huruf vokal sama ada pada suku kata praakhir atau suku kata terakhir adalah merujuk kepada pengaruh Melayu tahap 1 manakala tahap 2 pula merujuk kepada kewujudan huruf vokal pada kedua-dua suku kata.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

5.6 PERBANDINGAN EJAAN KATA GANDA DALAM A16/S1 HINGGA A18/S5

Bahagian ini membincangkan tentang perbandingan analisis ejaan kata ganda dalam A16/S1 hingga A18/S5. Tujuannya adalah untuk mengenal pasti kaedah ejaan kata ganda dalam abad ke-16 hingga ke-18. Hasil perbandingan analisis ditunjukkan dalam Jadual 5.93 (Lampiran AQ). Berdasarkan jadual, terdapat dua jenis kata ganda iaitu pengulangan penuh dan pengulangan separa. Kata ganda pengulangan penuh bermaksud menggandakan seluruh kata dasar jenis kata nama atau kata kerja tanpa sebarang perubahan bentuk manakala pengulangan separa ialah menggandakan sebahagian daripada kata dasar.

Penelitian secara terperinci mendapati, ejaan kata ganda pengulangan penuh dalam A16/S2 dan A17/S2 dieja dengan menggandakan seluruh kata dasar jenis kata nama tanpa sebarang perubahan bentuk. Contohnya كنق كانق (kanak-kanak), رجراج (raja-raja),انده انده (indah-indah) dan ملّي ملّي (mulia-mulia). Kaedah ini berubah dalam A17/S3, A18/S1, A18/S2, A18/S3, A18/S4 dan A18/S5 kerana kata ganda pengulangan penuh dieja dengan menggandakan seluruh kata dasar tanpa sebarang perubahan bentuk dengan menggunakan angka dua Arab (٢). Contohnya dapat dilihat dalam perkataan تيڤ٢ (tiap-tiap),اسل٢ (asal-asal),باپک٢ (baik-baik),راج٢ (raja-raja),موک٢ (Muko-muko),دهول٢ (dahulu-dahulu),هرڬ٢ (harga-harga) dan lain-lain lagi.

Bagi kata ganda pengulangan separa pula, terdapat dua kaedah ejaan yang digunakan iaitu menggandakan sebahagian daripada kata dasar sahaja dan menggandakan sebahagian daripada kata dasar dengan menggunakan angka dua Arab (٢). Kaedah pertama digunakan dalam A17/S1, A17/S2, A17/S3 dan A18/S5. Contohnya سبنربنرپ (sebenar-benarnya), برمبي رميکن (berumbai-rumaikan), تورن تمورن (turun- temurun), ڤوچ ڤچيّن (puji- pujian), برکاسه کاسيهن (berkasih-kasihan), صحبت برصحبت (sahabat-bersahabat) dan lain-lain. Kaedah kedua pula digunakan dalam A17/S3, A18/S2 dan A18/S3. Contohnya dalam perkataanبرتمبه٢ (bertambah-tambah),سراڤت٢ (serapat-rapat),سلمانْ٢ (selama-lamanya) رعيةنْ٢ (rakyat-rakyatnya) dan برکسهن٢ (berkasih-kasihan). Analisis turut menunjukkan kaedah ejaan kata ganda dalam A18/S5 lebih sistematik kerana kata ganda pengulangan penuh dieja dengan

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

menggunakan angka dua Arab (٢) manakala kata ganda pengulangan separa digandakan sebahagian kata dasarnya sahaja.

5.7 PERBANDINGAN EJAAN BERANGKAI DALAM A16/S1 HINGGA A18/S5

Bahagian ini membincangkan tentang perbandingan analisis ejaan berangkai yang digunakan dalam A16/S1 hingga A18/S5. Perbandingan tersebut ditunjukkan dalam Jadual 5.94 (Lampiran AR). Analisis menunjukkan semua surat yang dikaji menggunakan ejaan berangkai kecuali surat abad ke-17. Hal ini berbeza dengan surat daripada abad ke-16 dan abad ke-18. Bilangan perkataan berangkai yang ditemui dalam setiap surat abad ke-18 lebih banyak daripada surat abad ke-16. Jenis perkataan yang dieja berangkai terbahagi kepada dua iaitu dirangkai dengan perkataan sebelum dan dirangkai dengan perkataan selepas. Bagi perkataan berangkai sebelum ialah perkataan yang didahului dengan perkataan "barang". Contohnya seperti بارغتاه (barang tahu), بارغمعلوم (barang maklum), بارغدو (barang dua) dan بارغدسمفيكن (barang disampaikan). Selain itu, perkataan yang didahului dengan perkataan "yang" seperti يغبولهٔ (yang boleh), يغتون (Yang Tuan), يغترڠ (yang tergong), يغترمكتوب (yang termaktub), يغترسمڤه (yang tersempah) dan يغمموڠت (yang memungut). Bagi perkataan yang dirangkaikan selepasnya ialah, perkataan yang berada di hadapan perkataan "pun" seperti ادفون (ada pun), ايتفون (itu pun), سڠكهڤون (sungguh pun) dan سواتفون (suatu pun).

Di samping dua jenis yang dinyatakan di atas, analisis turut menunjukkan beberapa perkataan lain turut dieja berangkai seperti perkataan yang didahului dengan *kan* atau *akan* (كنداتڠ) dan perkataan yang mendahului perkataan lagi seperti سباكيلاڬ (sebagai lagi) dan شهدانلاڬ (syahdan lagi). Di samping itu, terdapat beberapa perkataan yang turut dieja berangkai seperti ابحايت (Abu Hayat), ادجوا (ada jua), اورعكاي (orang kaya), سرتدافت (serta dapat) dan دريٮت (dari itu).

Berdasarkan perbandingan analisis di atas, dapat dirumuskan bahawa ejaan berangkai digunakan dalam surat-surat Melayu lama yang dikaji. Walau pun secara asasnya ejaan berangkai dieja untuk perkataan yang didahului oleh *yang* dan perkataan yang diikuti oleh *pun* namun ada juga perkataan yang tidak tergolong dalam

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

kedua-dua jenis tersebut. Oleh itu, tidak dapat ditentukan satu panduan khusus untuk ejaan berangkai ini.

5.8 PERBANDINGAN EJAAN PERKATAAN PINJAMAN ARAB DALAM A16/S1 HINGGA A18/S5

Bahagian ini membincangkan tentang kaedah ejaan perkataan pinjaman daripada bahasa Arab dalam A16/S1 hingga A18/S5. Analisis dilakukan dengan menyenaraikan perkataan Arab yang ditemui dalam semua surat dan mengenal pasti ejaan asal perkataan tersebut serta membandingkan dengan ejaan yang digunakan dalam surat kajian.

Jadual 5.95 (Lampiran AS) mengandungi analisis berhubung ejaan perkataan Arab dalam surat A16/S1 hingga A18/S5. Tujuan analisis ini adalah untuk mengenal pasti bentuk ejaan perkataan Arab sama ada mengekalkan ejaan asal atau sebaliknya. Analisis menunjukkan semua surat kajian menggunakan perkataan Arab dan kebanyakan perkataan tersebut telah diterima dalam perbendaharaan perkataan Melayu. Penggunaan perkataan Arab banyak digunakan dalam surat abad ke-17 dan 18 berbanding abad ke-16.

Penelitian terperinci mendapati, perkataan سلطان (sultan) telah dieja secara tekal dalam semua surat kajian. Perkataan Arab yang lain turut dikekalkan ejaannya kerana sudah menjadi kelaziman surat-surat Melayu lama menggunakan ayat dalam bahasa Arab pada permulaan surat, penutup surat serta puji-pujian kepada Allah dan Rasul. Contohnya الحمد لله رب العالمين, تمت الكلام dan نبي صلى عليه وسلم. Jika diteliti dari sudut ejaan pula, didapati kebanyakan perkataan Arab mengekalkan ejaan asalnya namun begitu tidak ketinggalan juga ada perkataan yang berubah ejaannya. Perkataan yang berubah ejaan ialah علم (asal: عالم), ياعزيز ياعفار (asal:ياعزيز ياغفّار), صحبت (asal: صحابة), دوله (asal: دولة), آ لت (asal: آ لة), سبَاب (asal: سبَبَ), تكرم (asal: تكريم), سعبن (asal: شعبان), انشا الله (asal: انشاء الله), وكاطِبُهُ (asal: وكاتِبُهُ), ريل (asal: ريال), وقيل (asal: وكيل), فيكر (asal: فكر), رضا (asal: رضى), متاخر (asal: متأخر), ورقه (asal: ورقة), صحبت (asal: صحابة), عافيت (asal: عافية),علامت المحبة (asal: علامة المحبّة), راجب (asal: رجب) dan الحفه (asal: الحقه). Perubahan ini besar kemungkinan kerana berlakunya kesalahan ketika proses

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

penulisan berlangsung seperti وكاطبُة (asal: وكاتِبُة) dan راجب (asal: رجب). Bagi sesetengah perkataan perubahan berlaku kerana perbezaan huruf yang digunakan seperti *ta marbutah* kepada *ta maftuhah*. Contohnya: دوله (asal: دولة),عافيت (asal: عافية) dan آلت (asal: آ لة) manakala sesetengah lagi kerana mengikut lidah Melayu seperti فيكر (asal: فكر), صحبت (asal:صحابة) dan علم (asal: عالم).

Berdasarkan perbincangan di atas jelas menunjukkan surat-surat Melayu lama abad ke-16 hingga abad ke-18 masih menggunakan perkataan pinjaman Arab dan kebanyakan perkataan tersebut dikekalkan ejaan asalnya.

5.9 DAPATAN KAJIAN PERBANDINGAN EJAAN JAWI ANTARA SURAT DAN ANTARA ABAD

5.9.1 Kaedah ejaan Jawi bagi mengeja perkataan dwisuku/trisuku berkombinasi vokal mengikut kategori suku kata

i. Kaedah ejaan bagi perkataan dwisuku/trisuku berkombinasi vokal (e-a) mengikut kategori suku kata dalam A16/S1 hingga A18/S5, menggunakan Kaedah Tanpa Vokal dan sedikit Kaedah Campuran. Hal ini menggambarkan bahawa kaedah ejaan yang digunakan lebih cenderung kepada pengaruh Arab tahap 1 dan 2. Tidak ketinggalan terdapat sedikit pengaruh Melayu tahap 1.

ii. Kaedah ejaan bagi perkataan dwisuku/trisuku berkombinasi vokal (e-i) mengikut kategori suku kata dalam A16/S1 hingga A18/S5, menggunakan Kaedah Tanpa Vokal dan Kaedah Campuran. Oleh itu, kaedah ejaan yang digunakan lebih cenderung kepada pengaruh Arab tahap 1 dan 2. Terdapat juga pengaruh Melayu tahap 1 namun penggunaan kaedah ejaan tahap 2 adalah tidak menonjol.

iii. Kaedah ejaan bagi perkataan dwisuku/trisuku berkombinasi vokal (e-u) mengikut kategori suku kata dalam A16/S1 hingga A18/S5, menggunakan Kaedah Tanpa Vokal dan Kaedah Campuran. Hal ini menggambarkan, kaedah

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

ejaan yang digunakan lebih cenderung kepada pengaruh Arab tahap 1 dan 2 dan pengaruh Melayu tahap 1. Tiada pengaruh Melayu tahap 2.

iv. Kaedah ejaan bagi perkataan dwisuku/trisuku berkombinasi vokal (a-a) mengikut kategori suku kata dalam A16/S1 hingga A18/S5 menggunakan Kaedah Tanpa Vokal dan Kaedah Campuran. Dalam kombinasi vokal ini, Kaedah Vokal telah mula digunakan walau pun bilangannya adalah kecil. Oleh itu, kaedah ejaan yang digunakan lebih cenderung kepada pengaruh Arab tahap 1, tahap 2, dan pengaruh Melayu tahap 1 di samping sedikit pengaruh Melayu tahap 2.

v. Kaedah ejaan bagi perkataan dwisuku/trisuku berkombinasi vokal (a-i) mengikut kategori suku kata dalam A16/S1 hingga A18/S5, menggunakan Kaedah Tanpa Vokal, Kaedah Campuran dan sedikit Kaedah Vokal. Oleh itu, kaedah ejaan yang digunakan lebih cenderung kepada pengaruh Arab tahap 1 dan 2, dan pengaruh Melayu tahap 1 dan 2.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

vi. Kaedah ejaan bagi perkataan dwisuku/trisuku berkombinasi vokal (a-u) mengikut kategori suku kata dalam A16/S1 hingga A18/S5, menggunakan Kaedah Tanpa Vokal, Kaedah Campuran dan sedikit Kaedah Vokal. Hal ini menggambarkan kaedah ejaan yang digunakan lebih cenderung kepada pengaruh Arab tahap 1 dan 2, pengaruh Melayu tahap 1 dan sedikit pengaruh Melayu tahap 2.

vii. Kaedah ejaan bagi perkataan dwisuku/trisuku berkombinasi vokal (u-a) mengikut kategori suku kata dalam A16/S1 hingga A18/S5, menggunakan Kaedah Tanpa Vokal, Kaedah Campuran dan sedikit Kaedah Vokal. Hal ini menggambarkan kaedah ejaan yang digunakan lebih cenderung kepada pengaruh Arab tahap 1 dan 2, dan pengaruh Melayu tahap 1 manakala terdapat sedikit pengaruh Melayu tahap 2.

viii. Kaedah ejaan bagi perkataan dwisuku/trisuku berkombinasi vokal (u-i) mengikut kategori suku kata dalam A16/S1 hingga A18/S5, menggunakan

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Kaedah Tanpa Vokal, Kaedah Campuran dan Kaedah Vokal. Kaedah ejaan ini lebih cenderung kepada pengaruh Melayu tahap 1 dan terdapat sedikit pengaruh Melayu tahap 2 dan pengaruh Arab tahap 1 dan 2.

ix. Kaedah ejaan bagi perkataan dwisuku/trisuku berkombinasi vokal (u-u) mengikut kategori suku kata dalam A16/S1 hingga A18/S5, menggunakan Kaedah Tanpa Vokal, Kaedah Campuran dan sedikit Kaedah Vokal. Kaedah ejaan ini lebih cenderung kepada pengaruh Melayu tahap 1 di samping sedikit pengaruh tahap 2 dan pengaruh Arab.

x. Kaedah ejaan bagi perkataan dwisuku/trisuku berkombinasi vokal (i-a) mengikut kategori suku kata dalam A16/S1 hingga A18/S5 menggunakan Kaedah Tanpa Vokal, Kaedah Campuran dan Kaedah Vokal. Kaedah ejaan ini lebih cenderung kepada pengaruh Arab tahap 1 dan 2, dan pengaruh Melayu tahap 1 manakala pengaruh Melayu tahap 2 adalah sedikit.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

xi. Kaedah ejaan bagi perkataan dwisuku/trisuku berkombinasi vokal (i-i) mengikut kategori suku kata dalam A16/S1 hingga A18/S5 menggunakan Kaedah Campuran, Kaedah Vokal dan sedikit Kaedah Tanpa Vokal. Kaedah ejaan ini lebih cenderung kepada pengaruh Melayu tahap 1 dan 2 manakala pengaruh Arab adalah sedikit.

xii. Kaedah ejaan bagi perkataan dwisuku/trisuku berkombinasi vokal (i-u) mengikut kategori suku kata dalam A16/S1 hingga A18/S5 menggunakan Kaedah Campuran, Kaedah Vokal dan sedikit Kaedah Tanpa Vokal. Kaedah ejaan ini lebih cenderung kepada pengaruh Melayu tahap 1 dan 2 manakala pengaruh Arab adalah kurang.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

5.9.2 Kaedah ejaan Jawi bagi mengeja perkataan dwisuku/trisuku berkombinasi diftong mengikut kategori suku kata

Kaedah ejaan untuk perkataan dwisuku/trisuku yang berkombinasi diftong dalam A16/S1 hingga A18/S5 adalah sama, manakala tiada contoh ditemui dalam A16/S2. Kaedah ejaan bagi semua kombinasi diftong ialah:

i. Perkataan berkombinasi diftong (ai) tidak menggunakan huruf vokal *alif* dan *ya*.
ii. Perkataan berkombinasi diftong (au) tidak menggunakan huruf vokal *alif* dan *wau*.
i. Perkataan berkombinasi diftong (oi) tidak menggunakan huruf vokal *alif* dan *wau*.

5.9.3 Kaedah ejaan Jawi bagi perkataan ekasuku mengikut kategori huruf vokal

Kaedah ejaan untuk perkataan ekasuku dalam A16/S1 hingga A18/S5 adalah sama iaitu perkataan ekasuku dieja dengan dua kaedah. Kaedah pertama menggunakan huruf vokal dan kaedah kedua tidak menggunakan huruf vokal.

5.9.4 Kaedah ejaan Jawi paling dominan bagi mengeja perkataan dwisuku/trisuku berkombinasi vokal mengikut kategori suku kata

i. Kaedah ejaan yang dominan bagi perkataan dwi/trisuku berkombinasi vokal (e-a) bagi kategori SKB+SKB, SKB+SKT, SKT+SKB dan SKT+SKT ialah Kaedah Tanpa Vokal.

ii. Kaedah ejaan yang dominan bagi perkataan dwi/trisuku berkombinasi vokal (e-i) bagi kategori SKB+SKB ialah Kaedah Campuran, manakala kaedah ejaan bagi kategori SKB+SKT, SKT+SKB dan kategori SKT+SKT ialah Kaedah Tanpa Vokal.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

iii. Kaedah ejaan yang dominan bagi perkataan dwi/trisuku berkombinasi vokal (e-u) bagi kategori SKB+SKB ialah Kaedah Campuran, kategori SKT+SKB dan SKT+SKT ialah Kaedah Tanpa Vokal manakala tiada kaedah ejaan yang dominan bagi kategori SKB+SKT kerana terdapat dua kaedah ejaan yang digunakan iaitu Kaedah Tanpa Vokal dan Kaedah Campuran.

iv. Kaedah ejaan yang dominan bagi perkataan dwi/trisuku berkombinasi vokal (a-a) bagi kategori SKB+SKB dan kategori SKT+SKB ialah Kaedah Campuran manakala kaedah ejaan bagi kategori SKB+SKT dan SKT+SKT ialah Kaedah Tanpa Vokal.

v. Kaedah ejaan yang dominan bagi perkataan dwi/trisuku berkombinasi vokal (a-i) bagi kategori SKB+SKB, SKB+SKT dan kategori SKT+SKB ialah Kaedah Campuran manakala kaedah ejaan bagi kategori SKT+SKT ialah Kaedah Tanpa Vokal.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

vi. Kaedah ejaan yang dominan bagi perkataan dwi/trisuku berkombinasi vokal (a-u) bagi kategori SKB+SKB, SKB+SKT, SKT+SKB ialah Kaedah Campuran manakala kategori SKT+SKT menggunakan Kaedah Tanpa Vokal dan Kaedah Campuran.

vii. Kaedah ejaan yang dominan bagi perkataan dwi/trisuku berkombinasi vokal (i-a) bagi kategori SKB+SKB dan SKT+SKB ialah Kaedah Campuran manakala kaedah ejaan bagi kategori SKB+SKT dan SKT+SKT ialah Kaedah Tanpa Vokal.

viii. Kaedah ejaan yang dominan bagi perkataan dwi/trisuku berkombinasi vokal (i-i) bagi kategori SKB+SKB ialah Kaedah Campuran, bagi kategori SKB+SKT dua kaedah ejaan digunakan iaitu Kaedah Tanpa Vokal dan Kaedah Campuran, bagi kategori SKT+SKB ialah Kaedah Campuran dan bagi kategori SKT+SKT ialah Kaedah Tanpa Vokal.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

ix. Kaedah ejaan yang dominan bagi perkataan dwi/trisuku berkombinasi vokal (i-u) bagi kategori SKB+SKB dan SKT+SKB ialah Kaedah Campuran, bagi kategori SKB+SKT dua kaedah digunakan iaitu Kaedah Tanpa Vokal dan Kaedah Vokal manakala tiada contoh ditemui bagi kategori SKT+SKT.

x. Kaedah ejaan yang dominan bagi perkataan dwi/trisuku berkombinasi vokal (u-a) bagi kategori SKB+SKB, SKB+SKT, SKT+SKB dan SKT+SKT ialah Kaedah Campuran.

xi. Kaedah ejaan yang dominan bagi perkataan dwi/trisuku berkombinasi vokal (u-i) bagi kategori SKB+SKB, SKB+SKT dan SKT+SKB ialah Kaedah Campuran manakala bagi kategori SKT+SKT ialah Kaedah Vokal.

xii. Kaedah ejaan yang dominan bagi perkataan dwi/trisuku berkombinasi vokal (u-u) bagi kategori SKB+SKB dan SKT+SKB ialah Kaedah Campuran, bagi kategori SKB+SKT pula tiada kaedah ejaan yang dominan kerana bilangan penggunaan Kaedah Campuran dan Kaedah adalah sama manakala kaedah ejaan bagi kategori SKT+SKT ialah Kaedah Tanpa Vokal.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

5.9.5 Penggunaan huruf gubalan Melayu

Ejaan Jawi dalam surat-surat yang dikaji dari abad ke-16 hingga abad ke-18 telah menggunakan huruf gubalan Melayu iaitu *ca* (چ), *pa* (ڤ), *ga* (ک), *nga* (ڠ) dan *nya* (ڽ). Huruf gubalan Melayu telah digunakan seawal abad ke-16. Secara terperinci dapatannya adalah seperti berikut:

i. Empat huruf gubalan Melayu dalam A16/S1 ialah huruf ڽ (*nya*), ڠ (*nga*), ڤ (*pa*), ک (*ga*). Huruf *pa* dan *nga* telah digunakan secara tekal dalam A16/S1. Dua huruf lain iaitu ڽ (*nya*) dan ک (*ga*) tidak tekal kerana menggunakan lebih dari satu lambang penulisan. Lambang *nya* yang digunakan ialah (ڽ) dan (ڥ) manakala lambang bagi huruf *ga* ialah tanpa titik (ک) dan tiga bertitik di bawah (ګ).

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

ii. Lima huruf gubalan Melayu dalam A16/S2 ialah huruf ڽ *(nya)*, ڃ *(ca)*, ڠ *(nga)*, ڤ *(pa)* dan ڮ *(ga)*. Huruf yang tekal digunakan dengan satu lambang sahaja ialah huruf ڽ *(nya)*, ڃ *(ca)*, ڠ *(nga)* dan ڤ *(pa)*. Huruf *ga* ditulis dengan tiga lambang iaitu tanpa titik (ک), satu titik di bawah (ڮ) dan tiga titik di bawah (ڰ).

iii. Lima huruf gubalan Melayu dalam A17/S1 ialah ڽ *(nya)*, ڃ *(ca)*, ڠ *(nga)*, ڤ *(pa)* dan ڮ *(ga)*. Huruf ialah ڽ *(nya)*, ڠ *(nga)* dan ڤ *(pa)* telah digunakan dengan satu lambang manakala huruf *ca* ditulis dengan titik satu di bahagian tengah (ڃ) dan bertitik tiga di bahagian tengah (ڄ) manakala *ga* ditulis tanpa titik di atas (ک) dan titik satu di atas (ڮ).

iv. Lima huruf gubalan Melayu dalam A17/S2 ialah ڽ *(nya)*, ڃ *(ca)*, ڠ *(nga)*, ڤ *(pa)* dan ڮ *(ga)*. Huruf ڃ *(ca)* dan ڠ *(nga)* telah digunakan secara tekal. Lambang bagi huruf *nya* ialah bertitik tiga di atas (ڽ) dan bertitik tiga di bawah (ڀ), huruf *pa* bertitik satu di atas (ف) dan bertitik tiga di atas (ڤ) manakala lambang *ga* pula bertitik satu di atas (ڮ), tanpa titik (ک) dan bertitik tiga di bawah (ڰ).

v. Lima huruf gubalan Melayu dalam A17/S3 ialah ڽ *(nya)*, ڃ *(ca)*, ڠ *(nga)*, ڤ *(pa)* dan ڮ *(ga)*. Daripada lima huruf tersebut, huruf *ca* dan *nga* telah digunakan secara tekal dengan satu lambang penulisan. Huruf *nya* ditulis dengan bertitik tiga di atas (ڽ) dan bertitik tiga di bawah (ڀ), huruf *ga* ditulis tanpa titik (ک), bertitik satu di atas (ڮ) dan bertitik tiga di atas (ڰ) manakala huruf *pa* bertitik satu (ف) dan bertitik tiga di atas (ڤ).

vi. Lima huruf gubalan Melayu dalam A17/S4 ialah huruf ڽ (*nya*), ڃ (*ca*), ڠ (*nga*), ڤ (*pa*) dan ڮ (*ga*). Daripada lima huruf tersebut, huruf ڄ (ca) dengan lambang tiga titik di tengah (ڃ) telah digunakan secara tekal. Huruf *nya* mempunyai dua lambang iaitu bertitik tiga di atas (ڽ) dan bertitik tiga di bawah (ڀ). Huruf *nga* bertitik tiga di atas (ڠ) dan tanpa titik (ع), huruf *ga* ditulis tanpa titik (ک), bertitik tiga di atas (ڰ) dan bertitik tiga di

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

bawah (ﭖ) manakala dua lambang bagi *pa* ialah bertitik tiga di atas (ﭗ) dan bertitik satu di atas (ف).

vii. Lima huruf gubalan Melayu dalam A18/S2 ialah ڽ (*nya*), ڃ (*ca*), ڠ (*nga*), ڤ (*pa*) dan ڬ (*ga*). Huruf *ga* ditulis dalam tiga lambang iaitu bertitik satu di atas (ڬ), tanpa titik (ک) dan bertitik tiga di bawah (ﮒ), huruf ڤ (*pa*) ditulis dengan dua lambang iaitu bertitik tiga di atas (ﭙ) dan bertitik satu (ف) manakala huruf ڽ (*nya*) bertitik tiga di atas (ڽ) ketika berada di hujung perkataan dan bertitik tiga di bawah (پ) ketika berada di tengah perkataan.

viii. Empat huruf gubalan dalam 18/S3 ialah huruf ڽ (*nya*), ڠ (*nga*), ڤ (*pa*), ڬ (*ga*). Huruf ڠ(*nga*) dan ڬ (*ga*) telah digunakan secara tekal manakala huruf ڃ (*ca*) tidak ditemui dalam A18/S3. Dua lambang *nya* ialah bertitik tiga di atas (ڽ) dan bertitik tiga di bawah (پ). Lambang bertitik tiga di atas (ﭙ) digunakan bagi huruf *pa* manakala lambang bertitik satu di atas (ف) digunakan bagi huruf *fa* dan *va*.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

ix. Lima huruf gubalan dalam A18/S4 ialah huruf ڽ (*nya*), ڃ (*ca*), ڠ (*nga*), ڤ (*pa*), ڬ (*ga*). Lambang *nya* bertitik tiga di atas (ڽ) dan bertitik tiga di bawah (پ). Huruf *ga* ditulis dalam tiga lambang iaitu bertitik satu di atas (ڬ), tanpa titik (ک) dan bertitik tiga di bawah (ﮒ) manakala *pa* ditulis dengan lambang satu titik di atas (ف). Lambang ف juga digunakan bagi bunyi *fa* dan *va.*

x. Lima huruf gubalan Melayu dalam A18/S5 ialah huruf ڽ (*nya*), ڃ (*ca*), ڠ (*nga*), ڤ (*pa*) dan ڬ (*ga*). Huruf ڃ (*ca*) dan ڠ (*nga*) telah tekal penulisannya. Dua lambang *nya* ialah bertitik tiga di atas (ڽ) dan titik tiga di bawah (پ). Huruf *pa* ditulis dengan lambang bertitik satu di atas (ف) dan lambang ini juga digunakan bagi huruf *va* dan *fa* manakala lambang *ga* ialah bertitik satu di atas (ڬ) dan bertitik satu di bawah (ک).

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

5.9.6 Penggunaan tanda diakritik

Secara terperinci dapatan analisis pengaruh sistem ejaan Arab dalam kaedah ejaan Jawi adalah seperti berikut:

i. Tanda baris dan tanda *tasydid* digunakan dalam A16/S1.
ii. Tanda *tasydid*, tanda *mad* dan tanda *sukun* digunakan dalam A16/S2.
iii. Tanda baris digunakan dalam A17/S1.
iv. Tanda t*asydid* dan tanda baris digunakan dalam A17/S2
v. Tanda baris dan tanda *mad* digunakan dalam A17/S3
vi. Tanda *tasydid* dan baris digunakan dalam A18/S1.
vii. Tiada tanda diakritik dalam A18/S2.
viii. Tiada tanda diakritik dalam A18/S3.
ix. Tanda *tasydid* digunakan dalam A18/S4.
x. Tanda *tasydid* digunakan dalam A18/S5.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

5.9.7 Kaedah ejaan kata ganda

Secara terperinci kaedah ejaan kata ganda adalah seperti berikut:

i. Tiada contoh kata ganda yang ditemui dalam A16/S1.

ii. Kaedah ejaan kata ganda pengulangan penuh dalam A16/S2 ialah menggandakan seluruh kata dasar jenis kata nama tanpa sebarang perubahan bentuk.

iii. Kaedah ejaan kata ganda pengulangan separa dalam A17/S1 ialah menggandakan sebahagian daripada kata dasar.

iv. Kaedah ejaan kata ganda pengulangan separa dalam A17/S2 ialah mengandakan sebahagian daripada kata dasar manakala kata ganda pengulangan penuh dieja dengan menggandakan seluruh kata dasar jenis kata nama tanpa sebarang perubahan bentuk.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

v. Kaedah ejaan kata ganda pengulangan separa dalam A17/S3 ialah kata ganda menggandakan sebahagian kata dasar menggunakan angka dua Arab (٢) dan kata ganda pengulangan penuh dieja dengan menggandakan seluruh kata dasar jenis kata nama tanpa sebarang perubahan bentuk dengan menggunakan angka dua Arab (٢).

vi. Kaedah ejaan kata ganda pengulangan separa dalam A18/S1 ialah menggandakan seluruh kata dasar jenis kata nama tanpa sebarang perubahan bentuk dengan menggunakan angka dua Arab (٢) di hujung perkataan.

vii. Kaedah ejaan kata ganda pengulangan pengulangan penuh dan pengulangan separa dalam A18/S2 ialah mengandakan keseluruhan kata dasar dengan mengunakan angka dua Arab (٢) di hujung perkataan.

viii. Kaedah ejaan kata ganda pengulangan penuh dan kata ganda pengulangan separa dalam A18/S3 ialah menggandakan keseluruhan kata dan mengunakan angka dua Arab (٢) di hujung perkataan.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

ix. Kaedah ejaan kata ganda pengulangan penuh dalam A18/S4 ialah pertama; menggandakan keseluruhan kata dasar dan menggunakan angka dua Arab di hujung perkataan. Kedua; tidak menggunakan angka dua Arab tetapi ejaan perkataan dibuat dengan mengulang kata dasar. Kaedah ini turut digunakan bagi kata ganda pengulangan penuh dan kata ganda pengulangan separa.

x. Kaedah ejaan kata ganda pengulangan penuh dalam A18/S5 ialah menggunakan tanda angka dua Arab (٢) di hujung perkataan manakala kata ganda pengulangan separa ditulis tanpa menggunakan angka dua Arab tetapi dengan cara mengulang sebahagian kata dasar.

5.9.8 Kaedah ejaan kata pinjaman Arab

Kaedah ejaan kata pinjaman daripada bahasa Arab dalam A16/S1 hingga A18/S5 mengekalkan ejaan asalnya kecuali beberapa perkataan yang berubah ejaan.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

5.9.9. Kaedah ejaan berangkai

Secara terperinci, kaedah ejaan berangkai ditemui dalam semua surat kecuali A17/S1, A17/S2 dan A18/S2. Walau pun secara asasnya ejaan berangkai digunakan untuk perkataan yang didahului oleh perkataan *yang* dan perkataan yang diikuti oleh perkataan *pun* namun ada juga perkataan yang tidak tergolong dalam kedua-dua jenis tersebut juga dieja berangkai. Oleh itu, tidak dapat ditentukan satu kaedah khusus untuk ejaan berangkai ini.

5.10 KESIMPULAN

Bab ini telah membincangkan tentang perbandingan analisis ejaan Jawi antara surat dan antara abad ke-16 hingga abad ke-18. Perbandingan telah dibuat berdasarkan pola kombinasi vokal yang dianalisis mengikut empat kategori iaitu Kategori 1: Suku kata Terbuka+Suku kata Terbuka (SKB+SKB), Kategori 2: Suku kata Tertutup+Suku kata Terbuka (SKT+SKB), Kategori 3: Suku kata Terbuka+Suku kata Tertutup (SKB+SKT) dan Kategori 4: Suku kata Tertutup+Suku kata Tertutup (SKT+SKT) manakala pola kombinasi diftong juga dianalisis mengikut empat kategori iaitu Kategori 1: Suku kata Terbuka+Suku kata Diftong (SKB+SKD), Kategori 2: Suku kata Tertutup+Suku kata Diftong (SKT+SKD), Kategori 3: Suku kata Diftong+Suku kata Terbuka (SKD+SKB) dan Kategori 4: Suku kata Diftong+Suku kata Tertutup (SKD+SKT). Seterusnya bagi perkataan ekasuku pula perbandingan dibuat mengikut kategori huruf vokal iaitu e, a, i, u dan o. Aspek lain yang turut dibandingkan ialah huruf-huruf gubalan Melayu dan lambangnya berdasarkan surat dari abad ke-16 hingga abad ke-18. Huruf yang telah digunakan dalam abad ke-16 ialah ڽ (*nya*), ڤ (*pa*), ڬ (*ga*). dan ڠ (*nga*). Perbandingan turut dibuat bagi penggunaan tanda diakritik, kaedah ejaan berangkai, kaedah ejaan kata ganda dan perkataan pinjaman daripada bahasa Arab.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

BAB VI

RUMUSAN DAN PENUTUP

6.1 PENGENALAN

Bab ini membincangkan rumusan dan penutup kajian *Kaedah ejaan Jawi berdasarkan surat Melayu lama dari abad ke-16 hingga abad ke-18*. Kajian yang menggabungkan bentuk kualitatif dan kuantitatif ini memberi tumpuan kepada sepuluh pucuk surat Melayu lama sebagai bahan kajian dalam usaha mengenal pasti kaedah ejaan Jawi dari abad ke-16 hingga abad ke-18, dengan menggunakan pendekatan analisis kandungan dan perbandingan. Surat Melayu lama yang dikaji ialah Surat Sultan Abu Hayat, Ternate kepada King John 111, Portugal (1521 M), Surat Sultan Abu Hayat, Ternate kepada King John 111, Portugal (1522 M), Surat Izin berdagang dari Sultan Alaudin Shah, Aceh kepada Kapten Harry Middleton (1602 M), Surat Sultan Iskandar Muda dari Aceh kepada Raja Inggeris James, (1615 M), Surat Raja Ambon di Makasar kepada Gubernur Syarikat India Timur (1658 M), Surat dari Sultan Gandam Syah, Muko-Muko 1 kepada Syarikat India Timur (1733 M), Surat Gabenor Jeneral R. De Klerk kepada Sultan Muhammad Bahauddin Palembang (1782 M), Surat Sultan Sulaiman, Banjarmasin kepada G. J. Williem Arnold Alting (1792 M) dan Surat Sultan Banjar kepada G. J. Williem Arnold Alting (1796 M).

Dalam bab ini, pengkaji membuat rumusan dan membincangkan tentang penemuan kajian, menjelaskan sumbangan dan implikasi kajian serta mencadangkan aspek lain yang perlu diberi perhatian dalam kajian lanjutan. Semua ini digarapkan dalam empat subtopik iaitu (i) Perbincangan dapatan kajian berdasarkan objektif dan persoalan kajian; (ii) Sumbangan dan Implikasi Kajian yang berupa penghasilan *Panduan eJawi Ria;* (iii) Cadangan Kajian Lanjutan berhubung aspek lain yang boleh dikaji dalam kajian selanjutnya dan (vi) Penutup Kajian.

6.2 PERBINCANGAN DAPATAN KAJIAN

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Perbincangan dalam bahagian ini dibuat mengikut urutan persoalan kajian yang dibina daripada objektif kajian. Semua hasil dapatan bagi setiap persoalan kajian dirangkum bagi membolehkan pengkaji membuat rumusan akhir.

6.2.1 Kaedah ejaan Jawi bagi mengeja perkataan dwisuku/trisuku berkombinasi vokal mengikut kategori suku kata

Kaedah ejaan yang banyak digunakan dalam A16/S1 hingga A18/S5 ialah Kaedah Tanpa Vokal dan Kaedah Campuran. Hal ini menggambarkan bahawa ejaan Jawi lama cenderung kepada ejaan pengaruh Arab dan tidak ketinggalan dipengaruhi juga oleh sistem ejaan Melayu sendiri. Didapati, kebanyakan perkataan tidak menggunakan huruf vokal namun sebahagian besarnya pula menggunakan huruf vokal dalam salah satu daripada suku katanya. Di sini jelaslah bahawa, kaedah penggunaan huruf vokal dalam kedua-dua suku kata kurang dipraktikkan dalam ejaan Jawi lama.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Penggunaan huruf vokal dalam salah satu suku kata ini dikaitkan Kang (1990) dengan kewujudan pengaruh Melayu tahap 1 manakala penggunaan huruf vokal dalam kedua-dua suku kata merujuk kepada pengaruh Melayu tahap 2. Justeru, kajian ini selari dengan kajian Kang (1990) berhubung kewujudan pengaruh Arab dan Melayu dalam sistem ejaan Jawi dan pandangan Amat Juhari (1996) berhubung perubahan sistem ejaan Jawi berlaku secara bertahap daripada pengaruh ejaan Arab secara berbaris hinggalah kepada pengaruh Melayu yang menggunakan huruf-huruf vokal seluruhnya pada suku katanya. Dapatan kajian ini turut menyokong pandangan Amat Juhari (1996) dan Hashim (1999) yang menyatakan walau pun bertahap namun perkembangan kaedah ejaan Jawi tidak berlaku secara serentak dan menyeluruh di semua tempat di Alam Melayu tetapi berkembang secara berasingan serta bergantung pada perkataan yang dieja.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

6.2.2 Kaedah ejaan Jawi bagi mengeja perkataan dwisuku/trisuk berkombinasi diftong mengikut kategori suku kata

Perkataan berkombinasi diftong dieja tanpa menggunakan huruf vokal. Hal ini bermakna, kombinasi diftong (ai) tidak menggunakan huruf vokal *alif* dan *ya*, kombinasi diftong (*au*) tidak menggunakan huruf vokal *alif* dan *wau* dan kombinasi diftong (*oi*) juga tidak menggunakan huruf vokal *alif* dan *wau*. Menurut Nik Safiah et al. (2011) sistem ejaan Jawi lama menggunakan ejaan yang sama atau bercampur-campur bagi mengeja perkataan diftong. Perkataan berkombinasi diftong jika dieja tanpa huruf vokal akan menimbulkan kekeliruan kepada pembaca. Untuk mengelakkan masalah tersebut, abjad-abjad *alif*, *wau* dan *ya* perlu digunakan untuk melambangkan kombinasi diftong (Hashim 1999). Dapatan kajian ini menepati penemuan Asmah (1991) yang meneliti ejaan diftong dalam *'Aqa'id Al-Nasafi* kitab Melayu tertua abad ke-16. Perkataan berkombinasi diftong dalam teks tersebut juga tidak menggunakan kombinasi *alif* dan ya bagi *ai* dan *alif* dan *wau* untuk bunyi *ui/oi*. Oleh itu, pembaca perlu mahir dan cekap dalam membezakan perkataan-perkataan yang sama ejaan tetapi berlainan sebutan itu kerana ia merupakan antara ciri-ciri ejaan Jawi lama.

6.2.3 Kaedah ejaan Jawi bagi perkataan ekasuku mengikut kategori huruf vokal

Kaedah ejaan untuk perkataan ekasuku dalam A16/S1 hingga A18/S5 adalah sama iaitu perkataan ekasuku dieja dengan dua kaedah. Kaedah pertama menggunakan huruf vokal dan kaedah kedua tidak menggunakan huruf vokal. Oleh itu, dapatlah dirumuskan bahawa ejaan dengan pola ekasuku ada kalanya memakai huruf vokal dan adakala sebaliknya. Pola ejaannya tidak tetap kerana ada beberapa perkataan yang dieja mengikut Ejaan Lazim. Perkataan yang dieja mengikut Ejaan Lazim dan tekal kaedah ejaannya dalam semua surat ialah perkataan يڠ (yang) di bawah kategori vokal (a) yang dieja tanpa huruf vokal dan perkataan دان (dan) mempunyai huruf vokal manakala perkataan ڤون (pun) di bawah kategori vokal (u/o) dieja dengan huruf vokal.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

6.2.4 Kaedah ejaan Jawi paling dominan bagi mengeja perkataan dwisuku/trisuku berkombinasi vokal mengikut kategori suku kata

Kaedah ejaan yang paling dominan digunakan bagi mengeja perkataan dwi/trisuku berkombinasi vokal ialah Kaedah Tanpa Vokal. Dengan kata lain, Kaedah Campuran dan Kaedah Vokal kurang digunakan dalam ejaan tersebut. Kaedah Tanpa Vokal bermaksud, huruf vokal tidak digunakan pada kedua-dua suku kata sesuatu perkataan. Dapatan ini selaras dengan pandangan Amat Juhari (1996) bahawa terdapat sistem campuran dari segi ejaan Jawi lama dalam satu-satu teks kerana ada perkataan yang mengikut ejaan pengaruh Arab tahap 1 dan 2, dan ada juga ejaan daripada pengaruh Melayu tahap 1 dan 2.

Dapatan kajian ini turut menunjukkan bahawa evolusi ejaan Jawi bermula dengan penggunaan huruf konsonan sahaja tanpa huruf vokal. Bunyi vokal tidak diberi apa-apa lambang dan hanya diandaikan sahaja menerusi penggunaan baris-baris *harakat* seperti dalam Bahasa Arab yang dikenali sebagai Kaedah Tanpa Vokal/Kaedah Baris. Menerusi Kaedah Tanpa Vokal, baris *fathah* melambangkan vokal [a], baris *kasrah* melambangkan vokal [i] dan baris *dammah* melambangkan vokal [u]. Dapatan ini selaras dengan pandangan Hamdan (2013) yang menyatakan kaedah ejaan Jawi bertitik tolak dari Kaedah Baris yang tidak menggunakan huruf vokal, kaedah itu bergerak menuju kepada penggunaan huruf vokal, yang akhirnya melahirkan Kaedah Campuran dengan dua pola ejaan kata bagi dwisuku dan trisuku iaitu [0 + 1] = Menggunakan huruf vokal di suku kata pertama sahaja, [1 + 0] = Menggunakan huruf vokal di suku kata kedua sahaja dan Kaedah Vokal iaitu [1 + 1] = Menggunakan huruf vokal di kedua-dua suku kata. Walau bagaimanapun, dapatan kajian ini sedikit bercanggah dengan dapatan kajian Ismail (2008) yang merumuskan bahawa tidak terdapat petunjuk bahawa kaedah pemvokalan suku kata perkataan Jawi ini berkembang secara bertahap daripada kaedah pemvokalan suku kata perkataan Jawi secara baris kepada kaedah pemvokalan suku kata perkataan Jawi secara abjad, bermula dari suku kata awal, berkembang ke suku kata kedua dan akhirnya digunakan dalam kedua-dua suku kata perkataan Jawi.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

6.2.5 Penggunaan dan perubahan lambang huruf gubalan Melayu

Ejaan Jawi dalam surat-surat yang dikaji dari abad ke-16 hingga abad ke-18 telah menggunakan huruf gubalan Melayu iaitu *ca* (چ), *pa* (ڤ), *ga* (ک), *nga* (ڠ) dan *nya* (ڽ). Huruf gubalan Melayu telah digunakan seawal abad ke-16. Dapatan berhubung perbezaan lambang huruf ini sesuai dengan pandangan Asmah (2005) yang menyatakan, beberapa ubahsuai pada huruf dalam abjad Arab yang melahirkan tulisan Jawi telah dapat memenuhi keperluan bahasa Melayu. Sistem ini seolah-olah sudah mengalami proses pemperibumian. Proses ini meliputi juga cara mengeja yang mengubah sistem sukuan (dari sumber Arab) kepada sistem campuran sukuan dan abjad. Menurut beliau, sistem tulisan Jawi juga mengalami pendemokrasian, dalam erti kata penggunaannya itu meluas kepada semua lapisan masyarakat bermula dari golongan atasan hingga golongan bawahan. Hal ini turut dihujahkan oleh Abd. Rahman (2008) yang menyetujui bahawa penambahan huruf Jawi sedia ada dengan huruf baru adalah untuk demi memenuhi keperluan bahasa Melayu dan keperluan membaca kata-kata istilah agama dengan tepat (Amat Juhari 1996). Huruf-huruf tersebut adalah huruf gubalan Melayu iaitu huruf *pa* (ڤ), *nga* (ڠ) dan *nya* (ڽ) manakala huruf *ca* (چ) dan *ga* (ک) merupakan pinjaman dari bahasa Parsi.

Merujuk kepada lima huruf gubalan Melayu, menurut Asmah (1991) huruf *pa* dan *ga* dicipta kemudian daripada huruf *ca*, *nga* dan *nya*. Namun dalam kajian ini dapatan menunjukkan huruf *pa* telah digunakan dalam A16/S1 dan A16/S2 dengan satu lambang sahaja (ڤ). Dapat ini menunjukkan kewujudan huruf *pa* dalam abad ke-16. Walau bagaimanapun kajian ini menyokong pandangan yang mengatakan huruf *ga* wujud lebih lambat daripada huruf-huruf lain. Berkaitan lambang huruf *nya,* menurut al-Attas (1988) dan Asmah (1991) terdapat dua cara orang abad ke-16 melambangkan bunyi *ny* iaitu pertama dengan menggunakan titik tiga atas huruf (ڽ) dan kedua menggunakan titik tiga bawah huruf (ڜ). Kaedah perletakan titik merujuk kepada kedudukan huruf tersebut dalam perkataan. Jika huruf itu berdiri sendiri atau terdapat pada penghujung kata, maka titik-titik itu diletakkan di atas tetapi jika huruf berkenaan terdapat pada lingkungan awal atau tengah kata maka titik-titik itu

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

ditempatkan di bawah. Dapatan tersebut turut dibuktikan oleh kajian ini. Begitu juga halnya dengan huruf *kaf* yang mewakili huruf *k* dan *g*. Namun telah kelihatan usaha-usaha untuk mewujudkan tanda pembeza apabila apabila huruf *ga (g)* dalam A16/S2 ditulis dengan tiga lambang berbeza iaitu tanpa titik (ک), satu titik di bawah (ڮ) dan tiga titik di bawah (ڰ). Dapatan turut menunjukkan huruf yang telah digunakan dalam semua bahan kajian dengan lambang yang tekal ialah huruf *nga* bertitik tiga di atas (ڠ).

6.2.6 Penggunaan tanda diakritik

A16/S1 hingga A18/S5 masih menggunakan tanda diakritik dalam penulisan bahan tersebut. Tanda yang dimaksudkan ialah tanda-tanda yang digunakan dalam berbahasa Arab seperti tanda baris di atas, baris di bawah, baris di hadapan, baris dua di atas, baris dua di bawah, baris dua di hadapan, tanda *tasydid*, tanda *sukun* dan tanda *mad*. Walau bagaimanapun kewujudan tanda-tanda ini tidak bermakna ejaan Jawi tersebut mengikut sistem ejaan Arab sepenuhnya. Tanda yang paling banyak digunakan ialah tanda *tasydid* manakala tanda-tanda baris digunakan pada perkataan-perkataan tertentu sahaja. Tujuan sebenar penggunaan tanda diakritik tidak dapat dipastikan secara tepat tetapi kemungkinan ia menjurus kepada tujuan memudahkan pembacaan dan memastikan sebutan kata-kata tepat seperti yang dimaksudkan penulis.

Di samping itu, dapatan turut menunjukkan bahawa terdapat juga kaedah ejaan yang digunakan itu mengikut sistem ejaan Arab (Arab gondol) iaitu mengekalkan ejaan serta huruf-huruf yang sedia ada tetapi menghilangkan tanda diakritiknya. Namun begitu, bilangan perkataan yang masih menggunakan ejaan sistem ejaan Arab (Arab gondol) adalah sedikit sahaja. Penelitian mendapati penggunaan ejaan Arab dan tanda diakritik berlaku secara serentak. Dapatan ini menyokong pandangan Amat Juhari (1991 & 1994) dan Hashim (2006) yang bersetuju bahawa tahap tersebut tidak berlaku secara terpisah. Hal ini berbeza dengan Kang (1990 & 1995) yang merumuskan bahawa ejaan Jawi terbahagi dua tahap iaitu pengaruh bahasa Arab dan pengaruh bahasa Melayu. Menurut Ahmad Juhari (1996) sistem ejaan yang digunakan ialah sistem campuran iaitu dalam satu-

satu teks terdapat beberapa jenis ejaan iaitu ada perkataan yang dieja mengikut ejaan pengaruh Arab tahap pertama dan kedua. Di samping itu terdapat juga perkataan yang dieja dengan menggunakan ejaan pengaruh Melayu tahap pertama dan kedua.

6.2.7 Kaedah ejaan kata ganda

Terdapat beberapa kaedah mengeja kata ganda walaupun masih belum ada keseragaman antara satu surat dengan surat yang lain. Malahan terdapat juga ketidakseragaman ejaan dalam surat yang sama, dan ketidak seragaman dalam pengejaan kata ganda pengulangan penuh dan pengulangan separa. Secara umumnya kata ganda dalam abad ke-16 dan awal abad ke-17, dieja sepenuhnya mengikut sebutan manakala pada pertengahan abad ke-17 dan 18 ejaannya menggunakan angka dua Arab (٢). Kaedah yang sama ditemui Asmah (1991) dalam manuskrip abad ke-16 apabila menemui kata ganda dieja sepenuhnya. Secara terperinci, didapati dalam pengejaan kata ganda, angka dua Arab (٢) telah digunakan secara meluas dalam ejaan Jawi walaupun fungsi ini tidak digunakan dalam sistem ejaan Arab. Penggandaan menggunakan angka dua Arab ini ditemui bermula dalam A17/S3 ke bawah kerana kaedah ini tidak digunakan dalam surat-surat kajian sebelumnya. Penemuan ini selaras dengan pandangan Asmah (1991) yang menyatakan penggunaan angka dua Arab semakin meluas dalam surat-surat abad ke-18.

6.2.8 Kaedah ejaan kata pinjaman Arab

Kebanyakan perkataan pinjaman Arab mengekalkan ejaan asal dalam bahasa Arab. Hal ini sesuai dengan pandangan M. Husnan (2002) yang menyatakan terdapat beberapa kesulitan apabila bahasa Arab diambil atau diadaptasi ke dalam bahasa Melayu. Hal ini disebabkan oleh ejaan (huruf) bahasa Melayu yang tidak cukup untuk melambangkan semua bunyi huruf-huruf Arab tersebut. Oleh itu terjadilah banyak perubahan bunyi atau bentuk. Namun begitu tidak dapat disangkal lagi bahawa pengaruh bahasa Arab terhadap bahasa Melayu amat ketara sekali sehingga mencakupi kaedah sebutan, bunyi, penulisan, perbendaharaan kata dan sebagainya seperti yang dinyatakan oleh Azhar dan Ahmad Kilani (2002).

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Secara terperinci, didapati kaedah ejaan kata pinjaman daripada bahasa Arab dalam A16/S1 hingga A18/S5 mengekalkan ejaan asalnya kecuali beberapa perkataan yang berubah ejaan. Penemuan perkataan-perkataan yang dikekalkan ejaan Arabnya merupakan gaya biasa dalam teks-teks lama bertulisan Jawi. Dalam hal ini Asmah (1991) menyatakan tulisan Jawi dalam perkataan pinjaman tidak lain daripada tulisan Arab yang mengalami satu dua ubahsuai. Sehubungan itu bukanlah satu fenomena luar biasa jika kata-kata Arab yang dibawa masuk ke dalam bahasa Melayu itu dipindahkan seluruhnya daripada bentuk asalnya. Dalam kajian ini terdapat perkataan telah berubah ejaan yang berkemungkinan disebabkan oleh tersalah eja atau telah disesuaikan dengan lidah Melayu. Contohnya عالم (alam) dieja علم dan صحابة (sahabat) dieja صحبت .

6.2.9 Kaedah ejaan berangkai

Secara terperinci, kaedah ejaan berangkai ditemui dalam semua surat kecuali A17/S1, A17/S2 dan A18/S2. Walau pun secara asasnya ejaan berangkai digunakan untuk perkataan yang didahului oleh perkataan *yang* dan perkataan yang diikuti oleh perkataan *pun* namun ada juga perkataan yang tidak tergolong dalam kedua-dua jenis tersebut juga dieja berangkai. Oleh itu, tidak dapat ditentukan satu kaedah khusus untuk ejaan berangkai ini.

6.3 RUMUSAN KAJIAN

Hasil kajian ini telah mengilhamkan pengkaji untuk menyusun satu panduan ringkas cara membaca ejaan Jawi lama yang dinamakan *Panduan eJawi Ria*. Tujuan penghasilan panduan ini adalah sebagai rujukan kepada pengkaji manuskrip Melayu lama khususnya mereka yang kurang mahir Jawi untuk membaca surat-surat Melayu lama tersebut khususnya dan teks-teks lain yang bertulisan Jawi lama. Isi kandungan tersebut mengandungi kaedah ejaan bagi perkataan dwi/trisuku berkombinasi vokal, perkataan dwi/trisuku berkombinasi vokal, perkataan ekasuku, huruf gubalan Melayu, perkataan bertanda diakritik, kata ganda, kata pinjaman Arab dan ejaan berangkai berserta cara bacaannya. Contoh-contoh perkataan diambil daripada surat-surat kajian.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Panduan tersebut terbahagi kepada dua bahagian iaitu; Bahagian 1: Panduan Membaca A16/S1, A16/S2, A17/S1, A17/S2, A17/S3, A18/S1, A18/S2, A18/S3, A18/S4 dan A18/S5 (Lampiran AT) dan Bahagian 2: Rumusan Panduan *eJawi Ria* (Lampiran AU)

6.3 SUMBANGAN KAJIAN

Kajian ini dapat memberi panduan ringkas cara membaca Jawi lama. Panduan ini terhasil daripada analisis yang dilakukan terhadap surat-surat kajian. Dengan terhasilnya panduan yang dinamakan *Panduan eJawi Ria* ini, sedikit sebanyak dapat membantu pembaca teks Melayu lama bertulisan jawi untuk mengenalpasti sebutan sebenar bagi perkataan-perkataan tertentu, di samping dapat mengatasi kekeliruan akibat perbezaan ejaan Jawi lama dengan Jawi baharu.

6.4 IMPLIKASI KAJIAN

6.4.1 Implikasi kepada institusi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Bidang pengkajian manuskrip Melayu lama merupakan satu bidang yang tidak kurang pentingnya dan telah mendapat perhatian banyak pihak termasuk pihak institusi pengajian, pihak kerajaan dan pertubuhan bukan kerajaan. Terhasilnya kajian ini secara tidak langsung telah menambah bilangan kajian dalam bidang manuskrip Melayu dan dapatannya memberi pengetahuan baharu khususnya kaedah ejaan Jawi. Kajian seumpama ini boleh memberi inspirasi kepada pengkaji lain untuk menerokai aspek yang sama dalam manuskrip yang berbeza. Dengan bertambahnya bilangan manuskrip yang dikaji, maka semakin banyaklah manuskrip yang boleh dibaca oleh khalayak pembaca yang lain apabila penemuan baharu berkaitan ejaan Jawi diketengahkan hasil daripada kajian-kajian tersebut nanti.

6.4.2 Implikasi kepada guru

Maklumat yang diperolehi daripada kajian ini dapat membantu para guru dalam proses pengajaran dan pembelajaran kemahiran Jawi kepada pelajar secara lebih mudah dan berkesan. Menerusi penguasaan terhadap kaedah ejaan Jawi lama juga,

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

para guru dapat mengelakkan daripada melakukan kesilapan ejaan ketika menulis dan dapat mengenalpasti kesilapan ejaan dalam penulisan teks.

6.4.3 Implikasi kepada pengkaji manuskrip

Kajian ini telah menghasilkan satu panduan untuk membaca ejaan Jawi lama yang dikenali sebagai *Panduan eJawi Ria*. Dengan ini, sedikit sebanyak dapat memudahkan proses pembacaan dan pengkajian manuskrip Melayu lama yang bertulisan Jawi. Di samping itu, kajian ini dapat mendekatkan masyarakat kepada tradisi ilmu pribumi Melayu menerusi penghayatan terhadap sejarah kegemilangan tulisan Jawi.

6.5 CADANGAN KAJIAN LANJUTAN

Setiap kajian mempunyai skop dan batasannya yang tersendiri. Dengan itu, kajian yang dilakukan akan berkisarkan dalam sempadan dan batasan yang telah ditentukan dari peringkat awal kajian. Hal ini bertujuan untuk memudahkan pengkaji mengumpul data dan membahaskan dapatan kajian selaras dengan objektif dan persoalan kajian sahaja.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Merujuk kepada objektif dan persoalan kajian yang telah digariskan, kajian ini berfokus kepada sepuluh pucuk surat Melayu lama yang ditulis dalam abad ke-16 hingga ke-18. Surat-surat tersebut merupakan surat-surat yang ditulis di tiga buah kawasan iaitu kawasan 1: Sumatera (Aceh, Palembang, Muko-muko, Bengkulu), kawasan 2: Kalimantan (Banjarmasin) dan kawasan 3 (Kepulauan Maluku-Ternate). Memandangkan terdapat 72 buah pusat pemerintahan Kerajaan Melayu, pengkaji mencadangkan agar kajian lanjutan dibuat dengan menganalisis sistem ejaan Jawi dalam surat-surat yang ditulis di kawasan lain bagi membolehkan dapatan dan perbandingan lebih luas dapat dilakukan.

Dalam kajian ini, bentuk ejaan yang diteliti merangkumi kaedah ejaan Jawi bagi perkataan dwi dan trisuku yang berkombinasi vokal dan berkombinasi diftong, perkataan ekasuku, penggunaan huruf gubalan Melayu, kaedah ejaan kata ganda, kaedah ejaan berangkai dan perkataan pinjaman dari bahasa Arab. Memandangkan analisis hanya mencakupi perkara tersebut sahaja, maka satu kajian lanjutan perlu

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

dilakukan misalnya untuk mengenal pasti kaedah ejaan yang digunakan untuk mengeja perkataan pinjaman lain seperti perkataan pinjaman Inggeris, perkataan pinjaman Parsi dan sebagainya lagi.

Merujuk kepada aspek bahan pula, bahan yang digunakan dalam kajian ini ialah surat Melayu lama bertulisan Jawi. Hal ini bermaksud manuskrip Melayu lama yang lain tidak digunakan sebagai bahan dalam kajian ini. Justeru dalam kajian lanjutan, pengkaji lain disarankan untuk menggunakan bahan selain surat bagi menjalankan kajian berhubung perkembangan ejaan Jawi dari abad ke-16 hingga abad ke-18 ini.

6.6 PENUTUP

Kajian berhubung *Kaedah ejaan Jawi berdasarkan surat Melayu lama dari abad ke-16 hingga abad ke-18* ini telah dijalankan menggunakan pendekatan analisis kandungan dan perbandingan. Pendekatan ini memerlukan pengkaji meneliti setiap perkataan bagi mengenal pasti kaedah ejaannya. Penelitian ini sudah pasti memakan masa yang panjang dan cabaran yang besar. Namun dengan cara itu, pengkaji dapat memperlihatkan kaedah ejaan Jawi yang digunakan dalam abad ke-16 hingga abad ke-18. Hasil daripada analisis telah mengilhamkan pengkaji untuk menghasilkan Panduan *eJawi Ria* sebagai panduan untuk pembaca ketika membaca manuskrip Melayu lama. Kajian ini membawa satu penemuan secara terperinci berhubung kaedah ejaan Jawi yang digunakan dalam penulisan manuskrip Melayu lama abad ke-16 hingga abad ke-18. Kajian ini dapat menjelaskan tentang kaedah ejaan Jawi yang telah digunakan 300 tahun dahulu dan dapat mengukuh atau menyangkal mana-mana pendapat yang sudah diberi selama ini. Lebih bermakna apabila dapatan kajian ini telah menghasilkan Panduan *eJawi Ria* yang boleh dijadikan panduan asas untuk membaca ejaan Jawi lama dalam manuskrip Melayu lama. Penyelidikan menerusi penelitian terhadap ejaan Jawi lama ini juga akan mendekatkan masyarakat kepada tradisi ilmu pribumi Melayu.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

RUJUKAN

'Arba'iyah Mohd Noor. 2011. Menyorot kepengarangan Misa Melayu. Dlm. Abdullah Zakaria Ghazali & Mohd Rdazi Hj. Ahmad (pnyt.). *Perak: warisan, budaya & sejarah,* hlm. 220-244. Kuala Lumpur: Persatuan Muzium Malaysia.

A. Samad Ahmad. 1958. *Sejarah Kesusasteraan Melayu.* Kuala Lumpur: Dewan Bahasa dan Pustaka.

A. Samad Ahmad. (pngr.). 1979. *Sulalatus Salatin (Sejarah Melayu*). Kuala Lumpur: Dewan Bahasa dan Pustaka.

Ab Razak Ab. Karim. 1994. Surat Sultan Ternate 1521: Beberapa aspek linguistik. *Jurnal Dewan Bahasa*: 66-73.

Ab Razak Ab. Karim. 1995. Surat-surat Sultan Ternate 1521 dan 1522: suatu analisis bandingan dari sudut bahasa. *Jurnal Dewan Bahasa*: 838-847.

Ab Razak Ab. Karim. 1998. Warkah Melayu lama sebagai suatu genre. Tesis Doktor Falsafah, Fakulti Bahasa dan Linguistik, Universiti Malaya.

Ab. Rahman Ab. Rashid, Yap Kim Fatt & Ab. Rahim Selamat. 1997. *Pengajian Melayu 1*. Kuala Lumpur: Longman.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Ab. Razak Ab. Karim. 1997. Penggunaan ganti nama dan kata gelaran dalam warkah-warkah Melayu lama. *Jurnal Filologi Bahasa* 6: 51-63.

Ab. Razak Ab. Karim. 2002. *Aspek penggunaan bahasa dalam warkah-warkah Melayu lama: satu kajian*. Kuala Lumpur: Akademi Pengajian Melayu, Universiti Malaya.

Ab. Razak Ab. Karim. 2006. *Warkah Melayu Lama.* Kuala Lumpur: Dewan Bahasa dan Pustaka.

Abd. Rahman Hamzah. 2008. *Khat dan Jawi mutiara kesenian Islam sejagat*. Skudai: Penerbit Universiti Teknologi Malaysia.

Abdul Hamid Haji Mohamad. 2006. Penguasaan sistem ejaan Jawi yang rendah di Mukim Tutong. Latihan Ilmiah Ijazah Sarjana Muda, Universiti Brunei Darussalam.

Abdul Rahman Abdullah. 2003. *Sejarah dan tamadun Asia Tenggara sebelum dan sesudah pengaruh Islam*. Utusan Publications & Distributors Sdn Bhd: Kuala Lumpur.

Abdul Rahman al-Ahmadi. 1992. Aksara dan Batu Bersurat Melayu kuno. *Jurnal Filologi Melayu* 1:11-41.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Abdul Rashid Melebek & Amat Juhari Moain. 2005. *Sejarah Bahasa Melayu*. Kuala Lumpur: Utusan Publications & Distributors Sdn. Bhd.

Abdul Razak Hamid & Mokhtar Mohd. Dom. 1977. *Belajar tulisan Jawi*. Kuala Lumpur: Penerbit Fajar Bakti Sdn. Bhd.

Abdullah Hassan. 1987. *30 tahun perancangan Bahasa Malaysia*. Kuala Lumpur: Dewan Bahasa dan Pustaka.

Abdullah Hassan. 2006. *Morfologi*. Kuala Lumpur: PTS Professional Publishing Sdn. Bhd.

Abraham Ortelius. 1603. *Peta Alam Melayu pada tahun 1603M*. http://indonetwork.co.id/peta-antik-kuno/1807013/indiae-orientalis-insularumque adiacientium-typus-1603.htm [20 September 2013].

Adi Yasran Abdul Aziz & Nurhidayah Jumaat. 2010. Sistem ejaan Jawi dalam Manuskrip Risalah Hukum Kanun Melaka. *Jurnal Filologi Melayu* 17: 73-91.

Adi Yasran Abdul Aziz. 2013. Sumbangan batu bersurat dan manuskrip terawal di Nusantara terhadap tulisan Jawi. Kertas kerja Seminar Perkaedahan Jawi: Evolusi tulisan Jawi. Anjuran Institut Latihan Islam Malaysia, Jabatan Kemajuan Islam Malaysia. Bangi, 5 Jun.

Amat Juhari Moain 1994. *Sejarah sosiolinguistik Bahasa Melayu Lama*. The University of Michigan: Penerbit Universiti Sains Malaysia

Amat Juhari Moain. 1991. Sistem Ejaan Jawi Yang Disempurnakan. *Jurnal Dewan Bahasa* 35(7): 608-624.

Amat Juhari Moain. 1994. *Sejarah Bahasa Melayu dalam linguistik Melayu*. Zaharani Ahmad (pnyt.). Bangi: Universiti Kebangsaan Malaysia.

Amat Juhari Moain. 1995. *Pembakuan ejaan jawi*. Kuala Lumpur: Dewan Bahasa dan Pustaka.

Amat Juhari Moain. 1996. *Perancangan bahasa sejarah aksara Jawi*. Kuala Lumpur: Dewan Bahasa dan Pustaka.

Amat Juhari Moain. 2001. *Modul sosiolinguistik lanjutan*. Serdang: Pusat Pengajian Luar Universiti Putra Malaysia.

Amat Juhari Moain. 2006. Budaya tulis melalui tulisan Jawi: sejarah budaya tulis dalam Bahasa Melayu. *Prosiding Seminar Linguistik dan Pembudayaan Bahasa Melayu Ke-2*. Serdang: Universiti Putra Malaysia.

Amat Juhari Moain. 2009. *Sejarah perancangan Bahasa Melayu di negeri Johor*. Kuala Lumpur: Dewan Bahasa dan Pustaka.

Amat Juhari Moain. 2012. Tulisan Jawi, Bandar Baru Bangi. Temu bual, 12 Jun.

Arsip Nasional RI. 2003. *Bahasa Melayu sebagai bahasa resmi dan diplomasi*. Jakarta: Penerbitan Naskhah Sumber.

Asmah Hj. Omar. 1991. *Bahasa Melayu abad ke-16: satu analisis berdasarkan teks Melayu 'Aqa'id Al-Nasafi'*. Kuala Lumpur: Dewan Bahasa dan Pustaka.

Asmah Hj. Omar. 2005. *Alam dan penyebaran Bahasa Melayu*. Kuala Lumpur: Dewan Bahasa dan Pustaka.

Awang Sariyan. 2010. *Asas falsafah dan pemikiran Melayu berteraskan Islam*. Kuala Lumpur: Penerbitan Ilham Baru.

Azhar Muhammad & Ahmad Kilani Mohamed. 2002. Pengaruh Eksklusif Bahasa Arab terhadap sistem fonologi, sintaksis dan perbendaharaan kata Bahasa Melayu. Prosiding Persidangan Antarabangsa Pengajian Melayu Beijing ke-2. Jilid 2.

Azm Nh. 2012. Lebih 4,000 manuskrip dalam tulisan jawi belum dikaji. *Berita Harian*, 8 Oktober: 5.

Bakalla. 1984. Arabic culture through its language and literature. Dlm. *Arabic literature History and criticism*. Kuala Lumpur: Perpustakaan Tun Abdul Razak.

Casparis, J. G. de. 1975. *Indonesian palaeography;a history of writing in Indonesia from the beginnings to c. A.D. 1500.* Leiden: Koln Brill.

Chua, Yan Piaw. 2006. *Asas statistik penyelidikan. Buku 1*. Malaysia: Ms Graw Hill Education.

Chua, Yan Piaw. 2006. *Asas statistik penyelidikan. Buku 2.* Malaysia: Ms Graw Hill Education.

Collins, J.T. 2011. *Bahasa Melayu bahasa dunia*. Alma Evita Almanar (terj.). Jakarta: Yayasan Pustaka Obor Indonesia.

Corbin, J. & Strauss, A. 2008. *Basic of qualitative research*. Ed. ke-3. Los Angeles: Sage.

Crabtee B. F. & Miller, W.L. 1992. *Doing qualitative research, 3*. London: Sage.

Cresswell, J. W. 1994. *Research design, qualitative & quantitative approaches*. Thousand Oaks:Sage.

Cresswell, J. W. 2009. *Qualitative, quantitative, and mixed methods approaches.* Ed. ke-3. California: Sage Publications.

Daftar kata Bahasa Melayu Rumi-Sebutan-Jawi. 2008. Ed. ke-2. Kuala Lumpur: Dewan Bahasa dan Pustaka.

Dardjowidjojo, S. 2007. *Psikolinguistik: memahami asas pemerolehan bahasa*. Selangor: PTS Profesional Publishing Sdn. Bhd.

Graaf, H.J. de. 1989. Islam di Asia Tenggara sampai abad ke-18. Dlm. Azyumardi Azra (pnyt.). *Perspektif Islam di Asia Tenggara*, 1-35. Jakarta: Yayasan Obor Indonesia.

Dewi Maslehah Md Yusop. 1995. Pengajaran bacaan Jawi menggunakan kaedah gabungan bunyi kata dengan bantuan huruf rumi. Laporan Penyelidikan Sarjana, Universiti Malaya.

Ding, Choo Ming & Roosfa. 2006. Penutupan akhbar Utusan Melayu: nasib tulisan Jawi. *Pemikir* Julai-September:19-41.

Ding, Choo Ming. 2003a. *Kajian manuskrip Melayu: masalah, kritikan dan cadangan*. Kuala Lumpur: Utusan Publications.

Ding, Choo Ming. 1987 Access to Malay Manuscripts. *BKI* 143 (4): 425-451.

Ding, Choo Ming. 2008. *Manuskrip Melayu sumber maklumat peribumi Melayu*. Bangi: Penerbit Universiti Kebangsaan Malaysia.

Ding, Choo Ming. 2009. Pemikiran Melayu dalam Manuskrip Melayu. *Jurnal ASWARA:* 195-224.

Ding, Choo Ming. 2009. Pengajian di alam Melayu; dari tradisi manuskrip ke maklumat digital. Bangi: Institut Alam dan Tamadun Melayu.

Dzul Haimi Hj. Md Zain. 2006. "Jawi" Warisan Peradaban dan Budaya Melayu. Dlm. Dzul Haimi Hj. Md Zain (pnyt.). Manifestasi tulisan Jawi, hlm. 26-52. Kuala Lumpur: KekkWa dan Jabatan Muzium Malaysia.

Eastman, C. M. 1983. *Language planning, an introduction*. San Francisco: Chandler & Sharp Publications.

Endraswara, S. 2008. *Metodologi penelitian sastera: epistemologi, model, teori dan aplikas*i. Yogyakarta: MedPress.

Engku Ibrahim Engku Ismail & Abd. Ghani. Hj Shamsuddin. 1988. Bahasa Baku: Satu Sorotan. Kertas kerja dalam Seminar Bahasa Melayu dan Pembangunan Insan. Kuala Lumpur: Dewan Bahasa dan Pustaka & Kementerian Pendidikan.

Fatimi, S.Q. 1963. *Islam comes to Malaysia*. Kuala Lumpur: Malaysia Sosiological Research.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Fauziah Abdul Aziz. 2003. Penguasaan Jawi di rekolah rendah: kajian kes terhadap pelajar tahun empat di sekolah kebangsaan LKTP Belitong Kluang, Johor. Kertas Projek Ijazah Sarjana Muda, Universiti Teknologi Malaysia.

Gallop, A.T. & Arps, B. 1991. *Golden letters writing traditions of Indonesia*. London: British Library; Jakarta: Lontar Foundation.

Gallop, A.T. 1991. Malay manuscript art: the British Library collection. *The British Library Journal* 12(2): 167-189.

Gallop, A.T. 1994. *The legacy of the Malay letter*. London: British Library.

Garvin, P.L .1973a. Some comments on language planning. *Language Planning: Current Issues and Research*, hlm. 24-33.

Gaur, A. 1984. *A history of writing*. London: The British Library.

Guillot, C. 2010. Parsia dan dunia Melayu: hubungan perdagangan dan intelektual. Dlm. Perret, D. Terj. *Selat Melaka di persimpangan Asia,* hlm 13-51. Kuala Lumpur: Jabatan Muzium Malaysia dan Kedutaan Besar Perancis di Malaysia.

Hamdan Abdul Rahman. 1987. Tulisan Jawi sebagai penyatu umat Melayu. *Jurnal Dewan Bahasa* 31(11): 776-781.

Hamdan Abdul Rahman. 2013. Aksara Jawi dari zaman kuno hingga zaman penjajahan. Kertas kerja Seminar Perkaedahan Jawi: Evolusi tulisan Jawi. Anjuran Institut Latihan Islam Malaysia, Jabatan Kemajuan Islam Malaysia. Bangi, 5 Jun.

Hamdan Abdul Rahman. 2013. Perkaedahan ejaan Jawi, Universiti Malaya. Temu bual, 10 Disember 2013.

Hamdan Abdul Rahman.1999. *Panduan menulis dan mengeja Jawi*. Kuala Lumpur: Dewan Bahasa dan Pustaka.

Hamdan Hassan. 1997. Tradisi penulisan sastera Melayu tradisional. *Jurnal Filologi Melayu* 2: 15-22.

Hashim Hj Musa. 1997. *Epigraphy Melayu. sejarah system-sistem tulisan bagi bahasa*. Kuala Lumpur: Dewan Bahasa dan Pustaka.

Hashim Hj. Musa & Adi Yasran Abdul Aziz. 2009. Pemerkasaan kembali tulisan jawi. *Jurnal ASWARA* 4 (1): 159-176.

Hashim Hj. Musa. 1995. Sejarah awal kemunculan dan pemapanan Jawi di Asia Tenggara. Kertas kerja Seminar Antarabangsa Manuskrip Melayu. Anjuran Perpustakaan Negara Malaysia. Auditorium Perpustakaan Negara Malaysia, 3-4 Oktober .

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Hashim Hj. Musa. 2005. Peranan tulisan Jawi dalam perkembangan Islam di Malaysia. *Jurnal Pengajian Melayu* 16: 86-115.

Hashim Hj. Musa. 2006. *Epigrafi sejarah sistem tulisan dalam Bahasa Melayu*. Kuala Lumpur: Dewan Bahasa dan Pustaka.

Hashim Hj. Musa. 2006. *Pengantar falsafah bahasa, edisi kedua*. Kuala Lumpur: Dewan Bahasa dan Pustaka.

Hashim Hj. Musa. 2006. *Sejarah perkembangan tulisan Jawi*. Ed. ke-2. Kuala Lumpur: Dewan Bahasa dan Pustaka.

Hashim Hj. Musa. 2006. *Tulisan jawi dan pengkanunan semula.* Dlm.Mohamad Saleeh Rahamad, S. M. Zakir & Shamsudin Othman (pnyt.). Kuala Lumpur: Persuratan dan Peradaban Nasional. Dewan Bahasa dan Pustaka.

Hashim Hj. Musa. 1997. *Sejarah awal kemunculan tulisan Jawi dan kedatangan Islam di kepulauan Melayu dalam tradisi penulisan manuskrip Melayu*. Kuala Lumpur: Perpustakaan Negara.

Haugen, E. 1966a. *Language conflict and language planning: The case of modern Norwegian*. Cambridge: Harvard University Press.

INTAN. 1991. *Malaysia kita*. Kuala Lumpur: INTAN.

Ishak Mohd Shah. 1991. Masalah pengajaran dan pembelajaran Jawi. Latihan Ilmiah Ijazah Sarjana Muda, Universiti Pertanian Malaysia.

Ismail Abd. Rahman. 2009. Manuskrip kesusasteraan tradisional Melayu sekitar tahun 1600M: telaah sistem tulisan Jawi dan analisis pemikiran Melayu Nusantara. Tesis Dr. Falsafah, Jabatan Bahasa & Kesusasteraan Melayu, Universiti Pendidikan Sultan Idris.

Ismail Dahaman. 1996. *Pedoman ejaan dan sebutan Bahasa Melayu*. Kuala Lumpur: Dewan Bahasa dan Pustaka.

Ismail Husein. 1966. Sejarah pertumbuhan bahasa kebangsaan kita. Kuala Lumpur: Dewan Bahasa dan Pustaka.

Ismail Husein. 1984. Sejarah pertumbuhan bahasa Melayu. Kuala Lumpur: Dewan Bahasa dan Pustaka.

Jainal Sakiban. 2005. *Seni khat keindahan dalam kepelbagaian.* Selangor: Synergymate Sdn. Bhd.

Jamaliah. 1993. Manuskrip Melayu abad ke-16: satu analisis aspek morfologi dan sintaksis. Latihan Ilmiah, Akademi Pengajian Melayu, Univeristi Malaya.

Kamus Dewan. 1989. Ed. baru. Kuala Lumpur: Dewan Bahasa dan Pustaka.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Kamus Dewan Edisi Keempat.2007. http://prpm.dbp.gov.my/Search.aspx?k=kaedah [10 Mac 2016].

Kamus Filologi. 1995. Kuala Lumpur: Dewan Bahasa dan Pustaka.

Kamus Linguistik. 1993. Kuala Lumpur: Dewan Bahasa dan Pustaka.

Kamus Linguistik. 1997. Kuala Lumpur: Dewan Bahasa dan Pustaka.

Kang, Kyoung Seock .1986. *Perkembangan tulisan Jawi dalam masyarakat Melayu*. Kuala Lumpur: Dewan Bahasa dan Pustaka.

Kang, Kyoung Seock. 1990. *Perkembangan tulisan Jawi dalam masyarakat Melayu*. Kuala Lumpur: Dewan Bahasa dan Pustaka.

Kang, Kyoung Seock. 1993. *Perkembangan tulisan Jawi dalam masyarakat Melayu*. Kuala Lumpur: Dewan Bahasa dan Pustaka.

Kang, Kyoung Seock. 1995. *Gaya bahasa Sejarah Melayu*. Kuala Lumpur: Dewan Bahasa dan Pustaka.

Kementerian Pendidikan Malaysia. 1988. *Pedoman transliterasi huruf Arab ke huruf Rumi*. Kuala Lumpur: Dewan Bahasa dan Pustaka.

Krisdalaksana, H. 1978. *Fungsi bahasa dan sikap bahasa*. Ende-Flores:Nusa Indah.

Krisdalaksana, H. 1993. *Kamus linguistik*. Ed. ke-4. Jakarta: Penerbit PT Gramedia Pustaka Utama.

Kumar, A. & McGlynn, J. H. 1996. *Illuminations the Writing Traditions of Indonesia*. Jakarta: Yayasan Lontar.

Lubis, M.H. 2002. Bahasa Agama. *Prosiding Persidangan Antarabangsa Pengajian Melayu Beijing ke-2*. Jilid 2.

Mahayana, M. S. 2003. Perkembangan Bahasa Indonesia-Melayu di Indonesia dalam konteks sistem pendidikan. *Bahasa dan sastera* 21 (1): 77-102.

Mahayudin Hj. Yahaya. 2000. *Karya klasik Melayu-Islam*. Kuala Lumpur: Dewan Bahasa dan Pustaka.

Maizurah. 1993. Surat-surat Melayu Lama Abad ke-18: Satu Analisis Aspek Linguistik. Latihan Ilmiah, Akademi Pengajian Melayu, Univeristi Malaya.

Manja Mohd. Ludin & Ahmad Suhaimi Mod. Nor. 1995. *Aspek-aspek kesenian Islam*. Kuala Lumpur: Dewan Bahasa dan Pustaka.

Marshall, C. & Rossman, G.G. 1999. *Designing qualitative research*. Ed. ke-3. Thousand Oaks:Sage.

Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Merriam, S.B. 2001. *Qualitative research and case study applications in education.* San Francisco: Jossey-Bass Pub.

Md Said Haji Suleiman. 1936. *Panduan bagi Hejaan P.Bm.P.B. dalam Buku Katan Diraja Johor*. Singapura: Matba'tul Ahmadiah.

Md Said Haji Suleiman. 1937. *Jalanbasa Melayu*. Singapura: Matba'tul Ahmadiah.

Md. Said Haji Suleiman. 1935. dalam Alam dan Bangsa Melayu, Singapura: MPH.

Merriam, S.B. 2001. *Qualitative research and case study applications in education.* San Fracisco: Jossey-Bass Pub.

Mohamed Madani Bakar. 2005. Penguasaan kemahiran Jawi dan al-Quran di kalangan pelajar-pelajar tingkatan satu sekolah-sekolah menengah Kebangsaan di kawasan Nilai Negeri Sembilan Darul Khusus. Tesis Sarjana, Universiti Kebangsaan Malaysia.

Mohd Hussein Baharuddin. 2000. *Tulisan Jawi: perkembangan dan cabaran*. Fakulti Bahasa Moden dan Komunikasi. Serdang: Universiti Putra Malaysia.

Mu'jizah. 2009. *Iluminasi dalam Surat-surat Melayu Abad ke-18 dan ke-19* . Jakarta: Kepustakaan Popular Gramedia dan Ecole francaise d'Extreme-Orient.

Muhadjir. 2000. *Bahasa Betawi: sejarah dan perkembangannya*. Jakarta: Yayasan Obor Indonesia.

Muhammad Bukhari Lubis, Fatimah Salleh, Husniyati Ali, Huzaimah Ismail & Siti Fatimah Sudin (pnyt.). 2006. *Tulisan Jawi sehimpunan kajian.* Shah Alam: Penerbit Universiti Teknologi Mara.

Muhammad Bukhari Lubis. 1993. Kata-kata Farsi dalam Bahasa Melayu: beberapa pengamatan. *Jurnal Filologi* 2: 103-112.

Muhammad Roihan Hasbullah. 2008. *Belajar membaca dan menulis Jawi dalam masa 30 jam*. Kuala Lumpur: Pustaka Syuhada.

Muhammad Sabudin Tamsir. 1985. *Jawi untuk maktab perguruan.* Petaling Jaya: Penerbit Fajar Bestari Sdn. Bhd.

Nik Rosila Nik Yaacob. 1997. Penguasaan Jawi dan hubungannya dengan pencapaian dan minat pelajar dalam Pendidikan Islam. Tesis Sarjana, Universiti Malaya.

Nik Safiah Karim. 2010. *Tatabahasa Bahasa Melayu*. Kuala Lumpur: Penerbit Universiti Malaya.

Nik Safiah Karim, Farid M. Onn, Hashim Musa & Abdul Hamid Mahmood. 2011. *Tatabahasa Dewan.* Ed. ke-3. Kuala Lumpur: Dewan Bahasa dan Pustaka.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Noor Zanariyah Ismail. 1996. Undang-undang Keluarga: satu analisis aspek tulisan Jawi dan linguistik. Latihan Ilmiah Ijazah Sarjana Muda, Universiti Malaya.

Noraini Idris. 2010. *Penyelidikan dalam pendidikan*. Malaysia: Mc Garw-Hill (Malaysia) Sdn. Bhd.

Norhana. 1999. Penguasaan Jawi dalam pembelajaran Bahasa Melayu di kalangan pelajar menengah III di Negara Brunei Darussalam. Kertas Projek Sarjana, Universiti Kebangsaan Malaysia.

Norhawati Salimuddin. 2000. Masalah penggunaan tulisan Jawi satu tinjauan di tiga buah sekolah rendah dalam Daerah Kinta 1, Perak Darul Ridzuan. Latihan Ilmiah Ijazah Sarjana Muda, Universiti Kebangsaan Malaysia.

Noriah Mohamed. 2009. *Bahasa Melayu Kreol Chetti Melaka: deskripsi leksiko-fonologi*. Pulau Pinang: Penerbit Universiti Sains Malaysia.

Norizan. Abdul Ghani. 2004. Warkah-warkah istana negeri Terengganu: tujuan dan kandungan. Kertas kerja Bengkel kajian naskhah kesultanan Melayu IV. Anjuran Dewan Bahasa dan Pustaka. Kompleks Muzium Negeri Terengganu,9-11 Ogos.

Nur'Aini Abu Bakar. (pnys.). 1995. *Tesaurus linguistik Bahasa Melayu*. Kuala Lumpur: Dewan Bahasa dan Pustaka.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Omar Awang. 1979. Kesan pengaruh Islam dan bahasa Arab ke atas bahasa Melayu. Dlm. Hamdan Hassan (pnyt.). *Islam dan kebudayaan kebangsaan*, hlm 96-102. Kuala Lumpur: Utusan Publications and Distributors.

Osman Hj Khalid. 1994. Pengaruh bahasa Arab dalam memperteguhkan dan memperkayakan bahasa Melayu: suatu pengamatan. Dlm. Hj.Muhammad Bukhari Lubis (pnyt.). *Persuratan Islam*, hlm. 57. Kuala Lumpur: Dewan Bahasa dan Pustaka.

Osman Hj. Khalid. 1988. Pengaruh Bahasa Arab dalam memperteguh dan memperkayakan bahasa Melayu: Suatu Pengamatan. Kertas kerja dalam Seminar Bahasa Melayu dan Pembangunan Insan.

Othman Lebar. 2009. *Penyelidikan kualitatif: pengenalan kepada teori dan metod*. Tanjong Malim: Penerbit Universiti Pendidikan Sultan Idris.

Pedoman ejaan Jawi Bahasa Melayu. 1996. Kuala Lumpur: Dewan Bahasa dan Pustaka.

Pedoman Ejaan Jawi Yang Disempurnakan. 1996. Kuala Lumpur: Dewan Bahasa dan Pustaka.

Pedoman Umum Sebutan Baku Bahasa Melayu. 1991. Kuala Lumpur: Dewan Bahasa dan Pustaka.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Pike, K.L. 1978. *Phonemics*. An arbor: The University of Michigan Press.

Pudjiastuti, T. 2004. Pegon script tangible identity of Islamic-Javanese. Kertas kerja International workshop scripts as identity marker in Southeast Asia. Anjuran LIPI and KITLV. Jakarta, t.th.

Pudjiastuti, T. 2007. *Perang, dagang, persahabatan: surat-surat Sultan Banten*. Jakarta: Yayasan Obor Indonesia.

Rais Yatim. 2006. Kertas pembudayaan tulisan Jawi melalui pelbagai pendekatan pada mesyuarat majlis tertinggi UMNO. *Berita Harian*. http:// blis2.bernama.com.ezpustaka.upsi.edu.my/main Home Bypass. do [25 Oktober 2014].

Raja Masittah Raja Ariffin. 1987. Sistem ejaan Rumi Bahasa Melayu: sejarah perkembangan sepintas lalu. *Jurnal Dewan Bahasa* 8(1987): 596-604.

Raja Masittah Raja Ariffin. 1993. Manuskrip Melayu lama: suatu penelitian dari aspek pendokumentasian. *Jurnal Filologi Melayu* 2: 113-122.

Raja Masittah Raja Ariffin. 1999. Bahasa Melayu dalam warkah Melayu terpilih . Disertasi Master. Fakulti Bahasa dan Linguistik, Universiti Malaya.

Rohaizan. 1994. Surat-surat Abad ke-18; Satu Analisis Morfologi dan Sistem Tulisan Jawi. Latihan Ilmiah, Akademi Pengajian Melayu, Univeristi Malaya.

Rojimah BPKDP Hj Awg Siraj. 2007. Penggunaan ejaan Jawi di kalangan murid sekolah agama dan murid sekolah rendah kerajaan: satu perbandingan. Latihan Ilmiah Ijazah Sarjana Muda, Universiti Brunei Darussalam.

Rosimah Hj. Ibrahim. 2007. Penguasaan ejaan Jawi di kalangan guru-guru sekolah rendah di kawasan Brunei III, Daerah Brunei Muara. Latihan Ilmiah Ijazah Sarjana Muda, Universiti Brunei Darussalam.

Rosnaini Adnan. 1991. Permasalahan pengajaran dan pembelajaran Jawi di sekolah rendah: satu tinjauan. Kertas Ilmiah Ijazah Sarjana Muda, Universiti Putra Malaysia.

Rusni Tamin. 1999. Keberkesanan pengajaran dan pembelajaran tulisan Jawi dalam pendidikan Islam di Sekolah Menengah Iskandar Shah Jasin. Laporan Projek Ijazah Sarjana Muda, Universiti Teknologi Malaysia.

Russel, J. 1983. The origin of the Malay manuscript tradition. *Europeon Colloquium on Malay and Indonesian Studies 4th*. hlm 121-143.

Sabitha Marican. 2005. *Kaedah penyelidikan sains sosial*. Malaysia: Prentice Hall Pearson Malaysia Sdn. Bhd.

Sarosa, S. 2012. *Penelitian kualitatif:dasar-dasar*. Jakarta: PT Indeks.

Shafie Abu Bakar. 1997. Takmilah: teori, falsafah dan prinsip. *Kumpulan kertas kerja seminar teori sastera Islam*. Kuala Lumpur: Dewan Bahasa dan Pustaka.

Shaharir Mohamad Zain. 2000. *Angka Melayu sebelum kedatangan Islam*. *Bulletin of the Malaysian Mathematical Sciences Society (Second Series)* 23 (2000): 187-220. http://www.emis.de/journals/BMMSS/pdf/v23n2/v23n2p10.pdf [3 Mac 2013].

Shaleh Saidi. 2003. *Melayu klasik: khazanah sastra sejarah Indonesia lama*. Denpasar: Larasan-Sejarah.

Shellabear, W.G. 1901. The evolution of Malay spelling. *Journal of the Straits Branch of the Hoysl Asiatic Society (JSBRAS)* XXXVI: 75-135.

Siti Hawa Haji Salleh. 1994. Ruang lingkup pengajian filologi Melayu. *Jurnal Filologi Melayu* 3:1-12.

Siti Hawa Haji Salleh. 1997. *Kesusasteraan Melayu abad kesembilan belas*. Kuala Lumpur: Dewan Bahasa dan Pustaka.

Sulaiman Noor. 1985. Peristilahan dan ejaan. *Jurnal Dewan Bahasa* 29(8): 564-578.

Syahriah Besah@Sitam. 2006. Perkembangan tulisan Jawi 1800-1997: peranan dan sumbangan kerajaan negeri Johor. Dlm. Muhammad Bukhari Lubis, Fatimah Salleh, Husniyati Ali, Huzaimah Ismail & Siti Fatimah Sudin (pnyt.). *Tulisan Jawi sehimpunan kajian,* hlm. 117-159. Shah Alam: Penerbit Universiti Teknologi Mara.

Syed Muhammad Naguib Al-Attas. 1988. *The oldest known Malay manuscript: a 16th century Malay translation of the Aqa'id of Al-Nasaf,* University of Malaya: Department of Publications.

Syed Muhammad Naquib al-Attas. 1970. *The correct date of the Terengganu Inscription*. Kuala Lumpur:Muzium Negara.

Syed Muhammad Naquib al-Attas. 1972. *Islam dalam sejarah dan kebudayaan Melayu*. Kuala Lumpur: Universiti Kebangsaan Malaysia.

Syed Muhammad Naquib al-Attas. 1999. *Islam dalam sejarah dan kebudayaan Melayu*. Petaling Jaya: ABIM.

Tan, Boon Chye. 2009. *Cerdik Jawi*: *belajar cara mudah*. Shah Alam: Cerdik Publications.

Teeuw, A. 1990. *Indonesia antara kelisanan dan keberaksaraan*. Jakarta: Pusaka Jaya.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Teo, Kok Seong. 2006. Tulisan Jawi di Malaysia: satu penelitian sosiolinguistik. Dlm. Mohamad Rahamad, S. M. Zakir & Shamsudin Othman. Persuratan dan Peradaban Nasional. Dewan Bahasa dan Pustaka: Kuala Lumpur.

Tuan Zaifatul Akmal. 2005. Sistem ejaan Jawi dalam Buku Katan Kamus Melayu. Tesis Sarjana, Universiti Putra Malaysia.

Uli Kozok. 2009. Surat Batak: *Sejarah perkembangan tulisan Batak*. Jakarta: Kepustakaan Popular Gramedia.

Umar Yunus. 1991. Ejaan: fonologi, morfologi dan erti. *Jurnal Dewan Bahasa* 35(3): 262-268.

Putten, J.V. de. 2003. Palembang: Kota Dagang yang Bersurat. *Jurnal Filologi Melayu 2*: hlm. 61-74.

Wan Ali Wan Mamat. 1989. Tulisan Jawi: tinjauan asal usulnya. *Jurnal Dewan Bahasa* 33(8): 612-620.

Wan Ali Wan Mamat. 1996. Perkembangan tulisan Jawi berdasarkan manuskrip Melayu. Tesis Doktor Falsafah, Universiti Kebangsaan Malaysia.

Wan Ali Wan Mamat. 1996. Stail tulisan tangan dalam manuskrip Melayu. *Jurnal Filologi Melayu* 5: 103-109.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Wan Ali Wan Mamat. 2005. Hubungan kearifan antara bangsa Melayu melalui naskhah kuno. *Jurnal Filologi Melayu* 13: 13-24.

Wan Ali Wan Mamat. 2006. Sejarah dan pertumbuhan skrip Jawi. Tulisan Jawi Sehimpunan Kajian. Muhammad Bukhari Lubis et.al (pnyt). Shah Alam: Pusat Penerbitan Universiti Teknologi MARA.

Wan Mohd Shaghir Abdullah. 1996. Koleksi surat Raja Haji Ahmad Riau: suatu pengenalan. *Jurnal Filologi Bahasa* 5: 87-101.

Wan Mohd Shaghir Abdullah. 1997. *Koleksi karya ilmiah Hj. Wan Mohd. Shaghir Abdullah mengenai fikrah wawasan tokoh dunia Melayu dalam majalah Dewan Budaya, Dakwah, Al-Islam, dan Kiblat*. Kuala Lumpur: Khazanah Fathaniyah.

Wan Mohd Shaghir Abdullah. 1997. Tulisan Melayu/Jawi dalam manuskrip dan kitab bercetak: suatu analisis perbandingan. Dlm. T*radisi penulisan manuskrip Melayu*, hlm. 87-151. Kuala Lumpur: Perpustakaan Negara Malaysia.

Za'ba. 1931. *Rahsia ejaan Jawi.* Singapura: Malaya Publishing.

Za'ba. 2009. *Rahsia ejaan Jawi*. Ed. ejaan Rumi. Asmah Haji Omar (transliterasi). Kuala Lumpur: Dewan Bahasa dan Pustaka.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Zainur Rijal Abdul Razak & Rosni Samah. 2007. *Kesan bahasa Arab dalam peradaban Melayu di Malaysia*. Malaysia: Kolej Universiti Islam Malaysia.

Zaiton Awang Kari. 2000. Penguasaan Jawi dan hubungannya dengan kemahiran membaca al-Quran di kalangan pelajar tingkatan 4, sekolah menengah di Melaka. Kertas Projek Sarjana, Universiti Malaya.

Zarirah Hj. Mahat. 1996. Undang-undang Kedah: satu analisis aspek tulisan Jawi, morfologi dan sistaksis. Latihan Ilmiah Ijazah Sarjana Muda, Universiti Malaya.

Zawiyah Baba. 2011. *Perpustakaan khazanah memori budaya dan warisan bangsa*. Bangi: Institut Alam dan Tamadun Melayu, UKM.

Zulkifli Muhammad. 1958. *Perak: dahulu dan sekarang*. the University of Michigan: Persatuan Muzium Malaysia.

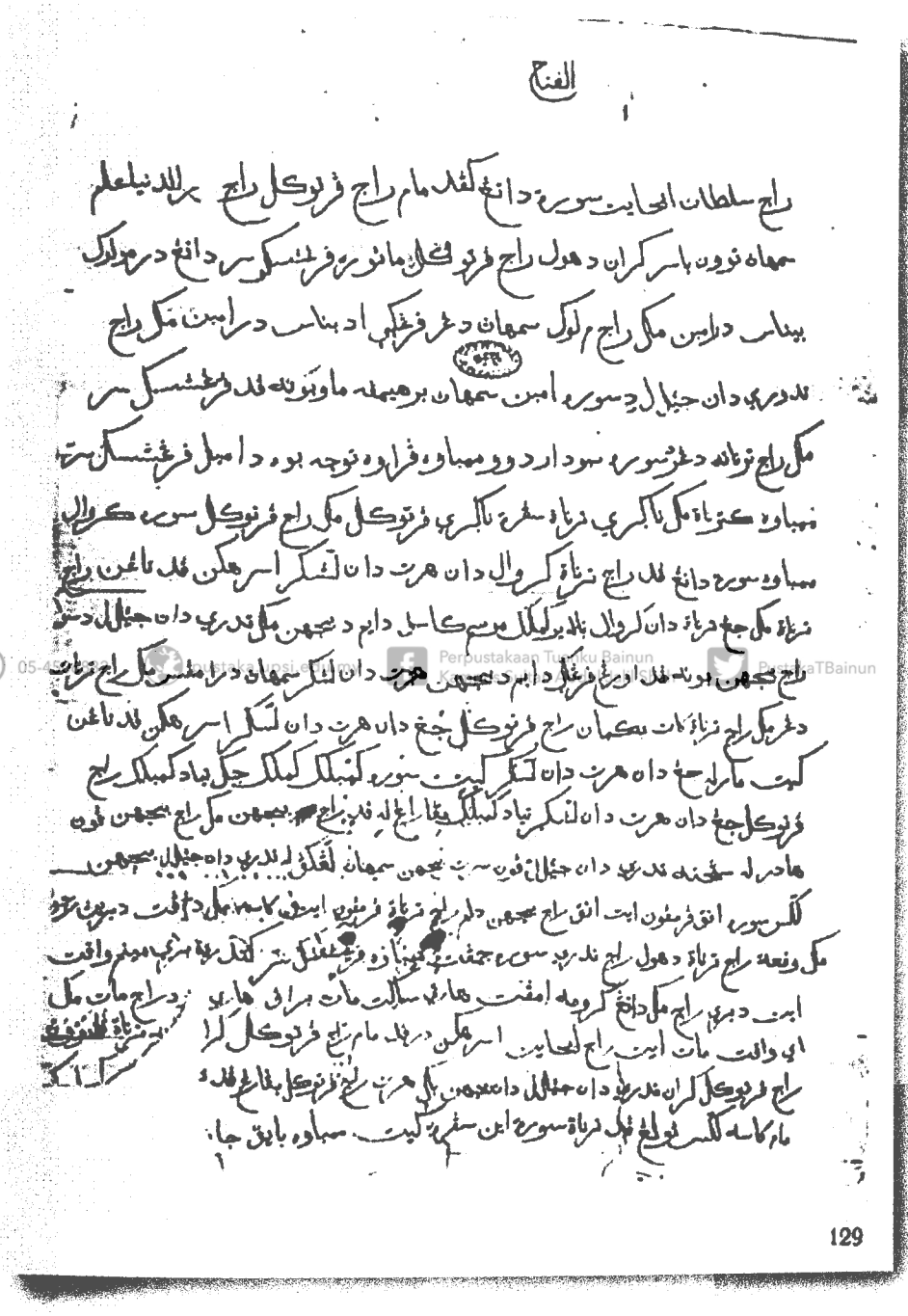
05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

LAMPIRAN A

A16/S1: Surat Surat Sultan Abu Hayat, Ternate kepada King John 111, Portugal 1521 Masehi

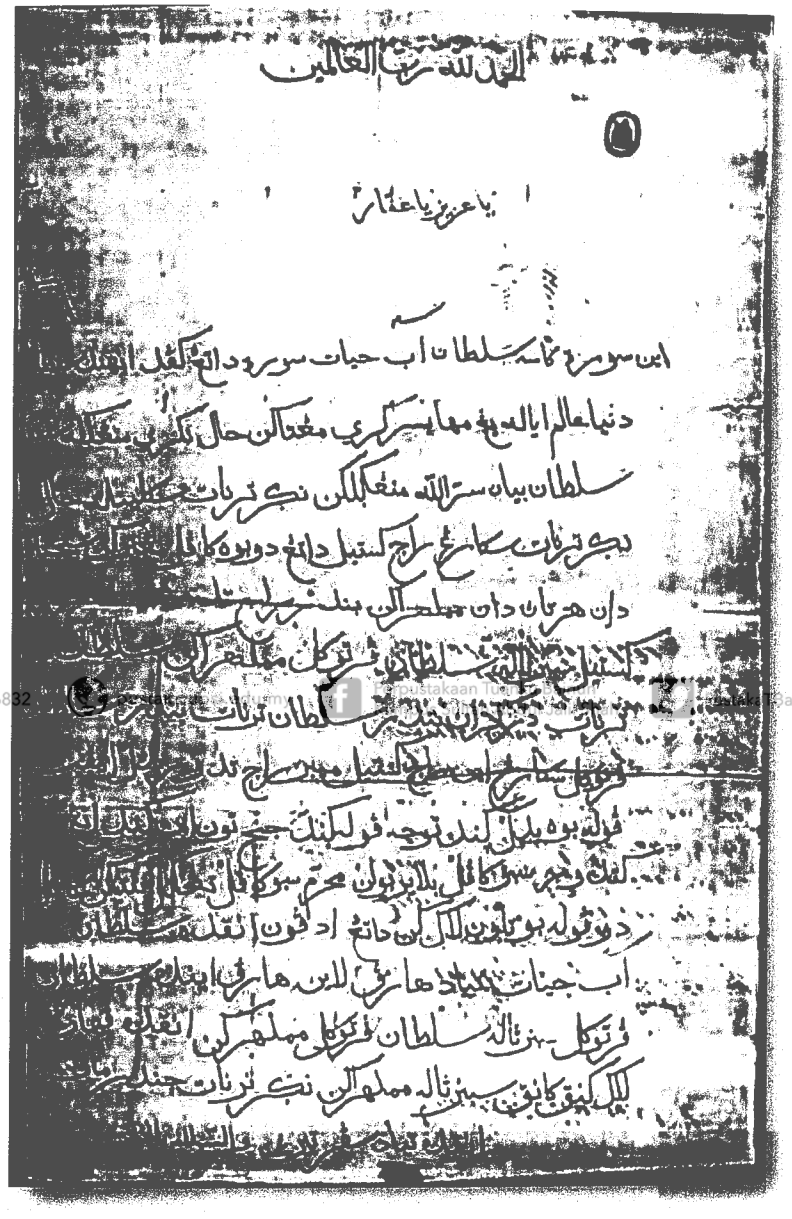
الفتح

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

LAMPIRAN B

A16/S2: Surat Sultan Abu Hayat, Ternate kepada King John 111, Portugal 1522M

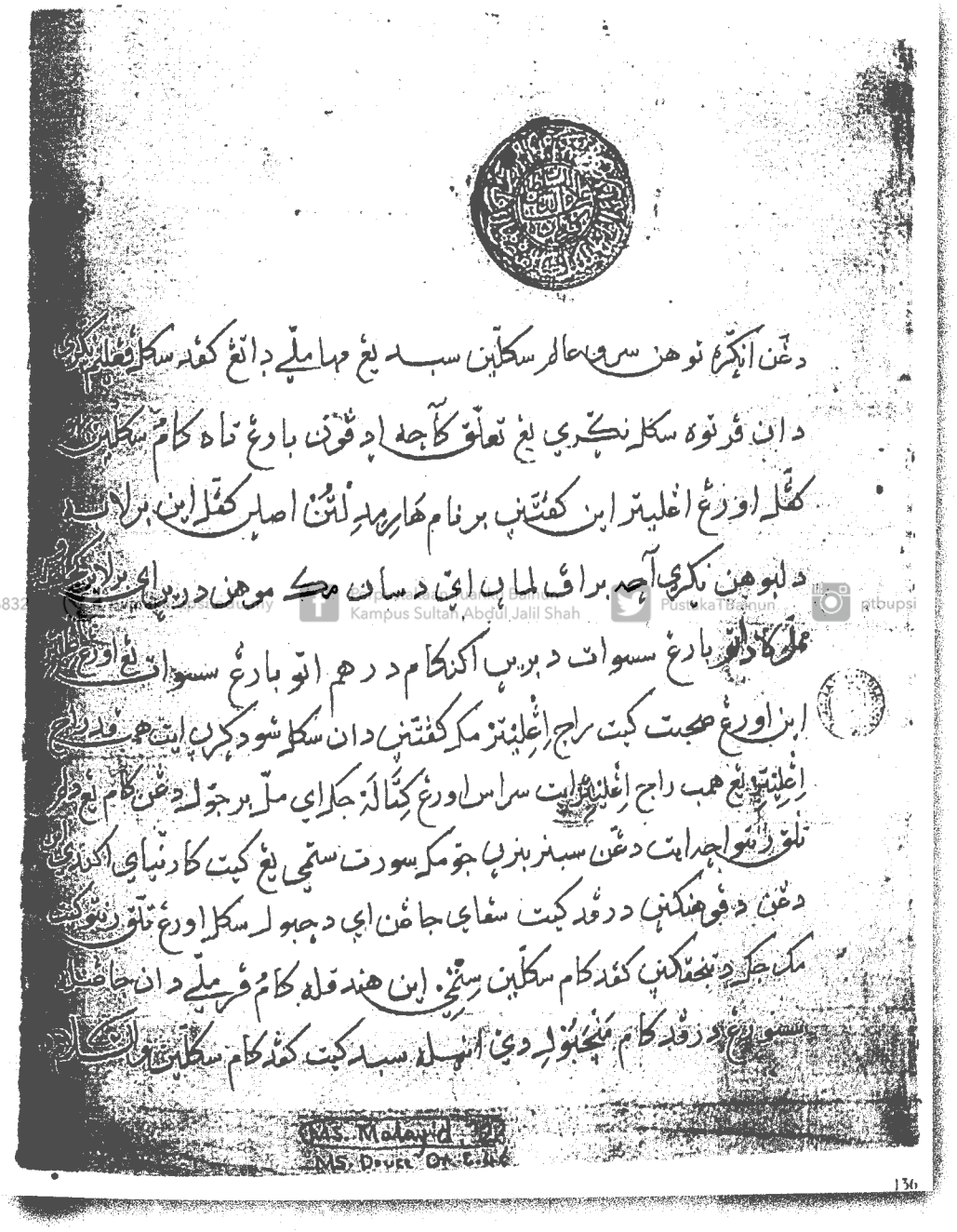

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

LAMPIRAN C

A17/S1: Surat Izin berdagang dari Sultan Alaudin Shah, Aceh kepada Kapten Harry Middleton, pedagang Inggeris 1602M

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

LAMPIRAN D

A17/S2: Surat Sultan Iskandar Muda dari Aceh kepada Raja Inggeris James 1615M

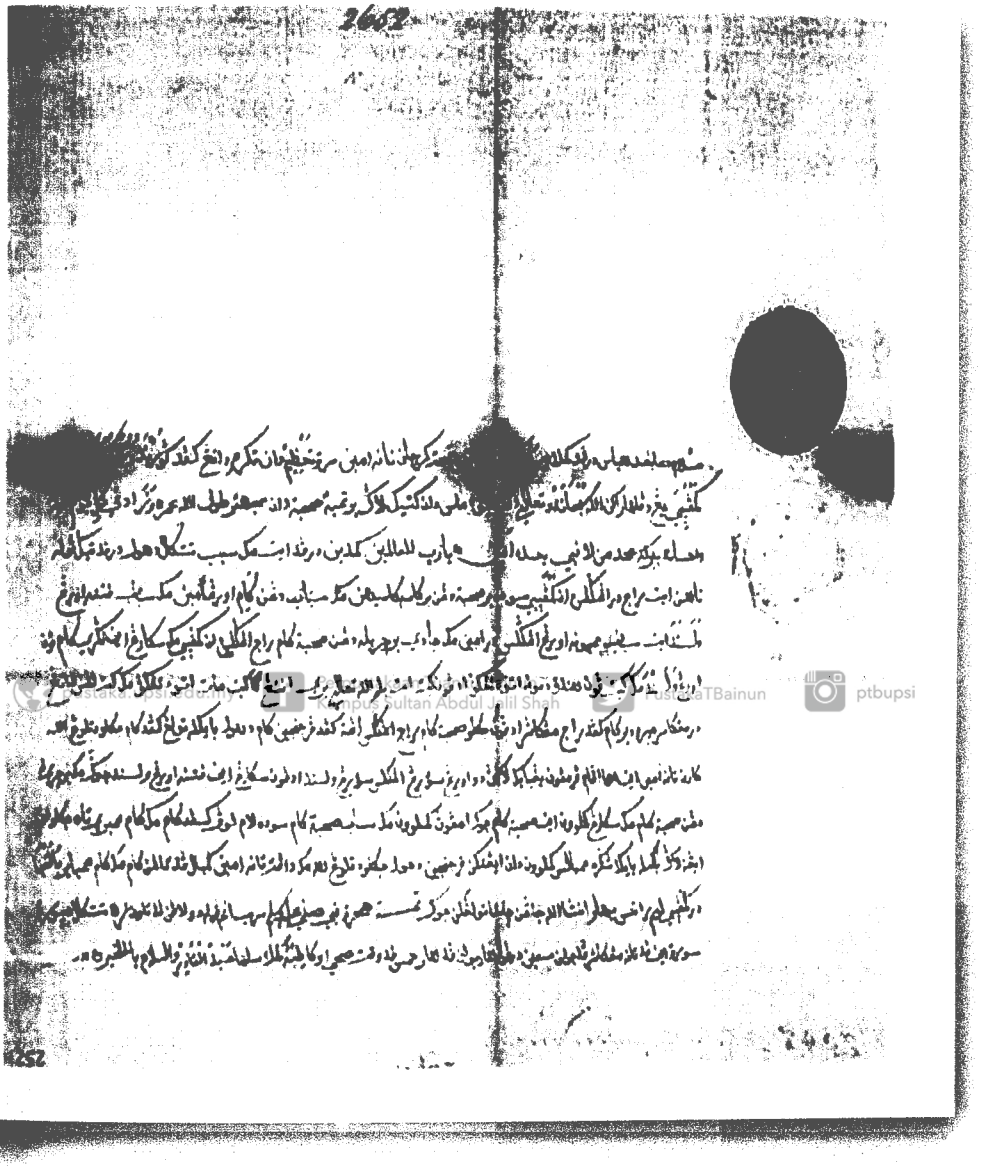

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

LAMPIRAN E

A17/S3: Surat Raja Ambon di Makasar kepada Gubernur Syarikat India Timur, 1658M

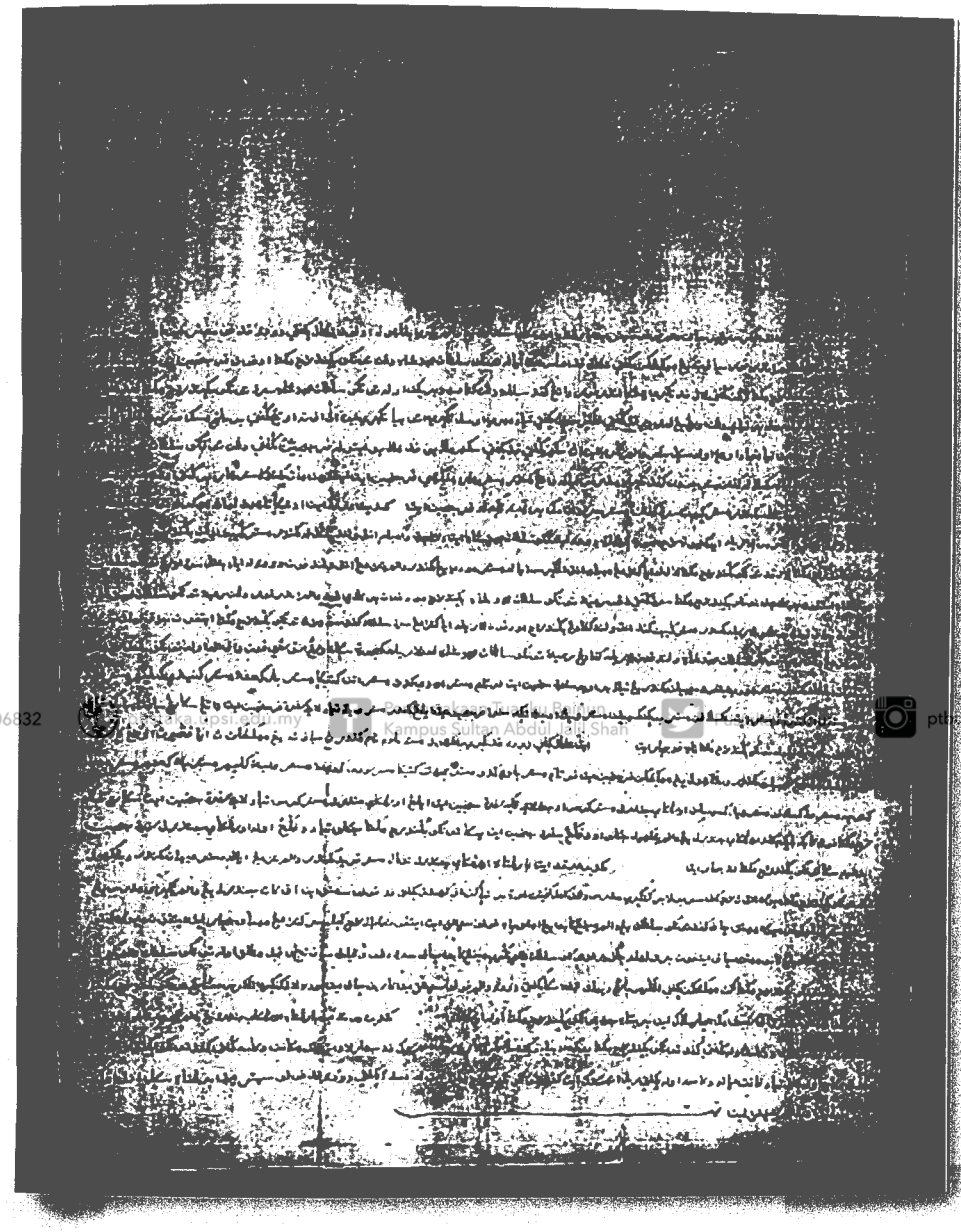

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

LAMPIRAN F

A18/S1: Surat Tunku Baginda Raja Makota, Anak Sungai kepada Orang Kaya Jeneral [J.Collett], Bengkulu 1712M

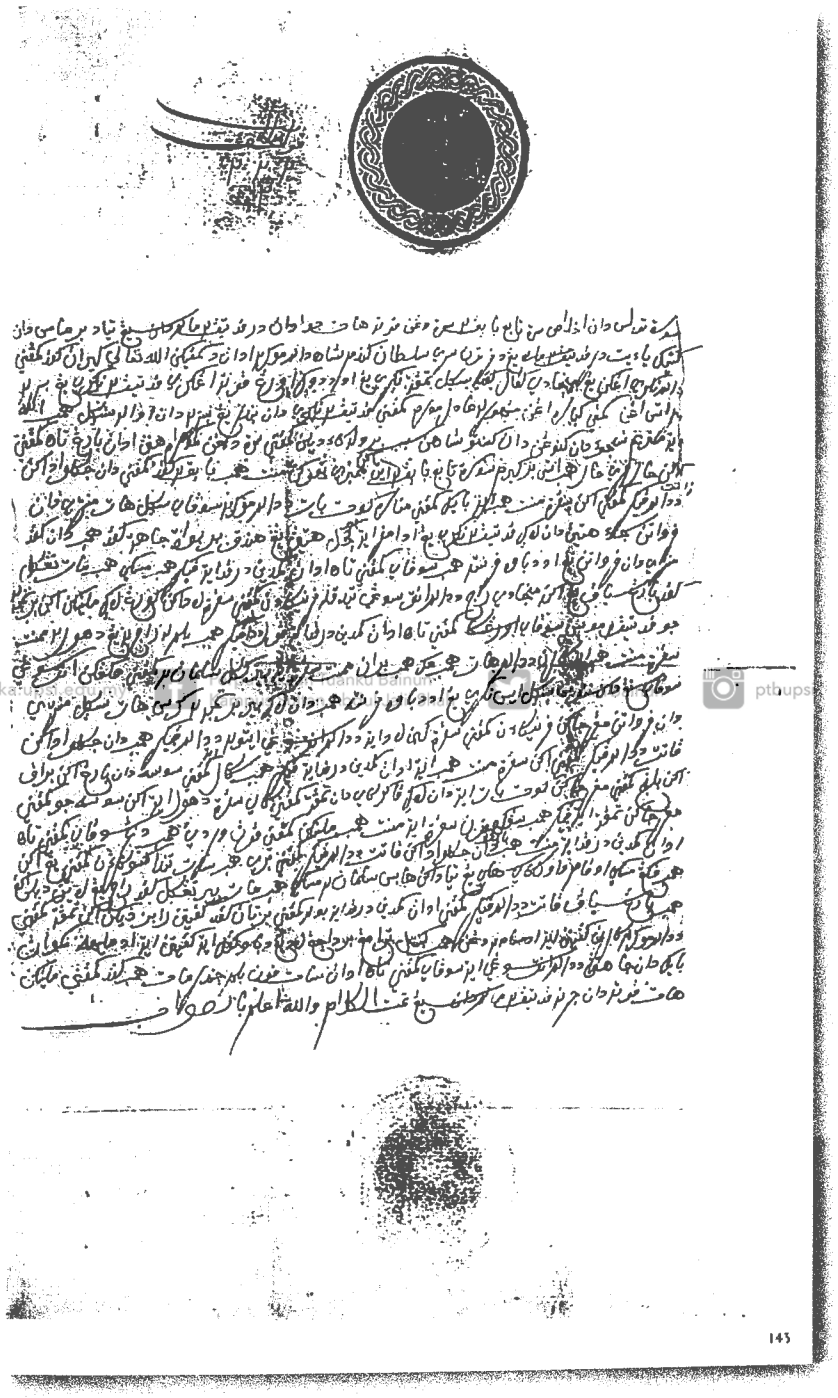

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

LAMPIRAN G

A18/S2: Surat Sultan Gandam Syah, Muko-Muko 1 kepada Syarikat Hindia Timur 1733M

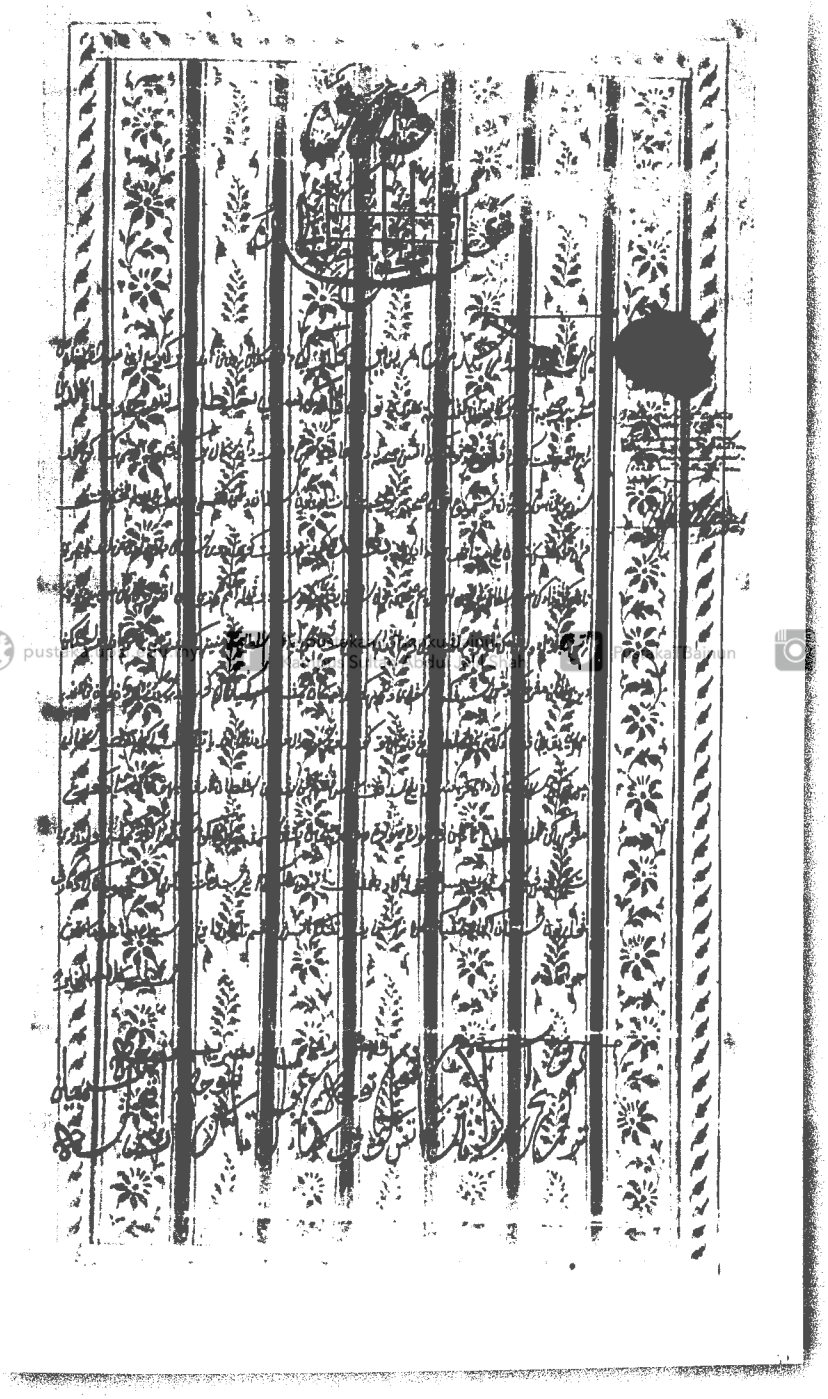

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

LAMPIRAN H

A18/S3: Surat Gabenor Jeneral R. De Klerk kepada Sultan Muhammad Bahauddin Palembang 1782M

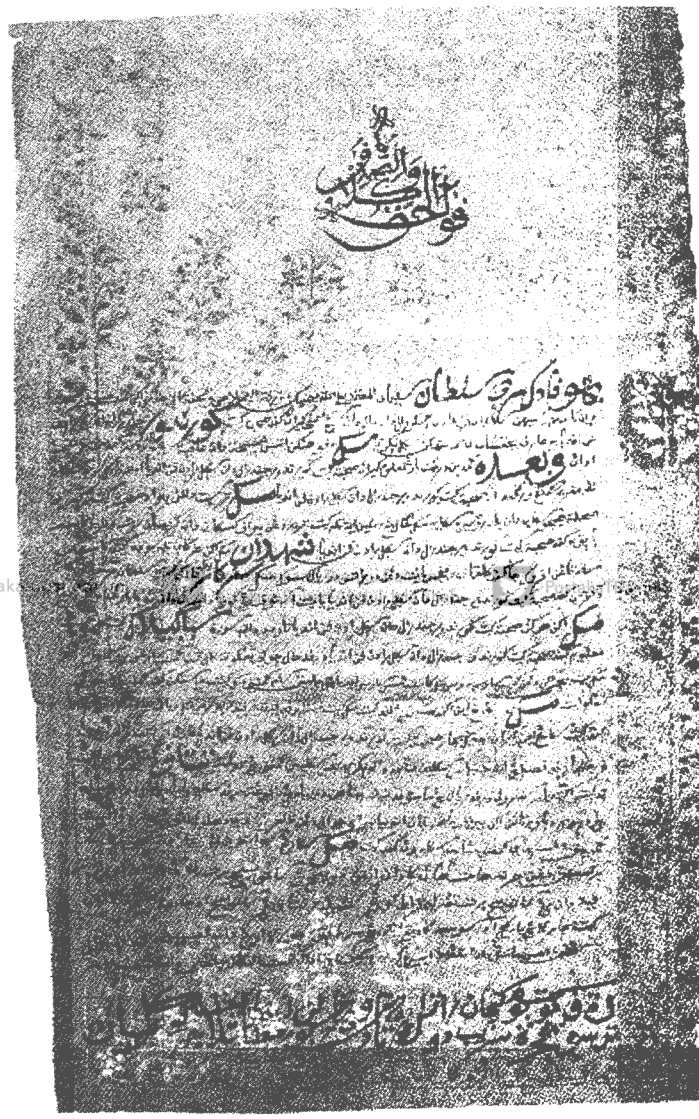

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

LAMPIRAN I

A18/S4: Surat Sultan Sulaiman, Banjarmasin kepada G.J. Willem Arnold Alting 1792M

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

LAMPIRAN J

A18/S5: Surat Sultan Banjar kepada GJ (Williem Arnold Alting) 1796M

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Jadual 5.1 Analisis ejaan pola kombinasi vokal (e-a) mengikut kategori suku kata dalam A16/S1 hingga A18/S5

Pola	Kategori			
	SKB+SKB	SKB+SKT	SKT+SKB	SKT+SKT
A16/S1 Kombinasi vokal (e-a)	(1+0) كرا (ن) kera(na)	(0+0) سرت serta	(0+0) دغر dengar	(0+0) امڤت empat
	-	-	(0+0) لكس lekas	(0+0) لغكڤ له lengkaplah
	-	-	(0+0) اسرهكن aserahkan	-
A16/S2 Kombinasi vokal (e-a)	-	-	(0+0) بسر besar	(0+0) امڤت Empat
	-	-	(0+0) سبنرثاله sebenarnyalah	-
	-	-	(0+0) دغن/ دغن dengan	(0+0) هندقله hendaklah
A17/S1 Kombinasi vokal (e-a)	-	-	(0+0) انكره anugerah	-
	-	-	(0+0) سبنر بنرث sebenar-benarnya	-
	(0+0) سڬر segera	(0+0) برکنت bergenta	(0+0) تردغر terdengar	(0+0) ڤرسمبهكن persembahkan
	(1+0) دسجهتراكن disejahterakan	-	(0+0) رکَن Rekan	(0+0) هندق hendak
	-	-	(0+0) مڽرهكن menyerahkan	(0+1) كهنداك kehendak
A17/S2 Kombinasi vokal (e-a)	-	-	(0+0) برڬلر bergelar	(0+0) مننتڠ menentang
	-	-	(0+0) دككلكن dikekalkan	(1+0) سمرلاڠ Semerlang
	-	-	(0+0) ستله setelah	(0+0) ڤرلق Perlak
	-	-	(0+0) منڠر menengar	(0+0) ڤلمبڠ Palembang

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

...sambungan

		-	-	(0+0) دغن dengan	(0+0) امڤت empat
		-	-	(0+0) انڬره anugerah	-
		-	-	(0+0) برککڠ berkekang	-
		-	-	(1+0) ڤڤراغن peperangan	-
		-	-	(0+0) ڤرسڬڬرهان persenggerahan	-
		-	-	(0+1) ڤيرق/ فيرق Perak	-
	A17/S3 Kombinasi vokal (e-a)	(0+0) سجهتر sejahtera	(0+0) سرة serta	(0+0) سبب sebab	(0+0) هندق hendak
		-	-	(1+0) سباب sebab	-
		-	-	(0+0) دغن dengan	-
		-	-	(0+0) لڤس lepas	-
		-	-	(0+0) مڤره menyerah	-
		-	-	(0+0) انم enam	-
		-	-	(0+0) شڬره syegerah	-
		(0+0) سمتر Sumatera	(0+0) سرت/سرة serta	(0+0) دغن dengan	(0+0) كعمفت كعمفة keempat
		(1+0) سمترا Sumatera	-	(0+0) جندرل jenderal	(0+0) كهندق kehendak
		(1+0) بيا bea	-	(0+0) بشر besyar	(0+0) تمفة tempat
	A18/S1 Kombinasi vokal (e-a)	-	-	(0+0) بسر besar	-
				(0+0) كعنم	

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

…sambungan

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

	-	-	keenam انم enam (0+0)	-
	-	-	دفكڠ dipegang (0+0)	-
	-	-	سببڽ sebabnya (0+0)	-
	-	(1+0) مڠرجاكن mengerjakan (0+0)	(0+0) دڠر dengar (0+0)	(0+0) هندق hendak (0+0)
	-	سرة serta	دڠن dengan (0+0)	تمڤت tempat
	-	-	بسر٢ besar-besar (0+0)	-
	-	-	سبب sebab (0+0)	-
A18/S2 Kombinasi vokal (e-a)	-		ككل kekal (0+0)	
	-	-	فكڠ pegang (0+0)	-
	-	-	سنڠ senang (0+0)	-
	-	-	كرس keras (1+0)	-
	(0+0) سڬر٢ segera-segera	(0+0) سرة serta (1+0)	(0+0) جندرال Jenderal (0+0)	(0+0) ڤلمبڠ Palembang (0+0)
	-	مڠرجاكن mengerjakan	دڠن dengan	بركة berkat
A18/S3 Kombinasi vokal (e-a)	-	-	(0+0) تتڤ tetap (0+0)	(0+0) يڠترسمڤه yang tersempah
	-	-	انم enam (0+0)	-
	-	-	تله telah (0+0)	-
	-	-	سبب sebab (0+0)	-
	-	-	مڽرهكن menyerahkan (0+0)	-

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

...sambungan

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

	-	-	تتڤكن tetapkan (1+0)	-
	-	-	رضا redha (0+1)	-
	-	-	ميره Merah	-
	(0+0) كارن karena	(0+0) سرت serta	(1+0) جندرال jenderal	-
	-	-	(0+0) تله telah	-
	-	-	(0+0) دغن dengan	
	-	-	(0+0) بلس belas	-
A18/S4 Kombinasi vokal (e-a)	-	-	(0+0) برت berat	-
	-	-	(0+0) ستغه setengah	-
	-	-	(0+0) امس emas	-
	-	-	(0+0) انم enam	-
	-	-	(0+0) بسر besar	-
	-	-	(0+0) كريضأن keredhaannya	-
	(0+0) ستر sutera	(0+0) سرت serta	(1+0) جندرال jenderal	(0+0) رمفه٢ rempah-rempah
	-	-	(0+0) دغن dengan	(0+0) امفت empat
A18/S5 Kombinasi vokal (e-a)	-	-	(0+1) داٮره daerah	-
	-	-	(0+0) بلس belas	-
JUMLAH	**10**	**10**	**67**	**23**

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Jadual 5.2 Perbandingan horizontal pola ejaan kata dengan kombinasi vokal (e-a) mengikut kategori suku kata dan kaedah ejaan antara surat dan antara abad

Pola Kombinasi Vokal (e-a)	SKB+SKB			SKB+SKT			SKT+SKB			SKT+SKT			JUMLAH			
Nama Kaedah/Kod Surat	KTV	KC	KV	KTV	KC	KV	KTV	KC	KV	KTV	KC	KV	KTV	KC	KV	KATA
Ternate																
A16/S1	0	1	0	1	0	0	3	0	0	2	0	0	6	1	0	7
A16/S2	0	0	0	0	0	0	2	0	0	1	0	0	3	0	0	3
%	0	10	0	10	0	0	50	0	0	30	0	0	90	10	0	100
Aceh																
A17/S1	0	0	0	0	0	0	3	0	0	1	0	0	4	0	0	4
A17/S2	1	1	0	1	0	0	11	2	0	6	2	0	19	5	0	24
A17/S3	1	0	0	1	0	0	6	1	0	1	0	0	9	1	0	10
%	5	3	0	5	0	0	53	8	0	21	5	0	84	16	0	100
Bengkulu																
A18/S1	1	2	0	1	0	0	7	0	0	3	0	0	12	2	0	14
%	7	14	0	7	0	0	50	0	0	21	0	0	86	14	0	100
Muko-Muko																
A18/S2	0	0	0	1	1	0	8	0	0	2	0	0	11	1	0	12
%	0	0	0	8	8	0	67	0	0	17	0	0	92	8	0	100
Palembang																
A18/S3	1	0	0	1	1	0	7	3	0	3	0	0	12	4	0	16
%	6	0	0	6	6	0	44	19	0	19	0	0	75	25	0	100
Banjarmasin																
A18/S4	1	0	0	1	0	0	9	1	0	0	0	0	11	1	0	12
A18/S5	1	0	0	1	0	0	2	2	0	2	0	0	6	2	0	8
%	10	0	0	10	0	0	55	15	0	10	0	0	85	15	0	100
JUMLAH KATA	**6**	**4**	**0**	**8**	**2**	**0**	**58**	**9**	**0**	**21**	**2**	**0**	**93**	**17**	**0**	**110**
% PENGGUNAAN KAEDAH EJAAN	**5**	**4**	**0**	**7**	**2**	**0**	**53**	**8**	**0**	**19**	**2**	**0**	**85**	**15**	**0**	**100**

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

LAMPIRAN M

Jadual 5.8 Analisis ejaan pola kombinasi vokal (e-i) mengikut kategori suku kata dalam A16/S1 hingga A18/S5

Pola	Kategori			
	SKB+SKB	SKB+SKT	SKT+SKB	SKT+SKT
A16/S1 Kombinasi vokal (e-i)	(1+0) ناكري negeri	(0+0) سڤرت/سڤرة seperti	-	-
	(1+0) بري beri		-	-
	(1+0) نكري negeri	(1+0) سڤرتيڽ sepertinya	(0+0) بدلْ bedil	-
A16/S2 Kombinasi vokal (e-i)	(0+0) نكر negeri	-	-	-
	(0+0) ممبر memberi	-	-	-
	(0+0) كند/ كَند Kennedy	-	-	-
	(1+0) نگّري /نكْري negeri			
A17/S1 Kombinasi vokal (e-i)	(0+0) ملْ/ممل memeli/meli	-	-	-
	(1+0) دبريڤ diberinya	-	-	-
	(1+0) نكري/نڤكري negeri	(0+0) برسند bersendi	(0+0) جنس jenis	(0+0) چرمن cermin
	(1+0) برّي beri	(0+0) سڤرت seperti	(0+0) اڠكرس أڠكرس اڠكرس Inggeris	-
A17/S2 Kombinasi vokal (e-i)	(0+0) سر Seri		(0+1) ڤيدر Pedir	-
	(1+0) سنّي seni	-	(1+0) كلبيهن kelebihan	-
	(1+0) دلّي Deli	-	-	-

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

...sambungan

	(0+0) كجّ keji		-	
A17/S3 Kombinasi vokal (e-i)	(1+0) نڬري negeri	-	(0+0) اڠڬلس Inggelis	-
	(1+0) بري beri	-	(1+0) كمڤيي kompenyi	-
	(1+0) ممبري memberi	-	(0+0) اڠڬرس اڠڬرس	-
	(1+0) ممري memeri	-	Inggeris	-
A18/S1 Kombinasi vokal (e-i)	(1+0) نڬري نڬري negeri	-	(0+0) كچل kecil	-
	(1+0) كّمفني كمفني kompeni	-	-	-
	(0+0) سفرة seperti	-	-	-
	(1+1) كنيدي Kennedy	-	-	-
	(1+0) سري seri	(0+0) سڤرة seperti	(0+0) كچل kecil	(0+0) جرنه jernih
	(1+0) كمڤني kompeni	(1+0) مسكي meski		
	(1+0) نكري negeri	-	-	-
	(1+0) اڠكري Inggeri	-	-	-
	(1+0) ممبري memberi	-	-	-
	(1+0) منتري menteri	-	-	-
	(1+0) سري	-	-	-

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

...sambungan

	seri			
A18/S3 Kombinasi vokal (e-i)	(1+0) ممبري memberi	-	-	-
	(1+0) ممري memeri	-	-	-
	(1+0) كمفني kompeni	-	-	-
	(1+0) سري seri	-	(0+0) سكفڠ sekeping	(0+0) جرنه jernih
A18/S4 Kombinasi vokal (e-i)	(1+0) ممبري memberi	-	(0+0) لبه lebih	-
	(1+0) كمفني kompeni	-	-	-
	(1+1) كيچي keci	-	-	-
A18/S5 Kombinasi vokal (e-i)	(1+0) نڬري negeri	-	-	-
	(1+0) ممبري memberi	-	-	-
JUMLAH	**39**	**6**	**12**	**3**

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

LAMPIRAN N

Jadual 5.9 Perbandingan horizontal pola ejaan kata dengan kombinasi vokal (e-i) mengikut kategori suku kata dan kaedah ejaan antara surat dan abad

Pola Kombinasi Vokal (e-i)	SKB+SKB			SKB+SKT			SKT+SKB			SKT+SKT			JUMLAH			
Nama Kaedah/Kod Surat	KTV	KC	KV	KTV	KC	KV	KTV	KC	KV	KTV	KC	KV	KTV	KC	KV	KATA
Ternate																
A16/S1	0	2	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1	2	0	3
A16/S2	3	1	0	0	1	0	1	0	0	0	0	0	4	2	0	6
%	34	34	0	11	11	0	11	0	0	0	0	0	56	44	0	100
Aceh																
A17/S1	1	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	2	0	3
A17/S2	2	4	0	2	0	0	2	2	0	1	0	0	7	6	0	13
A17/S3	0	2	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0	1	3	0	4
%	15	40	0	10	0	0	15	15	0	5	0	0	45	55	0	100
Bengkulu																
A18/S1	1	4	1	0	0	0	2	0	0	0	0	0	3	4	1	8
%	12.5	50	12.5	0	0	0	25	0	0	0	0	0	38	50	12	100
Muko-Muko																
A18/S2	0	6	0	1	1	0	1	0	0	1	0	0	3	7	0	10
%	0	60	0	10	10	0	10	0	0	10	0	0	30	70	0	100
Palembang																
A18/S3	0	4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4	0	4
%	0	100	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	100	0	100
Banjarmasin																
A18/S4	0	3	0	0	0	0	2	0	0	1	0	0	3	3	0	6
A18/S5	0	2	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	1	3
%	0	56	11	0	0	0	22	0	0	11	0	0	33	56	11	100
JUMLAH KATA	**7**	**30**	**2**	**4**	**2**	**0**	**9**	**3**	**0**	**3**	**0**	**0**	**23**	**35**	**2**	**61**
% PENGGUNAAN KAEDAH EJAAN	**12**	**50**	**3**	**7**	**3**	**0**	**15**	**5**	**0**	**5**	**0**	**0**	**38**	**57**	**5**	**60**

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

LAMPIRAN O

Jadual 5.15 Analisis ejaan pola kombinasi vokal (e-u) mengikut kategori dalam A16/S1 hingga A18/S5

Pola	Kategori			
	SKB+SKB	SKB+SKT	SKT+SKB	SKT+SKT
A16/S1 Kombinasi vokal (e-u/o)	-	(0+0) سر Serro	-	(0+0) جمڤت jemput
A16/S2 Kombinasi vokal (e-u)	-	-	-	-
A17/S1 Kombinasi vokal (e-u)	(1+0) سرو seru	-	(0+0) تلق teluk	(0+0) هَارِمِدِلْتُن Harry Midellton
A17/S2 Kombinasi vokal (e-u)	(1+0) سرو seru	-	(0+0) ترسبت tersebut	-
	(1+0) ستروڽ seterunya	-	-	-
A17/S3 Kombinasi vokal (e-u)	-	-	(0+0) بلم belum	-
	-	-	(1+0) بلوم belum	-
A18/S1 Kombinasi vokal (e-u)	-	-	(0+0) تڬه teguh	-
	-	-	(0+0) سجوء sejuk	-
A18/S2 Kombinasi vokal (e-u)	-	-	(0+0) كبن kebun	-
	-	-	(0+0) بلم له belumlah	-
A18/S3 Kombinasi vokal (e-u)	-	-	(0+0) تڬه teguh	-
A18/S4 Kombinasi vokal (e-u/o)	-	(1+0) تمفو tempo	(1+0) ترسبوت tersebut	-
A18/S5 Kombinasi vokal (e-u)	-	-	(0+0) بتل betul	-
JUMLAH	**3**	**2**	**11**	**2**

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

LAMPIRAN P

Jadual 5.16 Perbandingan horizontal pola ejaan kata dengan kombinasi vokal (e-u) mengikut kategori suku kata dan kaedah ejaan antara surat dan abad

Pola Kombinasi Vokal (e-u)	SKB+SKB			SKB+SKT			SKT+SKB			SKT+SKT			JUMLAH			
Nama Kaedah/Kod Surat	KTV	KC	KV	KTV	KC	KV	KTV	KC	KV	KTV	KC	KV	KTV	KC	KV	KATA
Ternate																
A16/S1	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1	0	0	2	0	0	2
A16/S2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
%	0	0	0	50	0	0	0	0	0	50	0	0	100	0	0	100
Aceh																
A17/S1	0	1	0	0	0	0	1	0	0	1	0	0	2	1	0	3
A17/S2	0	2	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1	2	0	3
A17/S3	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1	0	0	1
%	0	43	0	0	0	0	43	0	0	14	0	0	57	43	0	100
Bengkulu																
A18/S1	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0	1	1	0	2
%	0	0	0	0	0	0	50	50	0	0	0	0	50	50	0	100
Muko-Muko																
A18/S2	0	0	0	0	0	0	3	0	0	0	0	0	3	0	0	3
%	0	0	0	0	0	0	100	0	0	0	0	0	100	0	0	100
Palembang																
A18/S3	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1	0	0	1
%	0	0	0	0	0	0	100	0	0	0	0	0	100	0	0	100
Banjarmasin																
A18/S4	0	0	0	0	1	0	0	1	0	0	0	0	0	2	0	2
A18/S5	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1	0	0	1
%	0	0	0	0	33.3	0	33.3	33.3	0	0	0	0	33	67	0	100
JUMLAH KATA	**0**	**3**	**0**	**1**	**1**	**0**	**9**	**2**	**0**	**2**	**0**	**0**	**12**	**6**	**0**	**18**
% PENGGUNAAN KAEDAH EJAAN	**0**	**16**	**0**	**6**	**6**	**0**	**50**	**11**	**0**	**11**	**0**	**0**	**67**	**33**	**0**	**100**

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

LAMPIRAN Q

Jadual 5.22 Analisis ejaan pola kombinasi vokal (a-a) mengikut kategori dalam A16/S1 hingga A18/S5

Pola	Kategori			
	SKB+SKB	SKB+SKT	SKT+SKB	SKT+SKT
A16/S1 Kombinasi vokal (a-a)	(0+1) راج raja (0+1) مام mama (0+1) كران kerana (0+1) بيناس /بناس binasa (0+0) اد ada (0+0) مک maka (0+0) كڤد kepada (0+0) ڤد Pada (0+0) درڤد daripada (1+1) ممباوا membawa (0+1) براف berapa (0+1) كات kata (1+0) كروال Kerawal (0+1) تياد tiada (0+0)	(0+0) هرت harta - - - - - - - - - - - - (0+0)	(0+1) داتڠ datang (0+0) علم alam (0+1) باسر basar (0+0) بجهن Bajahan (0+0) انق anak (0+0) دلم dalam (0+1) داڤت dapat (0+1) بڤارڠ beparang (1+1) بڤاراڠ له beparang lah (0+1) باڤق banyak (0+1) تاڠن tangan (0+1) بلاير belayar (0+1) دايم dayam (0+1) ابحايت AbuHayat - (0+1)	(0+1) درامڤس dirampas (0+0) لشكر/ لسكر /لشكر lasykar - - - - - - - - - - - (0+0)

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

...sambungan

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

A16/S2 Kombinasi vokal (a-a)	كڤد kepada (1+0) مها maha (0+1) راج raja (1+0) مڠتاكن mengatakan (1+0) مملهراكن memeliharakan (0+0) مملهركن memeliharakan (0+0) اد Ada (0+1) تياد Tiada (0+1) كران kerana (1+0) سنجتانڽ senjatanya (0+1) چندرمات cenderamata	ايهند ayahanda (0+0) سڠكله sangkalah (1+0) هرتانڽ hartanya - - - - - - - -	دتڠ datang (0+1) سكارڠ sekarang (0+1) كاڤل كاڤلْ كاڤل kapal (1+0) والسّلام والسلام Wassalam (0+1) بلاير belayar (0+1) هارڤ harap (1+0) آب حيات Abu Hayat (0+1) عالم alam (1+0) بيان bayan (0+1) كنق كانق kanak-kanak -	بندر bandar (0+0) محرّم Muharram (0+0) انقده anakdah (0+0) سنقده sanakdah (0+0) مڠنترکن mengantarkan - - - - -
A17/S1 Kombinasi vokal (a-a)	(1+0) مها maha (0+0) كڤد kepada (0+0) سكل segala (0+0) اد ada (0+1) برنام bernama (0+1) براڤ berapa	(0+0) سبد sabda (0+0) همب hamba - - - -	(0+1) داتڠ datang (0+1) بارڠ barang (0+0) كڤل kapal (0+0) اكن akan (0+0) صحبت sahabat (0+0) دلم dalam	- - - - -

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

...sambungan

	(1+0) لماڤ Lamanya (0+1) دسان di sana (0+0) مک Maka (0+1) کجاو ke Jawa (0+1) لاد lada (0+1) راج raja (0+0) ڤد pada (0+0) درڤد daripada (0+1) سڤاي supaya (0+0) بهو bahawa (0+1) سراس serasa (0+0) درڤد daripada (0+1) ڤرکاس perkasa (0+1) راج raja (0+1) تياد tiada (0+1) افام upama (0+1) بڤرتام bepertama (0+1) ببراڤ	- - - - - - - - - - (0+0) تحت tahta (0+0) بورن bewarna (0+0) همب hamba (0+0) برغک berangka (1+0) ايرلندي Irlanda - -	(0+1) جاغن jangan (0+1) عالم alam (0+1) برلاير berlayar (1+0) والسلام wassalam - - - - - (0+0) چلڠ Calang (0+1) عالم alam (0+0) مرتبت martabat (0+0) دلم dalam (0+1) برچاجه /برکاجه bergajah (0+0) برآلت	- - - - - - - - (0+0) مڠنترکن mengantarkan (0+0) مشرق Mashrak (0+0) سيدالمکمّل Saidatul Mukammal - - -
A17/S2 Kombinasi vokal (a-a)				

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

...sambungan

beberapa			beralat		
(0+1)			(0+0)		
برڤلان	-		برتڤ	-	
berpelana			bertanya		
(0+1)			(0+1)		
بڤرمات	-		داتڠ	-	
bepermata			datang		
(0+0)			(0+1)		
كڤد	-		بارڠ	-	
kepada			barang		
(0+0)			(0+1)		
سكل	-		داڤت	-	
segala			dapat		
(0+1)			(1+0)		
سنجات	-		زمان	-	
senjata			zaman		
(0+0)			(0+1)		
ڤربندهران	-		ڤريامن	-	
perbendaharaan			Priaman		
(0+1)			(0+0)		
برنام	-		اكن	-	
bernama			akan		
(0+0)			(0+0)		
مک	-		كاتسڤ	-	
maka			keatasnya		
(0+0)			(0+0)		
اد	-		ڤسمن	-	
Ada			Pasaman		
(0+1)			(0+1)		
بنياڤ /بنياڤ	-		بركراوڠ	-	
beniaga			berkerawang		
(0+1)			(0+1)		
نشچاي	-		ساور	-	
nescaya			Sawar		
(0+1)			(0+1)		
دسان	-		ڤساڠن	-	
di sana			Pasangan		
(0+1)			(0+1)		
سڤاي	-		اساهن	-	
supaya			Asahan		
(0+1)			-		
سلام لماڤ	-			-	
selama lamanya					
(0+1)			-		
برستان	-			-	
beristana					
(0+0)			-		
سيوجن	-			-	
seyojana					
(0+1)			-		
سواس	-			-	
Suasa					

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

…sambungan

	(1+0) ميڠكرهاكن menyengerahakan	-	-	-
	(0+1) نتّياس nentiasa	-	-	-
	(1+1) دايا daya	-	-	-
	(1+0) بهوا bahawa	-	-	-
	(0+0) كارن kerana	-	-	-
	(0+1) برڠسياڤ barangsiapa	-	-	-
	(0+1) برڤتّران Berpeterana	-	-	-
	(0+0) كرجان Kerajaan	-	-	-
	(0+1) راج raja	(0+0) تحت tahta	(0+0) داتس di atas	(0+0) دتڠكڤ ditangkap
	(0+0) كرجان kerajaan	(1+0) بالنجا belanja	(1+0) سلام salam	(0+0) برتمبه٢ bertambah-tambah
	(0+0) درڤد daripada	(0+0) وَلَنْدَ/ولند Walanda	(0+1) تانه tanah	(0+0) سعبن Sya'ban
	(0+0) كڤد kepada	-	(0+1) داتڠ datang	-
	(1+1) دڤليهاراكن dipeliharakan	-	(0+0) صحبة sahabat	-
A17/S3 Kombinasi vokal (a-a)	(0+1) ماس masa	-	(0+1) مڠكاسر مڠكاثر مڠكاشر Mengkasar	-
	(0+1) تتكال tatkala	-	(0+1) سكارڠ sekarang	-
	(0+0) مک maka	-	(0+1) ممبالس membalas	-

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

…sambungan

	(0+1) لام lama (0+0) اد ada (0+0) ڤد Pada (0+0) كارن Karana (0+1) اڤام Upama	-	(0+1) داڤت dapat (0+1) تاڠن tangan (0+1) ممباير membayar (0+1) جاڠن jangan (0+1) لاڤن lapan (0+0) الله Allah (0+0) تمت tamat (0+0) كملاه سلَهَک Kamalahu Salahak	-
	(1+0) سڬلا segala (0+0) سڬل segala (0+1) اورعكاي اورڠكاي orangkaya (0+1) تتكال tatkala (0+0) فد pada (1+0) فدا pada (0+0) كفد kepada (0+1) ماس masa (0+1) راج raja	(0+0) بربلنج berbelanja (0+0) ولند Wulanda (0+0) هرة harta	(0+0) سورتة suratah (0+0) انق anak (1+0) برجباتن berjabatan (0+1) دالم dalam (0+1) ياله ialah (0+1) داتڠ datang (0+0) سياف ته siapatah (0+0) اكن akan (0+1) افاته apatah (0+0) كفل kapal	(0+0) محمد Muhammad (0+0) مدرس Madras (0+0) برتمبه bertambah (0+0) دبنتل di bantal (0+0) رعية rakyat (0+0) سبلت sablat (0+0) كمندر komandar

A18/S1
Kombinasi
vokal
(a-a)

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

…sambungan

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

(0+0) رج raja	-	(0+1) دافت له dapatlah	-
(0+1) مهراج Maharaja	-	(1+0) برتپاکن bertanyakan	-
(0+1) برنياڤ berniaga	-	(0+1) کترامغ ke Teramang	-
(0+1) تياد tiada	-	(0+1) کفادغ ke padang	-
(0+0) درفد درڤد daripada	-	کسلافن keselapan	-
(0+0) مک maka	-	(0+1) سکارغ سکارع sekarang	-
(1+0) لماڽ lamanya	-	(0+1) جاهت jahat	-
(1+1) ممباوا membawa	-	(0+1) چاله kalah	-
(0+1) براف براڤ berapa	-	(0+1) بارغ barang	-
(0+1) فرتام pertama	-	(0+0) اسل asal	-
(0+1) سياڤ siapa	-	(1+0) مکانن makanan	-
(1+1) بچارا/بيچارا bicara	-	(0+0) تمت tamat	-
		(0+1) باڽق۲ banyak-banyak	-
(0+1) تتکال tatkala	-	-	-
(0+1) نام nama	-	-	-
(0+0) اف apa	-	-	-
(0+1) لاد lada	-	-	-

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

...sambungan

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

	(1+1) سبهارا sebahara	-	-	-
	(0+1) كاران karana	-	-	-
	(0+1) كات kata	-	-	-
	(1+1) ممباوا membawa	-	-	-
	(0+1) ديمان di mana	-	-	-
	(0+1) تيادله tiadalah	-	-	-
A18/S2 Kombinasi vokal (a-a)	(0+0) درڤد daripada	(0+0) همب hamba	(0+1) باڤق٢ banyak-banyak	(0+0) كندە (kandah)
	(0+1) تياد tiada	(0+0) بلنج belanja	(0+1) مالم malam	(0+0) بندر bandar
	(0+1) برماس bermasa	(1+0) تندا tanda	(0+1) دالم dalam	(0+0) برتمبه٢ bertambah-tambah
	(1+0) اداڽ adanya	(1+0) اورڠكا orangka	(0+1) بارڠ barang	(0+0) كبنتل ke bantal
	(0+0) اد ada	-	(0+0) اتس atas	-
	(1+0) ادا ada	-	(0+1) كباوه ke bawah	-
	(1+0) اداله adalah	-	(0+0) اكن akan	-
	(1+0) اداكن adakan	-	(0+1) جاهة jahat	-
	(0+0) كڤد kepada	-	(0+0) انق anak	-
	(1+1) الله تعالى Allah Ta'ala	-	(0+1) ڤاكر pagar	-
	(0+1) سكال segala	-	(0+1) دبلاكڠ di belakang	-

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

...sambungan

	(0+1) سوڤاي شوڤاي supaya	-	(0+1) برتاڽ bertanya	-
		-	(0+1) ترامڠ Teramang	-
	(0+1) راج raja	-	(0+0) كڤل kapal	-
	(0+1) لاد lada	-	(0+1) كڤال kapal	-
	(0+0) كارن karana	-	(1+0) فروانتن perawatan	-
	(0+0) مک maka	-	-	-
A18/S2 Kombinasi vokal (a-a)	(1+0) سلماڽ٢ selama-lamanya	-	-	-
	(0+1) ساي Saya	-	-	-

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

	(0+1) اوڤام upama	-	-	-
	(0+1) سام٢ sama-sama	-	-	-
	(0+1) دباو dibawa	-	-	-
	(0+1) جدنرمات cenderamata	-	-	-
	(1+0) فرنيكاءن perniagaan	-	-	-
	(0+1) سياڤ siapa	-	-	-
	(0+1) براڤ berapa	-	-	-
	(0+0) بهو bahawa	(0+0) تحت tahta	(0+0) اتس atas	(0+0) محمد Muhammad
A18/S3 kombinasi vokal (a-a)	(0+0) ڤرنيكاٴن perniagaan	(0+0) هرڬ harga	(1+0) زمان zaman	(0+0) رعيه٢ث rakyat-rakyatnya
	(0+0)		(0+1)	(0+0)

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

...sambungan

	كڤد kepada (0+1)		لاڤن lapan (0+1)	دتمبهكن ditambahkan
	راج raja (0+0)	-	ساڠت sangat (0+1)	-
	كرجأن kerajaan (0+1)	-	دالمڽ dalamnya (0+0)	-
	سكال segala (0+0)	-	اكن akan (0+1)	-
	ڤد pada (1+0)	-	سراڤت٢ serapat-rapat (0+0)	-
	ڤداڽ padanya (0+0)	-	وعد wa'ad (0+1)	-
	درڤد daripada (0+1)	-	دهارڤ diharap (0+0)	-
	انتار antara (0+1)	-	ڤڠهرڤن pengharapan (0+0)	-
	اداڽ adanya (0+0)	-	صحبة sahabat	-

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

	مک maka (0+1)	-	-	-
	تياد tiada (0+1)	-	-	-
	سڤاي supaya (1+0)	-	-	-
	مڠوسهاكن mengusahakan (0+1)	-	-	-
	لاد lada (0+0)	-	-	-
	بهو bahawa (0+0)	(0+0) تند tanda (1+0)	(0+0) اكن akan (0+0)	(0+0) فنجڠ panjang (0+1)
A18/S4 Kombinasi vokal (a-a)	اد ada (0+1)	هرڬاڤ harganya	صحبت sahabat (0+1)	شهدان syahdan (0+0)
	چكروال cakrawala (0+0)	-	دباير dibayar (0+1)	صحلت sakhlat (0+0)
	كفد kepada (0+1)	-	مالم malam (0+0)	بنجر banjar (0+0)
	بجقسان	-	انس	ورقت

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

…sambungan

bijaksana (0+0)	-	atas (1+1)	ورقه warkah
فد pada (0+0)	-	دالمڽ dalamnya (0+1)	
درڤد daripada (0+0)	-	تاڠن tangan (0+1)	-
مک maka (1+0)	-	داسرڽ dasarnya (0+1)	-
اداڽ adanya (1+0)	-	فاسڠ pasang (0+1)	-
اداله adalah (0+1)	-	داتڠ datang (0+1)	-
ببراف beberapa (0+1)	-	سکارڠ sekarang (0+0)	-
سام sama (0+1)	-	وعد wa'ad (0+0)	-
سفرکار seperkara (0+1)	-	فصل fasal (0+1)	-
تتکال takala (1+0)	-	دباوه di bawah (0+1)	-
بچراکن bicarakan (1+1)	-	تاڠن tangan (0+1)	-
بيچارا bicara (0+1)	-	هاڽ hanya (0+1)	-
کات kata (0+1)	-	سلامت selamat (0+1)	-
تياد tiada (1+0)	-	باڽق banyak (0+1)	-
لماڽ lamanya (0+1)	-	علامت alamat (1+0)	-
نسچاي nescaya (0+0)	-	کادان keadaan (0+1)	-
سڬل segala (0+1)	-	جاهت jahat (1+0)	-
کنچان kencana (0+1)	-	رمضان Ramadhan (0+1)	-
ثلاث	-	دافت	-

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

…sambungan

	selasa		dapat	
			(0+1)	
	-	-	ماسق	-
			masak	
A18/S5	(0+0)	(0+0)	(0+0)	(0+0)
Kombinasi	بهو	تحت	صحبت	بنجر
vokal	bahawa	tahta	sahabat	banjar
(a-a)	(0+0)	(0+0)	(0+0)	(0+0)
	كفد	تند	اتس	فنجڠ
	kepada	tanda	atas	panjang
	(0+0)	(0+0)	(0+0)	(0+0)
	سكل	هست	خبر	شهدا ن
	segala	hasta	khabar	syahdan
	(1+0)		(0+1)	
	مها	-	دلافن	-
	Maha		delapan	
	(0+0)		(0+1)	
	مک	-	راجب	-
	maka		Rajab	
	(1+0)		(0+1)	
	اداله	-	باڤق	-
	adalah		banyak	
	(1+0)		(0+1)	
	اداڽ	-	سلامت	-
	adanya		selamat	
	(0+0)		(0+1)	
	اد	-	ددالم	-
	ada		di dalam	
	(0+1)		(0+0)	
	تياد	-	تمت	-
	tiada		tamat	
	(0+0)		(1+0)	
	فد	-	الكلام	-
	pada		al-kalam	
	(0+0)		(0+1)	
	درڤد	-	جالن	-
	daripada		jalan	
	(0+1)		(0+0)	
	كمباي	-	اكن	-
	kembaya		akan	
	(0+0)			
	اف٢	-	-	-
	apa-apa			
	(1+1)			
	بيچارا	-	-	-
	bicara			
	(0+1)			
	بيچار	-	-	-
	bicara			
	(0+0)			
	كرجان	-	-	-
	kerajaan			
	(0+1)			
	راج٢	-	-	-

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

…sambungan

	raja-raja			
	(0+1) دباو dibawa	-	-	-
	(0+1) فال pala	-	-	-
	(0+1) كنچان kencana	-	-	-
	(0+1) بجقسان bijaksana	-	-	-
JUMLAH	**203**	**28**	**155**	**35**

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

LAMPIRAN R

Jadual 5.23 Perbandingan horizontal pola ejaan kata dengan kombinasi vokal (a-a) mengikut kategori suku kata dan kaedah ejaan antara surat dan abad

Pola Kombinasi Vokal (a-a)	SKB+SKB			SKB+SKT			SKT+SKB			SKT+SKT			JUMLAH			
Nama Kaedah/Kod Surat	KTV	KC	KV	KTV	KC	KV	KTV	KC	KV	KTV	KC	KV	KTV	KC	KV	KATA
Ternate																
A16/S1	5	8	1	1	0	0	4	9	1	1	1	0	11	18	2	31
A16/S2	3	8	0	2	1	0	0	10	0	5	0	0	10	19	0	29
%	13	26	2	5	2	0	6	32	2	10	2	0	35	62	3	100
Aceh																
A17/S1	7	10	0	2	0	0	4	6	0	0	0	0	13	16	0	29
A17/S2	9	22	1	4	1	0	8	11	0	3	0	0	24	34	1	59
A17/S3	7	5	1	2	1	0	5	11	0	3	0	0	17	17	1	35
%	19	30	1	6	2	0	14	23	0	5	0	0	44	54	2	100
Bengkulu																
A18/S1	7	20	4	3	0	0	7	16	0	7	0	0	24	36	4	64
%	11	31	6	5	0	0	11	25	0	11	0	0	38	56	6	100
Muko-Muko																
A18/S2	5	18	1	2	2	0	4	12	0	4	0	0	15	32	1	48
%	11	38	2	4	4	0	8	25	0	8	0	0	31	67	2	100
Palembang																
A18/S3	7	9	0	2	0	0	5	6	0	3	0	0	17	15	0	32
%	22	28	0	6	0	0	16	19	0	9	0	0	53	47	0	100
Banjarmasin																
A18/S4	7	15	1	1	1	0	5	18	1	4	1	0	17	35	2	54
A18/S5	9	11	1	3	0	0	5	7	0	3	0	0	20	18	1	39
%	17	28	2	4	1	0	11	27	1	8	1	0	40	57	3	100
JUMLAH KATA	**66**	**126**	**10**	**8**	**6**	**0**	**47**	**106**	**2**	**33**	**2**	**0**	**168**	**240**	**12**	**420**
% PENGGUNAAN KAEDAH EJAAN	**16**	**30**	**2**	**5**	**1**	**0**	**11**	**25**	**1**	**8**	**1**	**0**	**40**	**57**	**3**	**100**

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

LAMPIRAN S

Jadual 5.29 Analisis ejaan pola kombinasi vokal (a-i) mengikut kategori dalam A16/S1 hingga A18/S5

Pola	Kategori			
	SKB+SKB	SKB+SKT	SKT+SKB	SKT+SKT
A16/S1 Kombinasi vokal (a-i)	(0+0) در dari (0+1) ترناة / ترنات Ternate (0+1) مات mati (0+0) بک bagi (0+1) مارله marilah (1+1) هاري hari	- - - - - -	(0+1) ترناته Ternateh (0+1) كاسه kasih (0+1) ساكت sakit (0+1) كمبالک kembalik (0+1) هادرله hadirlah - -	(0+0) دامبل diambil - - - - -
A16/S2 Kombinasi vokal (a-i)	(0+1) ترنات Ternate (0+0) در dari (0+1) لاک lagi	(1+0) ننتيكن nantikan (0+0) جَنْجِ janji -	(0+1) كاسه kasih (0+1) لاين lain -	(1+1) بالخير bil khair - -
A17/S1 Kombinasi vokal (a-i)	- -	(1+0) اصلي asli -	(0+0) كآجه ke Aceh آچه Aceh	- -
A17/S2 Kombinasi vokal (a-i)	لاڤي (0+1) lagi (1+0) كتّي kati (0+1) ڤاني Pani (1+1)	(1+0) جمبي Jambi (1+0) فرنسي Peransi - -	(0+1) كادغ gading (0+1) برڤادغ bergading (0+0) آچه اچه Aceh	(0+0) مغرب Maghrib - - -

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

…sambungan

	برتاني Britani			
	-	-	(0+1) عادل adil	-
	(0+1) لاگ lagi	(0+0) ڤرجنجين perjanjian	(0+1) برکاسه کاسيهن berkasih-kasihan	(0+0) حمس Khamis
	(0+0) در dari	-	(0+1) بايکله baiklah	-
A17/S3 Kombinasi vokal (a-i)	(1+1) جادي jadi	-	(1+0) کمرين kemarin	-
	(0+1) مات mati	-	-	-
	(1+1) لاکيڽ laginya	-	-	-
	(0+1) کمبال kembali	-	-	-
	(0+1) هار hari	-	-	-
	(0+1) کام kami	-	-	-
	(0+1) منجاد menjadi	(1+0) برگنتي berganti	(0+1) هابس habis	(0+0) دامبله diambillah
	(0+1) مات ماة mati	(1+0) ڤرجنجيَّن perjanjian	(0+1) بايک baik	(0+0) کفتن kapten
A18/S1 Kombinasi vokal (a-i)	(0+1) برکلاي berkelai	(0+0) ڤرجنجين perjanjian	(0+1) تابک tabik	-
	(0+1) لاڮ lagi	-	(1+0) وقيل wakil	-
	(0+1) دکاج dikaji	-	(0+1) دکاسه dikasih	-
	(0+1) کمبال kembali	-	-	-

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

...sambungan

	(1+1) لاريله larilah	-	-	-
	(0+1) هات hati (1+0) هتيڠ hatinya (1+1) منجادي Menjadi (1+1) سكالي Sekali	(1+0) وردي wardi -	(0+1) تابع tabik (0+1) عادل adil (0+1) بأيک بايڬ baik	(0+0) امفر ampir -
A18/S2 Kombinasi vokal (a-i)	(0+0) در dari (0+1) لاک lagi (1+1) لاكي lagi (0+1) مات mati (0+1) بران berani	-	(0+1) هابس habis (0+1) لاين lain (0+0) اڠن angin (0+0) ملينكن/ ملينكن melainkan	-
	(1+1) هاري hari (0+1) لاڬ lagi	(0+0) ڤرجنجين perjanjian -	(0+1) رادن Radin (0+1) بركاسه ن berkasihan	(1+0) تقصير taksir -
A18/S3 Kombinasi vokal (a-i)	-	-	(0+1) متاخر mutakhir (1+0) يقين yakin (0+1) كلازمن kelaziman	- - -
A18/S4 Kombinasi vokal (a-i)	(0+1) سلاڬ selagi (0+1)	(0+0) فرجنجأن/ فرجنجان perjanjian -	(0+1) كاسه kasih (0+1) عارف	- -

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

…sambungan

	تتاف tetapi (0+1)		‘arif (0+1)	
	هات hati (1+1)	-	رادن Radin (0+1)	-
	هاري hari (1+1)	-	بايک baik (0+1)	-
	منچاري mencari (0+0)	-	ظاهر zahir (1+1)	-
	در dari (0+0)	-	فاسير pasir	-
	بهڬينئ bahagiannya (0+0)	-	-	-
	سكلين sekalian (1+1)	-	-	-
	هاري hari (1+1)	-	برکاسه berkasih (0+1)	-
	بتاوي Betawi (0+1)	-	رادن Radin (0+1)	-
	لاڬ lagi (0+1)	-	عارف Arif (0+1)	-
A18/S5 Kombinasi vokal (a-i)	هات hati	-	مانس manis (0+1)	-
	-	-	لاين lain (1+1)	-
	-	-	تاريخ tarikh (0+1)	-
	-	-	بايک baik	-
JUMLAH	51	12	45	8

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Jadual 5.30 Perbandingan horizontal pola ejaan kata dengan kombinasi vokal (a-i) mengikut kategori suku kata dan kaedah ejaan antara surat dan abad

Pola Kombinasi Vokal (a-i)	SKB+SKB			SKB+SKT			SKT+SKB			SKT+SKT			JUMLAH			
Nama Kaedah/Kod Surat	KTV	KC	KV	KTV	KC	KV	KTV	KC	KV	KTV	KC	KV	KTV	KC	KV	KATA
Ternate																
A16/S1	2	3	1	0	0	0	0	5	0	1	0	0	3	8	1	12
A16/S2	1	2	0	1	1	0	0	2	0	0	0	1	2	5	1	8
%	15	25	5	5	5	0	0	35	0	5	0	5	25	65	10	100
Aceh																
A17/S1	0	0	0	0	1	0	1	0	0	0	0	0	1	1	0	2
A17/S2	0	3	1	0	2	0	1	3	0	1	0	0	2	8	1	11
A17/S3	1	5	2	1	0	0	0	3	0	1	0	0	3	8	2	13
%	4	30	11	4	12	0	8	23	0	8	0	0	23	65	12	100
Bengkulu																
A18/S1	0	6	1	1	2	0	0	5	0	2	0	0	3	13	1	17
%	0	35	6	6	12	0	0	29	0	12	0	0	18	76	6	100
Muko-Muko																
A18/S2	1	5	3	0	1	0	2	5	0	1	0	0	4	11	3	18
%	6	28	17	0	6	0	11	28	0	6	0	0	22	61	17	100
Palembang																
A18/S3	0	1	1	1	0	0	0	5	0	0	1	0	1	7	1	9
%	0	11	11	11	0	0	0	56	0	0	11	0	11	78	11	100
Banjarmasin																
A18/S4	3	3	2	1	0	0	0	5	1	0	0	0	4	8	3	15
A18/S5	0	2	2	0	0	0	0	6	1	0	0	0	0	8	3	11
%	12	19	15	4	0	0	0	42	8	0	0	0	15	62	23	
JUMLAH KATA	**8**	**30**	**13**	**5**	**7**	**0**	**4**	**39**	**2**	**6**	**1**	**1**	**23**	**77**	**22**	**116**
% PENGGUNAAN KAEDAH EJAAN	**7**	**26**	**11**	**4**	**6**	**0**	**3**	**34**	**2**	**5**	**1**	**1**	**20**	**66**	**14**	**100**

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

LAMPIRAN U

Jadual 5.36 Analisis ejaan kata dengan kombinasi vokal (a-u) mengikut kategori dalam A16/S1 hingga A18/S5

Pola	Kategori			
	SKB+SKB	SKB+SKT	SKT+SKB	SKT+SKT
A16/S1 Kombinasi vokal (a-u)	(0+1) ماو mau	(0+1) واقت waktu	(0+1) ڤراوه perauh	(0+0) امبن Ambon
A16/S2 Kombinasi vokal (a-u)	(0+0) آب Abu (0+1) ڤهات pihatu (0+1) تاه tahu	-	(0+0) تون tuan (0+1) تاون taun (0+1) برلابه berlabuh	- - (0+0) تعلق takluk
A17/S1 Kombinasi vokal (a-u)	(0+1) كامُ /كام kamu (0+1) سسوات sesuatu	- -	(1+0) دلبوهن di labuhan (1+0) دچبول مَنْچَبُوْلِ dicabul mencabuli	- -
A17/S2 Kombinasi vokal (a-u)	(0+1) بات batu (0+1) بارڠ تاه barang tahu (0+1) ترلال terlalu (0+1) ڤيترڤ petarunya	(1+0) مڠمڤوكن mengampukan - - -	(0+1) برڤايڠ berpayung (0+1) براتس براتّس beratus (0+1) بارس Barus	(0+0) تنجڠ tanjung (1+0) مرحوم marhum (1+0) يعقوب Ya'kub (0+0) تعلّق/تعلق takluk
A17/S3 Kombinasi vokal (a-u)	- (0+1) تاه tahu (0+1) بهار baharu (1+0) كملوون kemaluan	- (0+0) وقت waktu - -	(0+1) تاهن tahun (1+0) گورنڈور gurnadur (0+1) تاهن tahun (1+0) ادڤون adapun	(1+0) برڤنچورن berpancuran (0+0) امبن Ambon - -

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

...sambungan

	-		(0+1) راتس ratus	-
	-	-	(0+1) تاون taun	-
	(0+1) تاه tahu	-	(1+0) ادفون adapun	-
	بارغتاه barangtahu	-	(1+1) تاهون tahun	-
	بريتاه beritahu			
A18/S1				
Kombinasi vokal (a-u)	(0+1) لال lalu	-	(0+1) فاتت patut	
	(1+1) ملايو Melayu	-	(0+0) مسک masuk	-
	-	-	(0+1) كتاون ketaun	-
	(1+0) تهوكن tahukan	-	(0+1) فاتت فاتت patut	(1+0) مشهورله masyhurlah
	(0+1) تاه tahu			
	بارغ تاه barangtahu	-	(0+1) مناره menaruh	-
A18/S2	(0+1)		(0+1)	
Kombinasi vokal (a-u)	سات satu	-	داون daun	-
	(0+1) كاي kayu	-	(0+0) كنوغن kenaungan	-
	(0+1) بات batu	-	-	-
	(1+1) تاهو tahu	(0+0) قربنتون perbantuan	(1+0) كورندور gurnadur	(1+0) يغترمكتوب yang termaktub
			(0+1) تاهن tahun	-
A18/S3	(1+1)			
Kombinasi vokal (a-u)	راتو ratu	-		
	-	-	(0+1) راتس ratus	-
	-	-	(0+1) يغڤاتت	-

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

…sambungan

			yang patut	
	-	-	(1+0) گوندور gunadur	-
	-	-	(0+1) ماسقث masuknya	-
	(1+1) سکایو sekayu	(1+0) تغکو tangku	(0+1) راتس ratus	(1+0) معلوم maklum
	(0+1) ماو mau	-	(1+0) گورندور gurnadur	(1+0) برمقصود bermaksud
A18/S4 Kombinasi vokal (a-u)	(1+1) ساتو satu	-	(0+1) تاره taruh	-
	(0+1) بهار baharu	-	(0+1) ماسق masuk	-
	(0+1) سوات suatu	-	(0+1) تاهن tahun	-
	(1+1) سفاروث separunya	-	-	-
	(1+1) کایو kayu	-	(1+0) گورندور gurnadur	-
	-	-	(0+1) هالس halus	-
A18/S5 Kombinasi vokal (a-u)	-	-	(0+1) راتس ratus	-
	-	-	(0+1) تاهن tahun	-
JUMLAH	**30**	**5**	**39**	**12**

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Jadual 5.37 Perbandingan horizontal pola ejaan kata dengan kombinasi vokal (a-u) mengikut kategori suku kata dan kaedah ejaan antara surat dan antara abad

Pola Kombinasi Vokal (a-u)	SKB+SKB			SKB+SKT			SKT+SKB			SKT+SKT			JUMLAH			
Nama Kaedah/Kod Surat	KTV	KC	KV	KTV	KC	KV	KTV	KC	KV	KTV	KC	KV	KTV	KC	KV	KATA
Ternate																
A16/S1	0	1	0	0	1	0	0	1	0	1	0	0	1	3	0	4
A16/S2	1	1	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0	2	2	0	4
%	12.5	25	0	0	12.5	0	12.5	25	0	12.5	0	0	38	62	0	100
Aceh																
A17/S1	0	3	0	0	0	0	0	3	0	1	0	0	1	6	0	7
A17/S2	0	4	0	0	1	0	0	4	0	2	3	0	2	12	0	14
A17/S3	0	3	0	1	0	0	0	5	0	1	0	0	2	8	0	10
%	0	32	0	3	3	0	0	39	0	13	10	0	16	84	0	100
Bengkulu																
A18/S1	0	2	1	0	0	0	1	3	1	0	0	0	1	5	2	8
%	0	25	12.5	0	0	0	12.5	37.5	12.5	0	0	0	12.5	62.5	25	100
Muko-Muko																
A18/S2	0	5	0	0	0	0	1	3	0	0	1	0	1	9	0	10
%	0	50	0	0	0	0	10	30	0	0	10	0	10	90	0	100
Palembang																
A18/S3	0	0	2	1	0	0	0	6	0	0	1	0	1	7	2	10
%	0	0	20	10	0	0	0	60	0	0	10	0	10	70	20	100
Banjarmasin																
A18/S4	0	3	3	0	1	0	0	5	0	0	2	0	0	11	3	14
A18/S5	0	21	21	0	7	0	0	36	0	0	15	0	0	79	21	100
%	0	21	21	0	7	0	0	36	0	0	15	0	0	79	21	100
JUMLAH KATA	1	43	27	2	10	0	3	67	1	5	22	0	11	142	28	181
% PENGGUNAAN KAEDAH EJAAN	1	24	15	1	6	0	2	37	1	3	12	0	6	78	16	100

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

LAMPIRAN W

Jadual 5.43 Analisis ejaan pola kombinasi vokal (i-a) mengikut kategori dalam A16/S1 hingga A18/S5

Pola	Kategori			
	SKB+SKB	SKB+SKT	SKT+SKB	SKT+SKT
A16/S1 Kombinasi vokal (i-a)	(0+0) اي ia (0+1) كيت kita (0+0) جک jika	-	-	(0+1) برهيمڤه berhimpah -
A16/S2 Kombinasi vokal (i-a)	(0+1) كستيل Kastila (1+0) اياله ialah (0+0) اي ia (0+1) كيت kita (1+0) كِتَالَهْ kitalah	-	-	(0+0) تڠڬل tinggal (0+1) ايندە indah (0+0) درهم dirham (0+0) سکلين/سکلين sekalian - (0+0) کڤتنڤ kapitannya
A17/S1 Kombinasi vokal (i-a)	(0+0) دي dia (0+1) ڤڠليم panglima (0+0) جک jika (1+0) كارنّياي karuniai (0+0) ڤرملّي peri mulia ملّ mulia	- - - - - -	- - - - -	- - - - -
A17/S2 Kombinasi vokal (i-a)	(1+0) كرانْ kiranya (0+1) كيت kita	(0+0) برتمبلن bertimbalan (0+0) برتمب bertimba	(0+0) ترلهت terlihat (0+1) سمبيلن sembilan	(0+0) لمڤه limpah (1+0) اسلام Islam

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

…sambungan

	(0+0) جک jika	-	(0+1) فيهق pihak	(0+0) سدلغكم sedalingkam
	(1+1) سليدا selida	-	(0+1) تيته titah	(1+0) استغچار istinggar
	(0+0) سڬچت sukacita	-	(0+1) برايكت berikat	(1+0) نشان nisyan
	-	-	(0+0) برزره berzirah	(0+0) انده انده indah indah
	-	-	(0+1) بسيتغ Basitang	-
	-	-	(0+1) تميَغ Temiang	-
	-	-	(0+1) سليبر selibar	-
	-	-	(0+0) كلبَن kalian	-
	-	-	(0+1) بلاغن bilangan	-
	(0+1) كتيک ketika	(1+0) چنتا cinta	(0+0) تيڤ٢ tiap-tiap	(0+0) فتنه fitnah
A17/S3 Kombinasi vokal (i-a)	(0+1) تيڬ tiga	-	(0+1) ايغت ingat	(0+0) هجرة hijrah
	(0+1) كيت kita	-	(0+0) اڠت ingat	-
	(0+1) ليم lima	-	(1+0) يڠدهياس yang dihias	-
	(1+1) تيڭا tiga	(0+0) بكند/بڭند baginda	(0+0) كفتن kapten	(1+0) وقيلڽ wakilnya
	(0+0) درفد daripada	(1+0) هڠكا hingga	(0+1) كفيتن kapitan	(0+0) دامبله diambillah
A18/S1 Kombinasi vokal (i-a)	(0+0) اي ia	(0+0) ممنت meminta	(1+0) ڤرجنجيَن perjanjian	(0+0) برولهله berolehlah
	(1+0) ايا ia	-	(0+0) ڤرجنجين perjanjian	-
	(0+1) كليم kelima	-	(0+1) كمبال له kembalilah	-

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

…sambungan

	(1+0) بيا bia	-	(0+0) كمدين kemudian	-
	(0+1) ليل	-	(1+1) لاريله larilah	-
	-	-	(0+1) بركلاي له berkelailah	-
	-	-	(0+1) سمبيلن sembilan	-
	-	-	(1+0) جنچين janjinya	-
	-	-	(0+1) ايلغ ilang	-
	-	-	(0+1) ويلم William	-
	-	-	(0+0) ريل rial	-
	-	-	(0+1) اين له inilah	-

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

	-	-	(0+1) فڠيرن pengiran	-
	-	-	(1+0) دبريكن diberikan	-
	(0+1) كتيک ketika	(0+0) منت minta	(0+0) تيڤ tiap	(1+0) اخلاص ikhlas
	(1+1) كيرانڽ kiranya	-	(0+0) سيڠ siang	(0+0) اڠلن England
	(0+1) منريم menerima	-	(0+0) بير biar	(0+0) فرنته perintah
A18/S2 Kombinasi vokal (i-a)	-	-	(0+0) كمدين kemudian	(0+0) تڠكل tinggal
	-	-	(0+1) تيدقله tidaklah	-
	-	-	(0+1) كڤيتن kapitan	-
	-	-	(0+1) مليهة melihat	-

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

...sambungan

	(1+0) اخلاص ikhlas	(0+1) صيحت sihat	(0+0) هڠڬ hingga	(1+0) انديا India
	(0+0) تڠڬل tinggal	(0+1) ڤيهق pihak	-	(1+0) ممبهكياكن membahagiakan
	-	(0+0) تيڤ٢ tiap-tiap	-	(0+1) استميو istimewa
	-	(0+0) سكلين sekalian	-	(0+0) اي ia
	-	(0+0) ملهت melihat	-	(0+1) تريم terima
	-	(0+1) منيتهكن menitahkan	-	(0+1) تيڬ tiga
	-	(0+1) ڤيهقڽ pihaknya	-	-
	-	(0+0) كمدين kemudian	-	-
A18/S3 Kombinasi vokal (i-a)	(1+0) الاخلاص al-ikhlas	(1+0) ريال rial	(0+0) منت minta	(1+1) كيراڽ kiranya
	(0+0) هجرة hijrah	(0+0) تيف٢ tiap-tiap	-	(0+1) كيت kita
	(0+0) انتن intan	(0+1) سمبيلن sembilan	-	(1+0) انديا India
	-	(0+0) سيڠ siang	-	(1+1) منريما menerima
	-	(1+0) قراط qirat	-	(0+1) تريم terima
	-	(0+0) دمكين demikian	-	(1+0) ديانڽ dianya
	-	(0+0) كمدين kemudian	-	(0+1) ليم lima
	-	-	-	(1+0) بيا٢ bea-bea
A18/S4 Kombinasi vokal (i-a)	(0+0) ذوالحجه Zulhijjah	(0+0)	-	(1+1) كيراڽ kiranya
		عافيت a'fiat		

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

...sambungan

(i-a)	(0+1) كيت kita	-	(0+0) كمدين kemudian	-
	(1+0) انديا India	-	(0+1) كفيتن kapitan	-
	(1+1) منريما menerima	-	(0+1) سمبيلن sembilan	-
	(0+1) ليم lima	-	(0+0) دمكين demikian	-
	(0+0) چت cita	-	(0+0) صحت sihat	-
JUMLAH	**52**	**9**	**61**	**25**

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

LAMPIRAN X

Jadual 5.44 Perbandingan horizontal pola ejaan kata dengan kombinasi vokal (i-a) mengikut kategori suku kata dan kaedah ejaan antara surat dan abad

Pola Kombinasi Vokal (i-a)	SKB+SKB			SKB+SKT			SKT+SKB			SKT+SKT			JUMLAH			
Nama Kaedah/Kod Surat	KTV	KC	KV	KTV	KC	KV	KTV	KC	KV	KTV	KC	KV	KTV	KC	KV	KATA
Ternate																
A16/S1	2	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	2	2	0	4
A16/S2	0	2	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	1	3	0	4
%	25	38	0	0	0	0	0	0	0	12	25	0	38	63	0	100
Aceh																
A17/S1	4	4	0	0	0	0	2	0	0	1	0	0	7	4	0	11
A17/S2	2	2	1	2	0	0	3	8	0	3	3	0	10	13	1	24
A17/S3	0	4	0	0	1	0	2	2	0	2	0	0	4	7	0	11
%	13	22	2	4	2	0	15	22	0	13	7	0	46	52	2	100
Bengkulu																
A18/S1	2	4	1	2	1	0	4	11	1	2	1	0	10	17	2	29
%	7	14	3	7	3	0	14	39	3	7	3	0	34	59	7	100
Muko-Muko																
A18/S2	0	2	1	1	0	0	4	3	0	3	1	0	8	6	1	15
%	0	13	7	7	0	0	26	20	0	20	7	0	53	40	7	100
Palembang																
A18/S3	1	5	0	1	0	0	4	4	0	1	1	0	7	10	0	17
%	6	28	0	6	0	0	24	24	0	6	6	0	41	59	0	100
Banjarmasin																
A18/S4	0	6	2	1	0	0	4	3	0	2	1	0	7	10	2	19
A18/S5	1	3	2	0	0	0	4	2	0	1	0	0	6	5	2	13
%	3	28	13	3	0	0	25	16	0	9	3	0	41	47	12	100
JUMLAH KATA	**12**	**33**	**7**	**7**	**2**	**0**	**27**	**33**	**1**	**16**	**9**	**0**	**62**	**77**	**8**	**147**
% PENGGUNAAN KAEDAH EJAAN	**8**	**22**	**5**	**5**	**2**	**0**	**18**	**22**	**1**	**11**	**6**	**0**	**42**	**52**	**6**	**100**

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

LAMPIRAN Y

Jadual 5.50 Analisis ejaan kata dengan kombinasi vokal (i-i) mengikut kategori dalam A16/S1 hingga A18/S5

Pola	Kategori			
	SKB+SKB	SKB+SKT	SKT+SKB	SKT+SKT
A16/S1 Kombinasi vokal (i-i)	-	(1+0) فرڠكي Peringgi	-	-
	-	(0+0) فرڠک Peringgi	-	-
A16/S2 Kombinasi vokal (i-i)	(0+1) اين ini	-	-	-
A17/S1 Kombinasi vokal (i-i)	(0+1) اين ini (0+1) ديرڤ dirinya	(1+0) ستمي/سِتْمِيْ sitmi	(0+1) اڠليتر/ اِڠْلِيْتِرْ Inglitir	-
	(1+1) انرڬيري Inragiri	-	-	-
A17/S2 Kombinasi vokal (i-i)	(0+1) اين ini (0+1) دير diri	(0+0) تڠک tinggi	(0+0) برکرم کريمن berkirim- kiriman	-
	(1+1) انرڬيري Inragiri	-	-	-
A17/S3 Kombinasi Vokal (i-i)	(0+1) اين ini (0+1) دير diri	-	-	-
A18/S1 Kombinasi vokal (i-i)	(0+1) اين ini	-	-	(0+0) مستر Mister
A18/S2 Kombinasi vokal (i-i)	(0+1) اين ini	-	(0+1) برکيرم berkirim	-
	-	-	(0+1) فيکر fikir	-

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

...sambungan

	(0+1) اين ini	-	(1+1) بركيريم berkirim	-
A18/S3 Kombinasi vokal (i-i)	(0+1) سنديرڽ sendirinya	-	-	-
	(1+1) ديريڽ dirinya	-	-	-
	(0+1) اين ini	-	(0+1) بركيرم berkirim	-
A18/S4 Kombinasi vokal (i-i)	(0+1) بيج biji	-	(0+1) سديكت sedikit	-
	(0+1) اين ini	-	(1+1) بركيريم berkirim	-
A18/S5 Kombinasi vokal (i-i)	-	-	(0+1) بڠكيسن bingkisan	-
JUMLAH	**17**	**4**	**9**	**1**

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Jadual 5.51 Perbandingan horizontal pola ejaan kata dengan kombinasi vokal (i-i) mengikut kategori suku kata dan kaedah ejaan antara surat dan abad

Pola Kombinasi Vokal (i-i)	SKB+SKB			SKB+SKT			SKT+SKB			SKT+SKT			JUMLAH			
Nama Kaedah/Kod Surat	KTV	KC	KV	KTV	KC	KV	KTV	KC	KV	KTV	KC	KV	KTV	KC	KV	KATA
Ternate																
A16/S1	0	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	2
A16/S2	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1
%	0	33.3	0	33.3	33.3	0	0	0	0	0	0	0	33	67	0	100
Aceh																
A17/S1	0	2	1	1	1	0	1	1	0	0	0	0	2	4	1	7
A17/S2	0	2	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	1	3
A17/S3	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	2
%	0	50	18	8	8	0	8	8	0	0	0	0	17	66	17	100
Bengkulu																
A18/S1	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1	1	0	2
%	0	50	0	0	0	0	0	0	0	50	0	0	50	50	0	100
Muko-Muko																
A18/S2	0	1	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0	3	0	3
%	0	33	0	0	0	0	0	67	0	0	0	0	0	100	0	100
Palembang																
A18/S3	0	2	1	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	2	2	4
%	0	50	25	0	0	0	0	0	25	0	0	0	0	50	50	100
Banjarmasin																
A18/S4	0	2	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0	4	0	4
A18/S5	0	1	0	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0	2	1	3
%	0	43	0	0	0	0	0	43	14	0	0	0	0	86	14	100
JUMLAH KATA	**0**	**14**	**3**	**2**	**2**	**0**	**1**	**6**	**2**	**1**	**0**	**0**	**4**	**22**	**5**	**31**
% PENGGUNAAN KAEDAH EJAAN	**0**	**45**	**10**	**6**	**6**	**0**	**4**	**19**	**6**	**4**	**0**	**0**	**13**	**71**	**16**	**100**

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

LAMPIRAN AA

Jadual 5.57 Analisis ejaan pola kombinasi vokal (i-u) mengikut kategori dalam A16/S1 hingga A18/S5

Pola	Kategori			
	SKB+SKB	SKB+SKT	SKT+SKB	SKT+SKT
A16/S1 Kombinasi vokal (i-u)	-	(1+0) فرغشسكو Ferangsisko	(0+1) مينم minum	-
	-	(0+0) فرغشسک Ferangsisko	-	-
A16/S2 Kombinasi vokal (i-u)	-	-	-	-
A17/S1 Kombinasi vokal (i-u)	(0+1) ايت itu	-	-	-
	(0+1) ايت itu	-	-	-
	(0+1) سريب seribu	-	-	-
A17/S2 Kombinasi vokal (i-u)	-	-	-	-
	(0+1) يايت iaitu			
	(1+1) تيكو Tiku	-	-	-
	(0+1) ايت itu	-	-	-
A17/S3 Kombinasi vokal (i-u)	(0+1) سريب seribu	-	-	-
	(0+1) ايت itu	-	(1+0) گبين Gibbon	-
A18/S1 Kombinasi vokal (i-u)	(1+1) ايتوله itulah	-	-	-
	(1+1) سريبو seribu	-	-	-
	(0+1) ايت اية itu	-	-	-
A18/S2 Kombinasi vokal (i-u)				

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

…sambungan

	(1+1) ايتو ٢ itu-itu	-	-	-
	(0+1) ياءيت iaitu	-	-	-
A18/S3 Kombinasi vokal (i-u)	(0+1) ايت itu	-	-	-
	(0+1) سريب seribu	-	-	-
A18/S4 Kombinasi vokal (i-u)	(0+1) ايت itu	-	-	-
	(0+1) يائيت iaitu	-	-	-
	(0+1) سريب seribu	-	-	-
	(0+1) ايت itu	-	-	-
A18/S5 Kombinasi vokal (i-u)	(1+1) ايتولة itulah	-	-	-
	(0+1) يائيت iaitu	-	-	-
	(0+1) سريب seribu	-	-	-
	(1+1) بكيتو Begitu	-	-	-
JUMLAH	**23**	**2**	**2**	**0**

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

LAMPIRAN AB

Jadual 5.58 Perbandingan horizontal pola ejaan kata dengan kombinasi vokal (i-u) mengikut kategori suku kata dan kaedah ejaan antara surat dan abad

Pola Kombinasi Vokal (i-u)	SKB+SKB			SKB+SKT			SKT+SKB			SKT+SKT			JUMLAH			
Nama Kaedah/Kod Surat	KTV	KC	KV	KTV	KC	KV	KTV	KC	KV	KTV	KC	KV	KTV	KC	KV	KATA
Ternate																
A16/S1	0	0	0	1	1	0	0	1	0	0	0	0	1	2	0	3
A16/S2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
%	0	0	0	33	33	0	0	33	0	0	0	0	33	67	0	100
Aceh																
A17/S1	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1
A17/S2	0	3	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	1	4
A17/S3	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	2
%	0	86	14	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	86	14	100
Bengkulu																
A18/S1	0	1	2	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	2	2	4
%	0	25	50	0	0	0	0	25	0	0	0	0	0	50	50	100
Muko-Muko																
A18/S2	0	2	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	1	3
%	0	67	33	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	67	33	100
Palembang																
A18/S3	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	2
%	0	100	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	100	0	100
Banjarmasin																
A18/S4	0	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	0	3
A18/S5	0	3	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	2	5
%	0	75	25	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	75	25	100
JUMLAH KATA	**0**	**17**	**6**	**1**	**1**	**0**	**0**	**2**	**0**	**0**	**0**	**0**	**1**	**20**	**6**	**27**
% PENGGUNAAN KAEDAH EJAAN	**0**	**63**	**22**	**4**	**4**	**0**	**0**	**7**	**0**	**0**	**0**	**0**	**4**	**74**	**22**	**100**

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

LAMPIRAN AC

Jadual 5.64 Analisis ejaan pola kombinasi vokal (u-a) mengikut kategori dalam A16/S1 hingga A18/S5

Pola	Kategori			
	SKB+SKB	SKB+SKT	SKT+SKB	SKT+SKT
A16/S1 Kombinasi vokal (u-a)	(1+0) سمهاڽ semuhanya	(1+0) الدنيا al-dunia	(0+1) سورة surat	(1+0) سلطان sultan
	(0+1) دوو dua	-	(0+1) ڤرتوكل Portugal	-
	-	-	(0+1) كرومه ke rumah	-
	-	-	(0+1) اورڠ orang	-
	-	-	(0+0) بوه buah	-
	-	-	(0+0) ڤرمڤون perempuan	-
	-	-	(0+1) ڤلبوون pelabuan	-
A16/S2 Kombinasi vokal (u-a)	(0+0) دو dua	-	(0+1) سورة surat	(1+0) سلطان sultan
	(0+0) سبو sebua	-	(0+0) ڤرتكل Portugal	(0+0) سرّ الله Sirrullah
	(0+0) بو bua	-	(0+1) ڤرتوكل Portugal	-
	-	-	(0+1) بولن bulan	-
	-	-	(0+0) بوه buah	-
A17/S1 Kombinasi vokal (u-a)	(0+0) جوّ jua	-	(0+1) توهن tuhan	-
	-	-	(0+1) اورڠ orang	-
	-	-	(0+0) سسورڠ seseorang	

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

…sambungan

	-		(0+1) سورت surat	-
	-	-	(0+0) برجوّل berjual	-
	-	-	(0+0) ڤرتوه pertuah	-
	(1+1) برسندورا bersandura	-	(0+1) جوهن Johan	(1+0) سلطان sultan
	(0+1) كود kuda	-	(0+0) سده sudah	-
	(0+1) اندرڤور Inderapura	-	(0+1) مڠوچڤ mengucap	-
	(0+0) ڤادك paduka	-	(0+1) توهن tuhan	-
A17/S2 Kombinasi vokal (u-a)	(0+0) مكتّ makota	-	(0+1) سورت surat	-
	-	-	(0+1) اورڠ orang	-

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

	-	-	(0+1) دوسن dusun	-
	-	-	(0+1) تراوفم terupam	-
	-	-	(0+1) بركتوڤڠ berketupang	-
	(0+1) جوك جوڠ juga	-	(0+1) سوده sudah (0+1) اورڠ orang	-
A17/S3 Kombinasi vokal (u-a)	(1+0) دوا dua (0+0) دو dua	-	(0+0) سؤرڠ seorang (0+0) ڤرمڤون perempuan	-
	(0+1) لوڤ lupa	-	(0+1) امڤونڽ empunya	-
	(1+0) دعا doa	-	(0+1) سورة surat	-

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

…sambungan

	(1+0) ضحيٰ dhuha	-	(0+1) بولن bulan	-
	-	-	(0+1) مڤورة menyuruh	-
	(0+1) ادرفور Inderapura	-	(0+1) اورڠ orang	(1+0) سلطان sultan
	(1+0) مكتا makota	-	(0+0) لور luar	(0+0) مطلق mutlak
	(0+1) مود muda	-	(0+1) اوتڠ utang	(0+0) جردن Jordan
	(0+1) فول pula	-	(0+1) براوبه berubah	(0+0) جردان Jordan
A18/S1 Kombinasi vokal (u-a)	(0+0) كدو kedua	-	(0+1) اوجڠ ujang	-
	(1+0) جوا jua	-	(0+1) فوڽ punya	-
	(1+0) سكا suka	-	(0+1) امفوياه empunyah	-
	(0+1) سوک suka	-	(0+1) سوده sudah	-
	-	-	(0+1) بوكن bukan	-
	-	-	(0+1) موكه له mukahlah	-
	(0+0) جو jua	-	(0+1) سورة surat	(1+0) سلطان Sultan
	(0+1) كوت kota	-	(0+1) اورڠ orang	-
A18/S2 Kombinasi vokal (u-a)	(0+1) سموانڽ semuanya	-	(0+1) موده muda	-
	(0+1) ڤول pula	-	(0+1) ڤوڽ punya	-
	(1+1) كسنتوشاهن kesyantusyahan	-	(0+1) كورڠ kurang	-
	(0+1) سنتوش	-	(0+1) سوسه	-

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

…sambungan

	santusya		susah	
	-	-	(1+0) بربواة berbuat	-
	-	-	(0+0) دڤرتون dipertuan	-
A18/S3 Kombinasi vokal (u-a)	(0+0) ڤادک paduka (0+1) ڤول pula (0+0) دو dua (0+1) سوک suka (0+0) کسکأن kesukaan (0+0) جو jua	-	(0+1) سورة surat (0+1) دجوال dijual (0+1) کورڠ kurang (0+1) سوسه susah (0+1) اورڠ orang (0+1) بولن bulan (0+1) سوده sudah	(1+0) سلطان sultan (0+0) سجملة sejumlah - - - - -
A18/S4 Kombinasi vokal (u-a)	(0+0) کسکأن kesukaan (0+0) دو dua (0+0) فادک paduka (0+1) جوڬ juga (0+1) کوت kota (1+1) توکا toga -	-	(0+1) سورة surat (0+1) دجوال dijual (0+1) کورڠ kurang (0+1) سوسه susah (0+1) اورڠ orang (0+1) بولن bulan (0+1) سوده sudah	(1+0) سلطان sultan - - - - -
A18/S5 Kombinasi vokal (u-a)	(0+0) فادک Paduka	-	(0+1) سورت سورة surat	(1+0) سلطان sultan

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

…sambungan

	(0+0) دو dua	-		-
	(0+1) مكوت makota	-	(1+1) بوڠا bunga	-
	-	-	(0+0) بوه buah	-
	-	-	(0+1) بولن bulan	-
	-	-	(0+1) سوده sudah	-
	-	-	(0+0) ممڤاي mempunyai	-
JUMLAH	**46**	**1**	**73**	**13**

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

LAMPIRAN AD

Jadual 5.65 Perbandingan horizontal pola ejaan kata dengan kombinasi vokal (u-a) mengikut kategori suku kata dan kaedah ejaan antara surat dan abad

Pola Kombinasi Vokal (u-a)	SKB+SKB			SKB+SKT			SKT+SKB			SKT+SKT			JUMLAH			
Nama Kaedah/Kod Surat	KTV	KC	KV	KTV	KC	KV	KTV	KC	KV	KTV	KC	KV	KTV	KC	KV	KATA
Ternate																
A16/S1	0	2	0	0	1	0	2	5	0	0	1	0	2	9	0	11
A16/S2	3	0	0	0	0	0	2	3	0	1	1	0	6	4	0	10
%	14	9	0	0	5	0	19	38	0	5	10	0	38	62	0	100
Aceh																
A17/S1	1	0	0	0	0	0	3	3	0	0	0	0	4	3	0	7
A17/S2	2	2	1	0	0	0	1	8	0	0	1	0	3	11	1	15
A17/S3	1	5	0	0	0	0	2	6	0	0	0	0	3	11	0	14
%	11	19	3	0	0	0	17	47	0	0	3	0	28	69	3	100
Bengkulu																
A18/S1	1	7	0	0	0	0	1	9	0	3	2	0	5	18	0	23
%	4	31	0	0	0	0	4	39	0	13	9	0	22	78	0	100
Muko-Muko																
A18/S2	1	4	1	0	0	0	1	7	0	0	1	0	2	12	1	15
%	7	26	7	0	0	0	7	46	0	0	7	0	13	80	7	100
Palembang																
A18/S3	4	2	0	0	0	0	0	7	0	1	1	0	5	10	0	15
%	26	13	0	0	0	0	0	47	0	7	7	0	33	67	0	100
Banjarmasin																
A18/S4	3	2	1	0	0	0	0	7	0	0	1	0	3	10	1	14
A18/S5	2	1	0	0	0	0	2	3	1	0	1	0	4	5	1	10
%	21	13	4	0	0	0	8	42	4	0	0	0	29	63	8	100
JUMLAH KATA	**18**	**25**	**3**	**0**	**1**	**0**	**14**	**58**	**1**	**5**	**9**	**0**	**37**	**93**	**4**	**134**
% PENGGUNAAN KAEDAH EJAAN	**13**	**19**	**2**	**0**	**1**	**0**	**10**	**43**	**1**	**4**	**7**	**0**	**28**	**69**	**3**	**100**

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

LAMPIRAN AE

Jadual 5.71 Analisis ejaan pola kombinasi vokal (u-i) mengikut kategori dalam A16/S1 hingga A18/S5

Pola	Kategori			
	SKB+SKB	SKB+SKT	SKT+SKB	SKT+SKT
A16/S1 Kombinasi vokal (u/o-i)	(1+1) تدوري Tidore	-	(0+1) موسم musim	-
	(1+0) تدري Tidore	-	-	-
A16/S2 Kombinasi vokal (u/o-i)	(0+1) تدور Tidore	-	-	-
A17/S1 Kombinasi vokal (u-i)	-	-	-	-
	(0+1) ڤوچ puji	(1+0) كرسي kursi	(0+1) اوله oleh	-
A17/S2 Kombinasi vokal (u-i)	(1+0) كدلي keduli	-	(0+1) براوكر berukir	-
	-	-	(0+1) بوڤ bunyi	-
A17/S3 Kombinasi vokal (u-i)	-	-	-	-
A18/S1 Kombinasi vokal (u-i)	(1+1) مودي Mudi	-	(0+1) اوله oleh	-
	(1+0) منچهي meneguhi	-	(0+1) بوله boleh	-
	-	-	(0+0) كمدين kemudian	-
A18/S2 Kombinasi vokal (u-i)	-	-	(0+1) ڤوته putih	-
	-	-	(0+1) موسن musin	-
	-	-	(0+1) بوله boleh	-
	-	-	(0+1) براوله beroleh	-
	-	-	(0+0) كمدين	-

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

...sambungan

			kemudian	
A18/S3 Kombinasi vokal (u-i)	-	-	(0+1) ڤوته putih	(1+1) بهاءالدين Bahauddin
	-	-	(0+1) يغبوله yang boleh	-
	-	-	(0+1) اقتوبر Oktober	-
A18/S4 Kombinasi vokal (u-i)	(1+1) دچوري dicuri	-	(0+1) كونڠ kuning	-
A18/S5 Kombinasi vokal (u-i)	(0+1) بوم bumi	-	(0+1) اوله oleh	-
	(1+1) موري Murey	-	(0+1) فوته putih	-
JUMLAH	**10**	**1**	**18**	**1**

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

LAMPIRAN AF

Jadual 5.72 Perbandingan horizontal pola ejaan kata dengan kombinasi vokal (u-i) mengikut kategori suku kata dan kaedah ejaan antara surat dan abad

Pola Kombinasi Vokal (u-i)	SKB+SKB			SKB+SKT			SKT+SKB			SKT+SKT			JUMLAH			
Nama Kaedah/Kod Surat	KTV	KC	KV	KTV	KC	KV	KTV	KC	KV	KTV	KC	KV	KTV	KC	KV	KATA
Ternate																
A16/S1	0	1	1	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	2	1	3
A16/S2	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1
%	0	50	25	0	0	0	0	25	0	0	0	0	0	75	25	100
Aceh																
A17/S1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
A17/S2	0	2	0	0	1	0	0	3	0	0	0	0	0	6	0	6
A17/S3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
%	0	33	0	0	17	0	0	50	0	0	0	0	0	100	0	100
Bengkulu																
A18/S1	0	0	1	0	0	0	1	2	0	0	0	0	1	2	1	4
%	0	0	25	0	0	0	25	50	0	0	0	0	25	50	25	100
Muko-Muko																
A18/S2	0	0	0	0	0	0	1	4	0	0	0	0	1	4	0	5
%	0	0	0	0	0	0	20	80	0	0	0	0	20	80	0	100
Palembang																
A18/S3	0	0	0	0	0	0	0	3	0	0	0	1	0	3	1	4
%	0	0	0	0	0	0	0	75	0	0	0	25	0	75	25	100
Banjarmasin																
A18/S4	0	0	1	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1	1	2
A18/S5	0	1	1	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0	3	1	4
%	0	17	33	0	0	0	0	50	0	0	0	0	0	67	33	100
JUMLAH KATA	**0**	**5**	**4**	**0**	**1**	**0**	**2**	**16**	**0**	**0**	**0**	**1**	**2**	**22**	**5**	**29**
% PENGGUNAAN KAEDAH EJAAN	**0**	**17**	**15**	**0**	**3**	**0**	**7**	**55**	**0**	**0**	**0**	**20**	**7**	**76**	**17**	**100**

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

LAMPIRAN AG

Jadual 5.78 Analisis ejaan pola kombinasi vokal (u-u) mengikut kategori dalam A16/S1 hingga A18/S5

Pola	Kategori			
	SKB+SKB	SKB+SKT	SKT+SKB	SKT+SKT
A16/S1 Kombinasi vokal (u-u)	(0+1) دهول dahulu (0+1) مولوک Muluku (0+0) کملک ke Maluku (0+0) جنل ل Jailolo	-	(0+1) ماثوره manyuruh (0+1) دسوره/سوره disuruh (0+1) بونه bunuh (0+1) توجه tujuh	-
A16/S2 Kombinasi vokal (u-u)	-	-	(0+1) تولغ tolong (0+1) قوله puluh (0+1) توجه tujuh	-
A17/S1 Kombinasi vokal (u-u)	-	-	(0+1) موهن mohon	(0+0) دتنجقكنڤ ditunjukkannya
A17/S2 Kombinasi vokal (u-u)	(0+1) بغكوول Bengkulu	-	(0+1) تورن تمورن turun temurun (0+1) توجه tujuh (0+1) قوله puluh (0+1) دسوره disuruh (0+1) موهنكن mohonkan (0+1) دودق duduk (0+0) حكمكن hukumkan (0+1) لوبق	-

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

…sambungan

			lubuk	
	-	-	(1+0) دتلوغينْ ditolonginya	-
	(0+1) دهول dahulu	-	(0+1) ڤوله puluh	(0+0) انتڠ untung
A17/S3 Kombinasi vokal (u-u)	(0+0) عمره umruhu	-	(0+1) ممبونه membunuh	-
	-	-	(1+0) دتلوڠ ditolong	-
	-	-	(0+1) تولڠ tolong	-
A18/S1 Kombinasi vokal (u-u)	(0+1) بڠكهول Bengkahulu	(1+1) تونكو tunku	(0+1) دودک duduk	-
	(0+1) كمنجوة Kemanjuto	-	(0+1) اوسل usul	-
	-	-	(0+0) حكم hukum	-
	-	-	(0+1) كتوجه ketujuh	-
	-	-	(0+1) مڤوره menyuruh	-
A18/S2 Kombinasi vokal (u-u)	(0+1) موک٢ Muko-muko	-	(0+1) تولس tulus	(0+0) سڠكهڤون sungguhpun
	(0+1) دهول٢ dahulu-dahulu	-	(0+1) دودک duduk	-
A18/S3 Kombinasi vokal (u-u)	-	-	(0+1) دڤوهنكن dipohonkan	(0+0) سڠكهڽ sungguhnya
	-	-	(0+1) ڤوله puluh	-
	-	-	(0+1) توجه tujuh	-
A18/S4 Kombinasi vokal (u-u)	(1+1) كوبو kubu	(1+0) بلدرو beludru	(0+1) دفوهنكن dipohonkan	-

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

…sambungan

	(0+1) سسوک sesuku	-	(0+0) عمر umur	-
	-	-	(0+1) کتوجه ketujuh	-
	-	-	(0+1) مموڠت memungut	-
	-	-	(0+1) فوکل pukul	-
	-	-	(0+1) فوله puluh	-
	-	-	(0+1) تولڠ tolong	-
	-	-	(0+1) دودق duduk	-
A18/S5 Kombinasi vokal (u-u)	-	-	(0+1) دفوهنکن dipohonkan	-
	-	-	(0+1) سفوله sepuluh	-
	-	-	(0+1) فوکل pukul	-
JUMLAH	**13**	**2**	**43**	**4**

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

LAMPIRAN AH

Jadual 5.79 Perbandingan horizontal pola ejaan kata dengan kombinasi vokal (u-u) mengikut kategori suku kata dan kaedah ejaan antara surat dan abad

Pola Kombinasi Vokal (u-u)	SKB+SKB			SKB+SKT			SKT+SKB			SKT+SKT			JUMLAH			
Nama Kaedah/Kod Surat	KTV	KC	KV	KTV	KC	KV	KTV	KC	KV	KTV	KC	KV	KTV	KC	KV	KATA
Ternate																
A16/S1	2	2	0	0	0	0	0	5	0	0	0	0	2	7	0	9
A16/S2	0	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0	2	0	2
%	18	18	0	0	0	0	0	64	0	0	0	0	18	82	0	100
Aceh																
A17/S1	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1	0	0	1	1	0	2
A17/S2	0	1	0	0	0	0	1	8	0	0	0	0	1	9	0	10
A17/S3	1	1	0	0	0	0	0	4	0	1	0	0	2	5	0	7
%	5	11	0	0	0	0	5	68	0	11	0	0	21	79	0	100
Bengkulu																
A18/S1	0	2	0	0	0	1	1	4	0	0	0	0	1	6	1	8
%	0	25	0	0	0	12.5	12.5	50	0	0	0	0	12.5	75	12.5	100
Muko-Muko																
A18/S2	0	2	0	0	0	0	0	2	0	1	0	0	1	4	0	5
%	0	40	0	0	0	0	0	40	0	20	0	0	20	80	0	100
Palembang																
A18/S3	0	0	0	0	0	0	0	3	0	1	0	0	1	3	0	4
%	0	0	0	0	0	0	0	75	0	25	0	0	25	75	0	100
Banjarmasin																
A18/S4	0	1	1	0	1	0	1	5	0	0	0	0	1	7	1	9
A18/S5	0	0	0	0	0	0	1	5	0	0	0	0	1	5	0	6
%	0	7	7	0	7	0	13	66	0	0	0	0	13	80	7	100
JUMLAH KATA	**3**	**9**	**1**	**0**	**1**	**1**	**4**	**39**	**0**	**4**	**0**	**0**	**11**	**49**	**2**	**62**
PENGGUNAAN KAEDAH EJAAN	**4**	**15**	**2**	**0**	**2**	**2**	**6**	**63**	**0**	**6**	**0**	**0**	**18**	**79**	**3**	**100**

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

LAMPIRAN AI

Jadual 5.85 Analisis ejaan kata dengan kombinasi diftong (ai) mengikut kategori suku kata dalam A16/S1 hingga A18/S5

Pola Kombinasi diftong (ai) di depan, si tengah dan di akhir kata	Kategori			
A16/S1	SKB+SKD	SKT+SKD	SKD+SKB	SKD+SKT
ai	-	-	-	-
e-ai	-	-	-	-
a-ai	-	-	(0+0) بكمان bagaimana	-
i-ai	-	-	-	-
u-ai	-	-	-	-
o-ai	-	-	-	-
A16/S2				
ai	-	-	-	-
e-ai	-	-	-	-
a-ai	-	-	-	-
i-ai	-	-	-	-
u-ai	-	-	-	-
o-ai	-	-	-	-
A17/S1				
ai				
e-ai	-	-	-	-
a-ai	-	-	-	-
i-ai	-	-	-	-
u-ai	-	-	-	-
o-ai	-	-	-	-
A17/S2				
ai	-	-	-	-
e-ai	-	-	-	-
a-ai	-	-	(0+1) قاسي Pasai	(0+0) برنتي berantai

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

...sambungan

i-ai	-	-	(0+0) برمالڬي bermaligai	-
	-	-	(0+1) ڤريسي perisai	-
u-ai	-	-	-	(0+0) برمبي berumbai
o-ai	-	-	-	-
A17/S3				
ai	-	-	-	-
e-ai	-	-	(0+0) برجري له برچريله bercerailah	-
a-ai	-	-	-	-
i-ai	-	-	-	-
u-ai	-	-	-	-
o-ai	-	-	-	-
A18/S1				
ai	-	(0+0) كيفر (Gaifir)	-	-
	-	(0+0) ايتن (Eyton)	-	-
e-ai	-	-	-	-
a-ai	-	-	-	-
i-ai	-	-	-	-
u-ai	-	-	(0+0) شڠي sungai	-
o-ai	-	-	-	-
A18/S2				
ai	-	-	-	-
e-ai	-	-	-	-
a-ai	-	-	-	(0+0) سمڤي sampai
i-ai	-	-	-	-

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

…sambungan

u-ai	-	-	(0+1) سوڠي sungai	-
o-ai	-	-	-	-
A18/S3				
ai	-	-	-	-
e-ai	-	-	-	-
a-ai	-	-	(0+0) سبڬيلاڬ sebagai lagi	(0+0) هندي handai
	-	-	-	(0+0) مڤمڤيکن menyampaikan
i-ai	-	-	-	-
u-ai	-	-	-	-
o-ai	-	-	-	-
A18/S4				
ai	-	-	-	-
e-ai	-	-	-	-
a-ai	-	-	(0+1) سباکي sebagai	(0+0) مڤمفيکن menyampaikan
	-	-	(1+0) بڬيمان bagaimana	-
i-ai	-	-	-	-
u-ai	-	-	(0+1) چوکي cukai	-
	-	-	(1+0) سليمان Sulaiman	-
o-ai	-	-	-	-
A18/S5				
ai	-	-	-	-
e-ai	-	-	-	-
a-ai	-	-	-	(0+0) دسمفيکن disampaikan

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

...sambungan

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

i-ai	-	-	-	(0+0) چندي cindai
u-ai	-	-	-	-
o-ai	-	-	-	-

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

LAMPIRAN AJ

Jadual 5.86 Perbandingan ejaan kata dengan kombinasi diftong ai (ai), (a-ai), (i-ai), (o-ai) dalam A16/S1 hingga A18/S5 antara surat dan abad

Pola kombinasi diftong (ai)	SKB+SKD						SKT+SKD						SKD+SKB						SKD+SKT						JUMLAH						JUM. KATA
	ai	e-ai	a-ai	i-ai	u-ai	o-ai	ai	e-ai	a-ai	i-ai	u-ai	o-ai	ai	e-ai	a-ai	i-ai	u-ai	o-ai	ai	e-ai	a-ai	i-ai	u-ai	o-ai	ai	e-ai	a-ai	i-ai	u-ai	o-ai	
A16/S1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1
A16/S2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
A17/S1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
A17/S2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	2	0	0	0	0	1	0	1	0	0	0	2	2	1	0	5
A17/S3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1
A18/S1	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0	1	0	3
A18/S2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1	0	1	0	2
A18/S3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0	3	0	0	0	3
A18/S4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	2	0	0	0	1	0	0	0	0	0	3	0	2	0	5
A18/S5	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0	1	1	0	0	2
JUMLAH KATA KESELURUHAN	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	1	5	2	4	0	0	0	6	1	1	0	2	1	10	4	5	0	22
				0						2						12						8						22			
% PENGGUNAAN KAEDAH EJAAN INTERPRETASI	0	0	0	0	0	0	9	0	0	0	0	0	0	4	23	9	18	0	0	0	27	4	4	0	9	4	46	18	23	0	
	Tiada contoh						**Tiada huruf vokal *alif* dan *ya***						**Tiada huruf vokal *alif* dan *ya***						**Tiada huruf vokal *alif* dan *ya***						**Tiada huruf vokal *alif* dan *ya***						

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

LAMPIRAN AK

Jadual 5.87 Analisis ejaan kata dengan kombinasi diftong (au) mengikut kategori suku kata dalam A16/S1 hingga A18/S5

Pola Kombinasi diftong (au) di depan, di tengah dan di akhir kata	Kategori			
	SKB+SKD	SKT+SKD	SKD+SKB	SKD+SKT
A16/S1				
au	(1+0) سودار saudara	-	-	-
e-au	-	-	-	-
a-au	-	-	-	-
i-au	-	-	-	-
u-au	-	-	-	-
A16/S2				
au	-	-	-	-
e-au	-	-	-	-
a-au	-	-	-	-
i-au	-	-	-	-
u-au	-	-	-	-
A17/S1				
au	(0+0) سودكرڤ saudagarnya	-	-	-
e-au	-	-	-	-
a-au	-	-	(0+0) اتو atau	(0+0) رنتو rantau
i-au	-	-	-	-
u-au	-	-	-	-
A17/S2				
au	-	-	-	-
e-au	-	-	-	-
a-au	-	-	(0+0) اتو atau	-
i-au	-	-	-	-

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

... sambungan pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

	u-au	-	-	-	-
A17/S3					
	au	-	-	-	-
	e-au	-	-	-	-
	a-au	-	-	(0+0) اتو atau	-
		-	-	(0+0) جكلو jikalau	-
	i-au	-	-	-	-
	u-au	-	-	-	-
A18/S1					
	au	-	(0+0) سودن Saudan	-	-
		(0+0) سودار saudara	-	-	-
	e-au	-	-	-	-
	a-au	-	-	(0+0) جكلو jikalau	-
		-	-	(0+1) مينغ كابو Minangkabau	-
		-	-	(0+0) اتو atau	-
	i-au	-	-	-	-
	u-au	-	-	(0+0) فولو pulau	-
A18/S2					
	au	-	-	-	-
	e-au	-	-	-	-
	a-au	-	-	(0+0) جكلو jikalau	-
	i-au	-	-	-	-
	u-au	-	-	-	-

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

...sambungan

A18/S3				
	au	-	(0+0) دولت daulat (0+0) تولنپ taulannya	-	-
	e-au	-	-	-	-
	a-au	-	-	-	-
	i-au	-	-	-	-
	u-au	-	-	-	-
A18/S4					
	au	-	-	-	-
	e-au	-	-	-	-
	a-au	-	-	(0+0) اتو atau	-
	i-au	-	-	(0+1) هيجو hijau	-
	u-au	-	-	-	-
A18/S5					
	au	-	-	-	-
	e-au	-	-	-	-
	a-au	-	-	-	-
	i-au	-	-	-	-
	u-au	-	-	-	-

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

LAMPIRAN AL

Jadual 5.88 Analisis perbandingan ejaan kata dengan kombinasi diftong (au) mengikut kategori suku kata dalam A16/S1 hingga A18/S5 antara surat dan abad

Pola kombinasi diftong (au)	SKB+SKD						SKT+SKD						SKD+SKB						SKD+SKT						JUMLAH						JUM .KAT A
	au	e-au	a-au	i-au	u-au	o-au	au	e-au	a-au	i-au	u-au	o-au	au	e-au	a-au	i-au	u-au	o-au	au	e-au	a-au	i-au	u-au	o-au	au	e-au	a-au	i-au	u-au	o-au	
A16/S1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1
A16/S2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
A17/S1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1	0	2	0	0	0	3
A17/S2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1
A17/S3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0	2
A18/S1	1	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	3	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	3	0	1	0	6
A18/S2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1
A18/S3	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0	2
A18/S4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0	2
A18/S5	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
JUMLAH KATA KESELURUHAN	3	0	0	0	0	0	3	0	0	0	0	0	0	9	1	1	0	0	0	1	0	0	0		6	0	10	1	1	0	18
			3						3					11						1						18				
%	16	0	0	0	0	0	16	0	0	0	0	0	0	50	6	6	0	0	0	6	0	0	0		33	0	55	6	6	0	100
PENGGUNAAN KAEDAH INTERPRETASI	**Tiada huruf vokal *alif* dan *wau***						**Tiada huruf vokal *alif* dan *wau***						**Tiada huruf vokal *alif* dan *wau***						**Tiada huruf vokal *alif* dan *wau***						**Tiada huruf vokal *alif* dan *wau***						

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

LAMPIRAN AM

Jadual 5.89 Analisis ejaan kata dengan kombinasi diftong (oi) mengikut kategori suku kata dalam A16/S1 hingga A18/S5

Pola Kombinasi diftong (oi) di akhir kata	Kategori			
A16/S1	SKB+SKD	SKT+SKD	SKD+SKB	SKD+SKT
oi	-	-	-	-
a-oi	-	-	-	-
i-oi	-	-	-	-
o-oi	-	-	-	-
A16/S2				
oi	-	-	-	-
a-oi	-	-	-	-
i-oi	-	-	-	-
o-oi	-	-	-	-
A17/S1				
oi	-	-	-	-
a-oi	-	-	-	-
i-oi	-	-	-	-
o-oi	-	-	-	-
A17/S2				
oi	-	-	-	-
a-oi	-	-	-	-
i-oi	-	-	-	-
o-oi	-	-	-	-
A17/S3				
oi	-	-	-	-
a-oi	-	-	-	-
i-oi	-	-	-	-
o-oi	-	-	-	-

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

...sambungan

A18/S1				
oi	-	-	هيل Hoyle	-
a-oi	-	-	-	-
i-oi	-	-	-	-
o-oi	-	-	-	-
A18/S2				
oi	-	-	-	-
a-oi	-	-	-	-
i-oi	-	-	-	-
o-oi	-	-	-	-
A18/S3				
oi	-	-	-	-
a-oi	-	-	-	-
i-oi	-	-	-	-
o-oi	-	-	-	-
A18/S4				
oi	-	-	-	-
a-oi	-	-	-	-
i-oi	-	-	-	-
o-oi	-	-	-	-
A18/S5				
oi	-	-	-	-
a-oi	-	-	-	-
i-oi	-	-	-	-
o-oi	-	-	-	-

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

LAMPIRAN AN

Jadual 5.90 Perbandingan ejaan kata dengan kombinasi diftong oi (oi), (a-oi), (i-oi), (o-oi) mengikut kategori suku kata dalam A16/S1 hingga A18/S5 antara surat dan abad

Pola kombinasi diftong (oi)	SKB+SKD				SKT+SKD				SKD+SKB				SKD+SKT				JUMLAH				JUM. KATA
	oi	a-oi	i-oi	o-oi	oi	a-oi	i-oi	o-oi	oi	a-oi	i-oi	o-oi	oi	a-oi	i-oi	o-oi	oi	a-oi	i-oi	o-oi	
A16/S1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
A16/S2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
A17/S1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
A17/S2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
A17/S3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
A18/S1	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1
A18/S2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
A18/S3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
A18/S4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
A18/S5	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
JUMLAH KATA KESELURUHAN	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1
% PENGGUNAAN KAEDAH	0	0	0	0	0	0	0	0	100	0	0	0	0	0	0	0	100	0	0	0	100
INTERPRETASI	Tiada contoh				Tiada contoh				**Tiada huruf vokal *alif* dan *ya***				Tiada contoh				**Tiada huruf vokal *alif* dan *ya***				

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

LAMPIRAN AO

Jadual 5.91 Analisis perbandingan penggunaan huruf gubalan Melayu antara A16/S1 hingga A18/S5

Kod Surat/ huruf	*ca*		*nya*		*nga*				*ga*				*pa*		*fa*	*va*
	ج	چ	ڤ	ڽ	ڠ	ع	ک	ب	ڬ	ڤ	ڭ	ف	ڤ	ف	ف
A16/S1	-	-	/	/	/	-	/	-	-	/	-	-	/	-	-
A16/S2	-	/	-	/	/	-	/	/	-	/	-	-	/	-	-
A17/S1	/	-	/	-	/	-	/	-	/	-	-	/	/	-	-
A17/S2	-	/	/	/	/	-	/	-	/	/	-	/	/	-	-
A17/S3	-	/	/	/	/	-	/	-	/	-	/	/	/	-	-
A18/S1	-	/	/	/	/	/	/	-	-	/	/	/	/	-	-
A18/S2	-	/	/	/	/	-	/	-	/	-	-	/	/	-	-
A18/S3	-	-	/	/	/	-	-	-	/	-	-	-	/	/	/
A18/S4	-	/	/	/	/	-	-	/	/	/	-	/	-	/	/
A18/S5	-	/	/	/	/	-	-	/	/	-	-	/	-	/	/

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

LAMPIRAN AP

Jadual 5.92 Analisis perbandingan penggunaan tanda diakritik antara A16/S1 hingga A18/S5

KOD SURAT	TEMA PENGGUNAAN BARIS DAN TANDA DIAKRITIK		ANALISIS PERBANDINGAN ANTARA SURAT DAN ABAD	JUM	RUMUSAN
A16/S1	disuruh	دِسورہ	Tanda baris di bawah	2	Pengaruh Arab tahap 1&2, pengaruh Melayu
	lasykar	لشّكر/لسَكر	Tanda *tasydid*		Pengaruh Arab tahap 1&2
A16/S2	Sirullah	سرّ الله	Tanda *tasydid* dan *mad*	8	Pengaruh Arab tahap 1&2
	Muharram	محرّم	Tanda *tasydid*		Pengaruh Arab tahap 1&2
	Wassalam	والسّلام	Tanda *tasydid*		Pengaruh Arab tahap 1&2
	Abu Hayat	آب حيات	Tanda *mad*		Pengaruh Arab tahap 1&2
	kapal	كاڤل	Tanda baris atas		Pengaruh Arab tahap 1&2, pengaruh Melayu
	janji	جنْجِ	Tanda *sukun*		Pengaruh Arab tahap 1&2
	kapal	كاڤلْ	Tanda *sukun*		Pengaruh Arab tahap 1&2, pengaruh Melayu
	bedil	بدلْ	Tanda *sukun*		Pengaruh Arab tahap 1&2
A17/S1	dengan	دغَن	Tanda baris di atas	17	Pengaruh Arab tahap 1&2
	kamu	كامُ	Tanda baris di hadapan		Pengaruh Arab tahap 1, pengaruh Melayu
	Inglitir	اِغْلِيْتِرْ	Kombinasi baris di bawah dan *sukun*		Pengaruh Arab tahap 1
	Harry Middelton	هَارِمِدِلْتُنْ	Kombinasi baris di atas, di bawah, di hadapan dan *sukun*		Pengaruh Arab tahap 1
	kitalah	كِتَالَهْ	Kombinasi baris di atas, di bawah dan *sukun*		Pengaruh Arab tahap 1, pengaruh Melayu
	sitmi	سِتْمِيْ	Kombinasi baris di bawah dan *sukun*		Pengaruh Arab tahap 1
	mencabul	مَنْجَبُوْلِ	Kombinasi baris di atas, di bawah di hadapan dan tanda *sukun*		Pengaruh Arab tahap 1
	ke Acheh	كآجِه	Tanda baris di bawah dan tanda *mad*		Pengaruh Arab tahap 1&2
	sekalian	سكلّين	Tanda *tasydid*		Pengaruh Arab tahap 1&2
	meli	ملّي	Tanda *tasydid*		Pengaruh Arab tahap 1&2
	negeri	نكّري	Tanda *tasydid*		Pengaruh Arab tahap 1&2, pengaruh Melayu
		سكلّين	Tanda *tasydid*		Pengaruh Arab tahap 1&2

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

...sambungan

	sekalian			
	meli	ملّ	Tanda *tasydid*	Pengaruh Arab tahap 1&2
	berjual	برجوّل	Tanda *tasydid*	Pengaruh Arab tahap 1&2
	jua	جوّ	Tanda *tasydid*	Pengaruh Arab tahap 1&2
	kurniai	كارنّياي	Tanda *tasydid*	Pengaruh Arab tahap 1&2, pengaruh Melayu
	dia	ديّ	Tanda *tasydid*	Pengaruh Arab tahap 1&2
A17/S2	seni	سنيّ	Tanda *tasydid*	28 Pengaruh Arab tahap 1&2
	kalian	كليّن	Tanda *tasydid*	Pengaruh Arab tahap 1&2
	kati	كتّي	Tanda *tasydid*	Pengaruh Arab tahap 1&2, pengaruh Melayu
	berpetarana	برڤتّران	Tanda *tasydid*	Pengaruh Arab tahap 1&2, pengaruh Melayu
	ciu	چيوّ	Tanda *tasydid*	Pengaruh Arab tahap 1&2, pengaruh Melayu
		بركّڠ	Tanda *tasydid*	Pengaruh Arab tahap 1&2
	bergelar	برڬّلر	Tanda *tasydid*	Pengaruh Arab tahap 1&2
	makota	مكتّ	Tanda *tasydid*	Pengaruh Arab tahap 1&2
	keduli	كدلّي	Tanda *tasydid*	Pengaruh Arab tahap 1&2, pengaruh Melayu
	takluk	تعلّق	Tanda *tasydid*	Pengaruh Arab tahap 1&2
	memuat	مموّت	Tanda *tasydid*	Pengaruh Arab tahap 1&2
	mulia-mulia	ملّي ملّي	Tanda *tasydid*	Pengaruh Arab tahap 1&2
	Acheh Darussalam	آچه دارالسّلام	Tanda *mad* dan *tasydid*	Pengaruh Arab tahap 1&2
	natiasa	نتّياس	Tanda *tasydid*	Pengaruh Arab tahap 1&2, pengaruh Melayu
	puji pujian	ڤوچ ڤجيّن	Tanda *tasydid*	Pengaruh Arab tahap 1&2, pengaruh Melayu
	karunianya	كارنّيابڤ	Tanda *tasydid*	Pengaruh Arab tahap 1&2, pengaruh Melayu
	Tamiang	تميّڠ	Tanda *tasydid*	Pengaruh Arab tahap 1&2 Melayu
	Rokan	ركّن	Tanda *tasydid*	Pengaruh Arab tahap 1&2
	Takluk	تعلّق	Tanda *tasydid*	Pengaruh Arab tahap 1&2
	Calang	جلّڠ	Tanda *tasydid*	Pengaruh Arab tahap 1&2
	jua	جوّ	Tanda *tasydid*	Pengaruh Arab tahap 1&2

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

...sambungan

	ايّ ia	Tanda *tasydid*		Pengaruh Arab tahap 1&2
	سكّچت sukacita	Tanda *tasydid*		Pengaruh Arab tahap 1&2
	برّي beri	Tanda *tasydid*		Pengaruh Arab tahap 1&2
	سيدالمكمّل Saidul Mukammal	Tanda *tasydid*		Pengaruh Arab tahap 1&2
	كجّ keji	Tanda *tasydid*		Pengaruh Arab tahap 1&2
	بربوّت berbuat	Tanda *tasydid*		Pengaruh Arab tahap 1&2
	برآلت beralat	Tanda *mad*		Pengaruh Arab tahap 1&2
A17/S3	تَعْظِيْمْ takzim	Tanda baris di bawah, di hadapan dan *sukun*	13	Pengaruh Arab tahap 1
	الله سُبْحَانَهُ وتعالىٰ Allah subhanahu wa taala	Tanda baris di atas, di hadapan, *sukun* dan *mad*		Pengaruh Arab tahap 1&2
	كَامْ kamu	Tanda baris di atas dan di hadapan		Pengaruh Arab tahap 1&2
	وكاطِبُهُ *Wakatibuhu*	Tanda baris di bawah dan di hadapan		Pengaruh Arab tahap 1&2
	گُوْرنَدُوْر Gurnadur	Tanda baris di atas, di hadapan dan *sukun*		Pengaruh Arab tahap 1&2
	وَلَنْدَ Walanda	Tanda baris di atas dan *sukun*		Pengaruh Arab tahap 1
	عَبْدُ القَادِرُ Abdul Qadir	Tanda baris di atas, di bawah, di hadapan dan *sukun*		Pengaruh Arab tahap 1
	كُمْڤِيَ kompani	Tanda baris di atas, di bawah, di hadapan dan *sukun*		Pengaruh Arab tahap 1
	سبَابَ sababa	Tanda baris di atas		Pengaruh Arab tahap 1&2
	كملاهسلَهَک Kamalahu Salahak	Tanda baris di atas		Pengaruh Arab tahap 1&2
	آمين amin	Tanda *mad*		Pengaruh Arab tahap 1&2
	ضحيٰ Dhuha	Tanda *mad*		Pengaruh Arab tahap 1&2
	وَرٰاد في كُلّ يوم Warada fi kuli yaum	Tanda baris di atas, di hadapan dan tanda *mad*		Pengaruh Arab tahap 1&2
A18/S1	بَرَاتَن	Tanda baris di atas	3	Pengaruh Arab tahap 1&2
	كفتنّ	Tanda *tasydid*		Pengaruh Arab tahap 1&2
	فرجنجيَّن perjanjian	Tanda *tasydid* dan baris di atas		Pengaruh Arab tahap 1&2
A18/S2	الله Allah	Tanda *tasydid* dan tanda *mad*	1	Pengaruh Arab tahap 1&2
A18/S3	قَنَّه penah	Tanda *tasydid*	1	Pengaruh Arab tahap 1&2
A18/S4	السّلام Assalam	Tanda *tasydid*	4	Pengaruh Arab tahap 1&2

05-4506 3432 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

...sambungan

	Alhaq	الحقّ	Tanda *tasydid*		Pengaruh Arab tahap 1&2
	Assodiq	الصّدق	Tanda *tasydid*		Pengaruh Arab tahap 1&2
	Allah	الله	Tanda *tasydid* dan tanda *mad*		Pengaruh Arab tahap 1&2
A18/S5	Assodiq	الصّدق	Tanda *tasydid*	1	Pengaruh Arab tahap 1&2

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

LAMPIRAN AQ

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Jadual 5.93 Analisis perbandingan ejaan kata ganda antara A16/S1 hingga A18/S5

KOD SURAT	POLA KATA GANDA	DAPATAN PERBANDINGAN ANTARA SURAT DAN ABAD	JENIS KATA GANDA
A16/S1	Tiada	Tiada contoh kata ganda dalam A16/S1	Tiada
A16/S2	كنق كانق kanak- kanak	Menggandakan seluruh kata dasar jenis kata nama tanpa sebarang perubahan bentuk	Pengulangan penuh
A17/S1	سبنربنرپ sebenar-benar	Menggandakan sebahagian daripada kata dasar yang berimbuhan awalan dan akhiran	Pengulangan separa
A17/S2	برمبي رميكن berumbai-rumbaikan	Menggandakan sebahagian daripada kata dasar yang berimbuhan awalan dan akhiran	Pengulangan separa
	تورن تمورن turun-temurun	Menggandakan sebahagian daripada kata dasar yang mempunyai kata sisipan pada kata dasar kedua	Pengulangan separa
	رجراج raja-raja	Menggandakan seluruh kata dasar jenis kata nama tanpa sebarang perubahan bentuk	Pengulangan penuh
	براتس راتس beratus-ratus	Menggandakan sebahagian daripada kata dasar yang berimbuhan awalan pada kata dasar kedua	Penggandaan separa
	انده انده indah-indah	Menggandakan seluruh kata dasar jenis kata nama tanpa sebarang perubahan bentuk	Pengulangan penuh
	ملّي ملّي mulia-mulia	Menggandakan seluruh kata dasar jenis kata nama tanpa sebarang perubahan bentuk	Pengulangan penuh
	ڤوچ ڤچيّن puji-pujian	Menggandakan sebahagian daripada kata dasar yang mempunyai imbuhan akhiran pada kata dasar kedua	Penggandaan separa
	برکرم کريمن berkirim-kiriman	Menggandakan sebahagian daripada kata dasar yang berimbuhan awalan dan akhiran	Penggandaan separa
	سلام لماڤ selama-lamanya	Menggandakan sebahagian daripada kata dasar yang berimbuhan awalan dan akhiran	Penggandaan separa
A17/S3	برتمبه۲ bertambah-tambah	Menggandakan sebahagian daripada kata dasar yang berimbuhan awalan dengan menggunakan dua Arab (۲)	Penggandaan separa

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

...sambungan

	tiap-tiap	تيڤ٢	Menggandakan seluruh kata dasar jenis kata nama tanpa sebarang perubahan bentuk dengan menggunakan angka dua Arab (٢)	Pengulangan penuh
	berkasih-kasihan	برکاسه کاسيهن	Menggandakan sebahagian daripada kata dasar yang berimbuhan awalan pada kata dasar pertama dan berimbuhan akhiran pada kata dasar kedua	Pengulangan separa
A18/S1	banyak-banyak	باڤيک٢	Menggandakan seluruh kata dasar jenis kata nama tanpa sebarang perubahan bentuk dengan menggunakan angka dua Arab (٢)	Pengulangan penuh
	asal-asal	اسل٢	Menggandakan seluruh kata dasar jenis kata nama tanpa sebarang perubahan bentuk dengan menggunakan angka dua Arab (٢)	Pengulangan penuh
A18/S2	tiap-tiap	تيڤ٢	Menggandakan seluruh kata dasar jenis kata nama tanpa sebarang perubahan bentuk dengan menggunakan angka dua Arab (٢)	Pengulangan penuh
	itu-itu	ايتو٢	Menggandakan seluruh kata dasar jenis kata nama tanpa sebarang perubahan bentuk dengan menggunakan angka dua Arab (٢)	Pengulangan penuh
	banyak-banyak	باڤيق٢	Menggandakan seluruh kata dasar jenis kata nama tanpa sebarang perubahan bentuk dengan menggunakan angka dua Arab (٢)	Pengulangan penuh
	raja-raja	راج٢	Menggandakan seluruh kata dasar jenis kata nama tanpa sebarang perubahan bentuk dengan menggunakan angka dua Arab (٢)	Pengulangan penuh
	bertambah-tambah	برتمبه٢	Menggandakan sebahagian kata dasar yang berimbuhan awalan dengan menggunakan angka dua Arab (٢)	Pengulangan separa
	Muko-muko	موک٢	Menggandakan seluruh kata dasar jenis kata nama tanpa sebarang perubahan bentuk dengan menggunakan angka dua Arab (٢)	Pengulangan penuh
	dahulu-dahulu	دهول٢	Menggandakan seluruh kata dasar jenis kata nama tanpa sebarang perubahan bentuk dengan menggunakan angka dua Arab (٢)	Pengulangan penuh
	besar-besar	بسر٢	Menggandakan seluruh kata dasar jenis kata nama tanpa sebarang perubahan bentuk dengan menggunakan angka dua Arab (٢)	Pengulangan penuh

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

...sambungan

	selama-lamanya سلماڽ٢	Menggandakan sebahagian daripada kata dasar yang berimbuhan awalan dan akhiran dengan menggunakan angka dua Arab (٢)	Pengulangan separa
	sama-sama سام٢	Menggandakan seluruh kata dasar jenis kata nama tanpa sebarang perubahan bentuk dengan menggunakan angka dua Arab (٢)	Pengulangan penuh
A18/S3	rakyat-rakyatnya رعية٢ث	Menggandakan sebahagian daripada kata dasar yang berimbuhan akhiran dengan menggunakan angka dua Arab (٢)sebelum imbuhan akhiran	Pengulangan penuh
	berkasih-kasihan برکسه٢ن	Menggandakan sebahagian daripada kata dasar yang berimbuhan awalan dan akhiran dengan menggunakan angka dua Arab (٢) sebelum imbuhan akhiran	Pengulangan separa
	segera-segera سڬر٢	Menggandakan seluruh kata dasar jenis kata nama tanpa sebarang perubahan bentuk menggunakan angka dua Arab (٢)	Pengulangan penuh
	harga-harga هرڬ٢	Menggandakan seluruh kata dasar jenis kata nama tanpa sebarang perubahan bentuk dengan menggunakan angka dua Arab (٢)	Pengulangan penuh
	serapat-rapat سراڤت٢	Menggandakan sebahagian daripada kata dasar yang berimbuhan awalan dengan menggunakan angka dua Arab (٢)	Pengulangan separa
	tiap-tiap تيڤ٢	Menggandakan seluruh kata dasar jenis kata nama tanpa sebarang perubahan bentuk dengan menggunakan angka dua Arab (٢)	Pengulangan penuh
A18/S4	bea-bea بيا٢	Menggandakan seluruh kata dasar jenis kata nama tanpa sebarang perubahan bentuk dengan menggunakan angka dua Arab (٢)	Pengulangan penuh
	tiap-tiap تيق٢	Menggandakan seluruh kata dasar jenis kata nama tanpa sebarang perubahan bentuk dengan menggunakan angka dua Arab (٢)	Pengulangan penuh
	banyak-banyak باڤق٢	Menggandakan seluruh kata dasar jenis kata nama tanpa sebarang perubahan bentuk dengan menggunakan angka dua Arab (٢)	Pengulangan penuh
A18/S5	raja-raja راج٢	Menggandakan seluruh kata dasar jenis kata nama tanpa sebarang perubahan bentuk dengan menggunakan angka dua Arab (٢)	Pengulangan penuh

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

...sambungan

رمفه٢ rempah-rempah	Menggandakan seluruh kata dasar jenis kata nama tanpa sebarang perubahan bentuk dengan menggunakan angka dua Arab (٢)	Pengulangan penuh
اف٢ apa-apa	Menggandakan seluruh kata dasar jenis kata nama tanpa sebarang perubahan bentuk dengan menggunakan angka dua Arab (٢)	Pengulangan penuh
صحبت برصحبت sahabat-bersahabat	Menggandakan sebahagian daripada kata dasar yang berimbuhan awalan pada kata dasar kedua	Pengulangan separa
برکاسه کسیهن berkasih-kasihan	Menggandakan sebahagian daripada kata dasar yang berimbuhan awalan pada kata dasar pertama dan berimbuhan akhiran pada kata dasar kedua	Pengulangan separa

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

LAMPIRAN AR

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Jadual 5.94 Analisis perbandingan ejaan berangkai antara A16/S1 hingga A18/S5

KOD SURAT	TEMA EJAAN BERANGKAI	DAPATAN PERBANDINGAN ANTARA SURAT DAN ABAD
A16/S1	ابحايت (Abu Hayat)	Terdapat satu ejaan berangkai dalam A16/S1: i. Ejaan perkataan *Abu* dirangkaikan dengan perkataan selepasnya *Hayat*
A16/S2	كنداتغ (kan datang)	Terdapat satu ejaan berangkai dalam A16/S2: i. Ejaan perkataan *kan* dirangkaikan dengan perkataan selepasnya *datang*
A17/S1	Tiada	Tiada ejaan berangkai dalam A17/S1
A17/S2	Tiada	Tiada ejaan berangkai dalam A17/S2
A17/S3	Tiada	Tiada ejaan berangkai dalam A17/S3
A18/S1	بارغتاه (barang tahu) ادجوا (ada jua) ادفون (ada pun) ايتفون (itu pun) اورعكاي (orangkaya)	Terdapat lima ejaan berangkai dalamA18/S1: i. Ejaan perkataan *barang* dirangkaikan dengan perkataan selepasnya *tahu* ii. Ejaan perkataan *ada* dirangkaikan dengan perkataan selepasnya *jua* iii. Ejaan perkataan *ada* dirangkaikan dengan perkataan selepasnya *pun* iv. Ejaan perkataan *itu* dirangkaikan dengan perkataan selepasnya *pun* v. Ejaan perkataan *orang* dirangkaikan dengan perkataan selepasnya *kaya*
A18/S2	سغكهڤون (sungguh pun)	Terdapat satu ejaan berangkai dalam A18/S2: i. Ejaan perkataan *sungguh* dirangkaikan dengan perkataan selepasnya *pun*
A18/S3	يغبوله (yang boleh) يغتون (Yang Tuan) يغترڬغ (yang tergong) يغترمكتوب (yang termaktub) يغترسمڤه (yang tersempah) يغڤاتت (yang patut)	Terdapat enam ejaan berangkai dalam A18/S3: i. Semua perkataan *yang* didahului dengan perkataan يغ (yang) dirangkaikan dengan perkataan selepasnya: *yang boleh,* *Yang Tuan,* *yang tergong,* *yang termaktub,* *yang tersempah,* *yang patut*
A18/S4	يغمموڠت (yang memungut) بارغمعلوم (barang maklum) بارغدو (barang dua) سباكيلاڬ (sebagai lagi) سرتدافت (serta dapat) دريت (dari itu) سواتفون (suatu pun)	Terdapat tujuh ejaan berangkai dalam A18/S4: i. Ejaan perkataan *yang* dirangkaikan dengan perkataan selepasnya *memungut* ii. Ejaan perkataan *barang* dirangkaikan dengan perkataan selepasnya *maklum* iii. Ejaan perkataan *barang* dirangkaikan dengan perkataan selepasnya *dua* iv. Ejaan perkataan *sebagai* dirangkaikan dengan perkataan selepasnya *lagi* v. Ejaan perkataan *serta* dirangkaikan dengan perkataan selepasnya *dapat* vi. Ejaan perkataan *dari* dirangkaikan dengan perkataan selepasnya *itu* vii. Ejaan perkataan *suatu* dirangkaikan dengan

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

...sambungan

perkataan selepasnya *pun*

A18/S5

بارڠدسمفيكن
(barang disampaikan)

بارڠمعلوم
(barang maklum)

شهدانلاڬ
(syahdan lagi)

Terdapat tiga ejaan berangkai dalam A18/S5:

i. Ejaan perkataan *barang* dirangkaikan dengan perkataan selepasnya *disampaikan*

ii. Ejaan perkataan *barang* dirangkaikan dengan perkataan selepasnya *maklum*

iii. Ejaan perkataan *syahdan* dirangkaikan dengan perkataan selepasnya *lagi*

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

LAMPIRAN AS

Jadual 5.95 Analisis perbandingan ejaan perkataan pinjaman Arab dalam A16/S1 hingga A18/S5

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Kod Surat	Ejaan perkataan pinjaman Arab	Ejaan dalam Bahasa Arab	DAPATAN (YA/TIDAK)	
			Ejaan kekal	Ejaan berubah
A16/S1	سلطان	سلطان	/	x
	ابحايت	اب حياة	x	/
	الدنيا	الدنيا	/	x
	علم	عالم	x	/
A16/S2	حال	حال	/	x
	عالم	عالم	/	x
	دنيا	دنيا	/	x
	سلطان	سلطان	/	x
	محرّم	محرّم	/	x
	آب حيات	اب حياة	x	/
	بيان سرّالله	بيان سرّالله	/	x
	والسّلام بالخير	والسّلام بالخير	/	x
	ياعزيز ياعفار	ياعزيز ياغفّار	x	/
	الحمد لله رب العالمين	الحمد لله رب العالمين	/	x
A17/S1	تعلق	تعلق	/	x
	صحبت	صحابة	x	/
	عالم	عالم	/	x
	اصلي	اصلي	/	x
	درهم	درهم	/	x
	والسلام	والسلام	/	x
A17/S2	حكم	حكم	/	x
	تعلق	تعلق	/	x
	مغرب	مغرب	/	x
	عالم	عالم	/	x
	مشرق	مشرق	/	x
	عادل	عادل	/	x
	دوله	دولة	x	/
	اسلام	اسلام	/	x
	يعقوب	يعقوب	/	x
	مرحوم	مرحوم	/	x
	آلت	آلة	x	/
	سلطان	سلطان	/	x
	دارالسّلام	دارالسّلام	/	x
	سيدالمكمّل	سيدالمكمّل	/	x
A17/S3	صحبة	صحابة	x	/
	سبَابَ	سبَبَ	x	/
	تَعْظِيْمُ	تَعْظِيْمُ	/	x
	تكرم	تكريم	x	/
	سعبن	شعبان	x	/
	ضحيٰ	ضحيٰ	/	x
	الله تعالى	الله تعالى	/	x
	انشا الله	انشاء الله	x	/
	للعالمين	للعالمين	/	x
	نبي صلى عليه وسلم	نبي صلى عليه وسلم	/	x
	اللهُ سُبْحَانَهُ وتعالىٰ	اللهُ سُبْحَانَهُ وتعالىٰ	/	x
	تمت هجرة نبي صلى عليه وسلم	تمت هجرة نبي صلى عليه وسلم	/	x

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

…sambungan

/	x	وكاتِبُهُ كملاسلها عَبْدُ القَادِرُ والسلام بالخيرة	وكاطِبُهُ كملاسلها عَبْدُ القَادِرُ والسلام بالخيره
x	/	طول الله عمره وَزَادَ في كُلّ يوم دولة واحسانه ببركة محمد من لا نبي بعده آمين هـ يا رب للعالمين	طول الله عمره وَزَادَ في كُلّ يوم دولة واحسانه ببركة محمد من لا نبي بعده آمين هـ يا رب للعالمين
/	x	ريال	ريل

A18/S1

x	/	تمت	تمت
x	/	حكم	حكم
x	/	رعية	رعية
/	x	وكيل	وقيل
x	/	مطلق	مطلق
x	/	محمد	محمد
x	/	سلطان	سلطان

A18/S2

x	/	حال	حال
/	x	فكر	فيكر
x	/	اخلاص	اخلاص
x	/	سلطان	سلطان
x	/	الله تعالى	الله تعالى
x	/	تمت الكلام والله اعلم بالصواب	تمت الكلام والله اعلم بالصواب

A18/S3

x	/	محمد	محمد
/	x	صحابة	صحبة
x	/	دولت	دولت
x	/	سلطان	سلطان
/	x	رضى	رضا
x	/	وبعده	وبعده
x	/	صيحت	صيحت
x	/	بركة	بركة
/	x	متأخر	متاخر
x	/	تقصير	تقصير
x	/	وعد	وعد
x	/	عافية	عافية
x	/	رعية	رعية
x	/	اخلاص	اخلاص
x	/	بهاءالدين	بهاءالدين
x	/	مكتوب	مكتوب
x	/	تمت الكلام بالخير	تمت الكلام بالخير

A18/S4

x	/	عمر	عمر
x	/	حال	حال
x	/	وعد	وعد
x	/	وبعده	وبعده
x	/	فصل	فصل
x	/	ريال	ريال
x	/	قراط	قراط
x	/	ظاهر	ظاهر
/	x	ورقة	ورقه
x	/	معلوم	معلوم
/	x	صحابة	صحبت
x	/	عارف	عارف
/	x	عافية	عافيت
x	/	هجرة	هجرة
x	/	رمضان	رمضان
x	/	مقصود	مقصود
/	x	علامة المحبّة	علامت المحبة
x	/	قول الحقّ والكلامه الصّدق	قول الحقّ والكلامه الصّدق
x	/	سلطان سليمان المعتمد على الله	سلطان سليمان المعتمد على الله
x	/	تمت الكلام بالخير والسّلام	تمت الكلام بالخير والسّلام

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

…sambungan

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

A18/S5	ورقت الاخلاص وتحفت الاجناس	/	x
	خبر	/	x
	عمر	/	x
	وبعد	/	x
	اربع	/	x
	راجب	x	/
	عارف	/	x
	صحبت	x	/
	عافيت	x	/
	اقطار	/	x
	تاريخ	/	x
	سلطان	/	x
	ذوالحجه	/	x
	معلوم	/	x
	تمت الكلام	/	x
	قول الحفه والكلامة الصّدق	x	/

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

LAMPIRAN AT

BAHAGIAN 1: Panduan *eJawi Ria* untuk A16/S1, A16/S2, A17/S1, A17/S2, A17/S3, A18/S1, A18/S2, A18/S3, A18/S4 dan A18/S5

i. Panduan *eJawi Ria*: A16/S1

Kombinasi vokal	Kaedah Ejaan	Cara bacaan
(e-a)	KTV dan KC	KTV: dibaca mengikut kaedah baris KC: suku kata berhuruf vokal dibaca mengikut bunyi huruf vokal dan suku kata tanpa vokal dibaca mengikut kaedah baris di bawah/di atas
(e-i)	KTV dan KC	KTV: dibaca mengikut kaedah baris KC: suku kata berhuruf vokal dibaca mengikut bunyi huruf vokal dan suku kata tanpa vokal dibaca mengikut kaedah baris di bawah/ di bawah
(e-u)	KTV	KTV: dibaca mengikut kaedah baris
(a-a)	KTV, KV dan KC	KTV:dibaca mengikut kaedah baris KV: dibaca mengikut bunyi huruf vokal *a, e, i, o, u* KC: suku kata berhuruf vokal dibaca mengikut bunyi huruf vokal dan suku kata tanpa vokal dibaca mengikut kaedah baris di atas/di atas
(a-i)	KTV, KV dan KC	KTV: dibaca mengikut kaedah baris KV: dibaca mengikut bunyi huruf vokal *a, e, i, o, u* KC: suku kata berhuruf vokal dibaca mengikut bunyi huruf vokal dan suku kata tanpa vokal dibaca mengikut kaedah baris di atas/di bawah
(a-u)	KTV dan KC	KTV: dibaca mengikut kaedah baris KC: suku kata berhuruf vokal dibaca mengikut bunyi huruf vokal dan suku kata tanpa vokal dibaca mengikut kaedah baris di atas/di hadapan
(u-a)	KTV dan KC	KTV: dibaca mengikut kaedah baris KC: suku kata berhuruf vokal dibaca mengikut bunyi huruf vokal dan suku kata tanpa vokal dibaca mengikut kaedah baris di hadapan/di atas
(u-i)	KV dan KC	KV: dibaca mengikut bunyi huruf vokal *a, e, i, o, u* KC: suku kata berhuruf vokal dibaca mengikut bunyi huruf vokal dan suku kata tanpa vokal dibaca mengikut kaedah baris di hadapan/di bawah

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

…sambungan

…sambungan

	KTV dan KC	KTV: dibaca mengikut kaedah baris KC: suku kata berhuruf vokal dibaca mengikut bunyi huruf vokal dan suku kata tanpa vokal dibaca mengikut kaedah baris di hadapan/ di hadapan
(i-a)	KTV dan KC	KTV dibaca mengikut kaedah baris KC: suku kata berhuruf vokal dibaca mengikut bunyi huruf vokal dan suku kata tanpa vokal dibaca mengikut kaedah baris di bawah/di atas
(i-i)	KTV dan KC	KTV: dibaca mengikut kaedah baris KC: suku kata berhuruf vokal dibaca mengikut bunyi huruf vokal dan suku kata tanpa vokal dibaca mengikut kaedah baris di bawah/ di bawah
(i-u)	KTV dan KC	KTV: dibaca mengikut kaedah baris KC: suku kata berhuruf vokal dibaca mengikut bunyi huruf vokal dan suku kata tanpa vokal dibaca mengikut kaedah baris di bawah/di hadapan
Kombinasi diftong		
(ai)	KTV	KTV: dibaca mengikut kaedah baris
(au)	KTV	KTV: dibaca mengikut kaedah baris
(oi)	Tiada contoh	Tiada contoh
Ekasuku		
a	KV	KV: dibaca mengikut bunyi huruf vokal *a, e, i, o, u*
e	Tiada contoh	Tiada contoh
i	Tiada contoh	Tiada contoh
o/u	KTV	KTV: dibaca mengikut kaedah baris
Huruf gubalan Melayu	*nya,ca, nga, pa,* dan *ga*	Baca ikut bunyi huruf
Tanda diakritik	tanda *tasydid*	Baca ikut huruf sebelum tanda *tasydid* dan tekankan pada huruf kedua yang mempunyai tanda tersebut
	tanda *mad*	Baca ikut baris di atas
	tanda *sukun*	Baca ikut baris pada huruf sebelum dan matikan huruf yang mempunyai tanda *sukun*
	baris di atas	Baca ikut baris
Kata ganda	Tiada contoh	Tiada contoh
Kata pinjaman bahasa Arab	Ejaan asal dikekalkan	Baca ikut sebutan Arab
Ejaan berangkai	Dua perkataan ditulis secara bersambung	Perkataan dibaca satu persatu secara terpisah

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

ii. Panduan *eJawi Ria*: A16/S2

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Kombinasi vokal	Kaedah Ejaan	Cara bacaan
(e-a)	KTV	KTV: dibaca mengikut kaedah baris
(e-i)	KTV dan KC	KTV: dibaca mengikut kaedah baris KC: suku kata berhuruf vokal dibaca mengikut bunyi huruf vokal dan suku kata tanpa vokal dibaca mengikut kaedah baris di bawah/di bawah
(e-u)	Tiada contoh	Tiada contoh
(a-a)	KTV, KV dan KC	KTV: dibaca mengikut kaedah baris KV: dibaca mengikut bunyi huruf vokal *a, e, i, o, u* KC: suku kata berhuruf vokal dibaca mengikut bunyi huruf vokal dan suku kata tanpa vokal dibaca mengikut kaedah baris di atas/ di atas
(a-i)	KTV, KV dan KC	KTV: dibaca mengikut kaedah baris KV: dibaca mengikut bunyi huruf vokal *a, e, i, o, u* KC: suku kata berhuruf vokal dibaca mengikut bunyi huruf vokal dan suku kata tanpa vokal dibaca mengikut kaedah baris di atas/di bawah
(a-u)	KTV dan KC	KTV: dibaca mengikut kaedah baris KC: suku kata berhuruf vokal dibaca mengikut bunyi huruf vokal dan suku kata tanpa vokal dibaca mengikut kaedah baris di atas/di hadapan
(u-a)	KTV dan KC	KTV: dibaca mengikut kaedah baris KC: suku kata berhuruf vokal dibaca mengikut bunyi huruf vokal dan suku kata tanpa vokal dibaca mengikut kaedah baris di hadapan/di atas
(u-i)	KC	KC: suku kata berhuruf vokal dibaca mengikut bunyi huruf vokal dan suku kata tanpa vokal dibaca mengikut kaedah baris di hadapan/di bawah
(u-u)	KC	KC: suku kata berhuruf vokal dibaca mengikut bunyi huruf vokal dan suku kata tanpa vokal dibaca mengikut kaedah baris di hadapan/di hadapan
(i-a)	KTV dan KC	KTV: dibaca mengikut kaedah baris KC: suku kata berhuruf vokal dibaca mengikut bunyi huruf vokal dan suku kata tanpa vokal dibaca mengikut kaedah baris di bawah/di atas
(i-i)	KC	KC: suku kata berhuruf vokal dibaca mengikut bunyi huruf vokal dan suku kata tanpa vokal dibaca mengikut kaedah baris di

...sambungan

sambungan bawah/di bawah		
(i-u)	Tiada contoh	Tiada contoh
Kombinasi diftong		
(ai)	Tiada contoh	Tiada contoh
(au)	Tiada contoh	Tiada contoh
(oi)	Tiada contoh	Tiada contoh
Ekasuku		
a	KTV dan KV	KTV: dibaca mengikut kaedah baris KV: dibaca mengikut bunyi huruf vokal *a, e, i, o, u*
e	Tiada contoh	Tiada contoh
i	Tiada contoh	Tiada contoh
o/u	KV	KV: dibaca mengikut bunyi huruf vokal *a, e, i, o, u*
Huruf gubalan Melayu	*nya, nga, pa,* dan *ga*	Baca ikut bunyi huruf
Tanda diakritik	tanda *tasydid*	Baca ikut bunyi huruf sebelum tanda *tasydid* dan tekankan pada huruf kedua yang mempunyai tanda tersebut
	tanda *mad*	Baca ikut baris di atas
	tanda *sukun*	Baca ikut baris pada huruf sebelum dan matikan huruf yang bertanda *sukun*
	baris di atas	Baca ikut baris; baris atas dibaca /a/
Kata ganda	Menggandakan kata dasar tanpa angka dua Arab	Membaca dengan menggandakan seluruh kata dasar tanpa sebarang perubahan bentuk
Kata pinjaman bahasa Arab	Ejaan asal dikekalkan Ada yang berubah ejaan	Baca ikut sebutan Arab Baca ikut sebutan Melayu
Ejaan berangkai	Dua perkataan ditulis secara bersambung	Perkataan dibaca secara satu persatu secara terpisah

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

iii. Panduan *eJawi Ria*: A17/S1

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Kombinasi vokal	Kaedah Ejaan	Cara bacaan
(e-a)	KTV	KTV: dibaca mengikut kaedah baris
(e-i)	KTV dan KC	KTV: dibaca mengikut kaedah baris KC: suku kata berhuruf vokal dibaca mengikut bunyi huruf vokal dan suku kata tanpa vokal dibaca mengikut kaedah baris di bawah/di bawah
(e-u)	KTV dan KC	KTV: dibaca mengikut kaedah baris KC: suku kata berhuruf vokal dibaca mengikut bunyi huruf vokal dan suku kata tanpa vokal dibaca mengikut kaedah baris di bawah/di hadapan
(a-a)	KTV dan KC	KTV: dibaca mengikut kaedah baris KC: suku kata berhuruf vokal dibaca mengikut bunyi huruf vokal dan suku kata tanpa vokal dibaca mengikut kaedah baris di atas/di atas
(a-i)	KTV dan KC	KTV: dibaca mengikut kaedah baris KC: suku kata berhuruf vokal dibaca mengikut bunyi huruf vokal dan suku kata tanpa vokal dibaca mengikut kaedah baris di atas/di bawah

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

(a-u)	KTV dan KC	KTV: dibaca mengikut kaedah baris KC: suku kata berhuruf vokal dibaca mengikut bunyi huruf vokal dan suku kata tanpa vokal dibaca mengikut kaedah baris di atas/di hadapan
(u-a)	KTV dan KC	KTV: dibaca mengikut kaedah baris KC: suku kata berhuruf vokal dibaca mengikut bunyi huruf vokal dan suku kata tanpa vokal dibaca mengikut kaedah baris di hadapan/di atas
(u-i)	KTV	KTV: dibaca mengikut kaedah baris
(u-u)	KTV dan KC	KTV: dibaca mengikut kaedah baris KC: suku kata berhuruf vokal dibaca mengikut bunyi huruf vokal dan suku kata tanpa vokal dibaca mengikut kaedah baris di hadapan/di hadapan
(i-a)	KTV dan KC	KTV: dibaca mengikut kaedah baris KC: suku kata berhuruf vokal dibaca mengikut bunyi huruf vokal dan suku kata tanpa vokal dibaca mengikut kaedah baris di bawah/di atas

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

(i-i)	KV dan KC	KV: dibaca mengikut bunyi huruf vokal *a, e, i, o, u* KC: suku kata berhuruf vokal dibaca

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

...sambungan

		mengikut bunyi huruf vokal dan suku kata tanpa vokal dibaca mengikut kaedah baris di bawah/di bawah
(i-u)	KC	KC: suku kata berhuruf vokal dibaca mengikut bunyi huruf vokal dan suku kata tanpa vokal dibaca mengikut kaedah baris di bawah/di hadapan
Kombinasi diftong		
(ai)	Tiada contoh	Tiada contoh
(au)	KTV	KTV: dibaca mengikut kaedah baris
(oi)	Tiada contoh	Tiada contoh
Ekasuku		
a	KTV dan KV	KTV: dibaca mengikut kaedah baris KV: dibaca mengikut bunyi huruf vokal *a, e, i, o, u*
e	Tiada contoh	Tiada contoh
i	Tiada contoh	Tiada contoh
o/u	KV	KV: dibaca mengikut bunyi huruf vokal *a, e, i, o, u*
Huruf gubalan Melayu	*ca, nya, nga, pa*, dan *ga*	Baca ikut bunyi huruf
Tanda diakritik	baris di atas, di bawah, di hadapan	Baca ikut baris; baris atas dibaca /a/, baris bawah dibaca /i/ dan baris hadapan dibaca /u/
	tanda *tasydid*	Baca ikut huruf sebelum tanda *tasydid* dan tekankan pada huruf yang mempunyai tanda tersebut
	tanda *sukun*	Baca ikut baris pada huruf sebelum dan matikan huruf yang mempunyai tanda *sukun*
Kata ganda	Menggandakan kata dasar yang berimbuhan awalan dan akhiran	Membaca imbuhan awalan diikuti dengan menggandakan sebahagian daripada kata dasar yang berimbuhan akhiran
Kata pinjaman bahasa Arab	Ejaan asal dikekalkan Ada yang berubah ejaan	Baca ikut sebutan Arab Baca ikut sebutan Melayu
Ejaan berangkai	Tiada contoh	Tiada contoh

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

iv. Panduan *eJawi Ria*: A17/S2

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Kombinasi vokal	Kaedah Ejaan	Cara bacaan
(e-a)	KTV dan KC	KTV: dibaca mengikut kaedah baris KC: suku kata berhuruf vokal dibaca mengikut bunyi huruf vokal dan suku kata tanpa vokal dibaca mengikut kaedah baris di bawah/di atas
(e-i)	KTV dan KC	KTV: dibaca mengikut kaedah baris KC: suku kata berhuruf vokal dibaca mengikut bunyi huruf vokal dan suku kata tanpa vokal dibaca mengikut kaedah baris di bawah/ di bawah
(e-u)	KTV dan KC	KTV: dibaca mengikut kaedah baris KC: suku kata berhuruf vokal dibaca mengikut bunyi huruf vokal dan suku kata tanpa vokal dibaca mengikut kaedah baris di bawah/di hadapan
(a-a)	KTV, KV dan KC	KTV: dibaca mengikut kaedah baris KV: dibaca mengikut bunyi huruf vokal *a, e, i, o, u* KC: suku kata berhuruf vokal dibaca mengikut bunyi huruf vokal dan suku kata tanpa vokal dibaca mengikut kaedah baris di atas/ di atas
(a-i)	KTV, KV dan KC	KTV: dibaca mengikut kaedah baris KV: dibaca mengikut bunyi huruf vokal *a, e, i, o, u* KC: suku kata berhuruf vokal dibaca mengikut bunyi huruf vokal dan suku kata tanpa vokal dibaca mengikut kaedah baris di atas/di bawah
(a-u)	KTV dan KC	KTV: dibaca mengikut kaedah baris KC: suku kata berhuruf vokal dibaca mengikut bunyi huruf vokal dan suku kata tanpa vokal dibaca mengikut kaedah baris di atas/di hadapan
(u-a)	KTV, KV dan KC	KTV: dibaca mengikut kaedah baris KV: dibaca mengikut bunyi huruf vokal *a, e, i, o, u* KC: suku kata berhuruf vokal dibaca mengikut bunyi huruf vokal dan suku kata tanpa vokal dibaca mengikut kaedah baris di hadapan/di atas
(u-i)	KC	KC: suku kata berhuruf vokal dibaca mengikut bunyi huruf vokal dan suku kata tanpa vokal dibaca mengikut kaedah baris di hadapan/di bawah
(u-u)	KTV dan KC	KTV: dibaca mengikut kaedah baris KC: suku kata berhuruf vokal dibaca mengikut bunyi huruf vokal dan suku kata tanpa vokal dibaca mengikut kaedah baris di hadapan/ di hadapan

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

...sambungan

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

(i-a)	KTV, KV dan KC	KTV: dibaca mengikut kaedah baris KV: dibaca mengikut bunyi huruf vokal *a, e, i, o, u* KC: suku kata berhuruf vokal dibaca mengikut bunyi huruf vokal dan suku kata tanpa vokal dibaca mengikut kaedah baris di bawah/di atas
(i-i)	KTV, KV dan KC	KTV: dibaca mengikut kaedah baris KV: dibaca mengikut bunyi huruf vokal *a, e, i, o, u* KC: suku kata berhuruf vokal dibaca mengikut bunyi huruf vokal dan suku kata tanpa vokal dibaca mengikut kaedah baris di bawah/ di bawah
(i-u)	KV dan KC	KV: dibaca mengikut bunyi huruf vokal *a, e, i, o, u* KC: suku kata berhuruf vokal dibaca mengikut bunyi huruf vokal dan suku kata tanpa vokal dibaca mengikut kaedah baris di bawah/di hadapan
Kombinasi diftong		
(ai)	KTV	TV: dibaca mengikut kaedah baris
(au)	KTV	KTV: dibaca mengikut kaedah baris
(oi)	Tiada contoh	Tiada contoh
Ekasuku		
a	KTV dan KV	KTV: dibaca mengikut kaedah baris KV: dibaca mengikut bunyi huruf vokal *a, e, i, o, u*
e	Tiada contoh	Tiada contoh
i	Tiada contoh	Tiada contoh
o/u	KTV dan KV	KTV: dibaca mengikut kaedah baris KV: dibaca mengikut bunyi huruf vokal *a, e, i, o, u*
Huruf gubalan Melayu	*ca, nya, nga, pa* dan *ga*	Baca ikut bunyi huruf
Tanda diakritik	Tanda *mad*	Baca ikut baris di atas
	tanda *tasydid*	Baca ikut huruf sebelum tanda *tasydid* dan tekankan pada huruf yang mempunyai tanda tersebut
Kata ganda	i. Menggandakan kata dasar tanpa menggunakan angka dua Arab	Membaca dengan menggandakan seluruh kata dasar tanpa sebarang perubahan bentuk
	ii. Menggandakan sebahagian daripada kata	Membaca imbuhan awalan, diikuti dengan menggandakan sebahagian kata dasar yang

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

...sambungan

	dasar yang berimbuhan awalan dan akhiran iii. Menggandakan sebahagian daripada kata dasar yang berimbuhan awalan iv. Menggandakan sebahagian daripada kata dasar yang berimbuhan akhiran	berimbuhan akhiran Membaca imbuhan awalan, diikuti dengan menggandakan sebahagian kata dasar Membaca dengan menggandakan sebahagian kata dasar yang berimbuhan akhiran
Kata pinjaman bahasa Arab	Ejaan asal dikekalkan	Baca ikut sebutan Arab
Ejaan berangkai	Tiada contoh	Tiada contoh

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

v. Panduan *eJawi Ria*: A17/S3

Kombinasi vokal	Kaedah Ejaan	Cara bacaan
(e-a)	KTV dan KC	KTV: dibaca mengikut kaedah baris KC: suku kata berhuruf vokal dibaca mengikut bunyi huruf vokal dan suku kata tanpa vokal dibaca mengikut kaedah baris di bawah/di atas
(e-i)	KTV dan KC	KTV: dibaca mengikut kaedah baris KC: suku kata berhuruf vokal dibaca mengikut bunyi huruf vokal dan suku kata tanpa vokal dibaca mengikut kaedah baris di bawah/ di bawah
(e-u)	KTV	KTV: dibaca mengikut kaedah baris
(a-a)	KTV, KV dan KC	KTV: dibaca mengikut kaedah baris KV: dibaca mengikut bunyi huruf vokal *a, e, i, o, u* KC: suku kata berhuruf vokal dibaca mengikut bunyi huruf vokal dan suku kata tanpa vokal dibaca mengikut kaedah baris di atas/di atas
(a-i)	KTV, KV dan KC	KTV: dibaca mengikut kaedah baris KV: dibaca mengikut bunyi huruf vokal *a, e, i, o, u* KC: suku kata berhuruf vokal dibaca mengikut bunyi huruf vokal dan suku kata tanpa vokal dibaca mengikut kaedah baris di atas/di bawah
(a-u)	KTV dan KC	KTV: dibaca mengikut kaedah baris KC: suku kata berhuruf vokal dibaca mengikut bunyi huruf vokal dan suku kata tanpa vokal dibaca mengikut kaedah baris di atas/di hadapan
(u-a)	KTV dan KC	KTV: dibaca mengikut kaedah baris KC: suku kata berhuruf vokal dibaca mengikut bunyi huruf vokal dan suku kata tanpa vokal dibaca mengikut kaedah baris di hadapan/di atas
(u-i)	Tiada contoh	Tiada contoh
(u-u)	KTV dan KC	KTV: dibaca mengikut kaedah baris KC: suku kata berhuruf vokal dibaca mengikut bunyi huruf vokal dan suku kata tanpa vokal dibaca mengikut kaedah baris di hadapan/ di hadapan
(i-a)	KTV dan KC	KTV: dibaca mengikut kaedah baris KC: suku kata berhuruf vokal dibaca mengikut bunyi huruf vokal dan suku kata tanpa vokal dibaca mengikut kaedah baris di bawah/di atas
(i-i)	KC	KC: suku kata berhuruf vokal dibaca mengikut bunyi huruf vokal dan suku kata tanpa vokal dibaca mengikut kaedah baris di bawah/di bawah

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

...sambungan

(i-u)	KC	KC: suku kata berhuruf vokal dibaca mengikut bunyi huruf vokal dan suku kata tanpa vokal dibaca mengikut kaedah baris di bawah/di hadapan
Kombinasi diftong		
(ai)	KTV	KTV: dibaca mengikut kaedah baris
(au)	KTV	KTV: dibaca mengikut kaedah baris
(oi)	Tiada contoh	Tiada contoh
Ekasuku		
a	KTV dan KV	KTV dibaca mengikut kaedah baris KV: dibaca mengikut bunyi huruf vokal *a, e, i, o, u*
e	Tiada contoh	Tiada contoh
i	Tiada contoh	Tiada contoh
o/u	KV	KV: dibaca mengikut bunyi huruf vokal *a, e, i, o, u*
Huruf gubalan Melayu	*nya, nga,ca pa* dan *ga*	Baca ikut bunyi huruf
Tanda diakritik	baris di atas, di bawah, di hadapan	Baca ikut baris; baris atas dibaca /a/, baris bawah dibaca /i/ dan baris hadapan dibaca /u/
	tanda *tasydid*	Baca ikut huruf sebelum tanda *tasydid* dan tekankan pada huruf yang mempunyai tanda tersebut
	tanda *mad*	Baca ikut baris di atas
Kata ganda	i. Menggandakan kata dasar dengan angka dua Arab	Membaca dengan menggandakan seluruh kata dasar tanpa sebarang perubahan bentuk
	ii.Menggandakan kata dasar yang berimbuhan awalan dan meletakkan imbuhan akhiran pada suku kata kedua	Membaca imbuhan awalan dan menggandakan sebahagian diikuti kata dasar yang imbuhan akhiran pada suku kata kedua
	iii.Mengandakan kata dasar yang berimbuhan awalan	Membaca imbuhan awalan dan menggandakan kata dasar
Kata pinjaman bahasa Arab	Ejaan dikekalkan	Baca ikut sebutan Arab
Ejaan berangkai	Dua perkataan ditulis secara bersambung	Perkataan dibaca secara satu persatu secara terpisah

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

vi. Panduan *eJawi Ria*: A18/S1

Kombinasi vokal	Kaedah Ejaan	Cara bacaan
(e-a)	KTV dan KC	KTV: dibaca mengikut kaedah baris KC: suku kata berhuruf vokal dibaca mengikut bunyi huruf vokal dan suku kata tanpa vokal dibaca mengikut kaedah baris di bawah/di atas
(e-i)	KTV, KV dan KC	KTV dibaca mengikut kaedah baris KV: dibaca mengikut bunyi huruf vokal *a, e, i, o, u* KC: suku kata berhuruf vokal dibaca mengikut bunyi huruf vokal dan suku kata tanpa vokal dibaca mengikut kaedah baris di bawah/di bawah
(e-u)	KTV dan KC	KTV dibaca mengikut kaedah baris KC: suku kata berhuruf vokal dibaca mengikut bunyi huruf vokal dan suku kata tanpa vokal dibaca mengikut kaedah baris di bawah/di hadapan
(a-a)	KTV, KV dan KC	KTV dibaca mengikut kaedah baris KV: dibaca mengikut bunyi huruf vokal *a, e, i, o, u* KC: suku kata berhuruf vokal dibaca mengikut bunyi huruf vokal dan suku kata tanpa vokal dibaca mengikut kaedah baris di atas/di atas
(a-i)	KTV, KV dan KC	KTV dibaca mengikut kaedah baris KV: dibaca mengikut bunyi huruf vokal *a, e, i, o, u* KC: suku kata berhuruf vokal dibaca mengikut bunyi huruf vokal dan suku kata tanpa vokal dibaca mengikut kaedah baris di atas/di bawah
(a-u)	KTV, KV dan KC	KTV dibaca mengikut kaedah baris KV: dibaca mengikut bunyi huruf vokal *a, e, i, o, u* KC: suku kata berhuruf vokal dibaca mengikut bunyi huruf vokal dan suku kata tanpa vokal dibaca mengikut kaedah baris di atas/di hadapan
(u-a)	KTV dan KC	KTV dibaca mengikut kaedah baris KC: suku kata berhuruf vokal dibaca mengikut bunyi huruf vokal dan suku kata tanpa vokal dibaca mengikut kaedah baris di hadapan/di atas
(u-i)	KTV, KV dan KC	KTV dibaca mengikut kaedah baris KV: dibaca mengikut bunyi huruf vokal *a, e, i, o, u* KC: suku kata berhuruf vokal dibaca mengikut bunyi huruf vokal dan suku kata tanpa vokal dibaca mengikut kaedah baris di hadapan/di bawah
(u-u)	KTV, KV dan KC	KTV dibaca mengikut kaedah baris KV: dibaca mengikut bunyi huruf vokal *a, e, i, o, u* KC: suku kata berhuruf vokal dibaca mengikut bunyi huruf vokal dan suku kata tanpa vokal dibaca mengikut kaedah baris di hadapan/di hadapan
(i-a)	KTV, KV dan KC	KTV dibaca mengikut kaedah baris KV: dibaca mengikut bunyi huruf vokal *a, e, i, o, u* KC: suku kata berhuruf vokal dibaca mengikut bunyi huruf vokal dan suku kata tanpa vokal dibaca mengikut kaedah baris di bawah/di atas

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

...sambungan

	KTV dan KC	KTV dibaca mengikut kaedah baris KC: suku kata berhuruf vokal dibaca mengikut bunyi huruf vokal dan suku kata tanpa vokal dibaca mengikut kaedah baris di bawah/di bawah
(i-u)	KV dan KC	KV: dibaca mengikut bunyi huruf vokal *a, e, i, o, u* KC: suku kata berhuruf vokal dibaca mengikut bunyi huruf vokal dan suku kata tanpa vokal dibaca mengikut kaedah baris di bawah/di hadapan
Kombinasi diftong		
(ai)	KTV	KTV: dibaca mengikut kaedah baris
(au)	KTV	KTV: dibaca mengikut kaedah baris
(oi)	KTV	KTV: dibaca mengikut kaedah baris
Ekasuku		
a	KTV dan KV	KTV: dibaca mengikut kaedah baris KV: dibaca mengikut bunyi huruf vokal *a, e, i, o, u*
e	Tiada contoh	Tiada contoh
i	Tiada contoh	Tiada contoh
o/u	KV	KV: dibaca mengikut bunyi huruf vokal *a, e, i, o, u*
Huruf gubalan Melayu	*nya, nga, ca, pa* dan *ga*	Baca ikut bunyi huruf
Tanda diakritik	baris di atas	Baca ikut baris; baris atas dibaca /a/
	tanda *tasydid*	Baca ikut huruf sebelum tanda *tasydid* dan tekankan pada huruf yang mempunyai tanda tersebut
Kata ganda	Menggandakan kata dasar dengan angka dua Arab	Membaca dengan menggandakan seluruh kata dasar tanpa sebarang perubahan bentuk
Kata pinjaman bahasa Arab	Ejaan Arab dikekalkan	Baca ikut sebutan Arab
Ejaan berangkai	Dua perkataan ditulis secara bersambung	Perkataan dibaca secara satu persatu secara terpisah

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Kombinasi vokal	Kaedah Ejaan	Cara bacaan
(e-a)	KTV dan KC	KTV: dibaca mengikut kaedah baris KC: suku kata berhuruf vokal dibaca mengikut bunyi huruf vokal dan suku kata tanpa vokal dibaca mengikut kaedah baris di bawah/di atas
(e-i)	KTV, KV dan KC	KTV: dibaca mengikut kaedah baris KV: dibaca mengikut bunyi huruf vokal *a, e, i, o, u* KC: suku kata berhuruf vokal dibaca mengikut bunyi huruf vokal dan suku kata tanpa vokal dibaca mengikut kaedah baris di bawah/di bawah
(e-u)	KTV dan KC	KTV: dibaca mengikut kaedah baris KC: suku kata berhuruf vokal dibaca mengikut bunyi huruf vokal dan suku kata tanpa vokal dibaca mengikut kaedah baris di baris/di hadapan
(a-a)	KTV, KV dan KC	KTV: dibaca mengikut kaedah baris KV: dibaca mengikut bunyi huruf vokal *a, e, i, o, u* KC: suku kata berhuruf vokal dibaca mengikut bunyi huruf vokal dan suku kata tanpa vokal dibaca mengikut kaedah baris di atas/di atas
(a-i)	KTV, KV dan KC	KTV: dibaca mengikut kaedah baris KV: dibaca mengikut bunyi huruf vokal *a, e, i, o, u* KC: suku kata berhuruf vokal dibaca mengikut bunyi huruf vokal dan suku kata tanpa vokal dibaca mengikut kaedah baris di atas/di bawah
(a-u)	KTV, KV dan KC	KTV: dibaca mengikut kaedah baris KV: dibaca mengikut bunyi huruf vokal *a, e, i, o, u* KC: suku kata berhuruf vokal dibaca mengikut bunyi huruf vokal dan suku kata tanpa vokal dibaca mengikut kaedah baris di atas/di hadapan
(u-a)	KTV dan KC	KTV: dibaca mengikut kaedah baris KC: suku kata berhuruf vokal dibaca mengikut bunyi huruf vokal dan suku kata tanpa vokal dibaca mengikut kaedah baris di hadapan/di atas
(u-i)	KTV, KV dan KC	KTV: dibaca mengikut kaedah baris KV: dibaca mengikut bunyi huruf vokal *a, e, i, o, u* KC: suku kata berhuruf vokal dibaca mengikut bunyi huruf vokal dan suku kata tanpa vokal dibaca mengikut kaedah baris di hadapan/di bawah
(u-u)	KTV, KV dan KC	KTV: dibaca mengikut kaedah baris KV: dibaca mengikut bunyi huruf vokal *a, e, i,*

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

...sambungan		*o, u* KC: suku kata berhuruf vokal dibaca mengikut bunyi huruf vokal dan suku kata tanpa vokal dibaca mengikut kaedah baris di hadapan/di hadapan
(i-a)	KTV, KV dan KC	KTV: dibaca mengikut kaedah baris KV: dibaca mengikut bunyi huruf vokal *a, e, i, o, u* KC: suku kata berhuruf vokal dibaca mengikut bunyi huruf vokal dan suku kata tanpa vokal dibaca mengikut kaedah baris di bawah/di atas
(i-i)	KTV dan KC	KTV: dibaca mengikut kaedah baris KC: suku kata berhuruf vokal dibaca mengikut bunyi huruf vokal dan suku kata tanpa vokal dibaca mengikut kaedah baris di bawah/di bawah
(i-u)	KV dan KC	KV: dibaca mengikut bunyi huruf vokal *a, e, i, o, u* KC: suku kata berhuruf vokal dibaca mengikut bunyi huruf vokal dan suku kata tanpa vokal dibaca mengikut kaedah baris di bawah/di hadapan
Kombinasi diftong		
(ai)	KTV	KTV: dibaca mengikut kaedah baris
(au)	KTV	KTV: dibaca mengikut kaedah baris
(oi)	KTV	KTV: dibaca mengikut kaedah baris
Ekasuku		
a	KTV dan KV	KTV: dibaca mengikut kaedah baris KV: dibaca mengikut bunyi huruf vokal *a, e, i, o, u*
e	Tiada contoh	Tiada contoh
i	Tiada contoh	Tiada contoh
o/u	KV	KV: dibaca mengikut bunyi huruf vokal *a, e, i, o, u*
Huruf gubalan Melayu	*nya, ca, nga, pa*, dan *ga*	Baca ikut bunyi huruf
Tanda diakritik	Tiada	Tiada
Kata ganda	Menggandakan kata dasar dengan angka dua Arab di hujung perkataan	Membaca dengan menggandakan seluruh kata dasar tanpa sebarang perubahan bentuk
Kata pinjaman bahasa Arab	Ejaan Arab dikekalkan	Baca ikut sebutan Arab
Ejaan berangkai	Dua perkataan ditulis secara bersambung	Perkataan dibaca secara satu persatu secara terpisah

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

viii. Panduan *eJawi Ria*: A18/S3

Kombinasi vokal	Kaedah Ejaan	Cara bacaan
(e-a)	KTV dan KC	KTV: dibaca mengikut kaedah baris KC: suku kata berhuruf vokal dibaca mengikut bunyi huruf vokal dan suku kata tanpa vokal dibaca mengikut kaedah baris di bawah/di atas
(e-i)	KC	KC: suku kata berhuruf vokal dibaca mengikut bunyi huruf vokal dan suku kata tanpa vokal dibaca mengikut kaedah baris di bawah/di bawah
(e-u)	KTV	KTV: dibaca mengikut kaedah baris
(a-a)	KTV dan KC	KTV: dibaca mengikut kaedah baris KC: suku kata berhuruf vokal dibaca mengikut bunyi huruf vokal dan suku kata tanpa vokal dibaca mengikut kaedah baris di atas/di atas
(a-i)	KTV, KV dan KC	KTV: dibaca mengikut kaedah baris KV: dibaca mengikut bunyi huruf vokal *a, e, i, o, u* KC: suku kata berhuruf vokal dibaca mengikut bunyi huruf vokal dan suku kata tanpa vokal dibaca mengikut kaedah baris di atas/di bawah
(a-u)	KTV, KV dan KC	KTV: dibaca mengikut kaedah baris KV: dibaca mengikut bunyi huruf vokal *a, e, i, o, u* KC: suku kata berhuruf vokal dibaca mengikut bunyi huruf vokal dan suku kata tanpa vokal dibaca mengikut kaedah baris di atas/di hadapan
(u-a)	KTV dan KC	KTV: dibaca mengikut kaedah baris KC: suku kata berhuruf vokal dibaca mengikut bunyi huruf vokal dan suku kata tanpa vokal dibaca mengikut kaedah baris di hadapan/di atas
(u-i)	KV dan KC	KV: dibaca mengikut bunyi huruf vokal *a, e, i, o, u* KC: suku kata berhuruf vokal dibaca mengikut bunyi huruf vokal dan suku kata tanpa vokal dibaca mengikut kaedah baris di hadapan/di bawah
(u-u)	KTV dan KC	KTV: dibaca mengikut kaedah baris KC: suku kata berhuruf vokal dibaca mengikut bunyi huruf vokal dan suku kata tanpa vokal dibaca mengikut kaedah baris di hadapan/di hadapan
(i-a)	KTV dan KC	KTV: dibaca mengikut kaedah baris

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

...sambungan

		KC: suku kata berhuruf vokal dibaca mengikut bunyi huruf vokal dan suku kata tanpa vokal dibaca mengikut kaedah baris di bawah/di atas
(i-i)	KV dan KC	KV: dibaca mengikut bunyi huruf vokal *a, e, i, o, u* KC: suku kata berhuruf vokal dibaca mengikut bunyi huruf vokal dan suku kata tanpa vokal dibaca mengikut kaedah baris di bawah/di bawah
(i-u)	KC	KC: suku kata berhuruf vokal dibaca mengikut bunyi huruf vokal dan suku kata tanpa vokal dibaca mengikut kaedah baris di bawah/di hadapan
Kombinasi diftong		
(ai)	KTV	KTV: dibaca mengikut kaedah baris
(au)	KTV	KTV: dibaca mengikut kaedah baris
(oi)	Tiada contoh	Tiada contoh
Ekasuku		
a	KTV dan KV	KTV: dibaca mengikut kaedah baris KV: dibaca mengikut bunyi huruf vokal *a, e, i, o, u*
e	Tiada contoh	Tiada contoh
i	Tiada contoh	Tiada contoh
o/u	Tiada contoh	Tiada contoh
Huruf gubalan Melayu	*nya, nga, pa* dan *ga*	Baca ikut bunyi huruf
Tanda diakritik	Tiada contoh	Tiada contoh
Kata ganda	Menggandakan kata dasar dengan angka dua Arab	Membaca dengan menggandakan seluruh kata dasar tanpa sebarang perubahan bentuk
Kata pinjaman bahasa Arab	Ejaan asal dikekalkan	Baca ikut sebutan Arab
Ejaan berangkai	Dua perkataan ditulis secara bersambung	Perkataan dibaca secara satu persatu secara terpisah

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

ix.. Panduan *eJawi Ria*: A18/S4

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Kombinasi vokal	Kaedah Ejaan	Cara bacaan
(e-a)	KTV dan KC	KTV: dibaca mengikut kaedah baris KC: suku kata berhuruf vokal dibaca mengikut bunyi huruf vokal dan suku kata tanpa vokal dibaca mengikut kaedah baris di bawah/di atas
(e-i)	KTV dan KC	KTV: dibaca mengikut kaedah baris KC: suku kata berhuruf vokal dibaca mengikut bunyi huruf vokal dan suku kata tanpa vokal dibaca mengikut kaedah baris di bawah/di bawah
(e-u)	KC	KC: suku kata berhuruf vokal dibaca mengikut bunyi huruf vokal dan suku kata tanpa vokal dibaca mengikut kaedah baris di bawah/di hadapan
(a-a)	KTV, KV dan KC	KTV: dibaca mengikut kaedah baris KV: dibaca mengikut bunyi huruf vokal *a, e, i, o, u* KC: suku kata berhuruf vokal dibaca mengikut bunyi huruf vokal dan suku kata tanpa vokal dibaca mengikut kaedah baris di atas/di atas
(a-i)	KTV, KV dan KC	KTV: dibaca mengikut kaedah baris KV: dibaca mengikut bunyi huruf vokal *a, e, i, o, u* KC: suku kata berhuruf vokal dibaca mengikut bunyi huruf vokal dan suku kata tanpa vokal dibaca mengikut kaedah baris di atas/di bawah
(a-u)	KV dan KC	KV: dibaca mengikut bunyi huruf vokal *a, e, i, o, u* KC: suku kata berhuruf vokal dibaca mengikut bunyi huruf vokal dan suku kata tanpa vokal dibaca mengikut kaedah baris di atas/di hadapan
(u-a)	KTV, KV dan KC	KTV: dibaca mengikut kaedah baris KV: dibaca mengikut bunyi huruf vokal *a, e, i, o, u* KC: suku kata berhuruf vokal dibaca mengikut bunyi huruf vokal dan suku kata tanpa vokal dibaca mengikut kaedah baris di hadapan/di atas
(u-i)	KV dan KC	KV: dibaca mengikut bunyi huruf vokal *a, e, i, o, u* KC: suku kata berhuruf vokal dibaca mengikut bunyi huruf vokal dan suku kata tanpa vokal dibaca mengikut kaedah baris di hadapan/di bawah
(u-u)	KTV, KV dan KC	KTV: dibaca mengikut kaedah baris KV: dibaca mengikut bunyi huruf vokal *a, e, i, o, u* KC: suku kata berhuruf vokal dibaca mengikut bunyi huruf vokal dan suku kata tanpa vokal dibaca mengikut kaedah baris di hadapan/di

...sambungan

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

		hadapan
(i-a)	KTV, KV dan KC	KTV: dibaca mengikut kaedah baris KV: dibaca mengikut bunyi huruf vokal *a, e, i, o, u* KC: suku kata berhuruf vokal dibaca mengikut bunyi huruf vokal dan suku kata tanpa vokal dibaca mengikut kaedah baris di bawah/di atas
(i-i)	KC	KC: suku kata berhuruf vokal dibaca mengikut bunyi huruf vokal dan suku kata tanpa vokal dibaca mengikut kaedah baris di bawah/di bawah
(i-u)	KC	KC: suku kata berhuruf vokal dibaca mengikut bunyi huruf vokal dan suku kata tanpa vokal dibaca mengikut kaedah baris di bawah/di hadapan
Kombinasi diftong		
(ai)	KTV	KTV: dibaca mengikut kaedah baris
(au)	KTV	KTV: dibaca mengikut kaedah baris
(oi)	Tiada contoh	Tiada contoh
Ekasuku		
a	KTV dan KV	KTV: dibaca mengikut kaedah baris KV: dibaca mengikut bunyi huruf vokal *a, e, i, o, u*
e	Tiada contoh	Tiada contoh
i	Tiada contoh	Tiada contoh
o/u	KV	KV: dibaca mengikut bunyi huruf vokal *a, e, i, o, u*
Huruf gubalan Melayu	*nya, nga, ca, pa*, dan *ga*	Baca ikut bunyi huruf
Tanda diakritik	Tanda *tasydid*	Baca ikut huruf sebelum tanda *tasydid* dan tekankan pada huruf yang mempunyai tanda tersebut
Kata ganda	Menggandakan kata dasar dengan angka dua Arab	Membaca dengan menggandakan seluruh kata dasar tanpa sebarang perubahan bentuk
Kata pinjaman bahasa Arab	Ejaan asal dikekalkan	Baca ikut sebutan Arab
Ejaan berangkai	Dua perkataan ditulis secara bersambung	Perkataan dibaca secara satu persatu secara terpisah

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

x. **Panduan *eJawi Ria*: A18/S5**

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Kombinasi vokal	Kaedah Ejaan	Cara bacaan
(e-a)	KTV dan KC	KTV: dibaca mengikut kaedah baris KC: suku kata berhuruf vokal dibaca mengikut bunyi huruf vokal dan suku kata tanpa vokal dibaca mengikut kaedah baris di bawah/di atas
(e-i)	KV dan KC	KV: dibaca mengikut bunyi huruf vokal *a, e, i, o, u* KC: suku kata berhuruf vokal dibaca mengikut bunyi huruf vokal dan suku kata tanpa vokal dibaca mengikut kaedah baris di bawah/di bawah
(e-u)	KTV	KTV: dibaca mengikut kaedah baris
(a-a)	KTV, KV dan KC	KTV: dibaca mengikut kaedah baris KV: dibaca mengikut bunyi huruf vokal *a, e, i, o, u* KC: suku kata berhuruf vokal dibaca mengikut bunyi huruf vokal dan suku kata tanpa vokal dibaca mengikut kaedah baris di atas/di atas
(a-i)	KTV, KV dan KC	KTV: dibaca mengikut kaedah baris KV: dibaca mengikut bunyi huruf vokal *a, e, i, o, u* KC: suku kata berhuruf vokal dibaca mengikut bunyi huruf vokal dan suku kata tanpa vokal dibaca mengikut kaedah baris di atas/di bawah
(a-u)	KV dan KC	KV: dibaca mengikut bunyi huruf vokal *a, e, i, o, u* KC: suku kata berhuruf vokal dibaca mengikut bunyi huruf vokal dan suku kata tanpa vokal dibaca mengikut kaedah baris di atas/di hadapan
(u-a)	KTV, KV dan KC	KTV: dibaca mengikut kaedah baris KV: dibaca mengikut bunyi huruf vokal *a, e, i, o, u* KC: suku kata berhuruf vokal dibaca mengikut bunyi huruf vokal dan suku kata tanpa vokal dibaca mengikut kaedah baris di hadapan/di atas
(u-i)	KV dan KC	KV: dibaca mengikut bunyi huruf vokal *a, e, i, o, u* KC: suku kata berhuruf vokal dibaca mengikut bunyi huruf vokal dan suku kata tanpa vokal dibaca mengikut kaedah baris di hadapan/di bawah
(u-u)	KTV dan KC	KTV: dibaca mengikut kaedah baris KC: suku kata berhuruf vokal dibaca mengikut bunyi huruf vokal dan suku kata tanpa vokal dibaca mengikut kaedah baris di hadapan/di hadapan
(i-a)	KTV, KV dan KC	KTV: dibaca mengikut kaedah baris KV: dibaca mengikut bunyi huruf vokal *a, e, i, o, u*

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

...sambungan

		KC: suku kata berhuruf vokal dibaca mengikut bunyi huruf vokal dan suku kata tanpa vokal dibaca mengikut kaedah baris di bawah/di atas
(i-i)	KV dan KC	KV: dibaca mengikut bunyi huruf vokal *a, e, i, o, u* KC: suku kata berhuruf vokal dibaca mengikut bunyi huruf vokal dan suku kata tanpa vokal dibaca mengikut kaedah baris di bawah/di bawah
(i-u)	KV dan KC	KV: dibaca mengikut bunyi huruf vokal *a, e, i, o, u* KC: suku kata berhuruf vokal dibaca mengikut bunyi huruf vokal dan suku kata tanpa vokal dibaca mengikut kaedah baris di bawah/di hadapan
Kombinasi diftong		
(ai)	KTV	KTV: dibaca mengikut kaedah baris
(au)	Tiada contoh	Tiada contoh
(oi)	Tiada contoh	Tiada contoh
Ekasuku		
a	KTV dan KV	KTV: dibaca mengikut kaedah baris KV: dibaca mengikut bunyi huruf vokal *a, e, i, o, u*
e	Tiada contoh	Tiada contoh
I	Tiada contoh	Tiada contoh
o/u	Tiada contoh	Tiada contoh
Huruf gubalan Melayu	*nya, nga, ca, pa*, dan *ga*	Baca ikut bunyi huruf
Tanda diakritik	Tanda *tasydid*	Baca ikut huruf sebelum tanda *tasydid* dan tekankan pada huruf yang mempunyai tanda tersebut
Kata ganda	i.Menggandakan kata dasar dengan angka dua Arab	Membaca dengan menggandakan seluruh kata dasar jenis kata nama tanpa sebarang perubahan bentuk
	ii.Menggandakan kata dasar yang berimbuhan awalan pada kata dasar kedua	Membaca kata dasar diikuti imbuhan, kata dasar kedua dan imbuhan akhiran pada kata dasar kedua
	iii.Menggandakan kata dasar yang berimbuhan awalan dan kata dasar kedua yang berimbuhan akhiran	Membaca imbuhan awalan diikuti kata dasar yang digandakan dan ditambah imbuhan akhiran
Kata pinjaman bahasa Arab	Ejaan asal dikekalkan	Baca ikut sebutan Arab
Ejaan berangkai	Dua perkataan ditulis secara bersambung	Perkataan dibaca secara satu persatu secara terpisah

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

xi. **Panduan *eJawi Ria*: A18/S5**

Pola	Kaedah Ejaan	Cara bacaan
Kombinasi		
(e-a) (e-i) (e-u) (a-a) (a-i) (a-u) (u-a) (u-i) (u-u) (i-a) (i-i) (i-u)	KTV KV KC	baca mengikut kaedah baris KV: dibaca mengikut bunyi huruf vokal *a, e, i, o, u* baca mengikut suku kata
Ekasuku		
a	KTV, KV	KTV: dibaca mengikut kaedah baris KV: dibaca mengikut bunyi huruf vokal *a, e, i, o, u*
e	Tiada contoh	Tiada contoh
i	Tiada contoh	Tiada contoh
o/u	KTV, KV	KTV: dibaca mengikut kaedah baris KV: dibaca mengikut bunyi huruf vokal *a, e, i, o, u*
Huruf gubalan Melayu	*nya, nga, ca, pa*, dan *ga*	Baca ikut bunyi huruf
Tanda diakritik	baris di atas, baris di bawah, baris di hadapan	Baca ikut baris: baris atas dibaca /a/, baris bawah dibaca /i/ dan baris hadapan dibaca /u/
	tanda *mad*	Baca ikut baris di atas
	tanda *sukun*	Baca ikut baris pada huruf sebelum dan matikan huruf yang bertanda *sukun*
	tanda *tasydid*	Baca ikut huruf sebelum tanda *tasydid* dan tekankan pada huruf yang mempunyai tanda tersebut
Kata ganda	i. Menggandakan kata dasar dengan angka dua Arab	Membaca dengan menggandakan seluruh kata dasar tanpa sebarang perubahan bentuk
	ii. Menggandakan kata dasar sepenuhnya tanpa angka dua Arab	Membaca dengan menggandakan seluruh kata dasar tanpa sebarang perubahan bentuk
	iii. Menggandakan kata dasar yang berimbuhan awalan	Membaca imbuhan awalan dan menggandakan sebahagian daripada kata dasar
	iv. Menggandakan kata dasar yang berimbuhan awalan pada kata dasar kedua	Membaca kata dasar diikuti imbuhan, kata dasar kedua dan imbuhan akhiran pada kata dasar kedua

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

...sambungan

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

	v. Menggandakan kata dasar yang berimbuhan awalan dan meletakkan imbuhan akhiran pada kata dasar kedua	Membaca imbuhan awalan diikuti menggandakan sebahagian daripada kata dasar dan membaca imbuhan akhiran pada kata dasar kedua
Kata pinjaman bahasa Arab	Ejaan asal dikekalkan Ejaan berubah	Baca ikut sebutan Arab Baca ikut sebutan Melayu
Ejaan berangkai	Dua perkataan ditulis secara bersambung	Perkataan dibaca secara satu persatu secara terpisah

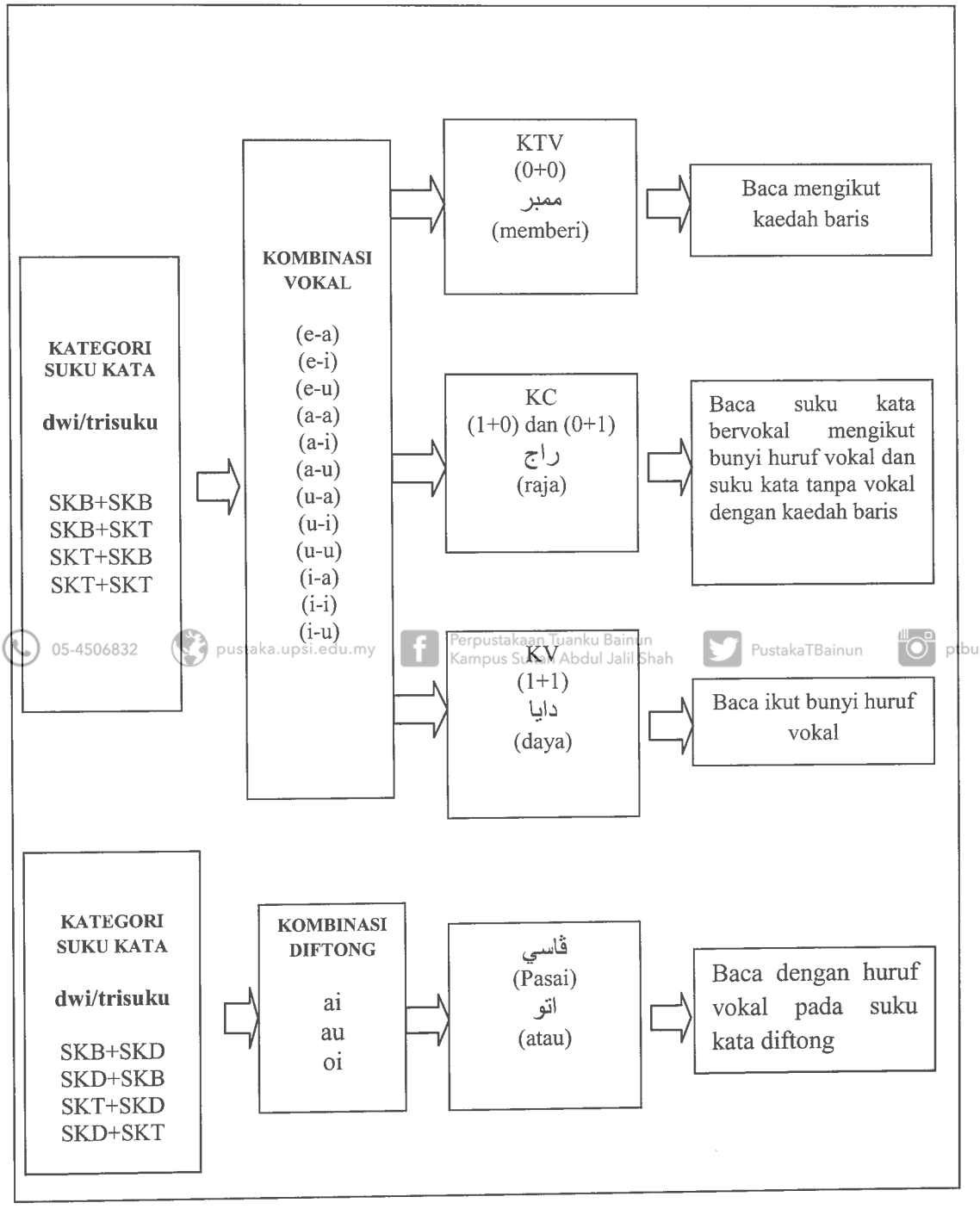
05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

LAMPIRAN AU

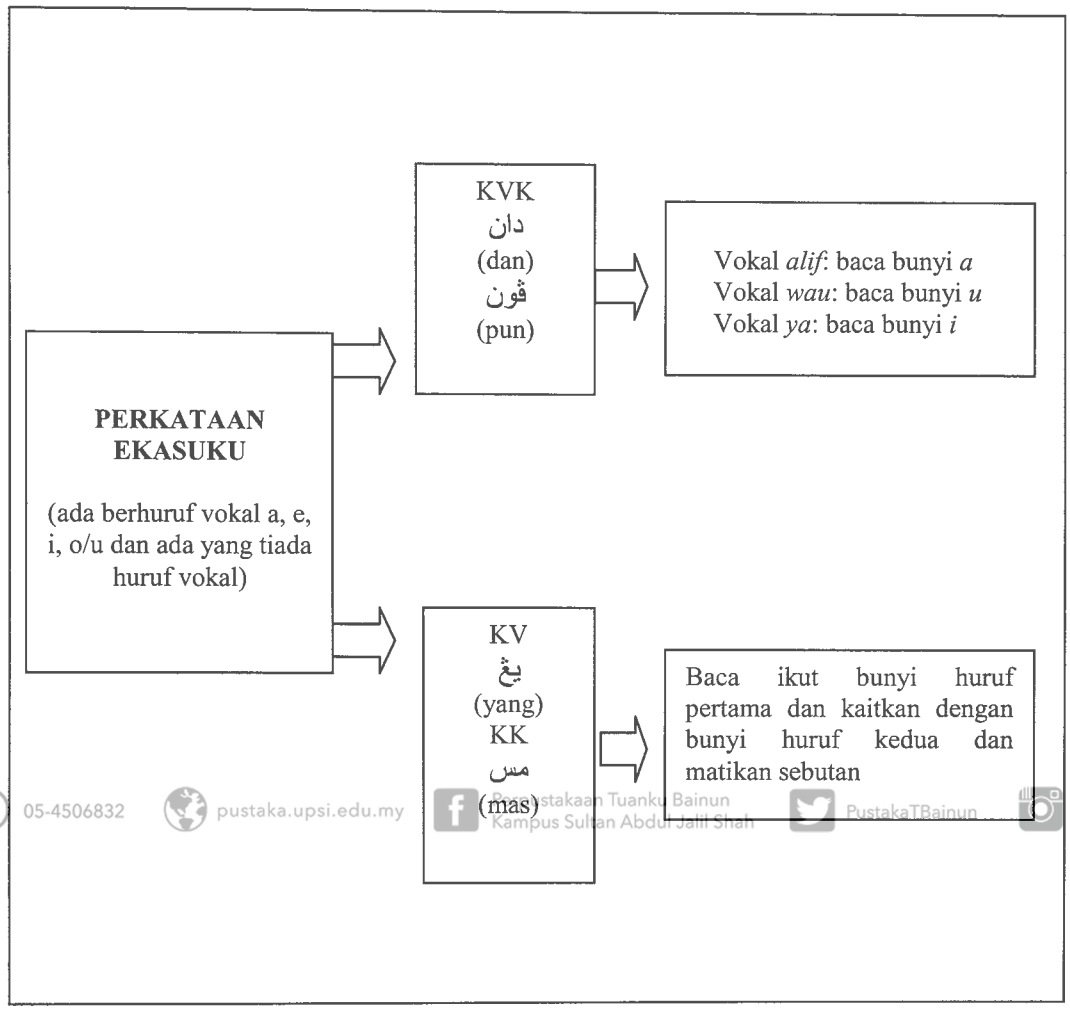
Kaedah ejaan dan bacaan perkataan berkombinasi vokal

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

b. Kaedah ejaan dan bacaan perkataan ekasuku

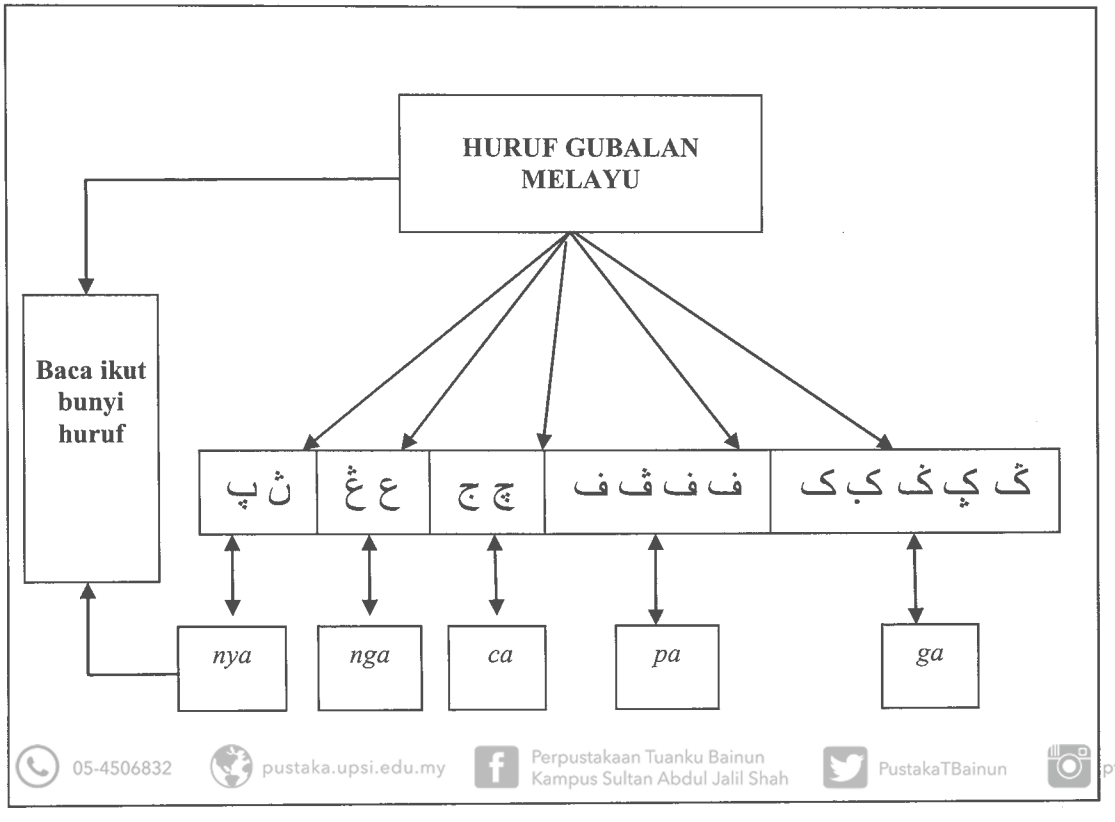

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

c. Kaedah bacaan huruf gubalan Melayu

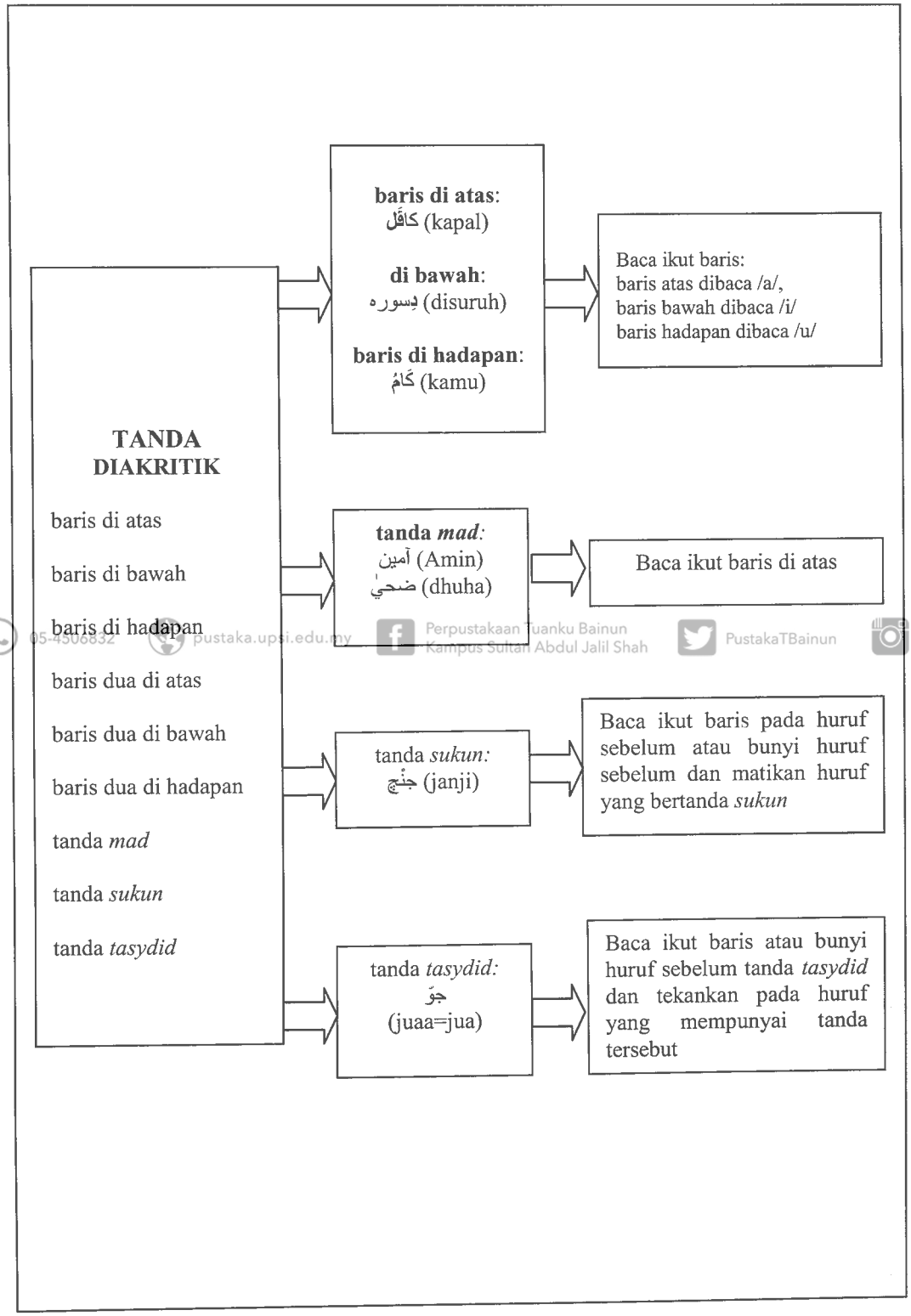

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

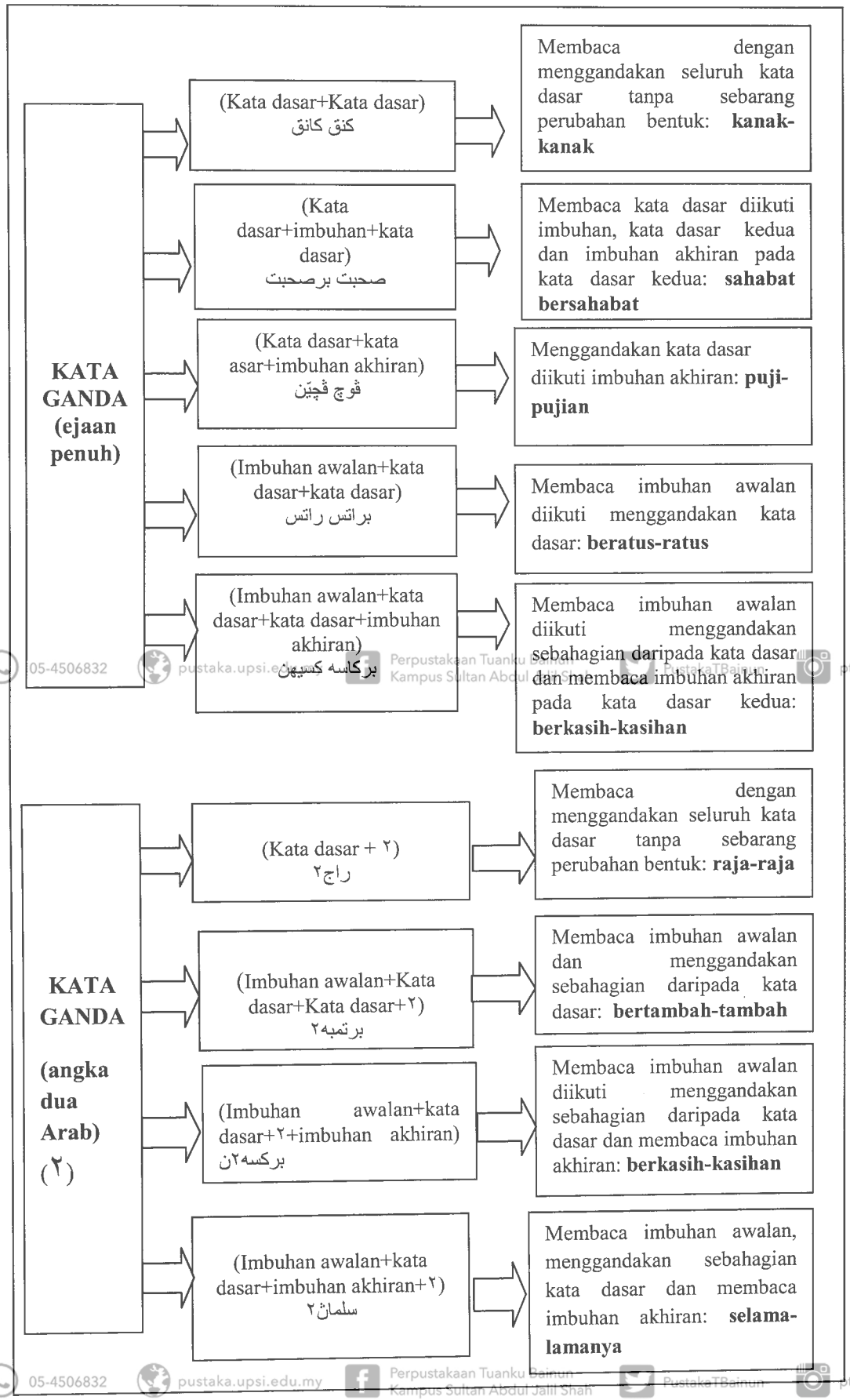
d. Kaedah bacaan perkataan bertanda diakritik

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

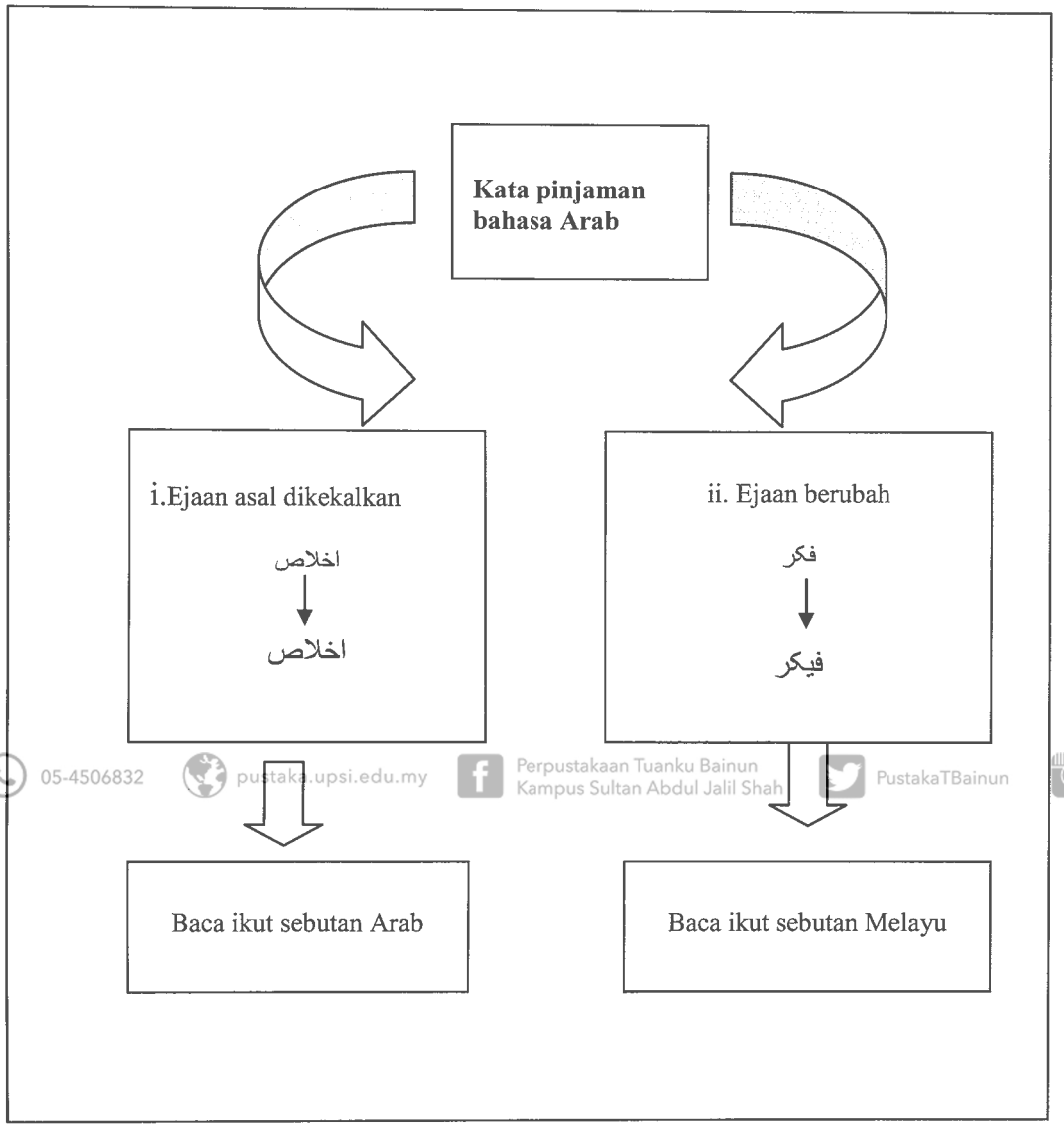
e. Kaedah ejaan dan bacaan kata ganda

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

f. Kaedah ejaan dan bacaan perkataan pinjaman Arab

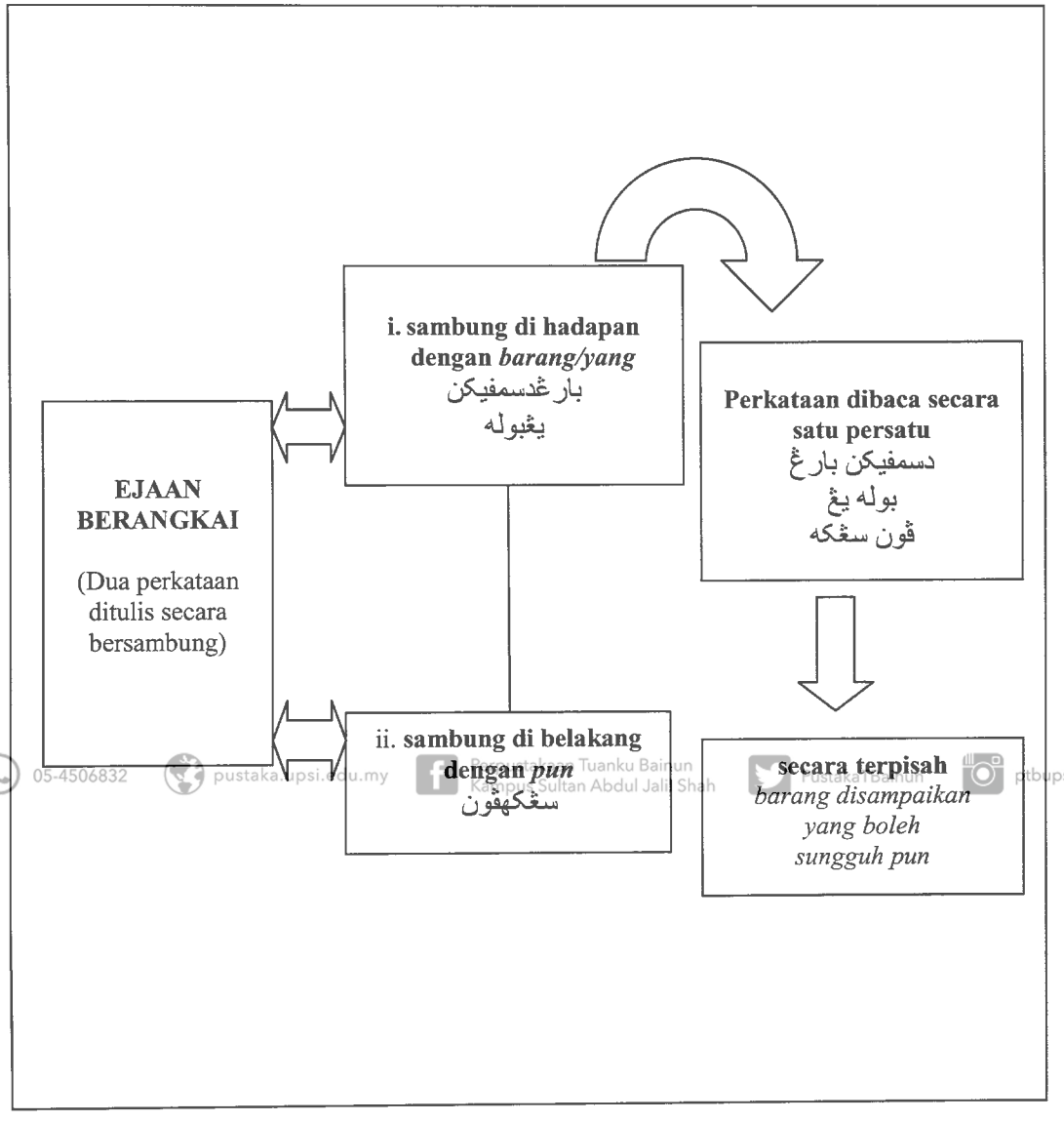

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

g. Kaedah ejaan dan cara bacaan ejaan berangkai

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi